Viola Zoltán

violazoli@gmail.com

Zardán, a zsarnok

TARTALOM

1. fejezet
A számok hatalmában

2. fejezet
A Tíz Ősi Hatalom

3. fejezet
Zardán, az isten fia

4. fejezet
Zardán szava

5. fejezet
Zardán, a Halottak Ura

6. fejezet
A papnő-hetéra

7. fejezet
A királylány

8. fejezet
A papnő-királylány

9. fejezet
A hetéra királynő

10. fejezet Az első győzelem

11. fejezet
Zardán, az országépítő

12. fejezet
Zardán, a hódító

13. fejezet
A két Nevető Tűz

– Túl szegény a nép ahhoz, hogy egynél több ingyenélőt tartson el – az az egy pedig én akarok lenni!

(Zardán király feljegyzett mondása).

– Nekem nem barátok kellenek, hanem alattvalók!

(Zardán király feljegyzett mondása).

1. fejezet
A számok hatalmában

Később, amikor önéletrajzaikat megírják, vagy még inkább költőkkel, fizetett bértollnokokkal magasztaltatják magukat a zsarnokok, olyankor általában szépíteni próbálják tetteiket, elrejteni a sok mocskot és vért, amin keresztülgázoltak, hogy elérjék a trón magasát, s beléülve végigtekinthessenek az igába hajtottak alázatosan lehajtott fején. Indítékaikat is jónak, nemesnek igyekeznek feltüntetni. Néha önmagukat is meggyőzik arról, hogy mindenkinek csak jobb úgy, hogy épp ők azok, akiknek a csaknem isteni hatalom a kezükbe adatott. Előfordul, hogy nemcsak önmagukat győzik meg, de a leigázottak népének tömegeit is. Egyedül a későbbi korok elfogulatlan történészeit nagyon nehéz meggyőzni utólagos igazolással, mert rajtuk már nincs hatalma a rég elporladt zsarnoknak, akinek nem nyúlhat ki a sírból elfonnyadt karja, hogy őt is, mint oly sok neki nem tetszőt, lenyakazza.

Így hitték ezt Zardánról is, hogy csak szépíteni akarja indokait, csak tetszetős magyarázatot próbál adni, mi ösztökélte a hatalomra, amikor öregkorában azt mondta, hogy benne igazából sosem buzgott a hatalomvágy, mindössze azért tett mindent, mert nagyon szerette a matematikát. Ő – így mondta – nem annyira uralkodni akart az emberek felett, pusztán érvényt szeretett volna szerezni a számok igazának!

Senki nem hitt neki, de ellentmondani sem mertek. Szavait feljegyezték a krónikákba kommentár nélkül.

Zardán pedig igazat mondott. Vén, de töretlen akaratú aggastyánként is világosan emlékezett arra a napra, amikor először szembesült a döbbenetes valósággal...

Tizenkét esztendős volt, és éppen tanult. Tanítójától, a furcsa, titokzatos Fulliótól eddigre már nagyon szépen megtanult olvasni, természetesen írni is, olyannyira, hogy maga is minden szabadidejében csak a régi történeteket búj ta. Bár szabadideje igazán kevés akadt. A számok tudományát is egészen tűrhetően elsajátította, még akkor sem esett kétségbe, amikor olyan iszonyatos példákkal tette próbára a tudását Fullió, hogy például mennyi 34567.028 osztva 1245.976-tal.[1] Pedig nem sokan éltek az Istenek Völgyében olyanok, akik akár csak az egész számokkal való osztást gond nélkül meg tudták oldani, hát még ha törtet kellett törttel osztani! Még az összeadást és a kivonást is inkább csak a papok tudták, a néhány – nagyon kevés – mérnök, s legfőképpen a pénzváltók, akik ebből éltek. Sok kereskedő is tudta e két műveletet, de már közöttük némelyek inkább írnokokat fizettek meg a szolgálataikért.

Mindössze tizenkét esztendősen a kis Zardán tehát kifejezetten tudós embernek mondhatta magát, legalábbis a matematikát illetően, hála érte Fulliónak. Ám azon a bizonyos napon, mely eldöntötte a sorsát, nem matematikával foglalkozott mégsem, hanem a világ népeivel. Úgy is mondhatjuk: történelemórája volt.

Fullió utasítására először is térképvázlatot kellett rajzolnia a völgyükről a homokba. Zardán megtette, eléggé pontosan ahhoz, hogy Fullió megdicsérje. A térképen szerepelt nemcsak a völgyközépi nagy Tink tó, de a környező hegyekről beléömlő nagy folyók is mind, az Arcil folyó zuhatagjai is, és Zardán hibátlanul meg tudta mutatni a Tink tó két nagy félszigetét is: az Éon félszigetet, és az Orr-félszigetet.

---

[1] Az eredmény 27.74293244813704276807899991653 13

– És most rajzold be a nagyobb városokat! – mondta Fullió.

Zardán ezt is megtette.

– Hány város van a völgyben? – vizsgáztatta tovább őt tanára.

– Jelentősebb városból lehet mintegy ötszáz. Kisebbekből akadhat akár kétezer is, de nehéz megvonni a határt, hogy mi tekinthető városnak már, és mi csak nagyobb falunak! Egy városhoz tartozhat négy-öt kisebb falu is, melynek lakói veszély esetén a város falai mögött keresnek menedéket – felelte Zardán.

– Helyes! Halljuk tovább, mit tudsz még a helyről, ahol élsz?

– Régen az Istenek Völgye állítólag egyetlen nagy hegyi tó volt, iszonyú mély, egészen addig, míg a Napisten a csáklyájával meg nem nyitotta a peremét ott, ahol most a Halálzuhatag található. Akkor az egész rengetegsok víz lefolyt, és a tó feneke kiszáradt, nem maradt meg a régi tóból csak az, amit ma Tink tó néven ismerünk, bár ez még mindig eléggé nagy tó. Idővel aztán a Halálzuhatag mellett emberek jöttek a völgybe, egyetlen pár ember, a Kiválasztottak, akiket maga a Napisten vezetett erre, hogy itt új hazát találjanak maguknak, s elszaporodjanak az utódaik! Ők az ősei mindenkinek, aki az Istenek Völgyében él.

– Hogyan lehet kijutni a völgyből?

– Egyedül a Halálzuhatag mellett lehet kijutni vagy ide bejutni, de nem érdemes megpróbálni. Az év során csak három héten át járható ott az út, még akkor sem mindegyik évben, mert van amely esztendőben egyáltalán nem járható az az út egy napig sem, és még amikor járható, akkor is nagyon veszélyes és nehézkes. És még azután is, hogy elhagytuk a völgyet, hónapokig kell menni rendkívüli nehézségeket legyőzve, míg barátságosabb vidékre érhet az utazó! Sok rémisztő vadállat is fenyegeti az út során, és nagyon nehéz élelemre bukkannia. Másfele pedig minden átjutást megakadályoznak a meredek, magas hegyek.

– Ez így van, nagyon szépen megtanultad a leckét! Ezt így mondják mindig a papok, és el is hiheted... Egyedül csak azt nem kell elhinned, hogy a Napisten nyitotta meg a völgyet.

– Akkor ki?

– Inkább *mi.* Például egy földrengés...

Zardán nem csodálkozott. Régóta tudta, hogy Fullió egy csöppet sem hisz az istenekben, sőt, kifejezetten megvetően nyilatkozik róluk. De még a csodákról, varázslatokról is. Állítólag azokban sem hitt.

Állítólag. Ami annál csodálatosabb volt, mert Zardán édesanyja, Nánigma, mindig óva intette fiát Fulliótól, mondván, hogy tanítója hatalmas varázsló.

– Nekem elhiheted, fiam! – mesélte neki borzongva. – Én sosem akartam, hogy ő legyen a tanárod, apád akarta csak mindig, én igazán nem akartam, mert olyan sok rosszat beszéltek már akkoriban is Fullióról az emberek, s hogy megmentselek a hatalmától, elmentem hozzá, s rátámadtam egy karddal! Nem sikerült levágnom a fejét, de a bal karját lecsaptam, erre ő csak felemelte a jobb kezével a földről a bal karját, és annyit mondott, de úgy, hogy az arca sem rezdült:

– Juj, ez csúnya dolog volt tőled, Nánigma! Most fáj a karom!

– De hát ez nem lehet, Fullió most is kétkezű! – ellenkezett Zardán.

– Igen, mert azon nyomban odatapasztotta a karját a vállához, s az visszanőtt neki!

– Hűha! És te mit csináltál?!

– Elszaladtam, mert megijedtem! Ekkora varázslóval semmit nem kezdhetek! Légy vele óvatos, fiam!

Zardán tehát nem tudta, mit gondoljon. Ő maga sosem látta Fulliót varázsolni, de anyját sem ismerte hazugnak. Fullió maga pedig mindig azt mondta, hogy az olyasmi, hogy vallás, istenek, varázslatok, az mind csak hazugság, vagy ügyes bűvésztrükk.

– Jó, ha tudod ezt, mert amint hiszel ilyesmiben, rögvest a hatalmukba kerítenek a papok! Márpedig egy király önmaga kell uralkodjék! – mondta neki Fullió jóindulatúan.

Gyakran izgatta Zardán gyermeki képzeletét a kérdés, most végül is varázsló-e Fullió vagy sem, s hogy miért nem büntette meg édesanyját a merényletért, ha varázsló. De nem merte megkérdezni erről a tanárát. Még nem. Akkor még nem.

Aznap tehát Fullió azt magyarázta neki, hogy a nagy ős-tó peremét valószínűleg egy földrengés szakította át akkor régen. Nem kellettek ahhoz istenek. A völgylakók ősei pedig véletlenül is idetalálhattak, nem kellett ehhez sem a Napisten vezénylete, s különösen könnyen eljuthattak ide az ősök, ha régi lakhelyükről esetleg menekülni kellett valamiért.

– S az sem valószínű, hogy csak egyetlen emberpár jött ide! – mondta Fullió. – Ha úgy lett volna, mind hasonlítanánk egymásra, de lámcsak, élnek köztünk szőkék, barnák, fekete hajúak is, zöld és kék szeműek is, tehát úgy kellett essék, hogy nyilván egy egész csoport ember költözött ide a völgybe, lehet, hogy kevesen voltak, de biztos, hogy kettőnél többen!

– Azért csodálatos lehetett az a tó! – tűnődött Zardán. – Nehéz elhinni, hogy ez az egész hatalmas terület valaha víz alatt volt! Hiszen az Istenek Völgye meglehet jó háromezer kilométer[2] hosszú, és kétezer kilométer széles! Micsoda rettentő tó lehetett ez!

– Pedig ez biztos, amit az is igazol, hogy még magasan fenn, majdnem a hóhatárnál is lehet találni olyan sziklákat, amelyek a tó ősi iszapjából keményedtek össze, s tavi állatok maradványait zárják magukba! – mosolygott Fullió, a távolba merengve. És Zardán hirtelen kínosan kezdte érezni magát. Lehet, hogy Fullió nem valami régi kövület-lelet megtalálására emlékezik, hanem netán arra az időszakra, amikor ő a *saját szemével láthatta* az ős-tavat?!

Ha varázsló, akkor bizony nem is olyan lehetetlen ez! És az is biztos, hogy Fullió nem itt született, Dzampóban. Máshonnan vándorolt ide, úgy mondják, de hogy honnan, azt senki nem tudja róla.

– Hol születtél, Fullió? – kérdezte tőle hirtelen.

– Nagyon messze. Nagyon, nagyon messze! – válaszolta Fullió.

– Melyik városban?

– Nem városban. Egy erdő közepén.

– Aha! – válaszolta csalódottan Zardán. Ettől nem lett okosabb, nem lehet tudni, hogy...

Ám hirtelen ezt kérdezte:

– És hány éves vagy?

– Sok. Nem tudom mennyi. Mire rájöttem, hogy illene számolnom az éveimet, elfelejtettem, hogy mennyi telt el addig! – vigyorgott rá Fullió, és Zardánnak most az a kényelmetlen érzése

---

[2] Regényünkben minden mértékegységet kivétel nélkül a mi korunk megszokott mértékegységeire számítottunk át és aszerint közlünk, a könnyű érthetőség kedvéért.

támadt, hogy Fullió tudja, mire szeretne rájönni. Mindenesetre Fullió nem tűnt nagyon öregnek, alig nézett ki idősebbnek, mint egy középkorú férfi, de hát egy varázsló esetében ezt sosem lehet tudni...

– A városokkal törődj, királyként is az lesz a dolgod! – unszolta őt a mester. – Mit tudsz a mi városunkról?

– Dzampó kis város. A legkisebbek egyike, mert ha támadás ér bennünket, nem tudunk ötszáznál több katonát kiállítani. Dzampóhoz falvak sem tartoznak. De mégis város vagyunk, nem falu, mert a házaink fallal vannak körbevéve.

– Más városoknak mennyi katonája van?

– Melyiknek mennyi. A legnagyobbak megtehetik, hogy akár három-négyezer katonát is kiállítanak! Ez részben saját lakosságuk felfegyverzésével érhető el, részben pedig úgy, hogy felfogadnak más városokból zsoldosokat egy időre. Azt persze meg kell fizetniük. Mi ezt nemigen engedhetjük meg magunknak, mert Dzampó szegény város.

– De hát Dzampóban nemcsak ötszáz ember él! Ha csak a férfiakat számoljuk, belőlük is csak a felnőtteket, akkor is él itt vagy kétezer, miért nem nagyobb a hadseregünk?

– Ó Fullió, megint vizsgáztatsz! A hadseregbe nem lehet elvinni mindenkit, mert ki fog akkor szántani, vetni, aratni, ki dagaszt kenyeret, ki süti azt meg, ki gondozza az állatokat, ki ügyel a rabszolgákra?! Ki kovácsolja a fegyvereket és az ekevasat?! A lakosság többi része csak akkor segíthet a harcban, ha az ellenség megtámad minket, s már a falak alatt van!

– Jó, de akkor mire az az ötszáz is, hogy állandóan fegyverben legyen? Nem volna elég nekik is csak akkor felkapni a kardot, ha itt az ellenség?

Zardán nagyot sóhajtott. Úgy látszik ez ismét vizsga.

– Kell, hogy legyenek állandó fegyvereseink, mert őrizni kell a város környéki szántókat meg a nyájakat a többi város fegyvereseitől! Ha megtudnák, hogy nem járőrözünk rendszeresen, azonnal ellopnának mindent, sőt, a várost is megtámadnák! De azért a katonáink mégsem ingyenélők, mert ha néha valamelyik kereskedő elmegy egy másik városba, azt is elkísérik időnként, hogy megvédjék a haramiáktól.

– Jól van! – bólogatott Fullió. – Helyesen válaszoltál. Akkor most térjünk vissza a matematikára! Mint király, tudnod, kell mire mennyit költ a városod. Halljuk hát, ha egy fegyveres éves igénye hatvan fot, ami tényleg elég alacsonyan lett megbecsülve, akkor mennyibe kerül az ötszáz fegyveres egy évre?

– Ez könnyű! Harmincezerbe!

– Jól van – bólintott ismét Fullió. – És ha, mondjuk, mind az ötszáz városban városonként csak ötszáz katona van, azok mennyibe kerülnek mind?

– Az egész Istenek Völgyében? Hát az annyi mint... annyi mint... ötszázszor ötszáz, szorozva hatvan fottal... igen, az 15000000... Hűha! tizenötmillió fot... Elképesztő összeg!

– Meg vagyok elégedve veled. Gyorsan tudsz számolni, még fejben is.

Ám Zardán ezúttal nem figyelt a dicséretre.

– De hiszen nemcsak ötszáz város van, és a nagyobb városokban ennél sokkal több a katona!

– Mit akarsz mondani? – kérdezte Fullió, de valami barátságos leereszkedéssel a hangjában, és Zardán meg mert volna esküdni rá, hogy tanára szája szegletében gúnyos mosoly bujkál. Mintha Fullió tudná, mire gondol!

– Arra, hogy ez az irdatlan összeg kifejezetten alul van becsülve! Mert olyan városokból, mint a mienk, nem ötszáz van, hanem kétezer is! Az ötszáz nagyobb városban meg legkevesebb kétszer ennyi a katona, tehát a katonák éves ellátásának az összegét sokkal pontosabban kapjuk meg, ha ezt a tizenöt milliót megszorozzuk mondjuk hattal! Akkor meg már az máris kilencven millió! Kilencven millió fot! És évente! És szerintem ez még mindig alul van becsülve némileg! Magasságos istenek!

– Még mindig nem értem, mire gondolsz. Ez szép nagy szám, de amikor csillagászatra oktattalak, ennél jóval nagyobb számokkal is találkozhattál.

– Csakhogy azok nem pénzt jelentenek!

– A katonák sem pénzt kapnak általában. Ez csak az ellátásuk költsége.

– De az is szerényen számolva! És a zsoldosok igenis kapnak pénzt is! És ezért tulajdonképpen semmi hasznosat nem tesznek, legalábbis alig valamit!

– Védenek bennünket.

– Persze, mások katonáitól! De... de ha a városok nem ellenségeskednének, akkor erre a soksok katonára nem lenne szükség, legfeljebb egészen csekély töredékükre, a rabszolgák megfékezésére!

– Ne mondd! Akkor mit csinálnának?

– Például dolgoznának.

– Így is minden talpalatnyi föld meg van művelve!

– Ugyan már! Csak a sík vidéken, de akkor művelhetnénk a lankásabb hegyoldalakat is, teraszosan, lenne hozzá elég ember, meg épülhetnének szép házak, paloták is, nem nyomorúságos kunyhókban fagyoskodnának télen az emberek... Rengeteg dolgot csinálhatnának! Mindenki jobban élne! Elképesztő, hogy ennyi érték csak úgy pocsékba megy! Ha jól belegondolok, ezek olyanok, mint a herék a méhkasban: semmit nem csinálnak!

Fullió mosolyogva figyelte a felhevült, lelkes Zardánt.

– Kellenek katonák, mert más városoknak is vannak.

– Lehetne békében élni is. Ha az emberek meg tudnak férni egymással egy városon belül, miért ne férhetnének meg a városok is egymással?

– Azok nem emberek.

– De emberek laknak bennük! És így most nekünk alig van halunk, mert messzire van Dzampó a nagy tótól, de az ottaniak azt sem tudják, mit kezdjenek a halukkal! Másutt meg sok a gabona, de hal ott sincs... cserélni kéne!

– Így is van kereskedelem.

– De akkor sokkal elterjedtebb lenne! Most sosem tudjuk, kapunk-e ezt-azt a szomszéd városokból, akkor meg mindenki csak azt termelné, ami arrafelé könnyen termelhető, mert biztosan elcserélnék vele a szomszédban... ez olyan nagyszerű volna!

– Aha, csak nem az a vágyad, hogy békét teremts az egész Istenek Völgyében? – kérdezte Fullió.

– De igen! Szinte... szinte úgy érzem, ez a küldetésem! Béke mindenütt! Erre születtem!

– Akkor készülj a háborúra!

2. fejezet
A Tíz Ősi Hatalom

Zardán nem emelkedett ki társai közül semmiféle különösebb fizikai képességgel. Mindössze annyit lehetett e téren elmondani a javára, hogy nem volt csúnya, bár kifejezetten szép sem. Sőt, nem egy okos, tapasztalt ember – papok, idősebb asszonyok – azt mondták róla, hogy korán meg fog kopaszodni. Ez a jóslat ugyan nem vált tökéletesen be, mert élete végéig maradt bizonyos mennyiségű haja, de az igaz, hogy a homloka egyre „magasabb" lett, ahogy fölötte mind több és több haj hullott ki. Ez azonban nem zavarta. Általában elmondható volt róla, hogy tökéletesen hidegen hagyta a külseje, sosem törődött ilyesmivel. Már gyerekként is, amikor megtudta, miket beszélnek a hajáról, csak vállat vont s ennyit mondott:

– Annál jobb. Az ész nem tűri a hajat!

Az eszére pedig nem lehetett panasza.

Aztán, annyiból szerencséje volt, hogy nem született alacsonynak. Pedig Dzampóban sok volt az alacsony, tömzsi ember, ezt tanítói azzal magyarázták, hogy városkájuk szűkös körülményei az embereknek csak silány élelmezést tesznek lehetővé. Tulajdonképpen Zardán meg lehetett volna elégedve a magasságával, mert mire felserdült, 176 centiméteres magasságával még apját, Vordan királyt is túlszárnyalta, teljes két centivel, és nagyon sok más korabeli fiúnál is magasabb volt így. Némelyiknél jó egy pár centivel. De azért igenis akadtak számosan, akik magasabbak voltak, mint ő, főleg a nemesség körében, s mert hosszabb csontra több izom bír tapadni, ezek jobbára bizony erősebbek is voltak nála.

Külön szerencsétlensége volt, hogy mindemellé lassan fejlődött. Még e magasságot is csak jó sokára, tizenkilenc esztendősen érte el, tehát egész fiatalsága alatt kisebb volt, mint társai legtöbbje, mint még azok is, akiket később lehagyott a növekedésben. Ez pedig gyakran okozott neki keserű gondolatokat.

E gondolatokat csak részben okozta a társai csúfolódása. Ő maga nagyon büszke volt arra, hogy azoknál lényegesen tanultabb, és ezt sokkal többre becsülte, mint a fizikai erőt, vagy akár az ügyességet és fürgeséget. Csakhogy apja ragaszkodott hozzá, hogy ne csak tanuljon, de a fegyverforgatásban is gyakorlatot szerezzen. S ezt pedig már nem szerette Zardán, egyrészt, mert fárasztó volt, másrészt és inkább, mert félt.

Félelmét pedig bár nem vallotta be a társainak, sőt tagadta, de azok észrevették rajta, s amikor csak tehették, gúnyolódtak is vele emiatt. Tehették, mert mindegyikük magas rangú nemesi család sarja volt, sőt, köztük volt két testvére, Negolár és Vuldegár, valamint féltestvére, Vordan király törvénytelen fia, Ricó, aki ha törvénytelen volt is, de idősebb, mint ő, két esztendővel. S mindegyikük erősebb volt nála! Ügyesebb is! Gyorsabb is!

Bizony sokszor elpáholták, amikor a nehéz fakardokkal gyakoroltak. Kapott Zardán akkora ütéseket a karjára, lábára, oldalára, hogy utána napokig, néha hetekig kék foltos volt a bőre. És közben félt, eszeveszetten félt, hogy a fegyver esetleg kiböki a szemét, eltöri a karját, egyáltalán, félt a fájdalomtól!

Öccsei meg Ricó mintha nem éreztek volna félelmet. Ha eltalálták is őket, fel se vették az egészet, legfeljebb dühösebbek lettek, s még hevesebben kezdtek hadakozni. De Zardán karját megbénította a félelem, ilyenkor még nehezebbnek érezte a kardot, mint egyébként, lelassultak a mozdulatai, szinte még a tekintete is elködösült...

– Nem is való kard a kezedbe! – gúnyolódott vele idősebbik öccse, Negolár. – Igazi lányos fiú vagy, még az alsó ajkad is akkora, hogy ha esne az eső, csuklyaként boríthatnád magadra, hogy meg ne ázz! Nőben szép lehet a vastag ajak, de férfinak ez csak szégyenére válhat! Orvosnak kéne menned, esetleg papnak, nem harcosnak!

– Ha levágatná, talán a bátorsága is megjönne... – vigyorgott Vuldegár.

Nem szerették őt a testvérei, és ő sem szerette azokat. Természetesen tudta, miért nem szeretik: azért, mert ő a trónörökös. Pedig szívesen uralkodnának helyette! És ettől is félt, mert tudta, ha bármelyikük kerül is trónra, neki vége. Biztos, hogy Negolár is, Vuldegár is kivégeztetné. És hiába ő a trónörökös, van esélyük a királyságra, ha apja mást nevez meg örökösének, márpedig apjától kitelhet az ilyesmi! Hisz micsoda dolog az, hogy a leendő király annyira se tudja a fegyverforgatást, mint egy újonc katona?!

Vagy hogy gyáva legyen...

Sokkal szívesebben látogatta Fullió házikóját a városon túl, az egyik domboldalban, gyümölcsfák közepette, mint az izzadtságszagú gyakorlóteret. Itt sikerélményben volt része, amikor megoldott valami fogas feladatot, nem úgy, mint amott. S egy alkalommal így tört ki:

– Pedig ott kéne edzenem inkább, mert gyáva férfit úgysem engednek a rokonok királlyá lenni, akkor sem, ha apám ragaszkodna hozzá! S mégis igazságtalan ez!

– Mi igazságtalan? – kérdezte Fullió, valami furcsa, vizsláto nézéssel, mintha Zardán koponyájába akarna hatolni a tekintetével.

– Negolár épp csak egy kicsit tud olvasni, hogy kibetűzze a szöveget, írni semennyire! Vuldegár még erre sem képes! De apám eltűrte nekik, hogy ne járjanak hozzád tanulni! Akkor, ha nekik nem muszáj megismerkedni a tudományokkal, nekem miért muszáj megismerkedni a fegyverekkel?!

– Arra nem gondoltál, hogy talán épp azért vár el tőled többet apád, mert téged szán utódának és nem őket?

– Ez igaz, de ha ők utálják a tanulást, én miért ne utálhatnám a fegyverforgatást?!

– Utálhatod. Nincs abban semmi baj, ha utálod. Mindössze arról van szó, hogy attól még illik tudnod!

– Úgysem akarok én magam csatába menni, ha király leszek, arra valók a katonák, nekem a vezénylés a dolgom!

– Ez tökéletesen igaz – bólogatott Fullió. – Ám, ha nem tudod, amit minden katona tud, akkor azt sem tudod, mire képes egy katona. Hogy miként tudsz javítani a katonáid hatékonyságán. Nem tudod, mit várhatsz el a katonától. Hogy mire van szüksége. Hogy mikor hogyan viselkedik.

– De én... én... – és Zardán hirtelen kitört: – Fullió! Nincs valami varázsszered, hogy megtanuljam egy pillanat alatt a kardforgatást?! Meg a dárdavetést, meg mindent? Vagy... vagy legalább arra, hogy ne féljek?!

– Mitől félsz? Csatába menni nem akarsz, azt mondtad, a gyakorlótéren pedig senki nem mer megölni!

– De... én félek a fájdalomtól! Kérlek, Fullió...

– Mondtam már, hogy nem vagyok varázsló. Ami viszont a félelmedet illeti, azon könnyen lehet segíteni.

– Hogyan?!

– Félsz a számoktól? Vagy a betűktől?

– Tessék?! Hát már hogy is félnék tőlük! Nem harapnak!

– Nem azért nem félsz tőlük, mert nem harapnak, hanem mert ismered a titkaikat. Tudod, hogy elbánsz a legnehezebb szöveggel vagy a leghosszabb számokkal is. Ha megtanulod jól a fegyverforgatást, attól sem fogsz félni. Vagy legalábbis kevésbé, mint ellenfeleid, és ez a lényeg. Az ember nem fél attól, amit ismer. Lehet, hogy óvatos lesz, de nem fél!

– Ó, Fullió, tőled nem ilyen tintaszagú bölcsességet vártam!

– Minden bölcsesség igazi bölcsesség, legfeljebb nem mindenki képes rá, hogy átültesse azt a gyakorlatba.

– De amikor nem vagyok képes tisztességesen megtanulni a kardforgatást!

– Te sem vagy ügyetlenebb, mint a testvéreid. Láttam.

– Megnéztél?!

– Nem is egyszer. Nincs neked semmi bajod a karddal, csak félsz. Még a kezedbe sem fogod, máris remegsz.

– Hát épp ez az! Azt mondod, tanuljam meg, akkor nem fogok félni. De én félek, ezért nem tudom megtanulni! Hol lehet megszakítani e kört, Fullió?!

– Érdekes, hogy tőlem kérsz tanácsot, amikor tudós ember vagyok, és nem fegyverművész.

– Mit tegyek, ha azok csak több kitartásra buzdítanak!

– És igazuk is van. A kitartás fontos. Hanem... Nos, jó! Próbálkozzunk más úton. Miért is nem félsz te a számoktól?

– Jaj, ne kezdd már megint! Én a fegyver...

– Csend! Válaszolj arra, amit kérdeztem!

Zardán nem mert ellenkezni.

– Hát, mert tudom, hogy mit csináljak velük.

– Aha! Helyben vagyunk! Azért nem félsz a számoktól, mert előre tudod, hogy ha ez vagy az lesz, akkor te így vagy úgy fogsz csinálni velük, igaz? Tudod, mit tegyél, ha egy vagy többjegyű számmal kell osztanod, mit tegyél, ha nulla vagy nem nulla lesz a maradék, és így tovább, igaz?

– Igaz, de a kard, az nem szám!

– De miért tudod, hogy mit teszel majd a számokkal?

– Mert megtanultam! Fullió, én a fegyverfor...

– Most nem jól beszéltél. Az igaz, hogy megtanultad, de nem ez a lényeg. Azért nem félsz a számoktól, mert előre el tudsz képzelni minden lehetséges helyzetet! Tehát, mert képzeletedben már számtalanszor legyőzted valamennyi számot minden lehetséges helyzetben! Látod, ezt kell tenned a karddal is!

– Nem értem!

– Dehogynem! Gondolkozz csak!

– Úgy véled, képzeletben sok kardpárbajt kell vívnom?

– Rengeteg sokat. Méghozzá olyat, melyben részletesen elképzeled, hogy az ellenfeled így vagy úgy sújt, s erre te így vagy úgy véded azt ki, aztán emígy vagy amúgy támadsz vissza... s persze mindig te győzöl a végén.

– A képzelődés semmit nem ér!

– A képzelődés talán a leghasznosabb képessége az embernek. Ne feledd: minden, amit magad körül látsz, ha emberek alkotása, előbb képzeletben létezett, s csak azután csinálták meg valóságosan is! Az építész előbb elképzeli a leendő házat, s csak azután fogad fel munkásokat... De a találmányok is előbb a képzeletünkben születnek meg... Ráadásul a képzeletbeli harc teljesen veszélytelen a számodra, Zardán, tehát nem fogsz félni! S így hozzászoktatod magadat, hogy a harc során nem érzel félelmet!

– Temérdek időbe kerül ez, s ha sokat fekszem miközben csak képzelődöm, még lustának is neveznek majd a többiek! És ez unalmas is!

– Már hogy lenne unalmas! Talán nem állnál szívesen bosszút rajtuk?!

– Dehogyisnem!

– Kezdd csak el, meglátod, milyen élvezet lesz legalább képzeletben miszlikbe aprítanod Negolárt vagy Vuldegárt!

– Ricót is!

– Tőlem azt is, én megengedem... És dehogyis fogsz te lustálkodni! Sokkal jobbat tudok annál!

– Mit?

– Kezdj el futni. Fuss rendszeresen.

– Mennyit?

– Mindig csak annyit, amíg kimerülten össze nem esel. Amíg szúrni nem kezd az oldalad. Azt különben csak az első időkben fogod érezni... És futás közben képzeld el a viadalokat. Ennek meglesz az az óriási haszna is, hogy így nem a fáradtságodra fogsz figyelni, s tovább bírod a futást. Márpedig futni kell, futni jó lesz neked, mert aki tovább bírja azt, az tovább bírja a viadalokat is, hiszen ott is sokat kell ugrálni... igaz?

– Igaz, de...

– És később, ha hadjáratokat vezetsz, sokat kell gyalogolni is.

– Miért ne lovagolhatnék? Lovagolni szerencsére elég jól tudok!

– Nincs elég ló Dzampóban ahhoz, hogy a sereg minden tagjának jusson.

– De nekem biztos jut, már most is van két lovam is!

– Tehát lovagolni akarsz, míg a többi katona gyalog izzad melletted? Akkor semmire nem is fognak becsülni a katonáid!

– Hm... – mormogta erre bizonytalanul Zardán.

– S még valami. Futás után frissebbek a gondolataid. Sok jó ötlet eszedbe juthat a futás alatt vagy után.

– Ez már tényleg hülyeség, futás után hulla fáradt vagyok!

– Persze, néhány percig valóban, de azután! Nekem elhiheted, tapasztalatból beszélek! Egészen felfrissülsz, mert jól átjárja a levegő a véredet, az agyadat... tudod ugye, tanítottalak, hogy az ember lényege az agya... egészen más szemmel látod a világot utána! Elégedett vagy, boldog, nyugodt...

– Még szép, mert már nem kell futni...

– Ne tedd, ha nem akarod. Én a testvéreidet sem kényszerítettem a tanulásra, veled sem kínlódom, ha nem hiszel nekem a te dolgod... De én magam is szoktam rendszeresen futni.

– Mikor?! Még sosem láttalak!

– Hajnalonta. Akkor frissebb a levegő.

– Hideg!

– Néha. Nem számít. De tőlem most is futhatsz, jó az akármikor!

– Mennyit szoktál futni, Fullió?

– Néhány kört teszek mindig a város körül.

– Tessék?!

– Te hányat bírnál, Zardán?

– Nem tudom, talán egyet vagy kettőt...

– Vagy felet sem... – nézett végig rajta gúnyosan Fullió.

– Igenis bírnék kettőt... na, egyet mindenképpen!

– Fogadsz velem?

– Mibe?

– Ha nem bírsz ki egy kört sem, megeszel egy csalánlevelet.

– Hogyne, hogy összeszurkálja a pofámat!

– De hiszen azt mondtad, bírod! Vagy nem bízol magadban? Csak hősködtél az előbb?

– Jó, legyen, de ha én nyerek, *te is megeszel egy csalánlevelet!*

– Kezdhetjük! – állt fel Fullió. S erre Zardán nekilendült...

Alig futott pár lépést, máris nagyon megbánta. Eszébe jutott anyja intelme. Fullió nagyon magabiztos volt. Hogy is remélheti, hogy legyőzheti, ha netán valóban varázsló az öreg?! Aztán az jutott eszébe, hogy nem kell legyőznie Fulliót, csak hogy ő maga bírja a távot. Ez kissé megnyugtatta.

Fullió alkalmazkodott Zardán tempójához. Nem maradt le, de meg sem előzte, és nemcsak bírta úgy, mint az ifjú, de még csak nem is izzadt, holott Zardán még félig sem kerülte meg a várost, de már ömlött róla a víz. Lihegett, néha támolygott is.

– Na, hogy is vagyunk azzal a két körrel? – kérdezte Fullió.

– A fogadásban... csak egy szerepel... – lihegte Zardán, és elhomályosodott minden a szeme előtt. De még nem adta fel.

– Figyelj! – szólt hozzá Fullió, akinek futás közben is maradt ereje beszélni, sőt oktatni őt. – Te igazából nem vagy fáradt.

– Hülye! – kiáltotta Zardán, mert ezt a gúnyt már nem bírta elviselni.

– Hülye sem vagy – válaszolta Fullió – mindössze nem tudod, miként bánj el a távolsággal! Nem tudsz lélegezni! Ne kapkodd a levegőt, hanem lélegezz ritkábban, de jó mélyeket! És ne csak a hasaddal. A férfiak a hasukkal lélegeznek, a hasizmukkal, a nők meg a mellkasukat emelik-süllyesztik, úgy lélegeznek. Nem baj, ha általában a hasaddal lélegzel, még jobb is a hasi légzés, mint a mellkasi, mert minden légzéseddel masszírozza a beleidet, s így jobb az emésztésed, kevésbé lesz szorulásod, de ha megerőltető dolgot végzel, például futsz, akkor a szervezetednek minden korty levegőre szüksége van, tehát a tüdődet a lehető legnagyobbra kell kitágítanod! Belégzéskor nyomd ki a hasadat, és emeld fel a bordáidat is, tehát a mellkasodat is tágítsd ki, s kissé emeld fel a válladat is! Kilégzésnél sem kell sietned, alaposan fújd ki a levegőt, minden korty elhasznált levegőt, hogy legyen benne hely a frissnek!

Zardán nem vitatkozott, megpróbálta. Nagyon szokatlan volt. Nehezen tudott elég önuralmat összeszedni magában ahhoz, hogy ne gyorsan kapkodja a levegőt, hanem nyugodtan lélegezzék. És az is furcsa volt, hogy a bordáit is használja a lélegzésre.

– Állandóan figyelnem kell a légzésemre! – panaszkodott.

– De ugye mennyire hasznos? Már beszélni is van erőd! – vigyorgott Fullió.

Valóban, máris jobban érezte magát Zardán, pedig még mindig futott. Az izmai továbbra is fáradtak, de ez semmi volt már a kínzó légszomjhoz képest. És mivel a légzésre figyelt, nem törődött annyira izmai fáradtságával sem.

Iszonyú kimerültnek érezte magát, de sikerült körbefutnia a várost. Alig ért vissza, máris ledobta magát a földre, és elterült, mint egy zsák.

– Azonnal állj fel! – szólt rá Fullió.

– Eszemben sincs!

Fullió rögtön jókorát rúgott a fenekébe.

– Talpra! Ha most elhagyod magadat, semmit nem ér az egész! Járkálj! Úgy kevésbé fáradsz el!

Zardán felállt. Haragudott az öregre a rúgásért, de nem mert ellenkezni.

– Ha járkálok, elfáradok!

– Nem! Ha kimerítő munka, például futás után lefekszel, akkor nincs semmi dolgod, és egyfolytában csak a fáradtságodra gondolsz, tehát azt jobban átérzed! Ha járkálsz, nem törődöl annyit a fáradtsággal. És a testednek az is pihenés a futáshoz képest!

Zardán kénytelen volt belátni, hogy megint van igazság Fullió szavaiban.

– Hanem a fogadást megnyerted, fiam, ezt el kell ismernem! – mondta járkálás közben az öreg. – Most hát rajtam a sor! – azzal megállt egy nagy csalánbokor előtt.

– Ugyan mester, hagyd csak – tiltakozott Zardán zavartan – nem ragaszkodom hozzá! Kidőltem volna félúton, ha nem adsz jótanácsot, miként lélegezzem!

– Nem addig van az, az adott szó kötelez! – válaszolta Fullió, majd letépett egy nagy csalánlevelet. – Nyertél, én tehát ezt megeszem!

– Ne! Összecsípi az arcodat, a szádat...

– Gondolod? Te tehát nem mernéd megenni?

– Én?! Dehogyis! Még csak az kéne! Az is épp elég kellemetlen, amikor a karomat csípi meg a csalán, éreztem én már azt, milyen lehet, ha a nyelvemet szurkálja össze!

– Tehát félsz a csalántól.

– Ami a megevését illeti, félek is, az biztos! Elismerem!

– Azért félsz, ami miatt a kardtól is félsz: nem tudod, miként bánj el vele. Ha tudod, ha ismered a trükkjeit, a módszert ellene, máris nem félnél. Na figyelj csak! – azzal Fullió alaposan összehajtogatta az imént letépett csalánlevelet, egy csinos, kissé négyszögletűnek tűnő csomócskába, majd mutató- és hüvelykujja közt tartva azt, belerakta a szájába, jó mélyre, s a zápfogaival összeharapta azt. Jól megrágta, majd lenyelte.

– Kész! – válaszolta, majd így szólt: – Nézz csak bele a számba, nincs-e ott, hogy meggyőződj róla: lenyeltem, megettem, nem trükk az egész!

Zardán hüledezve nézte.

– Ne bámulj, fiam, csináld inkább utánam!

– De... de hát nem csípett?!

– A csalánlevél maga nem képes csípni. Csak a tüskék rajta, azok a fehér, szőrszerű bigyók! Na már most, az ujjaink hegyén eléggé vastag a bőr, nem tudják megszúrni, átszúrni, főleg ha óvatosan fogod meg, oldalról nyúlva a levél felé, így e vékony tüskéket le is töröd az ujjaiddal. Aztán a két ujjad közt összehajtogatod a levelet – eközben is e tüskécskék összetörnek. Amelyik pedig összetört, az nem árthat már neked. Az összehajtogatott levél kisebb felületű, tehát kisebb felületen szúrhatná meg a szádat is belül. Amikor berakod a szádba, a fogaid közé, megint nem húshoz ér, a fogaid sokkal keményebbek annál, hogy a csalán megszúrhassa őket, ez nyilvánvaló ugyebár... Amikor megrágod a levelet, a maradék tüskék is összetörnek, azok sem árthatnak neked. Végezetül pedig elárulom a nagy titkot: az emberi száj belül egészen egyszerűen elég vastag bőrrel rendelkezik ahhoz, hogy a csalán ne tudja megszúrni! Legrosszabb esetben annyit érzel, mintha valami enyhén csípős növényt ennél. Ezt is csak akkor, ha nem így eszed meg a csalánlevelet, hanem összehajtás nélkül teszed a szádba. De úgy is meg lehet enni. Ugye milyen sok óvintézkedést tehet önmaga segítésére a tudós ember, fiacskám?! Ha ismerjük a dolgokat, nem kell félnünk tőlük! Egy valamire vigyázz csak, ha csalánt eszel: úgy vedd be a szádba, hogy hozzá ne érjen az ajkaidhoz. Azokon nem elég vastag a bőr. De a szádban belül, meg a nyelveden, ott igen, ott nem kell félned tőle.

– Megcsinálom én is! – nyúlt egy kisebb levél után Zardán.

– Ne azzal! Ezzel próbáld! – mutatott a legnagyobb, méregzöld levélre Fullió, aminek már a tüskéi is ijesztően tekintélyesen meredeztek.

Zardán kissé habozva leszakította, majd mindent úgy csinált, ahogyan Fullió magyarázta neki az imént. Közben egészen elfeledkezett a futás miatti fáradtságáról is.

És sikerült, nem csípte meg a csalán!

– Bár az íze nem valami jó... kissé kesernyés...

– Ha megfőzöd, és a levét mézzel ízesíted, nem is rossz, és nagyon egészséges.

– Fullió, te mindenről tudsz mondani valami hasznosat?!

– Meg kell figyelni a világot, a valóságot, gyermekem, s megjegyezni, amit látunk, nem az istenek titkain töprengeni, ez az igazi tudás útja!

– Igen, de a fegyverforgatás... – komorodott el Zardán. – Mi lesz, ha nem képzeletben kell küzdenem?! Az oktatóm mindig azt mondja, ennek a vérünkké kell válnia! Az ösztöneinkbe kell ivódnia!

– De hiszen ez történik! Te akkor is gyakorolsz majd, amikor a testvéreid nem!

– Képzeletben!

– Igen. Nem is ér annyit, mint a valóságos. De többet ér, mint a semmi, és valóban veszélytelen. Amikor igazi küzdelemre kerül a sor, akkor már nyugodtan rábízhatod magadat az ösztöneidre. Tudni fogják, mik a teendőik, ha előtte képzeletben eleget gyakoroltál!

S ettől a naptól kezdve Zardán rendszeresen futott. Általában hajnalban és alkonyatkor, de néha napközben is, hogy szokja a meleget. És futás közben újra meg újra, mindenféle módon legyőzte Negolárt, Vuldegárt, Ricót, meg a többi más korabeli fiút is, akikkel együtt szokta a fegyverforgatást gyakorolni oktatójuk, Nyikron felügyelete alatt.

Nem következett be rögvest az elején látványos javulás a harci tudásában, de azt hamar megállapíthatta, hogy valóban egyre kevésbé fél. És nemcsak a félelme kevesbedett meg, de a verítéke is. Mert amikor már jó egy hónapja futott rendszeresen, hozzászokott a hosszú időn át tartó mozgáshoz, s nem merült így ki annyira a kardharcban sem. Testvérei meg a többiek nem futkároztak, s így Zardán egyre kitartóbb lett, s bár ennek nem volt semmi látható eredménye a küzdelmek elején, a vége felé annál inkább, mert addigra amazok már kimerültek, de ő még friss maradt.

Különböző trükköket, fortélyokat is kikísérletezett gondolatban, a reggeli futások közben. S egyszer eljött az a nap is, amikor learathatta szorgalma első diadalát.

Ez ráadásul akkor történt, amikor apja is eljött megnézni a gyakorlatozást. Vordan király természetesen leginkább őrá volt kíváncsi, de a testvéreire is. A többi fiú nemigen érdekelte. Amint megérkezett, azt parancsolta, hogy mérje össze a tudását – Ricóval! Épp Ricóval, aki nagyobb, idősebb, erősebb volt nála!

– Azt hallottam Nyikrontól, hogy határozottan fejlődsz az utóbbi időkben! Ennek örülök, de szeretném tudni, mi ebből az igazság! – mondta mosolyogva.

Ricó kézbefogta a fakardot, s bár az nagy volt, nehéz, fél kézzel könnyedén megsuhogtatta. Máskor már erre a mozdulatra is össze szokta szorítani a félelem Zardán szívét, s lelassultak a mozdulatai, de most hiába nézett rá gúnyos vigyorral féltestvére, Zardán csak állt komoran a helyén, és a tekintetét nyugodtan fonta össze Ricóéval. Majd hirtelen összehúzta a szemét, hogy azt sem láthatta Ricó, merre néz. Bal szemét ráadásul teljesen le is hunyta. Ezzel a ballal kissé gyengébben látta a távoli tárgyakat, mint a jobbal. Nem tudatosan hunyta be, csak ösztönösen. De mert a balt behunyta, s mert a jobb is alig résnyire össze volt húzva, s mert mindkét szeme kissé furcsa volt, mert némileg ferdén, szokatlanul helyezkedtek el az arcában, ezért kifejezetten félelmetesnek tűnt most a nézése.

Elégedetten állapította meg, hogy a félelem tovatűnt, mindössze valami jóleső izgatottságot érzett a gyomra tájékán. Némelyek azt mondják, tudta, hogy a félelem „gyomorszorító érzés”, de meg volt győződve róla, hogy amit most ott érez, az mégsem félelem. Vagy ha az is, mindegy, mert eszerint hozzászokott. Nem baj, ha van egy ronda kutyánk, csak tudjunk rajta uralkodni. Nem baj, ha érzünk félelmet, csak tudjunk neki parancsolni.

Úgy érezte magát, mint valami nehéz vizsga előtt. Majd most megmutatja. Jó is, hogy eljött apja, és láthat mindent!

Most megöli Ricót.

Apja különben ritkán szerencséltette meg őt a látásával. Nem is lakott együtt velük, a fiúkkal, mindegyik fiúnak saját háza volt, mert az volt apja elve, hogy szokniuk kell az önállóságot.

De édesanyjával sem lakott együtt Vordan király, inkább a szeretőit tartotta maga mellett. De gondos apa és férj volt, mert sem fiai, sem felesége nem szenvedett semmiben sem hiányt.

– Rajta! – vezényelt Vordan.

Zardán már régen megvívta ezt a küzdelmet, nem is egyszer – gondolatban. Tudta, hogy Ricó mindenben sokkal jobb, mint ő, kivéve egyet: nem eléggé edzett a futásban. Tehát nem elég jó az állóképessége. Vagyis Zardán eleinte meg sem kísérelt visszatámadni, nem akarta kockáztatni, hogy Ricó kiverje a kezéből a kardot, ehelyett széles terpeszbe állt, amennyire lehetett, elrejtőzött a fapajzs mögé, s konokul állta ellenfele csapásait, kardjával csak a legszükségesebb mozdulatokat végezte. Amennyire lehetett, csapásaival Ricó csuklóját célozta meg, mert ha azt tönkreteszi, vége a küzdelemnek. Lecövekelt szinte egyhelyben, csak állt, mogorván, konokul, s egy tapodtat sem hátrált. Maga volt a megtestesült sziklaszilárdság. Csak állt ott, s amikor Ricó hátralépett, nem ment utána. Ellenben minden támadást sikeresen visszavert.

Ricó zavart volt. Ilyen küzdelemre nem volt elkészülve. A csuklója is fájt, mert Zardán többször is eltalálta, bár sosem végzetes erővel.

– Na most véged! – kiáltotta hirtelen, azzal maga elé húzta a pajzsát, s nekirohant. Úgy számította, testesebb, nehezebb, mint Zardán, tehát a pajzsával egyszerűen fellöki, kibillenti a helyéről... azután majd csak lesz valami!

Lett is. Épp az, amire Zardán készült. Előre sejtette, hogy Ricó idővel biztos ehhez a fogáshoz folyamodik majd, mert bízik az erejében, s amikor már fáradt lesz a sok ugrabugrálástól, gyorsan el akarja dönteni a küzdelem kimenetelét. Mikor látta, hogy Ricó rohamozik, a pajzsát kinyújtott karral maga elé tartotta, mintha minél messzebbre magától akarná tartani Ricót, majd amikor a két pajzs egymásnak csapódott, gyorsan hátrahúzta a karját, s oldalra elugrott, sebesen, tehette, mert ő még nem volt nagyon fáradt! S amikor Ricó teste a nagy lendülettől elzúgott mellette, eldobta a pajzsot, felemelte a kardját, és két kézzel megmarkolva azt, Ricó hátába döfte, teljes erejéből.

S már ugrott is a földrezuhant féltestvére mellé, hogy egészen bizonyosan megölje, de Nyikron melléje szökkent, s elkapta a karját.

– Nyughass!

Édesapja a földön heverő, üvöltő Ricó mellé sietett. Annak hátából ömlött a vér, és aggodalmasan szemlélték a sebet a készenlétben levő orvosok. Ketten is voltak itt mindig, hogy a királyfiak egészségére ügyeljenek.

Egyikük nem igen nézegette sokáig Ricót, máris ezt mondta:

– A vérzést el tudjuk állítani, s túléli, ha az istenek is úgy akarják, de soha többé nem fog tudni lóra ülni, sőt, még nem lovon ülni sem, csak feküdni, mert a kard elvágta alul a gerincoszlopot!

Ricó sebe nem fertőződött el, s a doktor jóslata sem vált be egészen, mert ha feltámogatták, nyugodtan, megerőltetés nélkül képes lett idővel elücsörögni, de az is biztos, hogy járni már csak azért sem tudott, mert mindörökre megbénult mindkét lába.

– Hogy lehetsz ilyen aljas, hogy beleszúrsz a testvéred hátába! – kiáltotta Vordan király, amikor megállapította, hogy Ricó sebe határozottan súlyos.

– Az én hátamat sem kíméli majd senki a csatákban! – nézett konokul Vordan szemébe Zardán. – Különben is, elkapott az indulat.

– Hazudsz! Most is nyugodt vagy!

– Minek legyek indulatos most már, ha egyszer legyőztem az ellenséget? Ilyenkor már legfeljebb örülni kell!

Másnap Zardán nem ment a gyakorlótérre a megszokott időben, de senki nem is hívta. Következő nap sem hívták, és azután sem... Mintha elfeledkeztek volna róla. Ennek nagyon örült. Apja biztos úgy gondolja, eléggé ért már a harchoz!

Legalább több ideje marad jobban kedvelt foglalatosságokra. Hanem a reggeli futásokról azért mégsem feledkezett meg. Egészen megszerette a futást. Igaza van annak a titokzatos Fullió-nak: valóban tisztábbak utána az ember gondolatai!

Amikor legközelebb apjával találkozott, az csak ennyit mondott neki a küzdelemről:

– Sosem szabad elfeledned, baráttal küzdesz-e, vagy ellenséggel.

– Ricó sosem volt a barátom.

– Lehetett volna.

– Ő sosem. Nem viselkedett úgy.

– Az ember maga neveli ki a barátait.

– Fullió úgy tanított, egy királynak nincsenek barátai.

– Ebben Fullió téved.

Zardán erre vállat vont, s így szólt:

– Ha király leszek, nem barátokat akarok magamnak, hanem alattvalókat!

Vordan megcsóválta a fejét.

– Fiam, ha nem tudsz parancsolni az indulataidnak, sosem lesz belőled király! – azzal ellovagolt valahová.

Zardán tűnődve nézett apja után. Fullió is intette attól, hogy forrófejűen, indulatosan cselekedjék. Csakhogy ő csöppet sem volt indulatos, s a küzdelem végén apja is látta rajta, hogy nyugodt, csak mostanra talán elfeledte ezt a király. Ő tökéletesen hideg fejjel cselekedett, amikor beleszúrt Ricóba, ő ezt már jóelőre eltervezte, s a tervét pontról-pontra végrehajtotta, mint amikor egy matematikai egyenletet vezetett le.

Vagyis nem indulatos, s így lehet esélye még a királyságra.

Ami Fullió hozzá való viszonyát illeti, az nem változott a győzelem után sem. Ugyanazzal a gunyoros, kiismerhetetlen tekintettel nézett rá, mint eddig, és továbbra is jellemző maradt rá, hogy tanítások helyett inkább arra biztatta, hogy figyelje meg a jelenségeket, s maga vonjon le következtetéseket belőlük.

– Nem leszek mindig melletted, s akkor senkitől nem kérdezhetsz semmit, csak magadtól! – szokta mondogatni.

– Miért ne kérdezhetnék meg másokat?

– Mert becsaphatnak!

És ez igaz, ezt Zardán kénytelen volt belátni.

Amit a Ricóval vívott kardviadalról mondott Fullió, az csak ennyi volt:

– Negolárt vagy Vuldegárt kellett volna leszúrnod. Azok veszélyesebbek, mert okosabbak.

Ezen pedig elképedt Zardán. Fullió nem úgy viselkedett, mint aki utálja az öccseit.

– Azt akarod, hogy öljem meg őket?! – kérdezte csodálkozva.

– Ezt nem mondtam. Csak annyit, hogy valamelyikük leszúrásával többet nyertél volna, mint Ricó leszúrásával. Mert ne hidd, hogy nem ácsingóznak a trón után! És édestestvéreid, míg Ricó csak fattyú. Nem úgy, mint Negolár és Vuldegár. Van esélyük a trónra.

– Ezt én is tudom! De sosem szerzik meg! Különben is én vagyok az elsőszülött!

– Az éppen hogy semmit nem jelent – mondta nyugodtan Fullió.

– Már hogyne jelentene! Ezen múlik, hogy valaki király lesz-e!

– Az nem attól függ. Az egészen más dolgokon múlik.

– Ugyan miken?!

– Mindegy milyen közösségről van szó, legyen az falu, város, törzs, vagy bármi, annak a legfőbb ura, akárminek hívják is ezt a legfőbb urat, mindig az az ember lesz, aki a legtöbbet mondhatja a magáénak a Tíz Ősi Hatalomból.

– Nem értelek Fullió, egyszer azt mondod nincsenek istenek, aztán meg jössz nekem ezekkel a...

– Csend! A Tíz Ősi Hatalom nem istenség. Semmi köze az istenekhez, szellemekhez, lelkekhez meg egyéb efféle szellemi zagyvasághoz.

– Hát akkor mik ezek?

– Te is ismered a nevüket. E tíz hatalom a következő:

– Hit
– Bizalom
– Tisztelet
– Pénz
– Erő
– Szeretet
– Hírek
– Tudás
– Akarat
– Nyugalom

– Nem értem, mit akarsz ezzel mondani!

– Ne félj, megmagyarázom, bele se kezdtem volna, ha nem akarnám elmondani. Arról van szó, hogy ezek azon tulajdonságok, vagy ha úgy tetszik emberi képességek nevei, melyek által valaki hatalmat szerezhet illetve gyakorolhat embertársai felett. Némelyik közülük magától értetődő, mások nem. Például világos, hogy aki erősebb, az rákényszerítheti az akaratát a nála gyengébbekre. De az Erő nemcsak ezt jelenti az előbbi felsorolásomban. Ha például egy királynak több katonája van, vagy több hadigépe, mint a szomszédos város királyának, akkor erősebb, mint az, és így uralkodhat felette.

– Igen, ez valóban világos!

– A Pénz hasonlóan működik az Erő hatalmához. Ha sok a pénzed, sok katonát fogadhatsz fel, sok hadigépet építtethetsz, kémeket fizethetsz meg, megvásárolhatod árulók szolgálatát... De akár a nők felett is lehet hatalmad, mert megfizethetsz csinos örömlányokat... Különben a tíz Hatalom közül a Pénz a legszemélytelenebb.

A Hit hatalma azt jelenti, hogy ha az emberek elhiszik, hogy te csodálatos képességekkel rendelkezel, mert például valamelyik isten gyermeke vagy, illetve egyszerűen csak a kedvence vagy valamely istenségnek, aki gondot visel rád, aki segít neked, akkor szívesen követnek, szívesen megteszik, amit parancsolsz, mert bíznak a sikeredben. És azért is engedelmeskednek, mert félnek tőled, illetve rajtad keresztül az istenektől. Ez is tehát hatalom az emberek felett, mert így el tudod érni, hogy azt tegyék, amit te kívánsz tőlük.

A Bizalom azt jelenti, hogy az emberek meggyőződése szerint te olyasmit teszel, ami nekik jó, vagy később jó lesz, vagy legalábbis nincs az ártalmukra! Ez nem azonos a Hittel. Attól, hogy azt hiszik, hogy mondjuk különleges erőt kaptál az istenektől, még nyugodtan hihetik azt is, hogy bolond, őrült vagy, vagy esetleg, hogy ezt az erőt rosszra használod. És ha nem hiszik, hogy az istenek kegyeltje vagy, attól még bízhatnak abban, hogy ami a képességeidtől telik, azt a javukra akarod fordítani. A Hit és a Bizalom tehát két különböző Hatalom. Természetesen akiben bíznak az emberek, annak szívesen engedelmeskednek.

A Tisztelet egészen más dolog. A tisztelet olyasmi, amit sokan emlegetnek, mondják, hogy „tisztelem ezésezt", de valójában nagyon ritka, hogy egy ember tényleg tisztelne egy másikat. Ez majdnem olyan ritka, mint a nyári hóesés! De azért létezik nagyéha. Tiszteletet az iránt érzünk, akiben felfedezünk valamely olyan jellembeli tulajdonságot, amivel mi magunk is szívesen rendelkeznénk! Ezért tiszteletet még ellenségeink iránt is érezhetünk, hiszen attól, hogy az ellenségünk, még lehet kiválóbb nálunk valamiben. Például erősebb, ügyesebb, igazmondó, becsületes... bár az erő nem is igazán ide tartozik. A tisztelet ugyanis a jellembeli tulajdonságokra vonatkozik, a fizikai képességei miatt a másik embert nem annyira tiszteljük, mint inkább irigyeljük. Na már most, akit irigylünk, annak inkább ártani szeretnénk, de akit tisztelünk, annak megteszünk bizonyos dolgokat akkor is, ha nincs módjában kényszeríteni bennünket. Így tehát bizonyos mértékig a tiszteletre méltó embernek azok fölött is hatalma van, akiken egyáltalán semmi más módon nem tudna uralkodni. A Tiszteletet ezért nevezheted gyenge hatalomnak, mert nem tőlünk függ, hogy élhetünk-e vele, ugyanakkor a legerősebb hatalom is, mert hat ott is, ahol semmi más Hatalom!

A Szeretet is nagy hatalom. Nagyon gyakran akár az életüket is feláldozzák az emberek aziránt, akit szeretnek, s bár ez ritkán szükséges, de ha mégis szükséges, akkor alig lehet elérni mással, mint a szeretet hatalmával! Olyan hatalom ez, ami nagyon ritkán lép működésbe, de akkor talán mindennél erősebb!

A Hírek hatalma ikertestvére a Pénznek. Általában háborúban kell, és gyakran a Pénz hatalma hozza, mert megfizetett kémek szállítják a híreket. De nemcsak ott használható: ha tudsz valamit valakiről, azt zsarolhatod, vagy felhasználhatod másképp a magad javára, mert jó, ha tudod, hogy mit szeret, mitől retteg... De erről nem is beszélek többet, mert talán ez is érthető már.

A Tudás nem azonos a hírek tudásával. A Tudás olyasmi, amiből már sokat elsajátítottál, mert itt a tudományokra gondolok. Világos, hogy ha te jobb ostromgépet tudsz készíteni a tudományodnak hála, mint az ellenséged, akkor előnybe kerülsz vele szemben. Ha tudod, hogy az áldozati tűz melegétől gőz keletkezik, s az rejtett csöveken a szentélyajtóhoz megy, s ott a nyomásával kinyitja annak az ajtaját emberi segítség nélkül, akkor nem hiszed azt, hogy isteni csoda történt, tehát nincs hatalma rajtad a papoknak. Márpedig az is a mi hatalmunk erősödése, ha megszabadulunk valaki másnak a hatalmából! Ha ki tudod számolni, mikor lesz egy napfogyatkozás, akkor előre számítasz rá, és nem hiszed, hogy haragjában az isten behunyta a szemét!

Az Akarat nem azonos az akaratossággal, de a parancsolással sem. Ez inkább azt jelenti, amit úgy is kifejezhetünk, hogy *állhatatosság*, de mégsem úgy mondom, mert ott kezdődik az egész, hogy tudd, mi a célod, légy tisztában azzal, mit Akarsz elérni. Azután válaszd ki a feléje vezető legígéretesebb utat, és minden akadályt sorra legyőzve törj feléje! Hidd el, a követőid sem teljesen hülyék, észreveszik, hogy van-e célod, vagy csak tengsz-lengsz a világban, s azt a királyt követik szívesebben, azt a vezetőt, akiről látják, hogy tud akarni, nem csupán él napról-napra, belefeledkezve a pillanat élvezetébe!

A Nyugalom nem más, mint indulatmentesség. Az indulatmentesség pedig azért fontos, mert az lehet, hogy engedelmeskednek egy őrjöngő, indulatos királynak is, de az első adandó alkalommal megszöknek tőle, vagy megölik, vagy átállnak egy másik, kiszámíthatóbb uralkodó mellé! Ráadásul haragjában az ember olyasmit is elkövethet, amit jobb nem megtenni, mert esetleg elveszti vele alattvalói bizalmát, vagy legalábbis megrendítheti azt!

Ez tehát a Tíz Ősi Hatalom! Ezek közül minél többel, s minél nagyobb mértékben rendelkezik valaki, annál valószínűbb, hogy annyira kiemelkedik a többiek közül, hogy azok megválasztják és elismerik vezetőjüknek!

– És hogyan lehet megszerezni ezeket a hatalmakat?

– Ez jó kérdés, lényegretörő, csakhogy ez már nem olyasmi, amiben segíteni tudnék neked, Zardán! Erre már neked kell rájönnöd. Itt válik el, méltó leszel-e a trónra! Csak egyet javasolhatok: minden tetted előtt fontold meg, hogy ha így vagy úgy teszel, arról mit gondolhatnak az emberek! Hogy ez vagy az a tetted közelebb visz-e valamelyik Hatalomhoz! S aszerint cselekedj!

– Nem szerepel a Hatalmak felsorolásában a Félelem! – szólt Zardán.

– Azért, mert a Félelem nem is Hatalom, csupán a hatalom következménye! Nem annak van ugyanis hatalma, akitől félnek, hanem attól félnek, akinek hatalma van!

3. fejezet
Zardán, az isten fia

Amennyire Zardán megítélhette, édesanyja, Nánigma királyné nem ragaszkodott mindenáron hozzá, hogy ő legyen a király, s ne valamelyik öccse. Ha megölte volna Negolárt vagy Vuldegárt, valószínűleg csúnyán összeveszett volna emiatt édesanyjával. Ricó megnyomorítása miatt azonban egyetlen rossz szót sem kapott tőle, sőt Ricó anyjával sem kellett emiatt veszekednie, mert az meghalt már jóval korábban, amikor megszülte Ricót.

Épp ellenkezőleg: Nánigma megdicsérte őt! Nyíltan kimondta, most sokkal biztosabbnak tartja, hogy Zardán lesz majd Dzampó királya, mert így már nem valószínű, hogy valami váratlan, bolond ötletében „azt a fattyút" nevezi meg utódának Vordan király!

– Mert ugye sosem lehet tudni... – mormogta a királyné, amikor Zardán meglátogatta őt –, nagyon kedveli a szeretőit! Ami még nem is nagy baj, férfiak gyakran szokták ezt... de az már jóval nagyobb baj, ha a szeretők gyermekeit is magához túl közelállónak érzi...

Zardán elégedett volt, bár magában kissé ostobának tartotta édesanyját. Hogyhogy nem gondol rá az anyja, hogy ha megdicséri őt azért, amit Ricóval tett, akkor talán ahhoz is megjön a kedve, hogy leszámoljon Negolárral és Vuldegárral?!

Mindazonáltal nagy terveihez szövetségest keresett, s így elmondta Nánigmának, miféle gondolatokat forgat a fejében, hogy ő meg akarja hódítani az egész Istenek Völgyét, mert az mindenkinek jobb lesz, ha csak egy királyt kell eltartani, egy hadsereggel, és nem számtalant!

Nánigma nem lelkesedett a tervért. Nyíltan kimondta, hogy eszeveszett őrültségnek tartja.

– Elvette az eszedet a hatalomvágy, fiam! – nézett rá döbbenten. – Van neked fogalmad róla, mekkora területről beszélsz?!

– De anyám, nem a terület számít! Az igaz, hogy az Istenek Völgye jókora, ugyanakkor viszont nekem nem kell törődnöm e terület túlnyomó részével, ahol csak járhatatlan, lakhatatlan hegyek vannak! E völgynek igazából csak a középső része lakható, annak is csak az a része, amit nem borít el a Tink tó, egyébként meg csak szűk kis völgyekben laknak itt emberi lények, amikben a folyók sietnek a tó felé! Ha csak az emberlakta területeket számolom, nem is kell olyan nagy földeket meghódítanom!

– *Egy* király csak *egy* várost tud tisztességesen elvezetni!

– Ez nem így van! Fullió azt mondta, az emberek életmódját a környezete határozza meg, a gondolkodásmódjukat pedig az életmódjuk! Éppen mert csak szűk kis völgyecskékben tudunk élni, melyeket óriási hegyek választanak el egymástól, ezért függetlenek a városaink is! De ezen lehet változtatni! Már a Tink tó partján is vannak városszövetségek, innen már csak egy lépés az, hogy elfogadják, hogy az összes városnak egyetlen királya van! És ez a király én akarok lenni!

– Ne hallgass Fullióra! Már rég ki kellett volna végeztetni istentelenség miatt!

– Apámnak erről úgy látszik más a véleménye, hisz ő rendelte el, hogy tanuljak Fulliótól.

– Rosszul tette!

– Vigyázz, anyám, a királyról beszélsz!

– Akkor is rosszul tette! Nem bízom Fullióban!

– Miért bízik benne apám?

– Hát mert ez a gyanús idegen úgy jött ide Dzampóba, hogy megmutatott az itteni orvosoknak néhány új gyógymódot, meg egy alkalommal, amikor ránk támadt Zsepez város, akkor olyan katapultot készített, ami egyszerre hat dárdát tudott kilőni, és ezzel sikerült visszavernünk az ellenség ostromát.

– Tehát sokat tud, és ez hasznunkra vált. Mi a baj?

– Ekkora tudás nem lehet közönséges ész eredménye, valami gonosz erő adományából fakadhat csak! Nem bízom benne!

– És ha az istenek kegyeltje?

– Az biztos nem lehet, hiszen, hogy is kegyelhetnék az istenek azt, aki nyilvánosan tagadja az istenek létezését?!

– Drága édesanyám, amíg valaki nem tesz ellenünk rosszat, addig nem méltó hozzánk, hogy megtagadjuk tőle a bizalmunkat!

– Ajaj fiam, gyanútlan vagy, s ennek még rossz vége lesz!

Az lehet, hogy Fullió nem hitt az istenekben, de Vordan király igen. Furcsa volt épp ezért, hogy fia neveltetését rá, a hitetlenre bízta, de amikor Zardán erről kérdezte az apját, az mindig csak ezt válaszolta:

– Ritka a hitetlen ember, de a fiaim jó, ha az ilyen embereket is megismerik! És Fulliónak nagy a tudománya is...

De Vordan király azért mégiscsak hitt az istenekben. No nem nagyon, nem vakbuzgóan, de azért rendszeresen végezte az áldozatokat a szobraik előtt, és a megadott időkben meglátogatta a városka szentélyét is.

Kis város volt Dzampó, nem tellett rá, hogy minden istenségnek külön szentélyt emeljenek. Még akkor sem, ha az Istenek Völgyében a templomok tényleg inkább csak szentélyek voltak, mert az istenek lakhelyének tartották őket, tehát nem nagy embertömegek befogadása volt a céljuk. A vallási eseményeket a szentély falain kívül, a körülötte levő réten bonyolították le, így a szentélyeknek egyáltalán nem kellett nagyoknak lenniük. Még a szentély papjai is ritkán laktak magában a szentélyben, sokkal inkább a közelben épült kunyhókban, házakban, palotákban... hogy mikor melyikben, az a gazdagságuktól függött, a gazdagság meg leginkább a szentély jelentőségétől.

A Dzampó városban levő szentélyben tehát nagyon sok istennek volt szobra, nemcsak egynek. De korántsem mindnek! Mert bizony az Istenek Völgyében teméntelen sok istent tiszteltek. Szinte mindennek volt istene, még a trágyahordásnak is, őt különben meglehetősen szókimondó névvel illették: úgy hívták, hogy Kakodiász. S ez azért volt szókimondó név, mert ebből az, hogy „diász”, egészen egyszerűen azt jelentette, hogy „isten”.

De ha még csak ő lett volna az egyetlen furcsa isten! Csakhogy az Istenek Völgyében már jó régóta ismerték az írást, s a papok szorgalmasan összeállították az istenek genealógiáját, származását. Igyekeztek a sok-sok istent ellentmondásmentesen besorolni, s ez végül nagyjából sikerült is nekik. Megírták már sok évszázaddal ezelőtt az *Istenek Születése* című legendagyűjteményt, s ebben kereken 4600 istennek a neve szerepelt! Némelyikről ugyan csak alig pár szó, mások viszont minduntalan fel-felbukkantak a roppant mű lapjain – ezek voltak a leginkább tiszteltek, a főistenek.

A temérdek istennek megvolt az a haszna, hogy az emberek könnyedén magyarázatot kaphattak bármiféle bajukra vagy épp szerencséjükre. Elég volt egy jóshoz vagy paphoz fordulniuk, s bízvást remélhette, hogy az talál egy istent a sok között, amelyikről kimutathatja, hogy ő az oka a szerencsétlenségnek, vagy úgy általában a megfelelő eseménynek, mert például haragos lett, amiért a polgár nem mutatott be neki áldozatot. Az pedig holtbiztos, hogy ennyi isten esetén valamelyiknek okvetlenül elfelejtett a megfelelő időben áldozni, már csak azért is, mert ennyinek a nevét képtelenség fejben tartani is!

Szerencsére az istenek többsége nem volt követelődző. A főbb istenekből meg alig volt több, mint talán két tucat.

Az általánosan ismert nézet szerint kezdetben nem volt más, mint a tátongó üresség, a Káosz. A káosz egyszercsak kettévált, s megszületett belőle Zadán isten, és Prudzsma istennő. Prudzsma az időnek, türelemnek, a sorsnak és a végzetnek az istennője, Zadán pedig, mint főisten, az eskük betartására ügyel, azok megszegését bünteti, védelmezi a magántulajdont, általában a büntetés istene, de a megérdemelt jutalomé is, az igazság és a hatalom istene, valamint a villámoké.

Zadán isten egyesült Prudzsmával, s így született meg Uza istennő. Ekkor Zadánnak nagyon megtetszett Uza, a saját lánya, és feleségül vette. Uza a házasságnak és a házastársi hűségnek az istennője, az otthoné, a honvágyé – és a féltékenységé is. Utóbbié teljesen jogosan, mert a mítoszok szerint Zadán isten boldog-boldogtalannal állandóan megcsalja a nejét, nemcsak istennőkkel, de emberi lányokkal sőt emberek feleségeivel is. Ezen azonban nemigen csodálkozott az Istenek Völgyében senki, mert Zadán – ahogy ezt Fullió elmagyarázta néha – tulajdonképpen a királyi hatalom, a korlátlan hatalom égbe vetülése, s az abszolút urak bizony így élnek, még Vordan király is sok-sok szeretőt tart!

Prudzsma elszomorodott azon, hogy Zadán elhagyta őt, s ezért önmagából, szűznemzéssel létrehozta Íba istennőt. Íba az értelem, a tudományok, a rend és rendszeretet, a logika, a célszerűség istennője.

Ez különben érdekes gondolatra vezetett. Az általános elképzelés szerint ugyanis minél később született egy isten vagy istennő, annál kisebb a hatalma, amennyiben nem lehet nagyobb hatalma, mint a szüleinek, kivéve, ha valamelyik hatalmasabb isten másképp rendelkezik. Ez azt jelenti, hogy például Zadán főisten minden isten és istennő korlátlan ura, kivéve Prudzsmát, mert azzal egyszerre született. Tehát a végzet fölött az isteneknek sincs hatalmuk! Azonkívül Zadán nem uralkodhat Íbán, mert Íba istennő Zadán közreműködése nélkül született!

– Látható – magyarázta egy alkalommal Fullió Zardánnak –, hogy már ösztönösen is felismerték régen az emberek, hogy az Idő, amit Prudzsmában személyesítettek meg, létrehozza szükségszerűen a tudományok kifejlődését, vagyis ahogy múlik az idő, az emberek egyre okosabbak lesznek, és hogy a tudományok felett nincs az isteneknek, tehát a vallásnak sem hatalma!

Zadán és Uza nászából sok-sok isten született, ezek közül a legfontosabbak Rulla, aki a termékenység, anyaság, gabonafélék, mezőgazdaság, állattenyésztés, szülés és a föld istennője, valamint egy ikerpár, mely áll Deffin istenből és Vópi istennőből. Vópi a szépség, szerelem, sőt, az öncélú, korlátokat nem ismerő szerelmi szenvedély istennője, a szeretkezés, az örömlányok és az asszonyi hűtlenség istennője is, bár gyakorta férfiaknak is segít, hogy megszerezzék valamely lány vagy asszony ölelését. A legendák szerint gyakran működik közre az istenek közti házassági-szerelmi galibák bonyolításában. Néha még apja is a lánya, Vópi segítségét kéri egy-egy kalandjához, bár Vópi néha meg is tréfálja apját, mert ha a

hatalma kisebb is, mint a főistené, ha Zadán isten nem figyel nagyon oda, még ő is könnyen elcsábulhat!

Deffin, Vópi ikertestvére is szenvedélyes, de másként: ő a harc, hódítás istene, az erő istene, a fékezhetetlenség, indulatosság, vadság, öldöklés istene. Még saját apja sem kedveli, a többi isten pedig kifejezetten utálja a vadsága miatt, s nem akad istennő, aki hajlandó lenne a feleségévé lenni, de Deffin nem is bánja, nem kell neki feleség, csak vad ölelkezések. A mítosz szerint alig születtek meg ők az ikrek, Deffin és Vópi, amint anyjuk magukra hagyta a csecsemő isteneket a bölcsőben, Deffin máris meg akarta erőszakolni Vópit, bár ez végül nem lett erőszak, mert a ledér Vópi maga is akarta már olyan kis korban is az efféle örömöket. E nászból született Jonovoj isten, aki a bátorság, vakmerőség, a pillanatnyi ötletesség, a becsapás, tolvajok és kalandok istene. De ebből született Tiké is, aki a szerencse, a véletlen istennője, s ugyanolyan ledér, kacér, mint anyja, hol ehhez pártol, hol ahhoz.

Deffin azonban olyan undorító isten, hogy csakis olyan erkölcstelen céda fekhet le vele önként, mint Vópi. Más istennő szóra sem érdemesíti, így egy alkalommal, mert nem akadt készséges istennőre, a markával könnyített magán. S maszturbálása során kicsorduló magjából egy még sokkal borzalmasabb isten keletkezett, aki mintegy hatványozottan bírta apja minden rossz tulajdonságát: Gyöl. Ez a Gyöl pedig a betegségek, nyomor, éhség, kínzás, gonoszság, kellemetlen bogarak, sáskák, egerek, patkányok istene!

De Deffin nemcsak így élte ki a vágyait. Egy alkalommal megerőszakolta Rullát, a termékenység istennőjét. S ennek következtében születtek az emberek!

Az emberi lények tehát egy vérfertőző nemi erőszak utódai (hiszen Rulla a testvére Deffinnek). Ezért olyan sok a vadság az emberekben, mert ősapjuk az istenek legutálatosabbika (vagy majdnem legutálatosabbja, mert Deffinnél is jobban utált Gyöl, habár a nagyot vétő népekre maga Zadán isten küldi rá néha Gyölt, hogy pusztítsa őket valami járvánnyal). Emiatt van az, hogy az emberek kínozzák anyjukat, a földet (hiszen apjuk is ezt tette), felsebzik az ekével a bőrét, lyukakat fúrnak belé, amikor bányásznak, összeszemetelik. Indokolt ezért bűntudatot érezni, mert saját anyjukkal teszik ezt az emberek! És ezért van az, hogy mindezek ellenére Földanya mégis ad termést, eltartja az embereket, mert ha erőszakkal szülte is őket, de az ő gyermekei. Ha már azonban nagyon megunja kényszerszülte gyermekei abajgatását, néha összeráncolja a bőrét, hogy megfegyelmezze őket: ekkor van földrengés.

Míg mindez történt, Prudzsma tovább haragudott Zadánra, amiért az a Kezdet Kezdetén elhagyta őt, és szerette volna, ha vannak még olyan istenek, akik felett nincs hatalma Zadánnak, vagy legalábbis kevés a hatalma. És nagyon megtetszett neki a ledér Vópi, ami nem csoda, mert Vópi a Szépség istennője. Csakhogy itt gondokba ütközött, hiszen ő is nő, és Vópi is nő! De sebaj: felkérte a lányát, Íbát, hogy segítsen neki. Íba, a tudomány istennője készségesen segített, kitalált egy formás műpéniszt, s így már nem volt akadálya Prudzsma és Vópi egyesülésének. Ennek következtében Vópi megszülte Szuszánát, a művészetek istennőjét, Prudzsma pedig Genkit szülte, aki az öntudat, büszkeség, gőg, makacsság, lázadás istene, általában a be nem hódolás, a valamivel való tudatos szembeszegülés istene.

Az általa kitalált módszer nagyon megtetszett Íbának, s így maga is e mesterséges módszer által egyesült Rullával, s ennek hála Rulla megszülte Dagdallort, aki az orvosok és a gyógyítás istene, Íba pedig megszülte Pecut, aki az összes mesterségek istene, a mérnökök védelmezője.

Aztán Zadánnak megint megtetszett az egyik leánya, Vópi. De Vópi nem akart lefeküdni az apjával, végül mégis engedett ugyan, de csak azzal a feltétellel, hogy majdan az apja teljesíti egy kívánságát. Együtthálásukból született Víáj, aki a boszorkányok, varázslók, titkos tudományok, a jóslás és a mágia istennője lett. Víájról tudni kell, hogy örökölte anyja csapodár-

ságát, ledérségét, amennyiben szinte habozás nélkül lefekszik bárkivel, ellenben akit megajándékoz a kegyeivel, azt komoly ok nélkül általában nem hagyja el! Szívesen közösül emberekkel is, s ezen nászokból mindig vagy varázsló, vagy boszorkány, vagy jós, vagy valami szörnyeteg születik.

Víáj is nagyon szép istennő, s bizony rajta is megakadt Zadán isten szeme! S mert Víáj nem kérette magát, és szívesen egyesült saját apjával, aki egyben a nagyapja is volt, megszületett e sokadik vérfertőző nászból Zidivelt, aki a holtak, az alvilág és a vulkánok istene. De ennyi sok vérfertőzést már az istenek sem követhetnek el büntetlenül, s ez meglátszik Zidivelten is: kétnemű, egyszerre férfi is és nő is! Zidiveltnek önmagával való párzásaiból születik minden rusnya szörny, aki nem anyjától, Víájtól való, és egy csomó démon, szellem, kísértet, s más túlvilági lény. De Zidivelt hált nőként Pecuval is, a mesterségek istenével, s így szülte meg Dubutárt, aki a kovácsok istene.

Közben Víáj hált Dagdallorral, s megszületett Bódzsa, aki a mák, a bor, a sör, a pálinka, általában a kábító italok istennője, ugyanakkor az altatóké, mérgeké, magzatelhajtó szereké, szerelmi italoké, a csoportszexé, mindenfajta nemi kicsapongásé, az állatokkal folytatott közösüléseké, részegségé, önkívületé, őrülteké, általában mindené, ami nem normális, furcsa.

Időközben Zadánnak nagyon megtetszett az okos Íba, s egyesülni akart vele, de Víáj, aki nem nagyon kedveli Íbát, megjósolta, hogy ha e nász megtörténik, akkor az ebből születő gyermek hatalma nagyobb lesz, mint Zadán hatalma! Erre még a főisten is megijedt, nem akarta, hogy letaszíttassék az istenek trónjáról, s inkább lemondott Íbáról. Azóta is Íba olyan istennő, aki még sosem hált férfival (férfiistennel sem).

Mindeközben Gyöl, a legislegocsmányabb isten egyre jobban sóvárgott nő után, végül elkapta Bódzsát, hogy apja példáját követve erőszakkal szerezzen nőt magának. De ő nem olyan erős, mint apja, Deffin, és Bódzsa apja Dagdallor, aki, mint a gyógyítás istene, ősi ellensége Gyölnek, a betegségek istenének. Így nem tudta megerőszakolni Bódzsát, de fogságba ejtette. Hogy megszabaduljon, Bódzsa felajánlotta Gyölnek, hogy ad neki egy olyan italt, amellyel bármelyik istennőt megszerezheti. Gyöl beleegyezett, megesküdött, hogy ha megkapja az italt, elengedi Bódzsát. El is engedte, mert az eskü fölött maga Zadán, a főisten őrködik, tehát az esküket minden isten köteles betartani. Bódzsa pedig erős altató italt adott Gyölnek. Az sietve repült vissza az istenek lakhelyére, mert nem kisebb istennő tetszett meg neki, mint a nagytudású Íba, a szűz istennő!

Még ezt megelőzően történt azonban, hogy együtt hált egymással Szuszána, a művészetek istennője és Pecu, a mesterségek istene. Gyermekük Zsiapatón lett, a játékok istene. Ez idő tájt Vópi egy nagyon szép királyfiba szeretett bele, de mert ez a férfi csak ember volt, így osztályrésze a halál. Vópi nem akart belenyugodni, hogy röpke néhány év után megöregszik és meghal a szerelme, így elment Zadánhoz, emlékeztette őt a régi ígéretére, s követelte, hogy apja, a főisten, adja oda neki az örök ifjúság italát, hogy megitassa szerelmével, a királyfival!

Zadán isten egyáltalán nem akarta, hogy egy örökéletű ember is az istenek közé kerüljön, de hát valóban megígérte, hogy teljesíti a lánya egy kívánságát, s az isteneket is köti néhány törvény: be kell tartaniuk például az ígéreteiket! Odaadta tehát az örök ifjúság italát, de azután gyorsan tanácsot kért a nagybölcsességű Íbától. Íba rögvest tudta, hogy mit tegyen. Tudta, hogy Vópi, bár szép és szenvedélyes, de nem valami okos! Elment Víájhoz, a mágia istennőjéhez, s bár az nem szereti Íbát, de ő sem akarta, hogy egy ember az istenek közé kerüljön, s a főisten is ráparancsolt, így átmenetileg elváltoztatta a kis Zsiapatónt a királyfi alakjára. S így Vópi be lett csapva, a kisdeddel itatta meg az örök ifjúság italát. Zadán isten tehát betartotta az ígéretét, mert Vópi megkapta az italt, de mégsem lett egy ember örökifjú! Ellenben örökifjú

maradt Zsiapatón, a játékok istene, mindörökre kisded maradt, tele gyerekes szokásokkal, de ezt még a saját anyja, Szuszána sem bánja, mert így legalább mindig vidám és boldog a csecsemő isten.

Szegény becsapott Vópi viszont nagyon szomorú volt, hogy mégsem lesz örökéletű és ifjú a királyfi szerelme, s addig-addig sírt, míg egy forrás mellett elaludt. S míg ő aludt, azalatt repült épp arra Gyöl, kezében az altató itallal. Amint meglátta a szépséges, alvó Vópit, rögvest arra gondolt, ez soha vissza nem térő alkalom, hogy őt is megkaphassa. Leszállt hát, letette a kelyhet a földre, s ráugrott az alvó Vópira, hogy a magáévá tegye. De Vópi időben felébredt, iszonyodva lökte le magáról a borzalmas Gyölt, aki nekigurult a kehelynek, és azt felborította. Így Vópi ugyan megmenekült, de az altató ital a földre ömlött, beszivárgott Földanya testébe, s ettől Rulla elaludt. S mert mást már nem tehetett, Gyöl meg kellett elégedjen azzal, ami jutott neki, s az okos Íba helyett magáévá tette a szélesmellű Földanyát. S így született meg a termékenységistennő s az ocsmány Gyöl nászából Kakodiász, aki a trágya, húgy, mindennemű ürülék s az ebben élő bogarak istene...

És így ment ez tovább, sok száz, sőt sok ezer oldalon. A mítoszok egyre színesebbekké váltak, ahogy mind több és több isten lett, az egymással való keresztül-kasul párzások során, de közösültek ezek emberekkel is meg mindenféle szörnyekkel is, s nem riadtak vissza semmiféle furfangtól, becsapástól, erőszaktól, aljasságtól... Igazán emberszerűen viselkedtek az Istenek Völgyének istenségei!

Akárhogy is, de ezeket az isteneket imádták az egész völgyben, legalábbis a legfőbb isteneket mindenütt tisztelték. Akadtak olyan kisebb, jelentéktelenebb istenségek, melyeknek csak egy-egy városban áldoztak. S mindamellett, hogy minden istennek sajátos funkciója volt az élet valamely területén, bizonyos istenségeket egy-egy adott város, sőt néha falu sajátos védőistenének is tartottak. Nem minden városnak volt saját külön istene. Dzampónak sem. De soknak, s ezen városok főleg az Istenek Völgye közepe táján álltak, a tó környékén. Jól jött ez az ottani szentélyeknek is, mert néha nagy messzeségből zarándokolt oda valaki, hogy az ottani szentélyben rója le háláját valamelyik istennek, aki megsegítette, s ezért az isten legjelentősebb templomában akart áldozni, vagy ott akart jóslatot hallani az isten papjától.

Az istenek mellett voltak más túlvilági lények is. Ezek közül kiemelkedtek az úgynevezett „kisistenek”. Ezek nagyjából megfeleltek annak a fogalomnak, amit az jelent, hogy „védőszent”, mert épp azzal törődtek, hogy valamely embert megvédjenek, segítsenek az élete során. Csakhogy itt is kitűnt, hogy az Istenek Völgyében már rég nincs egyenjogúság: kisistene ugyanis nem mindenkinek lehetett!

A kisistent úgy kellett létrehozni, mesterségesen. De nem fából vagy fémből kifaragni, hanem egy bizonyos szertartást kellett elvégezni hozzá. Némely jelentősebb szentélyekben lehetett csak ezt elvégezni. Abból állt, hogy a kisistenre vágyó férfi (és csak férfinak lehetett kisistene) bemegy a templomba, ott meghatározott imákat mond el, részt vesz különböző misztikus szertartásokon, majd néhány szűz papnő közül kiválaszt egyet, s azzal együtt hál. A papnő ezalatt nem embernek számít, hanem valamelyik istennő megtestesülésének. S így az ember és az istennő nászából megszületik a láthatatlan kisisten, mely mindhalálig őrködik apja, a szertartást végző férfi sorsa felett, de ő sem örökéletű: a férfival együtt meghal. Sebaj, annál inkább érdeke, hogy őrködjék!

Minthogy még egy papnő is csak életében egyszer veszítheti el a szüzességét, így érthetően nem volt olcsó egy efféle szertartás, nagyon alaposan meg kellett fizetni ezt! Jó bevétele volt ez a papoknak! S ezért és nem másért nem lehetett akárkinek kisistene. Elvileg mindenki előtt

nyitva állt az út, hogy személyes túlvilági védelmezőre tegyen szert, gyakorlatilag azonban csak a leggazdagabbaknak volt meg erre a lehetőségük.

Nekik viszont ez nemcsak lehetséges volt, de szinte kötelezően elvárt, illendő.

Fulliónak erről is megvolt a magánvéleménye.

– Ez egy régi, már homálybavesző eredetű szertartás megváltozott formában való továbbélése. Régen férfivá kellett avatni a fiúkat, minden fiút, ekkor mutatták meg nekik azt is, hogyan kell a nőkkel szemben férfiként viselkedniük! Addig nem ölelhettek nőket sem. Ebből alakult ki e szertartás.

A szertartás után a papnő, akit „megszállt egy istennő" a szertartás idejére, jóslatot is szokott mondani a férfiról ki hálótársa volt, például ki szokta hangsúlyozni, hogy a megszületett kisisten különösen az élet mely területein segíti majd az ifjút. Azon senki sem csodálkozott, hogy minél gazdagabb ajándékokat adnak a szentélynek, annál hatalmasabbnak festik le a kisistent, persze arra azért ügyelnek, hogy ne mondjanak olyasmit, amiről könnyedén kiderül, hogy lehetetlenség, olyat például még senki papnő nem mondott, hogy a férfi majdan egymillió birka ura lesz!

Lehet, hogy Fulliónak igaza volt, és ez egy férfivá avatási rítusból alakult ki, de az is biztos volt, hogy amikor tizenhatodik születésnapja környékén Vordan király közölte Zardánnal, hogy biztos, ami biztos, de befizette őt egy kisistenre, eddigre Zardán már nem félt attól, hogy csődöt mond a papnővel szemben. Eddigre már jól tudta, miként mennek az ágybeli dolgok, mert több rabszolgalánnyal is élvezte már az efféle örömöket.

Mindazonáltal nem tiltakozott. Úgy vélte, ez is növeli leendő alattvalói szemében a Hit hatalmát, elvégre az csak jól hangzik, hogy a királynak van kisistene is. Arra is kíváncsi volt, milyen lesz egy papnővel. Ráadásul erre a szertartásra nem volt alkalmas Dzampó szentélye, egy távolabbi szentélybe kellett elmenniük ehhez. Ez a szentély nem valamelyik városban állt, hanem Dzampótól jó egy heti lovasútra, a hegyekben, egy barlangban. Úgy hívták, hogy Áfukecu.

Akkor komorodott csak el Zardán, amikor kiderült, hogy apja Negolárnak és Vuldegárnak is akar kisisteneket szerezni.

– Nem kerül ez túl sokba? – kérdezte aggódva.

– De bizony fiam, de ezt nem lehet elkerülni! – felelte apja olyan tekintettel, hogy Zardán megértette, ez eldöntött tény, s nem is mert tovább ellenkezni.

Az útra majdnem az egész nemesség elkísérte Zardánt és Vordan királyt. S mert egy ilyen út nem volt akkoriban veszélytelen, kétszáz harcos tartott velük. Ehhez még hozzá kell számítani jó nyolcvan főnyi szolgaszemélyzetet, akiknek nagy része a szentélynek járó ajándékokat cipelte, s így elmondható, hogy meglehetősen népes volt a táboruk, amikor a soknapi út után sátort verhettek Áfukecu szentélyével szemben, egy riasztóan meredek domboldal tövében. Még szerencse volt, hogy már elmúltak a nagy tavaszi esőzések, másképp állandóan az özönvíz fenyegette volna őket, hogy kiönti az előkelő vendégeket a sátraikból.

Alig húsz lépésre tőlük kis faházikó zárta el előlük a barlang száját, ahol a misztériumnak le kell zajlania. Csakhogy ez az ajtó egyelőre zárva volt előttük, még a király előtt is! A szentély vezető papja elfogadta ugyan az ajándékokat, de senkit be nem engedett, csak annyit mondott, hogy természetesen semmi akadálya annak, hogy a királyfiak kisisteneket kapjanak, de ehhez meg kell várni a kedvező előjelekkel biztató időpontot, amit majd a madarak repüléséből és a csirkék beléből ő ki is olvas; – addig várakozzanak nyugalommal!

Hát várakoztak, bár Vordan király nem éppen nyugodtan, hisz ezalatt akármi is történhet a városában! Bizony gyakorta imádkozott Prudzsmához, hogy az Idő istennője adjon elég türelmet a számára, kivárni a megfelelő időpontot!

Nem volt kényelmes errefelé a táborozás. Még vízért is messzire kellett elmenniük, egy aprócska hegyi patakhoz. Vadászatról meg éppen szó sem lehetett, mert az icipici völgyben szinte semerre sem lehetett elmenni, másrészt a főpap közölte velük, hogy ami állat mégis akadna errefelé, az mind szent, a szúnyogok kivételével, tehát a megölésük tilos!

Az első két napot Zardán is végigunatkozta, de aztán megtudta, hogy ugyanahhoz a patakhoz mennek vízért a szentély lakói is. S ez némi aggodalommal töltötte el. Tudta ugyanis, hogy a papok s papnők különösen ügyelnek a tisztaságra, márpedig víz máshol nem lévén, ez nyilván azt kell jelentse, hogy ott mosakodnak a patakban! Abban a patakban, amiből az ő szolgáik a vizet hozzák!

Zardán nem volt nagyon finnyásnak mondható, de nem szívesen ivott olyan vizet, amiben korábban más esetleg a fenekét mosta meg. Elhatározta, hogy kimegy a patakhoz, megnézni, hogy is van ez. Ha alább mosakodnak, mint ahonnan a szolgák a vizet merik, akkor minden rendben van, ellenkező esetben tenni kell valamit!

Kiderült, hogy nem is olyan közeli az a patak! Majdnem egy órát gyalogolt a girbegurba ösvényen Zardán, mire meghallotta valahol maga előtt a patakcsobogást.

S ekkor megpillantotta... no nem a patakot, hanem az ösvény szélén ücsörgő leányt. Ott ült, jobb lábán szandál, bal lábáról a szandál levéve, ott hever mellette, bal lábát felemelte az ölébe, és fájdalmas fintorral az arcán tapogatja bokája duzzanatát.

– Megrándítottad? – kérdezte Zardán.

– Juj! – sikkantotta a leány. – Megijesztettél!

– Bocsáss meg. Nem állt szándékomban. Megrándult?

– Meg.

– Kőre léptél és megbillent?

– Dehogy, csak itt egy kis pocsolyába léptem, és megcsúsztam a sikamlós sáron... Te Zardán vagy, ugye?

– Igen. Honnan tudod?

– Nem sok korodbeli fiú jött a királlyal... – vont vállat a leány.

– Ez igaz. Te valami szolgálólány vagy itt a szentélyben, ugye?

– Úgy is mondhatjuk – tűnődött el a leány. – Szolgálok, ez igaz!

– Nézd, én nem kívánom, hogy felállj, ha velem beszélsz, bár megérdemelném, mert királyfi vagyok, de belátom, hogy fáj a bokád! Annyira azonban érdemesíthetnél, hogy bemutatkozol te is, ha már én megajándékoztalak a nevemmel!

– Szólíts úgy, hogy Íziláj. De emlékeztetlek rá, hogy nem te ajándékoztál meg a neveddel, hanem én találtam azt ki! – nézett rá furcsa tekintettel, alulról felfelé a leány, és ettől Zardán zavarba jött. A nézéstől is, meg attól is, hogy a lánynak végső soron igaza volt.

– Mindegy, akkor is úgy jó, ha tudjuk egymás nevét! – mondta végül, és jól megnézte Íziláj arcát.

A lány nem volt csúnya, de rögvest kitűnt róla, hogy nem is szép. Volt az arcában ugyan valami furcsa, valami érdekes, de azért nagyon távol állt attól, hogy szépnek nevezzék. Az biztos, hogy senki költő nem nevezte volna úgy, hogy ő Vópi istennő hasonmása!

Először is, kissé idősecskének tűnt Zardánhoz képest. Annyira, hogy Zardán nagy merészen megpróbálta utánozni a lányt, hogy most ő találgasson, s így szólt:

– Huszonkét esztendős vagy, igaz?

– Tévedtél. Huszonöt – válaszolta Íziláj.

Tehát még annál is idősebb, mint Zardán gondolta!

Aztán, fogsora sem volt egyenletes, ezt is megállapíthatta Zardán. A lány jobb felső szemfoga előrébb állt, mint a többi, s alig nyitotta ki a száját, máris kikandikált ajkai közül. Szeme nagyon nagy volt és ferde, de épp ez az: annyira ferde, hogy az már nem szépnek hatott, hanem szinte idegesítően, taszítóan. S e nagy szemek alatt arccsontja igazán szokatlanul kiugrott oldalra arcából. Emiatt úgy tűnt, mintha ott nem is lenne hús rajta, hanem feszülne rajta a bőr.

Ám a teste igazán nem volt sem kövér, sem sovány, amolyan „pont megfelelő”.

– Nagyon csúnya vagyok? – kérdezte a leány, mire Zardán elpirult.

– Nem akartam tolakodó lenni...

– Ahhoz képest igazán alaposan szemügyre vettél!

– Végül is még sosem találkoztunk... És nem bánom, ha te is megnézel engem!

– Fölösleges. Amit tudni akarok rólad, azt úgysem láthatom.

– Mi a baj?! Talán a látásod... – hajolt közelebb aggódva Zardán.

– A szememnek semmi baja. De ugyan kire van ráírva, hogy milyen derék ember? Vagy éppen gonosz? Hogy tompaeszű-e vagy agyafúrt? Mert még rád sem, Zardán királyfi! Akárhogy bámuljalak is, azt nem láthatom!

– Aztán mit érdekel az téged?!

– Nem mondtam, hogy érdekel – vont vállat Íziláj. – De az biztos, hogy a külsőd ennél is kevésbé érdekel. Mi nők nem olyanok vagyunk, mint ti férfiak: mi többre becsüljük a jellemet, mint a külsőt!

Zardán visszagondolt a rabszolgalányokra, akik az ölelését élvezték már, s megrázta a fejét:

– Nincs igazad. A nőknek is mindennél többet jelent a külső!

– Nekem nem – mondta röviden, határozottan Íziláj.

S erre Zardán úgy érezte, hogy illik így válaszolni:

– Nekem sem.

– Igazán?

– Igazán!

– Tudnál engem szeretni?

– Hát, ha akarod... – vont vállat Zardán, azzal leült Íziláj mellé, és átölelte a vállát. Ám Íziláj udvariasan, de határozottan lefejtette a kezét.

– Félreértettél! Nem azt kérdeztem, hogy tudnál-e velem szeretkezni. Azt én is tudom, nem vagyok én olyan csúnya, hogy el ne lehetne viselni egy vagy néhány alkalomra. Én azt kérdeztem, *szeretni* tudnál-e!

– Nem nagyon értem... – vont vállat Zardán bizonytalanul. – Vagyis azt értem, hogy mit mondasz, de mit akarsz ezzel?!

– Én ugyan semmit! De te azt bizonygattad, téged sem a külső érdekel! Azt pedig csak egy módon lehet bebizonyítani.

– Hogyan? És miért kéne nekem bármit is bebizonyítanom?!

– Nem *kell.* De *ha, amennyiben* bizonyítani *akarsz*, annak csak a szeretet lehet az útja!

S itt Zardán úgy érezte, mintha valaki egy nagy felkiáltójelet vert volna a fejébe. Ez a nő szeretetről beszél, márpedig Fullió is úgy nevezte meg a szeretetet, hogy az a Tíz Ősi Hatalom egyike! Furcsa ugyan, hogy egy szolgálólány ilyesmiről beszél neki, de végtére is egy nála idősebb nőről van szó, aki egy szentély szolgája! Hátha tud valamit, amit ő nem!

Márpedig Zardán úgy vélte, soha nem szégyen tanulni. Ezért most figyelmesen fordult Íziláj felé, s így szólt:

– Ha van valami mondanivalód a számomra, ne tétovázz és kezdj bele! Hallgatlak.

– Én elmondtam, amit akartam! – válaszolta erre szűkszavúan Íziláj, és olyan titokzatosan, már-már enyhe gúnnyal nézett Zardánra, ami kísértetiesen hasonlított Fullió nézésére.

Erre aztán Zardánt kissé elfutotta a méreg.

– Jó! Ha mindent megbeszéltünk, amit akartunk, akkor gyere, segítek, hogy hazatámolyogj!

– Ajaj, megint félreértettél! – csóválta a fejét Íziláj. – Ki hinné pedig, hogy félre lehet érteni egy olyan egyszerű lányt, mint én vagyok! Én nem azt mondtam, hogy mindent megbeszéltünk, amit kellett, csak azt, hogy én, tehát *én, Íziláj*, elmondtam mindent, amit akartam!

– És ez nem ugyanazt jelenti?!

– Bizony, hogy nem! Mert attól, hogy nekem pillanatnyilag nincs több mondanivalóm, neked még lehet!

– Ugyan mit mondhatnék neked?

– Azt neked kell tudnod!

– Ne őrjíts már meg! Hát mit mondhatnék én neked?!

– Biztos lehetsz benne, nem olyasmiről kell beszélned, hogy mit ettél reggelire! Hanem hadd kérdezzelek meg, hadd segítselek a kérdésemmel: ha már nekem sem tudsz beszélni magadról, ha zavarba jössz egy egyszerű leány előtt...

– Nem jöttem zavarba!

– ...akkor miként felelsz majd az istenek kérdéseire?

– Miről beszélsz?!

– Lehet ám, hogy amikor majd a kisistenedért belépsz a szentélybe, valamelyik isten kérdéseket intéz majd hozzád! Előfordult már ilyen, nekem elhiheted! Mit teszel majd akkor?! Meg sem fogsz tudni szólalni?!

– Dehogynem, nem félek én senki paptól sem!

– Én az istenekről beszéltem!

– Én is. Az istenek és a papok ugyanazok. A papok fognak beszélni, nem az istenek. Mindig azok beszélnek. Csalás az egész! És ezt neked is tudnod kell, ha itt szolgálsz a szentélyben!

Hirtelen elhallgatott. Megbánta, hogy kimondta, amit gondolt. Mi lesz, ha a leány elmondja a főpapnak, hogy ő nem hisz a misztériumban?!

Már-már arra gondolt, megfenyegeti a lányt, amikor legnagyobb döbbenetére Íziláj így szólt, csodálkozva nézve az arcába:

– Te sem hiszel az istenekben?!

Most már nem volt értelme tagadni, tehát Zardán megvonta a vállát, szinte durcásan, majdnem csökönyösen, mintha csak öszvérek utóda lenne, toppantott egyet a földön, s így szólt:

– Nem! Csöppet sem! De – ki nem hisz bennük még rajtam kívül?! Miért kérdezted úgy, hogy „te sem”?!

– Ah, jó megfigyelő vagy, ez tetszik nekem! Hát tudd meg, hogy nemcsak te – de én sem! Én sem hiszek az istenekben! Ehhez mit szólsz?!

– Mit kéne szólnom?! Okos lány vagy! Ritka pedig a nők közt az okos!

– De te is okos fiú vagy. Látod, most már tudok valamit rólad, a bensődről, arról, ami talán, de tényleg csak *talán*, érdekel! Hanem, tudod, érdekes ez! Ha nem hiszel az istenekben, még a nagy istenekben sem, miért kell neked kisisten?

– Apám akarja... meg aztán, ártani nem árt! Talán még hasznos is lehet.

– Hogyan, ha nem is létezik?

Zardán megint átkozta magát. Többet mondott, mint akarta, ismét. Ez a leány olyan furcsán képes csavarni a szót, mindig mindent kiszed belőle, olyat is, amit el sem akar mondani!

De most már mindegy, megmondja. Végtére le is tagadhatja, hogy mit beszélt itt. Ez, már a ruháján is látszik, csak valami kis szolgálólány! Úgysem hinnének neki!

– Tudod, az istenek valamiképpen mégis léteznek! Egy nagy bölcs tanította ezt nekem. Léteznek, de nem az égben, hanem az emberek fejében. Ha mindenki elhiszi, hogy van kis-istenem, akkor tényleg lesz kisistenem, mindenki számára, és így az emberek szívesebben engedelmeskednek majd nekem, ha király leszek – bökte ki.

– Ez igen! Nagyon okos! Nagyon, nagggyon okos! – bólogatott elismerően Íziláj, Zardánra nézve, s még a szavakat is elnyújtva. – Ha egész életed során ilyen bölcs maradsz, nagy király lehetsz! Az egész város áldani fogja a nevedet!

Zardán elpirult. Nem gyakran dicsérték meg. S mert már eddig is sokat mondott, úgy vélte, mindegy, s elmondja nagy álmát is ennek a kis cselédlánynak. Akit különben egyre rokon-szenvesebbnek tartott.

– Én azt akarom, hogy ne csak egy város lakói áldják a nevemet.

– Hát?!

– Én uralkodni akarok az egész Istenek Völgye felett!

– Nocsak! Nem lesz ez egy kissé kevés?!

– Ne gúnyolódj! Meg lehet csinálni!

– Egyedül nem – rázta a fejét Íziláj.

– Hogyhogy „egyedül nem”?!

– Nem lehetsz ott minden városban egyszerre. Nem vagy isten, de azt még az istenek sem tudnák megtenni. Tehát megbízható hívekre van szükséged. És persze nem elég csupán hódítani. Rendkívüli gondot kell fordítanod az utak építésére és javítására, s nagyon jó futárszolgálatot kiépíteni a városok között, hogy egy-egy napi lovasútra a futárt mindig friss, váltott lovak várják. Még így is nehéz lesz, de másképp lehetetlen!

– Mi?

– Az uralkodás a Völgy fölött! Mert mindig minél sürgősebben kell, hogy hírt kapj mindenről, hiszen jó mielőbb tudnod, ha valamely korábban meghódított város fellázad, nem igaz?

Zardán csak ámult. Milyen okos ez a lány! Fullió is megmondta, hogy a Hír is egyike a Hatalmaknak! És ha ki nem is mondta, de úgy látszik ezt ez a lány is tudja! S már javasolt is neki egy jónak tűnő módszert, amivel ezt a Hatalmat megszerezheti, legalább részben, annyira, amennyire lehet!

– Hű, de okos vagy! Naggggyon okos! – nézett mosolyogva Ízilájra, most ő mondva úgy a szavakat, ahogyan az mondta neki korábban. Majd, mert tényleg kezdett tetszeni neki a leány, megsimogatta Íziláj lábszárát, majd a keze kissé feljebb csúszott...

De Íziláj megint ellenkezett. Megfogta a csuklóját, s erélyesen eltolta.

– Nem lehet! – mondta. – Ha a neved, Zardán, hasonlít is Zadán istenhez, ne viselkedj úgy, mint Zadán!

– Miért, az hogyan viselkedik?

– Mintha nem tudnád! Minden csinosabb nővel megcsalja a feleségét!

– Nekem még nincs feleségem.

– De ugye volt már számos szeretőd?

– Volt hát, és ebben nem is találok semmi rosszat!

– És valóban nincs is benne semmi rossz, csakhogy én nem vagyok rabszolga, s ezért nem is leszek a szeretőd!

– Kár! – sóhajtotta Zardán, de minden különösebb meggyőződés nélkül. Esze ágában sem volt megerőszakolni Ízilájt, de még arra sem vette a fáradságot, hogy elkezdje hosszasan győzködni. Annyit nem ér meg az ügy, akadnak sokkal könnyebben megkapható nők is! De kissé kíváncsi volt, s így megkérdezte:

– Miért nem?

– Hogy miért nem engedek neked?

– Igen. Férjnél vagy talán?

– Nem. Másról van szó.

– Miről?

– A *diászilisz maetiszpa* mindig szűz kell, hogy maradjon.

– Tessék?! – vált halottsápadttá Zardán arca.

– Én vagyok Áfukecu főpapnője – felelte egyszerűen Íziláj.

Zardán csuklani kezdett. De kénytelen volt elhinni. Ez olyasmi, amivel nem sok ember lett volna hajlandó tréfálni! A legtöbb szentélynek kettős vezetése volt: egy férfi főpap, és egy főpapnő vezette együtt. Elvileg tehát valóban lehetett Íziláj a főpapnő! És a főpapnő címét is helyesen mondta: a „diászilisz maetiszpa" ugyanis azt jelentette: „az istenek legszentebb papnője".

– De hát akkor hogy ülhetsz itt a folyó közelében ilyen egyszerű ruhában?!

– Ma van a megtisztulásom napja.

– Nem értem!

– Mert nem vagy sem nő, sem papnő. Bár arról talán te is hallottál, hogy a papnők nem közeledhetnek az istenek felé tisztátalanul! Márpedig minden hónapban van néhány nap, amikor... érted már?! – kérdezte Zardánt, kissé pirulva.

– Aha! – bólintott felcsillanó szemmel Zardán. Kezdett a dolog kissé világosabbá válni.

– Nekem kell levezetnem a kisistenek misztériumát, de addig nem tehettem meg, amíg *olyan* állapotban vagyok! Ezért is kellett várakoznotok.

– Nekem azt mondták, azaz nem is nekem, de apámnak, hogy kedvezőtlenek e napokra az előjelek!

– Ilyesmiről nem szívesen beszélünk, kínos ez a téma a nőknek... és még csak nem is hazudott a főpap. Ha ilyen napon kezdenénk bele egy szertartásba, megharagudnának az istenek. Na, de épp ma már véget is értek a kellemetlen napjaim, s elindultam a folyóhoz, hogy elvégezzem a tisztálkodást. Meg is történt ez, s itt visszafelé elcsúsztam. Ami meg a ruhámat illeti... ez nemcsak testi, de lelki megtisztulás is nekünk papnőknek, a hagyomány szerint, és ilyenkor ki kell engesztelnünk a patak vagy forrás istenét, akinek beszennyezzük a vizét. S azt hogy is tehetnénk szép, díszes, büszke ruhában, amikor inkább alázatosan kell a bocsánatáért esdekelnünk?!

Most már minden világos volt Zardán előtt. Mindenre van magyarázat, s akit szolgálólánynak nézett, valóban szolgál, ahogy mondta, csakhogy nem embereket, hanem az isteneket! Egy főpapnő! És ő ennek mondta, hogy nem hisz az istenekben!

De hiszen... a főpapnő azt mondta, hogy maga sem hisz az istenekben!!

– Ha te vagy a diászilisz maetiszpa, akkor az előbb hazudtál nekem! – jelentette ki dacosan.

– Miben?

– Kell, hogy higgy az istenekben!

– Ugyan miért?

– De hiszen te vagy a főpapnő! Csak próbára akartál tenni engem!

– Bizonyos értelemben igen. De azért én valóban nem hiszek az istenekben.

– De hát te vagy a főpapnő!

– Na és? – nézett rá tágranyílt, ártatlan szemekkel Íziláj.

– Miért lettél papnő, ha nem hiszel az istenekben?!

– Mert nem volt más választásom. Jól akartam élni. A papnők jól élnek... vagy te nem így gondolod?

– Akkor már csak egy kérdésemre válaszolj! Miért mondtad el ezt nekem?

– Azért, mert mi ketten, Zardán, sokat segíthetnénk egymásnak!

– Miben?

– Te kisistent akarsz magadnak.

– Nem én, hanem apám.

– De te is jó ötletnek tartod, mert ha van kisistened, könnyebben uralkodhatsz.

– Így van! Ezzel megszerzem a Hit hatalmát!

– A hit valóban nagy hatalom. De fokozatai vannak. Én, ha megegyezünk, megszerezhetek neked nemcsak kisistent, de nagy istent is! Sőt, még a legnagyobb istennél is nagyobbat!

– Micsodát?!

– Az egyelőre maradjon az én titkom a döntő pillanatig. Én segíthetek neked, ha... ha te is segítesz nekem! Ha megteszel nekem valamit!

– Mit?

– Vegyél feleségül!

– Tessék?!

– Újra megkérdezem: tudnál engem szeretni?

– Tehát... tehát a Szeretet hatalmával szerezhetem meg a Hit hatalmát?

– Mondd így, ha így akarod kifejezni azt, amiről szó van.

– De miért akarsz a feleségem lenni? Nem jó neked főpapnőként?!

– Dehogynem! De lehetne még jobb is! Tudod... az a baj például, hogy a szüzességi fogadalom nem örökletes! Gyermeket akarok! És nézz körül! Ez egy eléggé parányi szentély. Én nagy úrnő akarok lenni, be akarok utazni távoli városokat... hajózni akarok a Tink tavon... palotában akarok lakni... érted már?! És én bízom benned! Te Zardán kedves fiú vagy, engem is haza akartál támogatni... és okos vagy! Nem félsz semmitől, lám, merészelsz az istenekben sem hinni... és van nagy célod! Nem sokan vannak, akik arra mernek gondolni, hogy nem csupán egyetlen város királyai lehetnének! Te meg tudod csinálni azt! Vagy te, vagy senki más! Főleg, ha én segítek is neked! Szövetkezzünk, Zardán! Tudom, hogy nem vagyok Vópi istennő mása, de ha nem is vagyok nagyon szép, nem nézek ki úgy sem, mint egy kakodémon[3]! És én nem leszek féltékeny, lehet tőlem akármennyi szeretőd, csak legyek a feleséged, s egyesülj velem, hogy legyen gyermekem tőled! Nem nagy kérés!

Zardán már-már szólásra nyitotta a száját, amikor Íziláj tiltóan emelte fel a kezét.

– Várj! Bármit akarj is mondani, gondold meg még egyszer! Ez komoly ügy! Ha visszautasítasz, sokat veszítesz. Ha elfogadsz társadul, azzal egy egész életre szóló kötelességet vállaltál! Most visszautasíthatsz, de ha nem teszed, s később akarsz ellökni magadtól, tudd, hogy meghalsz! – és megint olyan különös tekintettel nézett Zardánra, hogy a fiatalember arra gondolt, ha hinne az ilyesmikben, biztos lenne abban, hogy Íziláj veszélyes boszorkány. Talán nem is véletlen, hogy neve csengése hasonlít Víáj istennő nevéhez, aki a boszorkányok istennője is!

---

[3] A kakodémonok az Istenek Völgye mitológiája szerint Kakodiász isten és a ganajtúró bogár nászából születtek.

– Nem vagyok babonás, miért is halnék meg! – felelte.

– Mert jól értek a mérgekhez – felelte nyugodtan Íziláj, és most cseppet sem nézett különösen, ellenkezőleg: kedvesen, megnyerően mosolygott.

Aha, tehát tudja a mérgek titkát is! – gondolta Zardán. – Márpedig a Tudás is az egyik Hatalom! Ezt mondta Fullió! – s így szólt Ízilájhoz:

– Meggondoltam mindent. Egyetlen hibád, hogy kissé talán idős vagy hozzám, és szokatlan, hogy a házasságban a nő legyen idősebb, főleg ennyivel. De például csúnyának nem találllak, s ha van is nálad szebb arcú, kifejezetten érdekes nő vagy.

– És szép nőt könnyű találni! – mondta gyorsan Íziláj.

– Úgy van. Szépet könnyű, okosat nehéz. És egy főpapnő okos nő kell legyen. Elfogadlak feleségemül. Csak azt nem tudom, miként lehet ezt nyélbe ütni, hiszen a papnők egész életükre felesküdtek az istenek szolgálatára! Sohasem mehetnek férjhez!

– Ezt bízd rám! – nevetett Íziláj. – Neked egyetlen dolgod lesz ezek után: hogy igyekezz megőrizni a józanságodat a szent ital elfogyasztása után is, s mindenféleképpen engem válassz, akármilyen szép papnők sereglenek is eléd!

– Hogyan?! Hogy én... én éppen veled háljak a szentélyben?! Akkor, amikor még te vagy a *diászilisz maetiszpa*, és nem jöttél hozzám feleségül?!

– Pontosan!

– De hát te az vagy, aki a szertartást levezeti, te nem lehetsz azon nők közt, akikből választhatok én, vagy a testvéreim!

– Épp ezért engem nem is választ egyik testvéred sem. Neked kell engem kiválasztanod!

– Az szentségtörés!

– Félsz?

– Igen, de nem az istenektől, hanem az emberektől!

– De az emberek meg az istenektől félnek. Figyelj, elmondom mitévő legyél... – nézett rá Íziláj, és önkéntelenül is lehalkította a hangját.

Zardán elgondolkodva tért vissza a táborba – és egyedül. Íziláj azt mondta neki, hagyja csak ott, majd hazasántikál, csak hozzon neki egy erős ágat, amire támaszkodhat. Nem akarta, hogy bárki is meglássa őket együtt. S így Zardán visszafordult, s egészen elfeledkezett róla, hogy meg akarta nézni a forrást. Teljesen más, sokkal nagyszabásúbb gondolatok jártak a fejében.

Annyira elgondolkozott, hogy nem is nézett maga elé, s beleütközött Negolárba.

– Hé, mi az, tündért láttál a folyónál, hogy így bámulsz, s mész előre, mint egy vak ökör?! – kérdezte az öccse.

Zardán sértődés nélkül emelte rá a pillantását.

– Több volt az, mint egy tündér, akit én láttam! – felelte.

– Miről beszélsz?!

– Látomásom volt! – jelentette ki Zardán ünnepélyesen.

– Mit láttál?! – kérdezte Negolár.

– Titok. Most még titok.

– Mondd el azonnal, mit láttál! – rázta meg őt Negolár. Mindenáron tudni akarta, mert belé-hasított a rémület. Előző este megkereste az egyik papnőt, és irtózatos összeget ajánlott neki, ha megígéri, hogy miután Negolár őt választotta, azt jósolja majd, hogy király lesz. A papnő hagyta magát megvesztegetni. Most viszont Negolár rémülten gondolt arra, hogy az istenek talán megharagudtak rá a csalásért. S ahogy Zardán szemébe nézett, úgy érezte, Zardán mindent tud.

– Az istenek megüzenték nekem, hogy holnap reggel fog kezdődni a szertartás! – mondta Zardán, azzal lefejtette magáról Negolár kezét, s ment tovább.

Negolár meglehetősen kétségbe esett. Még Vuldegárral sem beszélhette meg aggodalmait, mert akkor el kéne árulnia a vesztegetést!

Zardán ellenben nem titkolta, hogy látomása támadt a folyónál, s ebből megtudta, hogy holnap fogadja őket a főpap és a diászilisz maetiszpa.

Mindenki nagyon kíváncsi volt, beteljesedik-e, amit mondott! S íme, alkonyattájt maga a fő-pap jött hozzájuk, s azt mondta, holnap reggel, amint a Nap felkel, kezdődik a szent szertartás.

A kisistenek hívására mindenki a legszebb ruháját öltötte magára. A teljes kíséret felsora-kozott a szentély előtti tisztáson, Zardán, Negolár és Vuldegár pedig kissé előrébb kellett, hogy lépjenek.

Zardánnak alaposan feszült a hasa. Íziláj tanácsára nagyon korán kelt fel, még sötét volt akkor, és jócskán befalatozott mindenféle zsíros ételekből, főleg árpalepényből és szalonnából. Az volt ennek az oka, ezt is megtudta Ízilájtól, hogy a Szent Italban egyáltalán semmi szent nincs, a különböző imádságok nélkül is pontosan ugyanúgy hat: rövid időre őrültséget bocsát az ivójára. De hatása lényegesen gyöngíthető, ha az embernek tele a hasa. Akkor is megérzi ugyan, hogy mit ivott, de korántsem annyira, és ez a lényeg, mert Zardán muszáj, hogy leg-alább kissé észnél legyen, amikor kiválasztja magának a papnőt!

A szentély papjai és papnői előjöttek, különböző szent táncokat lejtettek, szent énekeket daloltak, nem kevésbé szent imákat mormogtak vagy éppen mondtak hangosan el (az imák egy része ugyanis titkos volt, nem mindenkinek volt szabad tudni), majd néhány imát a három királyfinak is el kellett mondani. Ezután a főpap, aki eddig vezette a szertartást, így szólt Ízilájhoz:

– A szentély falain belül történik meg a szent nász! Azon csak nők vehetnek részt, és azok, akiknek érdekében mindez történik! Teljesítsd a kötelességedet, diászilisz maetiszpa!

– Jöjjetek utánam és imádkozzatok! – szólt hozzájuk Íziláj (bár a nevét nem tudta Zardánon kívül senki, mert nem mutatkozott be), azzal megindult előre. Követte őt a három királyfi, s a papnők közül hat. Mindenki más kívül maradt.

A szentély belseje félhomályos volt, csak néhány fáklya világította meg. Bár a tetejébe négy-szögletes nyílás is volt vágva, azon át csak kevés fény jutott ide be, mert a Nap még nem emelkedett nagyon magasra, alacsonyabbról jövő sugarait pedig eltakarták a hegyek.

Most a hat papnő előre lépett, megálltak egymás mellett, a királyfikkal szemben, Íziláj pedig oldalra mutatott, ahol a sziklába vájt kis párkányféleségen három kehely állt.

– Vegyétek a szent italt, és fogadjátok cseppjeit magatokba!

Nem haboztak a fiatalemberek, odaléptek, felemeltek egy-egy kelyhet, s felhajtották a tartalmát. Zardán úgy intézte, hogy a legutolsó legyen, hogy azt ne mondhassák majd a testvérei, hogy csalás van a dologban! Így Negolár és Vuldegár választhatott kelyhet magának, az övé az lett, ami megmaradt.

Az ital enyhén csípős volt, de édes és finom, kifejezetten fűszeres. Már az illata is bódító volt.

– Most rövid időre meghaltok – mondta nekik Íziláj –, testetek hideg lesz és merev, s a lelketek az istenek országába vándorol! Ott kiválasztja azt az istennőt, akivel megülitek a szent nászt! Mikor visszatér a lelketek a testetekbe, fogjátok kézen a papnők közül azt, akiben felismeritek az istennőt, akivel az istenek országában találkoztatok, s egyesüljetek!

Gyorsan hatott az ital. Mire Íziláj befejezte a beszédét, Negolár és Vuldegár már laposakat pislogott, majd a földre estek, mint egy zsák. Zardán is nagyon álmosnak érezte magát. Óvatosan leült a földre, hogy el ne essen, mert azt nem akarta, majd maga sem vette észre, de hátradőlt.

És álmában valóban az istenek közt járt! Később nehezen tudott visszaemlékezni rá, hogy mi történt vele álmában. Rémlett neki, hogy óriási sasmadárként átrepülte az Istenek Völgyét körbevevő óriási hegyeket, s látta a mögötte levő tájakat, sárkánnyal, óriási kígyókkal küzdött, majd elébe toppant a vad Deffin isten, a szörnyűséges, és ő hiába harcolt, a harc istene legyőzte őt. Letépte a fejét, kivájta mindkét szemét és megette, majd bedobta egy óriási üstbe, ahol lefőtt a csontjairól minden hús. Ekkor Deffin szétdobálta a csontjait, a belőle főtt húsleves levét pedig kilocsolta a földre, s az megtöltötte az Istenek Völgyét, mint egykor régen az itteni tó vize. Majd Földanya magába szívta e levest, s a nyomában az egész völgyben mindenütt csodaszép virágok nőttek, amit aztán az emberek learattak, kicsépeltek, s mindenkinek bőségesen jutott ebből az ennivalóból.

Közben míg az emberek aratták a Zardán-gabonát, összegyülekeztek csontjai fölött az istenek, megkeresték a csontocskáit, mindet számba vették, s újra összerakták. Odalépett mellé Víáj istennő, húst tépett a saját isteni melléből, beborította a csontokat, s így szólt:

– Újjászülettél, isten vagy már magad is, mert emberi csontjaidra isteni hús tapad!

De a szemei nem voltak meg, mert azokat megette Deffin isten, a mohó. Ekkor előrelépett Íba, s így szólt:

– Adok neki szemet majd én, jobb is lesz ez, mint a régi, látja majd ezzel a természet minden titkát! – és két ragyogó kristályt tett Zardán szemüregébe.

Ezután egy felhőn ülve elrepítették az Istenek Völgye fölé, de a gonosz Gyöl isten meglökte, lecsúszott a felhőről, és zuhant, zuhant, mígnem beesett a szentélybe a tetőnyíláson át...

És fájdalmasat koppant a kemény padlón. Olyan fájdalmasat, hogy felébredt.

Bágyadtan nyitogatta a szemét. Kissé homályos volt körülötte minden. Mintha hullámzott volna a szentély belseje, de tudta, hogy ez csak az ital utóhatása. Ellenben a szentély tetején levő lyukból vakító fényözön áradt a kőpadlóra, ami arra utalt, hogy már dél felé járhat az idő, ha ugyan el nem múlt – jó sokáig lehetett tehát kába!

Tudta, hogy így lesz. Íziláj megmondta neki, hogy egyen sokat, így lassabban szívódik fel az ital mérge, nem kábul el annyira, ellenben tovább tart majd a hatás, tovább lesz az „istenek országában”, vagyis hosszabb ideig marad ájult, alvó, – mindegy minek nevezzük ezt az állapotot.

És Zardán érezte az ital egy másik hatását is. Férfiszerve rendkívüli keménységgel meredezett előre. Ilyen keménynek, ilyen hatalmasnak tán még sosem érezte.

Körbepillantott. A szentély oldalánál ott ült Negolár és Vuldegár, mindkettejük mellett egy-egy csinos papnő. Testvérei tehát már túl lehetnek a szent nászon.

Négy szűz papnő maradt, akik közül választhat, és szemügyre vette őket. Igaz, látta őket korábban is, amikor a szentélybe léptek. Mindegyik gyönyörű szép volt. Bár papnők voltak, s nem illett, hogy kimutassák az érzelmeiket, Zardán, akinek az ital felfokozta érzékelési képességeit, úgy látta, mind izgatottak, kíváncsiak, ugyan melyiküket választja?!

S ekkor a szüzektől kissé oldalt álló Íziláj, a diászilisz maetiszpa, váratlanul térdre hullott, s így kiáltott fel:

– Légy üdvöz, Zadán, hatalmas isten, istene az égieknek és a földieknek, akitől reszkethet minden gonosz hatalom, de aki a jók jutalmazója is! Megtiszteltetés, hogy üdvözölhetlek téged, ó istenek istene, minden isten apja és ura!

Zardán most teljes testével feléje fordult, felállt, bár kissé dülöngélt még, és előbb bizonytalan, majd egyre határozottabb léptekkel megindult a főpapnő felé, aki elragadtatott, szinte csodaváró arccal nézett rá, mintha nem is Zardán, de ő kapta volna a látomást okozó italt, aztán a fiatalember derékon ragadta a nőt, felemelte, megcsókolta – ez valóságos szentségtörés volt, fel is kiáltottak a többi papnők – és kiderült, hogy csak azért emelte fel, hogy rögvest le is fektesse, majd fölébe kerekedett.

Íziláj korábban figyelmeztette Zardánt, hogy valamiképp ugyan ne finomkodjék, amikor magáévá teszi! Az lehet, hogy ő Íziláj jobban szeretné, ha kíméletesen veszthetné el a szüzességét, de ha azt játsszák, hogy Zardánt megszállta a főisten szelleme, akkor szó sem lehet kíméletről, óvatoskodásról, mert Zadán isten olyan, hogy nem tűr ellentmondást, s mint minden és mindenki ura, elveszi gyorsan, ami kell neki!

Zardán tehát megfogadván a jótanácsot, pillanatok alatt behatolt Ízilájba, s a magáévá tette a diászilisz maetiszpát. És el kell mondani, igazán jólesett neki! Valószínűleg az ital kellemes utóhatása volt, de még soha nővel olyan jól nem érezte magát, mint most Ízilájjal.

Amint aztán elvégezte, amit kellett, felállt, végignézett mindenkin, s mindenkin elképedést, elszörnyedést látott. A kisistenért idejáruló Zardán nem a szüzek egyikével hált, hanem az istenek szolgálatára felszentelt főpapnővel!

Csakhogy Zardán nem aggódott emiatt. Megbízott Ízilájban, s elhatározta, hogy pontról-pontra végrehajtja az előre megbeszélt tervet. Igyekezett minél félelmetesebben és magasztosabban nézni, majd hirtelen futásnak eredt, és nekirontott a négy szűznek. Közülük is a legcsinosabbat kapta el, majd a földre teperte, s az hiába sikoltott, őt is a magáévá tette. Negolár és Vuldegár már ugrott volna, hogy nyilvánvalóan megőrült testvérüket megakadályozzák e felháborító tettben, ám ebben a pillanatban Íziláj így kiáltott:

– Megálljatok, szentségtörők! Kezet ne merészeljetek emelni Zadán istenre! Az istenség szelleme szállta meg most Zardán királyfit! Ezt én mondom nektek, Íba istennő!

Erre a két testvér visszazöttyent a helyére. Össze voltak zavarodva. Még ők lennének szentségtörők?! De mert ők nem figyeltek Fullió tanításaira, mert ők hittek az istenekben, mert babonásak voltak, még hihetőnek is tartották, hogy az istenek beleszálljanak élő emberekbe.

A papnők is abbahagyták a sikoltozást, bár őket inkább az döbbentette meg, hogy Íziláj magát úgy nevezte, hogy Íba istennő. Az rendjén van, hogy a papnőbe beleszáll valamelyik istennő, de még soha senki papnő nem merészelte azt mondani, hogy a szent nász idejére éppen Íba, a

szűz istennő költözött belé! Valamelyik sokkal szerényebb, jelentéktelenebb istennő nevét merték csak az ajkukra venni.

Zardán közben végzett a kiválasztott szűz magáévá tételével, de rögvest kinyújtotta a kezét, s elkapott egy másodikat, aki erre már igazán nem számított, de Zardán őt is leteperte. S még ez sem volt neki elég, alig állt fel fölüle, kiderült, hogy csak azért tette, hogy a harmadikat is megkaphassa! S még ez sem volt elég neki, mert a negyedik is, aki már-már menekülésre fogta volna a dolgot, ő sem úszta meg, és ő is kellett, hogy egyesüljön „Zadán istennel". És Zardán még mindig „harcképes" állapotban volt, köszönhetően annak, hogy különben is meglehetősen nagy étvágyú volt az ágybeli dolgokat illetően – lehet, hogy valóban az érzékiség jele volt a vastag alsó ajak! – fiatal is volt, s maga az ital is erősítette az efféle képességeket.

Alig végzett az utolsó szűzzel, a fal felé fordult, ahol a testvérei ültek a maguk választotta papnőkkel.

– Ide hozzám! – dörögte Zardán, majd amikor a testvérei hitetlenkedve moccantak meg, türelmetlenül legyintett.

– Nem ti kelletek, ostoba halandó férfiak, hanem az a két szép nő! Hozzám, mielőtt villámaimmal agyonsújtalak benneteket!

A két nő remegve kúszott feléje, s amikor hozzá értek, megcsókolták a lábfejét. Már tökéletesen hihetőnek tartották, hogy valóban Zadán isten bújt a királyfiba. Ilyen még sosem történt a szent nászon!

És bár ez a két nő már nem volt szűz, de Zardán még őket is a magáévá tette. Ez már összesen hét egyesülést jelentett, de még mindig nem volt elég ez neki, mert ezután visszatért Ízilájhoz, és vele másodszor is egyesült.

Aztán amikor ennek is vége volt, felállt, odalépett a tetőlyuk alatti fénykörbe, egy ideig csak állt mozdulatlanul, majd így kiáltott, haragosra vált arccal:

– Vópi! Te átkozott céda! Mit műveltél, mi?! – azzal összeesett.

Persze ez az összeesés is csak megjátszás volt. Mindenki hozzárohant, élesztgették, majd ő végre ki is nyitotta a szemét, s ezt kérdezte:

– Elment?

– Kicsoda? – kérdezte az egyik papnő.

– Apám, Zadán isten.

– Elment, fiam! – válaszolta erre Íziláj.

Mindenki értetlenül nézett Ízilájra, ám ő így szólt:

– Szedjétek rendbe magatokat, és menjünk a várakozók elé!

A papnők erre tisztességesen felöltöztek, ami nem is volt mindig könnyű, mert amíg tombolt, Zardán néha alaposan szétszakította egyikük-másikuk ruháját, majd Íziláj vezetésével kivonultak a szentélyből. Odakint már türelmetlenül várta őket mindenki, még maga a főpap is, mert ilyen hosszú ideig sosem szokott eltartani a kisistenek megidézése. És közben nemigen szokott kiabálás sem kihangozni onnan! De hát nem mertek bemenni, mert a szentély mégiscsak az istenek lakhelye.

Mindenki kíváncsian várta, hogy miféle jóslatokat fog mondani a három papnő, a királyfiak isteni párja.

– A jóslatokat olyan sorrendben kell elmondani, ahogy az istenek megmutatkoztak méltatlan személyünk előtt! – szólt ünnepélyesen Íziláj. – Kezdd hát te! – mutatott arra a papnőre, akit Negolár választott ki magának.

Szegény papnő meglehetősen össze volt zavarodva, nemigen számított rá, hogy nemcsak Negolár, de Zardán is hál majd vele! És igazság szerint legszívesebben semmit nem mondott volna, de hát más hirtelenjében nem jutott az eszébe, csak amit korábban Negolárral megbeszélt. Különben sem akart összeveszni a királyfival. Így szólt:

– Zidivelt isten szállt belém női alakjában, tőle született meg Negolár kisistene! Védi őt a csaták során, nem engedi, hogy a holtak szellemei ártsanak neki, védi a lavináktól és különösen a tűztől. Ha majd Negolár ideje itt az Istenek Völgyében letelik, az alvilágban különleges helyet biztosít neki. Mindemellett pedig gondoskodik róla, hogy Negolár király legyen!

Hitetlenkedő moraj tört ki a papnőt hallgatók tömegéből. Negolár, mint király?! Hiszen Zardán a trónörökös!

És különben is: nem akadt még példa rá, hogy olyan jelentős istenre hivatkozzanak e szertartás alatt, mint Zidivelt!

Még maga Vordan király is ámultan nézett a papnőre, de a diadalmasan mosolygó Negolárra is. Aztán a pillantása Zardánra vándorolt, hogy mit szól ehhez legidősebb fia. De Zardán csak állt mozdulatlanul, – igyekezett a Nyugalom hatalmát gyakorolni.

– Most mondd te! – intett Íziláj annak a papnőnek, aki Vuldegárral egyesült.

Papnőtársa vallomását hallva ez a papnő határozottan ideges lett, ez látszott is rajta. Különben Vuldegár is idegesen mocorgott a helyén. De hát meg kellett szólalni, ezért a papnő ezt mondta:

– Engem a szent nász alatt Víáj istennő szállt meg, ő szülte meg Vuldegár kisistenét! E kisisten megvédi őt mindennemű rontástól, átoktól, szemmelveréstől, ellenséges, rosszindulatú varázslók és boszorkányok praktikáitól, s élete folyamán szörnyek sem fogják őt megtámadni. Segíti őt abban, hogy minden nőnek felé hajoljon a szíve, aki megtetszik neki. És igenis nem Negolárból lesz király, hanem Vuldegárból, mert ezt is megígérte a kisistene, márpedig Vuldegár kisistenét Víáj nemzette, ezért hatalmasabb kisisten, mint Negolár kisistene, akit csak Zidivelt szült, mert Víáj, a Mágia Úrnője anyja Zidiveltnek, tehát ő a hatalmasabb isten!

Csodálkozó, elképedt, hitetlenkedő kiáltások törtek ki a tömegből. Mi lesz itt?! Egy második Istenek Háborújának a kezdetét látják tán?!

Negolár és Vuldegár ellenséges szemmel méregették egymást. Zardán pedig ezt gondolta:

– Lám csak, mindketten megvesztegették az egyik papnőt! Milyen jó is, hogy találkoztam Ízilájjal! Úgy látszik a testvéreim korántsem ostobák, a maguk módján igenis okosak: lehet, hogy hisznek az istenekben, de azt az egyet ők is tudják, hogy a Hit egyike a Hatalmaknak, és szert akarnak tenni rá egy kedvező jóslat formájában! Na, mindjárt meglátjuk, melyikünk az ügyesebb a Hit hatalmának megszerzésében!

S most megszólalt Íziláj:

– Zardán pedig énvelem hált a szentélyben!

Erre tört csak ki a hangzavar! Még maga a főpap is döbbenettől halálsápadt arccal meredt Ízilájra, bár ő nem szólalt meg, nem bírt megszólalni! Ilyen még nem volt, hogy a diászilisz maetiszpa megszegje a szüzességi fogadalmát!

De ez még semmi nem volt ahhoz képest, amit ezután jelentett be Íziláj!

– Továbbá, miután egyesült velem, egyesült mindegyik másik papnővel is, azokkal is, kikkel korábban Negolár és Vuldegár egyesült! S mindezek végeztével engem másodszor is a magáévá tett!

Íziláj nyugodtan, érzelemmentesen mondta mindezt, bezzeg nem voltak ilyen nyugodtak Vordan király katonái, de a szolgák sem, a főpap sem, Vordan királynak magának pedig éppenséggel nem valami túlságos szentséges gondolat bukkant fel elméjében: mibe fog neki mindez kerülni?! Jó lesz gyorsan elutazni haza, mielőtt a főpapnak vagy a maetiszpának eszébe jut, hogy megfizettesse vele a szokásos létszámon túli papnők szüzességét!

A további szavak azonban eloszlatták aggodalmát.

– Azonban mégsem Zardán királyfi egyesült velem! – folytatta ugyanis Íziláj. – Zardán királyfi nagyon sokáig volt az istenek közt, miután megitta a szent italt. S amikor magához tért, láttam, hogy nem is ő tért magához, hanem megszállta őt maga Zadán isten! Ő, az Istenek Ura költözött egy időre Zardán királyfi testébe – nem is lehetett ez másképp, nyilván nem véletlen, hogy Zardán neve annyira hasonlít Zadán isten nevéhez! Ez jó ómen, jó előjel lehetett volna már korábban is a számára, kár, hogy senki nem figyelt fel rá! Ugyanakkor pedig, amikor Zardán testébe beköltözött Zadán isten, engem nem más, mint Íba istennő kerített a hatalmába!

Újra kitört a hitetlenkedő, azaz nem is annyira hitetlenkedő, mint inkább csodálkozó és elragadtatott zúgás a hallgatóiból. Mi lesz még ebből?! Olyan még nem volt, hogy ne csak a papnőt, de a kisistenért fohászkodót is megszállja egy istenség szelleme! És ráadásul ez maga a főisten! Az istennő pedig a nagybölcsességű Íba?!

– Amíg bennem lakozott Íba istennő, azalatt semmit nem tehettem, ő irányította a testemet. Ám közben én nemcsak azt láttam, amit a közönséges emberek, a maguk közönséges szemével, hanem láttam mindazt is, amit maga Íba istennő lát! Láttam az istenek világát, láttam sok-sok istent, akik maguk is ott lebegtek a szentély belsejében! S különösen határozottan láttam magát Vópit! Csodaszép volt, de kárörvendő is! És láttam Zadán istent is nemcsak Zardánként, Zardán testében, de saját isteni valójában is! És el kell mondjam nektek, hogy Zadán, a nagy isten bizony súlyos ármány áldozata lett! Mert mondjátok, emlékeztek arra, amikor Vópi istennő emberszeretőjének az örök ifjúság italát kérte Zadán istentől?!

Páran bólogattak. Ezt a mítoszt mindegyikük jól ismerte.

– De Zadán isten, bár odaadta Vópinak az italt, becsapta őt, és így Vópi az italt Zsiapatónnal, a gyermekistennel itatta meg, és emberszerelme meghalt! Eddig tart az, amit mind tudtok! Most azonban rájöttem, hogy Vópi nem tett le arról, hogy ezt megbosszulja apján, Zadánon! Fiával, Jonovojjal szerelmi bájitalt lopatott Bódzsa istennőtől, azt a saját hatalmával is megbűvölte, hogy erősebb legyen, és megitatta alattomban Zadánnal, egy részét pedig Íbával! Ezért Zadán isten, akinek már korábban is tetszett Íba, leküzdhetetlen vágyat érzett iránta, s egyesült is vele, de hogy féltékeny felesége elől elrejtőzzön, emberi testbe bújt, s így tett Íba is: Íba énbelém, Zadán isten Zardánba helyezte át a nász idejére a lényegét! S miután velem egyesült, még egyesült a szentély többi nőjével is, hiszen már úgyis emberi testben volt, s tudjuk, hogy Zadán isten nagyon szereti az efféle élvezeteket!

S hogy miért volt ez bosszú Vópi részéről?! Nem találjátok ki?! Hát azért, mert emlékezzetek csak, miért maradt mind ez ideig szűz Íba istennő! Azért, mert Víáj megjósolta, hogy ha Zadán isten egyesül Íbával, akkor olyan isten születik, mely hatalmasabb lesz Zadánnál is! De Vópi most elkábította apját, s megtörtént a nász!

A babonás emberek elsápadtak. Komoly dolgokról van itt szó!

– Vagyis most ott a szentélyben nem kisisten született – folytatta Íziláj –, hanem beteljesedett Víáj jóslata! Nagy isten született, mindenkinél nagyobb, és neve ugyanaz, mint e királyfinak: Zardán az ő neve! Egyetlen szempontból kisebb csak a hatalma, mint apjáé: mert emberi testben nemzette őt Zadán, nem mehet fel azonnal az égbe, az istenek otthonába, hanem előbb le kell élnie egy rendes, emberi életet, s halála után tér meg az égilakók közé. Erre az időre azonban beleköltözött Zardán királyfi testébe! Zardán tehát istenné vált, minden istenek leghatalmasabbikává, aki fölött nincsen hatalma egyetlen istennek, szellemnek, szörnynek, átoknak, semminek sem, egyedül csak a tudományok törvényei vannak hatással rá, mert Íba istennő az anyja, de ezek is csak addig míg emberi léte le nem telik.

Ezt a történetet maga Zardán is csodálkozva hallgatta, bár csodálkozását igyekezett ki nem mutatni. Azt már nem mondta el neki korábban Íziláj, miféle istent szerez meg neki. Az mindenesetre váratlan fordulat volt, hogy őt magát teszi istenné! De semmi kifogása nem volt e fordulat ellen, ellenben azt tudta, hogy be kell tartania az ígéretét, s feleségül vennie a zseniális Ízilájt. Nem is merte volna megszegni az ígéretét. Látta az emberek arcán, milyen mély hatást tett rájuk az ő megistenülése, és tartott tőle, hogy amilyen könnyen istent csinált belőle Íziláj, némi töprengés után éppoly könnyen megteheti az emberek szemében akár kakodémonnak is! Félelmetes esze van ennek a nőnek!

Így szólt:

– A tudományok hatalma kivételével minden erővel rendelkezem, s hogy ezt is bírjam, addig is míg itt a földön értetek munkálkodom, hű híveim, ezért feleségül veszem Íziláj diászilisz maetiszpát, mert nem múlt el hatástalanul, hogy Íba istennő megtisztelte őt beléhatolásával, s ő még most, az istennő eltávozása után is sok tulajdonságot megőrzött magában az istennő lényegéből! – azzal Íziláj felé fordult:

– Megparancsolom, hogy légy a feleségem, s kövess mindenhová Íziláj!

Íziláj Zardán mellé lépett, ott térdre borult, és mint a rabszolgák, Zardán talpát a fejére helyezte.

– Rabszolgád vagyok, hatalmas isten, minden istenek leghatalmasabbja! Követlek bárhová mész is, hisz erre esküdtem fel, az istenek szolgálatára, nem tehetem meg, hogy ne teljesítsem, amit a legislegfőbb isten kíván tőlem!

Így aztán ki is derült, miként intézi el Íziláj, hogy főpapnő létére is Zardán felesége lehessen. Egyszerű: ő nem szegte meg a fogadalmát, hiszen nem egy ember, hanem egy isten felesége lesz ezentúl! Ő továbbra is az isteneket szolgálja – legalábbis egy bizonyos istent!

S ha azt hitték Íziláj hallgatói, hogy ezzel vége a csodálatos eseményeknek, tévedtek! Mert most megszólalt a főpap:

– Valamit azért nem értek, diászilisz maetiszpa! Vagy te tévedtél, vagy más, de utóbbi esetben akik tévedtek, ketten vannak, mert ők – és a Negolárral és Vuldegárral hált papnőkre mutatott – azt mondták, hogy a férfi akivel háltak, király lesz!

Íziláj felállt.

– Nem tévedtek – jelentette ki nyugodtan.

– Hogyhogy?! Nem lehet mindegyikük, sőt még Zardán is, Dzampó királyává!

– Nem is mondtam, hogy Zardán valaha is király lesz. Ő nem király, hanem isten, és nem *lesz*, de máris az! Ő mérhetetlen magasságokban van a királyok fölött. És igenis király lesz Negolár is és Vuldegár is, természetesen csak akkor, ha tiszteletben tartják a közöttük járó, élő istent –

mutatott Zardánra. – Zardán isten ugyanis nem a kis Dzampónak, de az egész Istenek Völgyének a királya lesz! Nem is lehet ez másképp, ez egészen természetes, hiszen ő még az isteneknek is ura, hogyne lenne hát ura az embereknek! És mert minden város tisztelni köteles őt, idővel valószínűleg lesz oly kegyes, hogy egy-egy várost a testvéreinek ajándékoz, hogy azok ott királyok legyenek! És azt, hogy Zardán isten lesz az Istenek Völgyének ura, megjósolta maga Prudzsma istennő is, a sors istennője! Zardánnak az a végzete, hogy minden ember felett uralkodjék!

Míg Íziláj beszélt, Zardán figyelmesen nézte Negolárt és Vuldegárt, de azok arca csak némi zavart tükrözött. Mindenesetre nem tiltakoztak – egyelőre nem merték, de nem is voltak biztosak benne, akarnak-e tiltakozni.

– Adj parancsot apám, hogy mielőbb hazainduljunk! – szólt Vordan királyhoz Zardán. – És gondoskodj lóról Íziláj számára is! A feleségem természetesen velem tart.

Vagyis hiába jártak a szentélynél, Zardánnak nem lett kisistene – lett ellenben felesége, s ő maga vált egy isten és egy istenanya fiává, s ugyanakkor saját személyében is megistenült.

4. fejezet
Zardán szava

Ahhoz, hogy a fiából isten lett, Vordan király semmit nem szólt amíg vissza nem értek Dzampóba, s még ott sem addig, míg négy-, azaz inkább hatszemközt nem maradtak, mert-hogy jelen volt Íziláj is.

Mikor aztán végre zavartalanul beszélgethettek, Vordan király rögvest kijelentette, hogy ő ugyan hisz az istenekben, de bizony csöppet sem annyira, hogy azt is elhiggye, a fia is isten!

– Negolár és Vuldegár bevallották, hogy megvesztegették a papnőket – közölte velük – és egészen biztos vagyok benne épp ezért, hogy nálad is Zardán, valami hasonlóról van szó! Mert ha Negolár és Vuldegár csalt, csalás árán lett kijelentve, hogy ők királyok lesznek, akkor nehezen hihetem, hogy ez a csalás mégis igaz, mert te minden város királya leszel, s így adsz majd várost a testvéreidnek is – akiket különben nem is szeretsz valami nagyon, ezt rég tudom!

– Attól még kapnak várost, ha tisztességesen viselkednek, s elismerik a legfőbb hatalmamat, hiszen úgyis több a város az Istenek Völgyében, mint ahány lakója van Dzampónak, tehát juthat akár minden dzampóinak saját város, ahol királykodhat!

– Édes fiam, előbb hiszem el, hogy isten vagy, mint hogy te meghódítod mindazt a sok várost, ami ebben az óriási völgyben van! Ez ökörség!

– Negolár és Vuldegár is látta, hogy Zadán isten egyesült minden papnővel! – szólt óvatosan Íziláj.

– Nagy ügy mondhatom! Megteszem azt én is, ha épp jobb hangulatban vagyok, azt meg úgyis tudom, hogy a fiaim sem nélkülözik az erre való hajlamot, különösen Zardán nem! Ha meg mégis isten lett a fiam, bizonyítsa be: töltse meg arannyal ezt a szobát!

– Ez nem így működik! – szólt Íziláj. – Megmondtam már a szent nász után is, hogy amíg él, addig Zardán alá van vetve a tudományok hatalmának, ami azt jelenti, hogy többnyire rá is érvényesek azok a törvények, amik a világban minden más emberre is érvényesek!

– Akkor mit számít, hogy isten-e vagy sem?

– Sokat! Mert nem mindig érvényesek rá e törvények, bizonyos különleges alkalmakkor igenis tud csodát művelni, ráadásul mindig képes arra, hogy felismerje, a lehetséges cselekvések közül melyik a leghasznosabb egész népének, vagy legalábbis azoknak, akik hisznek benne, akik bíznak benne!

– Ez csak szócséplés! – legyintett a király. – Nagyon remélem, nem őrül bele a fiam annyira az istenségébe, hogy azt higgye, én majd most mindjárt lemondok a hatalomról a javára!

– Ez nem szükséges – mondta nyugodtan Íziláj. – Zardán isten, ha eljön az ideje, szerez majd magának saját várost, nem is egyet! Jóval gazdagabb városokat is, mint Dzampó! Főleg azokat a gazdag városokat, amik a Tink tó partján feküsznek!

– Mert te Íziláj, a Tink tavon akarsz hajókázni! Nem felejtettem el! – gondolta Zardán, de nem szólt.

Mindazonáltal úgy látszott, Vordan király elégedett Íziláj válaszával. Minden bizonnyal aggódott, nem akarja-e már éltében átvenni a hatalmat tőle a fia, Zardán. De hát erről szó sem volt ezek szerint.

Különben a király is épp a Tink tóról kezdett el beszélni.

– Még mindig a fiamnak tartalak, Zardán *isten* – mondta nem kevés gúnnyal – s elvárom, hogy azt tedd, amit mondok neked! S most azt mondom, hogy nemsokára kezdődik a Minden Istenek Ünnepe Gigliorában, s úgy döntöttem, hogy te vezeted el oda Dzampó város csapatát, hogy egy kissé világot láss magad is! Megy veled Negolár és Vuldegár is. De a vezetőjük te leszel, mert te vagy a legidősebb királyfi, s mert ugyan ki máshoz is lenne méltóbb, hogy elvezesse a bajnokainkat a Minden Istenek Ünnepére, mint egy istenhez?! – és újra gúnyosan mosolygott. De Zardán nem sértődött meg, azt úgyis sejtette, hogy amint elmúlik apja döbbenete, mit sem hisz majd az istenségéből Vordan király. Ez nem számított, neki elég volt az, ha az egyszerűbb emberek hisznek majd neki. Tulajdonképpen még az sem fontos, hogy szó szerint elhiggyék akár azok is az ő istenségét, csak hogy úgy véljék: „nem zörög a haraszt, ha nem fújja a szél", tehát hogy „valami azért van a dologban", és ő, Zardán, egészen különleges ember.

A Minden Istenek Ünnepe nagyszabású ünnepségsorozat volt, amit még valaha réges-régen, évszázadokkal ezelőtt kezdeményezett egy okos gigliorai király. Ahogy a neve is mutatta, ez az ünnepség egyszerre szólt minden istennek a tiszteletére, s a különböző ünnepségeken kívül nagyszabású sportmérkőzések is zajlottak ekkor, ahol a különböző városok bajnokai mérték össze a tudásukat. Gigliora aránylag könnyen megközelíthető város volt, mert majdnem pontosan az Istenek Völgye legközepén feküdt, a Tink tó partján, sőt, az abba belenyúló Orr-félsziget csúcsán, a Felső-Arcil folyó torkolatánál, így hajóval könnyen el lehetett jutni oda. Ez, meg hogy egy ottani király találta ki ezt az ünnepet, azt eredményezte, hogy hagyományosan mindig ebben a városban rendezték meg ezt az ünnepet sőt ünnepségsorozatot, merthogy több napon át is el szokott tartani, hogy meddig, az a résztvevők számától is függött, de ritka volt, hogy két hétnél hamarabb legyen vége, olykor viszont elhúzódott egy hónapig is. Komoly ünnepség volt ez, sokáig készültek rá a bajnokok, de a színészek is, mutatványosok is, tehették, mert ezt az ünnepet nem évente, csak minden negyedik évben rendezték meg. Akkor viszont olyan komolyan vették, hogy erre az időszakra a papok megparancsolták a királyoknak, hogy szüntessék meg a háborúskodást az ünnepség kezdete előtt két hónappal, s a befejezése után is még két hónapig tilos volt a hadakozás, azért, hogy az ünnepségre oda-, és a róla visszautazók bántatlanul járhassanak-kelhessenek az Istenek Völgyében. S valóban, ilyenkor még a legelvetemültebb haramiák is ritkán álltak lesben az utakon, nem akarták, hogy *minden isten* megharagudjon rájuk, no meg általában ők is elutaztak Gigliorába, szórakozni. S a királyok sem hadakoztak, hallgattak a papokra, s még inkább saját népükre, mert még azok is a fegyvernyugvást követelték, akik nem utaztak el az ünnepre, de azt azért szerették volna, ha a városuk bajnokai békén odautaznak s onnan hazatérhetnek. No és az is szempont volt, hogy ha ez *minden* isten ünnepe, akkor annak az istennek az ünnepe is, aki a saját városuk istene, nem sérthetik tehát meg azzal, hogy hadakoznak az isten ünnepén!

Már beléptek a fegyvernyugvás időszakába, tehát Vordan király biztosra vehette, hogy bár az út Giglioráig hosszú, de semmi különösebb veszély nem fenyegeti a fiait, legfeljebb néhány vadállat, s talán egy-két igazán végletekig tisztességtelen útonálló, de annyi embert amennyien Gigliorába tartanak Dzampóból, ezek nem mernek megtámadni. Vordan király még sosem hallott tíznél több főből álló rablóbandáról, Gigliorába pedig ötven embert készült küldeni.

Zardán csöppet sem bánta apja döntését. Ő maga is szívesen ment világot látni, ráadásul tudta azt is, hogy kevés város vetekedhet az Istenek Völgyében Gigliora gazdagságával. E gazdagságot nyilván nem csekély mértékben köszönhette Gigliora éppen a Minden Istenek Ünnepének. Az ünnepi időszak alatt az eleve nagy létszámú Gigliora lakossága jó négyszeresére dagadt a temérdek versenyzőtől s még több nézőtől, vendégtől, s ezek sok pénzt költöttek el ott.

Sem Vordan király, sem Nánigma királyné nem ment el Gigliorába – ellenben Zardánnal tartott felesége, Íziláj is.

– Nagyon örülök ennek! – nézett csillogó szemekkel Zardán arcába. – Egészen megkedveltem édesapádat, pusztán mert elküld Gigliorába téged, s mert nem morcoskodott, amiért ilyen csúnya feleséget kaptál, mint én! Még sosem voltam olyan nagy városban, mint Gigliora, még a nagy tavat sem láttam, s most elutazhatom oda! Már ezért is megérte a feleségeddé lennem!

Negolár és Vuldegár már inkább megszólta Ízilájt. Egy alkalommal, amikor együtt voltak Zardánnal, s más nem volt a közelükben, szóbahozták ők is ugyanazt, amit apjuk, Vordan király közölt Zardánnal.

– Ha isten vagy, varázsolj nekünk egy kis aranyat!

– Azért, hogy visszaadjam azt a pénzt, amivel megvesztegettétek a szentély papnőit?! – nézett rájuk gúnyosan Zardán.

– Na és ha azt tettük, mi van akkor?! – fakadt ki Negolár. – Nekünk csak némi aranyunk bánja, de te élethossziglan a nyakadba vetted egy csúnya nő minden gondját-baját, felelősségét! Nekem szeretőnek sem kéne, te meg feleségül vetted, csak azért, hogy istenként tetszeleghess mások előtt!

– De előttem ugyan nem! – morogta Vuldegár.

– Íziláj remek feleség, még az sem igaz, hogy csúnya, ellenben nagyon okos!

– Hát, ha neked tetszik, nézegesd csak, hatalmas isten! – szólt gúnyosan Negolár.

– Na jó, akkor tisztázzunk valamit, de egyszer s mindenkorra: akartok királyok lenni, vagy nem?!

– Talán lemondasz a trónról? – kérdezte mohón Negolár.

– Tegyük fel, lemondok. De ugyan mondjátok már meg, kinek a javára mondjak le: te leszel helyettem király, Negolár, vagy inkább te, Vuldegár?

– Természetesen én, én vagyok az idősebb! – mondta azonnal Negolár.

– Ez éppenséggel nem érv – szólt gyorsan Vuldegár –, mert ha az életkor számítana, akkor maradhatna trónörökös Zardán is! Ugyan miért ne lehetnék én a király?!

– A legfiatalabb?!

– Vagyok olyan okos, mint te, s ha fiatalabb korban van ugyanannyi eszem, mint neked, az azt bizonyítja, hogy érdemesebb vagyok a trónra!

– És mi bizonyítja, hogy van ugyanannyi eszed?!

– Úgy látom – nézett végig rajtuk mosolyogva Zardán –, hogy egyetlen közös vonás van bennetek: egyetértetek abban, hogy ne én legyek Dzampó királya! Pedig nem arra kéne törekednetek, hogy én ne legyek király, hanem hogy ti királyok legyetek! Vagyis nem mondok le a trónról, amit még meg sem kaptam, mert azon nyomban elvágnátok egymás torkát irigységetekben! Viszont megegyezhetünk: ha támogattok, tiszteltek, engedelmeskedtek nekem, megígérem, hogy szerzek nektek várost! Mindkettőtöknek!

– Hé, te komolyan gondolod azt a képtelenséget, hogy meghódítod az Istenek Völgyét?! – képedt el Negolár.

– De hát muszáj, nem?

– Hogyhogy muszáj?!

– Muszáj, mert ha nem teszek így, nem jut város nektek, nem igaz?

Erre elhallgattak öccsei. Végül Vuldegár szólalt meg.

– Van ám igazság Zardán szavaiban! Még ha nem is sikerül meghódítania mindent, csak öt vagy hat várost, akkor is jutna ám nekünk azokból egy-egy!

– Na, de miért ő hódítson, miért ne én? – kérdezte Negolár.

– Figyelj ide! – szólt hozzá jóindulatúan Zardán. – Én vagyok apánk jog szerinti örököse. Nehéz lenne engem kitúrnod a hatalomból, s amíg ezt teszed, azalatt nem halad a hódítás, és Dzampó ereje is fogyatkozik! S utána még meg kéne küzdened Vuldegárral is! Sok küzdelem, a haszon kicsi, s még az sem biztos, hogy te győzöl! Ez Vuldegárra is igaz. És még arra is gondolnod kell, hogy ha te nem hiszel is az istenségemben, rengeteg más ember igen, figyeld csak meg, milyen csodálattal pislognak felém, ha végigmegyek Dzampó utcáin! Az a legokosabb, ha békét hagytok nekem, hogy tegyem, amit Dzampóért és értetek a legjobbnak tartok, sőt támogattok minden erővel, úgy tudok mielőbb egy-egy várost szerezni nektek! Ekkor nem lesz harc sem köztetek és köztem, de kettőtök között sem! Úgy még akár szerethetjük is egymást! De – és felemelte az ujját – egy rossz szót se halljak a szátokból Ízilájról, mert kedvelem őt, s aki őt rágalmazza, az a személyében Íba istennőt mocskolja, s az úgy jár, mint Ricó!

– De megbízhatunk benned, hogy valóban lesz saját városunk?! – kérdezte aggodalmasan Vuldegár.

– Persze! Sőt, megígérem, hogy a legelső két meghódított várost rögvest megkapjátok! És mérget vehettek rá, hogy betartom az ígéretemet, már csak azért is, hogy ne legyetek mellettem, mert nem akarom, hogy két ilyen hülye, mint ti, állandóan a közelemben legyen és vitatkozzon velem! – azzal megfordult és otthagyta döbbent öccseit.

Zardán tökéletesen igazat mondott, amikor azt állította, hogy Dzampó lakosai újabban különösképpen tisztelik őt. S nemcsak őt tisztelték, de Ízilájt is. Mindenki tudta, hogy Íziláj a diászilisz maetiszpa volt, ami nagy szó, nagy előny, ha efféle kivételes tudású nő jön városukba, a kis, jelentéktelen Dzampóba, s nem feledték, hogy Zardán szerint Ízilájban rejtezik még valami Íba istennő lényegéből. Gyakran keresték fel Ízilájt különböző betegek, akik a gyógyulásukban reménykedtek, és ha nem is mindig, de többnyire tudott adni Íziláj hasznos tanácsokat, amiknek hála e betegek vagy meggyógyultak, vagy legalábbis enyhültek a panaszaik. Arra mindig képes volt, hogy a fájdalmakat valamennyire enyhítse, mert rengeteg sok féle fájdalomcsillapító kenőcs, por, ital elkészítését ismerte. Ezeknek készítését ráadásul nem is titkolta, megmutatta bárki érdeklődőnek. S mert emiatt sok-sok embernek segítségére volt, még azok is hálásak voltak neki, akiken minden igyekezete ellenére sem tudott segíteni: a haldoklóknak megígérte, szemrebbenés nélkül, hogy a túlvilágon Zardán isten kegyelméből egészen különleges helyre kerül, ahol temérdek élvezetben lesz része, s elhitték neki. A haldoklók úgyis hajlamosak belekapaszkodni minden reménysugárba, Zardán is igyekezett méltóságteljesen viselkedni, mint egy igazi isten, és Íziláj bizonyított is előttük a sok sikeres gyógyítással, elhitték hát, hogy most is igazat mond. Különben is: olyan még nem volt, hogy egy királyfi felesége leereszkedjen a közönséges polgárokig, a legszegényebbekig, és hajlandó legyen gyógyítgatni őket!

Pedig Íziláj ezt csinálta, sőt, még a szegényeknél is szegényebbeket, a rabszolgákat is hajlandó volt megvizsgálni, s ha tudta, meg is gyógyította őket! Méghozzá mindezt teljesen ingyen végezte, semmit nem kért még a gyógyszerekért sem!

Ezen még Zardán is csodálkozott.

– Hiszen a gyógyszerek neked is pénzedbe kerülnek! – ámult.

– Nekem ugyan nem, nincs egyetlen fotom sem... A te pénzedet költöm rá! – felelte a leány szemrebbenés nélkül. – De ne ijedezz, semmi ez az összeg – nagyon egyszerű anyagokból vannak az én gyógyszereim!

– Hogyne, hallottam, hogy némely gyógyírba aranyport is kevernek!

– De nem az én gyógyszereimbe. Én csakis olyan szereket használok, amiknek az összetevői igazán hatékonyak, amiknek a hasznáról magam is meggyőződtem nem is egyszer! És úgy tapasztaltam, hogy az aranypor haszontalan. Kipróbáltam azt is, bátorkodtam egyszer lenyelni egy jó maréknyi aranyport, s az bizony, ahogy lenyeltem, ugyanúgy jött ki belőlem néhány nap múlva! Megnyugodhatsz hát, a szereim eddig összesen sem kerültek egyetlen fotba!

Egy fot egy szegény ember hatnapi élelmezésére volt elég nagyjából, tehát Íziláj valóban nem költött sokat a szegények gyógykezelésére.

– Az orvosok szerei azért drágák, mert sokat akarnak keresni rajta, s mert számos szükségtelen vacakot is belekevernek! – mondta Íziláj. – De én az orvoslást a szentélyekben tanultam, s gondolhatod, hogy mi papok nem akarjuk feleslegesen költeni a pénzünket, tehát ha sokat is kérünk a gyógyításért, az biztos, hogy a gyógyszerekbe csak a legszükségesebb anyagokat keverjük, s igyekszünk, hogy ezek is olcsó szerek legyenek!

És az emberek Íziláj gyógyításáért hálásak voltak, sőt már a törődésért is, mert már az is jólesett, hogy egyáltalán meghallgatja őket valaki a nagyurak részéről, ha segíteni talán nem is tud. És nemcsak Ízilájnak voltak hálásak ezért, de Zardánnak is, mert nem feledték, hogy Zardán isten maga döntött úgy, hogy Ízilájt elhozza nekik ide Dzampóba, mint a feleségét.

Kifejezetten rosszulesett nekik, amikor alig két hónappal megérkezése után Íziláj elutazott Zardánnal Gigliorába. Számtalansok ember búcsúztatta a bajnokcsapatot s kísérőiket, integettek nekik, nem kevesen még sírtak is – s mindezt bizony nem a bajnokok érdemelték ki, akik még nem is arattak győzelmet, azt sem lehetett tudni, aratnak-e majd (eddig mindenesetre még nem fordult elő az ünnepségen Dzampó győzelme), de Zardán és Íziláj miatt sírtak ezek az emberek, mert nem akarták, hogy hónapokra eltávozzanak ezek a szent emberek a városukból. Ezen a népszerűségen még Vordan király is elképedt. Pedig nem tagadhatta maga előtt, hogy Zardánt már jobban kedvelik Dzampó lakói, mint őt, a királyt, mert sokhelyütt kiabálták a tömegből, hogy „térj vissza hamar hozzánk, jó Zardán isten”, „vigyázz a mi Ízilájunkra, jó Zardán isten”, „hozd vissza nekünk Ízilájt, isteni Zardán”, és hogy „jöjj vissza mielőbb, istenek orvosa, Íziláj”!

Ekkora népszerűséget persze nem tudott volna elérni pusztán gyógyításaival, abból is csak kéthavi időbe beleférővel Íziláj. De Zardán sem. Leginkább azokkal az esetekkel szerezték meg az emberek szeretetét, bizalmát, akiken nem tudtak segíteni. Íziláj ugyanis alaposan kioktatta Zardánt, mit tegyen ilyenkor! Amikor Íziláj úgy látta, az illetőt nem képes meggyógyítani, de az nincs is a halálán, hogy túlvilági vigaszt ígérjen neki – ilyen eset volt az, amikor például valaki elvesztette egy karját, vagy lábát, vagy megvakult –, olyankor azt mondta, hogy hívja Zardán istent. És Zardán jött, s azt mondta, amire Íziláj korábban kiokosította. Ez pedig nem volt más, mint egyfajta eretnekség, az Istenek Völgyében honos vallásnak tökéletes átértelmezése!

Zardán ugyanis ezt mondta ilyenkor:

– Amíg ember alakban vagyok, nem tudok segíteni rajtad. De ne aggódj: csak a tested félkarú (vagy féllábú, vagy félszemű, vagy ami baja volt épp az illetőnek), a lelked nem! S én hajlandó vagyok arra, hogy miután visszatértem az égbe, a túlvilágon megkeressem a lelkedet, s ott vagy minden jóban részesítelek, vagy, ha akarod, teszek róla, hogy mintha te is isten volnál, újjászüless itt az emberek között gyermekként, férfi vagy női testben, ahogy neked ez tetszik, sőt olyan családba, ahová csak óhajtod, akár királyfi is lehetsz! De csak akkor, ha addig míg élsz most, szorgalmasan végzed a dolgodat, bízol bennem, megteszel mindent, amit mondok neked, s általában véve tisztességes életet élsz!

Ez pedig egészen újszerű gondolat volt! Addig meglehetősen igazságtalannak tartották az isteneket, úgy vélték, még Zadán isten is csak a nemesek, gazdagabbak közt jutalmazza meg az arra érdemeseket, s bizony aki nem született ezek közé, annak a sorsa egész életében a nyomor, s a túlvilágon – így tanították a papok – az a sorsa, hogy vagy tovább szolgálja a túlvilágon az urait s az isteneket, vagy ha erre nem hajlandó, erőtlen árnyként tengeti létét az idők végezetéig. Most ellenben Zardán azt mondja, arra is van lehetőség, hogy ők is gazdagok legyenek egy következő életben, sőt: igazi urak!

S amikor néhány kételkedő azt mondta Zardánnak, hogy erről szó sem volt eddig a papok tanításaiban, Zardán ezt válaszolta:

– Persze, hogy nem. Eddig ez nem így volt, eddig úgy is volt minden, ahogy a papok tanították! De mostantól másképp lesz, mert én Zardán vagyok a leghatalmasabb isten, s nekem hatalmam van a túlvilág felett is! Akit akarok, azt igenis visszaengedhetek ide a világba!

Alig két hét után kiderült, hogy annyira szeretnék ezt a megnyugtató, lelkesítő tanítást hallani az emberek, hogy sokan már akkor is Zardánt szerették volna hívni, ha nem is volt semmi különösebb bajuk. Végre aztán nem sokkal elutazása előtt Zardán mindenkit összehívott a város melletti rétre, s elmondta nekik, hogy annyira megszerette Dzampó lakosait, hogy úgy döntött, kibocsátja magából szellemi ereje egy részét, s az beborítja az egész Istenek Völgyét, de különösen Dzampót, s ezután mindenki, aki hisz őbenne, Zardánban, újjászületik, pontosan negyven nappal a halála után, méghozzá olyan körülmények között, amit kiérdemelt az élete során elkövetett jó- és rossztettek által! Ezután tehát csak azok maradnak a túlvilág foglyai, akik ártani akarnak neki Zardánnak, a többiek előtt nyitva az út, hogy akármik is legyenek a következő életükben, ez csakis rajtuk múlik, azon, hogy mennyi jótettet visznek végbe ebben az életben!

Elképesztő hatása volt ennek a tanításnak! Az emberek tomboltak a lelkesedésükben, és Zardán nem tudta megakadályozni, hogy szinte minden dzampói lakos meg ne csókolja a lábát!

Pedig ez nem is az ő ötlete volt, hanem a zseniális Ízilájé. S mert Zardán alapvetően becsületes ember volt, ki is hirdette, hogy bár ő maga gondoskodott arról, hogy ez az új törvény érvényesüljön a túlvilágon ezentúl, és szívesen is tette ezt, de Íziláj emlékeztette őt arra, hogy ilyen módon is élhet a hatalmával! Ezután természetesen Ízilájt is az egekig magasztalták a dzampóiak.

Mert az igaz, hogy a szegény ezután is maradt szegény, a rabszolga is rabszolga, de mégis más az, ha remélhetik, hogy lesz ez majd még másképp is! No meg, így legalább a gazdagok aggódhatnak, hogy mi lesz velük a következő életükben, s ez talán némi jótékonykodásra készteti őket!

Hát ezért búcsúztatták oly sok aggódással és szeretettel az ő istenüket, amikor Zardán elment a Minden Istenek Ünnepére Ízilájjal.

Hajóval mentek Dzampó bajnokai Gigliorába. Általában, mert az Istenek Völgyének jelentős részén csak a folyópartok voltak lakhatóak, majdnem minden városnak és falunak volt egy-két kis hajója, vagy legalábbis nagyobb csónakjai. Azoknak a városoknak mindenképpen, melyeket a Tink tótól nem választott el valami hajózhatatlan zúgó, és Dzampó szerencsére ilyen városka volt. S különösen a Minden Istenek Ünnepén aki csak tehette, hajóval érkezett Gigliorába, mert így a hajón alhatván, megspórolhatta a szállásköltséget, ami igazán borsos szokott lenni, sőt, még nem is jutott sohasem mindenkinek elég szálláshely: Gigliora környékén a mezők ezért az ünnepek idején messzire tarkállottak a sátrak tengerétől.

Természetesen nem mindenki volt bajnok a hajón! Sokan csak kísérték őket. S a hajó irányításához is kellettek emberek. De azért akadtak közöttük többen, akik meg akarták mutatni a tudásukat egyik-másik versenyszámban. Hagyományosan ezen az ünnepségen a következő versenyszámokban mérkőztek meg egymással a vitézek:

futás rövid távon (ez mintegy kétszáz métert jelentett),
futás hosszú távon (ez tényleg hosszú táv volt, jó öt kilométeres),
súlyemelés,
birkózás,
dárdavetés (itt az volt a lényeg, hogy minél messzebb dobják),
célbadobás (ez is dárdával történt, de most nem a táv, hanem a pontos célzás számított),
nyilazás (mindenki a saját íjával tehette),
úszás.

Maga Zardán egyetlen számban sem kívánt indulni. S határozottan kényelmetlenül érezte magát, mert füle hallatára is nagyban latolgatták az esélyeiket a hajóút alatt az emberek, szerettek volna nyerni természetesen, annál is inkább, mert mind ez ideig még soha nem sikerült Dzampó bajnokainak megszereznie az első három hely valamelyikét! S bizony Zardán nemegyszer hallotta, amint így biztatják magukat és egymást a legények:

– Majd most meglátjátok, sikerülni fog, Zardán isten megsegít bennünket! Mindenben mi leszünk a legjobbak!

Igazán nagyon kínos volt az ilyesmi Zardán számára, főleg, mert észrevette, hogy nemegyszer szándékosan mondogatnak épp előtte ilyesmiket, de úgy téve mintha nem vennék észre a jelenlétét, ez mintegy célozgatás akart lenni feléje, értette ő, hogy Dzampó sikere érdekében vesse be főisteni hatalmát!

– Elérni azt, hogy isten legyek, igazán semmiség ahhoz, hogy aztán megfeleljek az istenséggel szemben támasztott követelményeknek! – gondolta Zardán. S végül, amikor már jó öt napja hallgatta ezeket a pusmogásokat, elébe állt a legényeknek, s így szólt:

– Vegyétek tudomásul, hogy eszem ágában sincs bármi módon is beavatkozni a küzdelmekbe! Ha ügyetlenek, gyöngék, lusták, lassúak vagytok, akkor nem szereztek dicsőséget, s ez lehet, hogy baj lesz nektek, lehet, hogy kár lesz Dzampónak, de nem lesz kár nekem, mert én magasan felette állok minden embernek! Nem vagyok hajlandó csodát tenni, mert ha ezt teszem, azzal megsérülne a verseny tisztasága! Ez nem volna becsületes azon bajnokokkal szemben, akik nem rendelkeznek isteni pártfogóval! Különben is, ugyan mire lehetnétek büszkék, ha úgy nyertek, hogy holmi varázslat segít benneteket, mi?! Akkor nem is ti győztök, hanem aki a varázslatot végzi, vagyis én! Tanuljátok meg a sikert a saját kiválóságotokban bízva elérni! Tehát többé meg ne halljak olyasmit, hogy majd én így vagy úgy segítek! Egyedül csak arra ügyelek, hogy ha netán valami gonosz varázsló mágiával akarna ártani nektek, azt ne hagyjam! Tehát átkoktól, varázslatoktól félnetek nem kell, de különben min-

denki csak a saját izmaiban, eszében és fürgeségében bízhat! Nem sértem meg a verseny tisztaságát, ezt a nemes és védendő eszmét! Ne csak győzni akarjatok, hanem tisztességeseknek lenni is!

Így aztán a bajnokok le is tettek róla, hogy isteni segítséget kapjanak, ellenben, ha már így esett, fennen kezdték hangoztatni, hogy ők tulajdonképpen nem is annyira azért mennek oda, hogy mindenáron győzzenek, hanem csak hogy e békés küzdelmekkel is ápolják a városok közti baráti kapcsolatokat, s különben sem a győzelem, hanem csak a részvétel a fontos!

Ez viszont már nem tetszett Zardánnak, de Ízilájnak sem.

– Nem bíznak benne, hogy nyerhetnek, ezért mondják, hogy nem a győzelem a fontos! – csóválta a fejét Íziláj. – Kicsi az önbizalmuk!

– Mást mégsem tehetek! Ha rajtam múlna, igenis megsegíteném őket, hogy győzzenek, de hát erre képtelen vagyok! – válaszolta Zardán.

– Pedig ha így állnak a versenyhez, biztos is, hogy az utolsók között lesznek!

– Talán Cserjan nem! Ő nagyon erős! Neki lehet esélye a súlyemelésben! – tűnődött Zardán.

Szép nyugodtan csordogáltak lefelé a Licil folyón, amikor pedig kibukkantak belőle a torkolatnál, s kitárult előttük a Tink tó, meglepő hírt kaptak.

Itt a Licil torkolatában feküdt ugyanis Trémó város, s itt megálltak ők is, részint pihenni, részint, mert úgyis éjszaka volt, s éjjelente nem szoktak hajózni. Bátran tehették, nemcsak mert az Ünnepek idejére béke volt hirdetve, de azért is, mert Trémó messzire lévén Dzampótól, sosem volt velük ellenséges viszonyban. S itt hallották a hírt, hogy az Ünnepekre meghirdetett sportesemények valószínűleg elmaradnak, mert a napokban hunyt el Gigliora királya, a vén Molbang!

Persze, a legelső meglepetés nem ekkor érte őket, hanem már akkor, amikor kitárult előttük a tó panorámája, s megpillantották Trémót. Bizony ámuldoztak még azok is, akik már jártak egyszer-kétszer erre, hát még Zardán, meg Íziláj!

Tudták, azt beszélik, hogy Gigliora akkora, hogy mellette Trémó csak vakondtúrásnak tűnik, de bizony Zardán el kellett ismerje, hogy Trémóhoz képest Dzampó látszik vakondtúrásnak. Végestelen-végig házak húzódtak mindenfele, sok volt köztük az emeletes, és temérdek ember nyüzsgött az utcákon még így alkonyattájt is, s ezek sebesen pergő, gyors nyelvvel beszéltek, s alig értették őket Zardánék, mert olyan furcsán tekerték a hangokat. Nevetgéltek, vidámak voltak, látszott, könnyebb szívvel élnek, mint Dzampó lakosai, nyilván mert erre a tóparton kevesebb munkáért is bőkezűen adakozik nekik Rulla, a Földanya, nem olyan nehéz az élet, mint a hegyek közé szorított kis Dzampóban!

Íziláj valósággal megrészegült a csodálatos látványtól, egyre csak szorította Zardán kezét, meresztette a szemét mindenfelé, és kétpercenként újra meg újra megköszönte a fiatalembernek, hogy elhozta őt erre a csodálatos útra.

Bár Zardánt is lenyűgözte a látvány, mihamar elege is lett belőle. A házak ugyan nagyobbak voltak, több is volt belőlük, de igazság szerint semmit nem látott, ami olyan nagyon különleges lett volna, hacsak a Tink tó határtalan vizei nem mondhatók annak. Ami meg az embereket illeti, nos... Fullió azt mondta neki, mindig mindent figyeljen meg, s ő velük is azt tette. Megfigyelte az itteni embereket. S azt tapasztalta, hogy lehet ám, hogy a dzampóiak el vannak ragadtatva a trémói látványtól, de a trémóiak bizony csöppet sincsenek elragadtatva őtőlük! Gyakran látott fintorgó, megvető tekinteteket, s néha elkapta füle azt a szót is, hogy „barbárok”.

Bizony, őket egészen egyszerűen barbár hegylakóknak tekintették a tóparti lakosok.

Mindazonáltal nagyon unta már eddigre a himbálódzást, szárazföldön akart aludni, így éjszakára ő, Íziláj és mindenki, aki tehette, kivettek egy szobát egy kikötőhöz közeli fogadóban. Csak kevesen maradtak a hajón, hogy őrizzék azt. Persze ezek nem rabszolgák voltak: rabszolgákat nem vittek magukkal az útra. Bár a rabszolgaság elterjedt volt az egész Istenek Völgyében, a rabszolgákat kizárólag a városban vagy faluban folytatott termelőmunkára használták, már csak azért is, mert ha teheti, a rabszolga azonnal elszökik, vissza a saját városába. Mert rabszolga inkább csak az volt a Völgyben, akit valami harci cselekmény kapcsán ejtettek foglyul, ugyanis kevesen éltek közülük addig, hogy gyermeket tudtak volna nemzeni.

A fogadóban hallotta meg a hírt Zardán, hogy meghalt Gigliora királya. Ezt maga a fogadós mesélte el nekik, aki csöppet sem volt megilletődve tőle, hogy Zardán személyében egy királyfi, sőt egy isten tiszteli meg őt, de azért barátságos volt velük, sokkal barátságosabb, mint mások – no persze, neki soha semmi baja nem volt a barbárokkal, általában az idegenekkel, hiszen jórészt belőlük élt!

– Meghalt a király? – kérdezte Zardán. – Ez biztos?

– Hajaj, de még mennyire! – bólogatott a kocsmáros. – Hihetsz nekem jó uram, az én fogadóm a leglátogatottabb talán az egész Völgyben, én mindig mindenről tudok! Még azt is hallottam, hogy magadat istennek tartod, s hogy azt hirdeted, ezután mindenki újjászülethet, olyan körülmények közé, amilyent előző életével kiérdemelt! Bizony kevés dologról nem tudok én! Molbang király meghalt, ez olyan biztos, mint a halál, hehehe!

– Akkor valóban valószínű, hogy nem lesznek ünnepek! – tűnődött Íziláj. – Nem illene megzavarni vigadozással a halott nyugalmát!

– Hát, azért ez nem egészen biztos! – tűnődött el most a kocsmáros. – Elvileg ugyan tényleg így illene, ahogy mondod, de mindenki tudja, hogy Molbang király sosem volt túl jó viszonyban egyetlen fiával, Mubszárral! Mert tudod uram, hiába élt soká, Mubszár volt az egyetlen fia, egy azóta meghalt ágyasától, sőt még leányai sem születtek soha senkitől, ezért arra gyanakodott, s hozzá nem is ok nélkül szerintem, hogy Mubszár sem tőle van! Ezért Mubszár se nagyon szerette az „apját”. Na és, hát gondolhatod te is uram, ez az ünnepség óriási bevétel Gigliorának! Elképzelhető, hogy mégis megtartják, tekintet nélkül a király halálára, mert lehet ám, hogy az ifjú király jobban szívén viseli a kincstár bevételeit, mint apja nyugalmát! Az biztos, hogy eddig még nem jöttek hírnökök ide Trémóba, hogy megüzenjék, elmarad az ünnepség, pedig illene, ha úgy lesz! No persze, ettől még lehet ám, hogy elmarad, én csak azt mondom, ez nem is olyan biztos! Csak azt a sok szép nőt sajnálom, hej, de kár értük...! – merengett el hirtelen.

– Miről beszélsz?! – vált figyelmessé Íziláj tekintete.

A kocsmáros leereszkedően kezdett bele a felvilágosításukba.

– Régóta az a szokás, bár megmondom őszintén, szerintem nagyon barbár szokás, hogy némely városokban, és Gigliora is ezek közé tartozik, a királlyal együtt temetik el a fontosabb rabszolgáit, meg a feleségeit, ágyasait! Azért van ez, nehogy társtalanul legyen a túlvilágon, így mondják, bár nekem itt is különvéleményem van, úgy gondolom, csak azért van ez a szokás, mert így egyik felesége és szeretője sem meri megmérgezni, még a rabszolgái sem, mert tudják, hogy akkor ők is meghalnak! Ez tehát még logikus is volna, azt persze már nem értem, miért kell annyi sok kincset is mellé temetni, hiszen a kincsek sosem mérgeztek meg

még senki uralkodót, hehehe... Pedig Molbang gazdag király volt, sok értéket visz magával a sírba, és a női is milyen válogatott szépségek, hej, de kár értük!

– Na, de ha az a Mubszár nem szerette az apját – szólt Zardán –, akkor lehet, hogy nem is rak semmi kincset a sírjába!

– Ez nem így megy ifjú barátom! – szólt bizalmasan Zardán istenhez a kocsmáros. – Akármennyire is nem kedvelte, kell, hogy megadja a tisztességet neki, másképp felhördülnének a polgárok Gigliorában! Azt én sem kétlem, hogy igyekszik olyan kevés értéket bepakolni a hajóba, amilyen keveset csak lehet, de még így is sok kincset nyel majd el a tó mélye! És azokat a szép nőket! Ajaj! Hogy sírhatnak most, képzelem! Épp egy hónappal ezelőtt vett feleségül például egy húsz esztendős leánykát, bizonyos Lúriát, úgy hallottam, s én jól szoktam hallani a híreket, hát képzelhetitek! Sajnálhatja biztos az a Lúria, hogy nem halt meg a király egy hónappal korábban! Pedig azt mondják, világszép teremtés! Na, de hát, ahogy mondani szokták, ez van!

– Miféle hajóról beszélsz? – kérdezte Zardán.

– A halotti hajóról, fiatalúr! Régen, úgy beszélik, sziklasírokba temették a királyokat a kincsekkel, de idővel mindig akadt valaki istentelen sírrabló, aki kifosztotta a sírokat. Ezért azt találták ki, hogy a halott király koporsóját belerakják egy díszes, drága hajóba, mellé a szolgáit, feleségeit, a kincseket is, aztán kiviszik a hajót oda, ahol már jó mély a tó vize, s elsüllyesztik! Akik követik a királyt a halálba, azok persze előtte mérget kapnak. A tó mélyéről pedig még a legagyafúrtabb tolvaj sem képes ellopni a kincset, ott marad mindörökre a királynak!

– Jókora az út még innen Gigliorába! – mormogta Cserjan elgondolkozva. S erre rögvest felcsattant Íziláj:

– Márpedig igenis nem fordulunk vissza, hanem elmegyünk Gigliorába, mert látni akarom azt a nagy várost! – de e szavak kimondásakor nem Cserjanra nézett, hanem Zardánra.

– Hát persze, hogy elmegyünk oda! – bólogatott Zardán. – Akár lesznek mérkőzések, akár nem, tanulságos út lesz az!

– Megjósolom, hogy lesznek viadalok – közölte vele Íziláj.

– Igazán? – nézett a nőre a kocsmáros. – Miből gondolod ezt?

– Abból, hogy Íba istennő belém ültette lénye egy részét! Jól tudok következtetni. Figyelemre méltó dolgokat mondtál nekünk kocsmáros, s ebből úgy ítélem meg, az új király valóban nem mond le a bevételekről, ellenben látványossággá nemesíti majd apja temetését is. Úgy tesz majd, mint aki az ünnepség megrendezésével meg akarja szépíteni apja utolsó útját! Mert hogy az egészet a pénzért teszi, azt persze nem vallja be! Tehát nem kell félni, igenis lesznek viadalok! Így legalább visszaszerzi a királlyal a tóba vetett kincsek egy részét, még talán többet is!

A kocsmáros megcsóválta a fejét, s már majdnem elment, de végül visszafordult, s így szólt:

– Nekem mindegy, hogy istennőnek vallod-e magadat úrnőm, de figyelmeztetlek, itt Trémóban van ám egy nagy temploma Íbának, s nem biztos, hogy a papok örvendenének neki, ha egy nyilvánvalóan ember azt állítaná magáról, hogy ő Íba istennő!

– Nagyon rosszul beszélsz most, kocsmáros! – mosolygott Íziláj, de roppant határozottan ejtette a szavakat, és mosolya meglehetősen fagyos volt ezúttal. – Először is, én nem merészelek olyasmit állítani, hogy Íba istennő volnék, csak azt, hogy az istennő megajándékozott

hatalma egy részével! Sőt, nem is hatalma, csupán bölcsessége egy részével! Aztán, én ezt nem *állítanám* magamról, mert itt nem helyénvaló a feltételes mód, hanem ezt határozottan állítom is, és szavaimat megerősítheti a nagy Zardán isten! Ebből pedig következik, hogy nem is olyan nyilvánvaló az, hogy én ember volnék! Amennyiben pedig a papoknak ez nem tetszik, az az ő bajuk, mert ha ellenünk törnek, következő életük nagyon kellemetlen körülmények közt zajlik majd, vagy éppen nem is születnek újjá, hanem sínylődnek majd az alvilágban! Nekünk mindenesetre nincs félnivalónk tőlük, hiszen velünk van Zardán isten!

– Úgy van, úgy van! – kiáltották többen is Zardán kísérői közül, akik vakon bíztak urukban. Zardán maga kissé kényelmetlenül érezte magát, mert tudta, hogy adott esetben semmiféle váratlan csodára nem lenne képes, ezért hogy ha kell, kellő bátorsággal vessék be magukat egy esetleges csetepatéba kísérői, így szólt:

– Megígérem mindenkinek, hogy aki netalán meghalna értem vagy Ízilájért, az okvetlenül királyfiként születik majd újjá!

Erre még hevesebben ujjongtak a hívei. A kocsmáros csak nézte őket, majd legyintett és elment. Magában nyilván őrült, buggyant bandának tartotta őket. Zardán és népe azonban nem törődött vele, hogy mit gondol a kocsmáros. Nyugodtan falatoztak, majd felmentek a szobába, hogy nyugovóra térjenek. Kissé ugyan szűkösen helyezkedhettek csak el, mert egyetlen szoba jutott csak összesen nekik, de hát tele volt a fogadó. Mindazonáltal azután, hogy távozott tőlük a kocsmáros, egészen odáig, hogy nyugovóra nem tértek, Zardán szokatlanul csöndes maradt. Ez feltűnt a feleségének is.

– Aggaszt valami, drágám? – kérdezte tőle.

– Nem, azt nem mondhatnám... – dünnyögött Zardán.

– Hát akkor?

– Csak az jutott az eszembe, hogy... de gyere csak félre egy kicsit!

Félrehúzódtak, hogy senki ne hallja, mit beszélnek, és senki kísérőjük nem merészelt a közelükbe szemtelenkedni. Elvégre egy egészen isten és egy majdnemegészen istennő beszélgetése nem tartozik rájuk, közönséges emberekre! S ekkor Zardán így szólt:

– Nem tudom, mennyi kincset akarnak elsüllyeszteni a hajóval, de akármennyi legyen is az, ez azt kell jelentse, hogy Gigliora mérhetetlenül gazdagabb, mint Dzampó! Nekünk nem telne ilyesmire, ekkora esztelen pocséklásra!

– Ezt elhiszem. De mit bánt ez téged?

– Már hogyne bántana, ha a városom szegény!

– Ha meg akarod hódítani az egész Völgyet, Gigliora is a tied lesz, örülj neki, hogy gazdag!

– Annak örülök is. Nem az bánt, hanem hogy amit a tó mélyére küldenek, az sosem lehet az enyém, akkor sem, ha meghódítom valamikor majd Gigliorát!

– Aha, kezdelek érteni! Van valami terved, miként szerezzük meg a kincset?

– Tréfálsz?! Nekem legyen erre tervem?! Hiszen...

– Persze, hogy neked, hiszen te vagy a legfőbb isten! – vágott a szavába Íziláj.

– Az igaz, de épp ezért nekem olyasmihez kell értenem, mint például a harc! És légy csak nyugodt, elég, ha hazaérünk, s apám egy kis hatalmat ad a kezembe, úgy kiképzem a hadseregünket, hogy legyőzhetetlen lesz! Támadt néhány remek ötletem az úton! De ami a kincs

megszerzését illeti, ide nem erő kell, hanem valami ravasz csalafintaság, az meg nem az én dolgom.

– Ugyan kié?!

– Na, de kedvesem, hát kinek adott bölcsességet Íba istennő: nekem vagy neked?!

– Hé, vedd tudomásul, hogy parancsra nem tudok zseniális lenni!

– Szó sincs itt parancsról. Egyszerűen nagyon bízom benned, drágám! – mosolygott rá Zardán, majd megcsókolta, és visszatértek a többiekhez.

Ezek után, gondolható, Íziláj volt az, aki igencsak csöndessé vált, s nem akaródzott beszélgetnie, mert egyre csak töprengett-tűnődött! Csupán egy alkalommal szólt néhány szót Zardánnak:

– Hát most aztán alaposan feladtad nekem a leckét, én édes uram!

És igaz, hogy nem mondta, hogy tud már valami okosat, de legalább azt sem mondta, hogy lehetetlen Zardán kívánsága! Ez határozottan reményteljesnek tűnt a fiú számára. Képzeletében már látta önmagát, micsoda ujjongás várja majd Dzampóban, amikor kipakolja a hajójából a rengetegsok kincset!

Persze, hogy ez megvalósul-e, az valóban Ízilájon múlik! És abban biztos volt, hogy ez nehéz feladatnak ígérkezik. Mondta is Íziláj:

– Nem nagyon tudom, mit tehetnék! Mit találhatnék ki! Hiszen nem is tudom, milyen lesz a helyszín, milyen a város, milyen a hajó, hányan őrzik majd... semmit nem tudok a körülményekről! Még ha legalább jártam volna valaha Gigliorában, de hát így... De ugye szeretni fogsz akkor is, ha nem sikerül semmi jót kiötlenem?! – kérdezte riadtan.

– Hát persze! Hidd el, ez mit sem változtat kettőnk kapcsolatán! – nyugtatta meg őt Zardán.

– Ezt jó hallanom... mert, amióta csak megemlítetted ezt, ettől féltem...

S ez nagyon megnehezítette a gondolkodását. Mert a félelem lefoglalja magának az ember gondolatait, s megakadályozza, hogy előbukkanjanak a jó ötletek! Valóban így lehetett ez Ízilájjal is, mert már egy órával azután, hogy Zardán megnyugtatta őt, ezt suttogta a fülébe:

– Nem ígérek semmit. Támadt egy ötletem, nem biztos, hogy beválik, sok függ a pontos körülményektől, de... de talán érdemes megpróbálni! Majd meglátjuk ott, hogy belevágjunk-e!

– Mire gondolsz?

– Most nem érdemes elmondanom, mert még tényleg semmi sem biztos, látnom kell ott mindent, főleg a hajót...

– Mégis, legalább néhány szóban! Mit akarsz tenni?

– Én?! Én természetesen semmit!

– Hát ki, ha nem te?!

– Már elnézést, de szó sem volt róla, hogy én *teszek* valamit! Csak hogy kitalálok! Tenni természetesen neked kell, te vagy a cselekvés istene, a legfőbb isten, vagy nem?!

– Mit kéne tennem?

– Csodát, mi mást! Zardán isten csodát tesz!

– Ugyan miféle csodát?

– Feltámasztod a halottakat!

– Van fogalmad róla, hogy mit beszélsz?! Bármit higgyenek is rólam az emberek, én...

– Hallgass már! Hiszen mi sem egyszerűbb ennél! Feltámasztani őket gyerekjáték, hiszen te vagy a halottak ura is!

– Az nem én vagyok, hanem Zidivelt!

– De, mint legfőbb isten, neki is parancsolsz! A feltámasztás tehát nem is olyan nagy dolog, egyedül az okozhat gondot, miként jöjjenek az emberek szeme elé, de itt szerencsénk van, mert tiszta szerencse, hogy a hajót a tó fenekére akarják süllyeszteni, mert a víz alól egy feltámadott ember már könnyen kiúszhat, sokkal nehezebb lenne a dolog, ha még mindig sziklasírokba raknának be mindent, mert azt nehéz kibontani!

Zardán erről egészen más véleménnyel volt. Lehet, hogy a sziklafalat nehéz áttörni, de közben legalább lehet lélegezni, nem úgy, mint a víz alatt! De amikor ezt elmondta feleségének, Íziláj csak kuncogott csendesen.

– Csak várd ki a végét! Nem mondtam, hogy le kell mennünk a víz alá!

– Dehogynem, éppen most!

– Ugyan kérlek, én csak azt mondtam, a halottak kiúszhatnak hozzánk! De hát mióta vagyunk halottak mi is?!

– Most már aztán mondj el mindent!

– Eszem ágában sincs, jobb, ha mindent egyedül én tudok! Minek is terheljelek vele, amikor még nem is biztos semmi, s ha biztos lesz is, még sokat változhat a fejemben a terv! Te csak egyet jegyezz meg: ragaszkodj hozzá, hogy isten vagy, és semmiben se vitatkozz velem!

– De...

– Csendet, szerelmem! Most csak ölelj át, és aludj! – bújt hozzá a nő.

És Zardán isten engedelmeskedett.

Másnap hajnalban keltek, hogy a kora reggeli szelet kihasználva fussanak ki a kikötőből Gigliora felé. S íme, kiderült, hogy a fogadó előtt már jókora tömeg várja őket, mert legalább kétszázan összegyűltek – azért, hogy láthassák azt az embert, aki istennek, sőt a legnagyobb istennek meri mondani magát!

– Lássuk az istent! Mutassa meg magát Zardán „isten”! – kiáltozták, némelyek gúnyosan, de mindannyian kíváncsian.

Nemigen lehetett elkerülni, hogy Zardán megmutassa magát, hacsak nem dönt úgy, hogy a fogadóban marad. De ehhez nem volt sok kedve, indulni akart, meg különben sem tűnt ellenségesnek a tömeg. Zardán tudta, effélékre természetesen számítania kellett, amikor úgy döntött, hogy felvállalja az isten-szerepet. Felvette hát legszebb öltözékét, de így tett Íziláj is, aztán kíséretükkel egyetemben kiléptek az utcára. Igyekezett olyan méltóságteljesen haladni, ahogyan az csak tellett tőle. De nem sokra jutott vele, mert a tömeg szorosan tömörült körülötte, elzárva az utat a hajóhoz, többen azt követelték, hogy tegyen csodát, így bizonyítva istenségét, némelyek gúnyosan kiabáltak feléje, de akadtak olyanok is, akik reménykedően néztek rá, s őszintén könyörögtek hozzá áldásért vagy épp alamizsnáért, ezek természetesen a legszegényebbek közül valók voltak. A legtöbben azonban sem így sem úgy nem tettek, csak vártak érdeklődve, hogy most mi lesz. Ők inkább csak a látványosság véget jöttek ide. Ha Zardán valóban isten – aminek nem sok az esélye, de nem is tartották teljesen lehetetlennek –,

akkor biztos látnak valami érdekeset, de ha csak egy különleges őrült, akkor is érdekes lehet. Így vagy úgy, de remélték, jót szórakoznak.

Meglehetősen vegyes képet mutatott hát a társaság, aki Zardán körül tolongott! És Zardán bizony elszoruló szívvel gondolt rá, hogy ha most az embereinek megparancsolja, hogy nyissanak utat neki a hajóhoz, akkor ezek mindörökre csalódnak benne, márpedig ő híveket szeretne magának, nem az olyanok számát szaporítani, akik szerint ő csak egy szemérmetlen csaló, egy kókler!

– Íziláj, te őrzöd a pénzünket, van elég ahhoz, hogy valami kis alamizsnát osszunk nekik? – kérdezte suttogva a nőtől.

– Nincs. Nagyon szegények vagyunk az itteni átlaghoz képest, ezért is néznek barbárnak bennünket! És ezek sokan vannak! És úgysem rézpénzeket várnak el egy istentől, hanem aranyakat, és abból is sokat! És még ha jutna is ezeknek elég, mi lesz a következő városban, s az azutániban?! Nem adhatsz mindenkinek!

– Akkor mi legyen most?!

– Fogalmam sincs, Zardán! Ezt neked kell megoldanod, én nem ezen gondolkoztam tegnap este, hanem egészen máson!

Zardán ismét nagyot sóhajtott. Végül egy pillanatra behunyta a szemét, s igyekezve lecsillapítani magát, nem figyelve hevesen dobogó szívére, végiggondolta, mi az, amit tehet, s mi az, amit nem tehet. Íziláj azt mondja, nincs elég pénzük, hogy adakozzék. Ez igaz, ezt ő is tudta. Tehát nem adhat ezeknek semmit. Ha viszont nem ad pénzt, csalónak nevezik. Nem hisznek az istenségében. És ezeket nem elégítheti ki a túlvilágra vonatkozó ígéretekkel! Ezek minden olyasmit nagyon szívesen hallgatnának tőle, az igaz, de csak azután, hogy már megtöltötték a zsebüket csengő aranyakkal! Ezek itt, ebben az életben is boldogulni akarnak, sőt elsősorban itt, hiszen látszik, hogy sokuk már napok óta éhezik!

Ha már nem ad nekik semmit, legalább meg kell magyarázza, miért nem ad. Olyan magyarázat kell, hogy később, ha már lesz hatalma, elhiggyék, hogy most is adhatott volna, s igaza volt, hogy mégsem adott!

De várjunk csak... valóban semmit sem adhat ezeknek? Vagy ha most nem adhat is, de később sem adhat?!

Újra végiggondolt mindent. S hirtelen úgy érezte magát, mint a kockajátékos, aki mindenét egyetlen dobásra teszi fel. Igaz, kockázatos a dolog... nem véletlen, hogy a kockázat-szó is a kockajátékból származik... de hát valamikor csak el kell kezdenie a küzdelmet, a ténykedést a hatalomért!

Jól van. Mélyet lélegzett, mert érezte, hogy döntött. Ez látszott az arcán is, Íziláj is látta, s tudta, hogy Zardán valami fontosra határozta el magát. De látta Zardánon ezt mindenki más is, aki a tömegből őt nézte, mert lassanként mindenki elcsöndesedett. Azért is alábbhagyott a lárma, mert Zardán kinyitotta a szemét, merően nézett mindenkire, most valóban volt benne valami méltóságteljes, valami királyi, aztán felemelte a kezét, jelezve, hogy szólni kíván...

S amikor csend lett, de akkora, hogy még a kocsmáros is kijött, kíváncsian, mit mond, mit tesz ez az őrült legény, akkor Zardán ezt mondta:

– Trémó város polgárai! Ti, akik elém járultatok, jól figyeljetek! Abban a reményben tettétek ezt, hogy én, ki magamat istennek vallom, segíthetek a sorsotokon, igaz?

– Igen, igaz! Úgy van, úgy van! – kiáltozták erre a hallgatói, egyre lelkesebben, mert még jobban reménykedtek, hogy most kapnak valamit... vagy nagy csodát, vagy legalább alamizsnát. De Zardán intett, majd amikor újra csend lett, így folytatta:

– Nem mind hisztek abban, hogy isten vagyok, látom. De még amelyikőtök nem is hisz nekem, az is reméli, hogy most pénzt szórok szét köztetek. Elvégre, ha nem vagyok is isten ezen polgárok szerint, de legalább királyfi vagyok, még ha egy általatok barbárnak tartott falu királyfija is! Akartok hát alamizsnaosztást?

– Igen, igen! – kiáltozták még többen, és még közelebb nyomakodtak Zardánhoz. Egymás elé igyekeztek furakodni, s nyitott tenyerek nyúltak Zardán felé. Zardán kénytelen volt felugrani a fogadó teraszára előlük, hogy le ne tapossák, de ez jó is volt annyiból, hogy most még többen láthatták.

– Hallgassatok meg! – intett újra a kezével, de most nem lett rögvest csönd.

– Nem kell a beszéd, csak dobd a pénzt! – kiáltozták a nézelődők.

– Mi lesz már, dobd a pénzt!

– Aranyat akarunk!

– Semmit nem kaptok, ha nem hallgattok meg! – kiáltotta Zardán, ahogy csak bírta, s erre mégis csönd lett. Mert hisz Zardán szavaiban olyan ígéret csengett, hogy ha meghallgatják, akkor kapnak valamit!

S most Zardán ezt mondta:

– Meglehetősen sokfélék vagytok, ti, akik eljöttetek most elém! Látok itt még gazdag kereskedőket is, akiknek semmi szükségük alamizsnára! Ha most pénzt dobok nektek, mondjátok, ugyan miért szedegessenek ők is az aranyakból, amikor nekik amúgy is van elég?!

– Igaza van! Igaza van Zardán istennek! – kiáltották erre sokan a tömegből. – Valóban, minek őket gazdagítsa Zardán isten, jók lesznek nekünk is az aranyak! – s máris fenyegetően kezdtek emelkedni az öklök a gazdagabb öltözékűek felé...

– Várjatok! – kiáltotta Zardán. – Várjatok ó kedvelt híveim, ne öljétek meg őket, ne is űzzétek el őket! Csöppet sem biztos, hogy ők jogtalanul lettek gazdagabbak nálatok! Ha akad is ilyen közöttük, biztos vagyok benne, a legtöbben erényeiknek, dicséretes buzgalmuknak, szorgalmuknak köszönhetik a vagyonukat!

Ez már sokkal jobban tetszett a kereskedőknek s egyéb gazdagabb embereknek. És Zardán örült, mert nem akarta a vagyonosakat sem az ellenségeivé tenni. Így folytatta:

– Vannak továbbá olyanok is köztetek, akik koldusok. A koldusoknak szoktak néha alamizsnát vetni olyanok, akik maguk nem koldulásból élnek. De hát alamizsnát vártok tőlem valóban, vagy inkább biztonságos megélhetést, hogy tudjátok, nemcsak ma kaptok tőlem valamit, de lesz miből megélnetek nyugodtan, kényelmesen holnap is és holnapután is, meg azután is, mindaddig, míg csak át nem léptek a Halál kapuján, hogy érdemeitek által biztosított körülmények közé, egy új életbe szülessetek át?! Csak néhány morzsát vártok tőlem, vagy ennél sokkal többet?!

– Sokkal többet! Igen! Igen, úgy van! Éljen Zardán isten! – ordibálták lelkesen az emberek, s képzeletükben már igazi aranyesőt és ezüstvihart láttak.

– Igen ám – folytatta Zardán –, de aki koldus van köztetek, sokan nem azért koldusok, mert másból nem élhetnének, hanem szeretik a henye, ingyenélő életet! Inkább kéregetnek, mintsem dolgoznának. Az ilyen minek részesedjék az adományaimból? Miért ne azok kapják

a kincseimet, akik nap mint nap becsületesen, vérüket-verítéküket nem kímélve dolgoznak nehéz, fárasztó munkát önmagukért és családjukért, szeretteikért?!

Az emberek elhallgattak. Ebben is, amit most mondott Zardán, sok igazság volt, belátták, de már gyanakodni kezdtek. Nem az lesz-e a vége ennek, hogy Zardán isten semmit nem ad nekik?!

Arcukat Zardán is látta. Nem feledte Fullió tanítását, hogy figyelje meg mindig gondosan az embereket! S most így szólt:

– Én valóban isten vagyok. Kitalálom a gondolataitokat. Most attól féltek, hogy semmit nem kaptok. Így van-e?!

– Úgy van, úgy van! Ide az aranyakkal! – kiáltották egypáran, mások inkább csendben maradtak. Lehet, hogy tényleg isten Zardán, hiszen valóban kitalálta a gondolataikat!

– Szeretett híveim – folytatta Zardán, nagylelkűen úgy téve mintha nem tudná, hogy alig akadhat a tömegben valaki, aki elhiszi az isten mivoltát – szeretett híveim, biztosíthatlak róla benneteket, bennem éppúgy buzog a vágy, hogy adhassak nektek, mint amennyire ti kapni szeretnétek! Én akkor vagyok a legboldogabb, ha adakozhatok nektek, s ezt még az is elhiheti közületek, aki nem hiszi, hogy isten vagyok, hiszen aki adni képes, annak oka van örülni, mert ez azt jelenti, hogy van vagyona, amiből adhat!

Erre nevetés söpört végig a tömegen. Jól beszél ez a Zardán! Igaza van!

Az Istenek Völgyében mindenütt nagyra értékelték a tréfát. Kezdett nekik tetszeni Zardán. Még ha semmit nem kapnak is, de élvezetesen szónokol, és ezt tudták tisztelni benne. A Tink tó partján elterülő városokban sokféle filozófiai és művészeti iskola működött, s a legtöbb polgár szívesen hallgatta ezeknek a vitáit, biztos azért is, mert kevés más szórakozási lehetőségük volt akkoriban. Igen, Zardán élvezetesen, logikusan beszél! Nem volt kár eljönni ide hozzá!

– Higgyétek el, én szívesen adok mindegyikőtöknek, s nemcsak hitvány alamizsnát, hanem annál sokkal többet is...

– Akkor bizonyítsd be! – kiáltották többen is feléje.

– Bebizonyítom! – bólintott Zardán komolyan, s ez az egyszavas válasz volt az, amit a legkevésbé vártak tőle. Mert a legtöbben már azt hitték, semmit nem kapnak, s csak azt várták, milyen mulatságos lesz, amint megpróbál kimagyarázkodni előttük a beképzelt barbár, aki magát istennek meri mondani.

– Igenis bebizonyítom! – erősködött Zardán. – Bármelyikteknek képes vagyok jobbra fordítani a sorsát, de nem teszem meg, csak azoknak, akik nem ingyenélők akarnak lenni, hanem képesek tenni is valamit a sorsuk jobbrafordításáért! Hallgassatok csak meg, hallgassatok végig, mert érdemes! Mert igenis segítek azokon, akik nem henyélni akarnak, hanem jobban élni, becsületes, tisztességes munkából!

– Ugyan, hogyan döntöd el, ki a lusta és ki nem?! – kiáltotta valaki. – Mert én bizony nem hiszem el, hogy belelátsz az emberek lelkébe!

– Pedig belelátok, mert isten vagyok, de most még erre sincs szükség! Végtelenül egyszerű eldönteni, ki méltó a segítségemre és ki nem!

– Én például dolgoznék szívesen, de semmihez nem értek – nyomakodott előre egy erős, szakállas, középkorú férfi – én csak cipekedni tudok, de sehol sem kellek, mert mindenütt

rabszolgákkal dolgoztatnak, még itt a kikötőben a hajók ki- és bepakolásánál is! Mi jogon mered azt mondani, te, Zardán, hogy én lusta vagyok?!

– Épp erről van szó! – kiáltotta Zardán. – Sokan dolgoznátok becsületesen, de nem nyílik erre módotok, igaz?!

– Úgy van, úgy van! – zúgott a tömeg.

– Ennek véget vethetek, ha akarjátok! – jelentette ki Zardán, s erre megint olyan csönd lett, hogy a légy zümmögését is meg lehetett hallani.

– Igazán könnyű eldönteni, hogy ki méltó a segítségemre és ki nem! Aki ugyanis szeretne becsületesen dolgozni, természetesen úgy, hogy a tisztességes munkájáért tisztességes bért is kap, annak szíves-örömest segítek, s mást sem kell tennie, csak hogy kerekedjék fel, s hajón vagy lovon vagy gyalog, ahogy tud, menjen el Dzampóba, abba a városba, ahol az én apám a király! Abban nem segítek, hogy oda eljusson, mert ez, hogy minden nehézséget legyőzve eljut oda, ez lesz a bizonyíték arra, hogy ő igenis akar dolgozni! Hogy mer és tud dolgozni a jobb életért! Azt viszont megígérem, sőt isteni eskümmel szavatolom, hogy aki elmegy oda, annak én magam biztosítok munkát, senkinek nem kell koldulnia, de ez nem is lesz lehetséges, mert aki koldulni kezd azt elzavarom, ugyanis mindenkinek lesz munkája, olyan, amit el is tud végezni, sőt még válogathattok is a különböző munkák között! És a munkátokért annyi pénzt kaphattok, hogy abból nemcsak megéltek majd, de néhány év múlva már benneteket irigyelnek majd a legjobban az egész Istenek Völgyében! Ráadásul a munka nem is lesz olyan nehéz, mint itt, vagy ha nehéz lesz is, de nem fog annyi ideig tartani, lesz bőven lehetőségetek, időtök arra is, hogy élvezzétek a vagyonotokat!

– Lesznek rabszolgáink is? – kérdezte valaki.

– Nem! – felelte Zardán nagy lélegzetet véve. – Nálam, az én uralmam alatt sehol nem lesznek rabszolgák! Minek rabszolga arra, hogy elvegye a munkát a szabad emberektől?!

– Igen, igen! Igaza van! A rabszolgaság az oka minden nyomorúságunknak! – kiáltotta egy szőrös mellű, erős, de fiatal legény. – Igaza van Zardán istennek!

– De a nők nem tudnak eljutni oda! – kiáltotta hátul egy vékony hang.

– De, ha akarnak! Az ember mindent elérhet kellő akarattal!

– De nők nem tudnak úgy dolgozni, mint a férfiak! – kiáltotta egy idős asszony.

– Nem számít. Mindenkinek adok munkát, a nőknek is, és olyat, amit el is tud végezni!

– De hiszen nem te vagy Dzampó királya! – hangzott a tömegből az ellenvetés.

– Ezzel már ti ne törődjetek. Valóban nem én vagyok Dzampó királya, de több vagyok annál: isten! Sőt, az istenek istene! Csak érjetek oda, menjetek oda, bizonyítsatok, s akkor megkapjátok a jutalmatokat! Senki nem fog éhen halni, sőt, lesz mindene bőségesen!

– Hagyjak itt mindent egy bizonytalan ígéretért?! – kiáltotta dühösen egy csizmadia. – Hiszen itt műhelyem van, amit nem tudok elszállítani...

– Aki elég jól él itt is, annak semmi szüksége a segítségemre! – mondta zordonul, komor arccal Zardán, és úgy nézett a csizmadiára, hogy az lesunyta a fejét, és igyekezett beolvadni a tömegbe, hátrálni kezdett. – Az én szavaim nem a gazdagoknak szólnak, hanem a nincsteleneknek! Én nem veszem el azt, ami a gazdagoknak már megvan, de gondoskodom a szegényekről, törődöttekről, megfáradottakról! Menjetek Dzampóba, mert itt most semmit nem kaptok, mert most csak megaláználak benneteket valami szerény alamizsnával, s még annak nagy részét is érdemtelenek kapnák meg! Sőt, ha most pénzt szórnék közétek, azonnal

összeverekednétek érte! Ennek semmi értelme! Aki viszont Dzampóba megy, az sokkal többet kap, mint alamizsnát: egy új, rendes, biztonságos, szép életet!

– Jó! – kiáltott egy szörnyen erős, izmos férfi. – Én elkutyagolok abba a barbár faluba, de akkor te ne menj oda Zardán isten, ha nem tartod be az ígéretedet, mert esküszöm, hogy akkor letépem a fejedet!

– Elhallgass halandó, ez a fenyegetés nevetséges! Én mindig betartom az ígéretemet, mert én magam vagyok a legfőbb isten, minden igazság egyedüli letéteményese! És mert most elmondtam mindent, amit akartam, már utazom is a Minden Istenek Ünnepére, elvégre én is isten vagyok, tehát ott a helyem, de ne aggódjatok: mire elérkeztek Dzampóba, én magam is ott leszek már, és betartom az ígéretemet!

Azzal fejét büszkén felemelve így szólt:

– Engedjetek utat nekem! Induljatok! Ne késlekedjetek! Aki előbb ér Dzampóba, előbb él jól! – és megindult előre, az emberek utat nyitottak neki, zavartan, hüledezve, egyszerre hitetlenkedve és reménnyel a szemükben.

Úgy tűnt tehát, hogy minden jól alakult, és Zardán isten legalábbis időt nyert! De, bár igazán nem voltak messze a kikötőtől s így a hajójuktól, mégsem telt el izgalom nélkül ez a rövidke út sem!

Történt ugyanis, hogy már látták a hajójukat, amikor szomorú menetre lettek figyelmesek. Egy szakadt ruhájú nőt húzkodott maga után vagy húsz férfi és ugyanannyi nő. A nő ruháján látszott, hogy nem azért szakadt, mert nem telne neki jobbra: sőt, talán még egy órája is igen kiváló portéka lehetett, olyan, ami ha nem is a legnagyobb urak nején, de egy jómódú polgárasszonyon bízvást megállta volna a helyét. Csakhogy azóta alaposan szétszaggatták rajta, s nemcsak kézzel, de talán botütésekkel is! A nő csuklója ugyanis össze volt kötözve, s a kötélnél fogva rángatták, s míg húzták valami ismeretlen cél felé, csak úgy záporoztak rá az ütések, rúgások, némelyek egyenesen vesszőkkel csapdosták a hátát, lábát és oldalát.

Zardán majdnem biztos volt benne, hogy mit lát. Egy házasságtörő asszonyt visznek a vesztőhelyre, hogy ott aztán halálra kövezzék. Igaz, hogy más bűnért is vihetnék a nőt így oda, de általában ezért szoktak nők odakerülni, méghozzá ilyen módon. Ez néha még Dzampóban is meg szokott történni, habár ritkán, mert Dzampó eleve kis falu volt.

Zardán igazán nem is akart beleavatkozni az eseményekbe. Soha nem gondolt még bele, jogos-e, hogy a nőket ilyesmiért megöljék, s hozzá kínhalállal, mert a halálrakövezés, ha nem számított is a legkegyetlenebb büntetésnek, de a legenyhébbnek sem. Ha sok kő érte a nő fejét, és hamar, akkor gyorsan elvesztette az eszméletét, s így nem szenvedett sokat. De általában épp ezért nem a fejét szokták dobálni. Mindenesetre a megnyúzás például, és sok más kivégzés nagyobb szenvedést okozott.

Zardán nem gondolkodott ezen. Sem korábban, sem most. Visznek egy asszonyt, rendben van, biztos megérdemelte a büntetését. Neki az a dolga, hogy felérjen a hajóra, különben sem óhajtott még egyszer nagyon a trémóiak figyelmébe kerülni, elég volt egy eset, azt is épp hogy sikerült megúsznia a váratlan ötletével! Pedig még azzal is csak időt nyert, most gondolkozhat azon, mit kezd a temérdek Dzampóba érkezővel néhány hónap múlva! Pedig lehet, hogy nem is csak Trémóból érkeznek majd oda a nincstelenek, hanem más városokban is elterjed a híre Zardán isten kegyességének!

Zardán tehát épp csak egy pillantást vetett a nőre és gyötrőire, s ment volna tovább, csakhogy nem csupán ő és néhány fős dzampói kísérete tartott a kikötő felé, de azok is, akiknek épp

most ígérte meg a jólétet, ezek természetesen mind egy szálig elkísérték őt, hogy végignézzék az isten hajóra szállását, s közben fennhangon kiabálták, hogy „Itt jön Zardán isten!”, meg hogy „Utat a hatalmas istennek!”, „Éljen soká a kegyes Zardán isten!”, amely utóbbi végképp butaság volt, mert ha Zardán valóban isten, akkor nem élhet *soká*, mert *örökké* él. De ezt is és még sok mást is kiabált a már nem is kétszáz főnyi, de jó ötszáz főre szaporodott tömeg, így hát az asszony kísérői is megtorpantak, hogy megnézzék, ugyan miféle isten is közeleg errefelé?!

Mert ők megálltak, megállt az asszony is. Majd összeszedte hirtelen minden erejét, szaladni kezdett, kiszakította a kötelet az azt tartó férfi kezéből, sikerült is megtennie a pár lépés utat Zardánig, mielőtt rabtartói felocsúdhattak volna, s most a nő átölelte Zardán lábszárát. Zardán alig bírt megállni idejében, mert ilyesmire nem számított, majdnem felbukott a nőben. A nő most csókolgatni kezdte Zardán lábfejét, s ha ezt abba is hagyta néhány pillanatra, csak azért tette, mert könyörögni kezdett:

– Könyörülj rajtam Zardán isten! Kegyelmezz nekem kérlek! Ments meg kérlek! Hű szolgád leszek mindörökre, most is és a túlvilágon is! Kegyelmezz meg hitvány életemnek! Kegyelmezz!

Mire ennyit elmondhatott, már oda is értek a nőt hurcolók. Megragadták a kötelet, és el akarták húzkodni a nőt Zardán mellől, de a nő erősen tartotta Zardán lábát, ettől Zardán megingott, Íziláj alig bírta időben elkapni őt. Ezt látva Zardán kísérői közül többen is megragadták a nő kötelét, hogy azt ismét meg ne ránthassák. A nő még hevesebben könyörgött, és amennyire csak tudott összekötözött csuklójával, úgy kapaszkodott Zardán bokájába, körmei alól már kiserkent Zardán vére is.

– Vágjátok már le a kötelet a kezéről, mert megnyúzza a lábamat! – kiáltotta Zardán.

Íziláj gyorsan megtette ezt a szívességet.

Most már nem volt megkötözve a nő, de ez még semmit nem jelentett, elvégre sokan voltak itt, akik a halálát óhajtották. Ám most már elengedte Zardán lábát, de továbbra is térdelve maradt, csak törzsét egyenesítette ki, két kezét könyörögve tartotta Zardán felé, és úgy rimánkodott, hogy Zardán isten mentse meg őt.

És Zardán megint nem tudta, mitévő legyen.

– Lámcsak – gondolta – végre valaki hisz nekem! – és nem tudott nem gúnyosan gondolni erre. – Ez a nő nyilván még soha életében nem hallotta a Zardán nevet úgy emlegetni, mint egy isten nevét! Ez ugyan nem sokat jelent neki, mert hisz tele vagyunk istenekkel, leélhet egy ember itt a Völgyben akár egy teljes életet is úgy, hogy akár egy tucat isten nevét sem hallja, akiket pedig imádnak valahol... de most készségesen elhiszi, hogy én isten vagyok! Nem gondol rá, hogy az istenek nem szoktak emberi alakban megjelenni közöttünk! A legendák ugyan számos ilyen esetről szólnak, de a saját szemével biztos senki nem látott ilyesmit! Nem láthatott, mert Fullió azt mondja, hogy istenek nincsenek, és én hiszek neki! De ez a nő elhiszi, hogy isten vagyok, azért hiszi el, mert ez az egyetlen reménye, hinni akar bennem, minden erejével, kétségbeesetten bizakodik benne, hogy valóban isten vagyok, mert mást nem tehet... de mit tegyek én?!

Aztán arra gondolt, nem is olyan nehéz az ügy. Megkérdi mi a nő vétke, valószínűleg azt hallja, hogy házasságtörés, azért meg csak a jogos büntetését kapja, ami Dzampóban is szokásos! Ő azt mondja, viselje mindenki a tettei következményét, és kész! A nőt megölik, nem árthat neki, és akik hallgatják, azok is megnyugodnak, hogy Zardán isten bölcs, és tiszteli a szokásokat!

Igen ám, de nem sok kedve volt halálra ítélni a nőt. A nő most ugyan jócskán megviseltnek látszott, de azért így is észrevehető volt, hogy kivételes szépség lehetett még néhány órával ezelőtt is. Ha meggyógyulnak a sebei, amik semmiképp sem tűntek végzetesnek vagy maradandónak, újra szép nő lesz. Zardán, aki valóban nagyétvágyú volt a nőket illetően, bár az utóbbi időkben nem volt mással, mint Ízilájjal, megkívánta a nőt.

De nemcsak ezért nem akaródzott kimondani rá a halált. Bár tartott a tömegtől, amit nem akart maga ellen ingerelni, szerette volna valamivel meghökkenteni őket, amit aztán úgy emlegetnek sokáig, mint Zardán isten elképesztő bölcsességét!

És mégis, semmi jó ötlet nem jutott az eszébe. Mégiscsak ki kell mondania a nőre a halált. Mert ha jobbat nem tud, akkor ezt kell, hogy mondja!

Pedig nem illik. Csodálkozva tapasztalta, hogy ez a szó jut az eszébe: nem illik, hogy halálra ítélje a nőt. Az sem illik, amit a nő tesz, de ez sem, amit ő tesz! A nő ugyanis kegyelemért, könyörületért fohászkodik hozzá. Egy bíró nem kell, hogy törődjön ezzel, de egy istenség úgy illik, hogy irgalmas legyen, vagy nem? Hiszen ha nem remélnék az emberek, hogy az istenek meghallgatják az imáikat, akkor ugyan miért is imádkozzanak az istenekhez?!

Igen, de mit tegyen? Milyen jogcímen kegyelmezzen meg neki? Ha azt mondja, hogy engedjék el és kész, mert ő, mint isten, így döntött, azonnal belekötnek, hogy ő nem is isten, bizonyítsa be, hogy isten, és erre nem képes, s akikre számíthat, a kísérete, azok is kevesen vannak a trémóiakhoz képest! Erővel nem védheti meg a nőt! Ki kell mondania rá a halált!

– Mit követtél el? – kérdezte. – Házasságtörés a vád ellened?

– Ó hatalmas isten, te mindent tudsz látom! Valóban azt tettem, nem is kívánom mentegetni a tettemet hiszen te mindent tudsz, mindent látsz, nem tagadok semmit, megcsaltam a férjemet, méghozzá nem is egyszer, mert nem tudok ellenállni a szép férfiaknak, ma reggel a férjem visszajött váratlanul a műhelyből és rajtakapott, valóban megcsaltam, elismerem, utálatos, ocsmány ribanc vagyok, bevallom, csak arra kérlek kegyelmezz meg szerencsétlen fejemnek!

Zardán lapos pillantást vetett Ízilájra, de nem úgy tűnt, mintha neje meg akarna szólalni.

– Azt kell mondjam neked, bűnös asszony... – kezdte Zardán, s már épp mondta volna, hogy viselje a következményeit annak, amit tett, amikor hirtelen előfurakodott egy testes idős férfi, kezében nagy köteg csalánt tartott, azzal végighúzott a nő testén, érte az arcát is jócskán a csalán, s így szólt:

– Pofa be! Te nem vagy semmilyen isten, csak egy bolond kölyök, és nincs jogod megkegyelmezni ennek a hitvány némbernek! Szigmilla az én feleségem, és én, Rodzsmír, igenis nem kegyelmezek meg neki! Márpedig minden ősi szokás és írásba foglalt törvény szerint jogom van őt halálra kövezéssel büntetni!

Zardán arca elsápadt a dühtől. Ez már egészen más helyzet volt! Most már nem arról van szó, hogy szeretné-e a kegyelmet megadni a nőnek. Most már nem tehet mást, muszáj megmentenie valahogy, akárhogy, mert itt már a saját tekintélyéről van szó! Hogy ő nem isten?! Még hagyján is volna, ha a férfi csak nem hinné az ő istenségét, ezt még elüthetné valami tréfával, vagy mondhatna olyasmit, hogy ilyen hitvány pondrók kételkedésével nem törődik az ő isteni személye. De őt, a legfőbb istent bolond kölyöknek nevezni?! Ha ezt eltűri, örökre oda minden tekintélye!

Úgy kihúzta magát, ahogy csak tudta, és olyan elszántságot érzett, mint amikor eldöntötte, hogy megöli féltestvérét, Ricót. Félelmet cseppet sem érzett. A férfi ugyan erősebb, de kicsi az esély rá, hogy jobban vív a karddal, mint ő. Már csak azért is, mert inkább valami gazdag

kereskedőnek néz ki, esetleg tisztes mesterembernek, jól menő műhellyel, ahol számos szolga és rabszolga segít neki. Az ilyenek nemigen érthetnek a fegyverhez. Ha el tudja érni, hogy mások ne avatkozzanak be a vitába, küzdelembe, nyert ügye van.

Azok, akiknek korábban megígérte a jobb életet Dzampóban, nem úgy tűntek, mint akik be akarnak avatkozni. Inkább vagy őt éltették, vagy azt kiabálták, hogy „Ítélkezzék Zardán isten!", vagy csak csendben várták a fejleményeket. De Rodzsmír sem egyedül volt, és ezek támogatólag sorakoztak fel a férfi mögött. Zardán csak annak örült, hogy a férfi legalább a nő nevét is megmondta, így nem kell megkérdeznie, furcsa lenne az egy mindentudó isten részéről!

– Én hiszek benned, Zardán isten! Bízom benned! Kérlek ments meg, kegyelmezz! – kiáltotta a nő.

– No persze, abban nem is kételkedtem, hogy te hiszel nekem... legalábbis e pillanatban! – gondolta Zardán. – Lehet, hogy később már te sem... de most akkor is meg kell mentselek! Nem tűrhetem, hogy bárki is ellene szegüljön akaratomnak, főleg egy tetves kereskedő, nekem, egy királyfinak! Ez még akkor sem megengedhető, ha nem vagyok isten!

Egy lépéssel átlépte Szigmillát, így az mögé került. Ez szinte jelképes tettnek volt tekinthető: azt jelentette, hogy a nő a védelmébe került, mert meghúzódhatott a háta mögött. Ezt a nő is így értelmezte, mert szélesen elmosolyodott, s így értelmezte a tömeg is, mert felzúgott körülötte. De nem támadóan: eszük ágában sem volt a kereskedő mellé állni. Egyszerűen csak a látványosságot várták. Remélték, az isten csodát tesz, elhamvasztja Rodzsmírt a villámával, de ha nem így lesz, az sem baj, egy csinos kis verekedés mindenképpen kinéz az eseményekből, s az is milyen nagyszerű szórakozás!

Mert az biztos, hogy Zardán isten tud hadakozni. Van kardja, s fiatal is, jó erőben van! Senki nem kétlette, hogy ha csak a kereskedő az első csapásra ki nem veri a fegyvert Zardán kezéből, akkor a barbár királyfi-isten egykettőre miszlikbe aprítja. Itt csak az volt a kérdés, a kereskedő emberei nem aprítják-e miszlikbe Zardánt, s kíséretét is, mert azok viszont négyszer annyian is lehetnek!

Zardán jól megnézte magának Rodzsmírt. Az embereit is. Megnézte, mert Fullió erre biztatta, s eddig is hasznos volt a számára, ha feszülten figyel minden kis részletre. A kereskedő – ha ugyan valóban az volt – apró, dühös disznószemeket viselt. Kövér, hájas arca volt, bár azért izmosnak tűnt, izmosabbnak, mint Zardán, ugyanakkor Zardán biztos volt benne, hogy lassúbb is, mint ő. Arcvonásai nem tükröztek túl sok értelmet.

Emberei közt a legkülönbözőbbeket lehetett találni, de valahogy ezek sem látszottak az okosság példaképének. Hiába, megint igaza volt Fulliónak, aki egyszer azt mondta Zardánnak, hogy minden ember a hozzá hasonló gondolkozásúakat szereti a barátai közé válogatni! Lám, ez még rá Zardánra is igaz, mert önmagát okosnak tartja, és egyik legelső bizalmasa, aki a felesége is lett, Íziláj, okos nő!

Ennek a férfinak hiába hivatkozna bármire. Az embereinek is. Itt nem segítenek az észérvek. Ezek semmi mást nem tisztelnek, csak a nyers erőt. De túlerőben vannak. Ők vannak túlerőben!

Hiába érvelne neki azzal, hogy ha megöli az asszonyt, azzal önmagát is megfosztja a szépségétől, bájaitól. Hiába javasolna olyasmit is, hogy csak korbácsolja meg, de ne ölje meg. A férfi úgy érzi, bármi engedmény a méltósága megsértésével járna. Nem engedne.

Igen ám, de itt Zardán isten méltóságáról is szó van! Ej, a csudába is, valamit ki kell találnia, nem gondolkozhat sokáig, mert azt habozásnak és gyöngeségnek értelmezik!

Semmit nem tehet, csak azt, hogy az isteni hatalmára hivatkozik. Meg kell győznie a férfit arról, hogy ő valóban isten, el kell érni, hogy féljen tőle, ezt azonban csak csodával érheti el...

És tekintete megakadt a férfi kezében levő csalánkötegen.

– Úgy véled, hogy nincs jogom megkegyelmezni neki? Nekem, Zardán istennek?

– Igenis úgy vélem, és nem is vagy isten! Tágulj az utamból!

– Nekem mindenhez jogom van! Ha akarom, megkegyelmezek valakinek, ha nem akarom, nem teszem azt! És most nem akarok megkegyelmezni neki!

Szigmilla kétségbeesetten sikoltott fel, ám Zardán tovább beszélt.

– Most én neki nem megkegyelmezek, hanem egyszerűen elveszem tőled, mert kell nekem!

– Micsoda?! Hogy mersz olyat mondani, hogy neked kell az én feleségem?!

– Úgy, hogy apám Zadán isten! Tudod ugye, hogy Zadán isten számos nővel hált, köztük olyanokkal is, akik már régóta valamelyik király vagy más ember feleségei voltak?! Hogy is ne tehetném hát meg ezt én, aki még nála is nagyobb isten vagyok, mert anyám a nagy Íba, a bölcsesség istennője?! Megtetszett Szigmilla, ezért elviszem magammal, s amint sebei begyógyultak, vele hálok majd! De azután sem küldöm vissza hozzád, ha meguntam, mert nem való, hogy közönséges, trágyaszagú ember érintse azt a kelyhet, amiben egy isten lelte korábban a kedvét! Tehát ezennel elválasztom őt tőled, és a magam feleségének nyilvánítom! Amint látod, nincs jelentősége annak, hogy megcsalt-e téged, mert nem érdekel, hogy vétkes-e, itt csak az a lényeg, hogy én akarom őt! Én, Zardán, így döntöttem!

– Megőrültél, kölyök, mindjárt...

– Azt mondod, kölyök vagyok?

– Igenis azt! Nem vagy isten, de mindjárt jobb belátásra térítenek a szolgáim!

– Miért a szolgáid? Te talán félsz tőlem? Megígérem, ha megküzdesz velem, nem használom ellened közben az isteni hatalmamat, mert szívesen küzdök az emberek szabályai szerint! Imádok engedetlen alattvalókat megfegyelmezni! Úgy küzdök majd ellened mintha valóban kölyök volnék! Biztos, hogy úgy is én győzök, mert sokkal bátrabb vagyok nálad!

– Micsoda?! Hogy te bátrabb lennél, mint én?!

– Persze! Fogadjunk, hogy meg merek tenni olyasmit, amit te soha nem mersz utánam csinálni!

A kereskedő már majdnem kiadta a parancsot az embereinek, hogy támadják meg Zardánt, mert nem akart egyedül megküzdeni vele, de ez már más helyzet volt. Itt már nem arról volt szó, hogy Zardán fegyverrel harcolna ellene. És bizony ő is féltette a tekintélyét a saját emberei előtt!

– Egészen biztos vagyok benne, hogy bátrabb vagyok nálad! – mondta.

– Jó! De én még mást is mondok! Nemcsak nálam vagy gyávább, de a feleségednél is!

– Szigmillánál?! Az kizárt!

– Pedig így van!

– Akármikor megküzdök vele!

– Aha, vele igen, de velem nem, mi?! Csakhogy nem fegyverrel küzdünk meg! Én ugyan azt is vállalnám, de jobbat tudok! Mondd csak, félsz a fájdalomtól?

– Nem! Én bátor ember vagyok!

– Bolond vagy, azt sem tudod mit beszélsz, nem az a bátor, aki nem fél, aki nem fél az hülye, hanem az a bátor, aki legyőzi a félelmét! Idenézz! – szólt Zardán, azzal odanyúlt a Rodzsmír kezében lógó csalánköteghez, letépett egy csalánlevelet róla, és a szájába dugta. Most nem volt ideje összehajtogatni, de így sem csípte meg a száját. Összerágta és megette.

– Látod te szarkaparék?! Megettem egy csalánlevelet! Ezt csináld utánam, ha mered! – mondta aztán.

– Te... te... – hüledezett a férfi, majd arcára ravasz mosoly ült ki, s így szólt:

– Ezzel nem csapsz be, ez csak valami ügyes bűvésztrükk!

– Aha, akkor válassz te ki egy csalánlevelet!

– Jó, de látni akarom a szádban! – mondta.

– Jó, jó, látod majd, csak válassz már!

A férfi rámutatott a legnagyobb, legfélelmetesebbnek látszó csalánlevélre. Zardán leszakította azt, majd körbemutatta mindenkinek, főleg a férfi kíséretének.

– Látjátok?! Ez az a csalánlevél! – azzal kitátotta a száját jó nagyra, s a levelet ráhelyezte a nyelvére, mert nem feledkezett meg Fullió szavairól, hogy a nyelv bőre elég vastag, azt nem szúrják át a csalán tüskéi. Ezután, még mindig nyitott szájjal, körbefordult, hogy mindenki lássa a csalánlevelet a szájában, a nyelvén, majd amikor újra Rodzsmírral került szemközt, becsukta a száját, összerágta a levelet, s lenyelte. Most már érzett valami kellemetlen kaparást a szájpadlásán, de igazán semmi szörnyűt, nem volt több, mint valami enyhe figyelmeztetés, mintha megkarcolta volna valami érdessel.

– Na gyerünk, tessék, csináld utánam! – mondta.

– Te megőrültél! – sápadt el a férfi.

– Ugye, hogy gyávább vagy nálam! Ugye, hogy nem mered utánam csinálni!

– A feleségem még nem tette meg! – szólt gyorsan Rodzsmír.

– Válassz neki is te levelet, ne mondhasd, hogy csalás van a dologban!

Rodzsmír úgy tett. Zardán leszakította azt, s a kezébe fogva intett Szigmillának:

– Állj fel, és gyere ide!

A nő sápadtan nézte a levelet. Kétségtelen, ez még mindig kellemesebb, mint a halálra kövezés, de ettől is nagyon félt. Biztos csípte már meg csalán, tudta milyen érzés az... sőt, a férje csalánkorbácsát is érezhette magán percekkel ezelőtt is!

– Ne félj! Én, Zardán isten megígérem neked, hogy nem fog megcsípni! Vagy nem azt mondtad, hogy bízol bennem?! – kérdezte szigorúan Zardán.

– De, de, természetesen Zardán isten, én nagyon bízom benned!

– Akkor tátsd nagyra a szádat! – vezényelte Zardán, és a nő engedelmeskedett.

– Úgy látom, nem olyan nagy a szája, mint a tied, Rodzsmír! – vigyorgott Zardán. – Összehajtom neki a levelet, hogy beférjen, de figyeld azért, ez ugyanaz a levél, amit te adtál! – azzal, amikor kész volt, betette a levelet a nő szájába, előrelátóan a két zápfog közé.

– Rágd össze és nyeld le! – parancsolta.

Szigmilla engedelmeskedett, és csodálkozva, megkönnyebbülten tapasztalta, hogy semmi fájdalmat nem érez a szájában.

– És most te következel! Hiszen fogadtunk! – mutatott szigorúan a férfira.

– Én... én... ez nem is ér, ez nem volt igazságos, hiszen Szigmillát csak azért nem szúrta meg a csalán, mert te megígérted neki, hogy nem fogja megszúrni, mert te ezt varázsoltad! – kiáltotta hirtelen. – Nem vagyok tehát köteles én is megenni a csalánt!

– Aha! Tehát most már elhiszed, hogy én isten vagyok, hogy tudok varázsolni?! – villant kegyetlenül Zardán szeme, azzal közelebb lépett. A kereskedő rémülten hátrált. – Megállj barátocskám, most megkapod a magadét a sértegetéseidért! Mert nem bocsátottam ám meg neked, ez az egész kis móka csak arra kellett, hogy letörjem a büszkeségedet! De most megkapod a magadét! Fogjátok el – intett Zardán az embereinek – és tömjétek tele a pofáját csalánnal, hogy megtudja, igenis csíp az, ha én nem teszek róla, hogy ne csípjen! És aki a segítségére siet, azt menten elhamvasztom, nemcsak a testét, de a lelkét is! Takarodjatok! – intett a kereskedő kísérői felé. S azok rémülten elszaladtak, nem mertek ellenállni. A kereskedőt pedig lefogták Zardán emberei, s annyi csalánt tömtek a szájába, hogy majdnem megfulladt tőle. És természetesen alaposan összecsípte a csalán, mert most érte a csalán bőven az ajkait és az arcát is, s ott bizony igenis csíp a csalán, mert ott vékony már a bőr...

A trémóiak megint éljeneztek. Végre már bizonyított is Zardán! Mégis lehet benne valami, hogy ő igazi isten!

S így, amikor Zardán hajóra szállt, lelkesen éltették míg csak el nem tűnt a hajó a láthatáron.

Azután pedig sokan rohantak, hogy összecsomagolják kicsiny motyójukat, s elinduljanak a hosszú, bizonytalan útnak, Dzampóba, az Ígéret Földjére...

5. fejezet
Zardán, a Halottak Ura

– Ezt meg hogy csináltad?! – ragadta meg izgatottan Zardán karját Negolár, amint Zardán a hajóra lépett.

– Mit?

– Hát a csalánevést!

– Miért, te nem mered megtenni?

– Nem vagyok bolond, nekem még szükségem van a nyelvemre!

– Látod, te azért nem tudod megtenni, mert nem vagy isten! És jó is, hogy nem teszed. Nem ajánlom. Nem való, hogy egy halandó versenyre keljen az égiekkel, annak sosem lehet jó vége!

– Ne bolondozz már, áruld el a titkát!

– Nincs benne semmi titok! Láttad, hogy mit tettem, csináld utánam, ha mered! Ha úgy véled, magad is isten vagy!

– Ej, veled nem lehet értelmesen beszélni!

– Hogyne lehetne, most is azt teszed! Arról már nem tehetek, ha nem figyelsz arra, amit mondok, ha nem értesz a szóból!

Öccse mérgesen átkozódott és elment, Zardán vigyorogva figyelte. Ekkor Szigmilla lépett mellé és hálálkodni kezdett neki, de Zardán elküldte, mert látta, hogy Íziláj akar beszélni vele. Azt mondta Szigmillának, hogy menjen és hozza rendbe magát, ápolgassa a sebeit amennyire tudja, majd később beszélgetnek. Ezután Ízilájjal bezárkózott a kabinjukba.

– Hallgatlak! – mondta.

– Igazán nem akarok szemrehányást tenni neked, én édes uram, de belegondoltál, hogy most hány emberről kell majd gondoskodnod?

– Ez nem volt bölcs kérdés, Íziláj! Hogy is keverhetsz egy mondatban két olyan szót, hogy „most” és hogy „majd”?! Mert döntsd el, *most*, vagy *majd* kell gondoskodnom róluk! Mert szerintem most nem kell, és ez volt a lényeg! *Most* tényleg nem tudnék róluk gondoskodni!

– Ne nyelvészkedjünk, kérlek! Úgyis az ősök nyelve az, ami a legrosszabbul ment, amikor papnőnek tanultam! A lényeg, hogy sok száz, de még inkább sok ezer ember kerekedik fel napokon belül, hogy Dzampóba menjen! De az is lehet, hogy sok tízezer, amint ennek a híre eljut más városokba is! És eljut, az biztos, csak azt nem tudom, mennyire hisznek majd a híreszteléseknek! De lesznek, akik hisznek! Rabszolgák is szökdösnek majd tömegével, hiszen te azt mondtad, nálad nem lesznek rabszolgák! Tényleg, miért mondtad ezt?

– Nekem hívek kellenek, Íziláj! És a rabszolga soha nem híve urának!

– Én már láttam olyan rabszolgát, aki őszintén kedvelte az urát.

– Akkor az biztos valami ritka őrületben szenvedett. Semmiképp sem az a magatartás a jellemző az emberekre.

– Ez igaz. Na és?

– Íziláj, csodálkozom rajtad! Te olyan okos vagy, és még mindig nem érted?! Ha a népesség jelentős része rabszolga, akkor azok nem fognak kedvelni engem, sem úgy, mint Zardán királyt, sem úgy, mint Zardán istent! Ezt nem engedhetem meg magamnak, főleg nem az első időkben, amikor még úgyis csekély a híveim száma!

– Ez mind rendben is van, de Dzampóban is vannak rabszolgák, azok megmaradnak rabszolgának?

– Dzampóban kevés rabszolga van. És természetesen nem maradnak meg annak. Legalábbis nem akkor, ha én leszek Dzampó királya.

– Most nem értem, hát az akarsz lenni vagy nem?

– Persze, de nem úgy, mint most apám. Tulajdonképpen nem fontos, hogy átvegyem a hatalmat ott, apám életében. Lesz nekem saját városom!

– Hogyan?

– Hát mit gondolsz, azt a sok embert, aki odaigyekszik, mire használom fel?

– Egy új város építésére?

– Ez az! Végre újra az én okos Ízilájomat látom, aki kitalálja a gondolataimat is!

– Szerintem is megy majd oda annyi nincstelen, akik képesek felépíteni egy új várost, de azoknak enni kell adni, sőt, meg is kell fizetni őket!

– Az egész fizetség, vagy legalábbis nagy része megspórolható ügyes szervezéssel. Hiszen a pénzért úgyis csak azt vennék meg, amit a másik termel! Tehát az elosztásra kell ügyelni! Az étel sem olyan nagy ügy, mert egy esztendő múlva már ehetik azt mit megtermeltek, tulajdonképpen egyedül csak ezt az első évet kell kihúzni valahogyan.

– Igen, de ez valóban nagyon nehéz lesz, mert nagyon sok lesz az éhes száj!

– Természetesen ennivalót kell vásárolni más falvakból.

– De az nem lesz olcsó!

– Úgy van. Csakhogy én nagyon bízom benned, szerelmem!

– Micsoda?! Te azt mondtad nekem, hogy *szerelmem*?!

– De hát valóban szeretlek!

– Amikor épp most szereztél magadnak egy ócska kis cafkát, és azt akarod ölelgetni...

– Nono, az nem is olyan cafka, ha meggyógyul, valóban nagyon szép lesz... és amikor találkoztunk, azt mondtad, nem vársz el hűséget tőlem!

– Erről majd még beszélünk, de...

– Nono, várj csak! Vissza akarod vonni a szavadat?!

– Azt mondtam, majd beszélünk róla, mert semmit nem értesz! De most fontosabb beszélnivalónk van! Mintha olyasmit mondtál volna, hogy én találjam ki neked, hogy miből tartsad el azt a gyülevész népséget, amit a faludra szabadítottál!

– Hát szó szerint nem mondtam ilyesmit, de valóban, tulajdonképpen ilyesmire gondoltam! Én tényleg bízom a zsenialitásodban!

– Az enyémben?! Zardán, én is szeretlek téged, de mindjárt szétpukkadok a dühtől! Hát mindent én találjak ki?! A kincs megszerzését is, és most ezt is?! Neked meg csak akkor pattan ki jó ötlet a fejedből, amikor egy ringyót kell megmentened?!

– Nono! Édesem, ne beszélj így! Tudd meg, hogy már majdnem halálra ítéltem, amikor az a fickó belém kötött! Ha jól emlékszem, azt mondta, hogy pofa be, nekem mondta ezt, vagy valami hasonlót! És kölyöknek nevezett! Én egyáltalán nem a ringyót mentettem meg, hanem a tekintélyemet!

– Csakhogy egy isten be kell tartsa az ígéreteit! És te azt ígérted, hogy ágyba is bújsz vele!

– Igazán nem lesz olyan szörnyű kellemetlen... az meg éppen semmit nem jelent, hogy megígértem, a legendáink tanúsága szerint épp az istenek a legnagyobb szószegők!

– De nem Zadán isten, égi apád!

– Én nem így gondolom, mert néhány mítosz szerint olykor elég furcsán értelmezi a...

– Ne vitázzunk ezen, ezt én tudom jobban, egy papnő! Mindenesetre te emberi isten vagy, mert emberi a tested, nem csalódhatnak benned az alattvalóid!

És Zardán nem ellenkezett. Eszébe jutott, hogy Fullió szerint a bizalom is egyike az Ősi Hatalmaknak.

– Ezt az ígéretemet könnyen teljesíthetem! – vonogatta a vállát.

– Könnyen és nagy élvezettel, azt el is hiszem! – szólt csípősen Íziláj. – Neked tehát nincs ötleted, hogy mitől ne haljanak éhen azok az emberek?!

– De drágám, mintha ingerültséget hallanék ki a hangodból!

– Még szép, amikor mindent tőlem várs, és...

– Dehogyis! Ezen nem kell gondolkodnod! Elég, ha csak a kincset szerzed meg!

– És a Dzampóba menők mit esznek majd?!

– Ej, hát mire való a kincs, ha nem arra, hogy elköltsük! Majd veszünk rajta élelmet!

– Ah! Én azt hittem, annak nagy részét meg akarod tartani, másik részét apádnak adod!

– Semmi értelme, hogy megtartsam magamnak. Minek?! Hogy nézegessem?! Mindig, már kora gyermekkoromtól nagy ostobaságnak tartottam a kincsek gyűjtögetését! Az csak arra jó, hogy porosodjék és egy tolvaj elemelje! A kereskedőknek van igazuk, akik forgatják a pénzt, hogy fiaddzon! Természetesen adok majd a kincsekből apámnak, sőt remélem lesz annyi belőle, hogy Dzampó lakóinak is adjak valamennyit, de a nagy részét igenis el akarom költeni hasznos dolgokra! S mi lehet hasznosabb annál, hogy növeljem a híveim számát?! S ideje lesz például fegyverkezni is, mert az Istenek Völgye hatalmas, és nem reszkető aggastyánként akarom befejezni a hódítást! Te csak szerezd meg nekem a gigliorai kincset, Íziláj!

– Az sem lesz épp kis feladat... – és Íziláj olyan komor arcot vágott, hogy Zardán megijedt.

– Valami baj van?! – kérdezte.

– Az nem, csak... mindegy!

– Úgy látod, hogy nem sikerülhet?

– Sikerülhet. Csak nagy a kockázat. Ej, Zardán, fogalmad sincs róla, hogy mit kívánsz tőlem! De jól van, megteszem. Megteszem, mert megígértem, hogy támogatlak, hogy segítek neked, ha te is segítesz nekem, és el kell ismernem, idáig álltad a szavadat!

– És állom ezután is! – ölelte át a nőt Zardán. – Hogy is ne állnám, hiszen tényleg szeretlek, én gyönyörű kis feleségem!

– Ne beszélj ostobaságokat, majdnem olyan magas vagyok, mint te, vagyis nem kicsi, szép meg éppen, hogy nem!

– Jó, kicsi az nem vagy, de igenis szép!

– Épp én?!

– Épp te. Én szépnek talállak.

– Talán inkább Szigmillát találod szépnek!

– Most aztán biztos, hogy nem! De ha meggyógyul, szép lesz. Ő is szép. De ő másként szép, mint te! Te, hogy is mondjam... különlegesen vagy szép!

– Nevetséges! Hiába is hízelegsz! De ha már ennyire ő jár a fejedben...

– Nekem?! Te kezdtél el beszélni róla!

– És fogok is még!

– Aha, mégis féltékeny vagy! – vigyorgott Zardán.

– Nem. Az a nő féltékeny, aki féltve érzi a maga helyét a férje mellett. Erről nálam szó sincs. Az a nő egy buta liba, és te Zardán sokkal többre becsülsz annál, hogy ellökj magadtól őérte, mert számítasz az eszemre! Eszed ágában sem volna őt tenned az én helyemre! Miért legyek én féltékeny?!

– Ez valóban így van, sokra becsüllek, de nem tudhatod, hogy a nő valóban ostoba-e!

– Már hogyne volna az! Ekkora... ekkora... szavakat sem találok rá milyen ostoba! Hogy is hagyhatta, hogy rajtakapja a férje, és ráadásul otthon, a saját házában! Hiszen még a szomszédok is megsúghatták volna a férjének, hogy idegen férfi járogat hozzájuk, amikor a férj nincs otthon! Ez a nő... ennek nem ész van a fejében, hanem ott is csak az bugyborékol, ami a férfiak farkából kicsöpög! Biztos azért is szereti annyira őket!

– Már egy ideje arra gyanakodom, hogy nem nagyon kedveled Szigmillát, nem is tudom, miért van ilyen érzésem! – mondta gúnyosan Zardán.

– Azért, mert egyelőre a legjobb úton vagy valóban a királyi hatalom felé, s nem tagadom én is azt szeretném, ha egy minden korábbinál hatalmasabb király, istenkirály első felesége lehetnék, de ismerem a férfiakat, és attól félek, elveszi az eszedet Szigmilla, aki valóban szebb lesz majd néhány hét múlva, mint én, és...

– De most mondtad, hogy nem félted a helyedet!

– Azt nem is. De téged igen, te, te... *te férfi*! Téged féltelek, mert ez a nő szégyent hoz majd rád!

– Azzal, hogy megcsalta a férjét? Ugyan már, nem engem csalt meg!

– De meg fog! Meg! Ez, ez igen, ez okvetlenül! Hiszen be is vallotta neked, hogy nem tud ellenállni a férfiaknak! Vagy már nem emlékszel?! Ennyire csak a szép szemére figyeltél, s nem a szavaira?!

– Hm! – mormogta Zardán.

– Nézd Zardán, én tényleg nem vagyok féltékeny! De téged igenis féltelek! A tekintélyedet! És a magam tekintélyét is! Mert én nem egy szerencsétlen, felszarvazott senki felesége akarok

lenni! Hiszen én vagyok az első, s egyelőre egyetlen feleséged, de ha lesz is később több feleséged, akkor is én leszek az első, a palota úrnője, tehát az országod úrnője, s nemcsak mert engem vettél elsőként feleségül, de azért is, mert ha valamelyik később jövő nő el akarja vitatni a helyemet, akkor az hamar meghal: azonnal megmérgezem! Az ágyadba bújhat más nő, jól élhet más nő, de a hatalomból egy morzsát sem adok másnak! Mert társak vagyunk Zardán, úgy egyeztünk meg, s nem kívánom elvitatni, hogy tied a legfőbb hatalom, de rögtön a második ember az Istenek Völgyében én akarok lenni! S ezért, ha valaki szégyent hoz a fejedre, az rám is szégyent hoz, hiszen társad vagyok, egyek vagyunk! Te nem így gondolod tán?!

– Hát... végül is...

– Ebből pedig az következik, hogy senki nővel nem kezdhetsz kapcsolatokat, ha azt én előzetesen jóvá nem hagyom neked, mert súlyosan veszélyeztetheti a méltóságodat, s az enyémet is, ha azt mondogatják majd rólad, hogy „íme, Zardán istent könnyedén felszarvazza a felesége!” És itt nem énrám fognak gondolni, mert nekem több eszem van, meg nem is tartom olyan sokra az ágybeli mókákat. Hanem ez a Szigmilla, ez, *ez* boldogan lefekszik veled, de utána fűvel-fával megcsalna, hiszen be is vallotta, hogy ilyen a természete! Talán nem az első napokban, talán csak néhány hét vagy pár hónap múlva, de hogy egy évnél tovább ki nem bírja, az holtbiztos! És már egy király sem engedheti meg magának, hogy felszarvazzák, hát még egy isten!

– Tehát azt mondod, hogy ne legyen a feleségem, csak a szeretőm? Vagy esetleg még azt sem? Nézd, én szívesen hálnék vele, de ha azt mondod, hogy ne, akkor nem teszem! Te mérhetetlenül többet érsz nekem, Íziláj!

– Ó, kedves! – lágyult meg rögvest a nő tekintete. – Valóban azt szeretném, ha nem hálnál vele, vagy ha legalább feleségül ne vennéd... de sajnos ez lehetetlen!

– Most már aztán végképp nem értelek!

– Mert még nem mondtam el neked mindent. Tudod, nagyon okos voltál Rodzsmírral szemben, de... de csak majdnem.

– Hogy érted ezt?

– Ha csak azt mondod, hogy neked, Zardán istennek megtetszett Szigmilla, s magaddal viszed, hogy élvezd őt, azt mondom pompás ötlet, s meg is dicsérlek érte! De te azt mondtad, hogy feleségednek nyilvánítod őt, és be kell tartsd a szavadat!

– Szigmilla biztos nem fog megharagudni, ha megmondom neki, hogy erről szó sem lehet, jobban örül most annál a megmenekülésének!

– Persze, de attól a trémóiak közül még sokan emlékeznek a szavaidra! És ami a legfőbb: a saját, dzampói kísérőid közül is!

– Hajaj! – hajtotta le a fejét Zardán. – Van valami ötleted?

– Persze! – simogatta meg a fejét Íziláj. – Figyelj rám! Vedd őt nyugodtan feleségül, de – de ne úgy, mint engem!

– Hát?! Hogy is lehetne másképp?!

– Megmondom! Azt hiszem ugyanis, kitaláltam valami igazán kiválót, ami ráadásul nemcsak e problémát segít megoldani, de egyben a híveid számát is nagy mértékben megnövelné!

– Ez érdekes! Rendkívül kíváncsivá tettél!

– Te ugye azt hiszed, hogy haragszom Szigmillára? Pedig csöppet sem!

– De ezt, hogy nem haragszol, ügyesen el akarod titkolni, ezért úgy teszel, mintha!

– Ne kötekedj! Nem haragszom. Sőt, inkább sajnálom! Mert ugyebár miért is ne tehetné szét a lábát egy nő annak, akinek akarja? Végül is kinek a lába köze: az övé vagy a férjéé?

– Persze, hogy az övé, de ez akkor sem illik!

– De a férfiak, ha elmennek az örömlányokhoz, vagy ha a rabszolgalányokkal vannak, az illik? Nézd Zardán, meglepőt fogok mondani: szerintem a nők ugyanúgy emberek, mint a férfiak, és semmivel sem illeti meg őket kevesebb jog! Tudom, hogy ez most nem így van, de szerintem nagyon igazságtalan, hogy ha a feleség megcsalja a férjét, halálra kövezik, de ha a férfi csalja meg a nejét, akkor semmi különös nem történik! Sőt, a férfi tarthat több feleséget, de a nő nem tarthat több férjet! A férfi, ha a rabszolganőivel hetyeg, azon senki nem ütközik meg, de bezzeg próbálna egy nő, főleg egy feleség a férfirabszolgáival pajzánkodni! A férfiak számára vannak örömlányok, a nők számára nincsenek örömfiúk! Nem érzed, hogy ez mennyire igazságtalan?!

– Olyan törvényt szeretnél, hogy a nőknek is lehessen több férjük?! Erről tégy le, Íziláj! Ezt mindenki ellenezné, a nők nagy része is, a férfiak kivétel nélkül, sőt még én is! Ha belegondolok, hogy neked más férjed is lehetne, nemcsak én, hát megőrülök a féltékenységtől! Látod, én be merem vallani, ha féltékeny vagyok!

– Jaj te csacsi! – simogatta meg őt kedvesen Íziláj. – Dehogy kell nekem több férj! De hallgass már meg! Függetlenül attól, hogy mit érzel az én több férjemre gondolva, akik nem is lesznek, pusztán elvileg, nem érzed úgy, hogy a nőket temérdek igazságtalanság sújtja?!

– Nos... tulajdonképpen valóban, de a nők ez ellen nem tiltakoznak, és én nem akarok ebbe a kérdésbe belemerülni, mert uralkodó akarok lenni, és nem öngyilkos! Ha elkezdeném fontolgatni, hogy joguk van-e a férjeknek a feleségüktől hűséget követelni, azonnal merénylők ezrei törnének ellenem, s még a saját falvunkban sem lennék biztonságban – az a legkevesebb, hogy őrültnek néznének! Ennek csak Negolár és Vuldegár örülne, mert azt mondanák, hogy alkalmatlan vagyok uralkodónak, s úgy is lenne, hogy helyettem valamelyik öcsém kapja meg a koronát!

– Nem sokra becsülsz, hiszen én rögvest azzal kezdtem, hogy a javaslatom megszaporítja a híveidet! Én most mindjárt olyasmit mondok neked, ami révén a nők seregestül állnak majd melléd! Ez pedig jó, kellemes, sőt a férfihíveket is megszaporítja, mert azért mégis sok férfi hallgat a feleségére! De férfiak maguktól is rengetegen állnak majd melléd e javaslatom miatt!

– Nehezen tudok elképzelni olyan törvényt, ami előnyös a nőknek, de a férfiak is szívesen látják!

– Akkor én most csodát fogok tenni Zardán isten, mert mondok ilyen törvényt!

– S mi az?

– Az, hogy amint hatalmadban áll, hirdesd ki, hogy ezentúl csakis az a házasság érvényes, amit a te valamelyik erre a célra kinevezett hivatalnokod előtt kötnek!

– Ez mire kell?

– Azért, mert ott köteles lesz a hivatalnok írásba foglalni, hogy miben egyeztek meg egymással a házasságot kötő férfi – a férj – és a nő, a feleség! Arra gondolok, hogy e szerződésben, amit egyszerűen házassági szerződésnek hívunk majd, le kell, hogy írják, hogy az egyik fél mit vár el a másiktól! Vagyis ez, a házasság, ezentúl ugyanolyan szerződés lesz, mint bármely

más hivatalos ügy! Eleinte talán furcsállják majd, de később megszokják. És e szerződésben kötelező legyen nyilatkozni arról, hogy a férfi például vár-e el egyáltalán hűséget a nejétől vagy sem...

– Hát már hogyne várna el!

– Lehet pedig, hogy nem! Lehet, hogy nem bánja, ha mással is van a nő! Vagy ha bánja is, de hajlandó arra, hogy elnézze neki, mert még úgy is megéri a számára, mert tegyük fel gazdag nőt vett el, aki mellett jól él, de a nő csak akkor megy hozzá, ha a férfi hajlandó erre az engedményre! Abban is megállapodhatnak, hogy mondjuk a férfi elvárja a hűséget a nejétől, de hűség alatt mást ért, mint amit szokás, például csak azt tartja megcsalásnak, ha a nő úgy van valakivel, hogy titokban, tehát nem szól róla előre a férjének...

– Hát ez már aztán tényleg hülyeség!

– Miért? Itt nem az ágybeli dolgokat tartanák hűtlenségnek, megcsalásnak, hanem az őszintétlenséget! Aztán lehet olyasmi is, hogy a férfi is, a nő is hűséget vár egymástól, tehát ha tilos a nőnek, akkor tilos a férfinak is! Vagy ugyanez, de azzal a változtatással, hogy a házon belüli személyekkel szabad, a férfi tehát lehet a rabnőkkel, a nő pedig a férfirabszolgákkal...

– Rabszolgák nem lesznek az uralmam alatt!

– Akkor még egyszerűbb minden. Lehet, hogy úgy egyeznek meg valóban, hogy a férfinak lehet több felesége, de a nőnek is több férje, aztán majd elosztják, hogy mikor ki van a nővel vagy a férfival... vagy egy csoport jön létre, ahol minden férfi minden nő férje... de még úgy is lehet, hogy fordítva lesz, mint most: hogy a nőnek mindent szabad, a férfi viszont hűségre van kötelezve!

– Ezt senki nem vállalja!

– Dehogy nem! Ha például egy gazdag nő a férjének választ egy koldusfiút, hogy is ne vállalná az! És persze lehet, hogy mindenben úgy egyeznek meg, mint az most szokás, tehát hagyományos módon. De ez csak egy változat lesz a sokból, ami semmiképp sem kötelező. Eleinte azért nyilván ez lesz a leggyakoribb.

– De mi ennek a haszna akkor?

– Az, hogy így meg van adva az esély a nőknek arra, hogy érdekeiknek megfelelően éljenek! Mert ne hidd, hogy csak a szerelmi dolgokra gondolok! A szerződésben le kell rögzíteni azt is, hogy válás esetén milyen arányban osztoznak a vagyonon, és az esetleg megszületett gyermekek kinél maradnak. Például mind a férjnél, vagy a feleségnél, vagy a fiúk itt, a lányok ott, vagy akárhogy... mindezt ők döntik el! És azt is le kell rögzíteni, hogy ha megcsalja az egyik fél a másikat – de itt már azt értve megcsalásnak, amiben a szerződés korábbi pontjai alapján megegyeztek! – akkor a vétkes fél ezért milyen büntetést kap! Lehet, hogy úgy egyeznek meg, hogy minden olyan legyen, mint most szokás, de úgy nyilatkoznak, hogy a megcsalásért semmi büntetés nem jár! Ekkor, ha a nő megcsalja a férjét, nem szabad halálra kövezni, viszont a férj teljes joggal sújtja a nejét megvetéssel, és nevezi hazugnak, mert hiszen megszegte esküjét, a házassági szerződést!

– De mit akarsz ezzel elérni?

– Zardán, hát nem érted?! Képzeld csak, ott áll a hivatalnokod előtt egy férfi és egy nő, és a hivatalnok felhívja a figyelmüket arra, hogy mi mindenben lehet megegyezni, sőt kell is, mert ha nem nyilatkoznak minderről, nem foglalhatja írásba, és akkor nincs házasság! És a nő hallja, hogy a férfi, a leendő férje jogot formáz arra, hogy ő legyen ezzel is meg azzal is, mindenkivel, ezért semmi büntetést ne kapjon, a neje viszont senkivel se legyen, s ha mégis,

lakoljon kínhalállal! Ez az igazságtalanság hamarosan szemet szúr ám a nőknek, s nem fogják hagyni, hogy ilyen igazságtalan szerződések köttessenek!

– A szülei rákényszerítik.

– Persze, biztos lesz sok visszaélés eleinte, de ez minden törvénynél előfordul. A jószándékodat viszont nem tagadhatják, és apránként megváltoznak majd a viszonyok. Na és ezután roppant egyszerű lesz ítélkezni a házassági ügyekben! Meg kell nézni a házassági szerződést, és aszerint eljárni! A megcsalás büntetése pontosan az lesz, ami ott le van írva! Férfinak is, nőnek is! És kész! Ha a nő olyan hülye volt, hogy vállalta az egyenlőtlen jogokat és a megkövezést, az ő baja. De így lesz mindegyiknek lehetősége nem vállalni! És e szerződéseket kölcsönös beleegyezéssel természetesen akármikor módosítani lehet! Mindennek úgy kell lenni, ahogy abban van, nem azért, mert a megcsalás erkölcstelen, csúnya tett, hanem mert az adott szó kötelez! A házasság egyszerűen olyan jogi formaság lesz, ami nem más, mint egy életre szóló szerződés! És szerintem ennek a férfiak is nagyon örülnek majd, mert ha olyan házasságot kötöttek, amelynek szerződésében le van írva, hogy márpedig nekik szabad így vagy úgy lenni ilyen vagy olyan más nőkkel, akik nem a feleségeik, akkor teljes joggal mondhatják a feleségüknek, amikor az pöröl velük, hogy fogja be a nő a száját, hiszen már a legelején is megmondták, hogy ez lesz, le is van írva, és a nő ebbe beleegyezett, minek kárál most?! Különben a szerződésben nemcsak erről lehet megállapodni, hanem bármi másról is, amiben a két fél óhajt! Akár még arról is, hogy a házasságban nem a férfi, hanem a nő kezeli a pénzügyeket! Vagy hogy ez csak látszatházasság, mert a nő a nőket szereti, a férfinak tilos hozzányúlnia, más nőkkel persze lehet amennyit csak akar, s azért, mert feleségül vette a nőt a látszat kedvéért, azért a nő sok pénzt ad neki; tehát bármi lehetséges, csak a két féltől függ!

– Jó. Kezdem érteni a szándékodat. De mi köze van ennek hozzám és Szigmillához?

– Először még nem vele kell kezdened, hanem velem. Elvégre én már most is a feleséged vagyok, vagy nem?

– Efféle szerződést akarsz? Minek?

– Nem azért, hogy megcsaljalak. Én hajlandó vagyok kijelenteni benne, hogy soha mással nem leszek, mint veled, sőt akár a halálra kövezést is vállalom, ha megszegem a szavamat, mert úgysem kerül rá sor. De szeretném, ha te kijelentenéd benne, hogy nem leszel soha mással, csakis azokkal, akik a feleségeid! Tehát szeretőket nem tartasz! Több feleséged lehet, de szeretőid nem!

– Aha, a méltóságom érdekében, mi?

– Pontosan! Mert a feleségeidtől megkövetelhetjük a szerződésben, hogy meg ne csaljanak téged, de a szeretőktől ugyan mi jogon?! Továbbá szerepeljen a szerződésünkben, hogy én vagyok szerinted az Istenek Völgyében a legelső a nők között! Mindig erre vágytam, ezért lettem a tied, s jólesne ezt írásban látnom! És azt, hogy épp ezért minden későbbi feleséged feltétlen, vak engedelmességgel tartozik nekem!

– Meglesz, Íziláj! De mi legyen Szigmillával?

– Egyszerű! Te azt mondtad, hogy feleségül veszed. Meg is teszed – de csak ha ő is akarja ezt! És természetesen ezen új módszer szerint veszed feleségül! Lehet ám, hogy nem fog tetszeni neki, ha kijelented, hogy ha megcsal, akkor már nem Rodzsmír, hanem te fogod halálra kövezni! Az a te isteni kezedtől is nagyon fájna! S mert téged sokan kedvelnek, számtalan szem figyel rád, egyhamar kitudódhat a hűtlensége, ezt majd én szépen megmagyarázom neki! Ha ő ilyen feltételek mellett nem akar a feleséged lenni, az nem a te hibád, az nem jelenti azt,

hogy te nem tartod be a szavadat! Azon senki nem lepődhet meg, ha te magad is ilyen szabályok szerint nősülsz, Zardán, hiszen illik, hogy példát mutass az alattvalóidnak!

– De eszerint én köthetnék olyan házassági szerződést is vele, hogy nem bánom, ha bárkivel is van rajtam kívül! Igaz?

– Nem köthetsz, mert én nem engedem ezt neked, Zardán! Gondolj már a méltóságodra! Ezt bárki megteheti, de te nem! Az egész világ rád fog figyelni! Azt akarod, hogy ez a kis hülye kibeszélje a soros szeretőjének a hálószobatitkaidat?! Vagy bármit, amit hall tőled az ágyban vagy máshol?! És a gyerekeit el akarod majd ismerni a saját gyerekeidnek?! Olyan házassági szerződést köthet bárki, de te, Zardán isten, *te* nem! Ezzel jár a hatalom, Zardán: néha áldozatot kell hozni érte!

– Jó! Meggyőztél, Íziláj! De várj csak, miért életre szóló akkor már a házasság? Miért ne lehetne meghatározott időre kötni?

– Mert én nem akarom, hogy elválhass tőlem!

– Akkor tehát lehet meghatározott időre kötni, de a mienket élethossziglanra írjuk... Na jó, tehát most akkor azt hiszem mehetsz Szigmillához, hogy megérdeklődd, mi a véleménye a hűségről!

A beszélgetés Szigmillával mégis másnapra maradt, mert mire Íziláj felkereste, már aludt. Megtisztálkodott és ellátta a sebeit, de azután leterítette az álom, biztos, mert nagyon megrémült és kimerült korábban a halálfélelemtől. És Ízilájnak, bár megvolt a véleménye Szigmilláról, de igazán nem akart rosszat neki, tehát nem keltette fel.

Másnap azonban beszélt vele, s megérdeklődte, mi is Szigmilla véleménye arról, hogy esetleg Zardán felesége lehet, bár nem első felesége! Szigmilla csillogó szemekkel mondta, hogy ennél nagyobb boldogságot el sem tud képzelni.

– Azt sem, hogy életben maradsz?! – kérdezte zordonul Íziláj. S erre lefagyott a mosoly Szigmilla ajkáról!

Íziláj pedig elmondta neki, hogy bizony Zardán isten sem jobb, mint Rodzsmír, abból a szempontból, hogy megköveteli a hűséget a feleségeitől! És ha Szigmilla nem marad hű, akkor bizony Zardán isten kövezi halálra, s az az ő isteni kezétől is nagyon fájdalmas ám! De ott van még ő, Íziláj is, aki akármikor megmérgezheti azt, aki szégyent hoz isteni párjára!

– Gondolod, hogy hű tudnál maradni?! – kérdezte szigorúan Íziláj.

– Egy darabig biztosan... – hajtotta le a fejét Szigmilla.

– Végleg!

– Nem, nem, végleg biztos nem... én próbáltam Rodzsmírhoz is hű maradni, sikerült is egy teljes évig, de tovább nem... nem tehetek róla... – kezdett el szipogni. – Nagyon szeretnék Zardán isten felesége lenni, mert félek, hogy most mi lesz velem, miből élek majd, de nem merem azt mondani, amiről úgyis tudom, hogy nem tartanám be... és ez nem is lenne szép, hiszen Zardán isten megmentette az életemet...

Maga Zardán is ott volt e beszélgetésen, s most ezt mondta:

– A megélhetésed miatt ne aggódj! Hamarosan alapítok egy új várost, s ott adok munkát neked is.

– Igazán nem lesz nehéz! Ilyen szép nő, mint te, bármikor megélhet a testéből, s még élvezni is fogod! – csipkelődött Íziláj.

– Hallgass Íziláj, hadd beszéljek én! – intette le őt Zardán. – Olyan munkát adok Szigmillának, ami kifejezetten neki való, s még hasznomra is lesz! Mondd Szigmilla, nem érzed te igazságtalannak, hogy meg akartak büntetni téged, amiért pedig tulajdonképpen mást sem akartál tenni, csak hogy arra használd a te saját, tulajdon testedet, amire akarod? Hát kié a te tested, ha nem a magadé?! Mi jogon szabja meg neked valaki másik ember, hogy mikor mit tegyél?!

Szigmilla döbbenten hallgatott. Semmit nem mert mondani, csak nézett merőn Zardánra, s azon gondolkodott, jól hallotta-e, amit hallott.

Zardán nem hagyta sokáig bizonytalanságban. Elmondta, mintha ő találta volna ki, Íziláj ötletét a házassági szerződéssel kapcsolatban.

– Ezt akkor hirdetem majd ki, ha megalapítom az új városomat! – mondta. – Nemde sokkal kellemesebb lett volna neked, ha már így mész Rodzsmírhez, mert rögvest kiköthetted volna, hogy neked szabad más férfiakkal is lenned, vagy ha Rodzsmír azt mondja, hogy ő ebbe nem egyezik bele, akkor te nem mész hozzá?! Akár így, akár úgy történik, nem vittek volna el megkövezni, pedig ugye milyen kellemetlen volt már az odavezető út is, hát még ami ott várt volna rád!

– Végtelenül bölcs vagy, uram! – ámult Szigmilla.

– Ha neked megfelel, ott az új városban te leszel az a hivatalnokom, aki a házassági szerződéseket intézi! Köteles leszel részletesen elmagyarázni a párnak, hogy milyen kérdésekről kötelező megállapodniuk, s azt sem bánom, ha kissé felbiztatod a nőt, hogy ne engedjen olyan szerződést magára erőltetni, ami túlságosan egyenlőtlen! Ez igazán neked való lesz azt hiszem, mert példálódzhatsz a saját tapasztalataiddal is! Elmondhatod, hogy ha a nő kiköt magának bizonyos jogokat, az még nem jelenti, hogy okvetlenül élnie is kell e jogokkal, de legalább jóelőre bebiztosítja magát a halálbüntetés ellen! Hiszen még ha hű volt is a férjéhez, lehet, hogy néhányan összefognak ellene, és megrágalmazzák! És te is hű akartál maradni, de nem sikerült, lehet ez más nőknél is így! Mindez azonban elkerülhető! Vállalod?

– Igen, igen, hálás köszönetem hatalmas isten...

– Akkor – vágott most közbe szigorúan Íziláj – meg kell tanulnod olvasni és írni! Mert most nem tudsz, igaz?!

– I... igaz... igaz úrnőm... – sápadt el Szigmilla.

– Lámcsak, tudtam, hogy ostoba liba! – fújt megvetően Íziláj. – De talán nem reménytelen! Elvégre fiatalabb is nálam, még nem késett le semmiről! Idefigyelj, ha nem akarsz koldulni, meg kell ezt tanulnod! És nehogy Zardán isten azt higgye, én haragszom rád, vállalom, hogy megtanítalak! Ha igyekszel, sikerülhet mire visszaérünk Dzampóba! Mert az egészet megtanulhatod már két hónap alatt is, persze csak ha szorgalmas vagy és nem üzekedésre használod az időt! Egy darabig maradj hű most a tudományokhoz! Természetesen ennyi idő alatt az egésznek csak az alapjait tanulhatod meg, de aztán az állandó gyakorlástól majd kiizmosodik a képességed! Ha azt látom, hogy nem vagy elég serény a tanulni igyekvésben, leveszem rólad óvó kezemet, és kilöklek a hajóból, aztán ha sikerül partra úsznod, koldulj, ha a tudás nem kellett! Ezt én, Íziláj mondom neked, én, akibe a nagy Íba istennő helyezte át bölcsessége egy részét, s tudd meg, hogy Zardán isten hallgatni szokott rám!

– Ennek így kell lenni! – bólintott komolyan Zardán is.

– Nagyon-nagyon fogok igyekezni, ígérem! – mondta gyorsan, fejét lehajtva a nő.

Hamarosan kiderült, hogy Íziláj megint okos volt ám! Mert bizony Vuldegár egy alkalommal igencsak élcelődni kezdett Zardánon, mondván, hogy utolérhetetlen hozzá nem értéssel képes megválogatni a feleségeit!

– Előbb Íziláj, a csúnya nő – mondta –, most meg Szigmilla, aki ugyan eléggé csinoska, de amint egy férfit lát, rögvest hanyatt dől, és szétteszi neki a lábát!

– Miért, neked széttette már? – kérdezte Zardán.

– Nem, de csak mert még nem is kértem rá!

Zardán biztos volt benne, hogy Szigmilla még egyáltalán senkivel sem volt a hajón, annál még sokkal jobban fájnak neki a sérülései, különben is, mióta beszélgetett Ízilájjal, még csak egyetlen nap telt el, s annak nagy részében is az olvasást tanulta. Ezért ezt mondta:

– Ha még egyetlenegyszer meghallom a szátokból, hogy Íziláj csúnya, hát ne legyen Zardán a nevem, ha úgy szájon nem váglak, hogy a vízbe repülsz! Szigmilláról meg akkor beszélj ilyesmit, ha bizonyítani is tudod! Különben pedig nem vettem feleségül!

– Hogyhogy?!

– Úgy, hogy ő nem akar a feleségem lenni! Felajánlottam neki, mert én be szoktam tartani a szavamat, de ő jobb szereti a függetlenséget. Érthető, nem?

– Mi?

– Hogy most egy darabig elege van a férjekből! És most kotródj, vagy nem kapsz saját várost! – azzal Zardán már távozott is.

Vuldegár viszont szépnek tarthatta Szigmillát, és most, hogy megtudta, nem Zardán felesége, hanem „szabad préda”, elkezdte ostromolni a nőt, hogy levegye a lábáról. Hanem Szigmilla nem engedett neki. Egyelőre még sebes volt a háta a sok ütlegtől, nem esett volna jól neki a „hanyatt vágódás”, sok ideje nem is volt erre, mert Íziláj reggeltől-estig csak tanította, és kiderült, hogy Szigmilla nem is tehetségtelen, csak korábban senki nem foglalkozott vele, igaz, ő sem kereste erre az alkalmat. Az Istenek Völgyében ritkaságnak számított a művelt nő, még a papnők közül is legfeljebb minden negyedik-ötödik tudott legalább olvasni, írni még azok se mind.

Leginkább azonban azért nem engedett Vuldegár kérésének, mert Zardán elmondta neki, hogy Vuldegár őt csak ócska kis ribancnak mondja, a füle hallatára mondta ezt a testvére. És Szigmilla hitt Zardánnak, ezért aztán nemhogy le nem feküdt Vuldegárral, hanem egy alkalommal kijelentette neki, hogy előbb feküdne le egy trágyadombon éjszakázó, döghúson élő, kivert rühes kutyával, mint Vuldegárral! Ezt véletlenül Zardán is hallotta, aki a közelben volt, és nagyon élvezte Vuldegár felsülését, nem is azért, mert az semmire nem becsüli Szigmillát, inkább mert az Ízilájt sem sokra becsüli.

Útjuk különben meglehetősen eseménytelenül telt. Viharba egyetlen alkalommal sem kerültek, szépen sütött a Nap, sőt, apránként diadalmenetre kezdett hasonlítani a Gigliorába vezető út. Mert Dzampó nem jeleskedett a hajóépítésben, hiszen nem is feküdt a nagy tó partján! És így aztán az a hajó is, amivel Zardánék utaztak, eléggé lassú, ócska teknő volt, pedig még ez volt Dzampó legjobb hajója. Így eshetett meg, hogy sorra lehagyták őket a trémói hajók, amik vagy szintén Gigliorába igyekeztek, az Ünnepre, vagy csak úgy ide-oda kereskedni. És mindenhová megvitték a hírt, hogy Zardán mit tett és mondott Trémóban. Ezért aztán a városokban többnyire nagy-nagy kíváncsi tömeg várta Zardánt, az embert, aki magát istennek

mondja, aki talán valóban isten is vagy legalábbis varázsló, mert meg meri enni a csalán-levelet, s aki jólétet ígér a nélkülözőknek!

És Zardán egyszerűen nem tehetett mást, kénytelen volt mindenütt elmondani, hogy ő igenis segít mindenkin, de csak ha elmennek Dzampóba! Tényleg nem volt más lehetősége, sodorta őt az események árja. Sőt még ennél is jobban: mert természetesen annak a híre is eljutott messzire, hogy megvédett egy házasságtörő asszonyt! A férfiakat ez nemigen érdekelte, mert meg tudták érteni, hogy az a nőcske megtetszhet még egy istennek is, nem ritkaság ez, tele van ilyen történetekkel a mitológia, a nők viszont az egészből leginkább azt jegyezték meg, hogy Zardán megvédett egy nőt! És ez nagyon tetszett nekik. Ezért, amikor Zardán kikötött valahol, úgy találta, mindig sokkal több nő keresi fel, hogy megnézegesse az ifjú istent, mint férfi. Ezek közül némelyek a legkomolyabban ajánlkoztak feleségének, de akár szeretőjének is, némelyik ilyen nő bámulatos szépség volt, de akadtak tisztes özvegyasszonyok, három gyereket kézen fogva, és kis, alig tízéves leánykák is! E népszerűséget igencsak irigyelte Negolár és Vuldegár, bár Zardán nem szemezgetett a jóból, erre ideje sem volt, mert mindenünnen gyorsan tovább állt, mindössze megígérte, hogy a nőknek is hajlandó jó életet biztosítani, ha elmennek Dzampóba.

Aztán, úgy a negyedik-ötödik város elhagyásakor rájött, hogy a csodálatos tettei olyanok, mint a kovász: elég egy morzsa belőlük, s megkeleszti az emberek fantáziáját! Neki ugyan nem mondták, de a partra lépő, s az emberek közé vegyült hajóslegényei megtudták, hogy már olyasmiket beszélnek errefelé az emberek Zardánról, hogy Szigmilla igazából nem is csalta meg a férjét, ártatlan volt, és Zardán isten a maga mindentudásával ezt is látta, és nem engedte, hogy megöljék az ártatlan nőt! És hogy amikor Szigmilla férje erőszakosan lépett fel, akkor Zardán isten megnövekedett, három embernyi magasra, a tekintete tüzessé vált, keze villámokat szórt...

És Zardán istennek már a születése is rendkívüli volt: tulajdonképpen nem is apja, Vordan király nemzette, hanem egy isten hált Nánigma királynéval! S amikor Zardán megszületett, megdördült a különben derült ég, üstökös szaladt át az égbolton, megrendült a föld is, mert Rulla anya örvendezett, hogy ezentúl Zardán is ott tapod majd az ő roppant testén, és akadtak idős emberek, akik komolyan állították, hogy emlékeznek rá, hogy akkor, amikor Zardán megszületett, óriási hullámok rohangáltak ide-oda a Tink-tavon, amiknek sellő formája volt! S e víztestű tündérek emberi szóval számoltak be a halászoknak a nagy eseményről: megszületett Zardán isten, aki majd elhozza a jólétet a Völgyre!

Elérkeztek aztán az Orr félszigethez. Itt is Uegücü városhoz.

Uegücü igazán nem volt nagy, Gigliorához viszonyítva, de így is legkevesebb háromakkora, mint Dzampó. Persze, eddigre már Zardán is, Íziláj is hozzászokott, hogy a tóparti városokhoz képest szülővárosuk legfeljebb nagyobbacska falunak mondható. Nem is ez volt az érdekes a számukra, hanem hogy Uegücü lakói ellenségesen léptek fel velük szemben, holott eddig ez még sehol nem fordult elő!

Igen ám, de Uegücü, bár nem is volt a legnagyobb városok egyike, de nagy szemérmetlenül képesek voltak a lakói magát Zadánt, a legfőbb istent választani városuk isteni védelmezőjének! És nagyon nem tetszett nekik, hogy a hírek alapján ez a Zardán, aki valószínűleg csak ember, meri magát a legfőbb istennél is hatalmasabb istennek mondani! Így aztán azon a napon, melyen valószínűnek tartották, hogy Zardán megérkezik hozzájuk is, nagy számban gyűltek össze, mert elhatározták, hogy elűzik ezt az új istent (már ha isten egyáltalán!), mert féltek, hogy ha nem tesznek így, akkor az ő istenük, Zadán, megharagszik a városukra.

Valószínűleg hamar véget ér s hozzá csúfosan Zardán még el sem kezdődött királysága, s ifjú élete is, ha előnyösebb Uegücü fekvése. De úgy esett, hogy az egész város egy óriási, rendkívül magas sziklafal tetején feküdt! A sziklafal tulajdonképpen alacsonyabb fennsíknak is tekinthető, mely egyetlen, mintegy ötven méteres eséssel, függőleges fallal ereszkedett a tó szintjéig. Kikötőjük nem is volt ezért az uegücüieknek, csak a sziklafal aljában állt néhány igen rozoga halászcsónak, amikért nem volt nagy kár, ha egy vihar a sziklához csapja őket. Édesvizük volt így is elég a lakóknak, mert odafent folyt egy patak, ami kis vízesésként zuhant alá a szikláról a tóba.

Mikor Zardán meglátta ezt a helyet, csodálkozott, minek laknak itt emberek, de néhányan a kíséretéből, akik világlátottabbak voltak, elmondták neki, hogy odafent a fennsík kiváltképpen termékeny, sőt számos ízletes gomba is terem ott, ami máshol nem, s ezekért más városok ínyencei nagy pénzeket fizetnek.

– Akkor el sem lehet jutni a tó felől a városhoz? – kérdezte Zardán.

– De igen – mondták neki –, de csak úgy, ha odafentről leengednek egy kasszerűséget, abba belelép az utas, aztán felhúzzák. Megostromolni e várost csak a szárazföld felől lehet!

Zardán hajója tehát odaért a sziklafal alá, de a lakosok nem úgy tűntek, mint akik fel szeretnék húzni Zardánt. Összegyűltek ellenben vagy százan is a szikla tetején, és köveket dobáltak Zardán hajójára. Nagyokat is, kicsiket is, és közben üvöltöztek, hogy Zardán csaló, hogy nem isten, hogy hamis isten, s ha isten is, de nekik nem kell. Egy jó öklömnyi kődarab épp Zardán lába mellett csapódott a fedélzetbe, ha a lábát találja el, Zardán örökre nyomorék marad, de így is kiszakított a kő egy csomó szálkát a fedélzet deszkájából, amik Zardán lábszárába repültek, s összeszurkálták azt.

– Mintha kissé barátságtalanok lennének, nem? – kérdezte Zardán Íziláját.

– Nekem is úgy tűnik! Javaslom, hogy menjünk tovább! Úgysem ide igyekeztünk, hanem Gigliorába.

Ekkor azonban baleset történt. Odafent a sziklafal tetején ugyanis nemcsak tisztes polgárok, mesteremberek, katonák rázták az öklüket Zardán felé, nemcsak ők dobálództak, hanem egy csapat nő is, aztán gyerekek, koldusok is, szóval mindenféle népség. A gyerekek különösen serénykedtek a dobálódzásban, élvezték, versenyeztek, hogy melyikük az ügyesebb, bár szerencsére gyöngébbek lévén a felnőtteknél, a köveik többnyire messze elkerülték a hajót. S már eleve kisebb köveket is dobáltak. A nagy tolongásban és igyekvésben azonban az egyik leány megcsúszott és leesett a szikláról. Vagy talán nem is megcsúszott, hanem meglökték véletlenül, Zardán nem tudta ezt, nem látta, nem mindig nézett a magasba, meg különben sem a gyerekekre figyelt akkor. Ő csak arra figyelt fel, hogy Íziláj sikolt egyet, aztán azt látta, hogy a kis test már zuhan is a mélybe, szoknyája közben úgy csapdos mintha madárszárny lenne...

Majd nagy csattanással a vízbe csapódik.

Odafent egy pillanatra mindenki elhallgatott, majd még vadabbul ordítottak az emberek, mintha ez is Zardán hibája lenne. Lehet persze, hogy azt hitték, az ő gonosz varázslata, szemmelverése az okozója e balesetnek: például megigézte a leányt, hogy a vízbe zuhanjon.

– Szegény kislány! – sóhajtotta Íziláj.

S ekkor Zardán egyetlen szökkenéssel a vízbe vetette magát, hogy kihúzza onnan a nőt. Vagy lányt. Mert tulajdonképpen nem igazán figyelhették meg a legfeljebb három másodpercig tartó zuhanás alatt, hogy milyen is az életkora.

Most sikoltott csak nagyot Íziláj! Féltette Zardánt. Azért is, mert szerette, s azért is, mert tudta, ha Zardán meghal, semmi nem lesz az álmaiból. Még királyi feleség sem lehet, nem kellene sem Negolárnak, sem Vuldegárnak, akik őt csúnyának tartják, s papnőnek sem mehet vissza, hiszen már jócskán nem szűz! Odarohant a hajókorláthoz, s izgatottan figyelte, felbukkan-e Zardán a mélyből.

Már csak azért is, mert tudta: Zardán jobban úszik ugyan, mint egy nyeletlen fejsze, de csak alig valamivel. Mondjuk úgy, mint egy nyeles fejsze.

Zardán feje fel is bukkant a vízből, a hajótól talán tíz méterre, majd hevesen tempózni kezdett egy szürke rongycsomónak tűnő valami felé, ami most bukkant fel a mélyből. Erre a látványra a sziklafalon állók még hevesebben ordibáltak, de legalább a kődobálást abbahagyták, talán nem is azért, hogy megkíméljék Zardánt, hanem mert minden figyelmüket lekötötték az események.

Aztán Zardán elérte a rongycsomót, amiről most már látta, hogy valóban a vízbe zuhant nő teste az. Sőt, nem is nő, csupán tényleg az, aminek Íziláj mondta is: egy kislány. Olyan tízéves-forma, esetleg tizenkettő. Halántéka véres volt, szeme csukva. Zardán nem tudta, hogy él-e még.

Idáig rendben is volt minden, de most következett a neheze: hogyan vigye a leányt a hajóhoz?! A víz itt mély volt, bár néhol éles sziklák álltak ki a mederből, biztos a kislány is egy ilyenen üthette meg a fejét. Habár a nagy zuhanás utáni vízbecsapódás is elkábíthat akárkit.

Zardán nem kísérletezett vele, hogy a leányt a hajóhoz vigye. Tisztában volt a saját képességeivel. Elég volt neki az is, hogy ő maga a felszínen maradjon, s közben még a kislány fejét is a víz fölött tartsa.

– Jöjjetek ide! – intett a kezével a hajó felé.

Hamarosan mellé is ért a hajó. Ekkor felhúzták őt is, a lányt is, utóbbit Íziláj gyorsan elsősegélyben részesítette. Megállapította, hogy nem nyelt vizet, biztos, mert rögvest megállt a lélegzete, amikor a sziklának csapódott. Ez azonban nem volt jó hír, mert így gyorsan meghalhat. Sokat nem tehetett érte, megnyomkodta a mellét, de ettől sem kezdett el lélegezni, erre a papnő berohant a kabinba, majd visszatért, kezében egy kis üvegcsével, amit kinyitott, és a kislány orra alá tartott.

– Mi ez? – kérdezte Zardán.

– Ettől szinte még a halottak is magukhoz térnek, olyan erős a szaga! – mondta Íziláj.

S valóban, a kislány teste hevesen megrándult, köhögni kezdett, majd hirtelen hányni... Íziláj gyorsan feltámogatta, és tartotta a fejét, hogy biztos kijöjjön minden a szájából, nehogy lenyelje a tüdejére a gyomortartalmat. Majd körbepillantva ingerülten így szólt:

– Mire vártok?! Menjetek már el innen, mert bármikor újra elkezdhetik a kődobálást!

S a hajósok engedelmeskedtek.

A kislány végül is nem tíz, nem tizenkettő, hanem tizennégy évesnek bizonyult, sőt, tizennégy és fél esztendősnek, ahogy kihangsúlyozta nagy büszkén. Tegnap volt – mint mondta – a „tizennégy és feledik” születésnapja. S amikor Íziláj megkérdezte tőle, miért tartja számon ilyen pontosan a napokat, azt mondta, azért, mert amikor a tizenhatodik évét betölti, akkor járt volna le az idő, amit Uegücüben kellett töltenie, akkor mehetett volna vissza a saját falujába, Norodírba.

– De sajnos hiába minden, mert oda akkor sem mehetnék vissza, ha már tizenhat éves lennék! – mondta szomorúan.

– Miért nem? Mi elengedünk! – mondta Íziláj.

– Már nem élnek a szüleim – mondta nekik.

Ez kissé zavaros volt, hogy miért kellett neki egy darabig Uegücüben élnie, ha nem is ott született, s miért nem élnek a szülei. Némi kérdezősködés után azonban ez is kiderült. Kiderült, hogy a leányt úgy hívják, hogy Dzsadzsilla, és ő igazán nem akárki volt, hanem Norodír város királyának egyetlen leánya!

Három évvel ezelőtt történt, hogy Uegücü és Norodír szövetséget kötött egymással, s e szövetség zálogaként Norodír királya, Leguin, elküldte túszként leányát, Dzsadzsillát Uegücübe, Uegücü királya pedig a fiát küldte el Norodírba. Megegyeztek, hogy mindkét gyermek addig marad a másik városban, míg Dzsadzsilla tizenhat esztendős nem lesz, ekkor összeházasodnak.

Volt azonban Norodír királyának fia is, nemcsak leánya! S ez, hogy megszerezze a hatalmat, megölte apját, Leguint, megölte Uegücü királyának fiát, a túszt is, és sikerült is magához ragadnia a hatalmat. Uegücü város nem tűrte ezt, háborút indított Norodír ellen, el is foglalta a várost, kirabolta, aztán Norodír lakói fellázadtak az idegen uralom ellen, kiverték a hódítókat, s azóta is állandó az ellenségeskedés a két város között. Dzsadzsillát pedig már senki nem akarja feleségül venni, nincs is már Uegücü királyának fia! S amióta ő már nem baráti, de ellenséges város leányának minősül, nem is bánnak jól vele, sőt, sehogy sem bánnak vele, kénytelen koldulásból élni, arra azonban vigyáznak, hogy a várost el ne hagyja, mert mégis egy király leánya, hátha még jó lesz valamire...

– Még ha szebb lennék, talán megtetszettem volna valakinek – mondta Dzsadzsilla –, de hát hiába vagyok már tizennégy és fél éves, olyan kicsi vagyok mintha csak tizenkettő lennék, még annyi sem, így aztán hiába csinos az arcom, senkinek sem kellek! Pedig utálok kéregetni!

– Akkor tiszta szerencse, hogy a vízbe pottyantál! – mondta neki Zardán. – Lámcsak, ha nem jössz követ dobálni a hajómra, akkor ez sem történik meg veled!

– Én igazán nem dobtam egy követ sem, én csak néztem a hajót, és még az is lehet, hogy nem is magamtól csúsztam meg, hanem valaki meglökött, mert sok gyerek nem szeretett!

– Emlékeznél rá, ha meglökött valaki – vélte Zardán.

– Nem biztos, hiszen megütötte a fejét! – ellenkezett Íziláj. Aztán így szólt:

– Mondd Dzsadzsilla, volna kedved a nagy Zardán isten felesége lenni?

Igazán megdöbbent ezt hallva Zardán! De még ki sem fejezhette a döbbenetét, mert rögvest sikoltozni kezdett a kis Dzsadzsilla, és térdre rogyva rimánkodott, hogy ne tegyenek vele ilyet, ne öljék meg, ő tényleg nem dobálta meg a hajót!

Csak sokára értették meg, mitől fél: Uegücüben időnként még szoktak embereket áldozni némely istennek, olykor azzal az indoklással, hogy a feláldozott nő ennek vagy annak az istennek lesz a túlvilági felesége! Bár időnként férfiakat is áldoztak fel, a nők sokkal többen voltak, s főleg hadifoglyokból kerültek ki.

Íziláj nem győzte nyugtatgatni a rémült gyermeket, hogy szó sincs ilyesmiről, ő nagyon is életben maradna, mert hát az a bizonyos Zardán isten nem a túlvilágon van, hanem itt az orra előtt, nagyon is él, és ha Dzsadzsilla a felesége lesz, nem kell koldulnia!

Erre Dzsadzsilla boldogan mosolygott, s azt mondta, hogy ez valóban egészen más, és így már nagyon is örvendene neki. Íziláj pedig rögvest kioktatta, hogy azt azért jó lesz tudnia, hogy ő, Íziláj az első és legfontosabb feleség, és engedelmességgel tartozik neki, épp úgy mintha anyja volna!

– Már csak azért is, mert ha kicsit igyekszem, valóban az anyád lehetnék! – mondta neki. – Jobb is lesz, ha ezentúl mamának szólítasz! Nem fogok megsértődni, hogy így öregítesz, te viszont legalább emlékezel így újra meg újra rá, hogy úrnőd vagyok!

Dzsadzsilla habozás nélkül beleegyezett mindenbe.

Később, mikor négyszemközt maradt Zardán Ízilájjal, azonnal így szólt:

– Nézd drágám, nem tiltakoztam, nehogy megrendüljön a tekintélyed, de most már magyarázd meg kérlek, miért raktad ezt a nyeszlett csirkét az ágyamba!

– Rakta az ágyadba a csuklyás hóhér, nem én!

– Már nehogy azt mondd, hogy csak úgy belepottyant magától, mert Dzsadzsilla a vízbe esett és nem az ágyamba!

– Most sincs ott!

– Ha a feleségem, akkor ott lesz!

– Tőlem aztán nyugodtan, de igazán nem kell elsietned, van még ideje kifejlődni... Ha viszont azt kérded, hogy miért akarom, hogy a feleséged legyen, megmondom!

– Halljuk!

– Ő ugye egy valódi királylány. Apja Leguin király volt. Ha tehát a feleséged lesz, mindjárt lesz is némi jogcímed a férjeként Norodír város birtoklására! Érted már?!

– Ah! Ez igaz! Milyen okos is vagy, Íziláj!

– Igyekszem! – nevetett rá a felesége. – De mondd, miért vesztél meg úgy, hogy beleugrasz a vízbe kimenteni az egyikét azoknak, akik dobálnak téged?

– Dzsadzsilla nem dobált.

– Ezt akkor még nem tudtad! És különben sem biztos, hogy nem dobált, ezt csak ő mondja!

– Teljesen mindegy. S hogy miért ugrottam utána? Hát nem te mondtad, hogy „szegény kislány”?! Nem akartam, hogy szomorkodj utána, amikor talán még él!

– Ó, milyen kedves vagy! – simogatta meg Zardán arcát elérzékenyülten Íziláj.

Most már azonban két felesége volt Zardánnak, és Íziláj addig rágta a férje fülét, míg Zardán meg nem írta a házassági szerződéseket. Ebben Íziláj minden jogot megkapott, amit kért magának, még az is szerepelt benne, hogy amennyiben fiút szül Zardánnak, akkor Zardán halála után a királyi hatalmat csakis Íziláj valamelyik fia örökölheti!

– A többi feleségedtől születő fiúk is kaphatnak egy vagy több várost – mondta Íziláj –, de a legfőbb hatalmat, ne is haragudj, de biztosítani akarom az én valamelyik fiam számára!

– Én nem bánom, az is az én fiam lesz...! – vonogatta a vállát Zardán.

Aztán következett Dzsadzsilla házassági szerződése is. Ez rendkívül egyszerű volt Ízilájéhoz képest, bár az azért szerepelt benne, hogy Dzsadzsilla, mint Leguin király egyetlen élő, tör-

vényes leszármazottja, a Norodír város fölötti uralom jogát férjének, Zardánnak adományozza örök időkre! Egyben a szerződésben Dzsadzsilla vállalta az élethossziglani hűséget is. Zardán a maga részéről nem vállalt ilyesmit, mindössze annyit, hogy Dzsadzsillának és gyermekeinek éppoly bőséges ellátást biztosít, mint önmagának. Dzsadzsillának természetesen esze ágában sem volt tiltakozni, meg sem fordult a gondolataiban olyasmi, hogy hűséget követeljen Zardántól.

– Ennek, hogy Dzsadzsilla a várost nekem adta, nem hiszem, hogy nagy jelentősége lesz! – mondta Zardán Íziláinak. – Mindenképpen fegyveres erővel hódíthatom csak meg.

– Ez igaz, de a hódítás után már kisebb lesz az esély így a fellázadásra, mert törvényesebbnek tűnik a hatalmad! Különben is: olyankor kell a várost meghódítanod, amikor az épp nem független, hanem Uegücü vagy más város uralma alatt van! Ekkor te nem hódítóként lépsz fel, hanem felszabadítóként, azt mondod, visszatér Leguin király törvényes utóda, s a norodíriak ahelyett, hogy ellened harcolnának, még segítenek is neked a harcokban!

– Igen! Igazad van Íziláj, ezt pontosan így kell csinálni! – bólintott Zardán.

Minden rendben volt hát közöttük, Dzsadzsilla ráadásul beköltözött Zardán és Íziláj közös kabinjába, ami annál ajánlatosabb is volt, mert bár így szűkösen lettek, de másutt nem is igen volt hely neki a kis hajón. Íziláj pedig annyira szinte lányának tekintette Dzsadzsillát, hogy Szigmillával együtt tanította olvasni. És Dzsadzsilla, ha később is kezdte e tudományt, alig egyetlen nap alatt behozta a lemaradását, rendkívül éleselméjűnek bizonyult.

Nem volt tehát itt semmi baj, egyedül a két testvér, Negolár és Vuldegár vágott gúnyos tekinteteket, amikor találkoztak. S egyszer Vuldegár így szólt Zardánhoz:

– Nehogy megsértődj, de tényleg nagyon rosszul értesz a nőkhöz, „isteni” bátyám! Azt neked is el kell ismerned, hogy ha – legyen neked! – nem is csúnya Íziláj, de legalábbis nem tartozik az igazán szép nők közé! Szigmillát hiába nem vetted feleségül, mégis a te nődnek tartja mindenki, s most itt van ez a kis vakarék, ez a Dzsadzsilla, aki ha lesz is szép nő talán valamikor, egyelőre még egy szép nő ígéretének sem mondható, olyan fejletlen! Soha nem lesz szép feleséged, úgy látom!

– Lesz.

– Ugyan!

– Pedig lesz! Meg is mondom neked, hogy ki!

– Hadd halljam!

– Úgy hívják, hogy Lúria.

– Az meg ki?

– Gigliora királyának, Molbangnak az özvegye. Én ugyan még nem láttam, de azt mondják róla, hogy világszép teremtés!

Vuldegár szabályosan elsápadt.

– Ne őrülj meg Zardán, kérve kérlek! Mi lesz a városommal, ha megőrülsz?!

– Mitől lennék őrült? Kikérem magamnak az ilyen beszédet!

– De hát hallottuk, hogy az özvegyet is elföldelik a király tetemével együtt! Azaz, nem, mert elsüllyesztik, de ez ugyanaz, meghal! Az nem lehet a tied, csak ha vagy magad is utánahalsz...

– Majd ha bolond lennék! De nem vagyok az!

– Akkor pedig attól félek, valami őrültségen töröd a fejedet, hogy megmentsd a nőt! De azon rajtavesztesz! Könyörgök, inkább soha többé nem gúnyolódom a feleségeiden, egy szót sem szólok, de ne a szép nőkön járjon az eszed, hanem a hatalmon! Ezzel törődj! Figyelj, elismerem, hogy okosabb vagy nálam, azt az írás nevű borzalmat is csak te tudtad megtanulni, tartsd be az ígéretedet és szerezz nekem várost, de addig meg ne bolondulj, jó?! El ne vegyék az eszedet a szoknyák!

– De hát miről beszélsz, kedves öcsém?! Én isten vagyok, nekem nem lesz nehéz megszerezni Lúriát!

– Ezt, hogy isten vagy, meséld a többieknek, ne nekem! Én megígérem, hogy senkinek nem beszélek róla, hogy nem hiszek az istenségedben, mert belátom, hogy az rombolná a tekintélyedet, s így az én esélyeimet is a városra, de én csöppet se hiszek benne! És abban sem, hogy megszerzed Lúriát! A csalánevés elképesztő mutatvány volt, elismeréssel adózom neked, óriási önuralom kellett hozzá, hogy szemrebbenés nélkül elviseld a csípését, de ez nem lesz elég Lúria megszerzéséhez! Nem tudod megakadályozni, hogy megöljék! Biztos, hogy őrzik, senkit nem engednek a közelébe!

– Na és? Minek akadályozzam meg a halálát?

– Csak nem egy hullát akarsz feleségedül?! – sápadt el még jobban Vuldegár.

– Én ugyan nem! De egy feltámasztott halottat már miért ne?

– De... de...

– Ne hebegj már! Hiszen, mint legfőbb isten, a halottaknak is ura vagyok! Elküldöm a lelkemet az alvilágba, és ott ráparancsolok majd Lúria lelkére, hogy térjen vissza! Ez igazán egyszerű!

– Zardán, nem lehetsz olyan hülye, hogy magad is hiszel ebben! Könyörgök neked, bátyám, ne csinálj őrültséget, akkor a giglioraiak mindegyikőnket lemészárolják, mert meggyaláztuk a temetési szertartást! Figyelj, inkább szerzek neked szép nőket, szépséges, gyönyörűséges nőket, feleségnek vagy csak szeretőnek, ahogy akarod! Van egy igazán kiváló rabszolganőm odahaza, neked adom ajándékba, pedig még csak egyszer voltam vele, jó?!

– Ajándékodat máris elfogadom, de ami Lúriát illeti, majd figyeld csak meg, hogy én a közelébe sem megyek, s mégis feltámasztom! – vigyorgott Zardán.

– Ne fuss már ennyire a szoknyák után, mert...

– Miért nem? Vuldegár, te nem parancsolhatsz nekem, vedd már észre! Különben sem én futok a szoknyák után, hanem te!

– Én?! Hát én?!

– Te hát! Azt hiszed, nem tudom, hogy amióta Szigmillát megkívántad, s ő még kézlegyintésre sem érdemesítette a kukacodat, azóta nap mint nap megkörnyékezed, szinte óránként?! Pedig Szigmilla megmondta, hogy nem kellesz neki! Sőt, még azt is megmondta, hogy bár még egy hete sem tanul olvasni, de már majdnem ismeri is ezt a tudományt, nem is hazudott, mert én is, Íziláj is tanúsíthatjuk ezt az állítását, és az lehet, hogy te csak egy ribancnak tartod őt, de ő meg téged tart műveletlen tahónak! Megmondta neked, hogy nem lesz a tied, mert minek becsüljön egy férfit, aki annyit sem tud, mint ő, a nő! Na, szóval melyikünk is fut a szoknyák után?! – kacagott Zardán, azzal otthagyva Vuldegárt, visszatért a kabinjába.

Ott aztán elmesélte e beszélgetést Ízilájnak.

– Ez könnyelműség volt, Zardán! – rótta meg őt a nő szigorú tekintettel. – Mert hisz nem biztos, hogy sikerül a tervem!

– Akkor úgyis vége mindennek, mert arra a kincsre szükségem van!

Később Zardán beszélt Szigmillával is, s megkérdezte tőle, mi a véleménye Vuldegárról.

– Tulajdonképpen meg tudnék bocsátani neki – mondta eltűnődve a nő – csak sajnos tudom, hogy ha egyszer is engedek neki, újra csak ócska ribanc leszek a szemében! Különben is, én ugyan nagyon szeretem a férfiak ölelését, de az az igazság, hogy látom már, ostoba voltam, amikor szíre-szóra engedtem mindenkinek! Mert nekem még sosem udvarolt senki, s most, hogy nem engedtem Vuldegárnak, elestem talán egy kis ágybeli örömtől, de sokkal többet kaptam cserébe: nagyon tetszik ugyanis, amint látom, miként töri magát utánam! Efféle élvezetben még sosem volt részem! És ez nem történik meg, ha nem mondod el nekem Vuldegár véleményét rólam! Köszönöm neked, uram! – mondta mosolyogva, hálásan Zardánnak.

Elérkeztek aztán végre Gigliorába! Gigliora pedig igazán nagy város volt, a legislegnagyobbak egyike! S most még ehhez hozzájött a temérdek versenyző, a még több néző – iszonyatos tömeg volt hát a városban, és szerte a környéken, a mezőkön, mindenütt!

A kikötőben sem volt jobb a helyzet: a parthoz közel minden horgonyzóhely foglalt volt. Még egészen messze bent a tavon is, ahol elég sekély volt a víz a horgonyvetéshez, hajók álltak, kicsik és nagyok, evezősök és vitorlások, hasas kereskedőhajók, kisebb hadibárkák, bár most ezek sem fegyvereseket, hanem nézőket szállítottak, lószállító hajók, meg mindenfélék, amilyeneket csak el lehetett képzelni. Zardánék épp az ünnepség előtti utolsó napon érkeztek meg, s már csak egészen messzire a parttól találtak maguknak helyet, ami azért volt kellemetlen, mert ők a hajójukon akartak aludni, valószínűleg úgysem bírták volna megfizetni most a parti szálláshelyeket, így azonban naponta ki- és be kellett csónakázniuk a hajó és a part között.

– Másrészt, bizonyos értelemben nagyon is jó, hogy itt vagyunk... – dünnyögte Íziláj, és Zardán egyetértett vele. Őt már a legkevésbé sem érdekelte az ünnepség, annál inkább a kincs! És bár messze voltak, de innen is láthatták annak a hajónak az árbocait és felépítményét, ami majd a király tetemét a kincsekkel együtt a tó mélyére viszi. Vakítóan csillogott a Nap sugaraiban, mert mindenütt aranylemezekkel borították be, még az árbocait is a legvékonyabb csúcsig, bár abban Zardán is, Íziláj is biztos volt, hogy ezek csak hajszálvékony aranylemezek lehetnek. De még így is, micsoda értéket jelentett! És belül sem lehet ám üres!

– Pedig üres – mondta nekik egy gigliorai polgár, amikor partra léptek és beszédbe elegyedtek vele – mert a kincseket csak az Ünnep lezajlása után helyezik el benne, nehogy ellopja valami galád tolvaj azokat, vagy ha addig vihar lenne és netán elsüllyed a hajó, nehogy víz alá merüljön a király nélkül!

A partra különben nem ment ki mindegyikőjük. A temérdek embert meglátva Dzsadzsilla kissé nyugtalan lett, és azt mondta, fél kimenni, mert még elkeveredne Zardán mellől, s akkor akármi is megtörténhet vele, egy gyönge, magányos lánnyal! Szokott olyan történni, hogy efféle gyerekeket, főleg épp lányokat, akik nem tudnak még úgy sem védekezni, mint a fiúgyerekek, elrabolnak rabszolgának! Azt mondta, ő nem kíváncsi az Ünnepre, neki elég boldogság, ha Zardán isten felesége lehet, megvárja inkább itt a hajón őket! Íziláj is bölcs dolognak tartotta ezt, és Zardán is beleegyezett.

Ízilájt természetesen le sem lehetett volna beszélni róla, hogy megnézzen egy igazi tóparti óriásvárost! Rá különben is szüksége volt Zardánnak. Ezért ők ketten partra szálltak, néhány

fő kísérettel, ezek jobbára a dzampói sportolók voltak. Velük tartott Negolár és Vuldegár is, és Szigmilla, akinek sebei már túlnyomórészt begyógyultak, és nagyon kíváncsi volt, mert még sosem járt itt.

Itt aztán a kutya sem törődött az érkezésükkel, senkit nem érdekelt, hogy egy isten is csatlakozott az utcákon hömpölygő sokadalomhoz. Első útjuk mindenesetre a kikötő közelében levő egyik hivatalba vezetett, ahol feljegyezték, hogy Dzampó bajnokai is részt vesznek a küzdelmekben. Megmondták, hogy másnap és a következő napokon melyik versenyszám hol, a város környéki mezők melyik részén lesz, s azt is megtudták, hogy melyik bajnokok melyik más városok bajnokaival fognak mérkőzni. A résztvevők nagy száma miatt ugyanis nem mérkőzött meg mindenki mindenkivel, hanem voltak külön selejtező mérkőzések, aztán középdöntő és döntő. Másnap zajlottak a selejtezők, következő napon a középdöntő, s azután a döntő.

Dzampó bajnokai sorra bemondták a nevüket. Negolár és Vuldegár nem jelentkezett a bajnokságra, de Negolár így csipkelődött Zardánnal:

– Te miért nem állsz ki, Zardán, mi? Hiszen egy igazi istennek semmi nehézséget nem okozhat megnyerni ezt a kis barátságos viadalt!

Zardán nem sértődött meg, még csak nem is haragudott. Jóelőre felkészült természetesen az efféle kérdésekre, méghozzá nemcsak ő maga, de Ízilájjal is megbeszélte a lehetséges válaszok előnyeit és hátrányait.

– Nem lenne méltó hozzám, hogy induljak a versenyeken, és learassak egymagam minden babért!

– No persze, persze – bólogatott gúnyosan Negolár –, de legalább egyetlenegy versenyszámban igazán megmutathatnád a kiválóságodat!

– Teljesen felesleges, mert hiába állok ki bármiben, győzelmem után te meg a hozzád hasonló kétkedők úgyis azt mondanák, hogy csak szerencsém volt, azért nyertem!

– Igen, ezt valóban elmondhatnám, ha például íjászatban nyersz, mert ott tényleg lehet némi szerepe a szerencsének is – ismerte el Negolár –, de már például az erőt igénylő sportokra ez nem igaz! Vagy itt van például a futás! Szó sem lehet itt szerencséről, a véletlennek ebben semmi szerepe, hiszen egyértelmű, hogy ki a gyorsabb és ki a tohonyább!

– Nézd Negolár, ami az erőt illeti, nem látszom olyan izmosnak, mint más versenyzők, ha tehát nyerek, már nem is szerencsére, de csalásra gyanakodnátok! Ami meg a futást illeti, csak nem fogom kinevettetni magamat ilyen gyerekeknek való, rövid távolságokon?! Hiszen még a leghosszabb táv is mindössze öt kilométeres – hát mi az egy istennek, sőt legfőbb istennek?!

Negolár savanyúan hallgatott. Ez az átkozott Zardán, hogy kibeszéli magát mindenből!

Megszólalt ellenben a nevezéseket lajstromozó hivatalnok! Ezt mondta:

– Nem tudom uram, miért nevezed magadat istennek, de ha kevesled a táv hosszát, azon igazán segíthetünk! Tudd meg, hogy az előre bejelentett versenyszámokon kívül mindenki indulhat bármilyen külön versenyszámban is, ha óhajt! Hogy is ne indulhatna, hiszen ez növeli az Ünnep látványosságát! Más se kell hozzá, csak hogy közöld velem, mire gondolsz, azt kihirdetjük, s a verseny utolsó napján azt is megrendezzük, persze csak akkor, ha nem igényel különleges előkészületeket, s ha lesz, aki jelentkezik ellenfeledül!

Zardán csodálkozva, és némileg ijedten hallgatott.

– Mondd hát uram, milyen hosszú legyen a pálya, amin versenyezni óhajtasz? – kérdezte barátságos mosollyal a hivatalnok.

Zardán nyelt egy nagyot, majd tétován nézett végig mindenkin, aki a kis helyiségben ott volt. Negolár leplezetlenül gúnyos mosollyal figyelte, Vuldegár is mintha somolygott volna, de messze nem volt annyira kárörvendő, mint Negolár. A többiek várakozóan néztek rá, közömbösen, vagy éppen kíváncsian.

És tudta, most már nincs mit tenni, muszáj lesz versenyeznie! Bele se mert gondolni abba, mi lesz, ha nem nyer. Ajaj! Milyen távot is válasszon?!

Tudta, egyetlen esélye van: ő nem különösebben gyors, tehát csakis az állóképességére hagyatkozhat. Mélyet lélegzett hát, s így szólt:

– Isten vagyok, s egy istenhez nagy dolgok illenek! Olyan hosszú távon akarok hát futni, mint még soha senki! Legyen a táv ötven kilométer!

– Mekkora?! – sápadt el döbbenetében a hivatalnok.

– Ötven kilométer! – ismételte meg Zardán, szerényen mosolyogva. Most már tudott mosolyogni. Teljesen függetlenül attól, hogy ő bírja-e végig, biztos volt benne, hogy tovább képes futni, mint mások. Más versenyzők nem futkostak reggelente a város körül, mint ő, hála Fulliónak. A többiek legfeljebb sprinterek, rövid távra edzettek, néhány száz méterre. A legelején lehet sőt biztos, hogy le fogják hagyni, de ez semmit nem jelent, legkésőbb a tizedik kilométernél utoléri őket. És úgyis csak az a lényeg, hogy tovább bírja, mint a többiek. Akkor már akár abba is hagyhatja, mondván, hogy nincs értelme tovább futnia, ha nem maradt ellenfele.

– Ötven kilométer, az éppen a tízszerese a mostani leghosszabb távnak! – magyarázta. – Ez az, ami méltó hozzám! De külön megkövetelem, hogy te, Negolár, szintén indulj a versenyen! Légy az ellenfelem! Ne mondhasd, hogy csalás van a dologban! Azt akarom, hogy végig vagy mellettem fuss, hogy láss, vagy előzz meg, ha ugyan bírod!

– Megőrültél! Én világéletemben utáltam futni!

– De tanulni is. Akinek nincs a fejében, legyen a lábában! És az egész úgyis a te ötleted volt! Jössz vagy nem? Vagy nevezzelek gyávának, aki még a futástól is fél?!

– Jó! Megyek! De ha előbb esel össze, mint én, esküszöm, hogy beléd rúgok!

– Jobb, ha elhallgatsz! Végy példát inkább a testvéredről, Vuldegárról! Tehát – fordult Zardán a hivatalnokhoz – intézkedj kérlek, hogy legyenek ellenfeleim erre az istenhez méltó távolságra!

Alig léptek ki a hivatalnoktól, máris felhangzott mögöttük a pusmogás, álmélkodás, ezt jól hallhatták, nem is igyekeztek titkolni a bentiek. Zardán azonban nem törődött ezzel. Sőt, inkább még örült is neki. Ha veszít, a hajón vele jöttek, a dzampóiak előtt úgyis elveszítené a tekintélyét, vége a nagy terveinek, akkor is, ha senki gigliorai nem törődik vele, ha viszont győz, úgy jó, ha minél többen lesznek tanúi!

Egyelőre olybá tűnt, kísérete sokkalta jobban bízik a sikerében, mint ő maga! Ez pedig nem keveset jelentett, mert Zardán majdnem bizonyos volt a győzelmében. Súlyos kétségei lettek volna még akkor is, ha a táv öt kilométer, de az ötven, az semmi, attól nem igazán félt. Öt kilométerre számos bajnok edzett az Ünnep miatt, de ötvenre még soha senki. Igaz, ő maga sem futott még soha ekkora távot, a leghosszabb olyan tíz és tizenöt között lehetett, úgy

becsülte, nem kétlette hát, hogy hulla fáradt lesz mire a végére ér. De ha ő úgy fog kinézni, mint egy nedves rongy, mi lesz a többiekkel?!

Azt meg, hogy a futás végén miért néz majd ki olyan fáradtan, nem nehéz megmagyarázni: ő, hogy becsületes legyen a mérkőzés, természetesen nem használta saját isteni hatalmát, csupán emberi teste erejére támaszkodott! De ha győz, már úgysem érdekel ez sem senkit, nem vonják kérdőre, csak ünnepelik majd!

Egyáltalán nem haragudott Negolárra, inkább majdnem hálás volt neki. Azért nem igazán, csak majdnem, mert azt azért jól tudta, Negolárnak nem az volt a célja, hogy fokozza az ő hírnevét, hanem épp ellenkezőleg! Na, de most ráfázik! Akármi történjék is a versenyen, az teljesen biztos, hogy Negolárnál sokkal jobban fog szerepelni! Birkózásban alul maradna vele szemben, de futásban soha!

Kísérete mindenesetre hangos örömujjongással tódult ki a hivatalból. Nagyon megörvendtek annak, hogy végre a nagy Zardán isten is beszáll a versengésbe! Ha egyikük sem lesz érmes, Zardán akkor is biztos, hogy nagy dicsőséget szerez majd Dzampónak! Végre egy alkalom, amikor Dzampó neve is felkerül a gigliorai dicsőséglistára!

Volt ugyanis egy nagy kőfal e városban, amibe minden negyedik évben belevésték jó mélyre a legkiválóbb bajnokok nevét. Dzampói bajnok neve még nem került fel oda.

Igaz, Zardán nem is ember, hanem isten. Azt mondja magáról, s ez biztos igaz is, hiszen már eddig is bizonyított! De hát olyan nagy baj ez?! Ha isten is, akkor is Dzampó istene ő! Majd most jól megmutatja az egész világnak! És milyen igaza is van, hogy nem kicsi, hitvány távokat fut, hanem nagyot! Az eddigi táv tízszeresét! Ez igen, ez ám az isten, senki nem is kételkedhet benne!

S így, ezért, amíg jöttek kifelé, körbefogták az ő szeretett istenüket, s hangosan kezdtek kiáltozni:

– Helyet Zardánnak! Utat a mi hatalmas istenünknek!

Nem volt szokatlan a bajnokságon résztvevők közt, hogy a bajnokok egy-egy isten szobrát is magukkal cipelték, akitől védelmet és segítséget vártak a versenyeken, s ezt a giglioraiak szelíd elnézéssel tűrték. Ők talán minden város lakóinál kevésbé voltak vallásosak, de nem szóltak bele az ilyesmibe, még utat is engedtek a szoborcipelőknek, a felvonulásoknak, mert ez némileg szórakoztató volt, meg mert alig akadt gigliorai, aki valamilyen formában ne részesült volna a nagy ünnep alatt ideözönlő rengeteg idegen hasznából. Most azonban nem is kicsit megdöbbentek, hogy ezek a fickók nem szobrot cipelnek, hanem egy nagyon is ember felé fordulnak olyan pillantásokkal, hogy lehetetlen lett volna eltéveszteni: ez az a Zardán, aki szerintük isten!

Aznap ennek ugyan semmi következménye nem lett, de másnap már annál inkább, különösen, mert eddigre már igazán mindenfelé elterjedt annak a híre, hogy ez a Zardán teljes ötven kilométert akar futni a rendkívüli versenyszámokra fenntartott utolsó napon! Ez a nap különben többnyire afféle cirkuszi mutatványokkal szokott eltelni, mint például a kardnyelés, kötéltáncosok produkciója, lovasmutatványok, szóval minden olyasmi, ami nem része hagyományosan az Ünnepnek, de ez, hogy egy ember ötven kilométert fusson egyhuzamban – vagy nem is ember? – ez olyasmi volt, ami példa nélküli!

Természetesen rögvest akadtak olyanok, akik hasznot akartak húzni ebből is. Egy drága ruhákba öltözött férfi odasündörgött hozzájuk, és alázatosan azért a kegyért esedezett, hogy beszélhessen az általa kiváltképp tisztelt Zardán istennel. Zardán megengedte neki. Igen ám,

de mellette állt Íziláj is, akinek valamiért nem tetszhetett a férfi, mert még Zardán meg sem szólalhatott, máris ezt kérdezte a férfitól:

– Miért tiszteled nagyon Zardán istent?

– Mert egy alkalommal, amikor imádkoztam hozzá, megsegített és jó feleséget kaptam! – felelte a férfi szemrebbenés nélkül. Ő természetesen nem hitt Zardán istenségében, de úgy vélte, Zardán nem fogja őt hazugsággal megvádolni, hiszen dicséri őt!

– Mikor volt ez? – kérdezte Íziláj.

– Két esztendeje lehetett! De megbocsáss szép hölgy, én most a nagy istenhez jöttem, mert...

– Új feleséget akarsz? – kérdezte metsző hangon Íziláj. Hiszen azt ő is tudta, hogy itt Gigliorában talán még most sem hallott mindenki Zardánról, két esztendeje pedig még maga Zardán sem tudta, hogy ő tulajdonképpen egy isten!

– Nem, dehogy is, csak segíteni szeretnék a tiszteletre méltó Zardánnak! – azzal a kezében kicsiny üvegcsét nyújtott előre. – Ebben az üvegben olyan anyag van, amit egy messzi utam során egy nagy varázslótól szereztem be! Teljes ezer fotba került, de megéri, mert csodálatos anyag! Aki beveszi, az egy időre tíz ember erejével és fürgeségével rendelkezik! Minden bizonnyal hatalmas szolgálatot tenne a nagy Zardán istennek az ő nagy futásában! Én ezer fotot fizettem érte, és az üveg még félig tele van, ami tehát ötszáz fotot érne, de én odaadom az általam kiváltképp tisztelt istennek mindössze kétszázért! És egy alkalomra elég egyetlen kicsiny cseppecske belőle!

Zardán érdeklődve nézegette az üveget.

– Meg ne vedd! – szólt most Íziláj.

– Eszem ágában sincs megvenni! – mondta Zardán, kissé talán sértődött hangon, mert Íziláj nem bízik az ő ítéletében. – Ez az ember szemérmetlen csaló és hazudozó! – szólt metsző hangon, a férfi szemébe nézve. Az ijedten igyekezett hátrébb lépni, de mindhiába, mert alig szólt így Zardán, az emberei máris szorosan körbevették a férfit.

Íziláj már azt hitte, Zardán is azért nevezi csalónak a férfit, mert az állítólag már két éve is imádkozott Zardánhoz, de Zardán ehelyett ezt mondta:

– Az még hagyján, hogy nekem, egy istennek mindenféle kotyvalékot akar eladni, holott épp mert isten vagyok, nekem ilyesmire semmi szükségem! De hazudik, mert azt állítja, hogy egy varázslótól vette ezt az anyagot, márpedig én isteni mindentudásomnak hála, jól tudom, hogy ez egyáltalán nem igaz! – azzal így szólt az embereinek:

– Pofozzátok meg egy kicsit, hogy tiszteletet tanuljon, aztán lökjétek odébb, hogy ne zavarjon a bűzös leheletével!

Ez meg is történt. Később aztán Íziláj szerét ejtette, hogy négyszemközt beszélgethessen Zardánnal.

Íziláj előző este meglehetősen dühös volt, mert úgy vélte, a versenyen indulással Zardán felesleges kockázatot vállalt, de Zardán megmagyarázta neki, hogy nincs mitől félnie, mert a hosszú távban igazán gyakorlottnak mondható. Mégis azt hitte most Zardán, hogy valamiért szemrehányás következik, például mert a férfi csak egy kereskedő volt, és nem érdemelt volna büntetést, amiért jó árat próbált kialkudni.

Nem így történt.

– Tudod mi volt abban az üvegben? – kérdezte Íziláj.

– Mi?

– Valószínűleg Hármas Cseppek.

– Az meg mi?

– Igen kegyetlen anyag! Úgy működik, hogy aki beveszi, az a bevevés után mintegy négy-öt órán át igazi őrültként viselkedik, tör-zúz mindent, ami a kezébe kerül, ha nők vannak a közelében, azokat megerőszakolja, üvöltözik is. Aztán elmúlik róla ez az őrület, és nem is emlékszik semmire, amit őrületében művelt, ellenben tényleg nagyon fürge és erős talán úgy hat-hét óra hosszat. Ezalatt egyben nagyon jól is érzi magát, mintha lebegne, minden könnyűnek és szépnek tűnik előtte, és bármit is csinál, nem érez fáradtságot. Azután ismét rátör egy őrültségi periódus, de már nem olyan erővel, és végül elalszik. Alszik több, mint egy teljes napig. Amikor felébred, csak arra emlékszik, ami a középső időszakban történt vele, amikor jól érezte magát, ellenben olyan kibírhatatlanul fáradt, mint még talán soha, mert a szer kiszívta minden erejét! Sokan élnek e szerrel a versenyzők közül, az első időszakra bezárkóznak valahová, még le is kötöztetik magukat, hogy botrányt ne csapjanak, aztán hogy nyertek – már ha nyernek – gyorsan eltűnnek a rajongóik elől, míg elmúlik a szer utóhatása! Azért Hármas Csepp a neve, mert háromszoros a hatása, de e három hatásból kettő sajnos rossz! De te honnét tudtad Zardán, hogy csaló az illető?

– Mert Fullió arra tanított, hogy varázslók nincsenek!

– Bölcs ember az a Fullió! Bár nem is tudom, van benne valami furcsa...

– Igen, és anyám azt mondta, hogy egyszer levágta Fullió karját, s az visszaragasztotta! Most tehát nem tudom, kinek higgyek: anyámnak, hogy Fullió egy nagy varázsló, vagy Fulliónak, hogy varázslók nincsenek! Te mit gondolsz Íziláj?

– Én hajlamos vagyok nem hinni a varázslókban! Eddig minden varázslatról, amit láttam, kiderült később, hogy csak ügyes bűvésztrükk! És abban is biztos vagyok, hogy ha élnek netán mégis igazi varázslók, azok csak kevesen lehetnek, és semmiképp sem fogják a tudományukat pénzért árusítgatni, mert úgyis mindenük megvan, amit akarnak, még pénz is, ha kell nekik: hiszen elővarázsolják! De nyugtass meg, Zardán, ugye nem fogsz semmi efféle kotyvalékot bevenni?!

– Erről ne is essék több szó, Íziláj, mert még azt hiszem, hogy nem jó nőt vettem feleségül: holott azt hittem, becsülsz valamire! Több eszem van az ilyesminél! Tudd meg, hogy akkor sem venném be, ha tudnám, hogy csupa kiváló hatása van! Amint valami ilyesmit megvásárolnék, oda lenne a tekintélyem az embereim előtt, hiszen micsoda dolog az, hogy egy isten holmi porok, cseppek, kenőcsök mankóira támaszkodva tud csak győzni!

– Jó, ne haragudj kérlek, csak annyira izgulok a verseny miatt... ez döntő a későbbi terveink szempontjából, úgy érzem...

Zardán csak megsimogatta Íziláj fejét, és nem szólt semmit.

Különben már aznap eldőlt, hogy Dzampó bajnokai nem fognak igazán nagy sikert elérni! Ugyanis kivétel nélkül mind kiestek már a selejtezőkben... azaz nem mindegyikük! Cserjan súlyemelésben tovább jutott! Méghozzá a második legjobb eredménnyel, alig valamivel maradt el épp Gigliora versenyzőjétől, a legjobbtól, akit úgy hívtak, hogy Kálegu.

Ennek természetesen nagyon örvendett Cserjan! De mindenki más is a csapatban. A többi versenyző kiesése nemigen búsította el őket, ehhez tulajdonképpen hozzászoktak már, de íme, Cserjan, aki pedig nem is isten, jó eséllyel fog indulni még akár az első helyért is! Hiszen ha

most a második legjobb lett, akkor a holnapi középdöntőben is biztos tovább jut, aztán a döntőn már akár nyerhet is egy kis szerencsével! Bár igaz, azt szokták mondani, ez nem olyan, mint az íjászat vagy dárdavetés, itt nem lehet holmi kósza szélroham, itt egyértelmű ki tud és ki nem tud: hiszen vagy felemeli a súlyt, vagy nem!

Ennek nagyon örvendett Cserjan. Büszke volt elért sikerére, s remélte, hogy ezt megfejeli egy újabbal is.

– Milyen nagyszerű is, hogy épp súlyemelésben indulok! – mondta. – Itt nem lehet csalni! Bár attól azért félek, hogy megpróbálkoznak valami disznósággal, szemmelveréssel, átokkal, egyéb undok varázslással...

– Semmitől ne félj, ilyesmi ellen megvédelek! Hiszen mondtam! Csak az a lényeg, hogy te megtégy minden tőled telhetőt! – jelentette ki Zardán magabiztosan. Hiszen ő nem hitt a szemmelverésben és hasonlókban. Fullió, amikor erről szó esett egyszer, azt mondta, ez még nagyobb baromság, mint a varázslásokban való hit.

Gigliora királya, Mubszár maga is megtisztelte a jelenlétével a versenyeket. Aztán az aznapi versenyek végén még külön is megtisztelte a győzteseket azzal, hogy beszédet mondott nekik, s kifejezte reményét, hogy holnap még nagyszerűbb teljesítményt nyújtanak.

Aznap már nem is történt velük semmi különösebb, és boldogan, reménykedve tértek nyugovóra.

Másnap reggel aztán újra kivonultak jó messzire, a város határába, ahol a réten a különböző versenyszámokat bonyolították le. Őket persze már csak a súlyemelés érdekelte. Cserjan igazán nagyon izgult, de egyben büszkén is páváskodott, mert sokan jöttek el őt megnézni, hiszen mindenki meglepetésére a tegnapi selejtezőn ez a még névtelen, senki által nem ismert férfi lett a második legjobb eredmény produkálója!

A tisztáson már ott terpeszkedtek az irdatlan vastömegek, amiket a bajnokoknak meg kellett emelniük. Ezek tulajdonképpen nagy, kétkezes súlyzók voltak, melyeknek mindkét oldalára ötven-ötven kilós tömeget raktak. Aztán ezeket le sem vették onnan, csak raktak még rá, mindaddig míg a bajnok azt újra meg újra ki tudja nyomni.

Minden bajnoknak saját súlyzója volt ekként, de a rárakandó súlyokat a verseny szervezői hitelesítették, hogy csalás ne lehessen a dologban. És azért volt mindenkinek saját súlyzója, mert állítólag egy réges-régi versenyen az egyik versenyző panaszkodott, hogy az előtte emelő bajnok tenyere nagyon izzadt, és csúszik a rúd. Nosza, most már izzadhat bárkinek a tenyere, nem számít: az ő baja az, a saját rúdját izzadja össze!

S így legalább hamarabb is véget ér a verseny. Egyszerre ugyanis ötvenen emelhetnek. Ez nem utolsó szempont, hiszen a közönség nemcsak a súlyemelésre, de a többi versenyekre is kíváncsi!

A verseny rendje szerint egymás után öt emelést hajtanak végre, azután néhány perc szünet következik, pihenés céljából, s azután jönnek a még nehezebb súlyok. Mindegyik emelés után mintegy tíz kilóval nehezítették a súlyokat.

Cserjan könnyedén felemelte a száz kilót, majd a száztizet is, egészen a százötvenig. Ugyanígy tett minden más versenyző is. Ez még szinte csak a bemelegítés volt.

A szünet után azonban sorra kezdtek kipotyogni a versenyzők. Itt már keményedett a küzdelem, hiszen közeledtek a kétszáz kiló felé!

De Cserjan állta a sarat. Csakúgy, mint Gigliora büszkesége, Kálegu. Végül a második forduló végeztével már csak negyvenen maradtak a versenyzők, de ez még mindig sok volt, mert a holnapi döntőre nem maradhat csak tíz! Ezért következett a harmadik forduló, de most már csak öt kilókkal nehezítették a súlyzókat.

És Cserjan még most is bírta, bár már egyre nehezebben! De sorra kinyomta a súlyzót, sőt, úgy látszott, hogy ha fárad is, de alig jobban sőt talán nem is jobban, mint Kálegu! Mindenesetre a harmadik forduló végén már csak tizenöten maradtak versenyben, ezekből kellett kiválasztani a legjobb tizet a következő fordulóval, és közülük Kálegu és Cserjan látszott a legkipihentebbnek, legkevésbé fáradtnak. A dzampóiakon egetverő lelkesedés uralkodott el. Egyre jobban bíztak benne, hogy Cserjan legalábbis a második helyezést megszerzi holnap, sőt, titokban azt remélték, hogy talán az elsőt is. Hiszen olyan kevésen múlna!

S következett a negyedik forduló! A bajnokok odaléptek a súlyzóikhoz, s az adott jelre, ami egy sípszó volt, fel kellett emelniük azt. Cserjan le is hajolt, meg is ragadta a súlyzót, fel is emelte a melle magasságáig... majd csaknem leejtette, de iszonyatos erőfeszítéssel mégis felhúzta, és kinyomta! Aztán amikor ledobhatta, izgatottan nézett feléjük, főleg Zardánra, és a súlyzóra mutogatott. Nem értették, hogy mi a baja, és oda sem mehettek, ez verseny közben tilos volt.

Újabb nehezékeket pakoltak a súlyzókra, s amikor az ő súlyzójára tették, Cserjan izgatottan magyarázott valamit a súlynövelést végző férfinak, de az csak a fejét rázta.

– Valami baj van! – mondta izgatottan Íziláj.

Ezt Zardán is tudta, de tudta azt is, hogy mit sem tehet.

Cserjan közben a tenyerét dörzsölgette a ruhájába, majd amikor kellett, ezt a súlyt is kinyomta a feje fölé.

S most már csak tizenegyen voltak versenyben! Következett az újabb lökés. Cserjan megfogta a súlyt, ki is nyomta a feje fölé – de csak majdnem! Az utolsó pillanatban az kicsúszott a kezéből, és lehuppant a földre!

Ez nagy kár volt! Ez azt jelentette, hogy Cserjan nem került be a holnapi döntőbe! Különben nemcsak ő: két másik bajnok is elejtette a súlyokat, de ők mégis bekerültek, mert a szabályok szerint mindig a tíz legjobb mérkőzik egymással a döntőben, s ez a két fő kicsit tovább tartotta meg a súlyt, mint Cserjan.

– Mi történt? – kérdezte Íziláj, amint Cserjan visszatért közéjük. De kérdeznie sem kellett, mert Cserjan rögvest Zardánra támadt.

– Azt mondtad, hogy megvédesz a csalások ellen, s erre tessék, bekenték valami csúszós szarral a rudat! Már először is majdnem kicsúszott a kezemből, de aztán utoljára már végképp nem bírtam megtartani, hiszen ha egy súly csúszik, akkor sokkalta nehezebbnek tűnik, mint amilyen egyébként! És hiába mondtam a szervezőknek, azok csak azt mondták, hogy biztos a tenyerem izzad! Mert nem lehetett látni a zsírt, ami rajta volt! És nem segítettél Zardán, pedig még integettem is! Holott ez így már nem tisztességes verseny, ez csalás, akkor meg már igazán bevethetted volna a hatalmadat, ha ugyan van neked olyan!

– Én azt mondtam, a varázslatok ellen védelek meg téged és mindenkit! Ez pedig nem varázslat! – mondta gyorsan Zardán.

– De akkor is csalás! Ha ők csalhatnak, akkor mi miért nem varázsolhatunk?! Ha isten vagy, tégy valamit!

– Ha teszek is valamit, azt nem lehet úgy, hogy mindenki rájöjjön, egy isten avatkozott közbe! Akkor rögvest ők beszélnének csalásról, érted már?! Gyere, menjünk vissza a hajóra, aztán majd eltöprengek a dolgokon!

Vissza is mentek, de lényegesen rosszabb hangulatban, mint ahogy elindultak idefelé. S odabent aztán Íziláj és Zardán félrevonultak egy kis beszélgetésre.

– Szerintem – mondta Íziláj – a giglioraiak tehették, valaki, akinek sok pénze feküdhet a fogadásokban, amit Kálegu győzelmére kötött, s látván, hogy egyedül Cserjan esélyes Kálegu ellen, így akarta biztosítani, hogy Cserjan ne nyerhessen!

– Ez világos, de mit tehetnék?! Főleg most már, hogy Cserjan hivatalosan ki is esett?!

– Egyvalamit még talán lehet tenni, bár sok pénzbe kerülne... – tűnődött Íziláj.

– Mit? Vesztegessek meg valakit?

– Ugyan már! Nincs nekünk annyi pénzünk! Hanem... de tudod mit? Gyere, nézzünk körül a városban – de csak kettesben!

– Kettesben?

– Persze! Nehogy véletlenül is meghalljon itt a hajón valaki valamit, ami nem rá tartozik, s különben is a városban van dolgunk!

Zardán nem vitatkozott, és partra szállt Ízilájjal. Ott aztán a felesége így szólt hozzá:

– A szabályok szerint nem az a legfontosabb, hogy ki tudja felemelni a súlyt, hanem hogy a döntőben a legjobban szereplő tíz bajnok mérkőzik egymással! S kétségtelen, hogy Cserjan volt a tizenegyedik legjobb, ezt senki le nem tagadhatja! Amennyiben tehát gondoskodunk róla, hogy az esélyesek egyike kiessen a sorból, úgy Cserjan magától értetődően bekerül a holnapi tíz közé, és versenyezhet!

– Fogjuk el és öljük meg a tíz versenyző egyikét?

– Á, dehogy! Nem mintha lelkiismeretfurdalásom lenne, elvégre ők is csaltak, de ez túl veszélyes. Hiszen biztos, hogy állandóan a rajongóik között vannak! Meg aztán, ehhez a mi embereinket is be kéne vonni az akcióba.

– Azt hiszem épp eléggé fel vannak háborodva ahhoz, hogy segítsenek!

– Persze, ezt nem is kétlem, de mióta van egy istennek segítségre szüksége?! És felesleges is. Ezt mi ketten is elintézhetjük.

– Ugyan mi módon?!

– Úgy, hogy én magam is jól ismerem a Hármas Cseppek készítését. Hiszen mondtam is talán egyszer neked, hogy jól értek a mérgekhez!

– És nehéz elkészíteni?

– Meglehetősen. Kell hozzá néhány különleges gomba, aztán bikahere is, különböző növények... de szerencsére mindig magammal viszem a szereim egy részét, mert tudod, gyógyítani is lehet ezekkel, s van nálam egy kevés belőle.

– A gyógyszereket értem, hogy magadnál tartod, de ezt?! Ez mire?! Vagy számítottál rá, hogy kelleni fog?

– Tulajdonképpen igen, bár nem e célra. Tudd meg ugyanis, hogy e szer csak akkor veszélyes, ha beveszik, s a gyomorba vagy a szájba kerül, mert különben kiváló fájdalomcsillapító, ha a

sebre ecseteljük! Persze, hogy magammal hoztam, hiszen a verseny alatt történhet sérülés! Itt van, ez az! – és megmutatta Zardánnak.

– Magaddal hoztad a hajóról?

– Igen. Ugyanis nincs más választásunk. Persze nem neked kell bevenned, hanem el kell érnünk, hogy valamelyik bajnok vegye be! Ha kis szerencsénk van, javában őrült lesz, amikor súlyt kéne emelnie, vagy már túl van mindegyik szakaszon, és alszik.

– És ha véletlenül épp a középső szakaszban van, és még erősebb lesz?

– Nemigen számít, mert mindenképp ez az egyetlen lehetőségünk, mást nem tehetünk, meg kell kockáztatni! Ha még ma sikerül itatnunk valamelyikkel Cseppeket, akkor holnapra már mélyen alszik!

– Jó! Hanem... akkor mi történik, ha más bajnokok is használják a Hármas Cseppeket, de ők már úgy, ahogy kell, akkor veszik be, amikor kell, és mind legyőzik Cserjant?

Íziláj csak titokzatosan vigyorgott.

– Zardán, én nem akárki voltam, hanem a diászilisz maetiszpa! Nemcsak a mérgek, de ellenmérgek tudományát is elsajátítottam!

– Ne beszélj ilyen rejtélyesen, mondd, amit akarsz kedvesem!

– Nem hallottál talán még olyasmiről, hogy istenítélet?

– Dehogynem! Bár nemigen hiszek bennük. Szerintem nem a nem létező istenektől függ, ki győz az efféle viadalokon, hanem a bajnokok ügyességétől és erejétől! Vagy... tényleg, mi van, ha valaki valami erőfokozó szert szed előbb?!

– Akkor az győz! Kivéve... hát igen, kivéve akkor, ha meghívnak az istenítéletre egy papot vagy papnőt! Mert ha jól megfizetik, akkor az a legtöbb ilyen mesterkedésen átlát, tehet róla, hogy ne a csaló győzzön! Vannak ugyanis bizonyos szerek, amik teljesen ártalmatlanok... kivéve, ha a bevevője korábban megitta ezt vagy azt a másik szert! És van ilyen ellenszere a Hármas Cseppeknek is!

– Aha, te biztos azt is ismered!

– Még szép, hogy is ne ismerném, amikor a Hármas Cseppek már régi anyag, volt idő kikísérletezni az ellenanyagát! – azzal Íziláj most egy másik üveget húzott elő a ruhájából. Ez lényegesen hasasabb volt. – Látod ezt, Zardán? Teljesen íztelen anyag, bele lehet keverni akár a borba vagy a vízbe is! De borba jobb, mert a vizet ocsmány takonysárgára színezné, de a boron nem látszik meg, hogy benne van. Ha valaki Hármas Cseppeket fogyasztott akár két nappal korábban is, ettől olyan rosszul lesz, hogy még a beleit is kiokádja! S minél több Hármas Cseppet ivott, annál rosszabbul! Végső esetben akár bele is halhat! De Hármas Cseppek nélkül semmi baja nem lesz! Erre aztán azt mondjuk mi papnők, hogy ez vagy az az isten megbüntette a hazugot, mert a hazugság nem bírja a Szent Italt! Érted már?!

– Itt az Ünnepen miért nem élnek ezzel a lehetőséggel? Nem ismerik tán?

– Biztos ismerik némelyek, de senkinek nem érdeke. A döntő verseny akkor a legszebb, leglátványosabb, ha óriási súlyokat is megemelnek rajta!

– Disznóság!

– Az. De most törjük azon a fejünket, miként adjuk be először is a hármas Cseppeket valamelyik bajnoknak, azután meg mindenkinek ezt a másikat, hogy holnapra tíznél kevesebben maradjanak, s azok is csak olyanok, akik nem használnak a Cseppekből! Márpedig erre én

csak azt a lehetőséget találtam, hogy mind a tíznek kell küldeni egy jókora ajándékcsomagot, amiben minél több finomságba rejtettünk a Cseppekből is, s az ellenanyagból is!

– De akkor senki nem marad a tízből!

– De, mert biztos, hogy nem mindenki eszik majd belőle, némelyek – nagyon helyesen! – még mérgezésre is gyanakodhatnak, óvatosak lesznek, mások meg nem azt a részét eszik, amibe tettünk valamit, vagy csak az ellenanyagot tartalmazóból esznek-isznak, a Cseppekkel ellátottból nem, s így ha maguk is nem isznak a Cseppekből, semmi nem történik velük! De nem számít. Nekünk elég, ha csak egyetlenegyen kifog a mesterkedésünk! Azután természetesen azt mondjuk, hogy te vetetted be isteni erődet!

– És mit mondjunk, minek sétáltunk itt kettesben? Nem lesz ez gyanús?

– Dehogy! Azt mondjuk majd, hogy nagyon nem akartál közbelépni, de én addig győzködtelek, míg végül ráálltál! Ez semmiképp nem csökkenti majd a te érdemeidet, ugyanakkor az én tekintélyem is megnövekszik az emberek szemében, nekem is hálálkodnak majd, ami, bevallom, jólesik, és azt sem bánom, ha híre szalad, hogy nagy hatással vagyok Zardán istenre!

– Jól van, Íziláj, jól van, de nagy kópé vagy te! – nevetett Zardán, és átölelte nejét. – De mi nem vihetjük el a bajnokoknak az ajándékokat!

– Ej, hát mire való a rengeteg nincstelen?! Csak vegyük meg, amit kell, készítsük el, néhány fot ellenében boldogan elviszik akármelyiknek!

– Nem lopják el útközben?

– Talán ellopnák, de megmondjuk, hogy figyeljük őket messzebbről!

– Nem fognak mérgezésre gyanakodni a küldönceink?

– Biztos, hogy arra gyanakodnak majd, ezért jól megkérik az árát, de annyi baj legyen, attól még elviszik! Különben nem is kell több küldönc, csak egy! És jó lesz erre a célra valami gyereket választani, ráadásul kislányt, mert az kevésbé gyanús mások szemében!

Így is tettek. Minden a lehető legjobban alakult, csak Zardán szívta a fogát nem is kissé, mert a tíz bőséges ajándékcsomag alaposan megcsappantotta a pénztartalékát. De hát mit meg nem tesz egy isten azok érdekében, akik bíznak benne!

Késő éjjel értek vissza a hajóra, ahol a többiek már nagyon aggódtak értük. Kérdéseikre, hogy hol jártak, Zardán csak annyit mormogott, hogy az az ő dolga, s nem való, hogy az istenek útjait a halandók fürkésszék, tehát ne törődjenek ezzel, hogy ő merre járt, s bevonult a kabinjába. Cserjan már aludt, s ennek Zardán nagyon örvendett, mert nem akart beszélgetni az erős emberrel, túlságosan is bizonytalan volt ugyanis mostani akciójának eredményeiben.

Másnap Cserjan annyira el volt keseredve, hogy el sem akart menni a döntőt megnézni, de Zardán azt mondta, ma hirdetik ki azt is, hogy kik lesznek az ő holnapi nagy futásán az ellenfelei, hát erre sem kíváncsi Cserjan?! S így végül elment az erős ember is a döntőre. De már nem nagyon hitt Zardánban, ezt mutatta az is, hogy aznap már szóba sem hozta, hogy tegyen valamit Zardán isten az érdekében.

Korán elindultak, senki bajnok nem ért még ki, amikor ők már odaértek, mindössze néhány elszánt néző mutatkozott már ott a küzdőtér környékén, akik mindenképpen a legjobb helyek egyikét akarták kifogni maguknak. Zardán kíséretéből is voltak sokan, akik nem értették, hogy mire e korai érkezés.

– Ugye nem akartok leghátul szorongani? – kérdezte tőlük Zardán.

– Nem mindegy?! – mordult fel ellenségesen Cserjan, mintha Zardán tehetne mindenről.

– Nekem nem – mondta Zardán, majd nagy bátran, mert eszébe jutott, hogy Íziláj nagyon bízik a sikerben, így szólt:

– És lehet, hogy neked sem lesz mindegy.

– Eh, a múltat már egy isten sem tudja megváltoztatni! Én beérném azzal is, ha a büntetés lesújtana a bűnösökre!

– A túlvilági büntetés nem marad el, ígérem!

– Eh! Én most akarom, e pillanatokban!

– Ki tudja, ki tudja... csak várj nyugodtan! – titokzatoskodott Zardán.

Jó egy órán át várakoztak, míg végül megérkeztek a bírák, szervezők, s a bajnokok is... már aki!

Mert, bár már rég mindnek ott lett volna a helye, még mindig csak hárman voltak ott a tízből. Ráadásul a legislegesélyesebb, Kálegu sem mutatkozott, ami pedig igazán szégyen, hiszen ő éppen Gigliora bajnoka!

A tömeg izgatottan sustorgott. S ez a sustorgás mind hangosabb méreteket öltött. Némelyek még el is szaladtak egyik-másik bajnok házához vagy hajójához, ami nem volt éppen kis munka, Gigliora méreteit figyelembe véve, s amikor visszatértek, különböző mendemondák keltek szárnyra, amiről nem lehetett tudni, hogy igazak-e: hogy Kálegun kitört az őrültség, még most is tombol javában, kiugrott az ablakon az utcára, s a lábát törte, de még törött lábbal is elkapott egy nőt, s megerőszakolta, s amikor a nő férje ezt nem akarta hagyni, agyonütötte azt... hogy egy másik bajnok is megőrült, egy harmadik olyan mélyen alszik, hogy nem lehet felébreszteni, egy negyedik pedig össze-vissza beszél, miközben mindent összeokádott és összefosott maga körül! Az ötödik bajnok állítólag már nem is él, de senki nem tudja, hogy mi történt vele...

Végül apránként még befutott két másik bajnok a már eleve ott levő három mellé, de igencsak törődöttnek látszottak, álmosan pislogtak, mint aki nem sokat aludt az éjjel, látszott, hogy ezek amilyen állapotban vannak, még a selejtezőn kiestek volna, ha már oda is így mennek!

S így aztán a súlyemelő verseny vezető bírája kijelentette, hogy azok, akik önhibájukból nem jelentek meg e nemes és tiszteletre méltó versenyen, ezzel megsértették az isteneket, nem is méltóak arra, hogy húzzák-halasszák a versenyt a kedvükért, tehát a hiányzók helyébe kell, hogy lépjenek a tegnapi középdöntő legjobbjai, vagyis közülük az öt legjobb!

Cserjan hinni sem akart a fülének.

– Ez azt jelenti... azt jelenti, hogy... – hebegte. És csak bámult leesett állal Zardánra.

– Hallottad, hogy mit jelent, nem?! – förmedt rá Zardán, azzal kétszer istenesen pofon vágta. – Térj már észre te barom, és menj valamelyik súlyzóhoz, nehogy téged is kizárjanak, újra! Szedd össze magadat!

– Máris, máris! – hebegte még mindig túláradó boldogsággal Cserjan. – Köszönöm neked, hatalmas Zardán isten! – és már ment is. De búcsúzóul Zardán isten még istentelenül seggbe rúgta.

– Nesze te kótyagos agyú, ezt megérdemelted, mert nem hittél bennem!

De Cserjan ezt egyáltalán nem bánta, iszonyatosan szégyellte magát, s úgy vélte, ennél még sokkal többet is megérdemelne. Hát valóban, hogy is tehetett ilyet, hogy nem hisz Zardánnak, épp neki, amikor ő megígérte még azt is a végtelen jóságában, hogy ezentúl aki hisz benne, az nem is csak egyszer él, de még újjá is születik?!

Annyira boldog volt, hogy szinte nem is érezte a súlyt, amikor a feje fölé emelte. Majd a következőt, és az azután következőt is... úgy érezte, igazán pompás formában van. Ez a Zardán nagyszerű isten, és az ő igazi istene! Lámcsak, valóban megsegítette őt, nem úgy, mint más istenek! Milyen nagyszerű érzés is ez! És még külön gondoskodott róla, hogy egyetlen veszélyes ellenfele, Kálegu se legyen jelen a versenyen!

S Kálegu hiánya, meg saját lelkesedése, ami minden korábbinál nagyszerűbb teljesítményre sarkallta, hozzá is segítette Cserjant a győzelemhez. Az Istenek Völgyében ez évben a súlyemelést illetően Cserjan lett a bajnokok bajnoka, a legkiválóbb!

Egyben Dzampó mindezidáig első és egyetlen bajnoka!

Meglehetősen furcsa ezért, hogy épp a dzampóiak ünnepelték a legkevésbé Dzampó bajnokát, Cserjant, de hát így esett a dolog: alig törődtek vele, mert egyre csak Zardánt éltették! Végül már maga Zardán is megsokallta ezt, azt mondta, él ő akkor is, ha nem üvöltözik a fülébe másodpercenként, hogy éljen! Inkább Ízilájnak legyenek hálásak, mert ha nem beszél a lelkére, nem tesz igazságot! S amikor megkérdezték tőle, hogy de hát miért nem tett volna anélkül igazságot, miért nem akarta eredetileg igénybe venni isteni hatalmát, akkor ezt mondta:

– Csak! Mi közötök van hozzá, mi?! Isten vagyok, s így nem kötelező beszámolnom tetteim okáról nektek, embereknek!

És az emberek elfogadták Zardán válaszát. Annál inkább hálálkodtak viszont Ízilájnak, aki ezt rettenetesen élvezte. És mindezt még Cserjan sem bánta, tudta, kap majd ő odahaza éppen elég elismerést!

Az biztos, hogy győzelme után nem győzött bocsánatot kérni Zardántól, és szó szerint térden csúszott előtte! Zardán nagy kegyesen annyit mondott, hogy a hitetlenségéért ugyan büntetést érdemel, de azt a seggberúgással már megkapta, s immár nem haragszik rá. Át is ölelte ennek jeléül. Aztán Cserjan kapott ölelést máshonnan is, mert tömegével voltak Gigliorában lányok, de még férjes asszonyok is néhányan, akik szívesen töltöttek egy-két órácskát egy nagy bajnokkal, s így Cserjan igazán nem maradt magányos a nap hátralevő részére, sőt, kifejezetten kellemesen teltek neki az elkövetkezendő órák! És közben mindegyik partnerének, de azoknak is, akik csak úgy elbeszélgettek vele, elújságolta, hogy ez a Zardán micsoda hatalmas isten is!

Annyi esze azért volt, hogy nem szólt róla, hogy Zardán tett csodát az öt bajnok versenyképtelenné tételével. Ezt Íziláj kötötte a lelkére, de ő is jónak tartotta befogni a száját, hiszen akkor lehet, hogy a giglioraiak még úgy döntenének, hogy nem is volt érvényes a győzelme! Ezért inkább Zardán isten más csodáiról beszélt az ő csodálóinak. Hogy Zardán megeszi a csalánlevelet szemrebbenés nélkül, hogy a pillantásával is képes megigézni úgy nőket, hogy azok a tóba ugranak miatta, hogy aztán ő is a nő után ugrik, nem hagyja megfulladni, mert ez a Zardán, ez egy kegyes és jólelkű isten, és hogy mindenkinek jólétet nyújt, aki követi őt Dzampóba! Meg azt is mondta, felesleges is felsorolni, hogy mire képes Zardán, mert egyszerűen bármire!

Meglehetősen kíváncsiak lettek hát Gigliorában Zardánra, amiatt is, mert már korábban is hallottak némely kósza híreket szállingózni valami emberalakban kóborló új istenről! És most ez az isten, állítólag, ötven kilométert fog futni a holnapi napon!

Egy ekkora távú verseny különben is nagyon felkeltette volna bárki érdeklődését, hát még így, hogy egy isten indul rajta! Bizony akadtak sokan, akik beneveztek a versenyre, nem mintha pillanatig is hitték volna, hogy akár a táv feléig is bírják, csak hogy közben jól szemügyre vehessék maguknak ezt a Zardánt. Persze sok híres futóbajnok is indult, habár korántsem mind: jó páran távol maradtak, mert az előző napi versenyfutások kimerítették őket.

Mikor estefelé Cserjan végre visszabotorkált hozzájuk a hajóra, enyhén becsípett állapotban, így szólt:

– Minden pénzemet feltettem Zardán isten győzelmére! Az utolsó huncut garast is! Sőt, még önmagamat is!

– Hogyhogy?! – csodálkozott Zardán.

– Úgy, hogy akadnak itt fogadóhelyek, ahol még azok is fogadhatnak, akiknek semmi pénzük! Megbecsülik mennyit ér az illető, aztán annyira értékelik a fogadását! Ha győz, megkapja a pénzt. Ha veszít, akkor elvesztette önmagát, mint tétet, tehát rabszolgaként a másik félé!

– Te hülye vagy! – csattant fel Íziláj.

– Miért? Hát lehet az, hogy ne Zardán isten győzzön?! – tátotta el a száját Cserjan.

– No nem, nem, az természetesen nem lehet... de, hogy is mondjam... nem méltó az ilyesmi az istenünkhöz! Hiszen megmondta, hogy nála nem lesznek rabszolgák!

– De pénzben azért lehet fogadni! Igaza van Cserjannak! Én is felteszem mindenemet a mi csodálatos Zardánunkra! – kiáltotta az egyik legény, s már ugrott is a csónakba. Tudta, kell legyen hely Gigliorában, ahol este is lehet még fogadásokat kötni.

– Igazad van, hé, várj meg, megyek én is! – kiáltotta utána valaki.

– Azt hiszem, még én is megkockáztatok valamennyit! – szólt tűnődve Vuldegár.

– Disznó, hát nem rám fogadsz?! – csattant fel Negolár.

– Tessék?! Rád? Rád, valóban?! Hogy én, terád?! Na ne nevettess! – röhögött fel a testvére. – Annyi esélyed sincs Zardánnal szemben, mint egynapos kiscsirkének a róka ellen!

– Pedig nem lesz mindig szerencséje!

– Lehet, de az régen rossz lesz nekünk.

– Miért?!

– Te hülye, már elfeledted, hogy egy-egy várost akar adni nekünk?! S remélem, azok nem is olyan porfészkek lesznek, mint Dzampó! És az is biztos, hogy nem holnap lesz vége a szerencséjének!

– Ugyan miért?!

– Jaj te szikkadt agyú! Lehetséges volna, hogy még nem hallottál róla, hogy Zardán rendszeresen szokott futkosni odahaza Dzampó körül reggelente?!

– Micsoda?! A keservit, erről tényleg nem hallottam!

– Én pedig láttam is. A vén Fullió biztatta erre. Na, most szedd össze magadat, ha holnap tartani akarod vele az iramot! – kacagott Vuldegár. – Én mindenesetre megyek és felteszek rá egy csomó pénzt!

És hamarosan mindenki más is úgy tett, hogy Zardánra tett. Egyrészt így vélték megmutatni, mennyire bíznak Zardánban, másrészt persze nyerni is szerettek volna, hiszen ki nem szereti az ingyen jött sok pénzt?!

Annyira így volt ez, hogy bármit mondott légyen is Íziláj, de Szigmilla is eltűnt valamerre, aztán amikor visszatért, azt mondta, annyira bízik Zardánban, hogy ő is, mert pénze nem volt, önmagát tette fel tétként, természetesen Zardán győzelmére!

– Neked ugyan bevallom Íziláj – mondta bizalmasan –, hogy nem vagyok egészen biztos benne, hogy valóban isten-e Zardán, vagy csak egy nagyon ügyes ember, aki amellett jó bűvész is, hisz a csalánlevelet is megette, esetleg lehet még zseniális őrült is, de akármint légyen is, megmentette az életemet, s a halálnál még az is jobb, ha netán rabszolga leszek! Ha viszont győz, nyerek egy nagy csomó pénzt, és egyben így én is bizonyítottam ezzel azt, hogy bízom benne! Elvégre a rabszolgaságot tényleg csak az kockáztatja meg, aki nagyon bízik benne!

– Na most már aztán tényleg úgy látszik, hogy mind megőrültetek! – tört ki Íziláj. – Most már csak az hiányzik, hogy még a kis Dzsadzsilla is ezt cselekedje!

– De hiszen megtette! – nevetett Szigmilla. – Velem együtt volt a hivatalban! Én ugyan igyekeztem lebeszélni, de nem sikerült, azt mondta, ő korábban is rabszolga volt, neki mindegy, szokva van hozzá, de így, ha Zardán győz...

– Elég, elég! Takarodj innen! Tűnjetek innen! – zavarta ki Szigmillát a kabinból Íziláj.

És nagyon szeretett volna imádkozni a holnapi sikerért, mert tudta, ha Zardán veszít, az kész katasztrófa lesz mindenkinek, és most nagyon sajnálta, hogy nem hisz egy istenben sem, s így nincs kihez fordulnia őszinte imádsággal. De hát tényleg nem hitt az istenekben. Még Zardán istenben sem. Akit pedig ő maga teremtett meg.

Másnap jó ötvenfős csoport állt rajthoz, természetesen Zardán is köztük volt. Magától értetődően nem egy egybefüggő ötven kilométeres szakaszt jelöltek ki, hanem a legnagyobb futópályát használták, azt, amin az öt kilométeres versenyfutást is lebonyolították, épp az előző napon. Ennek a kerülete éppen ötszáz méter volt. Ez annyit jelentett, hogy százszor kellett körbefutni annak, aki ötven kilométert szándékozik megtenni.

Ekkora távolságot megállás nélkül egy gyalogos, ha jól kilép, tíz óra alatt tehet meg. Zardán úgy becsülte, jó öt óra hosszán át kell futnia egyfolytában, hogy célba érjen.

A futóverseny vezetője elmondta a szabályokat. Itt volt ugyan Mubszár király is, de efféle aprómunkát a hivatalnokaival végeztetett.

– Ugyanazok a szabályok érvényesek ezen a versenyen is, mint a korábbi leghosszabb távon, az öt kilométeresen! – mondta a bíró. – Az a lényeg, hogy a távot megtegyék a résztvevők! Minden versenyzőt egyszerre három hivatalnok figyel, és számlálják a köreit. Azért ennyien, hogy csalás, tévedés ne lehessen! A versenyzők nyugodtan megállhatnak futás közben, gyalogolhatnak, pihenhetnek, akár le is fekhetnek, de aki ezt teszi, az természetesen azt kockáztatja, hogy a többiek megelőzik! Ellenben mindig, amikor valaki megáll, az őt figyelők megfordítanak egy homokórát, s ha az lepereg, márpedig ez megtörténik pontosan fél óra alatt, akkor az illető kiesett a versenyből, ha el nem kezd közben újra futni! Aki feladja a versenyt, annak annyi csak a dolga, hogy elhagyja a pályát. A versenyt az nyeri meg, aki előbb gyűri le a századik kört, vagy az, aki utoljára marad versenyben, amennyiben mindenki más feladta a futást! A versenyzők magukkal vihetnek egy palackban vizet vagy bármi italt a futás

idejére, hogy ihassanak, ha megszomjaztak, de a futás elkezdése után már effélét nem vehetnek át senki nézőtől sem! Induljanak a versenyzők a helyükre!

Minden versenyző az úgynevezett alapvonalhoz állt. Innen kellett indulni, s ide kellett megérkezni is, száz kör elteltével. Negolár közvetlenül Zardán mellé állt. Ezt akarta Zardán, de ő maga is helyesnek tartotta. Döbbenten látta, hogy bár ő egy egyszerű ágyékkötőben állt rajthoz, de Zardán egy könnyű ingfélét öltött magára, s így csak lábszárai és karjai voltak meztelenek.

– Megőrültél, jobban akarsz izzadni, mint muszáj?! – ámult.

– Neked elárulom, mert nem tartalak igazi ellenfélnek, hogy így izzadok majd kevésbé!

– Nem is igaz, így nem szellőzik úgy a tested!

– Igen, igazad lenne rövid távon – válaszolta Zardán –, de most aztán igazán sokáig fogunk futni, s dél is elmúlik majd mire befejezzük! Legalábbis én. Mert lesznek ám sokan, akik előbb abbahagyják, összeesnek, például te is, Negolár... és akkor már igazán tisztességesen fog tűzni a Nap! S én nem akarom, hogy leégjen a bőröm! S hogy izzadjak a Nap tüze alatt!

– Aha... de te tényleg őrült vagy, Zardán!

– Szeretnéd, mi?

– Az vagy pedig, látom, még egy kicsiny kulacsot sem hoztál magaddal! Mit iszol majd?!

– Semmit.

– Talán jól teleittad magadat verseny előtt?! Mert az nem lesz elég!

– Te viszont ittál helyettem is, látom!

– Nem is leszek egyhamar szomjas!

– Meglehet, ellenben úgy izzadsz majd, mint egy igásló! Pillanatok alatt elveszíted majd az összes vizet, amit lenyeltél, de a tested sótartalmát is!

– A mimet?!

– Nem ízlelted még a verítékedet, hogy sós?! Sosem figyelsz meg semmit?! Minek élsz, ha nem figyeled meg a világ dolgait?! – oktatta a testvérét Fullió modorában. – Az izzadtság sós, azt tehát nem lehet egyszerű vízzel pótolni! Jobb annál a bor, csak azzal az a baj, hogy sok bortól könnyen lerészegedünk. Én tehát nem ittam sokat, de az a kevés, amit ittam, az enyhe, vizezett bor volt, amibe olvasztott vajat kevertem, s jól megsóztam, aztán mézet is kevertem hozzá.

– Sós, vajas bor?! Pfuj!

– Nem az íze miatt ittam. S ennyi elég lesz nekem az egész versenyre. A végén persze iszom majd valamit, de közben nem kell. Figyeld majd meg, Negolár, milyen nehéz lesz az a kis kulacs a kezedben már a huszadik kör után!

Negolár elgondolkodott ezen, de sokáig nem tehette, mert felhangzott a kürtszó, ami a verseny kezdetét adta hírül. Erre futni kezdtek.

Néhány tapasztalatlan ifjonc nekilendült és messzire lehagyta őket. Ezek már a harmadik kört is letudták, amikor Zardán még csak az első kör vége felé ügetett. A többség azonban óvatosabb volt, főleg a régi, sokat próbált futóbajnokok, és nem diktáltak maguknak ilyen iramot. De ezek is megelőzték Zardánt fél-másfél körrel, többnyire egy körrel. Akadtak azonban olyanok is, akik szorosan felzárkóztak Zardán mögé-mellé, és nem tágítottak egy

tapodtat sem, alkalmazkodtak az ő iramához. Negolár is ezek közé tartozott. Többnyire azok az emberek tettek így, akik nem is annyira a győzelemben reménykedtek, mint inkább csak kíváncsiak voltak rá, milyen is Zardán, miként fut ez az állítólagos emberisten, az, aki ezt az egész őrülthosszú távot kiötölte, mint versenyt. Lehettek persze azért olyanok is köztük, akik úgy vélték, jobb Zardánnal együtt futni, így bírják majd végig a távot, s a legvégén megpróbálják őt lehagyni.

Zardán csak mosolygott, ha erre gondolt. Ő igazán szokva van a hosszú távokhoz, de ez még neki sem lesz tréfaság. Nem is volt kíváncsi rá, hányan lesznek még vele ezek közül mondjuk a nyolcvanadik körnél. Nem volt erre kíváncsi, mert tudta a választ. Egy sem!

Igaza is lett. Szégyenszemre már az ötödik kör vége felé elkezdődtek a lemaradások. Pedig az még csak két és fél kilométer. A teljes táv mindössze huszadrésze! Messze még a vég!

Zardán egyelőre semmi fáradtságot nem érzett. Ez neki még semmi nem volt. Ez még csak egy rendkívül szerény bemelegítő edzésnek felelt meg a számára, reggeli előtt. Ráadásul ez teljesen sík terep volt, nem úgy, mint Dzampó körül, ahol bizony a város körül futkározva a távnak jó felét domboknak felfelé kellett megtennie!

Itt még arra is vigyáztak, hogy vakondtúrás se legyen a pályán. Nem is kellett ügyelnie a lábaira, nyugodtan töprenghetett bármi máson futás közben. A lélegzetére sem kellett már figyelnie, rég megszokta a teste, hogy amint felveszi a megszokott futásiramát, magától úgy kezdjen lélegezni, ahogy azt Fullió tanította neki. Ellenben, mert néhány hét óta nem futott már, amióta elindult hajóval Gigliorába, most meghökkenve érezte, hogy mennyire hiányzik neki a futás. Nem is hitte volna! Most szinte úgy érezte, mintha visszatalált volna a hazájába valami száműzetés után! Egész teste, vére pezsgett, ahogy tüdeje átitatódott levegővel. Fullió mesélt neki valami titokzatos, oxigén nevű anyagról, ami a levegőnek mintegy ötödrészét alkotja. Azt mondta, az kell az embernek, az az egyötöd rész. És azt is mondta, hogy az ember lényege az agya. Ha fut, sokkal több oxigén megy az agyába, ezért lesznek ilyenkor hamarabb jó gondolatai, és a jó gondolatok is jobbak lesznek, mint egyébként!

Most nem támadt egy jó gondolata sem, de az biztos, hogy pompásan érezte magát. Tudta, lesz ez még másképp is, mire a végére ér, de most, most... most úgy érezte, mintha szárnyai nőttek volna. Már a tizedik körnek is a végén járt, és még mindig mosolygott, fáradtságnak távoli szele sem környékezte. No igen: miért is környékezte volna, ez még mindig csak akkorka táv volt, mint amikor egyszer kerüli meg Dzampót! És általában kétszer szokta megkerülni minden reggel, néha háromszor is. És estefelé is meg szokta kerülni, bár akkor többnyire csak egyszer. És ott sok a domb, bukkanó, emelkedő. Minek is fáradt volna még el?!

Bezzeg Negolár! A testvére már támolygott, másodpercenként törülgette arcáról a verítéket, holott Zardán jószerivel nem is izzadt. Negolár lihegett, és időnként az oldalát is tapogatta. Zardán tudta mit jelent ez, s meg is mondta neki:

– Ajaj, látom már, szúr az oldalad! Ez nem a vég kezdete, ez már a vég maga!

– Miről ugatsz te átkozott varázsló?!

– Varázsló, én?!

– Az hát! Aki ekkora futás... után... nemizzadaz... huh! Az varázsló...

– Ostoba, én nem varázsló vagyok, csak egy egyszerű isten! No, mondjuk nem egyszerű, mert a legfőbb, de akkor is isten, és nem varázsló!

– Még... még beszélni is... van erőd... – azzal Negolár kinyitotta a kulacsot, és ivott egy kortyot.

– Bolond! Ettől csak jobban izzadsz! Dobd már el, mit cipeled!

– Hogyisne, volna is eszemben, akkor... akkor... nem lenne mit innom!

– De hát nekem sem kell inni!

– Nem kéne nekem sem... ha... ha varázsló... lennék! – és Negolár egyre fájósabb arccal tapogatta az oldalát.

– Ez, Negolár, számodra tényleg nem a vég kezdete, hanem maga a vég! Már nem fogod sokáig bírni! Számomra azonban még a kezdet vége sem jött el, még kiváló formában vagyok! – nevetett Zardán, és nagy kegyetlenül kissé nagyobb tempóba váltott át. Nem sokkal, éppen csak egy kicsikével növelte meg a sebességet, de tudta, ez Negolár számára tényleg maga a vég. És valóban, testvére egy újabb fél kör után elterült a pálya szélén, mint egy zsák, és csak lihegett. Soha életében nem futott még ennyit!

De tulajdonképpen meg lehetett elégedve magával. Az eredetileg induló ötven versenyzőből már csak feleannyian, huszonöten voltak. Ebből is mindössze csak négyen voltak előrébb, mint Zardán. Ezt egészen pontosan lehetett tudni, mert minden hármas csoport, akik egy-egy versenyzőt figyeltek, egy táblácskát tartott a magasba, amire felírták a körök számát, amit a versenyző addig megtett. Íziláj, bár nem tartozott ezek közé, de ő is, mint minden dzampói, izgatottan figyelte Zardánt, és saját maga is tartott fel egy mindegyiknél nagyobb táblát, s így Zardán tudta, ha nem számolta is, mind a maga, mind mások eredményét.

Nem aggódott. Az a négy, az nem számít! A legjobb is csak két körrel van előtte. Vagy két és féllel, ebben nem volt biztos. A félköröket nem számolták.

S épp most érte be az egyiket. Látszott az illetőn, hogy, amint mondani szokás, apait-anyait belead a futásba, de hát hiába: már túl volt az ötödik kilométeren, és ennél nagyobb távra nem szoktak edzeni az Istenek Völgyében! Ezt látva Zardán úgy gondolta, akár az öt kilométeres távon is indulhatott volna. Ha jobban ráhajt, megnyerheti, bár nyilván kifárad. Most azonban, saját, megszokott tempójában haladva, még mindig nem volt fáradt. Még mindig tartott a csodálatos érzés, a lebegés, mintha a Hármas Cseppek középső hatásában lenne, úgy vélte. Csakhogy ennek, amit ő csinál, hogy fut, nincsenek káros hatásai! Tényleg egészen olyan volt, mintha maguktól vinnék őt a lábai. Csak figyelte, amint suhannak el előtte-mellette a fák, bokrok, emberi arcok, és lassan olybá tűnt neki, mintha nem is ő futna, ő csak állna egyhelyben, és maga az egész világ forogna körülötte, hátrafelé.

Méghozzá egyre gyorsabban! Íziláj már a hatvanas számmal emeli a magasba a táblát... és Zardán kissé megdöbbent. Lehet ez?! Hiszen az imént még a huszadik kört sem tette meg! Nem tudta melyik is az, amire emlékeznie kéne, de az biztos, hogy nem volt még húsz! Mi történt?! Hová tűnt az életéből legalább negyven kör?!

A Nap mindenesetre már egészen magasan járt. És most Zardán végre körülnézett a pályán. És azt látta, hogy íme, teljesen egyedül van... azaz mégsem! Egy, egyetlenegy ember még elszántan futja a köröket vele együtt! És majdnem olyan jó versenyző lehet, mint ő, annak a tábláján az ötvenkilences szám virít...

Zardán most, hogy felocsúdott kellemes kábulatából, határozottan kezdte érezni már a fáradtságot. És nem nyugtatta meg egyetlen kör előnye. Mi lesz, ha megint így elbambul, s közben az a másik fickó megelőzi őt?!

Nekilendült, igyekezett tudomást sem venni fáradtságáról, s erre csak egyetlen módszert ismert: elkezdett ismét tudatosan lélegezni. Ha arra figyel, az jó, az nagyon jó, akkor nem a fáradtságra figyel!

S íme, a fegyelem meghozta az eredményt: lábainak mintha ismét szárnyai nőttek volna! Látta, hogy egyetlen megmaradt ellenfele is nekiiramodik, kétségbeesetten igyekszik behozni a lemaradását, de ehelyett egyre csak nő a távolság kettejük közt... majd ismét csökken, ahogy Zardán túlért a pálya felén. Aztán ismét elhagyta azt, majd megint, és megint, újra meg újra megelőzte... észre sem vette szinte, de már majdnem olyan sebesen vágtatott a pályán, mint egy rövid távra szokott sprinter, később a dzampóiak azt mondták róla, azt hitték, hogy megbolondult, mert teljesen kimeríti magát, vágtat, mint egy megkergült versenyló... de Zardán most megint olyan állapotban volt, hogy semmi fáradtságot nem érzett. Íziláj már a nyolcvanötös táblát tartotta a magasba, s ekkor végre Zardán egyetlen ellenfele egy hang nélkül összeesett a pálya közepén.

Sajnos épp akkor, amikor Zardán is odaért, s javában előzte volna meg. Zardán nem bírt megállni, és felbukott benne. De azonnal talpraugrott, s máris futott tovább. Észre sem vette, hogy Íziláj és a többi dzampói, hogy kiáltozik, hogy nem kell már futnia, hogy győzött, hogy nyert, s azt sem vette észre, hogy csurom vér a lába és a melle, mert esés közben felsértette magát. Tulajdonképpen kérdéses, hogy egyáltalán azt tudta-e, hogy versenyen van. S futott, üdvözült, boldog mosollyal az arcán. És csak annyit látott, hogy Íziláj felmutatja neki a nyolcvanhatos táblát, majd a nyolcvanheteset... a nyolcvannyolcasat... Íziláj mellett a kis Dzsadzsilla kiáltozik, sajnálkozó arccal nézi őt, nem tudta, hogy miért, minek sajnálják őt ezek, amikor remekül érzi magát, sőt, ilyen csuda jól még soha az életben nem volt, inkább irigyelni kéne őt, meg kéne mondani nekik, hogy semmi baja... de nem lehet, mert nem szabad megállni! Mert azt az egyet tudta, érezte, hogy ha abbahagyja a futást, akkor valami nagyon csúnya dolog történik, akkor vége a jó érzésnek, vége a boldog pillanatoknak, akkor a világ unalmas és szürke lesz hirtelen...

Aztán Íziláj kezében hirtelen százat mutatott a tábla. Zardán érezte, hogy ez fontos, a százas számnak nagy jelentősége van, de fogalma sem volt, hogy miért. Nem tudta. Azt tudta, hogy tudnia kéne, de nem tudta. Ez kissé zavarta, de nem nagyon. Ugyan ki törődik ilyen banális apróságokkal, efféle lényegtelen részletekkel, amikor minden olyan kivételesen nagyszerű, mint még soha?! És Íziláj hiába ámult döbbent orcával, hiába kiáltoztak a dzampóiak is csodálkozva, hiába ámult a nézők népe, hiába ugrándoztak-lelkesedtek, Zardán egyszerűen elrohant mellettük, s belekezdett a százegyedik körbe is!

És ment volna még a százkettediknek is neki, de nem tudott, mert Íziláj intésére a dzampóiak kitódultak a versenypályára, elállták előle a további utat, és Zardán egyszerűen belerohant a karjaikba.

Akkor aztán lefektették a földre, és Íziláj megvizsgálta. De Zardánnak tulajdonképpen semmi baja sem volt, bár Íziláj – biztos, ami biztos – belediktált egy jó csomó italt, amit különböző titokzatos anyagokból kotyvasztott előrelátóan még előző este.

Fél órával később Zardán már tényleg rendben volt, újra tudott logikusan gondolkozni, és egyáltalán nem érezte magát olyan kiváltképpen nagyszerűen, mint futás közben, hanem épp ellenkezőleg: olyan kiváltképpen fáradt volt, mint még soha életében, úgy remegtek az izmai, hogy járni sem bírt, csak Cserjan, az erős ember vállára támaszkodva! És másnap még izomlláza is volt, még szerencse, hogy nem a verseny után közvetlenül. Egyedül az vigasztalta, hogy Negolár még nála is kutyábbul volt, holott a testvére nem is futott százegy kört, még a negyedét sem.

De, bár hamar rendbejött, és bár a többieknek, amikor megkérdezték, miért nem állt meg száz után, elég volt annyit mondania, hogy „Csak!”, s amikor erősködtek, akkor is csak annyival toldotta meg, hogy bárki ember megállt volna száz után, egy isten tehát ezt nem teheti, az illik,

hogy ráadást is adjon – Ízilájt nem elégítette ki ez a válasz. S amikor négyszemközt maradtak, és Zardán őszintén el akarta mondani az élményeit, rájött, hogy képtelen rá! Csak hebegni-habogni tudott valami nagyszerű érzésről, s hogy megszűnt a számára az idő, összefolytak a körök... végül azzal vágta ki magát, hogy hagyja őt békén Íziláj, ne kínozza a kérdezősködéseivel, majd odahaza megkérdez egy nála okosabb embert – már ha ember az egyáltalán: Fulliót!

S amikor erre került a sor, Fullió csak hallgatta őt egy ideig, keserves nyögdécseléseit, majd legyintett egyet, s ebből Zardán rögvest tudta, hogy az öregnek nem újdonság ez sem. El is hallgatott egy mondat közepén, s várta a választ, ami meg is jött.

– Ebbe könnyedén belehalhattál volna, te őrült ifjonc! – mondta, s még könnyedén pofon is legyintette Zardánt, akit pedig akkor már valóban istenként tisztelt egész Dzampó.

– Ebbe?! De hiszen olyan kiválóan éreztem magamat, mint...

– Mint aki valami veszélyes kotyvalékot nyelt!

– De nem nyeltem!

– Dehogyisnem, nem is keveset! Oxigént!

– Az nem méreg, azt mondtad, az olyan izé, ami a levegőben van, és kell is!

– Persze. Étel is kell, de ha nagyon teletömsz valakit, a legfinomabb ételtől is szétpukkad! S így van ez a levegővel is, pontosabban az oxigénnel. Oxigénmámorba kerültél, fiacskám! Van erre egy egészen tudományos név is, amit kevesen ismernek rajtam kívül, így hangzik: hiperventilláció! Ez aztán igen veszedelmes. Elhiszem, hogy pompás érzés, ugyanis többnyire úgy hat, hogy endorfinokat szabadít fel az agyban, amik a boldogság érzését közvetítik az agyi receptorokhoz... Eh, mindegy, ezt te úgysem érted! Lényeg az, hogy ez így szokott lenni, ha valaki megerőltető munkát végez. Egy ideig fárad, de aztán, ha átlendül egy holtponton, már nem érzi a fáradtságot. Ez olyan, mint amikor a király megparancsolja a hírnökeinek, hogy a rossz híreket tilos megvinni neki. Te lényegében ezt parancsoltad az agyadnak: nem akarok fáradtságot érezni! Hát nem is éreztél. Semmi rossz érzés nem háborgatott. S ugyebár, ha nincsenek rossz érzések, nem maradnak meg, csak a jók! De ha a király csak a jó híreket engedi magához, abból előbb-utóbb baj lesz, mert csak a rossz *hírek* nem jutnak elé, de a rossz attól még megtörténik! Na tehát, hogy komolyra fordítsam a szót: a túl sok oxigén ártalmas! Kiégetheti az agyadat! Egy kicsivel több, mint a megszokott, az nagyon jó, kellemes, hasznos is, de a sokkal több: az a legveszélyesebb mérgek egyike! Lényegében időlegesen ártott is neked, kissé megőrültél, ebben te sem kételkedhetsz, szerencsére, ez csak időlegesen hatott így.

– Nagyon jólesett!

– Persze. De értsd meg: te jó futó vagy, talán a legjobb a Völgyben, de ekkora távnak még sosem vágtál neki! Nemigen szabad előkészítő edzések nélkül ilyesmit csinálni! Ha Íziláj ki nem találja, hogy baj van veled, s ki nem szaladnak eléd, addig futottál volna, míg csak bele nem halsz! Mert nem estél volna össze kimerülten, hiszen nem éreztél kimerültséget! Szó szerint addig futottál volna, míg csak holtan nem esel össze! Nem kimerülten, hanem holtan, ezt jól jegyezd meg! Apránként növelni kellett volna a távot. Mondjuk hetente tíz körrel. Ha így teszel, elérheted, hogy veszély nélkül fuss akár kétszáz kört is. De így nekivágni, bolondul... Na, de nem is beszélek tovább, okos fickó vagy istenkém, azt hiszem most már te is tudod eztán mihez tartani magadat!

Na, de ez az egész jóval később hangzott el. Akkor Zardán csak azzal törődött, hogy sikerült, nyert, s mindenki őt ünnepli. Ilyen versenyt még sosem láttak Gigliorában!

Szokás volt Gigliorában, hogy a verseny utolsó napjának estéjén a legnagyobb győzelmeket aratott bajnokokat a király maga hívja meg lakomára, mely akár reggelig is tarthat. Természetesen e lakoma nemcsak a leginkább ínyenceknek való, legfinomabb, legdrágább falatokból állt, de maga a király őfelsége is leereszkedett a körükbe, velük étkezett és beszélgetett. Így történt ez most is, és magától értetődően nemcsak Dzampó súlyemelő bajnoka, Cserjan volt hivatalos erre, de Zardán is. És szintén ősi szokás szerint minden bajnok magával hozhatta e lakomára néhány nagyon sokra becsült barátját vagy akár barátnőjét is, hogy ezek is láthassák őt dicsősége teljében, s egyben, hogy így maguk is részesei legyenek valamicskét a nagy dicsőségnek, ami ritkán jut még a legnagyobb bajnokoknak is egynél többször részéül élete során! Hogy hány ismerőst hozhatnak el, azt mindig Gigliora királya döntötte el. S meg kell hagyni, Mubszár király most meglehetősen fukarnak bizonyult. Azt üzente, hogy egy-egy bajnok csak három tisztelőjét viheti a vendégségbe, nem többet!

Ez is ékesen mutatta, hogy Mubszár király igyekszik ott pénzt spórolni, ahol csak tud! Ezen kissé eltöprengett együtt Zardán és Íziláj, és úgy döntöttek, hogy Mubszárnak alapvetően igaza van! Teljesen felesleges a királyi hatalmat haszontalan tékozlással gyöngíteni. E szempontból Mubszár a példaképük lehet!

Csak ezt persze nem úgy kell tenni, hogy emiatt megszólják a királyt! Végül is nem tud egy ember olyan sokat megenni! Nyugodtan megtehette volna a király, hogy minden bajnok akár tíz szerettét is szabad legyen meghívjon erre a rendkívüli alkalomra! Költségeit csökkenthette volna például úgy is, hogy nem tartat magának húsz-harminc drága hintót, melyek mindegyike aranylemezekkel van borítva!

Mert szép, szép, amikor egy ilyen hintó végigrobog az utcákon, s közben szikrázva szórja szét a napfényt, de ilyen hintóból egy is elég. Tulajdonképpen még az is felesleges. De jó, legyen egyetlenegy. Ám harminc?!

Az biztos, hogy sokan megszólták a bajnokokkal szembeni fukarsága miatt most Mubszár királyt, ezt Zardán emberei is jól hallhatták a tömegből.

Zardán eredetileg úgy szándékozta, hogy magával viszi Ízilájt, akire korábbi tervei miatt múlhatatlanul szüksége volt a lakomán, de még ha nem így lett volna, akkor sem merte volna megtenni, hogy kihagyja ebből a megtiszteltetésből. Rendkívüli mértékben csodálta zseniális feleségét, s nem tudott nem gondolni rá, milyen mértéktelenül lenne képes ártani is neki, ha megharagítja! De ez nem jelentette azt, hogy félt volna nejétől, eszébe sem jutott, hogy Íziláj az ellensége akarna lenni. Megbízott Ízilájban. És valóban úgy vélte, Íziláj megérdemli a kitüntető figyelmet. Amikor eszébe jutott, hogy Mubszár úgy is rendelkezhetett volna, hogy a bajnokok egy kedvelt rajongójukat sem vihetik a lakomára, rögtön tudta, hogy akkor ő maga sem ment volna el, hiszen micsoda dolog is lett volna, hogy ő elmegy oda, de Íziláj nem jöhet!

De hát most mehetett Íziláj, és Zardán még Negolárt és Vuldegárt is magával akarta vinni. Nem mintha olyan nagyon kedvelte volna őket, de mégiscsak a testvérei, és Dzampó királyának fiai! Történt azonban egy kis összetűzés közvetlenül a lakoma előtt, ami megváltoztatta a szándékait.

Úgy esett ugyanis a dolog, hogy futása után Zardán természetesen hullafáradt volt. S mert annyit ő is tudott, hogy este úgy hét óra tájt kezdődik a nagy ünnepség, ezúttal már lakomával körítve, s kifejezetten a győztes bajnokok tiszteletére, tehát az ő tiszteletére is, s azon illik résztvennie, de meg kíváncsisága is arra ösztökélte, hogy résztvegyen rajta, ezért mi sem

természetesebb, mint hogy lefeküdt aludni egy jót, persze csak azután, hogy előbb teleitta magát Íziláj főzeteivel, meg a vajas, sós borral, aminek jótéteményében szilárdan hitt. Arra persze ügyelt, hogy ez valami egészen enyhe, hígított bor legyen, ami véletlenül sem száll a fejébe.

Lefeküdt hát, de nem bírt sokáig aludni, csak úgy négy óra tájékáig. Aztán mire felébredt, kiderült, hogy rövidke alvása alatt sok dolog történt, s nem is csupán annyi, hogy kezdte úgy érezni az izomláztól, mintha lábaiban merev drótok feszülnének inak helyett!

Alig nyitotta ugyanis ki a fülét, hangos jajveszékelés ütötte meg a fülét a hajó fedélzetéről. El nem tudta képzelni, mi történhetett! Hiszen még soha nem arattak a dzampóiak ilyen fényes győzelmet, mindenkinek örvendeznie kéne! Még azoknak is, akik nem nyertek bajnokságot, mint Cserjan, hiszen egy nagy rakás pénzt nyerhettek a fogadásokon! De még aki esetleg nem is fogadott, az is kell, hogy örüljön, pusztán mert csapatuk nagy dicsőséget szerzett!

S íme, alig ment fel a fedélzetre, kiderült, hogy pontosan a fogadásokkal van a baj! De nem olyasmi, hogy nem fizették ki a fogadók nyereményeit, hanem ellenkezőleg: a gigiloraiak akkurátusan pontosak voltak, és a fogadások feltételeit a legapróbb részletekig betartották! S most ott sorakozott a hajó fedélzetén nem is egy-két, nem is egy-két tucat, de jó hatvan vagy hetven rabszolga! És alig pillantotta meg Zardánt Íziláj, rögvest mellélépett, és megsúgta neki, hogy további talán háromszáz várakozik még rabláncra fűzve a rakparton, csak azok már nem fértek fel a hajóra! Most tehát ide fel csak a nőket hozták, közülük is csupán a legcsinosabbakat!

– Íziláj! Ezt nem hittem volna rólad! Hiszen...

– A keservit Zardán, hát mit képzelsz te rólam?! – csattant fel Íziláj. – Azt hiszed, még ha akarnám is, volna pénzem ilyesmire?! Hiszen én még csak nem is fogadtam rád! Nem is fogadhattam, mióta van nekem pénzem, amikor egyedül csak a te megsegítéseden munkálkodom, és nem a saját vagyonom gyarapításán?!

– Jó, jó, persze, bocsáss meg kérlek, csak megdöbbentem, és...

– Csak maradjunk négyszemközt, nagy isten, és letépem a pöcsödet! Épp arra készülök, hogy az életemet kockáztassam érted, s erre ennyire bízol bennem?!

– Bocsáss meg szerelmem! Tényleg! Bármit megteszek, hogy kiengeszteljelek, csak ne haragudj rám! De honnan kerültek ide ezek?!

– Szavadon foglak! Kiengesztelhetsz, amennyiben kijelented mindenkinek, most itt a hajón is és később Dzampóban is, hogy élet-halál ura vagyok, s ha te éppen nem vagy jelen, minden parancsomnak mindenki köteles gondolkodás nélkül engedelmeskedni, még akkor is, ha azt parancsolom, hogy ott előttem azonnal vágja el a saját torkát! Bárkit akár ki is végeztethetek, még a te feleségeidet vagy fiaidat is, ha úgy tartom jónak, mert te meg én egyek vagyunk!

– Hát, izé...

– Zardán! Nem bízol bennem?!

– De, csak, izé...

– Csak mégsem! Pedig gondolj bele: legalább egyvalaki okvetlenül kell, akiben megbízol, s az csak én lehetek!

– Végül is ez igaz... na jól van! De honnét vannak akkor ezek? – mutatott a sok nőre. Némelyik még félig gyerek volt.

– Ezek azok az emberek, akik az irodában a parton önmagukat tették fel a fogadás tétjéül, s ráadásul úgy, hogy arra fogadtak, hogy elveszted a versenyt, a nagy futást! Némelyek olyan szerencsétlenek, hogy óvatosan a te győzelmedre fogadtak ugyan, de úgy, hogy nem futod le mind a száz kört, hanem csak azért nyersz, mert tovább bírod, mint bárki más! De te ugye lefutottad mind a százat, sőt a százegyediket is.

– De hát még mindig nem értem, ha elvesztették is a szabadságukat, miért lennének attól még az én rabszolgáim!

– Nem a te rabszolgáid! Ez ugyanis igen furcsa helyzet, Zardán! Tudd meg, hogy legényeid, de még Szigmilla és Dzsadzsilla is, bizonyos értelemben áldozatai lettek annak, hogy nem ismerték jól a gigliorai szokásokat! Mint ugyanis kiderült, ők nem külön ezzel vagy azzal a személlyel fogadtak, hanem a fogadóirodával! S persze nemcsak ők, hanem nagyon sokan mások is – például ezek is, akiket most itt látsz rabszolgaként! S amikor Negolárék meg a többiek elmentek most míg aludtál, hogy felvegyék a jussukat, akkor a fogadóiroda túlnyomó-részt rabszolgákban fizette ki a nyereményüket, mert ez sokkal kényelmesebb volt nekik, mintha aranyat adnak, hiszen így nem kell etetni az új rabszolgáikat, nem kell eladni őket, meg effélék... érted már?! És tulajdonképpen egy szavunk sem lehet, mert amennyire ismerem a rabszolgák értékét, még csak nem is csaptak bennünket be, mert ezeknek a szerencsét-leneknek, ha összeadom az árát, bőségesen kijön a nyert összeg! Csak éppen, hogy mindenki aranyra számított, pénzre, és nem ezekre! Nem emberárura!

Zardán végignézett a tömegen. Nagy csodálkozására még azt a kis kolduslányt is felismerte, akit ő és Íziláj bérelt fel, hogy a bajnokoknak elvigye az éppenséggel nem minden hátsó szándék nélkül összeállított ajándékcsomagot. Bőségesen megjutalmazta ugyan a kislányt akkor, de hát az minden bizonnyal az utolsó fotig fogadásokba fektette a pénzét, hogy megsokszorozza, aztán még önmagát is feltette tétként, s íme, most mindent elveszített. A kislány is felismerte őt, és szívettépően könyörgött.

Íziláj és Zardán beszélgetéséből senki egy kukkot sem hallhatott, akkora volt a lárma. De ez azonnal elhallgatott, amint Zardán felemelte a kezét.

– Csend legyen! Hallgasson el mindenki!

Mikor csönd lett, így szólt:

– Én, Zardán, a legislegnagyobb isten, minden istenek istene úgy rendelkezem, hogy ti, és mindenki más is odakint a parton, akik valamelyik emberem vagy feleségem rabszolgái lettetek, ezennel szabadok vagytok!

Egyetlen pillanatig döbbent csend telepedett a hajóra, majd még az előbbinél is harsányabb lett a lárma. A rabszolgák hálálkodtak, némelyek azt is megkérdezték, mikor veszik le róluk a láncokat. Zardán emberei inkább csendben maradtak, mert ők most lettek igazán döbbentek, még döbbentebbek, mint az iménti rabszolgák! Negolár és Vuldegár azonban igencsak pipacspiros lett a méregtől, s rögvest Zardán elé pattanva követelték, hogy vonja vissza a rendelkezését, mert micsoda dolog ez, hiszen ezek nem is Zardán rabszolgái!

– Ugyan ki másé, ha nem az enyimek?! – csattant fel Zardán, és kezdett úgy nézni, ahogy korábban Rodzsmírra, Szigmilla férjére nézett.

– A mi rabszolgáink! Igenis a mieink! – kiabálta Negolár. – Hiszen én kockáztattam értük a pénzemet, én, és Vuldegár, és Szigmilla, és...

– Engem csak ne emlegess! – szólt azonnal Szigmilla, és máris Zardán mellé lépett, majd átölelte a vállát, mintha csak maga is Zardán felesége volna. És ezúttal Íziláj sem féltékeny-

kedett. – Engem hagyj ki ebből az egészből, Negolár, te is, Vuldegár, nekem egyáltalán semmi közöm hozzátok, de máshoz sem! Én fogadtam Zardán győzelmére, és nyertem, de pénzt akartam nyerni, nem rabszolgákat! És bár kaptam valamennyi pénzt is, de rabszolgát is, és igazából nem is tudtam, hogy mit kezdjek velük, de gondoltam, ha már az enyimek, hát felhozom őket a hajóra, mert bolond lettem volna a saját fejem után dönteni felőlük, amikor van egy nálam jóval okosabb valaki is, aki dönthet: Zardán isten! Ha ő azt mondja, hogy ezek szabadok és mehetnek amerre akarnak, a magam részéről igazán nem bánom, mert úgy van az jól, ahogy azt Zardán mondja, és ki a tetű vagy te, hogy megítélni merészeld az ő végtelen bölcsességét?!

– Amikor ráadásul Zardán ellenfeleként indultál a versenyen... – kezdte Íziláj. Negolár közbevágott:

– Mert Zardán úgy akarta!

– Akkor legyen most is úgy, ahogy ő akarja! Tény, ami tény, ellene versenyeztél, és mégsem önmagadban bíztál, hanem magad helyett Zardánra fogadtál! Micsoda szégyen!

– Én nem fogadtam magam ellen! – kiabálta Vuldegár. – Minden jog és törvény szerint ezek az én rabszolgáim!

– Az a jog és a törvény, amit én határozok! – mondta komoran Zardán. – Különben is rám bízta apánk ennek az útnak az irányítását!

– Nem is úszod meg, hogy panasszal ne éljek odahaza!

– Odahaza annyit jártathatod a lepcses pofádat, amennyit csak tetszik, legfeljebb a dzampóiak majd széttépnek, amiért engem rágalmazol! De ha most el nem hallgatsz, azonnal úgy jársz, mint Ricó! – azzal Zardán kezében kard villant, és Vuldegár máris fájdalmasan kiáltott fel, mert Zardán pengéje felhasította a mellén a ruhát, s véres csíkot vágott a bőrébe. De Zardán nem harcolt tovább, csak figyelmeztetésnek szánta, amit tett.

Ekkor azonban Zardán mellé lépett Cserjan is, és így szólt:

– Vegye tudomásul mindenki, hogy én is helyesnek tartom Zardán isten döntését, holott énnekem is sok rabszolgám van ezek között, de gondoljatok már bele, hogy ezeket miként is vihetnénk haza?! Csakis úgy, ha veszünk egy másik hajót, s ha lenne is pénzünk arra, rámenne az utolsó huncut fotunk is! És még sokba kerülne ezeknek az etetése is, míg hazavisszük őket! Legfeljebb egy-két csinosabb nőt tarthatnánk meg úgyis, akkor meg már olyan mindegy! Különben is Szigmillának van igaza: ha Zardán isten mond valamit, azt jól mondja! Aki ellenkezik, annak kitöröm a nyakát!

– Ó milyen okos is vagy te, Cserjan! – lépett hozzá Szigmilla, és szinte dorombolta e szavakat. – Ha egy kis gyengédségre vágysz, bármikor felkereshetsz, tudod, ugye?!

– Én csak azért nem szabadítottam fel korábban őket – mondta Dzsadzsilla – mert soha nem is éreztem úgy, hogy ezek az enyémek lennének! Hiszen én is rabszolga voltam, az én életemet Zardán mentette meg, ami tehát az enyém, az nem is az enyém, hanem az övé, én magam is az övé vagyok! Én csak arra vártam, hogy felébredjen, s neki adhassam mindet, aztán azt csinál velük, amit akar! – és olyan rajongva nézett Zardánra, hogy az isten egészen meghatódott, és majdnem könnybe lábadt a szeme.

S természetesen nem volt mit tenni, a hajósok elengedték az összes rabszolgát! Sóhajtoztak ugyan eleget, de Zardán azzal nyugtatgatta őket, hogy ne bánkódjanak, mert az ő nagy országában, amit majd alapít, úgysem lennének rabszolgák! Aztán egy hirtelen ötlettel megígérte, hogy mindenkit, aki hűen szolgálja őt ezen az úton, majdan egy saját város királyságával

kárpótolja! S ez jócskán megjavította a legények kedvét. Különben pedig azért nem is minden nyereményüket kapták meg rabszolgákban, megszaporodott a készpénzük is, ha nem is annyival, amennyire eredetileg gondoltak, tehát igazság szerint nem lehetett okuk panaszra.

A parton maradtaknak is megmondták Zardán isten döntését, s ezek nem győztek hálálkodni neki. Zardán azt is kihirdette, amit szokott: ha úgy gondolják, hogy jobb életre vágynak, kerekedjenek fel és keressék meg őt Dzampóban, ott ő mindegyiküknek tud tisztességes megélhetést biztosítani!

A kis kolduslányt azonban, aki elvitte a bajnokoknak az ajándékokat, magához vette, a testvérével együtt. A leányt úgy hívták, hogy Derbilla, a húgát meg úgy, hogy Derszilla. S mindjárt ki is nyilvánította, hogy ezek a nők nem a szolgálói, hanem kifejezetten a feleségei! S mondta ezt annak ellenére, hogy Derbilla pontosan tíz esztendős volt, a húga pedig csak nyolc.

– Nézd Zardán – mondta erre Íziláj –, én igazán nem vagyok erénycsősz, nincs kifogásom még az ellen sem, ha a fiatal kis Dzsadzsillával szeretkezel az orrom előtt a kabinban, de nem gondolod, hogy ez már azért igazán túlzás?! Hiszen ezek tényleg a te tulajdon gyerekeid is lehetnének akár, különösen a fiatalabbik!

– Ez azért túlzás, Íziláj, de értem, hogy mire gondolsz! Ne aggódj, tudok várni amíg megnőnek! Elvégre remélem, hogy nem a közeljövőben halok meg!

– Jó, jó, de mire neked ezek ketten? Hiszen ezek nem királylányok!

– Az igaz. És Derszilla nem is kell, ő csak azért került hozzám, mert Derbilla húga. Derbilla viszont kell, és csodálkozom a szűklátókörűségemen, amiért már korábban nem vettem magamhoz!

– Miért? Belátom, szép ugyan, amennyire az életkorától kitelik, de...

– Azért, mert segített! Megfizettük ugyan, de nem akarom, hogy bárkinek is elmesélje, miként történt, hogy Zardán isten csodát tett! Érted már?! Ha a feleségem lesz, ez nem áll érdekében, meg én is és te is rajta tarthatjuk a szemünket! Főleg persze a te dolgod lesz ez, Íziláj! Most mindjárt ki is hirdetem nekik, hogy mihez kell tartsák magukat, hogy te vagy felettük az élet-halál úrnője, amennyiben persze akarnak a feleségeim lenni!

Akartak. Hogyne akartak volna! És Zardán a hajón mindenkinek kihirdette azt is, amit Íziláj várt tőle, hogy ha nincs jelen, akkor a felesége szava olyan, mintha ő maga mondta volna.

Alig egy órácskával később Zardán rájöhetett, hogy Negolár és Vuldegár érzéseibe igencsak mélyen beletaposott a sok rabszolga felszabadításával! Negolár úgy próbált kicsinyes bosszút állni, hogy olyasmiket mondott: Zardán láthatóan beteges vonzódást tanúsít a gyereklányok iránt. Zardán pár pillanatig azon gondolkodott, kezdjen-e magyarázkodni, hogy erről szó sincs, de azután feleslegesnek ítélte, s azt mondta, hogy Negolár vegye tudomásul, hogy neki, mint istennek egyszerűen mindent szabad! Vuldegár még a testvérénél is fantáziátlanabbnak bizonyult, gúnyolódás terén tőle csak annyi tellett, hogy azt mondta, Zardán iparkodhat, hogy észben tartsa feleségei nevét, mert mindegyik úgy végződik, hogy „-illa”, kivéve Íziláj nevét! Sőt, nemcsak a feleségeit hívják így, Dzsadzsillát, Derbillát, Derszillát, de még Szigmilla is, aki majdnem a felesége, efféle nevet visel! Zardán ezt már válaszra sem érdemesítette, csak megvonta a vállát.

Negolár és Vuldegár aztán elmentek, és sokáig nem mutatkoztak, végül amikor mégis, kiderült, hogy csak azért, hogy megmutogassák új szerzeményüket: egy csodaszép, aranyozott

páncélt, csakúgy aranyozott pajzzsal, a kardhüvely maga meg éppenséggel tömör színaranyból volt! Sisakjuk is aranyozott. Ahol esetleg mégsem arany csillogott rajtuk, ott ezüstbe voltak öltözve. Fel-alá sétáltak a hajón, úgy páváskodtak, s élvezték a többiek irigy pillantásait.

– Mire ez a sok arany rajtatok? – kérdezte megvetően Íziláj.

– Méltónak kell lennünk a helyhez, ahová megyünk!

– Miért, hová mentek? – kérdezte Zardán.

– Hát a palotába, a lakomára! Igyekezz te is méltó lenni Mubszár királyhoz az öltözékeddel, Zardán, ha ugyan telik neked arra, mert úgy hallottam, hogy a király megadja mindennek a módját, telik is neki rá, tehát az csudamód előkelő hely lehet! És ugye nem akarod, hogy barbárnak nézzenek az öltözékünk miatt minket, dzampóiakat! – mondta leereszkedően Negolár.

– Aha! Hát ebben igazad van, belátom! – sóhajtotta Zardán. – Csak az a bökkenő, hogy kár volt megvennetek ezt a szép páncélruhát!

– Ugyan miért?! Nem tilthatod meg, hogy felvegyük! És el sem veheted tőlünk! A miénk, a mi pénzünkből, etetni sem kell, mert nem rabszolga...

– Éppenséggel elvehetném, mert egy isten mindent megtehet, elvehet, de eszem ágában sincs! Viseljétek csak! De nem ám a palotában!

– Hogyhogy?!

– Úgy, hogy nem viszlek magammal benneteket! Sem téged, Negolár, sem téged, Vuldegár! Már csak azért sem, mert igenis jogom volt felszabadítani a rabszolgákat, nem is csak mert isten vagyok, azért, hanem azért is, mert az én győzelmem által szerezhettétek meg őket! Ugyanakkor úgy látom, nemcsak kár nem ért benneteket, de jókora haszon is, hiszen pénzt is jócskán nyerhettetek, ha most ilyen ruhában vagytok, korábban nem tellett volna ilyesmire, azt hiszem, s mégis undokul viselkedtek velem szemben! Tehát a három társam legelőször is Íziláj lesz, azután pedig Dzsadzsilla és Derbilla! Így döntöttem!

És később már vissza sem vonhatta volna a szavait Zardán, mert akik hallották, tovább adták, s még vissza sem tért a kabinjába Zardán, Dzsadzsilla máris a nyakába ugrott és elhalmozta a csókjaival, de így tett Derbilla is, a kis kolduslány. Ő még sosem volt a palotában, de nagyon szeretett volna. Zardán csak finoman annyit mondott neki, hogy akkor igazán alaposan tisztálkodjék meg, mert most bűzlik a kosztól... és Szigmilla rögvest ajánlkozott, hogy kezelésbe veszi Zardán két új feleségét.

Nem telt el azonban tíz perc sem, és beállított Zardán kabinjába Negolár és Vuldegár, s kárörvendően újságolták, hogy eljutnak ők mégis a palotába, ha nem is Zardán meghívottjaiként, de úgy, mint akiket a másik dzampói bajnok, Cserjan visz magával!

– Aha. Aztán halljuk csak, menyibe is került ez nektek? Mennyit fizettetek azért Cserjannak, hogy nem két szép nőt visz magával, hanem két ostoba szamarat? – kérdezte rögvest Íziláj. S erre a két fitestvér sápadtan hallgatott el, de hallgatásuk híven jelezte, hogy az okos Íziláj megint rátapintott a lényegre.

– Semmi közöd hozzá! – mondta végül Negolár, azzal köszönés nélkül kifordultak a kabinból.

Zardán tulajdonképpen nem is bánta, hogy Cserjan így jó pénzhez jut a testvéreitől, és nem is lett volna szép tett, megtiltani neki, hogy magával vigyen azt, akit akar. Különben is, nem sokkal Negolárék után maga Cserjan is bejött hozzájuk. Zavarban volt, mert Szigmilla épp a

félelmetesen szutykos kis Derbillát suvickolta, de aztán csak kinyögte, hogy szeretné már a mai estét is Szigmillával tölteni, aki ezt tulajdonképpen megígérte neki!

– Boldogan! – bólogatott mosolyogva Szigmilla.

– Igen, de úgy, hogy az egész estét, tehát velem jönnél a palotába, a gigliorai királyhoz...

– Ó, de kedves vagy! – kiáltotta Szigmilla, azzal a nyakába borult, és elhalmozta a csókjaival.

Ezután azonban kizavarta Cserjant, azt mondta, várja meg amíg elkészül, mert tisztességesen szeretne kinézni! És mit is tehetett volna mást, természetesen Zardántól és Ízilájtól kuncsorgott pénzt szép ruhákra!

– Gondolod, hogy lesz időd még a partra is kimenni, vásárolgatni? – kérdezte Íziláj.

– Persze, nem tart az soká, én nem szoktam tökölődni ilyesmivel órákig... már elnézést a szóért! Értek én jól a ruhákhoz, nem kell engem lebecsülnöd Íziláj, nemcsak a lábam közével törődtem én korábban! Már meg ne haragudj, de meggyőződésem, hogy az öltözködéshez nálad is sokkal jobban értek! Na, ne legyetek már ilyen fukarok, adjatok egy kis pénzt, úgysem ússzátok meg a vásárlást, hiszen Zardán isten is ki kell nézzen valahogyan, főleg, hogy most az a két undok testvére olyan fényesre kinyalta magát!

– Nem hinném, hogy versenyezhetünk a csupa arany páncéljukkal! – fontolgatta a dolgot Íziláj.

– Ez a legkevésbé sem szükséges! Na, adjátok ide a pénzt, aztán bízzátok rám, higgyétek el, nem akarok rosszat az életem megmentőjének, még akkor sem, ha nem vett feleségül!

– Ez csak rajtad múlik, Szigmilla, ha tudnál hűséges maradni... – szólt Zardán, és úgy tett, mint aki nem veszi észre Íziláj villámló tekintetét. Úgy látszik Íziláj csak a gyereklányokra nem volt féltékeny. Vagy lehet, hogy nem bízott Szigmilla esetleges ígéretében. De Szigmilla csak legyintett nagyvonalúan.

– Erről ne is beszéljünk, Zardán, én szeretlek a magam módján, de épp ezért nem akarlak becsapni felelőtlen ígéretekkel! De amit tudok, úgyis megteszem érted!

– Jó! Megbízom benned! – mondta Zardán, aztán ami pénze csak volt, mindet odaadta Szigmillának. – De Cserjant vidd magaddal amíg vásárolsz, el ne lopják tőled a pénzt!

Egy óra múlva tértek vissza, és Szigmilla nem fukarkodott, mert alig néhány garast hozott vissza nekik. Ellenben jól fel volt pakolva mindenféle ruhaneművel. Kiderült, hogy mindegyikük számára gondoskodott ruháról, Íziláj például tetőtől-talpig halványzöldbe lett öltöztetve, mintha egy erdei tündér volna! Zardán ezt nagyon találónak tartotta, elvégre első és legkedvesebb, bár talán nem legcsinosabb feleségét valóban egy erdő közepén pillantotta meg legelőször. Erről ugyan Szigmilla mit sem tudott, bár annyit már hallott Ízilájról, hogy az korábban főpapnő volt.

És még arra is gondolt Szigmilla, aki úgy látszik valóban értett a ruhákhoz meg úgy általában az öltözködéshez, hogy vegyen egy kis szemfestéket, s ezzel aztán olyan furfangosan kikanyarította Íziláj szeme sarkát, hogy az egykori papnő szemei még sokkalta ferdébbnek tűntek, mint eddig: mintha szeme szinte felkanyarodna hátrafelé a füle mögé!

– De hiszen úgyis olyan ferde a szemem, mintha torz lenne! – tiltakozott Íziláj.

– Úgy van – mondta nyugodtan Szigmilla. – Annyira nagy és annyira ferde a szemed, hogy ezt teljesen lehetetlen eltakarni a legagyafúrtabb szépészeti eszközökkel is! Tehát most következik a szépészet igazán zseniális trükkje: amit nem lehet eltakarni, azt hangsúlyozni kell, bátran odalökni magunkat a világ elé, mondván: tessék, én ilyen vagyok, sőt még annál is

ilyenebb! Most úgy nézel ki, Íziláj, mint akinek tulajdonképpen nem is olyan nagyok és ferdék a szemei, csak szándékosan tesz úgy, mintha ilyen nagy és ferde szemű volna, mert ő ilyennek akar kinézni! És ez már egészen más! Most nem azt mondják rólad, hogy „íme, itt egy nő, akinek rondanagy és rondaferde szeme van, de a szerencsétlen megpróbálja eltüntetni őket", hanem azt mondják: „a mindenségit, milyen nagyszerűen is ért a külsejéhez ez a nő, nekem sosem sikerülne ilyen csudanagy és csudaferde szemeket varázsolnom magamra! Kissé talán túlzásba is vitte, de jól ért a külsejéhez, az már egyszer biztos!" Érted, Íziláj?!

S Íziláj, amikor megszemlélte magát a tükörben, ezt kellett mondja:

– Igen, értem már, Szigmilla! Nagyon hasznos dologra tanítottál meg! – és találkozásuk óta először meleg szeretettel ölelte át a nőt. Ezt Szigmilla is érezte. – Most pontosan úgy nézek ki, ahogy szerettem volna mindig: ha nem is vagyok kivételesen szép, de csúnya sem, ellenben hallatlanul különleges! És igazán olyan, mint egy nagy királynő!

Szigmilla lelkét mintha tejben-vajban fürösztötték volna e szavak hallatán. Amióta csak megmentette őt Zardán, azon igyekezett, hogy kivívja Íziláj megbecsülését. Nem Zardánét, hanem Ízilájét. Azért a nőét, mert Ízilájt aztán csöppet sem nyűgözhette le a szépségével! És rögvest látta, hogy Zardán mértéktelenül sokra becsüli az egykori papnőt, aki viszont nem is titkolta Szigmilla iránti lenézését. Kedvesen bánt vele, még tanította is, de minden mozdulatából sütött a mélységes leereszkedés.

Most nekikezdett, hogy Íziláj haját felrakja kontyba. Olyan vékony kontyot csinált, amilyent csak tudott, hogy emiatt mentől magasabbra rakhassa azt, ez mintegy megnyújtotta Íziláj fejét. De e hajcsodát nem a feje búbjára rakta, hanem úgy, hogy kissé hátrafelé álljon, így még szebb lett Íziláj, még királynőibb. A konty tetejéből ezüst tű lógott ki, s erről narancssárga, félkör alakú lepel csüngött le, ezüstszálakkal hímezve, s e kendőféleség két alsó végét Íziláj vállaihoz erősítette. Ez tehát követte Íziláj feje mozgását, s egyben bárki nézett is a nőre, mindig ezt a narancssárga hátteret látta Íziláj feje mögött, mely az ezüstszálak miatt ráadásul csillogott is, mintha örökösen a Nap világítaná meg őt hátulról, sőt, mintha egyenesen a napkorongból nézne ki Íziláj arca! Mintha istennő lenne!

Igazán meg volt elégedve Szigmilla mesterművével Íziláj is, Zardán is.

Előszedte ezután Szigmilla azt a ruhát, amit Dzsadzsillának szánt. Ez már lényegesen egyszerűbb öltözék volt, mert Szigmilla úgy vélte, Zardán nem akarhatja, hogy kedvenc nője, Íziláj ragyogását bárki elhomályosítsa. Dzsadzsilla egy merő fehérbe öltözködött, minden hófehér volt rajta, a legutolsó kis ruhafoszlányig, sőt, Szigmilla még fehér szandált is szerzett neki valahonnét, hogy ez burkolja a lábfejét. Még Dzsadzsilla haját is befonta, s e haj fonatai közé fehér szalagot is font, ezzel is mintegy kihangsúlyozván azt, hogy szándékos e csupa fehérség.

Derbilla, Szigmillának hála, csupa halványrózsaszínbe öltözött, ami talán kihívó szín lett volna, de hát Derbilla olyan aprócska leány volt, olyan fiatal! S végül ő maga, Szigmilla is felöltözött, méghozzá csupa világoskékbe. Mondta is neki később némi szemrehányással Cserjan:

– Attól, hogy te is egyetlen színbe öltöztél, egészen úgy nézel ki, mintha te is Zardán nője lennél!

– De hiszen az is vagyok!

– De hát velem jössz a palotába, nem?

– De igen. Ma veled megyek oda, s éjjel a tied leszek az ágyban. De jegyezd meg jól, Cserjan, mindig és örökké csak a testem lehet a tied, vagy bárki másé, a lelkem az soha, mert az Zardáné! Akár isten, akár nem isten, mindenképpen életem megmentője, és ezért illik is, hogy úgy nézzek ki, mint aki az övé, mert valóban az övé vagyok!

Cserjan nagyot sóhajtott, de végül nem sértődött meg, úgy döntött, beéri Szigmillának mindössze a testével, az úgyis nagyon gyönyörű, a lélek ellenben olyasmi, ami nem látható, legfeljebb egy isten számára. Valóban, illik is Szigmillán úgy osztozni, hogy a nő lelke lesz Zardáné: az isten talán láthatja és élvezheti is azt, nem úgy, mint Cserjan, az ember!

A nők ruhái után már nagyon kíváncsian várták, mit is talált ki Szigmilla Zardánnak! És meg kell vallani, meglehetősen elképedtek, amikor Szigmilla előszedte az istenség öltözékét: ez ugyanis egy merő fekete volt!

– De hiszen ez bűnronda! – kiáltott fel Dzsadzsilla, bár úgy illett volna, hogy előbb Zardán és Íziláj mondjon véleményt.

– Mielőtt elsietnétek a véleményalkotást, ugyan bújjék már bele Zardán, mert így persze, hogy nem mutat semmit a ruha, ha csak hever az ágyon! Majd akkor szóljatok, ha rajta látjátok!

– De Szigmilla, hiszen a halál és a gonoszság színe a fekete, ezt nem tudtad?! – mondta még a kis Derbilla is.

– Nekem egyszer egy okos, tanult ember úgy mondta – szólt tűnődve Szigmilla –, hogy a fekete egyáltalán nem szín, hanem a szín hiánya! Ugyanis különböző fajta fények vannak, minden szín egyfajta fény, és azt látjuk feketének, ami semmi fényt nem ver vissza! Mert a fekete, az ami fekete, az minden színt magába szív, és semmit nem utasít vissza! És úgy vélem, ez illik Zardán istenhez, hiszen ő, úgy mondja, a halottak ura, tehát minden lélek hozzá áramlik idővel, mármint az ő birodalmába jut, vagy nem?! És a túlvilágnak valóban a fekete a színe! Én azt hiszem, egyben a hatalomnak is nagyon jó jelképe a fekete szín!

– Mindenki félni fog tőle! A fekete szín félelmet áraszt! – mondta elgondolkodva Íziláj.

– És baj az talán, ha félnek majd a mi urunktól?! – kérdezte élesen, majdnem követelődzően Szigmilla, és szinte erőszakosan nézett Ízilájra, először, amióta megismerték egymást.

– Zsarnoknak tartják majd.

– Ám legyen zsarnok, csak engedelmeskedjenek neki!

S most megszólalt maga Zardán:

– Majd elválik, lehet-e egy zsarnokot is szeretni! És ha zsarnoknak tartanak is, nem bánom, elvégre igazuk lesz: zsarnok akarok lenni, ha ez a neve annak a személynek, akinek mindenki engedelmeskedik! Zardán, a zsarnok! Igen! Nem is hangzik rosszul! És ha nem fognak szeretni, az sem számít, nekem elég, ha ti szerettek. Végül is kell egy úr, akinek mindenki engedelmeskedik, másképp mindenütt csak az összevisszaság honol! S ha nem leszek én a legfőbb zsarnok, az egyetlen zsarnok, lesz akkor helyettem sok kis zsarnok! Márpedig túl szegény a nép ahhoz, hogy egynél több ingyenélőt tartson el – az az egy pedig én akarok lenni! Mutasd csak azt a fekete ruhát, Szigmilla!

Szigmilla segített neki, hogy magára öltse, s közben még puszit is lehelt az ajkára. Látszott, hogy tényleg szereti Zardánt. Különben nem volt igazán szükség a segítségre. Egyszerű, feketére festett vászon volt az öltözék, mindössze itt-ott kissé ki volt tömve, nem nagyon, nem feltűnően, de mégis úgy, hogy icipicit izmosabbnak mutassa Zardánt, mint amilyen az a

valóságban. Zardán fejére ráadásul könnyű vászonsipkaféleséget rakott Szigmilla, melyről arca két oldala mellett is és hátul a tarkója tájékán is fekete lebernyeg lógott le.

– Ha már úgyis ennyi a fekete Zardánon, nem mutatna tekintélyesebben, ha még egy fekete köpenyt is ráborítanánk, ami a nyaka tájékáról lóg le? – tűnődött el Íziláj, akinek úgy látszik mégis megtetszett Zardán ruhája. De Szigmilla hevesen tiltakozott.

– Lehet, hogy kissé jobban mutatna, de ellenzem! Az efféle köpönyegek csak arra jók, hogy megnehezítsék a viselője mozgását, beleakadjanak mindenbe, és milyen kínos is az, amikor egy isten megbotlik! Még a védekezését is megnehezíti, hiszen a köpenyt hátra kell löknie mielőtt a kardmarkolathoz férhet! Ezalatt még le is szúrhatják! És a köpeny mindenféle koszt, ragacsot, szemetet felszedhet, s hogy nézne ki egy isten sáros, koszos köpenyben!

– Szigmilla, úgy tűnik nekem, mintha te nem is hinnél abban, hogy velem ez nem történhet meg, mert isten vagyok! – mondta szigorúan Zardán.

– Uram és parancsolóm, nekem te vagy az egyetlen istenem, biztosíthatlak róla! Senki istenben nem hiszek jobban, mint benned!

– De benne sem eléggé... – mormogta Íziláj, lapos pillantást vetve Szigmillára.

– De mennyire, hogy hiszek benne, hiszen a saját kezem munkája is hozzásegíti őt ahhoz, hogy isten legyen!

– Ő máris az!

– De nem az emberek szemében! Márpedig ez az egyedüli, ami számít!

– Íziláj, ez a Szigmilla nem is olyan ostoba! – mondta erre Zardán, és Szigmilla arca csak úgy ragyogott e dicséretre.

Végül került Zardán sapkájának csúcsára, mintegy díszként egy nagy ékkő is. Zardán egy ideig forgolódott a tükör előtt, de végül levette onnan az ékkövet.

– Semmi szükség rá! Ha már fekete a ruhám, legyen tiszta fekete! – mondta.

Az ellenben tetszett neki, hogy még a kardja is egy merő fekete, nemcsak a hüvely és a markolat, de a pengét is befesttette Szigmilla.

– Úgyis lekopik róla, ha harcolok! – mondta Zardán.

– No persze – akkor nem lesz már fekete, de annál jobb, mert akkor vörös lesz, az ellenség vérétől! Aztán meg miből áll újrafestetni a küzdelmek után?!

Zardán kardja különben nem a megszokott fajtájú volt: Szigmilla ugyanis még arra is fordított gondot, hogy olyan kardot kerítsen neki, aminek görbe a pengéje, vagyis ez nem is annyira kard, mint inkább szablya volt. Ezt a gyalogos vitézek nemigen szokták használni, inkább csak a lovasok.

– Úgy illik viszont, hogy egy istennek legyen jó lova! Ez a kard mutatja, hogy neked van olyan! – magyarázta Szigmilla.

S így aztán Negolár és Vuldegár igencsak elcsodálkoztak, amikor, türelmetlenül várva Zardánt, az végül is kilépett a fedélzetre a három feleségével és Szigmillával együtt! Igazán festői látvány volt, amint előbb felbukkan Zardán, szurokfeketén, majd mögötte, neki mintegy színpompás hátteret nyújtva, a világoszöld Íziláj, narancssárga fejdíszével, majd egy nő fehérben, egy másik halványrózsaszínben, végül, szerényen leghátul, Szigmilla, világoskékben!

Aztán felsorakoztak Zardán mögé félkörbe, és Zardán így szólt:

– Indulhatunk!

Negolár és Vuldegár pukkadoztak az irigységtől. Hiába csillogott-villogott az aranypajzsuk, hiába roskadoztak az ékszerektől, lehetetlen volt nem észrevenniük, hogy összehasonlítva Zardán és az ő megjelenésüket, egyértelmű mindenki előtt, hogy nekik csak díszeik vannak, de Zardánnak hatalma! Nemcsak a fekete ruhája miatt, mely különben teljesen dísztelen volt, hanem azért is, mert női kik a kíséretét alkották, épp úgy fogták közre őt, ahogyan, és már ruháikkal is szolgáltak neki, míg nekik, Negolárnak és Vuldegárnak pedig senki nem szolgál! Sőt mindegy, hogy hol mennek, Zardán előtt vagy a háta mögött, tulajdonképpen még az ő aranyöltözékük is úgy tűnik, hogy Zardán dicsőségét fokozza, mintha ők is Zardán kísérői lennének, igen, senki nem az ő aranyruhájukat nézi, ez is csak arra jó, hogy Zardán feketeségére irányítsa a nézők figyelmét!

Ebben a pillanatban boldogan elcserélték volna méregdrága aranyöltözéküket egy-egy efféle feketére! De hiába, tudták, most már hiába bújnának fekete ruhába, azonnal azt mondanák róluk, hogy Zardánt utánozzák! Ezt is, mint annyi mást, csak egyszer lehetett kitalálni!

Mire partra csónakáztak, már nagy tömeg várta őket, akik ujjongtak, lelkesedtek, el akarták kísérni őket a királyi palotához – s ezek azon nyomban elcsöndesedtek, amint megpillantották a fekete Zardánt a kék, zöld, rózsaszín, fehér és arany színek között. Ráadásul Zardán úgy gondolta, ha már feketében van, illik hogy komoran nézzen, amint azt az emberek szinte el is várják egy istenségtől, így igencsak fenséges arcot vágva vonultak a palota elé, s majdhogynem néma csöndben, mert Zardán feleségei nem szóltak és Szigmilla sem szólt, ha Zardán nem szólt, Negolár és Vuldegár nevetségesnek érezték volna, ha megszólalnak, meg kissé már félni is kezdtek Zardántól, Cserjan természetesen egy árva szót nem szólt, mert ő meg annál inkább hitt Zardán istenségében, a tömeg pedig nemigen tudta, hogy mit szóljon. Éltessék Zardánt, éljenezzenek?! Amikor Zardán nem is mosolyog, nem is integet nekik?! Történt erre néhány bágyadt kísérlet, de hamar abbamaradt.

A királyi palota csudaszép, nagy, fehérmárvány épület volt. Már várták őket, s azonnal beléphettek a nagy terembe, ahol már ott ült minden bajnok, s maga a király is – tehát majdhogynem elkéstek. De érdemes volt így tenniük, mert színpompás bevonulásuk minden jelenlevőnek az ámulat kiáltását fakasztotta az ajkára. Eszébe sem jutott senkinek sem felemlegetni a drága ékszerek hiányát, mindenki biztos volt benne, hogy nem a pénzhiány, hanem a szándékos és alapos tervezés az oka annak, hogy Zardánék épp így öltöztek! És Zardán, bár nem mutatta, de magában vigyorogva gondolt arra, hogy lám, neki egy fotjába sem tellett, hogy be is bizonyítsa, tudna ő is aranyba öltözni, hiszen lám, két testvére is abban van! Negolár és Vuldegár pénze is őt szolgálja, még ha testvérei nem akarják akkor is! Azokon sok aranyat láthatnak a giglioraiak, tehát elhiszik, hogy őrajta is lehetne ennyi, s annál inkább megdöbbennek dísztelen feketeségén!

Azt jól látta Zardán, hogy a király asztalánál csak az a talán két tucat bajnok étkezik, akik az első és második helyezéseket szerezték meg az elmúlt napokban, a harmadik helyezetteket meg sem hívta, holott korábbi királyok úgy szokták. De hát Mubszár király, úgy tűnt, hevesen spórol mindenben, aminek nem maga látja kárát!

Ez még nem is nagyon zavarta Zardánt, az azonban igencsak, hogy látta, a bajnokokkal jött férfiak és nők sem a király asztalánál étkeznek, hanem egy másiknál, jó távol attól. Úgy döntött, úgy tesz, mint aki nem veszi ezt észre. Az még nem zavarta volna, ha Negolár és Vuldegár elkerül mellőle, na de például Íziláj?! Kíséretével tehát odalépett a király asztalához, udvariasan köszönt, bemutatkozott, majd így szólt Ízilájhoz:

– Foglalj helyet, drágám! – mutatott neki az egyetlen szabad székre. – Ti pedig – intett a férfiak, tehát Negolár, Vuldegár és Cserjan felé – hozzatok széket mindenkinek!

Bátran parancsolt. Tudta, most meg sem mernek mukkanni a testvérei! Különben is úgy nézett rájuk, hogy azok biztosak lehettek benne, ha *most* ellenkeznek, szó sem lehet saját városról, de talán még életük megőrzéséről sem!

Került kellő számú szék, és mert még ilyen csoportot, mint ők, nem láttak, még Mubszár király sem tiltakozott ellene, hogy Zardán kísérete is ott üljön a királyi asztal mellett. Hogy is tiltakozott volna a király, nem kellett nagy lángésznek lenni hozzá, hogy rájöjjön: ha ragaszkodna efféléhez, maga Zardán is sarkon fordulna és elhagyná a termet! Hiszen nem ő ült le elsőként a székre, hanem ezt a furcsa arcú nőt ültette le maga helyett! Hallatlan! Hát mióta ér többet egy nő, mint egy férfi, pláne egy királyfi?!

Márpedig Mubszár király nem akarta, hogy Zardán elmenjen. Kíváncsi volt erre a furcsa férfira. Aki különben nem volt sokkal fiatalabb, mint ő, mert maga Mubszár is csak nemrég lett huszonöt esztendős.

– Gyászolsz valakit? – kérdezte, alighogy Zardán helyet foglalt.

– Zardán isten ruhája azért fekete, mert megszokta e színt, hiszen az alvilág is, ahol ő gyakorta tartózkodik, fekete! – felelte gyorsan Zardán helyett Íziláj.

– Hallottam, hogy istennek tartja magát! És elhiszem, hogy királyfi, elhiszem, hogy kiváló futó, még azt is, hogy okos ember, de azt, hogy isten – azt már nem! – jelentette ki határozottan Mubszár király. – Különben is furcsa lenne egy néma isten, aki helyett egy nő kell, hogy beszéljen!

– Tudok beszélni – mondta Zardán. – De ha Íziláj szól, nem egyszerűen egy nő beszél helyettem, hanem olyasvalaki, aki nemcsak, hogy korábban diászilisz maetiszpa volt, de akibe ráadásul a nagy Íba istennő ültette át bölcsessége egy részét!

– Ezt sem hiszem – vigyorgott gúnyosan Mubszár király. – Avagy tudod tán bizonyítani valamivel meglepő állításodat?!

– Persze – mondta nyugodtan Zardán isten, azzal megpiszkálta az előtte heverő húst, és evett néhány falatot. Nem úgy tűnt, mint aki siet kielégíteni a király vagy bárki kíváncsiságát. Mert nemcsak a király volt kíváncsi rá. A nagy teremben tökéletes csend uralkodott, hogy még a távolabbi asztaloknál is jól hallhassák ennek az állítólagos új istennek a szavait.

– Mivel óhajtod bizonyítani állításodat? – kérdezte végül Mubszár király.

– Én nem óhajtok semmiféle bizonyítást. Bizonyítást legfeljebb te óhajthatsz, király, te, vagy bárki, aki kételkedik isteni hatalmamban!

– Jó. Legyen neked. Bevallom, hogy én óhajtok. Az istenek ugye mindenhatóak?

– Nem.

– Ah! Micsoda állítás!

– Pedig így van. Vannak hatalmasabb és kevésbé hatalmas istenek.

– Aha, tehát erre gondolsz?! No igen, ez valóban igaz... de az embereknél azért minden isten hatalmasabb! És te magadat a legfőbb istennek vallod!

– Természetesen. Azért vallom magamat annak, mert az is vagyok! Hiszen még a túlvilág rendjét is megváltoztattam: ezentúl a halál nem örök! – azzal Zardán részletesen és jó hangosan, hogy mindenki hallja, elmagyarázta új üdvtana lényegét mindenkinek.

– Ez igaz?! Ez lehetséges?! Újjászülethetek?! – ugrott fel egy aranyhajú fiatal leány az egyik távolabbi asztalnál, és Zardánhoz szaladt.

– Lúria, térj vissza azonnal a helyedre! – parancsolta rögvest a király.

– Aha, tehát ez lesz az a világszép feleség! Molbang király özvegye! Akit másokkal együtt el akarnak holnap süllyeszteni a hajóban! – gondolta Zardán, és alaposan megnézte magának a lányt. Való igaz, kivételes szépség volt! Kissé hasonlított Ízilájra, mármint arra az Ízilájra, aki most mutatkozott, a Szigmilla által kitalált öltözékben, de Lúria születésétől fogva volt ilyen, neki nem kellett semmi mesterséges segítség és kencefice ahhoz, hogy csodásan nézzen ki. És fiatalabb volt, mint Íziláj, s hosszú, leomló, göndör hajának fürtjei is megigézték az embert.

– Nem térek vissza a helyemre! Minek?! Nekem már úgyis mindegy! – kiáltotta bátran a nő, azzal leborult Zardán lába elé, és átölelte Zardán lábszárát. – Én hiszek neked nagy isten! Ugye tudod, hogy mit akarnak velem?! Ugye megkönyörülsz rajtam?! Ugye nem kell az alvilág sötétjében bolyonganom, hogy ott is Molbang királyt szolgáljam, az ő erőtlen árnyát, ugye visszatérhetek még ide a napsütötte világra, érezhetem a szél fúvását, hallhatom a madarak csiripelését?!

– Igen, Lúria! – bólintott Zardán, és megsimogatta a nő haját.

– Kérlek szépen, áruld el, miként születek újjá! – kérte őt a nő.

– Tudod mit, tetszik a hited is, szépséged is, kegyes leszek és királylányként engedlek vissza! Jó lesz így?

– Ne simogasd őt Zardán, mert ezzel megsérted férje, az én apám lelkét! – szólt metsző hangon Mubszár király. – És ne is áltasd őt hiú reménységekkel, mert holnap meghal, így kell ennek lennie, és a halál örök! És nem születhet újjá, mert hisz nem emlékszik korábbi éltére, ami azt jelenti, hogy megsemmisül, mert az ember nem más, mint az emlékei!

– Megfeledkezel arról – szólt gyorsan Íziláj –, hogy minden ember egy csomó veleszületett képességgel rendelkezik! E képességek és hajlamok ezentúl pedig nem véletlenszerűek lesznek, hanem Zardánnak hála, az előző életekben felszedett bölcsességek kikristályosodásai!

– Akkor hiszem, ha látom!

– Tulajdonképpen akár láthatnád is, ha Zardán isten akarná – mondta Íziláj – mert ő természetesen képes arra is, hogy bárki halottat úgy engedjen vissza, hogy emlékszik korábbi életére!

– Ez semmit nem bizonyít! Bárkit megvesztegethet, hogy azt mondja, ő ez meg az volt korábban!

Most Íziláj hajolt le Lúriához, ő simogatta meg.

– Látod kicsim, a hitetleneket semmi meg nem győzheti! De te semmit ne félj, a hited megoltalmaz! A nagy Zardán isten kegyes lesz hozzád! Ezt én, Íziláj mondom neked, aki, mint diászilisz maetiszpa, meggyőződtem Zardán hatalmáról!

– Ha akarod, emlékszel majd e mostani életedre! – ígérte meg neki Zardán.

– Ugyan már Íziláj, könnyen ígérgettek bármit bárkinek, mert az ígéret semmibe sem kerül! – mondta Mubszár. – Bezzeg te sem így viselkednél, ha neked kéne atyámat követned! Megnézném én, akkor mennyire bíznál a te Zardán istened hatalmában!

– Azt akarod, hogy bizonyságot tegyek az én hitemről?

– Azt hát! Tessék, lépj te is azok közé, akik, mint szolgák az örökkévalóságban, elkísérik atyám lelkét holnap! Akkor aztán vigasztalgathatod sokáig Lúriát, meg az is téged! Ha pedig nem vállalod ezt, akkor fogd be a szádat asszonyállat, és ne kotnyeleskedj bele a férfiak beszédébe!

– Jól van! – szólt erre Íziláj. – Legyen neked! Ha az én uram megengedi – nézett Zardánra –, akkor bizonyságot teszek hitemről, mert bizonyosságot érzek! Megengeded én uram és parancsolóm – nézett alázatosan Zardánra –, hogy elhagyjalak míg e világban élsz, és odaát várjalak meg?

– Nem! – mondta Zardán. – Elmehetsz ugyan a hajóra Lúriával és a többiekkel, hogy megnyugtasd őket, de igényt tartok a további szolgálataidra, ezért miután meghaltál te is és a többiek is, úgy döntöttem, feltámasztalak benneteket! Ez egyben jó bizonyíték is lesz Mubszár meg a többi hitetlen számára!

– Feltámasztasz?! Így, ebben a testemben?! – sikoltotta boldogan Lúria.

– Természetesen. Ez nekem egyáltalán semmi nehézséget nem okoz, hiszen isten vagyok! Különben is, ha már csodát várnak tőlem, kár lenne apróságok varázsolgatásával pepecselnem, még azt mondanák, hogy csak ügyes bűvész vagyok –, de ezt csinálja utánam egy bűvész, ha tudja, a halottak feltámasztását! Ez a csoda az egyetlen, ami méltó egy istenhez!

– Abból semmi nem lesz, nem engedünk a holttestek mellé, hogy beszennyezd őket! – kiáltotta dühösen Mubszár király.

– Eszem ágában sincs olyasmivel fárasztani emberi testemet, hogy elmenjek a tetemükig! Minek is az?! Egyszerűbb, ha a túlvilágon megparancsolom Íziláj lelkének, Lúria lelkének meg a többiekének is, hogy térjenek vissza a testükbe! Így legalább holmi szemfényvesztő csalással sem vádolhattok, hiszen ott sem leszek a közelükben!

– Hálásan köszönöm neked, hatalmas isten! – és Lúria újra csókjaival borította el Zardán lábszárát.

– Ne most köszöngesd, hanem majd az ágyban – mondta Zardán –, tudd meg ugyanis, miután feltámasztottalak, feleségül veszlek, annyira megtetszettél!

– Boldogan teljesítem minden kívánságodat uram! Boldogan! És emlékezni fogok mindenre?!

– Igen, még arra is, ami a túlvilágon történt veled.

– És szabad is lesz elmondanom azt?!

– Persze, sőt, el is várom tőled, hogy így mindenkit biztosíts isteni hatalmamról!

– Elég ebből! – pattant fel Mubszár király. – Ez szemérmetlen csalás, de megbánod, Zardán „isten”! Őrség, gyerünk ide, vigyétek el ezt az őrült némbert – intett Lúria felé –, de ezt az Ízilájt is, aki meggyalázta papnői hivatását, amikor lányságát egy érdemtelen embernek adta! Soha többé nem fogod őt viszontlátni, Zardán! Holnap Íziláj is elmegy a hajóra Lúriával, megissza a mérget és meghal, és mindenki láthatja majd, hogy milyen hitvány csaló vagy, mert nem támad fel sem ő, sem senki más! – azzal az Ízilájt már vezető katonák felé kiáltotta:

– És jól kutassátok is át, nem rejtett-e valami fegyvert a ruhájába, amivel szökést kísérelhet meg!

– Nem fogok megszökni. Minek is, amikor nem az a dolgom! – mondta nyugodtan Íziláj.

– Zardán, te meg, ha nem akarod, hogy kidobassalak, takarodj innen a társaiddal együtt! – kiáltotta haragosan Mubszár király.

– Jó, én megyek – állt fel nyugodtan Zardán –, de holnap óriási lesz a csodálkozásod, és terajtad fog nevetni mindenki, hogy olyan ostoba vagy, hogy még egy igazi, földre szállt istent sem ismersz fel! Mert azt megteheted, hogy bizonyságként csodát követelsz egy istentől, de akkor az istenhez méltó csoda is lesz, és sokba fog kerülni neked! – mondta Zardán, azzal távozott. S elmentében még ezt dünnyögte jó hangosan, hogy mindenki hallja:

– Nem jó dolog ám, felingerelni azt, aki a holtaknak is ura! – és ahogy elvonult őfeketesége feleségei és társai színes kíséretével nagy kontrasztot képezve, ebbe, meg szavaiba sok királyi főember háta borsódzott bele.

A palotából eltávozván Szigmilla izgatottan tudakolta Zardánt:

– Ugye, ugye ez valami előre megbeszélt terv szerint történt?! Ugye előre kiterveltétek ezt Ízilájjal?! Ugye?! Ugye?! Mondd, ó mondd kérlek, hogy így van! – követelte kétségbeesetten.

– Miért kellett volna bármit megbeszélnünk előre?

– De hiszen meg akarják őt ölni!

– Na és?

– Meg fogják ölni, ha nem teszünk valamit!!!

– Na és?

– De uram, hiszen te szereted Ízilájt!

– Persze. Épp emiatt támasztom majd fel, vagy nem hallottad?

– Tétlenül akarod nézni, hogy megölik?!

– Dehogy, hiszen oda sem engednének!

– Akkor mit tervezel mára?! – követelte a választ Szigmilla.

– Mindenekelőtt alszom egyet. Igazán fárasztó nap áll mögöttem, megérdemlem – sóhajtott egy nagyot Zardán.

– Annak azért örülök, hogy csak szavaiddal nyugtatgattad Lúriát, és nem ragadtatod magadat semmi őrültségre a megmentéséért! – mondta megkönnyebbülten Vuldegár.

– Ízilájért meg úgysem nagy kár, nem sokat vesztettünk a fellengzős viselkedésed miatt! – vélte Negolár.

– Cserjan, légy oly kedves és vágd szájon Negolárt, de alaposan ám! – szólalt meg Zardán. És a következő pillanatban Cserjan meg is tette ezt, de olyan erővel, hogy Negolár az utca túlfelére repült, több foga is meglazult, és vérzett a kirepedt ajka.

– Legközelebb így emlegesd a feleségemet! – figyelmeztette Zardán a testvérét.

– Te őrült, nem is lesz soká a feleséged! – kiabálta dühösen Negolár, de csak az utca túloldaláról, ugyanis nem mert közelebb menni.

– Igaza van Zardán istennek, megérdemelted, amit kaptál – mondta Cserjan –, miért kételkedel benne?! Ha ő azt mondja, hogy feltámasztja, akkor fel is támasztja! Őt is és azt a szép nőt, Lúriát is!

– Még szép, hogy feltámasztom, hiszen én sem szívesen bújnék ágyba egy hullával! – kacagott Zardán.

– Persze ám, feltámasztod, úgy, hogy oda se mész hozzá?!

– Elvégre azért vagyok isten, vagy nem?

– Te egy őrült vagy, nem isten!

– Azt nem tudom, hogy őrült vagyok-e, meglehet, hisz miért is ne lehetnének még az istenek közt is őrültek, azt tehát nem bánom, ha őrültnek nevezel, azért nem haragszom meg! De azt megtiltom, hogy azon elmélkedj, isten vagyok-e! Mert igenis az vagyok, s ennek világraszóló bizonyítékát adom holnap, amint feltámasztom az összes halottat az aranybárkán!

– Őrült! Teljesen elment az eszed! Valami kétségbeesett akcióba akarsz kezdeni, aztán mindannyian itt hagyjuk a fogunkat, mert a gigiloraiak lemészárolnak bennünket halott-gyalázásért! Teljesen felesleges ilyesmibe kezdenünk, hiszen semmit nem nyernénk vele!

– Mi az, hogy semmit?! Tudod te, hogy hány emberről van szó?!

– Nem én! Te talán tudod?!

– Úgy hallottam, legalább harminc gyönyörű nőt akarnak megmérgezni, s talán ugyanannyi férfit. A férfiak a halott király szolgái, a nők pedig részben szintén a szolgái, részben a feleségei.

– Na és?!

– Na és, hát nekem kellenek ezek a szép nők feleségnek.

– Aha, tehát kockáztassuk az életünket a te újabb nőidért?!

– Nem. Ti nem kelletek a feltámasztáshoz, elvégzem azt egyedül én. Mire is kellenétek, nem vagytok istenek! Szerencse is, hogy nem vagy isten, ostobább vagy mint Kakodiász, és undorítóbban vartyogsz, mint a szörnyű Gyöl!

– Jó, Zardán, eredj egyedül a halálba, én biztos nem követlek! De úgysem mész semmire, mert ha megmented is valahogyan őket, ennyi ember nem fér már el a hajónkon!

– Majd ha felértünk a hajónkra, megmondom neked is meg mindenkinek, akit érdekel, hogy miként szállítjuk el őket! – mondta csöndesen mosolyogva Zardán, s ezután a hajóra érkezésig szavát sem lehetett hallani.

Ott aztán összehívta a legénységet, s így szólt hozzájuk:

– Legények! Úgy tudom, némelyikőtök kissé csalódott, mert sokkal több pénzt várt el a fogadásoktól, igaz?!

Persze, hogy igaz volt. Számtalan helyről hallott helyeslést, és kivétel nélkül mind hevesen bólogattak.

– Ehelyett azonban csak rabszolgákat kaptatok, s én még azokat is felszabadítottam! Nem csodálkoznék, ha úgy gondolnátok, ezzel hibát követtem el, és hogy illendő volna kárpótol-nom benneteket!

– Igen, igen! Úgy van! Jól beszélsz! – kiáltották tizen is a legények.

– Rosszul gondoljátok. A rabszolgákhoz jogom volt, mert az én győzelmemből származtak, és úgysem tudtuk volna hazavinni őket hajó nélkül! Tehát kárpótlás sem illet benneteket. Hanem – és itt felemelte a hangját – hanem arról lehet szó, hogy én, Zardán isten, megajándékozzalak benneteket, nem is kevés kinccsel!

Erre aztán kitört az egetverő lelkesedés. Percekig nem is csillapodott. Végül Zardán nem bírta már tovább, s egy kézlegyintéssel elhallgattatta őket.

– Nyughassatok már! A rabszolgákhoz hajó kellett volna. Rabszolgák nem kellenek nekem, ellenben egy hajót igenis szerezhetünk! Méghozzá olyat, ami telis-teli van kincsekkel!

– Tudtam! Tudtam, hogy valami őrültségbe akar...! – kezdte Negolár, de Cserjan, aki mellette állt, a következő pillanatban úgy vágta fejbe, hogy összecsuklott, mint egy zsák, és be sem tudta fejezni a mondatot.

Ezt meglátta Zardán, s így szólt Cserjanhoz:

– Légy oly kedves és kötözd össze, aztán rakd a hajófenékbe! Holnap estig tilos elengedni, aki másként cselekszik, annak fejét vétetem! – azzal most újra a többiekhez intézte a szavait. Elmondta, mennyi mérhetetlen kinccsel akarják a tó alá süllyeszteni a halottas hajót.

– Én, mint isten, mindenképpen feltámasztom a halottakat – mondta –, de ami a kincseket illeti, úgy illik, hogy ti emberek is tegyetek valamit a magatok érdekében! Vagyis, ha elfoglaljátok a hajót, ha megakadályozzátok az elsüllyesztését, akkor megígérem, hogy a rajta levő készpénz tized részét szétosztom köztetek azon nyomban!

– Csak a tizedét?! – szólalt meg Vuldegár. Több sem kellett erre Zardánnak! Így szólt:

– Cserjan, kötözd össze őt is, és rakd a testvére mellé! – majd megint a matrózokhoz és bajnokokhoz fordult:

– Negolár és Vuldegár egy fotot sem kap! Ennyivel kevesebb részre oszlik el a kincs, örüljetek neki! Amiatt pedig ne aggódjatok, hogy most a béke ideje van! Ugyanis nem kell majd embert ölnötök! Egyszerűen annyi lesz a dolgotok, hogy odahajózunk a másik hajó mellé, néhányan közületek, akiket kijelölök, s akik jól értenek a hajókhoz, átszállnak rá, és aztán azzal a hajóval együtt elvitorlázunk!

– Csak ilyen egyszerű lesz?! – álmélkodott egy fiatal legény.

– Persze, hiszen ezt én, Zardán isten biztosítom a számotokra!

– Zardán isten, én igazán nem kételkedem benned – szólt Cserjan –, de áruld el kérlek az én ostoba, de kíváncsi fejemnek, mi lesz az őrséggel, akik rajta vannak?!

– Azok rémülten menekülnek majd, amint észreveszik, hogy valóban feltámadtak a halottak, s hogy jövünk feléjük mi, vagyis én, az isten, akiben nem hittek! Mert tudjátok meg, szó sincs semmiféle becsapásról, én magam is bizonyítani fogok előttetek, sőt, előbb teszem meg a magamét, feltámasztom a halottakat, s amikor látjátok, hogy az őrség rémülten üvöltözve menekül, amikor tehát már a legkétkedőbbetek is láthatja, hogy a legigazibb isten vagyok, akkor kell csak elvinnetek a kincseshajót! És képzeljétek csak el, mekkora dicsőséggel térünk majd meg így mi, hősök, Dzampóba! Mindenki benneteket irigyel majd!

A hajósok hajlamosak voltak egyre jobban bízni Zardánban. Különben is: majd meglátják, feltámadtak-e a halottak! Az biztos, hogy ha az őrség elmenekül a hajóról, már valóban könnyű préda az! Sőt, jog szerint talált hajó, a gazdátlan hajó pedig valóban azé, aki megtalálja! Ez, amire készülnek, még csak nem is kalózkodás hát! Mellesleg, a kalózkodásnak sincsenek ők ellene éppenséggel, ha veszélytelen, és nagy haszonnal kecsegtet...!

Nagy várakozással a szívükben tértek hát nyugovóra, s már alig várták a pirkadatot.

* * *

Szegény Ízilájnak lényegesen nyugtalanabb volt az éjszakája. Belökték őt abba a terembe, ahol a régi király halálra szánt szolgálóit és feleségeit őrizték, ugyanis csak a legelőkelőbbnek számító feleség, Lúria képezett kivételt, csak ő étkezhetett együtt Mubszárral az ünnepi

vacsorán. De Mubszár már azt is bánta, hogy ezt megengedte. Nem tetszett neki a botrány, ami kitört, hogy akadt valaki, aki hitt Zardánnak.

Íziláj tehát ezek közé került, sőt, szégyenszemre pucérra vetkőztették, elvéve szép ruháját, és egy másikat adtak neki, nehogy bármi is maradjon nála, amivel esetleg megkísérelheti a szökést. De Íziláj csak nevetett ezen az igyekezeten.

– Minek is szöknék meg, bolondok, ha úgy teszek, nem tudna feltámasztani engem az én uram!

Odabent a teremben nemigen akadt olyan ember, aki ne komor aggodalmakkal a szívében nézett volna elébe a holnapi napnak! Sokan a legmélyebb kétségbeesésben leledzettek. És ezeknek most Lúria ékesszólóan kezdte bizonygatni, hogy ne féljenek, mert neki személyesen ígérte meg ez a Zardán nevű új isten, hogy fel fogja támasztani őt! És hivatkozott Ízilájra is, hogy lámcsak, a nagy isten az ő legféltettebb és leginkább kedvelt feleségét, Ízilájt is közéjük engedte, hogy velük haljon, s így személyes példájával tegyen bizonyságot az igazságról, s egyben, hogy így meg is nyugtathassa őket!

Sovány reménynek tűnt ez, még akkor is, ha Íziláj a tudásával is bizonyíthatta nekik, hogy ő nem akárki, hogy ő diászilisz maetiszpa volt, e megbecsült hivatást hagyta oda Zardán kedvéért! De bármilyen csekély is volt a remény, a halálra ítéltek minden aprócska remény-sugárba belekapaszkodnak, s így aztán előbb kevésbé, majd az órák múltával egyre jobban hittek Zardánban, mert hinni akartak benne, hisz ha benne hisznek, a saját további életükben hisznek!

– De – mondta nekik felemelt ujjal Íziláj – Zardán isten senkit nem fog feltámasztani közületek, még téged sem, Lúria, csakis és egyedül csak akkor, ha imádkoztok hozzá!

– Imádkozom én akármennyit, csak mondd meg kérlek, hogy mit, hogy még véletlenül se mondjak helytelen szavakat, s ki ne hagyjak valami fontosat! – szólt remegő hangon Lúria.

– Most még semmit nem kell, gyermekem, hanem majd holnap, a döntő órák előtt, szinte az utolsó pillanatban! De megnyugtathatok mindenkit, elő sem fordulhat, hogy valaki rosszul imádkozik, hogy eltéveszt valamit, mert én előimádkozom majd, elmondom, hogy mit kell, s nektek csak annyi lesz a dolgotok, hogy két-három szavanként utánam mondjátok! Jó lesz ez így?

– Jó, jó, nagyon jó! – bólogattak a rabok megkönnyebbülten.

– Ó igen, és még valami! – mondta Íziláj. – Azt ne is reméljétek, hogy elkerülhetitek a halált! Szépen nyugodtan be kell vennetek a mérget, de hogy azt ne higgyétek, csalok, én veszem majd be legelsőnek, aztán fájdalommentesen meghaltok. Az én uram és istenem csak azt ígéri nektek, hogy fel fogtok támadni! Még ugyanazon a napon! Előtte néhány órát a túlvilágon töltötök! Tudjátok ez mivel jár?! – nézett körbe szigorúan. S a félős, remegő arcokat látva ezt mondta:

– Aki egyszer látta a túlvilágot s az én uram titkait, az mindörökre hozzá tartozik! Nem tehetitek meg tehát, hogy mást szolgáltok következő életetekben, mint őt!

– Leszek én boldogan a szolgája, felesége, kapcarongya, bármije, csak meghalnom ne kelljen! – sóhajtott egy kis fiatal lány.

– Épp erről van szó! Hű szolgálatot követel! És aki a felesége lesz, ha esetleg kiválasztja valamelyikőtöket, az jó, ha tudja, hogy én, Íziláj is érek annyit, mint ő, mert én is megjártam veletek a túlvilágot, sőt a ti kedvetekért jártam meg, és én vagyok Zardán isten első és leginkább kedvelt neje, akibe ráadásul maga Íba istennő tette át az ő bölcsességét, tehát nekem

is korlátlan engedelmességgel tartoztok, különben pedig Zardán isten úgy rendelkezett, hogy ha ő nincs ott valahol, akkor én élet-halál ura vagyok! Tehát úgy éljetek majd ezután!

A halálra szántak természetesen mindent megígértek Ízilájnak, a lehető legkészségesebben.

* * *

Íziláj ugyan mondta nekik, hogy aludjanak, ám gondolható, nem sokan töltötték álomban azt az éjjelt! S még akik esetleg elszunnyadtak is, percenként felriadtak a lidérces álmoktól! Még szegény Lúria is, bár nagyon bizakodott, de még ő is ezt mondta Ízilájnak, akinek a karjaiban hunyta le a szemét:

– Jaj, de boldog lennék, ha egészen bizonyosan tudhatnám, hogy órákon belül nem te ölelsz majd, hanem Zardán isten!

– Órákon belül nem, de holnap este már több, mint valószínű! – simogatta meg a leányt Íziláj.

Amint aztán eljött a reggel, nyílt az ajtó, és jött az őrség, hogy kivezessék őket. Valójában ez nem is reggel történt, hanem már úgy kilenc óra felé, mert igaz, hogy az egész temetési szertartás korán reggel kezdődött, de a legeleje még mindenféle templomi szertartásokkal telt el, például ekkor készítették el az egyik templomban az áldozatoknak beadandó mérget is, azonkívül különböző körmeneteket rendeztek, s a király koporsóját is ekkor rakták be a nagy aranyhajóba. Természetesen a kincseket is be kellett rakni valamikor... és ők, az emberáldozatok, csak a legvégén kerülhettek sorra.

A börtönükből nem mentek egyenesen a hajóra. Előbb egy udvarra terelték őket, s itt aztán adtak mindegyikőjüknek egy jó kupányi sűrű, zamatos bort.

– Ez még nem a méreg – nyugtatták őket a papok –, ez csak arra való, hogy ne aggódjatok annyit!

– Nyugodtan megihatjátok, ez még valóban nem a méreg! – biztosította őket Íziláj is, aki meglehetősen jól ismerte a hasonló szertartások menetét.

Valóban jót tett a bor, kellemesen elkábultak tőle, nyilván raktak bele valami efféle hatással bíró anyagot is a papok. De hát ez érdekük volt, mert nem akarták, hogy holmi sikoltozással-kiabálással megzavarják a szertartás menetét.

– Hű, de finom! – mondta Íziláj. – Régen ittam ilyen jót! Kérek még!

Adtak neki.

– Kaphatnék egy újabb adaggal? – szólt szemtelenül. Erre már csúnyán néztek rá.

– Ha egy harmadikkal is kapnál, el se bírnál botorkálni a hajóig!

Erre Íziláj így szólt:

– Na, csak egy kis üvegecskével! Nem itt innám meg, hanem amikor már a hajóra értünk, akkor meg már mindegy!

– Adj már neki, hadd legyen nyugtunk tőle! – intett türelmetlenül az egyik pap a másiknak. Erre Íziláj kapott egy lapos kulacsot tele a bódító borral, amit a ruhája alá rakott. Ezután sorba álltak, és megindult a menetük a hajó felé. Előttük-mögöttük és oldalukon nemcsak őrök sétáltak, de papok és papnők is, különböző szent énekeket dalolva.

Végül elérkeztek az aranyhajóhoz, s egész útjuk során végestelen végig rengetegen nézték őket, és Íziláj néha még a pusmogásukat is hallotta, hol Zardán nevét, hol azt, hogy „feltámadnak”, hol meg egyéb más szavakat, amiből tudta, szerte Gigliorában mindenfelé elterjedt a

híre annak, hogy Zardán isten csodát készül tenni. Lehet, hogy valóban nemcsak a futáshoz ért, de a halottakhoz is?!

– Halljátok őket?! Mindenki tudja, hogy feltámadunk! – súgta oda társainak.

Végül aztán be is léptek a hajóba. Láthatták, hogy nemcsak kívülről, de belülről is mindent aranylemezek borítanak, még a fedélzet deszkáit is. Ám ők pillanatnyilag nemigen tudták értékelni a sok szépséget.

A király koporsóját nem is látták. Őket egyenesen a hajófenékbe vezették. De ez is szinte mennyezetig tömve volt mindenféle nagy értékű dísztárgyakkal, többnyire aranyból-ezüstből, bár akadt itt drágakő is néhány. És szép szobrok, vázák, díszruhák... Íziláj úgy becsülte, csak itt a hajófenékben több érték van, mint egész Dzampóban, pedig biztos nem üres odafent a fedélzeti helyiségek egyike sem!

Nekik két sor kincs között egy keskeny folyosón kellett elhelyezkedniük.

– Viselkedjetek tisztességesen! – szólt nekik az őr. – Mindjárt jön a főpap a méreggel, csak előbb megáldja a király tetemét!

– Nekem ki kell mennem! – szólt Íziláj.

– Hogyisne, szeretnéd, mi! – nevetett a katona. – Innen nem lehet kimenni!

– De nekem muszáj!

– Azt biza' kétlem!

– De hát értsd meg, el kell végeznem a szükségemet!

– Jaj, de megkönnyebbültem, már azt hittem cserben akarsz hagyni! – sóhajtotta Lúria.

– Ne idegesíts, nem te könnyebbültél meg, én szeretnék megkönnyebbülni!

– Én ugyan egyikőtöket sem engedem ki – szólt a katona – még csak az kéne, hogy mit tudom én, vízbe ugorj, aztán a fejemet veszik! Eredj oda leghátulra a kincsek közé, csinálj oda, én nem bánom, azt senki nem veszi észre, és úgyis mindegy nektek, nem sokáig szívjátok a büdöset!

– Istentelen féreg! – kiáltotta Íziláj.

– Ne pofázz vagy képen törüllek! Tartsd vissza, amíg megdöglesz vagy csinálj oda, de csend legyen!

Íziláj hátrament hát, s tette ott, amit kell.

Aztán visszajött. S most így szólt a katonához:

– Nem is volt olyan szörnyű! De ugye imádkozhatunk, amíg megjön a főpap?

– Azt nem tilthatom meg.

– Jó! Jöjjetek közelebb! – intett Íziláj mindenkinek. S amikor azok, amennyire lehetett, egy csomóba verődtek, így szólt hozzájuk:

– Most imádkozni fogunk a nagy Zardán istenhez! De közben megisszuk ezt a jó kis borocskát is, amit a főpaptól kaptam a palotaudvaron! Nem vagyok olyan önző, hogy megtartsam magamnak. Óvatosan igyon mindegyiktek egy keveset belőle, vigyázva, hogy másoknak is jusson, mert nem illik, hogy a halálunk előtt mohóknak mutatkozzunk! Aztán ha végeztetek vele, jöjjön az ima!

Addig kortyolgattak a kulacsból, míg az ki nem ürült, ami, kis kulacs lévén, nem is tartott soká. Ezután Íziláj elkezdte az imát, s a többiek utána mondták:

– Hatalmas Zardán isten... a sötétségből kiáltunk utánad... hallgasd meg őszinte híveid imáját... kutasd fel lelkünket a túlvilágon... vezess bennünket szerető kebeledbe... egyesítsd újra lelkünket a testünkkel... vezess vissza bennünket az életbe... kihűlő kezünket kezedbe fogván... és ne hagyd el azokat, akik bíznak Tebenned...

És így ment ez tovább, legalább tíz percen keresztül, míg végül jött a főpap, és kiosztotta nekik egy-egy pohárkában a mérget. A katona is vele volt, és árgus szemekkel figyelték, hogy megisszák-e azt. Legelőször valóban maga Íziláj emelte a szájához a méregkehelyt, s fenékig ürítette. Betartotta az ígéretét! Azután Lúria következett, hiszen oly mindegy volt, néhány perccel előbb vagy később, de így legalább bizonyíthatta, hogy megbízik újonnan választott istenében. Majd jöttek sorra a többiek... csak egy egészen fiatal, tizenegy éves leányka kezdett el sikoltozni, de őt lefogta a katona, és leöntötte a főpap a mérget az ő torkán is.

Hamarosan egymás után terültek el az aranyhalmok között, s lassanként megszűnt mellük emelkedése-süllyedése.

Mubszár király természetesen nem volt hülye! Nagyon gyanakodott, hogy Zardán valami csúnya csalafintaságot tervez, és ezért már éjféltájt erős őrséget küldött Zardán hajójával szemben a kikötőpartra, hogy figyeljenek, s ha Zardán partra szállna, azonnal fogják el, s ha ellenállna, öljék meg! De mást nem jelenthettek ezek neki, mint hogy Zardán hajóján szinte megállt az élet, és egyetlen csónak sem hagyta el a hajót.

Bizony Zardán nem mutatkozott, de még egyetlen embere sem, az egész ünnepség alatt! Közelébe sem ment az aranyhajónak sem korábban, sem amíg a király koporsóját berakták, sem a kincsek bepakolása közben, sem amikor Ízilájt, Lúriát és a többieket vitték a hajóra. Mégis, Mubszár király, aki egészen végig ott állt az aranyhajó mellett a rakparton, csak akkor nyugodott meg, amikor a főpap is és a katona is kijöttek onnét, és személyesen közölték a királlyal, hogy mindenki halott, mert megitták a mérget.

– Tehát megitták?

– Igen, királyom!

– És meg is haltak?

– Úgy van!

– Megvizsgáltad őket miután megitták a mérget?! Mered azt állítani, hogy valóban meghaltak, hogy egyikőjük sem él?!

– Természetesen királyom, megvizsgáltam őket, és állítom, hogy mind olyan halott, hogy halottabb sem lehetne! – húzta ki magát sértődötten a főpap.

– Te is azt állítod, hogy halottak?! – kérdezte az őrkatonát a király.

– A legteljesebb mértékben meghaltak! – bizonykodott a katona. A főpap viszont határtalanul mérges lett, amiért a király nem elégszik meg az ő szavával, s a katonát is megkérdezi. S még ez sem volt elég, mert a király tovább faggatózott:

– Végig ott voltál mellettük?

– Igen, királyom!

– És nem műveltek semmi gyanús dolgot?!

– Egyáltalán semmit, csak imádkoztak Zardán istenhez!

– Az nem isten, hanem egy csaló vagy őrült! – kiáltotta a király.

– Királyom, ha esetleg gyanakodol valamire, szemléld meg magad őket! – javasolta a főpap.

– Semmire nem gyanakodom, itt nincs helye gyanakvásnak, én *tudom*, hogy ez a Zardán nem isten! – kiáltotta a király. – És eszemben sincs fárasztanom magamat ilyen ostobaságok miatt! – azzal mérgesen megfordult és elment.

A főpap ugyan nem erre gondolt, de nem vitatkozott a királlyal. Elvégre ő is tudja, amit tud: azok odabent valóban halottak! Halottabbak tényleg nem is lehetnének, ismeri ezt az ősi szert, amit adott nekik, ez olyan, hogy egy csepp belőle még egy bikát is leterítene, s ő egész pohárkával itatott belőle mindegyikkel! A szer elkészítésére is személyesen ügyelt előző éjjel és ma kora reggel! Fáradt is volt eléggé, nem az ő korának való már az éjszakázás! Jobb is lesz, ha lepihen! – azzal megfordult, s feljebb ballagott a parton.

Aztán a király megadta a jelet, és a csillogó hajó egy másik hajó kíséretében kifutott a tóra. Annak a hajónak lesz a feladata, hogy miután elsüllyesztették az aranyhajót, annak legénységét a fedélzetére vegye és visszahozza a partra.

Maga Mubszár király is a kísérő hajón utazott. Kötelessége volt tekintetével végigkísérni, amint atyja hajója a mélybe süllyed, az örök nyugalomba.

Persze a szertartásból még sok minden hátra volt. Elvégre a nép elvárja, hogy előző királyának végső távozása megfelelően látványos legyen! A parton már elbúcsúztak ugyan tőle, de az mintegy csak a szárazföldi patkányok búcsúja volt! Ellenben Gigliora igazi nagyhatalom, a Tó Királya, illik hát, hogy a hajók is elbúcsúzzanak! Ezért mielőtt végső nyughelye fölé állt volna a hajó, a tófenék ama végzetes pontja fölé, mely örök sírja lesz, előbb csak kihajózott kellően messzire, majd elvonult előtte Gigliora teljes tavi flottája, egyes hajók még díszkört is jártak körülötte, mintha körbetáncolnák, a zászlóikat hol felvonták hol leengedték, mindent az ősi hagyományok szerint.

Ez jó két óra hosszat zajlott, bár Molbang király ebből már mit sem látott, de a parton állók, Gigliora lakosai és a Minden Istenek Ünnepére egybegyűltek annál inkább, s lényegében mindez valóban az ő kedvükért zajlott.

Ezután a hajók hátramaradtak, s az aranyhajó egymaga indult el, pontosabban az egy szál kísérőhajóval, hogy senki ne tudja, merre van a sírhely... nem sírhalom, mert halmok itt csak a tó hullámai lehettek. Igaz, a víz alól amúgy sem lehetne felhozni a kincseket, de biztos, ami biztos, a szent nyughelyet meg ne átkozza egy varázsló sem, fölibe evezve és varázsport szórva a mélybe...

Mubszár király tehát ott állt a hajókorlátnál, és mögötte egyre távolodott a gigliorai part. Mellette nyugodtan úszott utolsó útjára az aranyhajó, benne a sok kinccsel, apja tetemével, Lúria, Íziláj és a többiek tetemével... Mubszár szíve megkeseredett, amint arra gondolt, hogy a sok kincs haszontalanul fog a mélybe süllyedni. De mit sem tehetett. Az össznépi elvárás, a közvélemény még egy király akaratának is határt szab olykor!

Mégis, nem tudta zavartalanul átadni magát a fösvénység okozta kínszenvedésnek. Mazochista örömeit megkeserítette, hogy olyan nyugodtnak látta Gigliora kikötőjét. Sehol semmi mozgás! Annak az átkozott Zardánnak a hajója is milyen nyugodtan áll a helyén! Meg sem mozdul! Miként is lehet az, hogy Zardán még csak kísérletet sem tesz arra, hogy változtasson a dolgok menetén! Nagy blöffmester lehet a fickó, de hát ilyen könnyen feladná?!

Mubszár valahogy nem nagyon hitte.

– Át kell mennem a hajóra! – közölte hirtelen alvezérével.

– De uram, hiszen...

– Csend! Ennek így kell lennie!

– Akkor meg kell, hogy álljon mindkét hajó!

– Akkor parancsold meg, hogy igenis álljon meg mindkét hajó!

– Felséges uram, a tó túlságosan hullámzik ahhoz, hogy a hajók egymás mellé állhassanak!

– Törődöm is én azzal, akkor megyek csónakon! Meg kell néznem a hullákat!

– A... a hullákat?!

– Igen, azokat! Na, mit bámulsz, intézkedj már!

Míg a csónakot leengedték a királynak, ő előhívatta azt a katonát, aki Ízilájékra ügyelt a méreg bevevése előtt. Vele együtt csónakázott át az aranyhajóra. Úgyis kellett valaki, aki az evezőt húzza!

A hajók megállítása, a csónak leengedése, az átmenetel megint bő fél órába tellett. De Mubszár nem bánta. Nem lesz nyugta addig, amíg meg nem néz mindent személyesen!

Bejárta a nagy hajó minden zegét-zugát, s mindent rendjén valónak talált. Lement a hajófenékbe is.

– Tökéletesen halottak, uram! – szólt a katona vigyorogva, s még meg is rugdosta kicsit Ízilájt, míg Mubszár Lúriát vizsgálgatta. De hiába, mert a gyönyörű lány valóban halott volt, neki legalábbis úgy tűnt. Még a fülét is a mellkasára hajtotta, meghallgatni, dobog-e a szíve, de semmit nem hallott. Bár igaz is, nem biztos, hogy ha dobog is, meghallja, annál jobban csapkodták a hullámok a hajó oldalát.

Végre mégis megnyugodott a király, és kiment a fedélzetre a hajófenékből. Visszamászott a kötéllétrán a csónakba. A katona követte.

– Ezeket ugyan senki fel nem támasztja, főleg nem távolról, a partról! – hencegett a katona. – Megismerem én a halottakat mondhatni szagról is! És a főpap tiszteletreméltó személye is megvizsgálta őket! És nem is akartak azok már megmenekülni, egyetlen leány kivételével, de annak is lenyomtuk a torkán a mérget! Senki nem jött a közelükbe, uram, ezek ugyan fel nem támadnak! – nyugtatgatta a királyt, mert látta, hogy Mubszár azért aggódik még most is kissé. De ő annál jobban élvezte, hogy milyen fontos lett hirtelen, mennyire a király figyelmébe került. Fennen bizonygatta, hogy igazán semmi rendkívüli nem történhetett, jól végezte a munkáját.

– Királyom – szólt végül, amikor már épp hozzákoccant a csónakjuk a király hajójának oldalához –, ha akart is valamit az az Íziláj nevű nő, semmi nem lett belőle, mert egyszer ugyan szeretett volna kimenni a szükségét végezni, de még azt sem engedtem!

– Micsoda?! – vált figyelmessé rögvest a király tekintete.

– De nem engedtem! Elismerem, talán nem szép dolog, hogy odacsinált a sok kincs közé, de hát mi mást tehettem volna?! Nem engedtem ki, nehogy megszökjön!

– Hm... a nyavalya tudja... tűnődött a király, és esze ágában sem volt felmászni a kötéllétrán. – Zardán lehet, hogy őrült, de nem hinném, hogy ostoba is! Nem látszott annak! Sőt, az őrültek gyakran zseniálisak! És ez az Íziláj sem tűnt ostobának, még őrültnek sem!

– De nagyuram, hiszen meghaltak, ugyan mit tehetnének?!

– Mit tudom én, akármit!

– Hiszen meztelenre lett vetkőztetve, és semmi nem volt nála!

– Akkor is! Ha igaz, hogy diászilisz maetiszpa volt, akkor nagy lehet a tudása! Ostoba! Van neked fogalmad róla, hogy hány diászilisz maetiszpa él az Istenek Völgyében?!

– Nem tudom felséges uram!

– Nagyon kevés!

– Nagyon sok a szentély a Völgyben!

– Sok, de nem mindnek van külön diászilisz maetiszpája! Minden maetiszpának van szentélye, de soknak több is, tehát nem minden szentélynek van külön... de mit is vitatkozom veled, ostoba tahó! Lehet, hogy a hajába rejtett egy kést, amivel lyukat akar fúrni a hajóba...

– Hogy hamarabb elsüllyedjenek? – vetette közbe a katona, és Mubszár király nagyon mogorva lett, rájőve, hogy mekkora bődületes ostobaságot mondott.

– Különben is megvizsgáltuk a haját, még azelőtt, hogy beengedtük volna a többiek közé tegnap este, és semmi nem volt a hajában! És azután már nem találkozhatott a barátaival! Azután semmi más nem volt nála csak a miáltalunk adott ruha, és egy kis kulacs, amiben bódító ital volt, de még azt is a szentatyák adták neki!

– Micsoda?! Kért külön még az italból?!

– Igen, de hát miért baj az, hiszen amúgy is kellett innia belőle, ivott is, két alkalommal is, és a többiek is ittak, miért baj az, ha vitt még magával belőle?!

– Az nem baj, de mi van, ha nem az volt a palackban?!

– Kulacsban, felséges uram! És nem juthatott sok neki, mert megosztotta a többiekkel az ima előtt!

– Aha! Ez lesz az! Biztos megvesztegették a papok valamelyikét, hogy valami mást adjanak neki!

– Egy papot megvesztegetni?!

– Persze, lehet azt is! Aha! Ez lesz az! Fordulj azonnal vissza a hajóhoz!

– De felséges uram, hiszen meghaltak!

– Eszed tokja! Nem tudom, hogy miként tették, de csak alszanak! Ez biztos, a nyakamat teszem rá! De nem sokáig alszanak, mindjárt lefejezem őket, s azután támassza fel őket az a Zardán isten, én magam veszek mérget rá, hogy arra már nem lesz képes!

A király emberei nagyon csodálkoztak, hogy Mubszár megint visszatér az aranyhajóhoz! De persze nem szóltak. Mubszár pedig gyorsan, mint az őrült, lerohant a hajófenékbe. Ott aztán azzal kezdte, hogy jókorát rúgott Íziláj oldalába.

– Nem fogsz velem kibabrálni, kicsike! Majd adok én neked!

– De uram – szólt a katona tétován – halottat összevagdalni, az halottgyalázás!

– Nem érdekel! Ne szólj bele! Hogy merészeled megítélni az én tetteimet, mi?!

– Bocsáss meg királyom, nem merészelem, de mit fog szólni felséges apád lelke, ha nem lesz egy szolgálója sem, hiszen összevagdalod őket?!

– Te agyatlan hülye, csak a testüket vagdalom össze, nem a lelküket! – vágott vissza a király, de még nem emelt kardot, ehelyett így szólt:

– Ha meglenne a kulacs, s volna benne pár csepp, talán még rá is jönne valamelyik okos papom, hogy mi a trükkjük! – aztán pár pillanat múlva hátralépett a kincsek sorfala közt, de a kulacsot nem találta meg, nem találhatta, mert azt Íziláj, miután megitta, behajította messzire a kincsek közé. Talált ellenben másvalamit a király!

Azt a nem éppen illatos halmot, amit Íziláj engedett ki magából még az ima előtt. Mert nem hazudott: tényleg el kellett végeznie a szükségét.

A király undorodva fintorgott, s már épp fordult volna el, hogy visszamenjen, amikor nem messze a halomtól észrevett egy kis üvegcsét. Nyitva volt, és oldala... hát... szóval *olyan* volt. Mint ami egy darabig fekáliától volt körbevéve.

S ezt látva Mubszár hirtelen megértett mindent.

– Tudom már! Tudom! Rájöttem! Igen! Ó, az aljas! Az átkozott! A fenekében! Igen! Ellenméreg! És végig magával cipelte! Hogy is nem gondoltunk erre! De most mindjárt megkurtítom egy fejjel!

Olyan izgatott volt, hogy nem bírt összefüggően beszélni. Még a katona sem értette, hogy mit akar mondani. A király pedig nem is vesztegette az idejét magyarázatokra, ehelyett felemelte a kardját, s Ízilájhoz ugrott, hogy lecsapja a nő fejét.

Azonban Ízilájnak szerencséje volt, s ezt jórészt annak köszönhette, hogy a katona az előző ittjártakor megrugdosta. Ez siettette a feléledését. S ami még hibádzott hozzá, azt maga a király intézte el, amikor Mubszár is megrugdosta. Emiatt gazdagabb lett az oldala néhány kék folttal, de most legalább magánál volt már, s hallván minden szót, eszében sem volt megvárni, hogy levágják a fejét, ehelyett amikor a király a közelébe ért, perdült egyet feléje csak úgy fektében, amitől a király lábai az övébe akadtak, a férfi elvesztette az egyensúlyát, megbillent, elesett, s ráadásul úgy, hogy kezében a kard egyenesen a katona arcába vágódott, beállt a homloka közepébe, s annak egyből vége is lett. És Mubszár sem hadakozhatott sokáig, mert Íziláj felugrott, a kincsek rengetegéből felkapott egy formás arany gyertyatartót, s azzal úgy kupán csapta a királyt, hogy az egy időre elfeledkezett minden bajáról.

Ezután várt türelmesen, hogy a társai magukhoz térjenek. Persze segíteni is próbált ebben: rázogatta, ütögette-költögette őket, s nem tellett negyedórába sem, mind magukhoz tértek. Lúria sírva borult Íziláj kebelére.

– Csak most... csak most tudom igazán elhinni... Hiszen én tényleg ott voltam a túlvilágon! Láttam... láttam a halottakat... magát Zardán istent is, de sokkal nagyobb volt, mint tegnap, az égig ért... és szétszedett apró darabokra, aztán újra összerakott...

Íziláj elégedetten mosolygott. Tudta, hogy Zardán is ezt élte át, amikor a kisistenek megidézésén megitta a szent italt. Tett abból is az ellenméreg cseppjeihez. Nem árt az, ha néhány misztikus álommal is gazdagodnak a „feltámasztottak”! Így még hihetőbb lesz nekik Zardán istensége!

– Majd később elmesélheted, kicsikém, de most foglalkozzunk azzal, nehogy újra megöljenek bennünket!

– Hogyhogy?! – sápadt el Lúria, azt hívén, hogy már semmi veszély nem fenyegeti őket.

– Elfeledted tán, hogy el akarják süllyeszteni a hajót?! És nézz csak ide: ne feledkezz bele annyira friss túlvilági élményeidbe, hogy észre sem veszed, mi van körülötted ebben a világ-

ban! Az ott a király és egy katona, azért jöttek, hogy ne csak megöljenek bennünket méreggel, de a holttestünket is meggyalázzák: szétvagdaljanak minket!

– Micsoda aljasság!

– Amint látod, Zardán isten nem hagyta, tett róla, hogy a király kardja helyettem azt a katonát találja telibe! De most – magyarázta a többieknek – nekünk is meg kell tennünk a magunkét!

– Miként?

– Úgy, hogy most szépen egymás mögé állunk, és szent énekeket dalolva felmegyünk a hajó fedélzetére, s elújságoljuk mindenkinek a jó hírt, hogy Zardán isten íme feltámasztott bennünket, meghallgatva az imánkat, azután letérdelünk, s imádkozni kezdünk újra hozzá, most már azért, hogy jöjjön el értünk, és pusztítson el mindenkit, aki van a hajón!

– Ahogy akarod Íziláj, a tied vagyok, engedelmeskedem neked! – mondta Lúria, s e szavakra mindenki rábólintott.

Iszonyatos lett a döbbenet az aranyhajón, de a másikon is, amint meglátták, hogy a „halottak" valóban feltámadtak! Hiszen egyszercsak felpattant a hajófenék lejárójának ajtaja, s onnan kimasírozott hangos énekszóval vagy hatvan ember, fele férfi, fele nő, és mind hangosan éltették a nagy Zardán istent, aki feltámasztotta őket!

Méghozzá teljesen őszintén éltették Zardánt. Mindannyiuknak meggyőződése volt a szernek hála, hogy néhány órát valóban a túlvilágon töltöttek!

Gigliora hajósainak rémületét pedig még az is fokozta, hogy maga Mubszár király is ellátogatott a hajóra, sőt ezt kétszer is megtette. Nem mondta meg nekik, hogy miért tesz így, de látták zavartan tűnődő arcát, s ez, de már az odamenetel ténye is azt bizonyította előttük, hogy még maga a királyuk sem egészen bizonyos benne, hogy ezek a halottak nem támadhatnak fel!

És a király nem bukkant elő a mélyből! Biztos megölték őt a halottak, vagy maga Zardán isten! Bizony, sok hajós már másodpercekkel Ízilájék felbukkanása után egyszerűen a tóba ugrott az aranyhajóról, és eszeveszetten kezdett el tempózni a másik hajó felé. De akik maradtak, azoknak sem volt merszük fegyvert fogni a „halottakra", hiszen minek is azt, amikor úgyis feltámadnának?! A feltámadottak közül néhány férfi azonban vette magának a bátorságot hozzá, hogy pár hajóslegényt egyszerűen a vízbe hajítson, a többiek a nőkkel együtt inkább letérdeltek, és hangos szóval kérték Zardán istent, hogy jöjjön el és öljön meg minden hitetlent a hajón... Erre a maradék hajósoknak sem kellett több, dehogyis akartak itt lenni, amikor Zardán isten felbukkan, vízbe ugrottak inkább ők is!

Nagy buzgalmukban a feltámadottak közül ketten lementek vissza a hajófenékbe, felhozták a katona hulláját, s őt is a tóba hajították, ami még nem is lett volna baj, de így tettek a királlyal is, aki azonban nem volt hulla csak ájult, s amikor a vízbe ért a teste, magához tért, s ő is úszni kezdett a hajó felé.

– A csudába is, meg kellett volna ölni! – csapott jobb öklével bal tenyerébe ezt látva Íziláj. Gyorsan keresett is egy íjat, de mire megtalálta, túl messzire volt már a király ahhoz, hogy gyatra célzási tudományával eltalálja. A hajót pedig nem tudták irányítani, nem volt a feltámadottak között a hajóhoz értő ember, nem mehettek a király után, hiszen csupa feleség vagy palotaszolga közül kerültek ők ki, s ugyan mit ért például egy szakács a vitorlákhoz?! Íziláj dühös volt magára, hogy nem szúrta le még a hajófenékben Mubszár királyt, de hát szerette volna, ha megmarad Zardán foglyának az uralkodó!

Mindenesetre a királyt meglehetős gyalázat érte: saját hajóján is annyira megijedtek a feltámadástól a hajósok, hogy meg sem várták a királyt, megfordultak, és eszeveszetten iparkodtak a vitorlákkal is, az evezőkkel is mielőbb partot érni! Mubszár király tehát kénytelen volt ezt a hosszú utat úszva megtenni hazáig.

Íziláj remélte, nem ér ki a partra és belefullad. Ő maga azonban most nem ért rá ezzel törődni, előbb visszatért maga is a hajófenékbe, és kitakarította onnan a piszokhalmot, s nemcsak azt, de az üres üvegcsét is a vízbe hajította.

A halott király hajóját nem szokták a parttól látótávolságban elsüllyeszteni. Amint tehát azt láthatták Zardánék, de a giglioraiak is, hogy a király hajója mégis megfordult, otthagyja az aranyhajót, és szélsebesen igyekszik visszafelé, azonnal ez jutott mindenkinek az eszébe: a csoda megtörtént, a halottak feltámadtak!

– A halottak feltámadtak! – mondta Zardán maga is, szélesen mosolyogva a legényeinek. – Mehettek a hajóért!

Azok egetverő ujjongásba törtek ki.

– Éljen Zardán isten, a halottak ura!

Azzal felvontak minden vitorlát, s már száguldottak is a tó habjain az aranyhajó felé.

És Gigliorából senki nem merte követni őket.

6. fejezet
A papnő-hetéra

Dormilla ahogy később visszagondolt az életére, mindig meg kellett állapítsa, hogy bár akadtak évek, amikor számos örömben volt része, mégis gyermekkorának utolsó évei voltak talán a legszebbek, és a serdülőkora. Az a tíz esztendő, ami kilenc és tizenkilenc éves kora között telt el.

Kilenc évesen íratta őt be ugyanis édesapja, Mullár, a gigliorai hetéraiskolába.

A hetéra-szó örömlányt jelentett, ugyanazt a foglalkozást takarta tehát, amit közönséges, megvető szóval kurvának neveznek az emberek. Csakhogy a három szó mégsem ugyanazt jelentette, óriási különbség volt ugyanis kurva, örömlány és hetéra között! Kurvának azokat a nőket nevezték, akik nemhogy néhány fot pénzért, de néhány garasért is lefekszenek bárkivel, utcasarkokon árulják a bájaikat, műveletlenek, többnyire koszosak is, gyakran akadnak köztük tetvesek, rühesek, bolhásak, akadnak köztük, akik már nem is rézpénzekért, de egy falás élelemért is kiszolgálnak bárkit, vagy éppen egy kupa borért, mert részegesek. Ha lehet, lopnak is, s ha nincs, aki fizetne nekik a „bájaikért", akkor koldulnak. A kurvákat mindenki mélyen megvetette, még azok is, akik néha igénybe vették szolgáltatásaikat. Már csak azért is, mert a kurvák voltak a szerelemszakma azon képviselői, akik a legocsmányabb perverziókat is válogatás nélkül kielégítették.

A következő fokozat volt az örömlányoké. Ezek többnyire rabszolganők voltak, akiket a gazdájuk kitaníttatott a „szakmára", általában valami idősebb, gyakorlott örömlánnyal, azért, hogy ő maga, vagy azok, akiknek bérbe adja őket, nagy örömüket leljék e lányokban. Az örömlányoknak számos „fokozata" volt, aszerint, hogy hány hangszeren tudnak játszani például, mert egy örömlány korántsem csak a párzáshoz értett! Olyannyira nem, hogy még a szépség sem volt elég, amelyiknek nem volt kellemes a hangja, az nem is lehetett örömlány, hiszen akkor nem tud altatódalt énekelni az urának a szeretkezés után! Egy örömlány már soksok dalt kellett ismerjen, néhány hangszeren legalább közepes színvonalon kellett tudjon játszani, verseket kellett tudnia, szép meséket, sőt többnyire azt is elvárták tőle, hogy értsen néhány különleges étel elkészítéséhez. Amelyik ezt nem tudta, azt nem nevezték örömlánynak, legfeljebb azt mondták róla, hogy ez egy „jobbfajta kurva".

Amelyik uraság örömlányt akart, annak mélyen be kellett nyúlnia a pénzeszacskójába! Mert vagy ő taníttatja ki örömlánnyá egyik-másik rabnőjét, s az nem olcsó, vagy megvásárol egyet, ami szintén nem olcsó! Vagy bérel egyet néhány alkalomra, ez meg aztán a legdrágább, legalábbis hosszú távon!

A legfelső fokot azonban a hetérák jelentették! Ó, a hetérák! Azok aztán olyan nők voltak, akiket a modern világ nőivel összevetve nem is annyira a kurvákkal vagy bordélyházi nőkkel kell összehasonlítani, inkább a nagyformátumú politikusasszonyokkal! Mert egy hetéra, nos, az igaz, hogy olyan nő, akire nem jellemző a szüzesség, de az is igaz, hogy a lefekvést szinte csak mellékesen végzi! Csöppet sem ritka, hogy a férfi, aki megfizeti a szolgálatait, nem is bújik ágyba vele mindegyik alkalommal. A hetérákat ugyanis nem elsősorban arra a bizonyos dologra bérelték ki. A hetéra dolga az volt, hogy a férfi művelt társa legyen!

A legnagyobb különbség az volt, hogy ellentétben az örömlányokkal, a hetérák túlnyomó többsége szabad nő volt. Aztán, az természetes, hogy mindent kellett tudjanak, amit az örömlányok, de még azon felül is számtalan egyebet. Például... például hetérát nem lehetett akárhol képezni! Az egész Istenek Völgyében mindössze öt városban képeztek hetérákat! És arról, hogy valaki hetéra, ezek az iskolák írásos, pecsétes bizonyítványt adtak ki, de ezt csak nagyon szigorú vizsgák letétele után!

S míg a kurvákat mélyen megvetették az emberek, addig az örömlányokat már nem annyira, sőt, némelyiket, amelyik legalább megközelítette a hetérák szintjét, még becsülték is, ám a hetérákat kivétel nélkül tisztelték, becsülték és irigyelték! Nem egy tisztes polgárasszony is gyakran sóhajtozott, hogy miért is nem lehetett belőle hetéra!

A hetérák ugyanis gazdagok voltak! Olyiknak közülük többe került egyetlen éjszakája, mint amit egy becsületes mesterember egész évben megkeres!

Megtehették, hogy ennyit kérnek. Ha egy férfi művelt nő társaságára vágyott, máshol nem kereshette e nőt, mint vagy a hetérák, vagy a papnők között. De a papnők nemigen álltak szóba a közönséges halandókkal, s ha mégis, ritka, hogy másról, mint a vallásról beszéljenek. Ha meg a férfi esetleg szabadszelleműen szeretett volna csevegni egy nővel, esetleg olyasmiről, ami egy papnő vallási érzékenységét mélyen sértette volna – nos, akkor nyilvánvaló, hogy a papnők társasága szóba sem kerülhetett! Tehát maradtak a hetérák!

Mert a közönséges nők, a feleségek akkoriban legfeljebb a háztartás terén lehettek a férfiak társai. Általános vélemény szerint a feleség arra való, hogy vezesse a háztartást, és utódokat szüljön a férfinak. A férfi szórakoztatására, arra a hetérák valók, illetve azoknak, akik a hetérák szolgáltatásait megfizetni képtelenek, azoknak az örömlányok. De a legigazibbak, azok mégiscsak a hetérák!

Akik közül némelyik okosabb is volt a papnőknél. Teljesen elképzelhetetlen volt például, hogy egy hetéra ne tudjon írni-olvasni! Pedig némely papnő bizony nem ismerte a betűvetést! Persze nem egy főpapnőre, egy *diászilisz maetiszpára* vonatkozik ez – azok kivételesen műveltek voltak. De egy egyszerű jóspapnő, valami eldugott kis szentélyben... Azok gyakran a nevüket sem tudták leírni!

Nem úgy a hetérák. A hetéraiskolában a növendékeket kioktatták minden jelentősebb filozófiai iskola főbb tanításaira, a számok ismeretére, tudniuk kellett az összes csillagkép nevét, ismerni a fontosabb városok nevezetességeit, hadi erejét, hogy mit termel az a város eladásra és miből szorul behozatalra, elvárták, hogy teljesen tetszőleges, véletlenszerűen feladott témáról legalább húsz percig tudjon szónokolni élvezetesen, kivételes vitaképessége legyen, soha ne lehessen zavarba hozni, és nagyon jól értsen ahhoz, hogy kiismerje az emberek hangulatát azoknak apró gesztusaiból. Oktattak a hetéráknak virágkötészetet is, hogy a férfivendégeik fogadására szolgáló lakosztályt ízlésesen tudják berendezni... De még ezen felül is teméntelen sok dolgot tudni kellett ahhoz, méghozzá kiválóan, hogy valaki kiérdemelje tanulmányai végén a hetéra megtisztelő címét!

Mert nem volt jobb vagy rosszabb bizonyítvány, csak egy, amit vagy megkapott, vagy nem. És a hetéra cím valóban megtisztelő volt! Ha valaki nőre azt mondták: „Ez igazi hetéra!”, az meg volt dicsérve, mert aki ezt mondta, olyasmire gondolhatott, hogy olyan művészi érzéke van! Mert a hetérák például szépen tudtak festeni is, és meglehetősen tehetségesek voltak rövidebb költemények kitalálásában is!

Sokszor még előkelő urak is versengtek azért, hogy egyik-másik lányukból hetéra lehessen. Ez nem is volt egyszerű, mert ezekben az iskolákban igen borsos volt a tandíj! S még aki meg tudta fizetni, azokból sem mind lehetett hetéra. Szigorú volt a felvételi vizsga, s általában száz jelentkezőből kilencvenkilencet mindig elutasítottak!

Ez jogos is volt. Egy hetéra az emberek szemében annyira különbözött egy kurvától, mint egy király a rabszolgától.

Efféle felvételi vizsgán esett át annak idején Dormilla is.

A felvételi vizsgára a hetéraiskola udvarán kellett gyülekezni. Volt ott vagy kétezer gyerek, s mindenki tudta, hogy ebből legjobb esetben is csak harminc lesz felvéve, de inkább csak húsz! És a kétezer gyerekkel együtt jöttek a szüleik is, mégsem volt nagy a zsúfoltság. Azért nem, mert az iskolaudvar hatalmas volt! És az egész jó két ember magas kőfallal körbevéve. Tulajdonképpen az egész iskola majdnem elérte a királyi palota nagyságának a felét. A palota után ez volt a legnagyobb épület egész Gigliorában!

Már kora reggel, nem sokkal a megérkezésük után kiküldték az udvarból a szülőket, majd megkezdődött a válogatás. Legelőször is pucérra kellett vetkőzniük, s néhány orvosnő végigvizsgálta őket, nem betegek-e. Ha valaki bolhás, rühes, tetves volt, akkor is alkalmatlannak nyilvánították, az esetben is, ha különben szép leányka volt. Majd következett a második fázis: szigorú szüzességi vizsgálat! Ez talán furcsának tűnhet, hiszen mire egy hetérának az ilyesmi?! Pedig értelme volt ennek: Vipó néne, a hetéraiskola vezetője és tulajdonosa jól tudta, hogy ha nem szakszerűen veszik el egy nő szüzességét, főleg ha az ilyen fiatal korban történik, amilyen fiatalok ezek a lánykák, nyolc-kilenc-tíz esztendősek, akkor az oly mély nyomot hagyhat bennük, hogy egy életre megutálják a férfiakat, a szeretkezést. Ő pedig nem akart problémás esetekkel kínlódni. Nem biztos, hogy hagyott ilyen nyomot valakiben a szakszerűtlen egyesülés, de minek kockáztasson, amikor úgyis annyi a jelentkező?!

De ezen az első két vizsgálaton még nem sokan hullottak ki, hiszen általánosan ismert volt a hetéraiskola követelménye, a tisztaság, egészség, szüzesség.

Ezután maga Vipó néne járta végig őket, és rábökött azokra, akiket kellően szépnek ítélt. Ezek alig négyszázan voltak. A többiek máris hazamehettek, nem feleltek meg!

S most következett a lassú, alapos tesztelése a leánykák belső tulajdonságainak! Ez pedig két napba is beletellett. És több lépcsőben zajlott le. Minden lépcső után hazamehettek azok, akik kiestek.

Az nem volt baj, hogy a lányoknak itt kellett éjszakázniuk. Előrelátóan olyan időre tervezték a felvételit, amikor nem kellett esőre számítani. Sőt, Vipó néne még saját költségén vacsorát is biztosított nekik, nem is akármilyent! Tehette, bőven megvolt hozzá a vagyona!

A meghallgatás egyenként történt, egy külön terembe hívták be a kislányokat. Azért tettek így, hogy a többiek zaja ne zavarja őket, s a kislány se legyen feszélyezve a többiek kíváncsiságától.

Legelőször, tudták, azt kérik majd tőlük, hogy énekeljenek valamit. Aki nem tud hiba nélkül elénekelni egy önmaga által kiválasztott dalt, az nem felel meg, mert nem akarja eléggé a hetéraságot, hiszen ilyen kicsit sem készült a meghallgatás nagy napjára! Aztán ha valaki végig is énekelte a dalt, de nem volt elég szép a hangja, az sem felelt meg.

Dormilla nagyon izgult! Talán a legjobban mindenki közül! És nem is értette, hogy némelyek miként tudják megőrizni a nyugalmukat. Például a mellette levő kislány, a Licskáma nevű!

– Téged nem is érdekel, felvesznek-e?! – kérdezte tőle.

– Dehogynem!

– Hát akkor?! Hogyhogy nem izgulsz?!

– Tudom, hogy engem nem fognak felvenni.

– Miért nem?

– Mert nem fogok szépen énekelni.

– Miért jöttél ide, ha csúnya a hangod?

– Szerintem nem csúnya.

– Hát akkor?!

– Én nem szeretnék hetéra lenni.

– De... de hát...

– Apám akarja csak.

– De hiszen a hetérák gazdagok!

– Azért nem mind!

– Jó, jó, persze, de a legtöbben!

– Én nem akarok emberekkel bajlódni.

– Feleség akarsz lenni?

– Nem bánom, ha az leszek, de az sem érdekel.

– Mi érdekel akkor téged, az összes istenekre?!

– A szobrászkodás.

– A micsoda?!

– Gyönyörű szobrokat készítek. De tényleg! Apámék is sok szobrommal díszítették már fel a házukat. Amikor cserépkályhát raktak, én mintáztam meg annak a külső oldalát is. És volt már, hogy a szomszédok pénzt is adtak azért, hogy megmintázzam a képüket szoborba! Szeretnék nagy-nagy szobrokat készíteni! De apám azt akarja, hogy hetéra legyek. Pedig én nem akarom! Mondtam is neki, de megvert. De majd most csúnyán énekelek, és nem fogok kelleni.

– Visszahozhat jövőre is. Még azután is.

– Majd akkor is csúnyán énekelek! – vonogatta a vállát Licskáma.

Ekkor be kellett fejezni a beszélgetést, mert épp Licskámát szólították. A kislány bement.

Nagyon hamar kijött! Dormilla izgatottan kérdezte:

– Mesélj, milyen volt?!

– Ó Dormilla, ne félj semmitől, csuda rendesek! Majdnem sajnálom, hogy nem maradok itt! Hát még énekelnem sem kellett, képzeld csak, az a nő, Vipó néne azzal kezdte, hogy megkérdezte, szeretnék-e hetéra lenni! Én meg mondtam, hogy nem, de félek apámtól, mert az megver! És erre a néni megsimogatta a fejemet és azt mondta, hogy ne féljek, mert majd azt mondja, hogy nem vagyok elég szép, mondjam én is ezt, és akkor nem kaphatok verést, hiszen a szépségemről nem tehetek! Juj, de örülök! – kiáltotta, aztán máris elfutott.

Ettől azért mit sem csökkent Dormilla izgatottsága. Most már ugyan nem aggódott volna, ha ő sem akar hetéra lenni – csakhogy ő nagyon is akart! Márpedig lényegesen nehezebb elérni azt, hogy lehessen hetéra, mint hogy ne!

Az igaz, hogy eredetileg apja ötlete volt, hogy legyen belőle hetéra. Anyja és két nővére meg nagynénje mind a gyönyörszakmát űzték, olyannyira, hogy apja gyakran kihangsúlyozta, hogy valószínűleg ő, Dormilla nem is az édeslánya, hanem egy hanyagság, véletlenség eredménye,

mert anyja nem itta meg időben a gyermekáldás ellen védelmet nyújtó italt. Anyja ugyan tagadta ezt, de apja kitartott az állítása mellett. Apja nem is titkolta, még az a szerencse, hogy Dormilla nőnek született, így legalább haszna lehet belőle a családnak, ha fiút szült volna édesanyja, azonnal elemészti. De mert lány lett, hát felnevelték... Családja nőtagjai abban a félhomályos zónában tevékenykedtek, ami átmenet a kurvák és az örömlányok között: már nem egészen kurvák, de még nem egészen örömlányok sem. Már nem az utcán árulják a bájaikat, hanem otthon, hozzájuk jönnek a vendégek, de szolgáltatásaik még kizárólag a párzások különböző módozataira szorítkoznak. És most apja (ha ugyan valóban az apja) összeszedte minden megtakarított pénzét, hogy elvíve Dormillát Gigliorába, beírassa a hetéraiskolába. Már persze, ha sikerül... amire nem túl nagy az esély...

Dormilla szeretett volna hetéra lenni. Nagy dolog ám az! Tudta ő, hogy lehet az Istenek Völgyében vagy ötszáz a jelentősebb városokból, a többiből meg kétezer is. És e kétezer-ötszáz városnak bizony nem is mindegyikében él legalább egyetlen hetéra is! Némely képzettebb örömlány megtette olykor, hogy hetérának nevezi magát, de hát az akkor sem az igazi... csak az számít valódi hetérának, aki abban az öt, előkelő iskolában végzett, azok valamelyikében...

És a gigliorai volt még az öt között is a legislegelőkelőbb.

Dormilla örült, hogy ha esetleg felveszik, ide járhat. Örült annak is, hogy épp akkor született, amikor. Ha előbb születik, nem lett volna apjának pénze, hogy beírassa ide. És még az is nagy szerencse neki, hogy nővérei idősebbek már annál, hogy a hetéraiskolákban foglalkozzanak velük. Persze ha fiatalabbak lennének, az sem biztos, hogy változtatna a sorsán: mindkét nővére kijelentette, hogy ők jól élnek így, ahogyan, és nem úgy képzelik a jólétet, hogy tanulással kínozzák magukat, erre pazarolják minden szabadidejüket! Nyíltan kimondták, örülnek, hogy épp Dormilla lesz a hetéra hármuk közül, s majd sok-sok pénzt keres nekik!

Jaj, csak sikerüljön!

Majdnem meghalt izgatottságában, amikor az egyik idősebb hetéranövendék, aki Vipó nénének segített, intett neki, hogy ő következik. Úgy érezte, majd' kiugrik a szíve a bordái közül, amikor belépett az árnyékos helyiségbe. De az árnyék most kifejezetten jólesett a kinti tomboló forróság után.

– Felelj gyermekem, akarsz-e hetéra lenni! – kérdezte tőle is rögvest Vipó néne. – Nem történik semmi baj, ha azt mondod, hogy nem! Nem harapjuk le a fejedet, és a szüleidnek sem árulunk el! Ha egészen picike kétely is van benned, hogy jó lesz-e neked, ha hetéra leszel, csak mondd meg bátran, mert nekünk is úgy lesz a jó, ha nem kell kínlódnunk olyanok tanítgatásával és fegyelmezésével, akik nem akarják azt, amit itt tanítunk!

– Én nagyon-nagyon szeretnék hetéra lenni! – kiáltotta Dormilla elszántan.

– És mondd, miért akarsz hetéra lenni? – kérdezte Vipó néne.

Dormilla tudta, e kérdést valószínűleg felteszi minden jelentkezőnek az iskolavezető. Csakhogy ő még eddig nem is gondolkodott ezen! Már majdnem kimondta, hogy apja is ezt akarja, de azután gyorsan meggondolta, hogy feltehetőleg sokan válaszolják ezt a néninek, márpedig jó volna kitűnni valamivel! És még csak nem is fog hazudni, hiszen nemcsak apja akarja ezt, hanem ő maga is!

Igen, de miért is akarja ezt?! – és végül ezt mondta:

– Ha hetéra leszek, akkor nem leszek kurva, mint anyám és nővéreim!

– Ez igaz – bólintott Vipó néne. – Hát akkor gyermekem...

– És a hetérák okosak is! – folytatta elszántan Dormilla. – És én nagyon-nagyon okos akarok lenni!

– Miért akarsz okos lenni? – kérdezte érdeklődve Vipó.

– Hát mert... mert...

– No csak bátran, ki vele! – biztatta őt az iskolavezető.

– Mert én egy király felesége akarok lenni!

– Ah, valóban?!

– Igen! – bólintott Dormilla, majd megismételte: – Igen!

– Tehát apukád azt szeretné, hogy egy király felesége légy! Hm! Nem is vágyik kevésre!

– Nem, ezt nem apukám szeretné. Ő is szeretné, hogy hetéra legyek, de az nekem jutott az eszembe, hogy egy király felesége legyek!

– De hát a hetérák nem is mindig mennek feleségül valakihez. Sőt, a legtöbb hetéra senkinek sem lesz a felesége.

– Ez igaz, de ha nem leszek hetéra, akkor teljesen biztos, hogy nem lehetek egy király felesége, mert nem születtem előkelő nőnek!

– Ez is igaz! – mosolygott egyre szélesebben Vipó néne. Úgy látszik megtetszett neki Dormilla. – De szeretném tudni, miért akarod annyira, hogy egy király felesége legyél!

– Mert azt hallottam, hogy a legtöbb király nem ismeri a betűket.

– Ez igaz, de mi köze van ennek hozzád, gyermekem?

– Ha hetéra leszek, fogok tudni olvasni, azt hallottam.

– Erre mérget vehetsz, ha úgy döntök, hogy befogadunk, már jövő ilyenkorra fogod ismerni a betűket, két év múlva pedig vagy folyékonyan olvasol, de írsz is, vagy nem is vagy itt, mert kirúgunk! De még mindig nem értem, miért olyan fontos ez neked!

– De hát én úgy gondolom néni kérem, hogy a városoknak akkor jó, ha okos ember uralkodik rajtuk! Aki nem tud olvasni, nem igazán okos! Kell tehát a buta királyok mellé valaki, aki okos, és miért is ne lehetnék az éppen én, nem igaz?! – és Dormilla határozottan tette csípőre a kezét. Érezte, hogy mindent egy lapra tett fel, de komolyan gondolta, amit mondott. Azt nem értette, miért nevet erre mindenki, aki ott volt a meghallgatásán. Vipó néne pedig, aki nem is volt még különösebben idős, csak olyan negyvenes-forma, olyan hangosan hahotázott, hogy alig bírta abbahagyni.

– A mindenségit lányok, ez a csöppség jól megmondta! Ki sem látszik még jóformán a földből, de máris ő akar uralkodni a férfiak helyett! Ez igen! Hogy kell a hülye királyok mellé valaki okos nő! A csuda mindenit! Idefigyelj te tökmag, bevallom, tetszel nekem! Ha legalább kicsit is elfogadhatóan produkálsz abban, amit kell, föl vagy véve! De azért azt nem úszod meg, hogy meg ne vizsgáljam, mit tudsz, tehát gyerünk! Énekelj nekem valamit!

Dormilla boldogan mosolygott. Jól kezdődik a meghallgatása! – és máris elmúlt a szívszorító félelem, hogy elront valamit, felszabadult érzéssel telt meg belseje. Mélyet lélegzett, és ezt énekelte:

Kis varázsló, nagy varázsló,
tekintete is parázsló,
ha varázsol, mi a vége,
mi lesz majd az eredménye?!

Ezen megint meglepődött Vipó néne!

– A dallamot felismerem – mondta –, ezt a téli napforduló idején szokták énekelni a gyerekek, csakhogy teljesen más szöveggel! Márpedig nemigen akad dal, amit ne ismernék, annyi mindent hallottam már!

– Ezt a szöveget én találtam ki hozzá! – mondta Dormilla, egyáltalán nem szerényen. Nemigen ismerte a szerénység érzelmét, meg azt különben is tudta, hogy a hetérák inkább büszkék, mintsem szerények.

– Igen? És hogyan találtad ki?

– Hát, csak úgy. Hallottam egy mesét varázslókról, volt a mesében egy varázsló papa és egy varázslógyerek, ez a gyerek minden varázslatot elrontott, és eszembe jutott ez a vers!

– Hm! Nocsak, nocsak! Hát, a hangod nem a legjobb, nem kellemetlen ugyan, de ráfér egy kis csiszolás... Na jó! Zenét, leányok, aztán táncolj egy kicsit!

– De én még nem tudok táncolni!

– Az nem is baj, hogy nem tudsz, azt akarom látni, hogy csak úgy magadtól mit csinálsz, ha táncolni kéne! Hogy milyen ösztönös érzéked van hozzá!

Néhány képzettebb hetératanuló zenélni kezdett hárfán és más hangszereken, Dormilla pedig igyekezett úgy lépni-vonaglani, hogy szép legyen. Látott néhány örömlányt táncolni egy vándorcirkuszban egyszer, igyekezett azokat utánozni, amennyire emlékezett rájuk.

– Elég! – szólt Vipó néne néhány perc múlva. – Nem is rossz, igazán nem rossz ahhoz képest, hogy azt mondtad, soha nem csináltad! Mondd csak, tudsz már valamennyire olvasni?

– Azt nem – mondta kissé megszeppenve Dormilla, mert tudta az odakint várakozó sok-sok gyerekről, hogy némelyikük bizony konyít már egy kicsit a betűkhöz – nem ismerem még e tudományt kérem szépen, de megígérem, hogy fele annyi idő alatt megtanulom, mint bárki más!

– De hiszen azt sem tudod, hogy mennyi idő alatt tanulják meg itt a lányok!

– Dehogynem, az előbb tetszett mondani, hogy egy év múlva már kicsit, két év múlva pedig jól kell tudni olvasni! De én már egy év múlva jól tudok majd olvasni!

– Biztos vagy benne, hogy nem vagy túl beképzelt?!

– Tessék engem próbára tenni!

– Értesz valami hangszerhez?

– Hát, tulajdonképpen...

– Szóval nem.

– De, de, csak az nem olyan, amit itt látok!

– Minden létező hangszerrel rendelkezünk, tehát mondd csak!

– Jól tudok dorombolni.

– Mi vagy te, macska talán?!

– Nem, nem, hanem a doromb nevű hangszeren tudok játszani!

– Az meg mi a csuda?!

– Az egy ilyen... ez! – vette elő a zsebéből a félkör alakú vasat Dormilla, amiből egy kis fémnyelv nyúlt ki. Majd a szájához emelte, és pengetni kezdte. Szép, vad, különleges ritmust játszott rajta. Vipó nénének önkéntelenül is táncra kezdett bizseregni a lába.

– Nehogy azt mondd, hogy ezt a hangszert is te találtad ki!

– Dehogyis, egy kovács fia készítette két éve, unalmában, de már többen is ismerik a falvunkban!

– Add csak ide, hadd játsszak rajta!

Dormilla odaadta, de Vipó néne hiába próbálgatta, nem ment neki. Dormilla mutogatta, hogy miként kell, végül az egyik hetéralánynak sikerült eltalálnia, miként kell azt a szájba venni és pengetni. Közben nagyokat nevettek is. Végül Vipó néne így szólt:

– Jó! Fel vagy véve! De a doromb nálam marad, csináltatok belőle néhány példányt, mert kell, hogy legyen az iskolámban minden zeneszerszámból!

Ez pedig példátlan eset volt. Legalább tízszer annyi időt töltött odabent Dormilla, mint bárki más lány, s rögvest fel is vették, holott nem egyszerre szokták megejteni a jelentkezők ének- és tánctudásvizsgálatát. Egy biztos: ezek után megnyílt a lehetőség Dormilla számára, hogy kitörjön a legtöbb nő számára akkoriban előírt életpályáról, s megadatott számára az esély, hogy igazi hírneves valaki legyen!

Végül is huszonkét kislányt vett fel Vipó néne. Nemigen volt év, hogy több növendéket vett volna fel ennél. A másik négy hetéraiskola szokott ötvenfős évfolyamokat is indítani, de Vipó néne véleménye szerint a minőség fontosabb a mennyiségnél, és kevesebb gyerekkel jobban lehet foglalkozni! És igaza is lehetett, mert biztos nem volt véletlen, hogy az ő iskolája a leghíresebb!

Ha valaki úgy gondolta, hogy a hetérák a tanulmányaikat szűztelenítéssel és a genitáliák alapos megismerésével kezdik, nos, az alaposan tévedett! Mindenekelőtt igen alapos tisztálkodáson estek át a lánykák, mert Vipó néne szerint a piszok járványokat okozhat, aztán kijelölték a hálóhelyeiket. Ezek nem nagy, közös hálótermekben voltak, hanem kétágyas szobákban. S mindegyiküknek a hálótársa egy felsőbb osztálybeli leány volt, aki már legalább három esztendeje tanult Vipónál. Dormilla társnőjét úgy hívták, hogy Tlumba. Ennek a rendszernek az volt az előnye, hogy az idősebb tanuló segíteni tudta a fiatalabbikat a beilleszkedésben, a tanulásban, s néha maradandó barátságok is szövődtek e módon. Arra nagyon ügyelt Vipó, nehogy az idősebbek kiszolgáltassák magukat a kicsikkel, naponta többször is kihirdette, hogy az ilyesmit nem tűri, s akinél ilyet tapasztal, azt azonnal elzavarja az iskolából, sőt, talán meg is öli!

Mikor az újoncokat, az elsősöket elhelyezték, következett a vacsora, majd a lefekvés. És másnap reggel az első tanítási napon elmondta Vipó néne nagy vonalakban az összes előttük álló év tananyagát! S abba bizony az ismerkedés a férfiak azon jeles szervével csak a legutolsó év tanulmányaiba lett beleillesztve! Márpedig a legutolsó, az bizony a hatodik évet jelentette nála!

– Lehet, hogy némelyiktek ezt meglepőnek tartja – mondta nekik Vipó –, de ennek oka van! Mi itt az iskolában nem szégyenkezünk, nyíltan beszélünk majd minden efféle dologról, sőt, ti magatok is nemsokára el lesztek víve egy-két alkalomra, amikor valamely végzős társatok gyakorolja a párzást a férfitanárokkal! Mindezt megnézitek majd, sőt, felelni is fogtok a látottakból! Fontos, hogy szokjátok a gondolatot, mit kell majd tennetek, s hogyan. Fontos, hogy legyőzzétek a szégyenlősséget, ha ugyan van bennetek esetleg olyasmi, mert egy hetéra

nem lehet sem szégyenlős, sem szemérmes! De ami azt illeti, hogy ti magatok is gyakoroljátok a párzást, hát arra bőségesen elegendő a legutolsó év, s még abban az évben sem ez lesz a legfontosabb tanulnivalótok! Abból elég lesz heti egy alkalom is! Mert tudjátok meg, hogy a hetéra lényege nem a lába köze, hanem koponyájának belseje! A mi értékünk nem a szeméremajkaink közt van, a mi lényegünk nem az a lyuk, nem az az űr, ami ott lent helyezkedik el a lábunk közt, hanem az a nagyon is nem űr, az a tartalom, ami két fülünk közt, a fejünkön belül van: az eszünk, az agyunk! Ez olyannyira így van, hogy nem is egy hetéráról tudok, anyám és nagyanyám tanítványairól természetesen, akik már öregek, megcsúnyultak, ráncosak, sőt, akad amelyik fogatlan vénség, és mégis kitart mellettük egy-egy férfi, mert nem bírja nélkülözni megkapó társalgásukat, éles eszüket! Természetesen az ilyen férfi már nem bújik ágyba egy idős, csúnya hetérával, elmegy más nőkhöz, de hát nem az a lényeg, hogy egy férfi ne tartson szeretőket, csak hogy amikor valami fontos kérdésben kell dönteni, kikérje a hetéra tanácsát, egyáltalán, gyakran igényelje, hogy beszélgessen a hetérával, ugyanis az ilyen alkalmak után fizetnek nekünk a férfiak! És jegyezzétek meg: a hetéra addig hetéra, amíg észben tudja tartani, hogy a dolgok lényege a pénz!

Előfordul természetesen, hogy egy hetérát feleségül vesz egy férfi. Persze csak ha a hetéra úgy akarja. Ez jó dolog, akkor, ha a hetéra idősen is képes a férfi fölött megtartani kedves, észrevétlen, de vasbilincsnél is erősebb uralmát! Mégis, nagy a veszélye annak, hogy ha a hetéra fiatalon megy férjhez, akkor idővel közönséges feleséggé züllik le, ami iszonyú egy jobb sorsra érdemes hetérának! Elvész akkor a hetéra-lét legnagyobb értéke: a függetlenség! Tehát, gyermekeim, már e pillanatban megkapjátok tőlem az első, de legfontosabb leckét: óvakodjatok a házasságtól, óvakodjatok ettől, mint pestises beteg érintésétől!

A férfi úgyis csak arra kell a nőnek, hogy gyermeke lehessen, s arra, hogy megéljen valamiből. Gyermeketek természetesen lehet férj nélkül is. S a bájainkat és eszünket élvező férfiak pénzéből a gyermeket könnyedén fel lehet nevelni! Hallottam már olyanról is, hogy hetéra fiából király lett valahol!

Ha azonban mindenáron férjet akartok, annak sincs akadálya, de azt nem fiatalon kell megszereznetek, hanem akkor, amikor már kezdetek idősödni, amikor észreveszitek első jeleit annak, hogy szépségetek a fakulás útjára lépett! Addigra, ha ügyesek vagytok, sőt, nem is kell különösebb ügyesség ehhez, már dúsgazdagok vagytok, s megfizethettek egy szép, daliás ifjút, hogy legyen a férjetek, aki ezt boldogan vállalja majd, hogy mellettetek jól éljen, s óvakodik majd beleszólni bármibe is, hiszen a pénz a ti markotokban van!

Valójában nagyon-nagyon hülyének kell lenni ahhoz, hogy egy hetéra szegényen haljon meg! De megnyugodhattok, mert akit hülyének tartok, azt azelőtt kirúgom, hogy bizonyítványt kapna! Tulajdonképpen azután, hogy véget ért a tanulás, már szinte egy merő örömünnep a hetéra élete! Egyetlen baj van, drága leánykáim: addig, hogy hetérák legyetek, elképesztően sokat kell tanulni, hihetetlenül sokat! Tulajdonképpen egy hetéra nem akkor dolgozik, amikor felnőtt nőként a gyönyörnyílását használja, de még akkor sem, amikor az eszét használja, hanem egész életére minden munkát előre ledolgozik már most, gyerekkorában, a tanulással! Ez az ára a későbbi jólétnek!

Visszatérve tehát arra, mi lesz a tanulnivalótok: ami a párzást illeti, azzal pontosan annyit foglalkoztok majd nálam, amennyi jelentősége lesz a későbbi munkátokban! Tehát nagyon keveset, mert a hetéra munkájának az legfeljebb egytizedét teszi ki, de ha a hetéra ügyes, talán csak egy százalékát! Tudok olyan tanítványomról, aki külön árat szab az olyan estéjéért, amikor a testére is igényt tart a férfi, és arra, amikor csak a szellemét kéri, s természetesen, ha a teste is kell, annak jóval nagyobb az ára, s azóta évente csak talán háromszor-négyszer keresik az ölelését a férfiak, de mégis foglalt minden estéje: igénylik a férfiak, hogy

beszélgessen velük, zenéljen nekik, szórakoztassa őket! Sőt, még keresettebb azóta, hogy így szabja meg az árat, mert mindenfelé elterjedt, hogy ő olyan értékes, olyan okos, éleseszű nő, akinek a puszta jelenléte is kilószámra éri az aranyat!

Remélem tehát sikerült eloszlatnom az esetleges félreértést, hogy mi a hetéra dolga. Természetesen, aki tőlem kikerül, nem lehet szűz, mert ez némi komplikációkat okozna a későbbi együttléteiben, az első néhány alkalommal, de bízvást állíthatom, hogy ez szinte a legkevésbé fontos tantárgy nálam. Tudjátok, mi, biztos tudjátok ugyan, de nem lehet eléggé kihangsúlyozni, nem kurvák vagyunk! Szeretem is úgy hívni magunkat, hogy *az ész papnői*! Van, aki a szerelem papnőinek hív bennünket, de az szerintem inkább az örömlányokra vonatkozik. Mi igenis az ész papnői vagyunk!

Tudom, hogy amit most mondtam, nem mind jegyeztétek meg, de ne aggódjatok, sokszor elmondom majd még!

A most következő napokban legelőször is rengeteget tanuljátok az olvasást, majd az írást is. Közben pihenésképpen megismerkedtek minden létező hangszerrel, hogy éles szemű tanáraim kiválasszák mindegyikteknek azt a négyet, amiben mesteri tökélyre kell fejlesztenetek a tudásotokat! Mindenkinek, aki nálam végez, tudnia kell legalább négy hangszeren játszani! A választásnál természetesen figyelembe vesszük a ti kedveteket, döntéseteket is, de csak amennyiben lehetséges. De négy hangszer a legkevesebb, ennél csak több lehet!

Meg kell ismerkednetek az öltözködéssel is, ez külön tantárgy lesz, a tisztálkodással együtt. Egy hetéra mindig elragadó kell legyen, akkor is tudnia kell kezdeni magával valamit, ha épp most bukkant elő egy hónapi vándorlás után a vadonból, ahol minden ronggyá szakadt rajta! Igazítsa úgy a rongyokat, hogy vonzó legyen!

Szép beszédet is tanulnotok kell. Nem mindegy, hogy amit mondotok, milyen hangsúllyal mondjátok! Hogy egy egészen közönséges példát mondjak: azt, hogy „nem”, lehet úgy kiejteni, hogy vérig sértsen valakit, s úgy is, hogy szinte boldogabb legyen az elutasítást kapó, mintha „igen”-t kapott volna!

S megtanuljátok azt is, miként lehet a másik ember szavainak hangsúlyából kiolvasnotok a mögöttes szándékokat! Sok bajnak elejét veheti az, aki fülel az ilyen akaratlan figyelmeztetésekre!

Tanultok majd számolni, ez igazán fontos, mert remélhetőleg mindegyikőtöknek roppant vagyona lesz, s azt számon kell tudnotok tartani! Tanultok énekelni is majd, gyógyítani, főzni, szőni, virágokkal bánni, hímzeni, sőt: sétálni!

Hohó, tudtam, hogy erre felfigyeltek! Azt hiszitek, hogy tudtok sétálni, mi?! Nyavalyát tudtok! Egy hetéra úgy mozog az utcán, hogy nem kelleti magát feltűnően, mégis mindenkinek a nyála csorog utána! Nektek még fogalmatok sincs róla, mennyit számít az, ha csak pár centivel is előrébb vagy hátrébb tartjátok a derekatokat! Vagy hogy mennyi minden fortélya van például a napernyő tartásának! És hogy hányféleképpen lehet ásítani! Vagy lovagolni... Igen, igen, lovagolni is úgy tudtok majd, hogy a vitézek közül is kevesen! Enyém messze környék legkiválóbb lótenyészete! De a lovaglástudomány sem csak annyiból áll, hogy le ne potyogjatok róla ugratás közben! Egy hetéra igenis sokkal jobban kell tudjon lovagolni, mint egy férfi, mert a hetéra úgy kell tudja megülni a lovat, hogy közben vonzó legyen! Mert igaz, hogy az idősebb, hírneves hetérák már nem kell, hogy vonzóak legyenek oly nagyon, megélnek eszükből és hírnevükből, de ti, fiatal csitrik, még nem vagytok híresek, nektek a hírnevet meg kell teremtenetek, s ahhoz az kell, hogy a férfiak halálba menjenek értetek, olyan őrült vágyat gerjesszetek bennük! S e vágyat természetesen pénzre kell váltani! Minél vonzóbbak

vagytok, annál drágábban adhatjátok magatokat, nem is elsősorban a testeteket, de már a pillantásotokat is!

Aztán meg kell ismerkednetek a hetérák titkos nyelvével is. Ez nem igazi nyelv, nem olyan, amit beszélni lehet, de olyan, amit bárki két hetéra megért, és szavak helyett az üzeneteket olyasmi hordozza, hogy például miként kötik meg elöl a ruhán a csomót; miként rakják a tűt a hajukba; amikor megtámasztják az állukat a kézfejükkel, akkor miként tartják az ujjaikat; és így tovább! Kell ez, mert néha egy-egy nagyúr egyszerre több hetérát rendel magához, s jó, ha ilyenkor valami fontosat úgyis elmondhat egymásnak a két nő, hogy a férfi erről tudomást sem szerez! Pedig hej, mekkora beszélgetéseket lehet folytatni a férfi feje fölött, miközben szavakkal mégis a férfinak beszélünk! S esetleg annak épp az ellenkezőjét, amit a társnőnknek mondunk! Például azt, hogy „Utálom ezt a buta barmot, itassuk le mielőbb!”

Ha már az ivásról van szó: megtanuljátok, miként kell úgy tenni mintha részegek volnátok, vagy úgy tenni, mintha sokat innátok, közben meg alig valamit, ez nagyon hasznos tudomány lehet! Miként kell betegséget tettetni, miként lehet felismerni ellenben, ha egy férfi vagy nő tetteti csak a betegségeket! Megismerkedtek a magzatelhajtó szerekkel, s azokkal, amiktől nem lehet gyermek! Megtanuljátok az összes méreg készítését, amit csak ismerek, s az ellenmérgek ismerete is nélkülözhetetlen! Sajnos akad néhány méreg, amit csak a papok ismernek, azt nem tudom megtanítani nektek, de az összes többit igen, és azokból is van jó egy pár! Megismeritek az összes kígyófajtát! Hogy miért? El sem tudjátok képzelni, leánykáim, mekkora hatással lehet egy okos hetéra egy férfira, ha vígan játszadozik egy tökéletesen ártalmatlan kígyóval, a legtöbben ugyanis minden kígyótól rettegnek, pedig a kígyófajták legtöbbje tökéletesen ártalmatlan, csak elenyésző részük mérges!

Azt is megtanuljátok, miként lehet jól elrejteni a ruhátokba különböző apró szúró- és vágóalkalmatosságokat. Ez nagyon hasznos lehet, mert néha úgy megőrül egy-egy férfi, hogy képes foglyul ejteni a hetérát, aztán milyen jól jön, ha ilyenkor van mivel leszúrni a férfit, vagy ha megkötöz bennünket, akkor elvághatjuk a köteleinket! Ez okból a csomók fajtáival is megismerkedtek majd.

Természetesen megtanuljátok minden nagyobb város helyét a völgyben, s hogy mit érdemes tudni róla. És most abba is hagyom a felsorolást, mert beszélhetnék reggelig, csak azt jegyezzétek meg, hogy most csak úgy szemezgettem a tudnivalókból, mert még rengeteg egyéb is van, amit tudnotok kell!

S mindez pontosan így is történt! Így... legalábbis eleinte, ami Dormillát illeti.

Volt egy különleges tantárgy az iskolában: ennek szerelemóra volt a neve. Fogalmuk sem volt, hogy itt mit tanítanak, addig, míg először el nem mentek rá. Talán azt, hogy miként kell szerelmesnek lenni?! Nem is volna rossz! – gondolták sokan. Hiszen annyit hallottak már róla korábban, családjuknál, hogy a szerelem a legszebb, legnemesebb emberi érzelmek egyike!

Hát nem ezt oktatták itt. Éppen ellenkezőleg!

Ez egy olyan óra volt, amit maga Vipó néne tartott, ez is jelezte a tantárgy fontosságát. Ugyanis őt általában alig lehetett látni, különböző más nők tartották az órákat a növendékeknek, illetve volt mindössze két férfi, akik az utolsó éveseknek a párosodást oktatták. De a szerelemórát Vipó maga tanította, s rögtön az elején azzal kezdte, hogy így szólt:

– Mindenekelőtt azzal kezdem, hogy összefoglalom nektek e tantárgy lényegét! E tantárgy arra van, hogy kiverje a fejetekből azt a sok ostobaságot, amit a szerelemről belétek tömtek! Amit itt tanultok, jobb, ha végzett hetéraként titokban tartjátok, nem beszéltek róla senkinek,

mert csak megbotránkozást váltotok ki vele. Ugyanakkor az itt tanultakat éltetek minden pillanatában észben kell tartanotok! A helyzet ugyanis az, hogy a szerelem csöppet sem valami kellemes érzés, hanem nagy kínszenvedés, ami csak arra jó, hogy egy férfi rabjává, bábjává, utolsó kapcarongyává züllessze le a jobb sorsra érdemes hetérát! Igazság szerint a létező legiszonyatosabb, legborzalmasabb dolog, ami történhet egy hetérával, az a kínhalált nem számítva éppen maga a szerelem! Ha egy hetéra szerelmes lesz, elveszti józanságát, tisztánlátását, egyetlen férfihoz kötődik, aki ráadásul talán nem is viszonozza az érzéseit, vagy csak rövid ideig viszonozza azt, a hetéra elhanyagolja a pénzkeresést, hírneve megkopik, nevetségessé lesz, s a gúny szánalmas tárgyává korcsosul! Ha egy aljas, nemtelen bandita levágja a hetéra fülét-orrát-ajkát, és összehasogatja az arcát, sőt ha mindkét karját is levágja, az így megcsúfított, nyomorékká lett hetéra is százszor boldogabb életet élhet, és több lehetősége van rá, hogy megállja a helyét a világban, mint az a szánalmas emberi roncs, aki egy szerelmes hetéra! Mert úgy még megmarad a hetéra esze, de aki szerelmes, épp a józan eszét veszti el! A hetéra szakmájának legnagyobb veszélye a szerelem!

Itt tehát arra próbálunk megtanítani benneteket, hogy miként úszhatjátok meg a szerelem nevű iszonyatos elmebetegséget! Tökéletes védelem nemigen létezik ellene, ezért a legtöbbet önmagatoknak kell megtennetek okos, előrelátó, figyelmes életvezetéssel, de amit lehet megteszek, hogy védőpajzsot nyújtsak nektek. Ezt pedig úgy teszem, hogy bemutatom nektek, milyen ocsmányak, undorítóak, hazugok, szószegők, kapcabetyárok, nagyzolók, ostobák, hencegők a férfiak, és mennyire mélyen megvetik a nőt, ha az a nő a feleségük!

Majdani munkátok közben természetesen nem szabad a férfiaknak elmondanotok, hogy mit is gondoltok róluk, de ha tudjátok, hogy ők ilyenek, akkor nem estek a hibába, hogy egy efféle korcs lény mellett egy egész életre el akarnátok kötelezni magatokat! Nem titkolom, igazság szerint az a jó hetéra, aki a lelke mélyén alapvetően férfigyűlölő, ám ezt pompásan képes eltitkolni! Ezeken a szerelemórákon tehát mindig meghallgatjátok egy-egy nő történetét. A nőt az én megbízottaim kutatják fel különböző városokban és falvakban, én a saját költségemen hozatom el ide az iskolába, csak azért, hogy itt elmondhassa az ő szomorú történetét nektek, miként szedték őt rá a férfiak, miként hazudtak neki sok szépet és jót, aztán később miként bántak vele! Nagyon sokféle történetet fogtok hallani a férfiak álnokságáról, gazemberségéről, de a lényeg mindig egy: a férfiaktól a legislegnagyobbfokú aljasság is könnyedén kitelik! Nem bírtok kitalálni olyasmit a legmerészebb rémálmotokban sem, amit valahol a világ valamelyik szegletében már el ne követett volna egy szerencsétlen nő ellen egy férfi! Különben pedig e történeteket összegyűjtöttem, megvannak a könyvtáramban, s olvashatjátok is őket! Elismerem, lehangoló, búskomor olvasmány, de hihetetlenül hasznos, mert ha úgy hiszitek majd felnőttként, hogy nagyon kedves egy férfi a szíveteknek, akkor idézzétek eszetekbe, miket olvastatok, hogy hány, de hány szomorú történet, galád gazemberség kezdődött ugyanilyen elbűvölő mosolyokkal, mézesmázos beszéddel, sőt még szebben is, aztán mi lett a vége! Akkor talán megmenekedtek a szerelem iszonytató szellemi pusztításától, és nem rontjátok el az életeteket!

Én már a házasságtól is óvlak benneteket, de az még hagyján. Ám a szerelem – az a legveszélyesebb! Egy házasság még akár jól is alakulhat, ha a hetéra mindent megfontolva, előnyöket és hátrányokat súlyozva köti meg, de a szerelmi házasság – az maga lesz a pokol már néhány hónap múlva!

A leendő, ifjú hetérák szájtátva hallgatták. Döbbenten, és akkor sem tudtak volna szólni valamit, ha szabad. Ez egészen meglepő tanítás volt, teljesen ellentétes mindazzal, amit hittek, gondoltak eddig. S még túl kicsik is voltak ahhoz, hogy legalább annyi eszükbe jusson: – Ez logikus!

Vipó néne ezt nem is bánta. Nem az a lényeg, hogy meg legyenek győzve az eszük által, hanem, hogy e tanítások a vérükké váljanak, s mire kikerülnek innen, úgy tekintsenek a szerelemre, mint valami ocsmány, viszolyogtató dologra. S mert még kicsik, ez talán sikerülni is fog nekik!

Többnyire. Mert azért Vipó néne jó hírforrásokkal rendelkezett, s tudta, hogy minden évben akad egy-két hetéra az Istenek Völgyében, aki beleszerelmesedett valakibe...

Szerencsére ezek eddig még nem az ő iskolájából kerültek ki. Amennyire meg tudta ítélni, a többi hetéraiskolában nincs szerelemóra. Meg is látszik az eredménye!

* * *

A nap a gyerekeknek hosszú, kimerítő futással kezdődött. Tudták, hogy miért, oktatóik számtalanszor elmondták nekik:

– Nincs szomorúbb látvány, mint egy kövér hetéra!

Meglett e futások eredménye. Már fél esztendő múlva nyúlánk, izmos kislány lett Dormillából. Korábban sem volt kövér, épp ellenkezőleg: inkább nyiszlett, majdnem girnyó. Most azonban egy szikra háj nem maradt a testén, ellenben itt-ott kigömbölyödött, főleg a combjain, de a melle is megemelkedett, hiszen a futáshoz sok levegőt kellett beszívjon.

Ezután megfürödtek, majd közös éneklés következett. Ez vidámmá tette a napot. Ezután következett a reggeli, majd a tanórák.

A napot szintén éneklés zárta, még a vacsora előtt. Vacsora után szintén fürdés.

Az énekek nem vallásos énekek voltak, csak mindenfélék, amit szívesen énekeltek. Azért, mert ez is edzi, erősíti, szépíti a hangjukat, meg vidámmá teszi az iskolában levést. Mert az lehet sőt biztos, hogy Vipó néne igen szépen keresett abból, amit a lányok után kapott a szülőktől, méghozzá azt is megkövetelte, hogy egy összegben fizessék ki neki mind a sok évet, amit itt tölt a leányuk, de ügyelt arra is, hogy a lányok jól érezzék magukat. S ennek nem is csak a jószívűsége volt az oka!

Megkövetelte ugyanis, hogy a tőle kikerülő hetérák későbbi keresményükből adakozzanak az iskolájának! Tehát neki. Ezt természetesen nem tehette kötelezővé, nem parancsolhatott rájuk, hiszen nem lett volna módja erővel behajtani tőlük az „illetményt”. De elérte azzal, hogy számtalanszor elmondta nekik, többnyire épp az esti éneklések előtt közvetlenül, hogy később, ha hetérák lesznek, illik, hogy egykori iskolájukat támogassák adományokkal. Részben hálából, hiszen itt jól érezték magukat, sőt jobban is, mint odahaza, ez tehát nem is második otthonuk, de *ez az igazi otthonuk*, ez és nem más, ezenkívül pedig erkölcsi kötelességük ez, hiszen ha a hetérák nemes szakmája kipusztul, többé nem lesznek okos nők a világban, és mindent beborít a barbárság sötét, szennyes áradata! Mindent beborít akkor az erőszak, butaság és erkölcstelenség szennye!

– Mert ne higgyétek, hogy mi hetérák lennénk az erkölcstelenek! Nemhogy mi nem vagyunk erkölcstelenek, de még az örömlányok, sőt: a kurvák sem erkölcstelenek! Az igaz, hogy a kurvákat mindenki jogosan veti meg, főleg épp mi hetérák, de nem azért, *amit* csinálnak, hanem *ahogyan* csinálják! Azért, mert koszosak, rühesek, bárdolatlanok, buták, s mert nem válogatják meg, hogy kinek adakoznak bájaikból! Pusztán amiatt azonban, hogy a testükből élnek, még nem erkölcstelenek! Elvégre mindenki él valamiből! A legtöbb ember a testéből él, még a férfiak is, sőt elsősorban ők: hiszen aki például vízhordó, ugyan mivel cipeli a vizet, ha nem az izmaival?! Az izmai, az nem az ő teste talán?! Miért éppen pontosan a nők azon kicsiny testrészét lenne tilos megélhetésre használni?! Szerintem sokkal erkölcstelenebb, ha

valaki nem a saját bármely testrészéből él, hanem másnak a testéből! Márpedig ez mindennapos a férfiak körében: hiszen rabszolgákat tartanak!

Ezzel nem akarom azt mondani, hogy ti majdan ne tartsatok rabszolgákat. Ez ugyan erkölcstelen, de nekünk nem az a célunk, hogy az erkölcs lánglelkű bajnokai legyünk, hanem hogy a lehető legjobban éljünk! Erre törekszünk minden eszközzel! Miért is legyünk mi erkölcsösebbek, mint mások?! De világosan kell látnunk, hogy ez, a rabszolgatartás sokkal erkölcstelenebb, mint amit mi teszünk, hogy a testünkből élünk, ráadásul mi általában nem is a gyönyörbarlangunkból, hanem eszünkből élünk! Ha egy építész, vagy egy írnok megélhet az eszéből, mi ugyan miért ne tehetnénk ugyanazt?!

Valójában mi hetérák a legislegerkölcsösebbek vagyunk az egész Völgyben! Sőt, valószínűleg az egész világon! Mert nemcsak a rabszolgaságról van szó. Az talán erkölcsös, hogy megtámadnak egy gyönge várost néhányan az erősebb városok közül, aztán a lakóit megölik, nőit megerőszakolják, a többieket rabszíjra fűzik és elhajtják rabszolgának?! A gyilkolás miért lenne nemesebb, mint az életadás, a gyönyörszerzés?! Miért épp a harcost kéne többre becsülni a hetéránál, amikor a harcos halált, nyomorúságot oszt, mi hetérák pedig élvezetet, örömöt, gyönyört, bölcsességet?! Miért azt a kezet kellene megbecsülni, mely ütést hoz, ahelyett, ami simogatást, kedvességet?! Ne is legyen kételyetek afelől, szeretett leánykáim, hogy mi hetérák vagyunk a kultúra, a civilizáció legmagasabb rendű képviselői, egyben minden erkölcs legpompázatosabb megtestesítői! Könnyen lehetne olyan eszményi nőt lefesteni elétek, aki erkölcsösebb nálunk, de e mostani világban biztos, hogy mi mindenki másnál erkölcsösebbek vagyunk! És ezért nektek erkölcsi kötelességetek lesz majdan támogatni engem, vagy ha én már nem leszek, későbbi utódaimat, általában a hetéraiskolákat, hogy a kultúra e tündöklő fénye a barbárság sötét mocsarában mindörökre ki ne hunyjon!

Nem volt véletlen, hogy e hetérafilozófiát Vipó este mondta el a lányoknak. Tudta, és tanította is nekik, hogy este ugyan nehezebb új dolgokat tanulni, mint reggel, de amit mégis megtanul az ember, azt sokkal nehezebben felejti el! Márpedig ő nem akarta, hogy ezt elfelejtsék a leánykái!

Akik különben már azon is csodálkoztak, legalábbis némelyikük csodálkozott, hogy az éneklések mennyire nélkülöznek minden vallásos jelleget. Akadtak ugyanis Vipó növendékei közt olyanok, akiknek valami rokona, bátyjuk például, korábban írnokiskolába ment, s így tudták, hogy ott rendszeresek a vallásórák, s a vallásos elmélkedések-énekek is. Vallást természetesen Vipó nénénél is tanultak a lányok, követelmény volt, hogy minden kicsit is jelentős isten nevét, tetteit, legendáit, rokonságát ismerjék, de a jelentéktelenebbek majd' mindegyikét is. Elvégre illett, hogy egy hetéra vallási kérdésekben is tájékozott és vitaképes legyen!

Ami viszont az imákat illeti, nála egyáltalán nem volt kötelező ima. Volt az udvar egyik sarkában egy oltár, az összes isteneknek szentelve, s egy másik, egy eldugott kis épületben, hogy télen is lehessen ájtatoskodni annak, aki akar. Szabadidejében bárki lány fohászkodhatott ott ahhoz az istenhez, akihez csak akart. Vipó néne nem tiltotta ezt meg, mert nem akart összeveszni a papokkal. Azt sem mondta, hogy istenek nincsenek. Pedig biztos, hogy szerinte nem voltak, és ügyesen, mellékesnek tűnő megjegyzéseivel, finoman gúnyos hangsúlyokkal éreztette a lányokkal, hogy mennyire feleslegesnek tartja az égi hatalmakban hívést. S mert a kisgyerekek hajlamosak mindent mellőzni, ami nem kötelező, s ami nem hoz látványos és azonnali eredményt, az első év után már senki nem imádkozott az iskolában.

Sajnálták erre a szabadidejüket! Abból úgyis olyan kevés volt! Általában hajnal öt órakor keltek, és este kilenckor kerültek ágyba, olyan fáradtan, hogy amint lehunyták a szemüket, már aludtak is.

Mert a napi hét-nyolc óra alvás kell a gyerekeknek, ez azt jelentette, hogy szabadidejük gyakorlatilag egyáltalán nem volt. Ellenben Vipó néne engedélyezett nekik szabadidőt – teljes napi egy órát, közvetlenül ebéd után! És minden harmadik nap szabadnap volt – ezalatt azt kell érteni, hogy reggeli után is és vacsora után is kaptak egy-egy szabad órát, ebéd után pedig két teljes órát!

Ezalatt megbeszélhették egymással a barátnők, amit akartak. A szobatársak is. De Vipó néne annyira maximalista volt, hogy e szabadidőbe kellett beleférjen a szobák kitakarítása is!

Házi feladat ebben az iskolában nem volt. Nem lett volna értelme, hiszen nem lett volna idő megcsinálni! És szükséges sem volt. A hetéraiskolában összesen százharminc gyerek tanult, minden évfolyamot figyelembe véve, s ennyi gyerekhez, Vipó nénét és a két férfitanárt nem számítva (nekik ugyanis eléggé speciális munkakörük volt!), akadt pontosan negyven tanárnő. Egyre jutott tehát mintegy három tanuló, vagyis igazán jutott idejük mindenkivel alaposan foglalkozni!

Ez természetesen a rendbontásokat is megakadályozta. Nemigen lehetett verekedést vagy akárcsak hangoskodást is kezdeményezni, mert mérget lehetett venni rá, hogy valaki épp akkor néz oda a tanárnők közül, hogy lássa, ki is a baj okozója, s annak aztán azonnal megcibálták a fülét! Súlyosabb esetben meg is fenyegették, hogy a kapun kívülre rakják, aztán mehet amerre akar!

Márpedig itt minden gyerek szeretett volna kiváló hetéra lenni! Sőt, már itt az iskolában lenni is szerettek, annak ellenére, hogy később, amikor némelyek meséltek ennek-annak az iskolás éveikről, azok szörnyülködtek, hogy miként bírták ki ezt az iszonyú tanulást! Nem őrültek bele?!

A gyerekek nemcsak nem őrültek bele, de remekül érezték magukat, ha lehet így fogalmazni: nemcsak kicsattanóan egészségesek, de kicsattanóan boldogok is voltak! Nem is elsősorban azért, mert bőséges és változatos volt az étkezésük, hanem mert a tanulás minden töménysége ellenére is érdekes volt a számukra. Vipó néne ugyanis a tudnivalókat nem egyszerre ömlesztette a nyakukba, hanem ravaszul vegyítve, ebből is meg abból is egy keveset, s hozzá úgy, hogy mindig felhívta az összefüggésekre a figyelmet! Például, amikor a Völgy városairól tanította őket, az nem úgy ment, hogy felsorolt vagy ötvenet a tulajdonságaival, hogy például mit bányásznak a közelükben, melyikben ki uralkodik és így tovább, aztán gyerünk, tanuljátok meg ezt mind holnapra – nem, ez nem így ment. Hanem elkezdte mondani az egyik város történelmét (azaz nem is Vipó néne, hanem az egyik tanárnő, aki persze maga is képzett hetéra volt), és mindig kitért arra, hogy például ez a háború azért tört ki, mert a király meg akarta szerezni a másik város vasbányáját – ez érdekesebb volt, s a tanulók rögvest megjegyezték, hogy ott ki volt a király, ki volt a másik városban, hogy ennek van vasbányája, annak meg nincs! És még történelmet is tanultak így, tehát többet tanultak, kevesebb idő alatt, s nemcsak kevesebb fáradsággal, de még élvezték is azt.

Nem lehetett találni olyan gyereket az iskolában, akárhányadik évfolyamba járt is, aki ne aggódott volna – ha arra gondolt, hogy egyszer majd vége lesz ennek a boldog életnek! Igazán anyjuknak tekintették Vipó nénét. Nem is egy közülük egyenesen mamának vagy anyának szólította, egy egészen kis, sápatag leányka pedig ráadásul úgy, hogy anyuci!

Ezt a leányt úgy hívták, hogy Aulóma, és Dormilla nem is értette, miért vették fel, mert szerinte a legkevésbé sem volt szép. Nagy szemei voltak ugyan, de nem ferdék, hanem kerekek, és ettől egészen úgy nézett ki, mint valami riadt kis őzike. Egyszer meg is kérdezte erről nagy bátran Vipót, s az hajlandó volt megmagyarázni neki:

– Sok férfi van, aki bolondul a nagy szemekért! Ráadásul Aulóma olyan ártatlanul tud nézni, mint aki kettőig sem tud számolni, szinte árad a tekintetéből a becsületesség, a közelében a férfiak hajlamosak lesznek elfeledkezni minden óvatosságról! Ez pedig nagyon jó lesz Aulómának! Kiválóak az adottságai ahhoz, hogy jó hetéra legyen! Az, hogy kissé nyiszlett, nem sokat tesz, majd megerősödik nálam! Sokkal nagyobb baj a hajlam a kövérségre, de hát olyanokat nem is veszek fel soha az iskolába! Általában jó, ha egy hetéra nemcsak szép, de különleges is, mármint ha különlegesen néz ki!

Aulóma számtalanszor elmondta, hogy mennyivel jobban él itt, mint otthon. De még akik valami előkelő családból származtak, azok is úgy vélekedtek, hogy itt jobb, mint szülőházukban, mert érdekesebb az élet! Meglehetősen unalmasan peregtek akkoriban a leánygyermekek napjai, Vipó néne iskolájában viszont nemhogy nap mint nap, de szinte óráról-órára tanultak valami érdekeset! Itt szinte zajlott az élet!

Még kirándulni is elmentek néha, megismerni Gigliorát, megismerni a környéken az erdőket-mezőket, mert tudni kellett megismerniük a gyógynövényeket, a nem gyógynövényeket, a mérgező növényeket, az állatokat, természetesen azért is ki kellett menniük a természetbe, hogy lovagolni tanuljanak, aztán miért is ne lett volna hajója a gazdag Vipónak, persze hogy elmentek hát hajókázni is a Tink tavon! Hiszen kellett, hogy legalább egy kissé ahhoz is értsenek, megismerjék a halakat is, sőt, tantárgy volt, miként kell meghatározni a hajó helyzetét, ha minden parttól távol vannak, ezt is tudni kellett egy hetérának. Egy hetéra, Vipó szerint, akármikor képes kell legyen elirányítani egy hajót, mint a legjobb kapitány, sőt, akár egy tengeri ütközetet is képes kellett legyen levezényelni, ami a hajók mozgását illeti!

Sőt, ha már a háborúról van szó: a férfiak kedvenc beszélgetési témája a hadviselés! Egy hetéra ebben is élvezetes szellemi-beszélgetőpartnere kellett legyen a férfiaknak, tehát Vipó néne különös gondot fordított rá, hogy a múlt híres csatáiról eleget tudjanak a lányok, s a hadviselés különböző módozatairól kellő ismeretet szerezzenek! Sokszor elmondta, hogy egy hetéra tulajdonképpen olyan nő, aki képes kell legyen megnyerni egy csatát a kétszeres túlerőben levő ellenséggel szemben, ha ő a hadvezér!

– Természetesen soha nem kell hadat viselnetek – mondta –, de tudnotok kell minden ilyesmit! Nem minden férfi szereti az okos nőket, de aki olyan, az nem is közelít hetérákhoz! Aki viszont a társaságunkat keresi, az kifejezetten elvárja, hogy a hetéra okos legyen! Hiszen ha csak női ölelésre vágyik, női észre nem, akkor sokkal olcsóbbak a kurvák, de egy jobbfajta örömlány is! A férfit tehát le kell nyűgöznötök eszetekkel, nektek mindenben okosabbaknak kell lenni, mint a férfiak – még a kifejezetten férfias dolgokban is, tehát a hadviselésben is! Senki nem várja el, hogy egy nő erősebb legyen, mint egy férfi, mert köztudomású, hogy a férfiaknak több az izma! De arról még nem hallottam, hogy több az esze is! Legalábbis nem szükségszerű, hogy több legyen az esze!

Ami Dormilla tanulmányait illeti, még egy évnél is hamarább megtanulta a betűvetést, betartotta tehát az ígéretét! Aminek Vipó néne nagyon örvendezett, mert kezdettől fogva különleges figyelmet szentelt éppen Dormillának. Ennek okát nem mondta meg, de így volt. E figyelem eleinte ugyan csupán abban nyilvánult meg, hogy rendszeresen megkérdezte a tanárnőket a kislány előmeneteléről, de aztán, hogy Dormilla már tudott olvasni, nemegyszer megtörtént, hogy amikor a többiek még olvasni tanultak, azt tehát, amit Dormilla már tudott, akkor ezen órák alól felmentette Dormillát, és beküldte a felsőbb osztályok valamelyikébe, hogy ott hallgasson előadásokat, ott tanuljon valamit. Kihangsúlyozta, hogy ez mekkora kitüntetés, és Dormilla keble csak úgy dagadt a büszkeségtől.

Mind a sok tanulás ellenére is ezek voltak Dormilla leggondtalanabb évei. Később is jöttek jó évek, boldogak, de akkor már túl jól ismerte a világot ahhoz, hogy tökéletesen ellazuljon, felhőtlenül élvezve a pillanat örömét. Túl sok volt akkor már az aggodalom, a törődés a holnap bajaival...

Vipó néne iskolájában azonban védett, zárt világban élt. Vipó néne törődött a lányokkal, s a vidámságukkal. Mondta is nemegyszer:

– Egy hetéra nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy szomorú legyen! Még akkor is vidámságot kell mutatnia, ha elvesztette valami szeretett rokonát – akkor meg már a legokosabb, amit tehet, hogy ne is érezzen szomorúságot, hiszen úgy a legkönnyebb vidámnak mutatni magát, ha valóban vidám is!

Természetesen akadtak tantárgyak, amikben egyes lányok jobban, másokban rosszabbul teljesítettek. Hiszen megmutatkozott az egyéni különbség, egyéni tehetség! Nem voltak ők sem egyformák!

Dormilla tehetségesnek mutatkozott a zenei tantárgyakban. A zenével való ismerkedést például azzal kezdték az iskolában, hogy minden leányt megtanítottak arra, miként kell pusztán szájukkal, ajkukkal-nyelvükkel dallamokat fütyülni!

– Ez fontosabb, mint hiszitek – magyarázták nekik a tanárnő-hetérák –, méghozzá nem is egy ok miatt! Először is, aki tud fütyülni, az akkor is tudja gyakorolni bármely dalt, ha épp semmi zeneszerszám nincs a közelében! Aztán, fütyülni akkor is lehet, ha épp rekedtek vagytok! A fütyülés sokkal kevesebb energiába kerül, mint az éneklés, magyarán nem olyan fárasztó, tehát akkor is tudtok zenélni önmagatoknak, ha énekléshez már nincs erőtök! Egyáltalán, a fütyülésre nem kell annyira odafigyelni, mert hiszen nem énekeltek hozzá szöveget! Aki jól tud fütyülni, annak mindörökké rendelkezésére áll egy pompás sípszerű zeneszerszám, hiszen senkitől nem vehetik el az ajkait! E pompás zeneszerszám nem foglal el helyet, súlytalan, és bármi munka közben használható, az evést kivéve! Aki tud fütyülni, annak vidámabb az élete, mert a legkülönfélébb munkák közben is pompásan szórakoztathatja magát zenével! Ráadásul e tudománynak megvan az a csodálatos előnye, hogy aki egyszer megtanulta, az soha többé nem képes elfelejteni! És persze ez is olyasmi, amit nem tud mindenki, a hetéra tehát kell tudja! Még füttyenteni sem mindenki tud, hát még dallamot fütyülni!

Minden hetéra megtanult fütyülni, bár nem mindenki egyformán jól. Dormillának azonban nagyon jól ment. És hamarosan kiderült, hogy nagyon tehetséges, ami épp a sípszerű hangszereket illeti! Az orgonáról például alig lehetett őt levakarni! Amint véget ért az ebéd, máris rohant az orgonához, s játszott rajta. A furulyához ügyetlennek bizonyultak az ujjai, de ami a pánsípot illeti, az ismét jól illett hozzá, sőt a lant és a hárfa, bár ezek pengetős hangszerek, de szintén elég jól megfértek Dormillával, bár nem annyira, mint az előbbi kettő. Ezenkívül el kell mondani azt is, hogy az iskola minden tanárnőjét ő tanította meg „dorombolni”, ebben ő lett a mester, és számos hetératanítvány is megtanulta ezt, bár a dorombot Vipó néne nem ismerte el igazi hangszernek, ezt a négy választott hangszer mellett pluszként tanulhatták csak a lányok. Ugyanakkor kihangsúlyozta, hogy hasznosnak tartja, ha a lányok tudnak „dorombolni”, mert ez még ritkaság az Istenek Völgyében, s mindent jó, ha tudnak a hetérák, ami különleges, ami rendkívüli, szokatlan: tehát ritka és érdekes.

– Az ilyesmivel magatokra tudjátok irányítani a férfiak figyelmét! – mondta sokszor.

A zeneóráknál is jobban szerette azonban Dormilla azokat, amelyeken ékesszólást tanultak. Nagyon élvezte, hogy milyen választékosan, kifinomultan tud beszélni! Villámgyorsan gondolkodott, és nagy tehetséget mutatott fel, ami mondanivalója pontos megfogalmazását illeti.

Azt különben, hogy a hetéralánykák mennyire másként beszélnek már, mint a műveletlen utcaembere, könnyedén lemérhették, elég volt csak alaposan odafigyelniük arra az egynehány nőre, akiket a szerelemórákra hívott meg Vipó, hogy ott elmeséljék-elsóhajtozzák nekik az ő szomorú sorsukat. Ezek a semmiféle iskolát nem végzett nők néha beszélni alig tudtak, gyakran se eleje se vége nem volt a mondataiknak, önmaguk szavába vágtak, azt sem tudták, hogyan kell elkezdeni egy történetet, és gyakran egyre csak azt ismételték, amit korábban már úgyis számtalanszor elmondtak! És persze minden második szavuk az volt, hogy „izé", meg az, hogy „Ööö", mert lassú gondolkodásúak voltak, és semmivel nem tudták kitölteni azt a beszédszünetet, ami kellett ahhoz, hogy összeszedjék a gondolataikat.

Egyetlen hetéralánykánál sem fordulhatott elő ilyesmi a harmadik év végére, de Dormilla aztán végképp a legtehetségesebbek közé tartozott. Neki gondolkodnia nem is nagyon kellett azon, hogy mit mondjon, ha meg mégis, azonnal készen volt valami „töltelékszöveget" mondani. Így nevezte ezeket a semmitmondó, de jól hangzó, időhúzó mondatelemeket Vipó néne. Ezeket külön könyvben összegyűjtötte, és minden leánynak rengeteget kellett fejből tudnia.

– Nyomorúságos látvány, szenvedés a fülnek, ha egy hetéra beszéd közben „öözni" kezd! – mondta nekik. – Ha ellenben töltelékszöveget mond, még műveltnek is tűnhet, műveltebbnek, mint amilyen, és ez ráadásul semmi kockázattal nem jár!

Nagyon sok töltelékszövege volt Vipó nénének. Ilyesmik, hogy például

„mindent egybevetve arra a következtetésre kellett jussak, hogy..."

„amennyiben fontolóra veszem a kérdéskörre vonatkozó összes körülményt, úgy annyit mondhatok, hogy..."

„legnagyobb örömömre szolgál, hogy végre egy igazán fontos témakörben oszthatom meg véleményemet veled, s így azt tudom mondani..."

„hát, én tulajdonképpen azt hiszem, alapos megfontolás után talán jó lenne..."

„esetleg jó volna még részletesebben is megvizsgálni a szóban forgó kérdést befolyásoló valamennyi körülményt, de amennyiben egy elnagyolt, gyors választ vársz tőlem, úgy abban az esetben, de a tévedésre is fenntartván magamnak a jogot, talán azt mondhatom, hogy véleményem afelé hajlik, miszerint..."

De még ezeken felül is százszámra hemzsegtek effélék Vipó néne könyvében.

S ha végképp nem jutott eszébe semmi a hetérának, akkor alapos időhúzásra is berendezkedhetett, s erre kiválóan alkalmas volt ez:

„ – Mielőtt elmondanám én az én véleményemet, szeretnélek megkérni, hogy te oszd meg velem a gondolataidat!"

Vagyis beszéltesse a férfit önmaga helyett!

Mire Dormilla tizennégy esztendős lett, már befejezte az ötödik évét Vipó nénénél. Kétségkívül az egyik legkiválóbb hetéra lett, sőt, talán nem is az „egyik", de egyértelműen a legjobb. S kezdődött az utolsó év, amelyben már a párzást, a nemi dolgokat is tanulnia kellett!

Mármint gyakorolnia. Mert eddigre természetesen számtalanszor vett részt élő bemutatókon, ahol idősebb hetérák mutattak meg nekik mindent, hogy is mennek ezek a dolgok. Elméletileg tehát mindent tudott. Sőt, bizonyos mértékig gyakorlatban is: Vipó néne ugyanis megmutogatta a növendékeknek, miként tud két nő efféle örömöket szerezni egymásnak!

– Ezt nagyon erkölcstelennek tartják a nem hetéra emberek, – mondta nekik –, de nagyon melegen ajánlom nektek, hogy mégis minél gyakrabban éljetek az efféle örömök keresésével! Ez könnyű, két hetéra gyakran találkozhat egymással, vagy vesztek egy kis rabszolgalányt, az nem fog ellenkezni, még örül is majd, hogy ezalatt nem mosogatnia kell, vagy valami nehéz munkát végeznie! Ez azért hasznos nektek szeretett kislánykáim, mert ha egy hetéra ahhoz szokik hozzá, hogy az ágybeli örömöket így keresse, akkor kisebb az esélye annak, hogy beleszeret egy férfiba!

Dormilla tehát mindent tudott, de most már ideje volt, hogy ő is és évfolyama többi tagja is rátérjen a gyakorlati dolgokkal való ismerkedésre!

S ekkor történt, hogy egyik nap Vipó néne elhívta reggel Dormillát, méghozzá egyenesen az ő legszentségesebb magánlakosztályába, ahová még nemigen tette be növendék a lábát!

– Ülj le! – intett a leánynak, és Dormilla helyet foglalt.

– Tizennégy éves vagy, Dormilla, sőt, nemsokára betöltöd a tizenötöt is.

– Igen, anyácskám!

– Napokon belül ki kell próbálnod, hogy milyen a férfiakkal.

– Igen, anyácskám – bólintott megint engedelmesen Dormilla.

– Nem félsz?

– Nem.

– Pedig tudod, az első alkalom, néha az első két vagy három is, fájdalmas szokott lenni kissé!

– Inkább kíváncsi vagyok. De azt sem nagyon.

– A kíváncsiságot értem, de hogyhogy nem nagyon?

– Amit eddig láttam ezekből a dolgokból, az meglehetősen unalmasnak tűnik!

– Unalmasnak! Hm! Mi akkor neked az izgalmas?

– Ha új dolgokat ismerhetek meg. Emiatt aztán érdekel egy kicsit ez a párzás-dolog is, mert nekem még új, de attól tartok, nagyon hamar megunom. Végtére csak néhány pozíció ismételgetéséből áll az egész, s többnyire a férfi az aktív fél, tehát rajta múlik minden!

– Aha. Tehát szeretnél új dolgokat megismerni! Kiváló! Mondd, emlékszel még arra a napra, amikor felvettelek az iskolába?

– Igen, anyácskám.

– Azt mondtad, ha talán nem is szó szerint, hogy kell legyen a buta királyok mellett egy-egy okos nő!

– Igen, valami ilyesmit mondhattam. És te akkor nevettél.

– De nem azért, mert gyerekes butaságnak tartottam, amit mondtál! Ugyanis – én magam is így gondolom!

– Akkor nagyon gyerek voltam. Látom most már, hogy ez megvalósíthatatlan.

– Azért talán nem teljesen! Figyelj csak! Te Dormilla nagyon okos vagy. Talán te vagy minden évfolyam legkiválóbb leánya. Akadnak számosan, akik ebben vagy abban jobbak, mint te, de úgy összességében te vagy a legkiválóbb, és külön vizsgálva a tantárgyakat is van sok, amiben egyértelműen te vagy a legjobb. Például a szónoklatokban. A számok tudományában.

Nagyon szépen tudsz mesélni, sőt te magad is jó történeteket találsz ki, verseket is írogatsz, és nagyon hamar megtanultad az írás-olvasást is. Mit gondolsz, mi lesz a további sorsod?

– Hát... én azt hittem jó hetéra leszek! Persze, majd egy év múlva. Vagy van ennek valami akadálya?

– Egyszer azt mondtad, épp aznap, hogy felvettelek, hogy egy király felesége akarsz lenni.

– Már nem. Akkor is élhetek jól, ha hetéra leszek. Úgy ellenben megmarad a függetlenségem is! Király feleségének lennem akkor volna értelme, ha a király helyett gyakorlatilag én uralkodnék, de nemigen hiszem, hogy bármelyik király is engedné ezt!

– Egy mód van rá, hogy egy nő elérje, hogy fontos kérdésekben még a királyokkal szemben is az övé legyen a döntő szó! – szólalt meg sokat sejtetően Vipó néne.

– És mi ez a mód, anyácskám?

– Akkor hallgatnak a nőre a férfiak, ha az a nő valamely híres szentély még inkább híres papnője! Lehetőleg jóspapnő! Még inkább, ha nem is csak jóspapnő, de főpapnő, sőt: diászilisz maetiszpa!

– De hát... én nem lehetek papnő! Én hetérának tanultam! Főleg diászilisz maetiszpa nem lehetek, a papnők, s különösen a diászilisz maetiszpa, szűz kell legyen!

– Hiszen te szűz vagy, Dormilla!

– Még igen, de hát néhány napon belül...

– Igen, hacsak másképp nem döntünk! Mi ketten! Te meg én! – vágott a szavába Vipó.

Dormilla agyán végigfutott néhány lehetőség, hogy mit mondjon erre, végül úgy döntött, hogy semmit. Legjobb lesz, ha hagyja beszélni Vipó nénét.

– Egy diászilisz maetiszpa élete persze jár bizonyos lemondásokkal – bólogatott maga elé meredten Vipó néne –, de ezek közül inkább csak a férfiölelésről való lemondás az igazi tehertétel! Azonban hidd el nekem, nem olyan nagy dolog az, hogy igazi szenvedés legyen a hiánya, arról meg szó sincs, hogy női ölelést ne élvezhessen! Ellenben te is tudod, hány nagy szentély van, ahová ajándékok garmadáját viszik a királyok, kikérni a papnők jóslatait, hogy például indítsanak-e háborút, ha igen, mikor, melyik fiúgyermekük legyen a trónörökös, megcsalta-e őket a feleségük, vagy csak hogy imádkozzék a papnő az ő hosszú életükért... és még számtalan egyéb ügyben!

– Csak nem arra gondolsz, hogy papnő lehetne belőlem?!

– Miért is ne?! Ez csak tőled függ, Dormilla, mert persze, ha nem akarod, nem kényszeríthetlek ilyesmire, akkor úgyis rossz papnő lenne belőled!

– De hiszen a papnők is évekig tanulnak!

– Dehogy, kevesen érik el egy átlagos hetéra okosságát is! A férfiak csak amiatt mondogatják, hogy a papnők hű, de milyen okosak, mert ők, a férfiak még azoknál is sokkal butábbak! Hiszen még a királyok közt is ritkaságszámba menő az, aki képes egyáltalán a saját nevét leírni!

– De te anyácskám gondolom nagyon okos papnőnek szeretnél látni engem.

– Természetesen! És az igaz, hogy a legjobb papi iskolákban évekig tanulnak. De miért lenne ez akadály?! Hát nem épp az imént mondtad, hogy szeretnél új dolgokat megismerni? És tudd meg, hogy éppen a párzást kivéve nálam már nemigen tudsz újat tanulni, Dormilla!

– De nincs pénze a szüleimnek... legalábbis nem hiszem, hogy volna... hogy megfizessenek újabb talán négy-öt évet valami papi iskolában!

– Ez nem számít! Ha megegyezünk mi ketten, itt és most, Dormilla, akkor én állok minden költséget! Azt mondjuk majd, hogy az én lányom vagy, és beíratlak én a legislegjobb papi iskolába!

– Miben kéne megegyezni?

– Például abban, hogy vállalod, hogy te leszel az azévben végzett papnők közül a legkiválóbb.

– Ez csak természetes! – vont vállat magától értetődő finom kis mosollyal Dormilla.

– Aztán, hogy a tanulmányaidat abba nem hagyod, amíg diászilisz maetiszpa nem leszel! Törekedned kell arra, hogy a legislegnagyobb, legelismertebb szentélyt kapd majd meg. Persze tudom, hogy az nem lesz rögvest a tanulmányaid után, de majd néhány év múlva, ahogy lehet... és azután, hogy ott vagy, mindent úgy kell csinálnod, ahogy én mondom neked!

– De hiszen te anyácskám, nem értesz a papi dolgokhoz!

– Az igaz, ellenben annál jobban értek a királyok és a nagyurak dolgaihoz! S ez a lényeg! Figyelj, Dormilla! Azt akarom, hogy a papok közt hamarosan óriási nagy legyen a hírneved, és segítsd hozzá még több kiválasztott lánykámat is ahhoz, hogy miután, majd teutánad, ők is elvégzik a papi iskolát, ők is a legfontosabb helyekre kerüljenek, mint maetiszpák! És akkor elérhető lesz, hogy amikor a királyok jóslatért vagy más okból kikérik a papok véleményét, akkor mindenütt ti, a lánykáim, olyan irányba befolyásoljátok a döntésüket, amilyent én helyesnek tartok! Érted már?! Így szinte minden városnak a Völgyben én lennék titokban a királynője! Óriási dolog volna! Természetesen pénzben sem járnék rosszul, hiszen miből is állna azt mondanod egy jóslat közben, hogy „de csak akkor jársz sikerrel, király, ha nemcsak ezt meg ezt teszed, de nagy összeggel támogatod Vipó néne hetéraiskoláját is”, ez ugye semmibe sem kerülne neked kedveském, és illik is, hogy így tegyél, elvégre az én pénzemnek hála lehetsz papnő! De nemcsak erről van szó, hanem képzeld csak, milyen jó volna, ha sikerülne ezeket az őrült királyokat lebeszélni a hadakozásról! Mennyivel nyugodtabb volna az élet, és gazdagabb is, hiszen most a harcokban rengeteg érték megy tönkre: felprédálják a termést, felgyújtják a házakat... érted már?! Először fordulhatna elő, amióta van írott történelem, hogy a nők is beleszólhatnak a hatalomba, még ha titokban is! Eddig csak egy-két kiváló maetiszpa tehette ezt meg, vagy valami különösen szerencsés hetéra egy király mellett, de ez egy együttműködő tagokból álló nagy szervezet lenne, ahol az egyes döntések nem lennének véletlenszerűek, hanem szigorú rendszert követnének, e szervezet szálai behálóznák az egész Völgyet...

– Tehát, te anyácskám, lényegében át szeretnéd venni a papság, a vallás feletti hatalmat!

– Én nem, gyermekem! Nem hiszem, hogy élek addig. De talán az egyik lányom... és mindegy is, hogy én vagy más! Az a lényeg, hogy valaki okos nő!

– És mi lesz a férfipapokkal?

– Természetesen az, hogy amint lesz kellő hatalmunk a papok közt, amint megszereztük minden papiskola fölött a vezetést, úgy egyre kevesebb férfipapot képzünk, a végén már egyet sem! Vagy ha mégis, akkor csak olyanokat, akik kellően engedelmeseknek látszanak!

– Ez nagyon hosszú távú terv!

– Persze. De én érdemesnek látom belevágni! És az egészet ott kell kezdeni, hogy valamelyik tanítványomat bejuttatom a papságba, diászilisz maetiszpának! Természetesen elvárom, hogy a papok minden titkáról értesíts, amint tudomásodra jut!

– És miért rám gondoltál anyácskám?

– Mert neked éppen azok a tantárgyak mennek a legjobban, amiket én elméletinek nevezek: a szónoklat, vitatkozás, írás-olvasás, matematika, a mérgek és ellenmérgek készítése, meg hasonlók... nem vagy ügyetlen a többiben sem, de ezekben a legjobb, s a papok közé ezek a tulajdonságok a fontosak! Csak az a kérdés, vállalod-e!

– Vállalom anyácskám! Boldogan!

Így történt, hogy Dormilla soha nem kezdte el tanulni a párzás-tantárgyat, hanem két nap múlva elbúcsúzott iskolai barátnőitől, tanáraitól, s magát Vipó néne lányának mondva, beírattatott a leghíresebb, természetesen méregdrága papnőiskolába.

Ez pedig újabb bő ötéves tanulást jelentett a számára!

* * *

Azt hitte, hogy legalább ebben a leghíresebb iskolában hasonlóan kemény képzésben lesz része, mint Vipó nénénél, – erre meg kellett állapítsa, de már az első néhány nap alatt, hogy lényegében egy merő pihenés lesz számára ez az újabb tanulóidő! E papiskolában ugyanis arra számítottak, hogy aki ide beiratkozik, nem tud olvasni. Mindenki nagyon megdöbbent, amikor kiderült, hogy Dormilla folyékonyan olvas, szépen ír, sőt már a számok tudományából is sokat ismer! El is érte, hogy rögtön évfolyamot ugorjon, sőt, egyszerre két évfolyamot, a harmadikban kezdve a tanulást. Itt már viszont igyekeznie kellett: egyvalamit ugyanis nem tanult Vipó nénénél – imákat. Márpedig egy papnőnek természetesen rengetegsok imát kell tudnia fejből!

S ha ez nem lett volna elég, ott volt még két másik tantárgy is: a matematika és az ősök nyelve! Amit különben tlapantluainak neveztek.

Matematikából ugyan ő volt a legjobb Vipó nénénél, de rájött, hogy ott bizony nem is tanítanak olyan sok matematikát! Amit ott tanult, az csak a férfiak számára tűnik soknak, azok közül is csak azoknak, akik nem papok! Körülbelül annyi matematikát taníthatott nekik Vipó néne, amennyit egy közepes tudású írnok ismerhetett, ami elég mondjuk egy kincstárnoknak, de nem elég egy papnak! Ennek persze az is oka lehetett, hogy Vipó nénének nemigen lehetett tudomása a papok ismereteiről, tehát nem taníthatta meg nekik azt, amit maga sem tudott! Most azonban Dormilla megtanult számos komoly dolgot a számok titkaiból, például olyan számításokat is, miként lehet nagyon magas templomokat emelni, hogy össze ne dőljenek. Ehhez is sok számítás kellett. Aztán csillagászatot csak annyit tanult korábban a hetéraiskolában, hogy megismerje a csillagképek neveit, de itt megtanulta azt is, hogy miként kell kiszámolnia a Nap- és holdfogyatkozásokat, egyáltalán azt, hogy mikor kel és nyugszik majd a Hold és a Nap, hogy mikor melyik csillagképben lesznek, mikorra esnek majd a hold- és napfázisoktól függő ünnepek, miként lehet megjósolni az esztendő különböző hónapjaiban levő időjárást a természet megannyi jeléből, a különböző növények fejlődéséből, leveleik nagyságából és számosságából, színéből, milyen jelek utalnak vihar közeledtére, miként kell naptárat készíteni, miként kell elvégezni a földméréseket, hogyan lehet megkülönböztetni egymástól bizonyos fémeket és öntvényeket, miként lehet például megmérni, hogy egy bizonyos arany-ezüst ötvözetben mennyi az arany részaránya, vagy megállapítani, mennyi az alkoholtartalom egyes italokban, illetve mennyi a zsírtartalom a tejben. Itt is megismerkedett számos méreggel és ellenméreggel, s kiderült, hogy ezeknek korábban a felét sem ismerte! De

altató-, hánytató- és élénkítőszereket készíteni és használni is tanult, továbbá olyan szereket, melyek ilyen vagy olyan látomásokat okoznak. Megtanulta továbbá egy nagyon érdekes szer készítését is: ezt ritkán használták a papnők, ez ugyanis rövid időre rendkívüli módon kiélesítette az érzékszerveiket, de azon az áron, hogy utána napokig zúgott a fejük, s kimerültek voltak. Ez a szer arra volt jó, hogy ha valami fontos ügyben beszélgetnek valakivel, akkor minden elhangzott szó közben figyelhetik annak különben észrevétlen rezdüléseit, s így „megérezhetik", hogy mikor mondtak olyasmit, ami mély érzelmeket ébreszt a másikban! Például, ha véletlenül vagy szándékosan a papnő kiejti a száján azt a szót, hogy „testvér", s erre az illető összerezzen, egészen picit, amit máskor észre sem venne senki, de most a szernek hála észreveszi a papnő, akkor sejthető, hogy az illetőnek van testvére! Erre a papnő például mondhatja, hogy „Tudom, hogy van testvéred!" S máris úgy tűnik mintha a papnő mindentudó lenne, vagy egy isten megsúgta volna neki az igazságot. Tanult ezenkívül hipnózist, kígyóbűvölést, és meglepődve tanulta, hogy minden kígyó süket, így nem is hallja a kígyóbűvölő furulyájának zenéjét, egyedül csak annak mozgására figyel!

Mindez adott elég tanulnivalót Dormillának, különösen a tlapantluai nyelv. Mégis sokkal hamarabb ért el sikert mindenben, mint a többiek, nem is elsősorban azért, mert annyival kiválóbb volt, hanem mert számos részletkérdés neki már nem volt újdonság, s különösen, mert Vipó nénénél egyvalamit nagyon alaposan megtanult: megtanult *tanulni.* Koncentrálni, erőit egy célra összpontosítani! S nem volt újdonság az sem a számára, hogy kora reggeltől késő estig egyfolytában csak tanuljon. A többiek meg, akik a papiskolába iratkoztak, csak most ismerkedtek azzal, hogy van a világon olyasmi is, hogy tanulás, sőt: rendszeres, fegyelmezett tanulás, s a legtöbben ezt nagyon keserves és nemszeretem dolognak tartották.

Nem is csodálkozott hát rajta Dormilla, hogy minden esztendőben három hónapra is abbamaradt a tanítás itt, hogy a tanulók úgymond „kipihenhessék a tanulás embert próbáló fáradalmait", s hazamehessenek a szüleikhez egy kis rokonlátogatásra.

Dormilla ezalatt Vipó néhéz ment haza, s igyekezett minden ismeretét átadni neki, s egy-két kiválasztott hetérának. Ezek részben olyan növendékek voltak, akiknek Vipó néne szintén megőrizte a szüzességüket, mert Dormilla papnővé levése után őket is be akarta íratni a papnőképzőbe, részben meg Vipó néne tanárnői voltak. De tényleg csak kiválasztott kevesekről volt szó, nem többről, mint tíz fő, mert az egész ügyet a legjobbnak látszott mélységes titokban tartani.

A szünet végeztével Dormilla természetesen visszatért a papnőiskolába, s tanult tovább.

Mindent egybevetve lényegében jól érezte magát. Kellett sokat tanulnia, de az unalmasnak és feleslegesnek tartott imák kivételével a tanulást élvezte, nem tartotta lehetetlenül soknak, ellenben igazán érdekesnek. Nem is csodálkozott rajta, hogy minden tanára meg van elégedve vele, és dicsérettel végzett mindent, amit kellett.

Mindez azonban semmi mást nem jelentett még, csupán hogy végzett – a papok úgy mondták: képesített – papnő lett! Ez annyit jelentett, hogy mehetett, ahová akart papnőnek, s a szentélyekben, ha volt üresedés, a szentélyek vezetői természetesen olyanokat vettek fel a jelentkezők közül, akiknek volt ehhez képesítésük, nem valami egyszerű parasztasszonyt, akinek látomásai vannak! Mert bizony az Istenek Völgyében korántsem minden papnő volt „képesített"! Sőt, a legtöbb nem!

Nagy szó volt tehát már Dormilla e képesítse is, de most jött a döntő pillanat: kiválasztják-e őt a papok arra, hogy felsőbb iskolába lépjen! Oda, ahol a szentélyvezetőket képzik, sőt: a főpapnőket, a diászilisz maetiszpákat!

Kiválasztották. Egy nap maga elé hívatta őt az iskolavezető, s utasította, hogy vetkőzzön pucérra, mert újra meg kell győződjenek a szüzességéről, ugyanis, amennyiben annak találtatik, méltó lesz arra, hogy még többet tanuljon, s megszerezze a diászilisz maetiszpa fokozatot!

Dormilla természetesen szűznek találtatott, s tanult tovább.

Itt már egészen furcsa tantárgyai voltak. Többé nem kellett imákkal tömnie a fejét, ellenben mégis volt imaóra! Kiderült, hogy itt azt tanulják: miként kell imákat kitalálni! Akár rögtönözni is! Aztán, hogy miként kell vezetni egy szentélyt, tehát annak gazdasági dolgaival is törődni, aminek bizony nem sok köze volt a túlvilághoz! Sokat tanult az emberek jelleméről, hogy miként kell kiismerni a jóslatért folyamodók hangulatát, ez a tantárgy nem volt egészen újdonság Dormilla számára, hasznosan egészítette ki a Vipó nénénél tanultakat, ott is tantárgy volt, miként kell kiismerni a férfiak hangulatát. Nem csoda, hogy e tantárgyban a papoknál Dormilla fölöttébb jeleskedett! Különösen fontos volt, hogy megkülönböztesse a hamis pénzt az igazitól – ellenben, ami a legjobban meglepte, az az volt, hogy külön órákon tanították nekik, miként kell csodákat tenni! Elkezdték például rendszeresen kígyómérgekkel kezelni, ettől heteken át rosszul volt, mert egyre növekvő adagokban kapta, de elérte, hogy az összes ismert mérgeskígyó mérgének ellenálló lett a szervezete! Igaz, a papok azt mondták neki, a kezelést nagyjából öt évenként meg kell ismételni, bár már csak kis adagokban. Mekkora csoda, ha a papnő nem hal bele a kígyómarásba!

De azt is megtudta, miként működnek a papok különböző ügyes kis mütyürjei. Hogy nem az istenek nyitják ki a szentélyajtót, azt eddig is sejtette, most azt is megtudta, hogy a gőz nyitja ki, ami attól keletkezik, hogy az áldozati tűz felforralja a fölötte levő tartályban a vizet! De még számos más titokkal is megismerkedett. Mondta is egy alkalommal Vipó nénének:

– Ha kellett volna valami, hogy ne higgyek az istenekben, hát az épp ez, hogy papnőnek tanulok!

Megtanulta, miként kell ájulást színlelnie, őrültséget, hogyan leselkedhet ki szempillái alól, miközben azt hiszik, le van hunyva a szeme (ezt Vipó néne később minden leánykájának megtanította), sőt megtanulta egy olyan szer készítését is, amiből ha észrevétlenül bevesz egy parányi mennyiséget, akkor egy darabig olyan mély hangon beszélhet, mintha egy férfi szelleme szólna a torkából. De volt olyan szere is a papoknak, amitől egy darabig nem éreznek fájdalmat, még akkor sem, ha egy tűt böknek át a kezükön, arcukon vagy nyelvükön. Megismerkedett az iránytűvel is, amit addig még sehol nem használtak a papi berkeken kívül. Ámultan vette tudomásul annak titkát, hogy egy alkalmasan csiszolt lencse miként képes összegyűjteni a Nap hevét, hogy így könnyedén tüzet gerjesszen, sőt, megnagyítja az alatta fekvő tárgyak képét is!

– Lehet, hogy egy átlagos papnő nem okos – mondta Vipó nénének –, de ez semmiképp sem vonatkozik a diászilisz maetiszpákra!

– Az a lényeg, hogy te mindenben a legjobb legyél!

– Az vagyok, anyácskám!

S Dormilla nem is hazudott, mindenben ő volt a legjobb. S így aztán nem is érte meglepetésként, hogy a végzett maetiszpák közül elsőként neki nyújtotta át az aranylemezbe vésett bizonyítványt a főpap!

– S most mi lesz? – kérdezte Dormillától Vipó néne, amikor a leány újra meglátogatta.

– Most kaptam mintegy egy év szabadságot, ami azt jelenti, hogy meg kell látogatnom különböző szentélyeket, hogy megismerkedhessem mindegyikkel. Ha találok olyat, ahová kell

diászilisz maetiszpa, akkor ott is maradhatok, ha nem, akkor visszatérek ide az iskolába tanulni, és vagy várok amíg kellek valahová, vagy valami más papi munkát vállalok! De én azt hiszem ezen egy év alatt meglátogatom a szüleimet! Biztos nagyon várnak már, nem kaptak eddig hírt rólam, holott nem számíthattak rá, hogy én még évekig papnőnek is tanulok! Mennyire örülnek majd, hogy sikerült diászilisz maetiszpává lennem, hiszen ez még nagyobb tisztesség, mint hetérának lenni!

– De ugye visszatérsz hozzám, szeretett kislányom? Mert ugye tudod, hogy ugyanúgy szeretlek mintha édeslányom volnál? – ölelte át őt Vipó néne.

– Hát persze, hogy visszatérek hozzád, anyácskám! – válaszolta Dormilla, és hozzásimult az idősödő hetérához.

7. fejezet
A királylány

Dormilla családja Habeda városban lakott, ami a Licil folyó partján állt. Ez a város messze nem volt olyan nagy, mint Gigliora, de a Licil-parti városok között, a torkolatnál fekvő Trémót kivéve, a legnagyobbnak volt mondható.

Mindazonáltal Dormilla családja nem volt idevalósi. Máshonnan vándorolt ide apja-anyja, amit már nevük is jelzett: maga a Dormilla név is, apja neve a Mullár, és anyja neve, a Feturkiel is. Habedában ugyanis a nők körében az úgynevezett „beszélő nevek” voltak divatban, amik tehát jelentettek is valamit, általában valami szépet. Habeda királyának egy szem leányát például úgy hívták, hogy Nevető Tűz. Állítólag illett is hozzá e név, mert szép volt, s ugyanakkor heves, erőszakos természetű is, vigyázni kellett vele, épp úgy tehát, mint a tűzzel!

Ezt persze nem tudta édesapja, Bícs, amikor elnevezte a leányát...

De Dormillát pillanatnyilag nem érdekelte sem az öreg Bícs király, sem a leánya, amikor végre hazaérkezett! Mert ha nem is itt születtek a szülei, de amióta csak ő megszületett, itt éltek, tehát ez az ő szülővárosa!

Mennyire fognak örülni neki! Igaz, fél életét távol töltötte... sőt, több mint fél életét, mert nem volt még tíz esztendős, amikor a hetéraiskolába került, most meg néhány napja elmúlt húsz is... De hát megérte! Hányszor elmondta az apja, amikor még ő Dormilla kisgyerek volt, hogy legyen hálás a sorsnak, de legfőképpen neki, amiért most ilyen jól élhet, mert ő Mullár és anyja, Feturkiel kolduskénti érkeztek ide Habedába, most meg már saját házuk van, s még mint kurvák sem a legutolsók a nővérei és anyja, sőt, azok közt a legelőkelőbbek, majdnem örömlányok már! Ó, milyen messze van ez már a koldulástól!

De hát azért egészen más ez már, hetérának lenni! S még annál is másabb diászilisz maetiszpának! Igazán büszke lehet rá az apja, nem is vitás!

Egyik nővére nyitott ajtót a kopogására, s meg sem ismerte a pompás ruhában ott álló felnőtt, fiatal nőt, Dormillát. Dormilla bezzeg megismerte őt!

– Furmála! Hát be sem engedsz?! Nem ismersz meg?! Dormilla vagyok, a kishúgod!

– Dormilla... még ilyet! – csapta össze a kezét Furmála. – Hát te még élsz?! Rég haza kellett volna jönnöd! Azt hittük, már meghaltál valami betegségben! Vagy esetleg... igen, úgy kell legyen! Biztos valami gazdag úr szeretője lettél! Aztán haza sem tolod a képedet, hogy velünk is törődj! Igen! Így kellett lennie, ez a szép ruha is erre utal! – nézett végig irigykedve Dormilla szépséges öltözékén. Ami természetesen Vipó néne ajándéka volt.

– Beengedsz hát?

– Persze, gyere csak! – állt félre az útból Furmála, majd amikor Dormilla elhaladt mögötte, gonoszkodva megjegyezte:

– Ha már hazatértél, mert biztos kirúgott a szeretőd... vagy meghalt...

– Egyik sem! Sőt... én még szűz vagyok!

– Ne viccelj, hiszen hetéraiskolába jártál! Vagy... el sem végezted?! De akkor miből éltél eddig?!

– Tudd meg, hogy diászilisz maetiszpa vagyok! – fordult meg Dormilla, aki most alaposan végigmérte egy megsemmisítő pillantással irigy nővérét, s ez annyival könnyebb volt, hogy talán két centivel is magasabbra nőtt amannál. És az biztos, hogy bámulatosan nézett ki most Dormilla: két szemöldöke szépen kihúzva, vastagon, feketével, egészen hátra, majdnem a füléig, ferdén, nyakán vastag aranylánc lóg egy lazúrkővel a végén, ujján ezüstgyűrű, körmei szépen reszeltek, tiszták, nyakáról éjkék köpeny lóg, alatta habfehér, tiszta ruha, szorosan a testére simulva, de úgy, hogy kissé kiemelje melle domborulatát, derekát halványzöld öv keríti körbe...

Tudott volna Dormilla, a tanult hetéra ennél sokkal kihívóbban is öltözni, de nem tartotta célszerűnek. A hetéraságot jobb fel sem említeni. Neki papnőnek kell lennie! Ez az öltözet pedig kétségkívül előkelő, szép, de nem kihívó, s neki jól is áll, sőt, kényelmes is.

– Hogy mi vagy te?! – bámult leesett állal Furmála.

– Remélem tudod mi az a diászilisz maetiszpa: a legmagasabb felszentelésekben is részesült főpapnő! Mit gondolsz, nem kéne értesítened jöttömről jóapánkat is?! Édesanyánkat is?

Furmála nyelt egy nagyot, aztán már ment is szólni. Dormilla hallotta, amint ezt motyogja maga elé:

– Micsoda felvágós, előkelősködő modor! „Mit gondolsz, nem kéne értesítened jöttömről jóapánkat is”?! Ó, hogy oda ne rohanjak! Hogy kicsípte magát ez a kis vakarék! Pedig még emlékszem, amikor ordított, mint egy fába szorult féreg, mert kicsípte a fenekét a pisis pelenka!

Pillanatok alatt összecsődült az egész rokonság, apja kivételével csupa nő, akik persze mind a gyönyörszakmából éltek. Aránylag ráadásul egész jól, aminek oka persze nővérei meglehetősen csinos külseje lehetett. Szerencse volt, hogy épp nem járt egyiküknél sem férfivendég, ami annyiból mégsem volt egészen szerencse, hogy Dormilla a kora délelőtti órákban érkezett, a férfivendégek pedig inkább az alkonyi órákban szoktak beszállingózni hozzájuk.

Mind csak a szájukat tátották Dormilla láttán. A fényes öltözék nem is képesztette el őket annyira, elvégre, ha Dormilla hetéra lesz, számíthattak rá, hogy esetleg lesz egy-két üzletfele már mire hazaér, s akkor nem jön meg szegény emberként, na de amit Furmálától hallottak, hogy Dormilla már diászilisz maetiszpa! Mert Furmála természetesen nem tudta egy pillanatig sem magában tartani a hírt!

– Ugye ez valami ostoba tréfa?! – kérdezte édesapja komor hangon, s nemigen látszott öröm az arcán.

– Úgy segéljenek az istenek, hogy a legkevésbé sem tréfa! – jelentette ki ünnepélyes hangon Dormilla, és belül pukkadozott a visszafojtott nevetéstől.

– De hiszen én hetéraiskolába írattalak!

– Amit el is végeztem az utolsó év kivételével, méghozzá fölöttébb kiváló eredménnyel!

– Akkor nem lehetsz szűz, tehát maetiszpa sem!

– De igen, mert az *afféle* dolgokat csak az utolsó évben tanultuk volna, azt azonban nem jártam ott végig, előbb mentem át a papnőiskolába! Amit végig is jártam, s íme az eredmény! – nyújtotta át anyjának az aranylapot, ami a bizonyítvány volt.

– Nem tudok olvasni! – nyújtotta vissza anyja a lapot, de mielőtt Dormilla elvehette volna tőle, Mullár kikapta azt Feturkiel kezéből.

– Add csak ide azt asszony, jó lesz az az aranyacska nekem is!

– Mit képzelsz, az az én bizonyítványom! – pattant fel a helyéről Dormilla.

– A bizonyítvány lehet a tied, de az arany, az nem, az az enyém! Hiszen az is az én aranyam volt, amiből beírattalak a hetéraiskolába! Amit persze basztál elvégezni, mert túl finnyás vagy, túl nehéznek találta nagyúri kedved, mi?!

– Igenis elvégeztem, minden tanárom meg volt elégedve velem! És ne beszélj csúnyán, apám!

– Úgy beszélek, ahogy akarok! És igenis basztál elvégezni! Te magad mondtad, hogy nem basztál, tehát ehelyett basztál a tanulmányaidra! Mert te inkább papnő lettél! Szép, mondhatom!

– De hát nem is örülsz neki?!

– De nem ám! Nekem nem imák kellenek, hanem pénz! Nem homályos jóslatok, hanem aranyak! Vagy talán úgy gondolod, hogy itt majd papnőként fogsz dolgozni a nővéreiddel?! Mert ha igen, az más! Akkor visszavonom, amit mondtam!

– Semmiképp sem! Én...

– Ugye, tudtam én azt! Te azt akarod, hogy ingyenélő legyél!

– Dehogyis! El tudom én tartani magamat! Inkább...

– Magadat talán! Csakhogy ki fizeti vissza a taníttatásodra költött pénzemet, mi?!

– Majd én! Még kamatostul is!

– Haha! Nem vagyok én hülye! Nem lesz ám neked így pénzed egykettőre! Mert először is nem minden papnő gazdag...

– Én az leszek!

– Talán! De mikor?! Mert arra még várhatnék évekig! Öt évig, tíz évig, még tovább is! És akkor is csak talán! Talán! Tudd meg, hogy nem azért költöttem akkor régen minden megtakarított pénzemet rád, hogy most semmi hasznodat ne lássam még újabb hosszú éveken át, amikor már eddig is bűnösen soká elmaradtál! Teljesen elhanyagoltad idős szüleidet, te hálátlan féreg! Még ha gazdag is leszel tíz vagy húsz év múlva, mit érek én már azzal, vénemberként?! Nekem most kell a pénz, érted, most! Tehát én azt mondom neked, nem leszel te maetiszpa, mert az csak szűz nő lehet, de te nem leszel már sokáig az, mert elvárom, hogy már ma este is pénzt keress nekünk! Épp jó, hogy van még egy üres szobánk, oda szépen bemész, aztán ha jön egy férfi...

– Soha!

– Nem ám, hogy soha! Még csak nem is lesz újdonság neked, amit tenned kell, hiszen bevallottad, hogy évekig ezt tanultad hetéraként! És az nem számít, hogy nem végezted el az utolsó évet, tudsz így is bőven eleget ahhoz, amit kell!

– Nem! Én papnő leszek, tehát most elmegyek, de a pénzedért ne aggódj apám: ígérem, hogy bőségesen visszafizetem! – és Dormilla az ajtó felé fordult. Már nem is érdekelte a bizonyítványa, igazság szerint azért aggódott inkább, hogy sértetlenül visszajusson Vipó néhéhez. Igazán nem ilyen fogadtatásra számított!

Csakhogy apja nem hagyta, hogy eltávozzon. Felugrott, elkapta Dormilla karját, majd letépte nyakából az aranyláncot, s a leányt odalökte anyja és nővérei karjába.

– Fogjátok le, szedjétek el az ékszereit, aztán vigyétek a szobába! Nem tűrjük, hogy úrnőt játsszon, amikor ti kerestétek meg azt a pénzt is, amit ostobaságokra költött!

– Éljen, éljen! – kiáltozták a nők, azzal nemhogy az ékszereket, de még a ruhát is leszaggatták róla, és meztelenül lökték be a szobába Dormillát. Furmála az ujjára húzta Dormilla gyűrűjét.

– Ez jó lesz nekem, olyan szép!

– Még mit nem, az nekem kell! – ugrott oda Dormilla egy másik nővére.

– Elég! – ugrott most közéjük Feturkiel. – Ez az enyém, mert én vagyok az anyátok! – és elvette a gyűrűt Furmálától, majd a zokogó Dormillához fordult: – Tebenned meg igazán lehetne annyi belátás lányom, hogy elismerd: apádnak van igaza, vissza kell fizetned, amit rád költöttünk, méghozzá minél előbb, már úgyis soká vártunk a pénzünkre! – azzal kiment. Dormilla még hallotta, amint odakint ezt mondja apjának:

– Nem kellett volna olyan messze taníttatnunk! Teljesen félrenevelték abban az idegen városban!

* * *

Volt ideje bőven Dormillának arra, hogy elgondolkozzék az emberi hálátlanságon! Ő szerette volna megbeszélni a szüleivel, miként részesedhetnek azok is a papnők jólétéből, szerette volna megtárgyalni velük a hogyan továbbot, azt hitte, osztoznak majd az örömében – ehelyett nem látnak tovább az orruknál, aprópénzre akarják váltani az ő tehetségét, tudását, műveltségét! Pedig nem megérné várni még néhány évet, hogy azután ne hitvány fotokat, de aranyak százait kapják?! És még az a várakozás sem jelentené azt, hogy pénz nélkül maradnak, mert amíg a nagy gazdagságot megszerzi Dormilla, azalatt sem maradna valami éhenkórász csavargó, lenne munkája a papoknál, lehetett volna már azonnal is, s ahogy telnek az évek, egyre nőne a gazdagsága...

De nem. Apjában előrelátás alig-alig van, sőt, semennyire sincs. Kevéske vagyona kurvaságból lett, s nem bír másra gondolni, csak arra, hogy ha kis kurvaságból lett egy kis pénz, akkor a nagy pénz a nagy kurvaságból lesz! Még őt nevezi hálátlannak!

Ebben természetesen nem vehet részt ő, Dormilla, a diászilisz maetiszpa! Valamiképpen meg kell szöknie, akár meztelenül is! És mindenekelőtt időt kell nyernie! Meg kell akadályoznia, hogy egy férfi a magáévá tegye! Nem azért, mert az szégyen, nem azért, mert akkor megbecstelenítve érezné magát, erről szó sincs, ilyen hülyeségekben rég nem hitt, hála Vipó néne iskolájának. De azért, mert akkor nem lehet maetiszpa! A diászilisz maetiszpákat hivatalba lépésük előtt még egyszer ellenőrizték, és ha nem bizonyultak szüzeknek, akkor természetesen semelyik szentélynek sem lehettek a papnői.

És épp ezt akarja apja is! Tönkre akarja tenni a sorsát! Pedig nem is igaz, hogy Mullár pénzéből lett azzá, ami! Az legalább annyira Vipó néne pénze is, hiszen a papnői tanulmányait már a hetéraiskola vezetője fizette, ami bízvást belekerült annyiba, mint a hetéraiskola, sőt, sokkal többe is, mert a papok még drágábban tanítottak, mint Vipó néne! És mindezeken felül, ugyan mi lett volna belőle akárkinek a pénzén is, ha ő nem tanul, ha nem igyekszik, ha henyél, lazsál, lustálkodik, ha csak a szórakozásokon jár az esze?! Egész ifjúságában töretlen szorgalommal buzgólkodott azon, hogy valaki lehessen, igazi valaki, tiszteletre méltó, megbecsült személy, nem hagyhatja, hogy ezt tönkretegye most a saját apja, tönkretétesse egy vadidegen, gusztustalan férfi hímtagjával! Különben is: ha őt most kurvává züllesztik, mi lesz Vipó néne tervével, a nők titkos szervezetéről?! Az a legkevesebb, hogy soká késik a megvalósulása, de talán végleg semmivé foszlik a nagy ábránd, mert nem biztos, hogy lesz még egy hetéra, akinek olyan jók a képességei, mint őneki, sőt Vipó néne sem él örökké, pedig rá szükség van a tervhez! Meg kell szöknie!

S így aztán, amikor nyílt az ajtó, és belépett hozzá egy férfi, Dormilla már a bejárat mellett állt oldalt, kezében tartva egy széket, s fejbevágta vele az illetőt, ahogy csak bírta. És ezután kiszaladt...

Méghozzá egyenesen tulajdon apja karjába! Aki természetesen két hatalmas pofonnal fogadta.

– Haha! Az én eszemen nem jársz túl! Azt már nem! – azzal az ellenkező lányt visszacipelte a szobába. – Majd most mindjárt megtanulod, hogy ki az erősebb! – és újra pofon ütötte. – Itt a nő, uram, élvezd tetszésed szerint! – fordult a vendéghez.

Csakhogy annak igencsak kóválygott a feje. Szédelegve állt fel, majd azt kiabálta, hogy ide sem jön többé, élvezetet várt nem fejbeverést, ez rablótámadás, és követeli vissza a pénzét! Végül Feturkiel kikísérte, azt, hogy visszakapta-e a pénzét, Dormilla nem tudta meg soha. Lehet, hogy igen, lehet, hogy anyjával vagy egyik nővérével vigasztalódott. Őt ellenben apja lekötözte az ágyra, és így szólt:

– Mindjárt küldök egy másik férfit, és most már nem ellenkezhetsz, *főpapnő*! – és az utolsó szót igencsak gúnyosan ejtette.

– Szentségtörés, amit művelsz, megátkozlak! Úgy legyen, hogy ha nem engedsz el, egy héten belül gyilkoljanak meg!

– Szarok az átkokra, nem hiszek benne, főleg nem a saját lányom átkában! – azzal elment.

És jött is vissza, egy újabb férfival! Az kissé meghökkent, amint meglátta, hogy egy megkötözött nővel kéne hálnia.

– Ha meg akarok erőszakolni egy nőt, megteszem anélkül is, hogy fizetnék érte! – mondta, és leplezetlen undorral mérte végig Mullárt, azzal már fordult is ki az ajtón. Mullár mérgesen káromkodott, és dühében belerúgott Dormillába.

De nem csüggedt, s mintegy fél óra múlva hozott egy újabb férfit, aki már nem volt ennyire finnyás vagy jellemes. Levetkőzött, majd betérdelt Dormilla két terpeszbe kötözött combja közé...

És ebben a pillanatban, mielőtt bármi végzetes is történt volna, Dormilla szája kinyílt, és vastag sugárban tört elő belőle a hányadék, beborítva mindent, a férfi arcát, mellét, a diászilisz maetiszpa testét, az ágyat, még az ágy előtti szőnyeget is! Ugyanakkor kiengedte magából az eddig visszatartott vizeletet és ürüléket is. Olyan undorítóan nézett ki, hogy igazán senkinek sem lett volna kedve egyesülni egy ilyen nővel!

A leokádott férfi persze üvöltött, törölgette magát mindenfélével, ő is visszakövetelte a pénzét, sőt, kártérítésért üvöltözött, majd elrohant.

De üvöltött most már Mullár is! Teljes erőből rugdosta Dormillát, azt kiabálta, nem tűri, hogy kibasszon vele a tulajdon lánya...

– De hát hányszor emlegetted, hogy nem vagyok a lányod! – kiáltotta Dormilla.

– Főleg nem tűröm ezt, ha nem is vagy a lányom! És tényleg nem vagy az, ha ezt teszed velem! Ez valami papi furfang lehet, hogy leokádod magadat, mert nem hiszem, hogy ennyire undorodnál a férfiaktól hetéra létedre!

Igaza volt. Tanították a papiskolában, miként kell rosszullétet színlelni. De nem volt ehhez szükség a papiskolára, hasonló trükköket tanított Vipó néne is, hiszen hasznos lehet, ha gyorsan ki kell tessékelni egy vendéget a hetérának!

– De most megjárod! – üvöltötte Mullár, azzal kirohant, majd kivártatva visszatért egy kalapáccsal, és Dormilla mellé ugrott. – Ha te kibaszol velem, majd megtanítalak én is valamire: arra, hogy velem nem lehet büntetlenül kibaszni! Mert akkor így jársz! *Így!* – és a kalapács lecsapott, s péppé lapította Dormilla bal kezének kisujján a legfelső ujjpercet, körömmel, csonttal, hússal együtt. Spriccelt mindenfelé a vér.

Dormilla nem is sikoltott, csak elájult.

Amikor felébredt, nem is kellett színlelnie a rosszullétet, rosszul volt anélkül is. Testileg is, lelkileg is. Apja képes volt őt nyomorékká tenni! A saját apja!

De még mennyire, hogy képes volt! Dormilla ugyanis arra éledt, hogy apja egy marék sót hozott, s abba minden kímélet nélkül belenyomta a kisujj sebes végét, hogy elállítsa a vérzést. A só persze borzasztóan csípte a sebet, s e fájdalom térítette magához Dormillát.

– Ez majd észre térít! Baszni lehet ilyen ujjal is! – mormogta apja. – Ha engedetlenkedel, ráverek még egyet az ujjadra! Majd ismét és ismét! És ha már nem lesz kisujjad, következik a gyűrűsujjad! És így tovább! Sok ujjad van picinyem, s vannak még lábujjaid is! De akár a füledet is levághatom! Addig szabdallak amíg meg nem tanulod, hogy én vagyok az úr a házban! De akár azt is megtehetem, hogy csípős paprikát dugok fel a picsádba! Ha nem akarsz oda faszt, legyen jó a paprika! Tehát jobb, ha nem ellenkezel! Most szépen leszedem a köteledet, aztán megtisztálkodol, holnapig hagyok időt, hogy gondolkozz el a történteken, és holnap újabb férfit küldök hozzád! Vele már tisztességesen viselkedj, ajánlom nagyon!

Hej, de keservesen ment a tisztálkodás a még mindig lüktető, nyomorék kézzel! Igaz, a jobb kéz ép volt, de így is egy merő kínszenvedés volt minden mozdulat, hiszen ha moccant a keze, akkor hol erősebben, hol gyengébben áramlott a vér a kisujjába, s abban ilyenkor mindig felerősödött a fájdalom!

Aztán anyja jött be, hozott tiszta ágyneműt, de elvárta, hogy előbb felmossa a szobát Dormilla, és azután ő maga készítse el a tiszta ágyat, hiszen ami történt, az – anyja szerint – az ő hibája!

Aztán végre este lett, és békén hagyták. Előtte azonban reteszt szegelt az ajtóra kívülről Mullár, nehogy ki tudjon jönni onnét.

Dormilla pedig csak nézte az egyetlen gyertya pislákoló fényét, és sírt keservesen, fogalma sem volt róla, hogy mit tehetne még. Ha legalább lenne ablaka a szobának... írna egy lepedődarabra egy levelet a vérével, s kidobná, hátha jár arra valaki olvasni tudó és segít rajta... de nincs még egy ablak sem...

Annyira elhatalmasodott rajta a kétségbeesés, hogy még akkor sem nézett fel, amikor másnap déltájban bejött hozzá egy férfi. Csak ült a sarokban, és nézett komoran maga elé. Apja is a férfival tartott, de amikor látta, hogy leánya nyugodtan viselkedik, elégedetten hümmögött valami olyasmit, hogy „no lám csak, tudtam én”, majd kiment.

S ebben a pillanatban megszületett Dormilla fejében az ötlet: megöli itt ezt a férfit, s később, amikor bejön apja, azt is! Azt vágja fejbe a székkel! És azután nem is hagyja annyiban, veri addig míg csak meg nem hal! Utána a nővéreivel és anyjával már csak könnyebb lesz elbánnia, főleg, ha meg is ijednek a kettős haláltól, az ő elszántságától!

Persze ügyesnek kell lenni. Úgy kell ezt a férfit megölnie, hogy annak semmi hangja ne legyen! De meg lehet tenni, talán. Mindenesetre meg kell próbálja! – azzal felnézett a melléje

ért férfira. De úgy látszik elszántsága kiülhetett arcára is, talán megkeményedtek a vonásai, vagy túl vadul villant a tekintete, mindenesetre a férfi hirtelen hátralépett, s így kiáltott fel:

– Úrnőm, te itt?! – majd pillantása végigvándorolt Dormilla testén, megállapodott a nyomorék kisujjon... s hirtelen megkérdezte:

– Hogy hívnak?

– Dormilla a nevem – válaszolta Dormilla, kissé csodálkozva, de az igazsághoz híven. Elvégre nem volt oka rá, hogy eltagadja a nevét. Csak azt szerette volna tudni, miért szólította őt a férfi az előbb úgy, hogy „úrnőm!" De most ezt nem kérdezte meg, különben sem biztos, hogy kapott volna választ a kérdésére. De hirtelen elhatározással így szólt:

– Figyelj, te rendes fiúnak látszol! Tudd meg, hogy én nem vagyok rabszolga, mégis rabnőként tartanak itt! Ments meg, s jutalmad nem marad el!

Úgy gondolta, végül is ezzel semmit nem veszíthet. Ha a férfi nem lesz kapható erre, ezután is megpróbálkozhat a megölésével.

Maga sem nagyon hitt a sikerben, de a férfi váratlanul így szólt:

– Jó! Megmentelek! Várj egy cseppet! – azzal az ajtóhoz lépett, s kiment rajta.

Igencsak meglepődött Dormilla ezen a váratlan sikeren! Lehetséges volna, hogy a férfiak mégsem olyan ocsmányak, mint ahogy azt Vipó néne szerelemóráin tanulta? Bár ami apját illeti, Mullár tökéletesen beleillett a férfiakról ott tanított képbe... Igaz, meg kell hagyni, anyja és nővérei sem jobbak semennyivel sem, habár ők nők... De ez a férfi milyen rendes, ha megmenti őt! Igazán rácáfol a férfiak rosszaságára!

Alig tűnődhetett pár pillanatig Dormilla, máris belépett hozzá a férfi, Dormilla apjával együtt. Apja néhány ruhát dobott elé, nem rongyosakat, de használtakat, kopottakat, s így szólt:

– Öltözz! Vele tartasz! – és a férfira mutatott.

Dormilla olyan gyorsan kapkodta magára a ruhákat, hogy közben még szinte keze fájdalmáról is megfeledkezett. Újra szabad lesz! Milyen nagyszerű is ez! Vajon miként érte el ezt a csodát ez a derék vitéz?!

Hamarosan megtudta rá a választ. Amint a férfi kivezette őt a házból, láthatta apját egy asztal mellett ülni, s Mullár elégedetten számlálta a jókora kupac aranyat – fölöttébb boldognak látszott! De anyja és testvérei is!

– Aztán viseld jól magadat, nehogy uradnak is annyit kellemetlenkedj, mint nekem, te hálátlan féreg! – búcsúzott tőle édesapja.

Dormilla kábán botladozott ki az utcára, esze ágában sem volt visszaköszönni bármit is. Tehát nem megmentette őt a férfi, hanem megvásárolta! Rabszolgának!

És biztos, hogy így történt, mert a férfi még most sem engedi el őt, erősen szorítja a csuklóját...

Nem csodálkozott rajta nagyon, hogy apja eladta. Az a pénz nagyon sok pénz volt, s egyszerre jutott hozzá, nem apránként. Így az őrzésével sem kell kínlódnia... Hát persze, hogy eladta!

S már be is szálltak egy előkelő hintóba. A férfi intett a kocsisnak, az a lovak közé csapott, s már indultak is...

– Mi a szándékod velem? – kérdezte Dormilla.

– Majd megtudod! – hallott egy mogorva választ.

Rövid idő után jókora ház, szinte kisebb palota elé értek, ott a férfi kiszállt, Dormillát is maga után húzta, ezután se szó – se beszéd, bezárta egy kis szobácskába.

S ezután nagyon sokáig várakozott ott Dormilla! Öreg este volt már, amikor végre kinyílt az ajtó. Dormilla kezében ott volt ezúttal is egy szék, de rögvest lerakta, mert nem egyedül jött hozzá a férfi, hanem öt másik is volt a társaságában, s ilyen körülmények között kár is vitézkedni! Ám mégsem a férfi volt a társaság központi személye, hanem az az egyetlen nő, aki velük érkezett!

De milyen nő! Szinte roskadozott az aranytól! Minden ujján gyémántos gyűrű villogott, nyakában olyan aranylánc, ami jó kétkilós is lehetett, fején diadém szórta a fáklyák fényét minden irányba, hosszú köpenye aranyszálakkal át- meg átszőve...

És mégis: ami megdöbbentette Dormillát, az nem ez a már határozottan bosszantó gazdagság volt, hanem a lány arca! Mert ettől a látványtól előbb meghökkent, aztán jobban megnézte, hogy nem tévedett-e, de nem, tévedésről szó sem lehetett...

S ekkor így kiáltott fel:

– De hiszen te épp úgy nézel ki, mint én!

Rögvest meg is kapta a választ a lánytól, rideg, rendreutasító hangon.

– Tévedsz! *Te* nézel ki úgy, mint *én*! – azzal a lány intett, mire az egyik férfikísérő egy halom ruhát dobott Dormilla elé. – Azonnal vedd fel ezeket!

Dormilla nem mert ellenkezni. Most nagyon is vesztes pozícióban van. Most semmi remény a szökésre. És nem is számít semmi. Amíg nem akarják megerőszakolni, addig nincs veszve semmi, addig lehet még diászilisz maetiszpa. Addig nem ellenkezik!

Szó nélkül felvette a ruhát. Gyönyörű, dúsgazdag nőkhöz méltó vadászöltözék volt. Még solymászkesztyű is került a bal kezére, ezt is felhúzta, bár igencsak sziszegve, a sérült kisujja miatt.

Az idegen nő körbejárta. Úgy vizsgálgatta, mint egy nemes paripát.

– Tökéletes! Igen, tökéletes! Az! Jó ötletet adtál, Plicer, meg vagyok elégedve veled! Meglesz a jutalmad! – szólt a férfihoz, aki megvásárolta Dormillát, és a férfi büszkén húzta ki magát.

Újra körbejárta a lányt, majd leült egy székbe, és így szólt:

– Fogalmad sincs róla, hogy ki vagyok, mi?! Ne is kérdezd, megmondom! Nem azért, mert én olyan jószívű vagyok, de azért, mert kell, hogy tudjad!

– Tiszteletre méltó úrnőm, én...

– Kuss! Utálom, ha valaki nyitogatja a pofáját, amikor én beszélek!

– Kérem szépen, én csak meg szerettem volna mondani udvariasságból, hogy ki vagyok!

Az egyik férfi mögé lépett, és olyat rúgott Dormilla térdhajlatába, hogy sikítva csuklott össze.

– Nem hallottad, hogy mit mondott az úrnő?!

Dormilla csöndben maradt, és szepegve könnyezett.

– A legkevésbé sem érdekel, hogy ki vagy, te hülye tyúk! Az a lényeg, hogy én ki vagyok! Tudd meg, hogy én vagyok Nevető Tűz, a királylány! Úgy bizony, Bícs király egyetlen leánykája! Sőt, egyetlen gyermeke, mert annak a vén faszfej apámnak fia sem született! Na, de mindegy is! Na szóval! Te ebben a ruhában maradsz holnapig! Vagy nem maradsz. Nekem

mindegy. Tőlem le is veheted éjszakára, de akkor reggel fel kell venned. Lényeg az, hogy én holnap reggel vadászni megyek! Persze nem veled. Te a vadasparkban leszel addigra, egy bizonyos helyen, odavezetnek majd az embereim! Ott fogsz várakozni egy bokor mögött, érted?! Én majd arra lovagolok. Ugyanilyen ruha lesz rajtam, mint most terajtad, hajszálpontosan ugyanilyen! És majd úgy teszek, mint aki lerepült a lóról. Kiválóan lovagolok, nem lesz nehéz így tennem! Egyenesen beesek majd a bokrok közé. A bőröm miatt ne aggódj szépségem, lehet, hogy kapok néhány horzsolást, de majd ügyelünk rá, hogy ne tüskebokor legyen, hehehe! És abban a pillanatban, hogy én beestem oda, te felpattansz, kiáltasz, hogy „Nincs semmi baj!", máris ráugrasz a lóra, és lovagolsz tovább! Érted már?! – és mutatóujjával a lány felé bökött.

Dormilla hevesen bólogatott.

– Igen, igen, értem felséges úrnőm! Csak...

– Nem engedte meg az úrnő, hogy megkérdezd! – kapott egy újabb rúgást.

– Hagyd csak, ne tedd tönkre, szükségünk lesz rá! – intett kegyesen Nevető Tűz, majd így szólt:

– És úgyis el kell mondanom neki néhány dolgot, másképp nem sikerülhet ez az egész! – azzal felállt, a térdeplő Dormilla elé lépett, s lovaglóostorának nyelét a lány álla alá téve, felemelte annak fejét, hogy Dormilla kénytelen legyen az arcába nézni.

– Ha elárulsz, véged! Megöllek! Kínhalállal! Ezt a legfontosabb megjegyezned!

Azzal ellépett Dormilla mellől, és sétálni kezdett a szobában, kezét hátratéve, és az ostor nyelét fogva.

– Bár – folytatta –, ha apám előtt lelepleződöl, ő is megölet téged, s így lehet, hogy megkímél engem egy kis munkától! – és felkacagott. – Tehát: lényeg az, hogy időt kell nyerned nekem! Úgy kell tenned, mintha te én volnál, világos?! És kegyes leszek, még azt is megmondom, hogy miért! A szomszéd városban, Gyázsában ifjú király került hatalomra, a neve Gangellár! És én szerelmes vagyok belé, ő is belém, de apám, ez az átkozott, csökönyös vénember nem akarja, hogy egymáséi lehessünk! Persze elszökhetnék csak úgy simán is, de akkor valószínűleg utolérnének az üldözői! Legalább egy nap előnyt kell szereznem, mert ha Gyázsá a szomszédos város is, de nincs a közelben! S erre kellesz nekem te! Úgy igyekezz, hogy a saját bőrödet is véded! Ha ellenkezel, én öllek meg vagy az embereim – mutatott körbe –, ha a csere után lepleződöl le, akkor apám emberei!

– Nem ellenkezem, úrnőm! – válaszolta gyorsan Dormilla, mert úgy vélte, Nevető Tűz választ vár tőle. S most nem is kapott rúgást. A behódolást mindenütt szívesen fogadják! Nevető Tűz elégedetten bólintott.

– Helyesen beszélsz, ez tetszik nekem! Bár – én azt hiszem túl hülye vagy hozzá, hogy le ne lepleződjél! Műveletlen vagy, igazi bugris, egy rabszolga! Nem ismered az előkelő modort, a művelt körök szokásait... de hát ez már nem érdekel! Ha hülye vagy, dögölj meg, kit érdekel?! Egy napig talán kitartasz, s az nekem elég! Utána akár fel is fordulhatsz! – majd e szavak végeztével az ajtó felé lépett.

Ám mielőtt kilépett volna rajta, töprengve torpant meg, állát a tenyerébe téve. S mint aki gondol egyet hirtelen, visszafordult.

– Na, tudod mit, nem vagyok én rossz ember! Végül is, ha van egy kis eszed, még sikerülhet is elhitetned mindenkivel, hogy te vagy a királylány! Kivéve apámat! Az a vén fasz már az utolsókat rúgja ugyan, de kihúzhatja még akár néhány hónapig is, és nem lehet, hogy azalatt

ne találkozz vele! Ha senki más, de ő biztos, hogy felismeri benned a csalót! Véletlenül van nálam egy jófajta méreg! – és a fiolát átnyújtotta Dormillának. – Eredetileg én akartam megmérgezni őt, de erre már nem lesz szükségem, ha neked hála elszökhetem! Itasd meg vele, akkor nyugtod lesz tőle, nem kell félned, hogy leleplez! Na, akkor most aludj, hogy holnap észnél legyél, aztán készülj rá, hogy mindent jól csinálj, ha élni akarsz! – és Nevető Tűz kilépett az ajtón. Emberei is követték, de az ajtót jól rázárták Dormillára.

A királylány távozása után Dormilla kezdett fel- s alá járkálni. Olyan izgatott volt, hogy alig tudta féken tartani nevethetnékjét. Igen, nevetni lett volna kedve, de nem annyira jókedvében, mint inkább izgatottságában. Úgy érezte, eljött élete nagy lehetősége. Még hogy ő nem ismeri az előkelő körök szokásait?! Ugyan már, talán még jobban is, mint a királylány! Hát mi mást tanult, ha nem csupa ilyesmit éveken át illemórán a hetéraiskolában?! Persze, hogy megtanulták ezt a hetérák, hogy is ne tanulták volna meg, ez a hetéraviselkedés ábécéje, hiszen a hetérák szinte kivétel nélkül a legelőkelőbb körökben forgolódnak, egyszerűen azért, mert más, mint előkelő, gazdag ember, meg se tudná fizetni a szolgáltatásaikat! Hogy ő műveletlen bugris volna?! Talán bizony inkább illik az ilyen kifejezés Nevető Tűzre, aki le sem tudja írni a nevét, az holtbiztos! Hiszen már az apja, Bícs király sem tud írni! Ez biztos, mert ha tudna, az olyan rendkívüli tulajdonság lenne, hogy széltében-hosszában beszélnének arról az emberek, mekkora bölcs is a királyuk! Mert nem beszélnek erről, tehát a király írástudatlan! Ha ő az, a lánya még inkább!

Naná, hogy eljátssza a királylány szerepét, nem is vitás! És nem fog lelepleződni sem azonnal, sem egy nap múlva, sem egy hónap múlva! Annyiból igaza van Nevető Tűznek, hogy maga a király veszélyes lehet rá, az leleplezheti, ha nem is a külseje alapján, de talán valami személyes emlék felemlegetésével... De majd kerüli az öreggel a találkozást. Ez nem lesz nehéz, amennyire megítélhette a királylánnyal való találkozásakor, nem lehet túl rózsás a viszony a papa és a leánya között!

Mérgezze majd meg a királyt? Hm! Nevető Tűz ezt akarja! Ezt akarja, és igazán szánalmasan ügyetlen volt a komédia, amint úgy tett, mintha akkor jutna az eszébe a méreg! Dormilla, aki tanulta, miként kell felismerni mások hazugságait, könnyedén átlátott a királylányon, úgy érezte, annak vakító betűkkel van a homlokára írva: Vigyázz Dormilla, én most hazudok neked!

Persze, hogy Nevető Tűz azt akarja, hogy Bícs király meghaljon. De nem azért, hogy Dormilla le ne lepleződjön! Hanem mert ő maga akar uralkodni a király halála után! Nevető Tűz számít arra, hogy Dormilla, a tudatlan – mert annak hiszi! – lelepleződik, legkésőbb a király halála után, sőt, nyilván úgy gondolja, hogy már a király megölését is rábizonyítják az ügyetlen Dormillára! Egészen biztos, hogy olyan mérget adott neki, ami jó sok árulkodó nyomot hagy maga után, aminek használataként úgy hal meg a király, hogy le sem lehet tagadni, hogy mérgezés áldozata lett! És akkor majd a másik városból eljön ide Nevető Tűz, és ha addig Dormilla le nem lepleződik, akkor majd leleplezi ő, hogy lámcsak, az ő távollétét felhasználva álkirálylány lopakodott be a palotába, s megölte az ő drága jó édesapját! Nevető Tűz eljátssza majd a síró gyermeket, a gyászoló rokont... Dormillát kivégzik, kínhalállal természetesen...

– Hát ebből nem lesz semmi! – határozta el keményen. – Lehetőleg nem ölöm meg a királyt, de ha mégis, akkor sem ezzel a méreggel, hanem olyannal, amit én készítek, amiben megbízom! Az nem fog semmi nyomot sem hagyni... Mekkora szerencse, hogy az a beképzelt fruska nem hagyta, hogy megmondjam, ki vagyok! Ha kiejtem a számon, hogy diászilisz maetiszpa vagyok, biztos, hogy meggondolta volna, a maga helyére engedjen-e! Óvakodott volna ettől, mint a csörgőkígyótól! Mondhatom, ennél nagyobb szívességet nem is tehetne

nekem! Királylánynak lenni! Nagyszerű! Csakhogy ott téved a kicsike, hogy nem ideiglenesen leszek én királylány, hanem örökre! Meg is érdemli! Nem tudom jogos-e, hogy az apja nem adja áldását a választására, de akkor is nagy gazemberség megölni az apánkat! Kivéve persze, ha az olyan, mint az én apám... de Nevető Tűz nem úgy nézett ki, mint akivel túl keményen bánnának a szülei... Na jó! Aludjunk egyet! Holnap pedig... holnap elkezdődik a nagy kaland... de milyen nagy! – azzal levetette magát az ágyra, kezéről nem húzta le a solymász-kesztyűt, nehogy megbolygassa ujján a sebet, s csak így, ruhástól elaludt.

8. fejezet
A papnő-királylány

Olyan mélyen és nyugodtan aludt Dormilla, hogy fel sem ébredt magától, csupán arra, hogy nagy rúgás éri az oldalát. Ekkor természetesen felkelt már. A rúgást Nevető Tűz valamelyik verőlegénye adhatta neki, mert a királylány nem volt közel hozzá, az ajtóban állt.

Dormilla engedelmes ábrázatot öltött, s arra gondolt, milyen szerencse, hogy ruhástól aludt. Ha most még öltözködéssel is húznia kéne az időt, biztos, hogy nagy verést kapna!

Bár vonásai alázatot sugalltak, belül minden volt csak alázatos nem. Úgy érezte, egy vipera tekereg a keblében, s alig várja, hogy marhasson. Alaposan megnézte magának mind az öt fogdmeg arcát, és tudta, hogy soha nem feledi el. Általában nem volt szokása a feledés, hiszen a tanulnivalókra is jól emlékezett.

– Halottak vagytok, aranyoskáim! – gondolta. – Mind egy szálig halottak, csak még nem tudtok róla! Legalábbis akkor mindenképpen halottak vagytok, ha visszatértek ebbe a városba! Nagyon jól teszitek, ha ezzel a beképzelt tyúkkal szöktök a másik városba, mert ha itt maradtok, első dolgom lesz a kivégeztetésetek! Lehet, hogy fogalmatok sincs róla, de ki nem állhatom, ha rugdosnak!

– Remélem tudsz lovagolni te büdös kurva, mert ha nem, az igen rossz lesz neked!

– Hát, ha nem kell vágtatni, csak úgy szép lassan, akkor nem lesz semmi baj! – szerénykedett Dormilla. Úgy vélte, jobb, ha minél kevesebbet árul el a képességeiből Nevető Tűznek. Majd meglátjuk, ki lesz az, aki kihasználja a másikat! Ő természetesen egészen kiválóan lovagolt, megtanulta ezt Vipó nénénél.

– Az elég lesz – mondta megnyugodva a királylány. – Senki nem kötelezhet arra, hogy vágtass, ha nem akarsz! A bal kezed sebes, ugye? Hát jól teszed, ha nem nagyon mutogatod, mindig húzz rá kesztyűt, ha nem vagy egyedül! Na és most mozdulj, mert seggbe rúglak! Jegyezd meg, hogy mindenben engedelmeskedned kell nekem! Indulj már, odakint várnak a lovak!

Dormilla kiment, nyomában az öt őrzője. Nevető Tűz maradt, ő valamivel később visszatért a palotába, egyedül.

Jó sokáig lovagolt Dormilla és az öt férfi, mire megérkeztek a királyi vadasparkba. Itt aztán elvezették őt egy olyan helyre, ahol két bodzabokor nőtt egymás közvetlen közelében.

– A királylány ide fog beesni, a két bokor közé, és jobbra gurul! Tehát e bokor mögött kell várnod rá, világos?! – magyarázták neki.

Dormilla bólintott. Miért is ne, neki olyan mindegy, hogy mi mögött várakozik! Közben a férfiak füvet téptek, jó vastagon, és a két bokor közti részt beszórták vele, majd az egészet letakarták száraz kórókkal, hogy ne látszódjon. Mindezt azért, hogy Nevető Tűz lehetőleg puhára essen.

Nyugodtan várakoztak vagy egy órán keresztül, majd az egyik férfi megszólalt:

– Hé fiúk, miért ne szórakoznánk el a kicsikével, amíg Nevető Tűz meg nem érkezik?

– És ha épp akkor jönnek, amikor ez a kis ribanc meztelen?

– Eh, nem kell ahhoz teljesen levetkőznie! Különben is, nagyon messzire ellátunk innen, aki nincs rajta, az figyel, és szól időben! Na?!

– Hát, nem is tudom... bár miért is ne?! – válaszolta az egyik társa. – Végül is valóban kiköpött úgy néz ki, mint Nevető Tűz, és a királylánnyal még úgysem voltam!

A másik három még nem szólt, de Dormillának nem sok kételye volt afelől, hogy azok is helyeslik az ötletet. Neki mindenesetre több sem kellett. Mellette guggolt a még meg nem szólaló három férfi közül az egyik, most odanyúlt annak a derekához, kirántotta onnan a kést, felugrott, és maga elé tartotta.

– Ne közelítsetek!

– Ugyan már kis hülye, úgyis kiverem a kezedből!

– Persze, csakhogy én nem harcolni akarok vele, hanem ha megpróbálkoztok valamivel, szíven szúrom magamat! Mit gondoltok, holtan hogyan játszom el a királylány szerepét, mi?! Magyarázkodhattok majd, azt hiszem, ha itt fekszem holtan, s biztos is, hogy Nevető Tűz elevenen megnyúzat benneteket, ha ez megtörténik!

– Jól van na! Add vissza a kést!

– Majd ha bolond lennék, mint aki biztat! Ez már nálam marad, és ha öt lépésnél közelebb jön valamelyiktek, esküszöm az összes istenekre, hogy magamba szúrom!

A férfiak nem mertek hozzá közelíteni. Csak egészen kis esélyt adtak arra, hogy Dormilla valóban megöli magát, de ezt a keveset sem akarták megkockáztatni. Nagyon tartottak Nevető Tűztől, és Dormilla tudta is, hogy tartanak tőle. Nevető Tűz igencsak erőszakos főnöknek mutatkozott!

Meg volt elégedve magával. Miért is adja oda magát ennek az öt undorító baromnak, amikor nem is fizetnének érte, nem is tetszenek neki, s ami a legfőbb: egyszer talán még jó lesz, ha papnő lehet!

További bő egy órát várakoztak, s ez nagyon idegesítő volt Dormilla számára, mert egyfolytában szemmel tartotta a férfiakat. De azok nem próbálkoztak már, csak káromkodtak időnként, ha rápillantottak, és szidták, lehordták mindennek, legtöbbször „büdös kurvának”. Ezen pedig csodálkozott Dormilla. Nem azon, hogy szerettek volna vele hálni, hiszen tudta jól, hogy kivételesen csinos nő, még azon sem csodálkozott, hogy haragudnak rá, de miért ilyen képtelen módon szidalmazzák?! Büdösnek nem büdös, s épp most bizonyította be, hogy nem kurva – ha az volna, valószínűleg nem ellenkezett volna, s hagyja, hogy a kedvüket töltsék vele! Igaza volt Vipó nénének: a férfiak ocsmányak; ám nemcsak ocsmányak, rájött erre épp most Dormilla, hanem hazugok is, és tökéletesen fantáziátlanok, mert lámcsak, ahelyett, hogy kiötlenének valami olyan szidalmat, aminek legalább egy kis valóságalapja van, inkább nyilvánvaló képtelenségeket fecsegnek!

Végre feltűnt a távolban a lovascsapat. A királylány messze a többiek előtt vágtatott, méghozzá őrült sebességgel. Kísérői nagyon lemaradtak. A királylány egyfolytában kiáltozott:

– Segítség, megbokrosodott a lovam!

Látszott, hogy igyekeznek is sokan utolérni őt, de eddig ez nem sikerült, nyilván, mert amikor Nevető Tűz elkezdte játszani, hogy megbokrosodott a lova, akkor már eleve nagy előnnyel rendelkezett, no meg biztos övé volt a legkiválóbb paripa.

Amikor a bokor közelébe ért, akkor már azért óvatosan lelassított a királylány – majd valami titkos vezényszó hatására talán, de ugratott egyet a lóval. Méghozzá úgy, hogy egyenesen berepüljön a két bokor közé!

Szó se róla, nagyszerű mutatvány volt, Dormilla is elismerően bólintott. Nevető Tűz az ellensége az igaz, és kegyetlen zsarnok – még a saját emberei is lám, hogy félnek tőle! – de igaz, ami igaz, akármelyik vándorcirkuszban felléphetne ezzel a számmal! Micsoda produkció: a szó szerint megbokrosodott ló, ami olyannyira megbokrosodott, hogy egy bokorba dobja a lovasát!

Amikor Nevető Tűz felállt, még csak horzsolás sem látszott rajta.

– Gyerünk, gyerünk, gyorsan, lépj már ki, mert mindjárt ideérnek, de akkor leszúrlak, esküszöm! – kiáltott Dormillára, és búcsúzóul még jól bele akart rúgni a hátsójába, de Dormilla ügyesebb volt, idejében elugrott előle, ki a bokrok közül az ösvényre. Méghozzá úgy, hogy solymászkesztyűjét egy mozdulattal lerántotta, és otthagyta az igazi Nevető Tűznek, sőt egyenesen az arcába hajította azt.

A váratlan mozdulattól természetesen alaposan belenyilallt a kín a kisujjába, s újra vérezni is kezdett, nem is bírta megállni, hogy ne kiáltson, sőt, mi tagadás, ömlöttek a könnyei. De ezt igazán nem bánta. A fájdalomtól félvakon botladozott a kíséréi felé, és sírva mutogatta feléjük a kezét. Majd a bokrok irányába mutogatott.

– Ott, ott... amikor beestem... egy átkozott róka... ráestem és leharapta... – mutatta a kisujját.

– Tünés innen, mert ez az átkozott kurva idecsődíti az összes vadászt! – szólt a bokrok közt ijedten Nevető Tűz, azzal máris eliramodtak szélsebesen Gyázsá város felé...

Mindenki Dormilla szerencsétlenségén sóhajtozott, akiről persze elhitték, hogy ő Nevető Tűz. Köréje sereglettek a vadászaton vele együtt résztvevő nemes kisasszonyok, de néhány előkelőbb szolgálólány is, akiknek megadatott az a megtiszteltetés, hogy elkísérhették az úrnőt a vadászatra. Ezek most amennyire lehetett, bekötözték a sebét, és senki nem vette észre, hogy az a seb nem teljesen friss, hanem tegnapi.

– Remélem nem volt veszett az a róka! – mondta némelyik.

– Nem, nem, biztos, hogy nem, ne aggódjatok... – nyugtatgatta őket Dormilla. A kalapácstól csak nem kaphat veszettséget!

S míg mindenki kifejezte neki a részvétét, sajnálkozását, addig feszülten figyelte apró gesztusaikat, hogy rájöjjön, kinek őszinte az aggodalma, s ki az, aki csak úgy tesz, de valójában örül a sebesülésének. Kivétel nélkül mindenki ebbe az utóbbi kategóriába tartozott!

Mindeközben a vadászok vezetője fogadkozott, hogy előkeríti ő azt a rókát, aki leharapta a királylány ujját! De Dormilla határozottan megtiltotta. Azt mondta, elege van az egész vadászatból, ez szerencsétlen nap, nem hiányzik neki, hogy amíg a vadászok a rókát hajkurásszák, addig előcammogjon egy medve is a bozótból, s nem lévén senki a közelében, aki megvédelmezhesse őt, leharapja az egész karját is! Vagyis megparancsolta, hogy mindenki azonnal térjen vissza a palotába.

Ő maga mutatott példát: felugrott a lovára, aki ahhoz képest, hogy állítólag megbokrosodott, igencsak békésen legelészte a füvet tőle alig öt lépésre, azzal máris elindult vissza a város felé.

Azt tudta, merre van a palota, azt mindenki tudta, arról azonban természetesen fogalma sem volt, miként néz az ki belülről, mi merre van. Igen ám, de ez igazán nem olyasmi, ami miatt

egy művelt hetéra, pláne egy diászilisz maetiszpa zavarba jönne! Nem is egy jó ötlete volt, miként oldja meg ezt a gondot. Kézenfekvő lehet például arra hivatkozni, hogy a zuhanás miatt beverte a fejét, és sok mindent elfelejtett. Aztán, megteheti azt is, s ez még egyszerűbb is, hogy amikor beér a palotába, mindenkit elzavar maga mellől, ő pedig csak úgy szép nyugodtan elindul odabent sétálni, és megnézeget mindent. Igazán a kutya sem törődne vele, sőt, amennyire megítélheti a személyzetnek, de akár a nemességnek is a királylányhoz fűződő érzelmeit, még örül is neki mindenki, ha nyugtuk lesz tőle egy időre!

Dormilla mégis egy harmadik megoldást választott. Olyat, ami nemcsak a kívánt tudáshoz segíti hozzá, hanem egy megbízható hívet is szerez neki. Mert bizony kellenek neki megbízható hívek!

Akik most vannak a palotában a szolgálatára rendelve, biztos, hogy nem megbízhatóak. Nem lehet megbízni olyanokban, akik utálják az embert!

De még az sem lenne megoldás, ha találna néhány szolgát vagy uraságot, aki kedveli Nevető Tüzet. Amint híre szaladna, hogy él egy magát Nevető Tűznek mondó lány Gyázsában – és ez az idő okvetlenül eljön valamikor – máris nem bízhatna meg ezekben, épp amiatt, mert ezek *az igazi Nevető Tüzet kedvelik!*

Különben is, akikben Nevető Tűz igazán megbízhatott, azok vélhetőleg épp az az öt fő voltak, akik ma reggel elkísérték őt a másik városba, talán még néhányan, akik útközben, másutt csatlakoznak hozzá, ezek tehát nincsenek is a palotában!

Egyetlen megoldás van: amilyen gyorsan csak lehet, le kell cserélnie az egész személyzetet megbízható emberekre!

Amíg a város felé lovagolt, észrevette, hogy máris elkövette az első hibát: mindenki őt bámulja titokban, és csodálkoznak. Nem mondták miért, de Dormilla tudta: minden bizonnyal azért, mert az igazi Nevető Tűz végigbőgte volna az utat, ő meg még csak nem is jajgat, nem siránkozik, inkább komoran hallgat!

Sebaj. Majd hozzászoknak! Sőt, ez még talán jó is, mert lám, le se tagadhatják, hogy beléjük szállt a félsz az ő hallgatása miatt!

– Hé te! – szólt a fővadászmesterhez.

– Parancsodra felséges királylány!

– Remélem van nálad pénz, mert én bizony nem hoztam magammal a vadászatra!

– Van nálam pénz, felséges királylány!

– Remek, akkor máris ideadhatod mindet! Majd visszakapod, ne aggódj! Mert tudjátok meg, hogy most nem a palotába megyünk mégsem, hanem előbb egy kis szórakozásra vágyom, megérdemlem a történtek után azt hiszem, tehát irány a rabszolgapiac! Kell nekem egy új rabszolga! Szégyen és gyalázat, hogy milyen kevés a személyzetem! Hány cselédem is van?! – bökött rá az egyik magasabb rangú szolgálónak kinéző nőre hirtelen.

– Kétszáztizenöt fő, felséges királylány! – válaszolta amaz gyorsan, és ültében meghajolt.

– Na tessék! Hallhattátok! Mindössze kétszáztizenöt fő! Ugye megmondtam! Ennyi! Nekem! Tehát ne is halljak ellenkezést, most rabszolgát venni megyünk!

Nem volt ellenkezés. Ám Dormilla folytatta:

– Különben nem kötelező ám velem tartani! Akinek nem tetszik, mehet vissza a palotába! Sőt, jobb is lesz, ha mind visszamentek, kivéve téged – bökött egy erős, fiatal vadászra – meg te és

te is maradj velem – mutatott másik kettőre – ti elegen lesztek a védelmemre, mindenki más takarodjon vissza! Ocsmány, undok népség vagytok, nem bírtátok beérni a lovamat sem, miattatok vesztettem el a kisujjamat! Eredjetek vissza, és meséljétek el jóapámnak ezt a roppant hőstettet, hogy miként védtétek meg egyetlen lánya épségét! Remélem megkapjátok a jutalmatokat tőle, a fővesztést! – azzal megsarkantyúzta a lovát, és előreugratott. Mögötte felhangzott a kérlelés, könyörgés, magyarázkodás, de Dormilla süketnek tettette magát, inkább igyekezett azt ismételgetni magában, mintha csak megtanulandó anyag lenne, hogy az ő neve Nevető Tűz! Mert legjobb lesz, ha olyan hamar elfelejti a Dormilla nevet, amilyen hamar csak lehet! És úgy kell az igazi Nevető Tűzre gondolnia, hogy az nem Nevető Tűz, hanem egy csaló! Még ha gondolkodik magáról, akkor is úgy kell tegye ezt, hogy magát Nevető Tűznek nevezi meg, mert nehogy véletlenül is elárulja magát egy akaratlan szóval, vagy álmában beszélve... bár ez utóbbi szerencsére nem szokása!

A három kiválasztott vadász nagyon örült, mert úgy vélték rájuk kevésbé haragszik a királylány! Kifejezetten boldogok voltak, amiért nem kell ott lenniük, amikor a többiek beszámolnak Bícs királynak Nevető Tűz sebesüléséről!

Azt sem bánták, hogy Nevető Tűz elszedte az ő pénzüket is. Nem mintha nem lettek volna kételyeik arról, visszakapják-e ezt a pénzt valaha, de ez a legkisebb baj. Mert bizony valóban megtörténhet még az is, hogy a fejüket veszik, amiért nem vigyáztak Nevető Tűz életére!

Rabszolgapiac nem minden városban volt. Piac mindegyikben, de külön rabszolgapiac – az már inkább csak a nagyobbakban! Messze környéken épp hogy egyedül Habedában volt csak külön rabszolgapiac, s erre büszke is volt minden szabad habedai polgár, mint városuk különlegességére, nevezetességére, kultúrájuk fejlettségének ékes bizonyítékát látván e jelentős alkotásban.

Valójában a rabszolgapiac létéhez nem sok köze volt a habedaiak esetleges kiválóságának, sokkalta inkább annak, hogy a város egyrészt a folyó partján feküdt, ami megkönnyítette a kereskedelmet, másrészt a város különben is nagy volt, ráadásul több más városból is csak úgy lehetett eljutni részint a folyóhoz, részint a Völgy gazdag középső részéhez, ha keresztülmentek Habedán. Ez megnövelte a forgalmat, s a várost fontos elosztóhellyé tette. Mindemellé Habedának gazdag ezüstbányái voltak, s nem messze a hegyekben kőszenet bányásztak; ezt a boszorkányos anyagot, az „éghető követ” alig néhány évtizede fedezték fel a kovácsok, hogy milyen jó a vasolvasztáshoz, s azóta még sokkal több rabszolga kellett ennek bányászatához is. Habedában tehát pezsgett az élet, persze hogy kellett sok rabszolga!

Olyannyira kellett, hogy míg más, szegény városokban a lakosságnak talán ha egyharmada lehetett rabszolga, a falvakban meg talán egytizede sem, addig Habeda ebben is hasonlatos volt a folyóparti nagyvárosokhoz, például Gigliorához. Gigliorában a lakosságnak többsége, jó háromnegyede volt rabszolga, ezt ugyan nem érte el Habeda, de annyira már volt eléggé fejlett, hogy ugyanannyi legyen benne a rabszolga, mint a szabad ember!

Ez persze nem azt jelentette, hogy minden szabad polgárnak volt egy rabszolgája. Sőt, a polgárok többségének nem volt. De a nagyuraknak bizony akár száz vagy még több rabszolgája is lehetett!

A rabszolgapiac most is dugig volt emberáruval. Érdeklődő is akadt bőven. Olyan is, aki vásárolni akart, olyan is, akit csak a kíváncsiság hozott ide, s voltak persze koldusok is, akik alamizsnát reméltek. Kurvák is illegették magukat a jó üzlet reményében...

Hanem a királylányt mindenki felismerte, s kitértek az útjából. Általában az előkelő urak elől ajánlatos volt kitérni, Nevető Tűz pedig meglehetősen elhíresült már a nép körében is az ő akarnok, hirtelenharagú természete miatt.

Ezt azonban nemigen bánta egyik kereskedő sem. Mit bánják ők a pökhendi beszédet, de akár még egy-két pofont vagy rúgást is, csak vásároljon náluk a királylány! Mert azt is tudták, hogy Nevető Tűz nem veri a fogához a garast!

Amint megérkezett a rabszolgapiac terére Nevető Tűz, rögvest felerősödtek a kiabálások, minden kereskedő igyekezett túlordítani a másikat, hogy őt hallja meg Nevető Tűz. Egyedül a koldusok csöndesedtek el, mert Nevető Tűz, ha nem verte is fogához a garast, nem volt híres a jótékonykodásairól sem; ellenben híre ment, bár lehet, hogy ez igaz sem volt, hogy néhány éhenkórász koldust, csavargót az embereivel halálra rugdostatott, pusztán szórakozásból.

Habedában, de más fejlettebb városokban is olyan komoly üzletág volt a rabszolgakereskedelem, hogy a „befutottabb", előkelőbb kereskedők már szakosodtak is, nem foglalkoztak mindenfajta rabszolgával. Inkább csak a kezdő rabszolgakereskedőkre volt jellemző, hogy válogatás nélkül üzleteltek minden rabszolgával, többnyire inkább az jellemezte az emberárut kínálókat, hogy valaki vagy csak férfiakat, vagy csak nőket árult. Sőt még további szakosodás is volt: az igazán nagy kereskedők már a nőket is úgy csoportosították, hogy gyereklányok vagy felnőttek, hogy örömlánynak valók-e vagy csak konyhai, esetleg mezei munkára (bár utóbbira inkább férfiakat vettek). Sőt már a férfiakat is csoportosították aszerint, hogy mennyire izmos, tehát bányába való-e vagy kézművesmunkára, vagy esetleg ért valami tudományhoz, s lehet építész vagy írnok – de ez utóbbi nagyon ritka volt.

Olyan ritka, hogy nem is akadt olyan kereskedő, aki arra specializálódott volna, hogy kizárólag tudós rabszolgákat áruljon. Mert nem élt volna meg belőle! Nem mintha nem akadt volna ilyen rabszolga, akadt ilyen is, de nagyon kevés!

Dormilla emlékezett rá, merrefelé árulták itt a nőket gyerekkorában, s most is arra tartott. Meg is találta a nőket, ebben nem volt változás, bár már nem ugyanaz a kereskedő árulta őket. De a kereskedő személye őt nemigen érdekelte.

– Rabszolganőt akarok venni! – közölte a kereskedővel, és úgy hasba bökte a nagydarab, szakállas férfit a lovaglóostor nyelével, hogy az elsápadt és összegörnyedt. Dormilla szinte megsajnálta. De rövidke együttlétük alatt igen alaposan kiismerte az igazi Nevető Tűz jellemét, s amíg nem lesz legalább néhány megbízható híve, addig nem szabad, hogy változást észleljenek a jellemében, s az sem ajánlatos, ha úgy vélik, hogy már nem kell félniük tőle!

Egyvalamire persze jó a félelmetes hírneve: arra, hogy olcsón vegyen! Dormilla úgy sejtette, Nevető Tűz eléggé pénzszóró lehetett, erre utal nagy személyzete is, de ezen sürgősen változtatni akart. Most tehát a hasbabökés után az ostornyéllel megkocogtatta a rabszolgakereskedő fejét, nem veszélyesen, de úgy, hogy fájjon egy kicsit, s így szólt, a bal kezét mutatva neki:

– Baleset ért, úgyhogy nagyon szar a kedvem! Ha nem leszel elég készséges barátocskám, én úgy éljek, hogy karóba húzatlak! Lódulj és hozd a lányokat!

A kereskedő már futott is, és nem volt biztos benne, valóban olyan nagy szerencse-e, hogy a királylány akar tőle vásárolni! Nevető Tűz mindig is undok és harapós kedvű nő volt, hatalmas istenek, milyen lehet most, amikor tényleg van oka rá, hiszen ott díszeleg a kissé át is vérződött kötés a kezén!

És ott áll mögötte a három tagbaszakadt vadász! Hogy azok milyen morcosan figyelik őt! Milyen sanda szemekkel! Lesír a képükről, alig várják, hogy valakit megölhessenek a királylány érdekében!

Persze, hogy igaza volt a kereskedőnek, a három vadász igazán boldog lett volna, ha Nevető Tűz azt mondja, koncolják fel ezt vagy azt! Nagyon szerettek volna a kedvére tenni, hogy így elfeledtessék a királylánnyal, hogy nem érték be a megbokrosodott lovat!

A kereskedő tapsolt, mire előugrott nyolc segédje, s egy ablaktalan hodályból kiterelték és sorokba állították a rabszolganőket. És bár a kereskedőnek nyolc segédje volt, azok is erős fickók, mégsem érezte biztonságban magát a királylány három vadászával szemben, mert tudta, soha elő nem fordulhat, hogy azok közbelépjenek és megvédjék őt a királylány parancsa ellen. Bárki mással szemben igen, de nem a király vagy királylány ellen! Inkább szép nyugodtan végignéznék, hogyan tépik őt ízekre, sőt ha Nevető Tűz megparancsolja, még segítenének is benne!

– Hatalmas szerencse ért benneteket! – kezdett kiabálni a kereskedő a rabszolganők felé. – Maga a felséges királylány vásárol belőletek!

– Kuss – szólt mögötte Nevető Tűz, és jól fenéken billentette. – Ki engedte meg, hogy kuruttyolj, ha nem kérdeztelek?! És mitől vagy benne olyan biztos, barátocskám, hogy veszek bárkit is?! Ha nem találok megfelelőt, akkor nem veszek! És ha találok, még akkor sem biztos, hogy megveszem, lehet, hogy elviszem inkább ajándékba! És ha nem látom, hogy örülsz, mert megajándékozhatsz, akkor nem egyet viszek el, hanem tizet vagy húszat, vagy akár mindet! Tehát pofa be, vagy legfeljebb azt mondd meg, van-e ezek között az emberi roncsok közt olyan, aki ismeri a betűket?!

A lányokra minden inkább volt jellemző, mint hogy emberi roncsok legyenek. Általában a férfirabszolgákat is igyekeztek úgy piacra dobni a kereskedők, hogy vonzóan nézzenek ki, de különösen így volt ez a lányokkal, akiket sok más mellett általában szerelmi szolgálatra is használt az uruk, fontos volt hát a jó megjelenés! És az egészség is! Emiatt csak nyáron, s a melegebb órákban árulták meztelenül őket, nehogy megfázzanak, különben egyszerű, de tiszta vászonruhácskát adtak rájuk. Hiszen a meghűlésbe bizony bele lehet ám halni, s a halott rabszolgát senki nem veszi már meg, az veszteség!

Most kora tavasz volt, s reggel, tehát a lányok is ruhában voltak. A kereskedő pedig szabadkozni kezdett, hogy sajnos ő lányokkal foglalkozik, s ugyan, hogy is ismerhetné egy nő a betűket! Azt csak a papnők és a hetérák tudják, de hetéra nagyon ritkán kerül rabszolgasorba, papnő meg éppen soha, hiszen ki is merne egy papnőt rabszolgaként tartani, azonnal megátkoznák az ilyet az istenek!

– Sok a beszéd! Elég lett volna annyit mondanod, hogy nincs ilyen és kész! Na, de mindegy; ha nincs hát nincs; sejtettem is, hogy így lesz; hanem mondok valamit neked, barátocskám! Ha jó üzletet akarsz, jegyezd meg, hogy én vevő vagyok minden olyan rabszolgára, aki nő, és mégis tudósnak nevezhető – ez azt jelenti, hogy tud legalábbis gond nélkül olvasni! Ha ilyet találsz, máris hozhatod elém, és megnyugodhatsz, nem veszem el ajándékba, hanem megfizetem! De úgy vigyázz, hogy nem csaphatsz be, mert fizetség előtt levizsgáztatom! És most kotródj az utamból! – azzal Nevető Tűz a lányok elé lépett.

– Üljetek le! – parancsolta.

A lányok helyet foglaltak. Voltak köztük egészen fiatalok is, de idősecskék is. Mind legalábbis átlagosan néztek ki, ami a szépséget illeti, mert a szépség a nőkben fontos volt.

Csúnya nőket is árultak persze, de nem ez a kereskedő. Ő csak minőségi portékával foglalkozott.

– Lányok! Itt most az fog történni – szólt Nevető Tűz a rabszolgákhoz –, hogy megvásárolok néhányat belőletek, s azokat azonnal fel is szabadítom! A szobalányaim lesznek!

Erre izgatott moraj tört ki a nők csoportjából. Szabadság?! És rögtön szobalánynak, a királylány mellett?! Hiszen ez már nem is váratlan ajándék, de igazi kitüntetés! A szabad nők közül sem nagyon lehetne olyat találni, aki ne szeretne a királylány szobalánya lenni!

– Egynek közületek azonban még ennél is nagyobb szerencsét tartogat ez a mai nap – folytatta Nevető Tűz – mert őt meg éppenséggel komornámmá nevezem ki, s ha nem tudnátok, hogy ez mit jelent, elárulom: ő lesz összes szobalányaim vezetője! Amikor tehát nem vagyok jelen, ő parancsol majd mindegyiknek!

Kis időre elhallgatott, s elégedetten nézett végig a nők tömegén. Jóleső érzés melengette belül. Vipó néne szerint a rabszolgatartás erkölcstelen. Hát most csökkentheti ezen erkölcstelenség mértékét a világban!

Folytatta a beszédet.

– Mielőtt kiválasztanám azokat, akiket megvásárolok szobalánynak, előbb kiválasztom a komornámat! Vagyis nem én választom ki – ti magatok választjátok ki! Úgy bizony! Az lesz ugyanis a komornám, aki a legokosabbnak bizonyul közöttetek! Tehát csakis a ti saját tulajdon érdemeitek döntik el, hogy kinek lesz ez a nagy-nagy szerencséje! Ez pedig úgy fog történni, hogy feladok nektek egy találós kérdést, s aki jól válaszol rá, az lesz a komorna! Kezdhetjük?!

Páran bizonytalanul bólogattak. A kereskedő és Nevető Tűz vadászai hitetlenkedve pislogtak. Tudáspróba – rabszolganőknek?! Ki hallott már ilyet?!

De persze nagyon óvakodtak beleszólni a dologba. Még csak az kéne, hogy Nevető Tűz ne a rabszolgákkal, hanem velük szórakozzon!

– Jól figyeljetek, mert mondom a találós kérdést! Úgy fog hangzani, mint valami mese! – azzal Nevető Tűz nagyot lélegzett, és belekezdett:

– Hol volt hol nem volt, volt egyszer három jóbarát. Egyszer, ahogy egyik városból a másikba tartottak, eltévedtek az erdőben. Sötét volt már, éjszaka, és nagyon fáztak. Amint bandukoltak, világosságot láttak messze maguk előtt. Arrafelé tartottak, s lám csak, egy vendégfogadóhoz érkeztek!

Nosza, nagyon megörültek, bementek, és szállást kértek éjszakára. Kiderült, hogy ez egy boszorkány fogadója, de ez kifejezetten jólelkű boszorkány, aki nem csinált soha semmi gonoszat, és pontosan azért varázsolta a fogadót, hogy az arra tévedő utazóknak szállást biztosítson. De persze nála is meg kellett fizetni a szállást, azért tudjátok, mert aranyat varázsolni nem tudott ez a boszorkány, márpedig a varázsállatai színaranyon éltek, azt ették! Most is mondta a három jóbarátnak, hogy kaphatnak szállást, de az fejenként tíz arany!

Ez nagy ár volt, de a három jó barát – gazdag ifjúk lévén – ki tudta fizetni a pénzt, aztán hogy fizettek, felmentek a szobájukba, hogy nyugovóra térjenek.

Igen ám, de ez egy nagyon becsületes boszorkány volt, s kisvártatva eszébe jutott, hogy eltévesztette a számolást, ha ugyanis egyszerre többen vesznek ki egy szobát, akkor kedvezményt szokott adni a szoba árából! És ezért most magához hívatta kis szolgáját, Csirkecsórt, a bűvös sasmadarat, s odaadott neki öt aranyat, hogy ugyan repüljön már föl ezzel a három barát szobájához, és adja vissza nekik, mert ez nekik visszajár!

Csirkecsór karmai közé kapta az aranyakat, s fel is repült az emeletre a barátok szobája elé, de ott aztán töprengeni kezdett:

– Öt arany – és csak három vendég! Úgysem tudnák igazságosan elosztani egymás közt; csak veszekedés lenne belőle, melyikük az az egy, amelyiknek már nem jut két arany vissza, csupán egy; s úgysem tudják mennyi arany jár nekik vissza; legokosabb lesz, ha két aranyat a tollaim közé rejtek, később majd veszek rajta néhány finom csirkét vacsorára; ez nem is lopás, mert ők örülnek majd az egy-egy aranyaknak is, és így nem fognak veszekedni, én tehát dicséretre méltó, nemes tettet hajtok ezáltal végre, mert megőrzöm a barátságukat!

Így is tett, két aranyat eldugott, a másik hármat pedig visszaadta a három barátnak, akik valóban örültek a visszakapott pénznek.

– Na és most – emelte fel Nevető Tűz a hangját – most következik a lényeg, a találós kérdés! Mert számoljunk csak! Eredetileg ugye fejenként tíz aranyat fizettek a boszorkánynak a barátok, igaz?!

Hallgatói bólogattak.

– Háromszor tíz az harminc, tehát összesen harminc aranyat fizettek ki, igaz?

Megint bólogattak. Harmincig általában még a rabszolgák is tudtak számolni. Többnyire százig is. Annál tovább már nem igazán, s persze minél nagyobbak voltak a számok, annál lassabban, nehézkesebben, kézzel-lábbal.

– Azután – folytatta Nevető Tűz – egy-egy aranyat visszakaptak Csirkecsórtól, ami azt jelenti, hogy nekik már nem fejenként tíz, hanem csak fejenként kilenc aranyba került az éji szállás, igaz?

Megint bólogattak. Ez is világos! Tízből egy az kilenc, ezt még a legostobább rabszolga is tudta! Ki az, aki nem tud tízig sem számolni, amikor ennyi ujja van?!

– Ha mindegyik kilenc aranyat fizetett ki, akkor az azt jelenti, hogy összesen huszonhét aranyat fizettek ki a barátok, mert háromszor kilenc az huszonhét! Ellenőrizze le, aki nem hiszi!

Voltak, akik fejben is leellenőrizhették az eredményt, voltak, akik ehhez már igénybe vették kezüket-lábukat, de Nevető Tűz jól mondta, valóban huszonhét lett a háromszor kilenc.

– Két arany maradt Csirkecsórnál ugye? Huszonhét meg kettő, az huszonkilenc, igaz?

Persze, hogy igaz, megint bólogattak a rabszolgák.

– Akkor most jön a kérdésem: ha háromszor kilenc huszonhét, és ha huszonhét meg kettő az huszonkilenc – akkor hová tűnt el a harmincadik arany a boszorkány bűbájos fogadójában?! – azzal Nevető Tűz várakozóan elhallgatott.

Hallgattak a rabszolgák is, és nem éppen értelmes tekinteteket vágva meredtek a levegőbe, vagy épp Nevető Tűzre. Végül egy bátrabb nő megkérdezte:

– Hogy is van ez?!

Nevető Tűz türelmesen elmondta a történetet újra. Aztán még kétszer. A rabszolgák tanácstalanul pislogtak egymásra. De nem azért, mert rabszolgák voltak: a rabszolgakereskedőn is látszott, hogy megpróbál rájönni a rejtélyre, holott ő igazán nem lehetett már sem szabadabb, sem Nevető Tűz komornája!

Csakhogy neki sem sikerült felfednie a titkot.

– Na? Rájött valaki? – kérdezte egy idő múlva Nevető Tűz.

– Megette a harmincadikat a Csirkecsór! – kiáltotta egy kislány.

– A harmincadik a boszorkánynál van! – kiáltotta erre egy másik.

– Legurult a lépcsőn! – így egy harmadik.

– Nem, nem, nem! – ellenkezett Nevető Tűz. – Ez így nem fog menni lányok, ne találgassatok, különben is világosan elmondtam, hogy mi történt a fogadóban, az történt, se több se kevesebb, semmi más! Csirkecsór nem nyelt le semmit, ő csak azt a két aranyat dugta el, amit beleszámoltunk a végösszegbe, és a boszorkánynál is csak az a huszonöt van, amiről szóltam! Számokkal bizonyítsatok, megtehetitek hisz nem nagy számok ezek, és ne találgatással!

Újra várt egy darabig, majd egy idősebb, középkorú nő, aki úgy harminc és negyven között lehetett, de közelebb a negyvenhez, így szólt:

– Én azt hiszem tudom!

– Halljuk! – biztatta őt Nevető Tűz.

– Te úrnőm rosszul számolsz! Ugyanis...

– Micsoda?! Te vádolni merészeled a királylányt?! – ripakodott rá az egyik vadász, de abban a pillanatban olyat csattant az arcán Nevető Tűz ostora, hogy véres csík maradt a nyomában.

– Te barom, te! Ki engedte meg neked, hogy beleszóljál?! Akkor cselekedj, ha parancsot kapsz rá, vagy ha életveszélyben vagyok, te állat! – azzal a nőre nézett, s így szólt:

– Ne félj semmitől, folytasd csak nyugodtan!

– Nem azt akartam mondani, hogy nem tudsz számolni úrnőm, de az a trükk az egészben, hogy te azt mondod, hogy huszonhét meg kettő az huszonkilenc, és az valóban annyi is, de az a két arany, az nem olyan, amit hozzá szabad adni! Mert a barátok összesen valóban huszonhét aranyat fizettek ki, de ez úgy oszlik meg, hogy ebből maradt huszonöt a boszorkánynál, és kettő maradt Csirkecsórnál, és a huszonöt meg kettő az huszonhét, az a huszonhét tehát, amit a barátok kifizettek, ha tehát ehhez még egyszer hozzáadjuk a két aranyat, akkor már kétszer számoltuk a két aranyat, amit nem szabad! Sehová sem tűnt hát a harmincadik arany, mert a harminc akkor kéne, hogy kijöjjön, ha ehhez a huszonhéthez nem kettőt adunk hozzá, hanem hármat, azt a hármat, amit a barátok visszakaptak, és ki is jön a harminc, ha ezt tesszük!

– Ez az! Ragyogó! – szólt elégedetten Nevető Tűz. – Gyere ide mellém! Hogy hívnak?

– Iolina a nevem, felséges úrnőm!

– Helyes! Iolina, te mostantól szabad nő vagy, és a komornám! Azt is megengedem neked, hogy nem kell mindig felséges úrnőmnek szólítanod, elég lesz az is, hogy úrnőm!

A többi rabszolganő irigykedve nézte a csavaros eszű Iolinát. Micsoda szerencséje van!

– Látom, azt gondoljátok, mekkora szerencséje van Iolinának! – szólt Nevető Tűz. – Holott nem szerencse ez, hanem tudás!

Ezután Nevető Tűz kiválasztott még harmincat a rabszolganők közül, ez az összesnek mintegy harmada volt. Azokat választotta ki, akik, a találóskérdés megfejtésén igyekezvén, nem használták a számoláshoz az ujjaikat, akiken látszott, hogy gondolatban igyekeznek megoldani a példát. No és persze, akik nem olyasmiket mondtak, hogy Csirkecsór ette meg a harmincadik aranyat...

Harminc rabszolga – nem csekélység! Sőt, harmincegy, Iolinával együtt! Hiszen sok polgár egyetlenegyet sem képes megvásárolni egész élete során!

Nevető Tűz tudta, hogy ez sokba fog kerülni. Még akkor is, ha nem okvetlenül a legcsinosabbakat választotta ki. Került a kiválasztottakhoz ilyen is, olyan is, fiatalabb is és idősebb is, attól függően, hogy melyikeket találta okosabbnak. Neki most az ész volt a lényeg.

– Felséges úrnőm, a rabszolgák ára... – alázatoskodott hozzá a kereskedő.

– Nesze! – lökte elé az aranyakat Nevető Tűz.

– De ez... bocsáss meg... ez nagyon kevés!

– Nem nagy rajta a hasznod, de azért így is van rajta hasznod! Amit most kaptál, annak legfeljebb a kétharmadába kerülhetett neked ez a harmincegy nő, jól tudom! – mondta Nevető Tűz. És igaza is volt. Jól ismerte a rabszolgák árát. Másnak az árait is. Azt is, hogy hol mennyiért lehet beszerezni egy ilyen vagy olyan rabszolgát. Hogyne ismerte volna az árukat, amikor a rabszolga akkoriban nagyon fontos kereskedelmi cikk volt! Tanulta az ilyesmit még Dormillaként a hetéraiskolában!

– Másnak sokkal többért tudnám eladni őket! – siránkozott a kereskedő.

– De most egyszerre adtad el őket, nem kell sokáig táplálnod őket, sokáig vigyáznod rájuk, nem fordulhat elő, hogy valamelyik váratlanul beteg lesz, meghal... remélem nem akarod azt mondani, hogy csalódtam benned, amikor úgy gondoltam, hogy szeretnéd, ha jó véleménnyel lennék rólad?! – kérdezte baljóslatúan.

– Nem, nem, dehogyis!

– No csak azért! És ne feledd, ha megharagszom rád, nem veszek tőled tudós rabszolganőket! Pedig azokért nagy pénzt fizetek, és biztos vevő vagyok rájuk! Indulás! – intett a csapatának.

Persze csak ő és a három vadász mentek lovon, a rabszolganők gyalog szaporázták a lépteiket mögöttük. Igyekezniük kellett, de eszük ágában sem volt megszökniük. Minek?! A királylány kijelentette, hogy szabad emberek. Ha elmennek, az nem szökés! De ugyan hová máshová mehetnek, ahol jobb lesz a soruk, mint a palotában?!

Az lehet, hogy Nevető Tűz erőszakos uruk lesz, talán kegyetlen is. De annál rosszabb biztos, hogy nem, mint amiket már átéltek itt-ott rabszolgaként! Eddig is engedelmeskedtek az uraiknak, ezután is azt teszik, hogy engedelmeskednek. De most legalább pénzt kapnak majd a munkájukért, bőséges ellátást, finom ételekkel, szép ruhákat, palotában lakhatnak, mindenki őket irigyli... Nevető Tűz biztos megerőszakolni sem fogja őket, hiszen maga is nő... jaj, mennyivel jobb lesz! Nagy bolond volna az közülük, aki ez elől megszökne!

Különben is: lehet, hogy az úrnőt alig látják majd! Hiszen a komorna, Iolina lesz a közvetlen főnökük! Nem lesz itten semmi baj!

Ahogy a palota kapuján belülre kerültek, Nevető Tűz így szólt:

– Most te – bökött a fővadászra – szépen körbevezeted új szolgálóimat a palotában, és mindent, de mindent megmutatsz nekik, mindent szépen, részletesen elmagyarázol, hogy mi hol van, mire szolgál! Kezded itt a kapu környékén, innen haladsz a lakosztályom felé, de aztán nem állsz ám meg, hanem mész tovább, mert azt akarom, hogy ezek a semmitérő himpellérek mihamarabb el tudjanak igazodni mindenben, érted?!

– Parancsodra úrnőm!

– Úgy vigyázz, hogy veletek tartok, hogy ellenőrizzem, mindent elmondasz-e és jól, a körmödre nézek, ha már az én körmömet leharapta a róka! Gyerünk, kezdheted máris, ne én szellőztessem a tüdőmet a sok beszéddel!

És a fővadász persze nem mert ellenkezni, körbevezette a palotában az egykori rabszolganőket, mindent megmutatva nekik. Nevető Tűz hátul maradt, egy lépésre követte őket. Így ő is látott mindent, de emellett még részletes magyarázatot is kapott, hogy mi merre található, melyik helyiséget mire szokták használni legtöbbször, ami jó volt, mert nem mindegyiknek lehetett kitalálni a funkcióját csak úgy körbenézve benne – kiderült például, hogy külön terem van azon városok követeinek a fogadására amellyel barátságos viszonyban vannak, s egy másik terem azon követeknek, akikkel nincsenek barátságos viszonyban! A barátságos városok követeinek termében a békére utaló díszítések voltak, búzakalászok mintázata aranyból például, a másiknak a falait és oszlopait ellenben főleg fegyverek és haragvó tekintetű istenek képei díszítették.

Dormilla igyekezett mindent megjegyezni, s bár a palota nagy volt, de úgy vélte, ami a fontos dolgokat illeti, ez sikerült is. Mikor ezzel megvoltak, ezt parancsolta a fővadásznak:

– Elmehettek, de hívjátok elém az összes szolgálómat!

Ez is megtörtént. Igazán hatalmas szolgahad várta a parancsait nemsokára!

S ekkor Nevető Tűz így szólt:

– Lépjenek elő azok, akik velem voltak a ma reggeli vadászaton!

Mintegy hatvan fő remegve engedelmeskedett. Sokan közülük máris sírni-ríni kezdtek, mert a legrosszabbaktól tartottak.

– Elég! – toppantott a lábával Nevető Tűz. – Nem kell félnetek, senkit nem végzek ki, bár megérdemelnétek! De kegyes leszek, enyhe büntetésben részesedtek! Mindössze az lesz a sorsotok, hogy el kell hagynotok a palotát! Ki vagytok rúgva! Már ebben a pillanatban távozhattok!

A nők megint könyörögni kezdtek, de Nevető Tűz felemelte a hangját:

– Mit hallok?! Még csak hálásak sem vagytok?! Úgy vélitek, nem voltam eléggé megértő és kegyes hozzátok?! Meg akartok ismerni a rossz oldalamról is?!

Erre elhallgattak, s amikor Nevető Tűz intett, hogy elmehetnek, nagy sebesen iparkodtak, hogy eltűnjenek a szeme elől. Hiába ártatlanok, tudták jól, hogy valóban bármikor porba hullhat a fejük!

Azt Nevető Tűz is tudta, hogy ártatlanok. Csakhogy nem bízhat meg bennük, ezért kell megszabadulnia mielőbb minél több szolgálójától, nem azért, mert bűnösök, vétkesek volnának valamiben! És erre kiváló ürügy ez a vadászat. Soha senki nem gyanakodhat rá, amiért egy ilyen sebesülés után bűnbakokat keres! A nagyurak ezt mindig így szokták! Valójában inkább azon lepődhetnek meg, hogy senkit ki nem végez!

Jó volna megszabadulni a vadászaton részt vett férfiaktól is. De ezt még nem teheti. Kellenek tanúk, akik igazolják, hogy valóban a vadászaton lett leharapva a kisujja! S a legfontosabb úgyis a közvetlen személyzete, azok, akik naponta érintkeznek vele, tehát a szobalányok.

Amint ezeket elzavarta, a többieknek bemutatta az imént megvásárolt nőket, kijelentette, hogy szabad emberek, a szolgálói, egyben azt is megmondta, hogy Iolina a komornája, tehát engedelmességgel tartoznak a személyét illető kérdésekben Iolinának!

Váratlan volt, hogy egy ismeretlen valakit, egy rabszolgát egyszeriben mindenki feje fölé emel Nevető Tűz, de megintcsak nem mert mukkanni sem senki. Látták, hogy sebesült Nevető Tűz keze, hallották is eddigre sokfelől, hogy mi történt a vadászaton, tudták, hogy most aztán hírhedten rossz a királylány kedve, és még oka is van ennek! Pedig Nevető Tűz máskor is elég kibírhatatlan szokott lenni! Most senki semmit nem tehet, meg kell várni, amíg elvonul a hangulatvihar!

Ezután Nevető Tűz találomra rábökött egy imént vásárolt rabszolganőre, megkérdezte a nevét, úgy hívták, hogy Iglimma, s kijelentette, hogy ő lesz Iolina helyettese. Majd kért egy vég szövetet és festéket a szobájába, valamint írószereket, megmondta, hogy senki nem zavarhatja, de Iolina és Iglimma legyen az ajtó előtt, azzal a többieket elküldte.

Néhány perc múlva behívta Iolinát, odaadott neki egy listát, amire különböző gyógyszerek és növényi részek voltak felírva, s azt mondta, keresse meg azt, aki a pénzügyeit intézi, kérjen tőle pénzt ezekre, aztán menjen ki a városba, és vegye meg, de gyorsan!

– Bocsáss meg úrnőm, de nem tudom ki intézi a pénzügyeidet!

– Akkor kérdezd meg! – förmedt rá barátságtalanul Nevető Tűz, és máris kilökte a szobából Iolinát.

Nem tehetett mást. Ő nem kérdezősködhet ilyesmiről, az gyanús lenne. Azon viszont, ha Iolina, az újonc kérdezősködik, senki nem lepődik meg!

A bevásárlás elhúzódott jó három órán át, majd amikor bátortalanul bekopogott Nevető Tűzhöz Iolina, az csak kikapta a kezéből a jókora batyut, s az ajtó elé mutatva így szólt:

– Várj idekint!

Hát várt. Nem tehetett másként! El se mert mozdulni, pedig fáradt volt, álmos volt, s még azt sem tudta, hol kell majd aludnia. De várt, mert Nevető Tűz ezt parancsolta. Várt majdnem reggelig!

Nem mert nem várni. Már csak azért sem, mert a szobából motozás zaja hallatszott, néha a királylány sóhajtása is, az ajtó alól gyertyafény szűrődött ki, ez tehát azt mutatta, hogy a királylány sem alszik, hanem csinál valamit. Vagyis bármikor hívathatja!

Végre hajnal négy felé ez be is következett. Nevető Tűz most nagyon barátságos volt vele, még le is ültette.

– Nem vagyok én olyan gonosz, amilyennek látszom néha, Iolina! – mosolygott rá. – Majd rájössz erre te is! S félned sem kell tőlem, ha azt teszed, amit mondok, s azt hiszem eddig is nagy hasznodra voltam.

– Életem-halálom a tied úrnőm!

– A halálodra nincs szükségem, de az életedre nagyon is! S még inkább a gyorsaságodra! Nézz csak ide! – szólt, és egy ujjnyi széles, nagyon-nagyon hosszú vászoncsíkra mutatott. A fehér vászonra végestelen-végig apró jelek voltak festve, mindössze tíz fajta jel, de rengeteg belőlük, méghozzá a legteljesebb összevisszaságban, minden rendszer nélkül. Minden bizonnyal Nevető Tűz maga festhette ezeket most az éjszaka. Kis, stilizált csillag, háromszög, kör, négyzet, egyéb effélék...

– Vetkőzz le! – intett neki Nevető Tűz.

– Le...? – kérdezte habozva Iolina. – Meztelenre?

– Arra hát, igyekezz már na, nem akarlak megerőszakolni nő létemre, holott biztos megtörtént már az is veled párszor, amíg rabszolga voltál!

Iolina engedelmeskedett, a királylány pedig jó szorosan a derekára tekerte a képecskékkel teli szalagot.

– Felöltözhetsz! – szólt aztán.

Iolina megkönnyebbülve engedelmeskedett. Idáig valóban semmi iszonyú nem történt vele!

– Keresd meg azt, akitől a pénzt kaptad az előbb is, őt különben küldd is hozzám, de előtte kérj tőle száz aranyat, hogy legyen pénzed az útra! Ugyanis hírnököm leszel! Az a dolgod, hogy elmenj minél gyorsabban Gigliora városba! Remélem tudod, hogy merre van, a Tink tó partján, ahol a Minden Istenek Ünnepét is szokták rendezni, de ha nem tudod, bárki megmondja merre van! A pénzből fogadj néhány fegyverest is, hogy megvédelmezhessenek az úton, de ne innen a palotából! Senkinek egy szót sem szólhatsz, mert titkos küldetésben jársz, úgy vigyázz! Ha fecsegsz, a nyelved a porba hullik, de a fejeddel együtt! Az a dolgod, hogy Gigliorában megkeresel egy Vipó nevű nőt, aki az ottani hetéraiskola vezetője, és átadod neki azt a szalagot a derekadon! Megértetted?!

– Meg, úrnőm, megértettem, de mit mondjak neki, ha kérdezi, hogy mi az? Mit mondjak neki, miért küldted?

– Semmit nem kell mondanod, ő tudni fog mindent! Épp ezért, amint megkapja a szalagot, semmit nem is fog kérdezni tőled! És ne félj semmitől, nagyon barátságos lesz veled, megvendégel minden finomsággal is! Azután visszajössz hozzám. Visszafelé már nem bánom, ha nem igyekszel lóhalálában, bár szeretném, ha hamar érkeznél, de az a lényeg, hogy olyan sebesen eljuss Gigliorába, ahogyan az csak lehetséges emberileg! Ha sikerül, még külön jutalomban is részesítelek, bár már úgyis kötelességed ez, hiszen nagy jót tettem érted!

– Máris indulok úrnőm! – szólt komolyan Iolina.

– Helyes! Tedd azt!

Amint Iolina elment, Nevető Tűz ásított egyet, s elégedetten dőlt hátra. Megérte, hogy fennmaradjon egész éjjel, mert a nehezén túl van!

A jelekkel teli szalag ugyanis titkosírással írt üzenet volt Vipó nénének. És biztos volt benne, hogy senki nem fogja tudni megfejteni azt, legfeljebb talán csak a papok. De lehet, hogy ők sem!

A titkosírás e módszerét, mint diászilisz maetiszpa tanulta Dormilla, de még ő külön is csinált rajta egy változtatást: összekötötte a hetérák virágnyelvével! És ezt Vipó néne is megtanulta, ami nem volt nehéz. Ugyanis a megfejtéshez alig kellett megjegyezni valamit, inkább csak szorgalom kérdése volt az egész. Hogy is nézett ki egy ilyen titkosírás?

Először is meg kellett fogalmazni az üzenetet. Dormilla, az ál-Nevető Tűz ezt üzente most Vipó nénének:

„Dormilla ír neked anyácskám! Habeda városban királylány lettem, azt hiszik rólam, hogy én vagyok Bícs király leánya, Nevető Tűz! Gyere el hozzám, hogy segíts! Hozhatod néhány megbízható barátnőnket is! Ez nagy lehetőség, hogy okos nők uralkodjanak egy város fölött!”

Nevető Tűz ezt lefordította az ősök nyelvére, tlapantluaira, ez már egy igen komoly védelmi szint volt, mert e nyelvet még a papok közül is kevesen ismerték. Ezután megvonalazott hosszában is, keresztben is több papírlapot, hogy négyzethálós lapokat kapjon, apró kis négyzetecskékkel, ezeket egymás mellé helyezte, s nekilátott, hogy ebbe belerajzolja az

üzenetet alkotó betűket, úgy, hogy bizonyos kockákba egy pontot rajzolt. E pontokból lassanként kikerekedtek a betűk képei. Szerencsére a betűik nem voltak bonyolultak, és nem is kellett, hogy nagyok legyenek a betűk. Az üzenet összes betűje elfért egy 128×128-as rácshálóba. Ez 16384 pontot jelentett. Modern számítógépes szakzsargonban azt mondhatnánk, hogy Nevető Tűz az üzenetét bittérképes formátumba kódolta át.

Ezután hozzálátott, hogy ezt ismét átkódolja, ezúttal számokká. Vette először az első nyolc képkockát. Ahol nem volt pont, azt nullának értelmezte, ahol volt, azt egyesnek, és így nyolcas csoportokként kettes számrendszerbeli számokként tekintette a képkockacsoportokat. Egy-egy bitet ebben a számban egy képkocka jelentett. Nyolc biten a legnagyobb ábrázolható szám 255. (Csak pozitív egész számok és a nulla jöhetett számításba). A kapott számokat sorban felírta magának. Összesen 2048 számot kapott, természetesen a legnagyobb szám sem volt nagyobb, mint 255, tehát maximum három számjegyből állt. De Nevető Tűz úgy írta fel ezeket, hogy a nem három számjegyből állókat elölről nullákkal egészítette ki, hogy mindegyik három jegyből álljon, tehát a 44 nála 044 formába került, a 7 pedig 007 lett. A 0 pedig 000.

Eddig a papok módszerét követte. Most következett az ő ötlete! A papok az efféle üzeneteket papírlapra írják, úgy küldik el. De most fogta Nevető Tűz a vászoncsíkot, s elkezdett rá jeleket festeni! Minden számjegy helyett egy-egy jelet, a következő megfeleltetések szerint:

0 karika
1 ferde vonal
2 vízcsepp
3 háromszög
4 négyzet
5 csillag
6 kereszt
7 deltoid
8 nyíl
9 szív

Ezeket a jeleket festette a hosszú szalagra egymás után a számjegyek helyett, és nem különültek el egymástól a számok, nem hagyott helyet Nevető Tűz a hármas számjegycsoportok között.

A megfejtés az előző folyamat fordítottja. Vipó néne, amikor megkapja a vászoncsíkot, mindenekelőtt meg kell számlálja, hogy hány jel van rajta. Amikor megállapítja, hogy 6144 van belőle, ezt elosztja hárommal, mert tudja, hogy ennél a titkosírásnál három számjegy alkot egy számot. Eredményül 2048-at kap. Ezt meg kell szorozza nyolccal, mert egy szám nyolc képpontot kódol. Az eredmény 16384 lesz. Most képzi a 16384 négyzetgyökét, tehát azt a számot, ami önmagával szorozva 16384-et ad eredményül, s ez a szám a 128. Ez azt mondja majd meg Vipó nénének, hogy az üzenet egy 128×128-as rácshálóba van írva.

Ekkor fogja a vászoncsíkot, és az iménti táblázat szerint átírja a jeleket a számjegy-megfelelőikre. Közben rögvest csoportosítja is őket hármasával. Amikor ezzel készen van, akkor már csak kettes számrendszerbeli formába kell átkódolnia őket, ez hosszas számolgatásokat igényelne, de szerencsére ez megúszható, mert Vipó nénénél van egy kis táblázat, amelyben az első 255 szám kettes számrendszerbeli megfelelője szerepel, ez alapján már könnyen elvégezhető a kódolás. (A nulla a legkönnyebb, mert az kettes számrendszerben is csupa nullából áll, s a 255, mert az meg csupa egyesből).

A kapott számok alapján elkezdi kitölteni a 128×128-as rácshálót, mindig oda téve egy pontot, ahol a számban egyes van. Amikor végzett az első sorral, kezdi a következőt. És így lassan kialakul az üzenet képe!

Még az sem baj, ha véletlenül fordítva kezdené el „olvasni”, visszafejteni Nevető Tűz üzenetét. Ekkor csak meg kell fordítania a kialakult képet, s már olvashatja is.

E módszer roppant előnye, hogy ha a számok kettes számrendszerbe átalakításakor esetleg el is téveszt néhányat, az sem lesz végzetes az üzenet értelmére. Itt-ott eltorzul a kijött kép alakja, de attól még olvasható marad. Nagyon sok hiba kell ahhoz, hogy az üzenet értelmetlenné váljon!

Ha pedig valaki megtalálná a szalagot Iolinánál, valószínűleg csak egyszerű díszítőmintának nézi. De ha tudja, hogy üzenet, akkor is ember legyen a talpán, hogy rájöjjön a megfejtésre!

Azt még Iolina sem tudja.

Nem csodálható, hogy ekkora gondot fordított ezen üzenet titkosítására Nevető Tűz! Ugyan melyik üzenet mondható titkosnak, ha nem egy ilyen tartalmú?! Ha ezt valaki elfogja, megfejti – neki vége! Hiszen ebben bevallja, hogy ő nem Bícs király leánya! Hogy nem ő az igazi királylány!

Valószínűnek tartotta, hogy soha az életében még egyszer nem lesz olyan üzenete, ami annyira fontos, mint ez!

Úgy vélte, meg tudná állni a helyét Vipó néne segítsége nélkül is. Ugyanakkor kétségtelen, sokkal könnyebb lesz a helyzete, ha itt lesz vele az iskolamester. Nem is elsősorban azért, mert segítheti őt a tanácsaival – könnyen lehet, hogy ő már okosabb, mint Vipó néne, hiszen kijárta a papnőiskolát is! Mindazonáltal Vipó nénének nagyobb az élettapasztalata. De nem is elsősorban róla van szó. Ha jön Vipó, jön több barátnője is, művelt, okos hetérák, akik biztos, hogy hűségesek lesznek hozzá, hiszen csak addig maradhatnak megbecsült pozícióban, amíg ő a királylány, s nem az igazi Nevető Tűz! Előttük alakoskodnia sem kéne! És nem fogják elárulni, nemcsak akarattal nem – úgy biztos nem –, de még véletlenül sem! Hiszen hetérák, tehát okosak!

Az egyetlen kérdés az, miként érhetné el, hogy ne királylány legyen, hanem királynő!

Királynő! Volt néhány város a völgyben, ahol nem volt szokatlan, ha nőből lett király. De ezekben is inkább rendkívüli eseménynek számított ez, mint rendjén valónak, és Nevető Tűz tudomása szerint Habedában még nem fordult elő ilyesmi. De jó lenne tudni, az igazi Nevető Tűz miként gondolta ezt elintézni! Na mindegy! Majd meglátjuk! Sok függ a kedves papától, Bícs királytól is... akivel előbb-utóbb találkoznia kell...

Elhessegette aggodalmas gondolatait, s mert úgysem volt értelme, hogy már lefeküdjék, nekikezdett a meghozatott anyagokból gyógyírt készíteni kisujja sebére.

Majdnem elkészült már, mire bátortalan kopogás hallatszott az ajtón, s azon belépett egy fiatal lány.

– Hívattál, úrnőm!

– Aha, ez lesz az, aki a pénzügyeimet intézi! – gondolta Nevető Tűz. – Álmos a kicsike, lám, hogy pislog! Biztos legszebb álmából zavarta őt fel Iolina!

– Igen, hívattalak! Kérem a jegyzékeket!

– Bocsáss meg úrnőm, nem értettelek, mit kérsz?

– A jegyzékeket!

– A... nem értem! Miféle jegyzékeket kérsz, bocsáss meg szegény fejemnek?!

– Hé, most ugye tréfálsz velem?! Nem lesz ennek jó vége!

– Esküszöm, hogy nem tréfálok! – és a leány térdre rogyott.

– Hogy hívnak?

– Heszpia a nevem úrnőm! – válaszolta a lány csodálkozva.

– Tévedsz! A te neved nem Heszpia, hanem Hülye, ha még azt sem tudod, hogy mit kérek! – és Nevető Tűz nagyon meg volt elégedve magával, hogy ilyen ügyesen sikerült megtudnia a lány nevét. Eszébe sem jut majd gyanakodni, hiszen az úrnő nem azért kérdezte meg a nevét, mert nem tudta, hanem csak mert gúnyolódott rajta!

– Tudd meg, hogy a költségjegyzékekre gondoltam! A kiadások listájára! Így már érted?!

– De úrnőm, hiszen semmiféle ilyen lista nincs!

– Nincs?! Hogy lehet az, hogy nincs?! – emelkedett fel Nevető Tűz fenyegetően az asztal mögül.

– De úrnőm, könyörgök neked az összes istenek legszentebb nevében, mire lenne jó egy ilyen lista, hiszen csak az a lényeg, hogy mennyi pénzed van még, úgysem tudnád elolvasni a listát...

– Tévedsz! Én ugyanis tudok olvasni!

– Tudsz...?! De hát...

– Tudok! Ne merj kételkedni a szavamban! Remélem tudsz te is!

– De... de úrnőm...

– Talán bizony nem tudsz?!

– De hiszen tudod jól úrnőm, hogy nem tudok olvasni, még te mondtad, amikor megbíztál e munkával, hogy ez nem baj...

– Az akkor volt! Azt hittem lesz annyi eszed, hogy azóta megtanuld a betűk ismeretét! Heszpia! Csalódtam benned! Mélységesen csalódtam! Hol a pénzem?!

– A... a szobámban, mint mindig, természetesen...

– Most azonnal odamegyünk, és az egészet elhozzuk ide énnekem! Többé nem bízom rád! Hiszen te még csak rendes számadást sem vezetsz semmiről sem! Indulj előre amíg jókedvemben vagyok!

Heszpia sápadtan botladozott előre, majd segédkezett a sok-sok arany áthordásában. E „segédkezés” azt jelentette, hogy egyedül ő cipelt mindent, Nevető Tűz pedig kísérgette ide-oda, és időnként rosszkedvűen morgolódott.

Amikor végeztek ezzel, Nevető Tűz így szólt:

– És most ülj le ide, megengedem, aztán gyerünk, diktáld le nekem, hogy ki mennyi pénzt szokott kapni évente a szolgálóim közül!

– Évente nem tudom felséges úrnőm, csak havonta!

– Úgy is jó lesz! Gyerünk!

És Heszpia elkezdte sorolni az adatokat, miközben csak ámult, mert Nevető Tűz tényleg tudott nemcsak, hogy olvasni, de írni is, és mindet lejegyezte! A papírokon egyre szaporodtak a tételek:

– A főlovászmester... annak első segédje... második segédje... harmadik segédje... a nyolc istállófiú... az udvari bolond... Nevető Tűz lustája... az ötven testőr... a testőrök kapitánya... a cipőpucoló... az árnyékszéktisztító... a solymász... az udvari vadász... a rabszolgafelügyelő...

– Hány rabszolgám is van? – kérdezte közbe Nevető Tűz.

– Kerek kétszáz! – hangzott a válasz.

Aztán szaporodtak a tételek:

– A birtok ispánja... Az ispán felesége... A főszakács... az öt szakács... a tizenöt kukta... A hajtók a vadászatokhoz... a medveidomár... a kígyóbűvölő... A főmosónő... a két mosónő... a nyolc almosónő... A söprögetőfiú... a felmosófiú... nyolc öltöztetőnő... ezek vezetője... az ételkóstoló... a helyettes ételkóstoló... a felolvasók, mind férfi, ezekből öt volt... a számolómester, ez végezte az előadódó esetleges számolásokat az írástudatlan Nevető Tűz helyett... a főírnok... a két írnok... a főírnok helyettese... négy alírnok... huszonöt futár... az ispán... az udvari főkereskedő, ez intézte a királylány bevásárlásait... nyolc társalkodónő (úgy látszik kedvelte a nyolcas számot Nevető Tűz), aztán a zenészek, minden hangszerre, volt belőlük összesen tizennégy... a hóhér... a hóhér segédje... a hóhér hat szolgája... a börtönőr... annak a felesége, az főz a raboknak... a börtönőr két inasa... az udvari festő... annak az inasa... szobrász... az udvari képkeretező... Nevető Tűz szabómestere... annak az inasa... a felesége... a kutyaidomár... a macskaidomár... a szellőztetőnő... az illatszerész... a négy örömlány...

Nevető Tűz már azon is megdöbbent, hogy neki saját hóhéra van, s hozzá igen jól felszerelve segédszemélyzettel! Bícs király nem nevelhette szigorúan a lányát, ha még azt is megengedte neki, hogy saját kedve szerint végeztessen ki embereket, vagy börtönbe csukasson! Persze biztos volt egy határ, amit nem léphetett túl, a legfőbb előkelőségek feltehetően nem kellett, hogy féljenek a királylánykától, na de akkor is... Hanem a legjobban azon lepődött meg, hogy még külön örömlányai is vannak!

– Ezek meg aztán mire nekem, egy nőnek?! – gondolta csodálkozva, és nagy óvatosan megtudakolta ezt Heszpiától. Kiderült, nem arra kellenek, hogy velük élvezze a női szerelem gyönyöreit, nem erről van szó, hanem időnként odaadta néhány napra ezeket ennek meg annak a férfinak, mintegy jutalmul!

De a fentieken kívül is sok tétel szerepelt a listán még, végül, az egésznek a legvégén, Heszpia szerényen megemlítette saját magát is.

Nevető Tűz eredetileg arra gondolt, hogy a lista lediktáltatása után rögvest kirúgja az írástudatlan Heszpiát, úgysem veszi semmi hasznát, ha ezentúl ő intézi a saját pénzügyeit! De mire mindezt leírta, elismeréssel adózott a leány páratlan memóriájának. Ennyi mindent észben tartani! S hozzá nemcsak a neveket, de az illetményeket is! És fizetésosztásnál azt, hogy ki kapott már, és ki nem! Ez igazán dicséretre méltó!

És aránylag nem is kapott sok pénzt ezért, tulajdonképpen kevesebbet, mint a hóhér. Igaz, biztos lopott magának, ahol csak tudott...

– Mondd, szeretnéd, ha nem rúgnálak ki? – kérdezte tőle.

– Kegyelmezz nekem felséges úrnőm! – könyörgött neki a lány, és térdre hullt.

– Így nem kellesz. De ha megtanulsz olvasni, természetesen írni is, akkor esetleg alkalmazlak majd valamire! Most tulajdonképpen ki vagy rúgva, de maradhatsz a palotában, ehetsz is a konyhán, mint eddig, mindezt három hónapig! Erre az időre fizetést nem kapsz! A harmadik hónap végén jelentkezz nálam, és levizsgáztatlak! Ha tudod, amit kell, kapsz valami hivatalt. Ha nem, akkor meg ne lássalak a palotában a továbbiakban! A betűk tudományát pedig tanuld meg valamelyik írnoktól! Máris mehetsz, találkozunk negyed év múlva! És kegyes vagyok, mert aki akarja, az valóban megtanulhatja ennyi idő alatt a betűket! Főleg, ha más dolga sincs! Na, kelj már fel és távozz!

Heszpia sápadtan tartott a szobája felé. Nevető Tűz még utánakiáltotta:

– Mielőtt átadod magadat a teljes kétségbeesésnek, előbb még küldd ide a testőrkapitányt!

Persze a testőrkapitányt is álmából kellett felrázni, így beletellett egy kis időbe amíg odabotladozott. Ezalatt legalább elkészíthette Nevető Tűz az ujjára a balzsamot. Sőt, még valamivel végzett: kiöntötte a mérget, amit az előző Nevető Tűztől kapott, jól kimosta a fiolát, s megtöltötte egy másik méreggel, amit ő maga csinált a vásárolt hozzávalókból. Ha úgy dönt, hogy meg kell mérgezni valakit, például a királyt, arra ez a méreg sokkal jobb lesz!

Aztán megérkezett a testőrkapitány. Katonásan meghajolt, majd kihúzta magát, kezét kardja markolatára téve.

– Parancsodra megjelentem, felséges királylány!

Nevető Tűz bólintott, de alig nézett rá, inkább az előtte fekvő listát bámulta. A testőrök sok pénzt kaptak, nagyon sokat, de igazság szerint nem ők voltak a legjobban megfizetve. Például többet kapott a bohóc, a solymász és az egyik öltöztetőnő is! Továbbá majdnem ugyanannyit az egyik írnok, a számolómester és két társalkodónő. Úgy látszik az előző királylány nem érdem, nem fontosság, hanem a kedveltség alapján fizette alkalmazottait.

– Szeretnéd, ha felemelném a zsoldodat? – kérdezte.

– Ki ne szeretné azt, felséges királylány?! – derült széles mosolyra a testőrkapitány arca. Hohó! Ez már más! Ezért érdemes volt felkeltve lenni! Bár egy éven át minden nap felvernék az álmából ilyen hírrel!

– Felemelem a zsoldodat. Nem sokkal, de egytizedével. És az összes testőrét is. A következő hónaptól már így kapjátok. De ezentúl tőlem kell kérnetek, mert tudd meg, hogy azt a Heszpiát már nem alkalmazom erre! Egyelőre maradhat a palotában, de többé nem illetékes pénzügyekben. Hanem jól figyelj: holnap reggel rengeteg szolgámtól megválok! – azzal felemelte a listát, és olvasni kezdte, miközben a testőrkapitány kikerekedett szemmel bámulta. A királylány olvas! És milyen jól! Még ilyet!

– Jegyezd meg jól, akiket felolvasok, mert azt akarom, hogy reggel, amikor összehívom őket és megmondom nekik a rossz hírt, hogy nincs szükségem ezekre az ingyenélő, tudatlan fajankókra, akkor legyél ott te is az összes testőrrel! Hátha ugyanis valamelyik hőbörögni kezd! Abban az esetben természetesen el kell fognod és hóhérkézre adnod az illetőt, vagy végső esetben helyben megölni, mert ha nem teszel így, téged is kirúglak! És ugye mennyivel jobb lenne ahelyett a felemelt zsoldot megkapni?!

– Szívemből szólasz, felséges királylány!

– Jó! Tehát: a lovászok maradnak, a főlovászmester is, de az istállófiúkból csak négy maradhat, az a négy amelyiket a főlovászmester kinevez, a többiek munkáját lássa el ez a négy, de ugyanannyi pénzért! Akinek nem tetszik a több munka, az takarodjon! – és Nevető Tűz arra gondolt, a lovászok maradjanak csak, mert tanúsíthatják a sebesülését. Majd így szólt:

– A hajtók közül azok maradhatnak, akik részt vettek a mai, azaz már a tegnapi vadászaton, a többiek ki vannak rúgva! Nem fogok én olyan sokat vadászni! Ki van rúgva a bohóc, nem kell az, mert úgyis hülyékkel vagyok körülvéve, minek szaporítsuk a számukat! Nem kell a lusta sem, úgyis elég lusta férgek vagytok... ezt ne vedd magadra, te kivétel vagy! – és Nevető Tűz váratlanul olyan kedvesen mosolygott a testőrkapitányra, hogy az úgy érezte, képes lenne megöletni magát a királylányért. Hát igen: Nevető Tűz szép volt, s amellett hetéra! Tudta miként kell mosolyogni!

Majd folytatta:

– A főszakács maradhat, de az öt szakácsból elég kettő, s a tizenöt kuktából is öt, úgysem kell már holnaptól sok embernek főzniük! – s ezt olyan baljóslatúan mondta, hogy a testőrkapitány összerezzent, bár őt nem fenyegette az elbocsátás réme.

– Aztán – folytatta Nevető Tűz – a főlovászmester segédei akkor maradhatnak, ha a főlovászmester fizeti őket! A solymász ki van rúgva, a feladatát lássa el a vadász! A medveidomár sem kell. A kígyóbűvölő sem, tudd meg ugyanis, hogy magam is tudok jól kígyót bűvölni! Viheti a fickó a kígyóját is, a medveidomár is a medvéjét! Ó igen, és még valami: azon kívül, amit most megemlítek, például a medve, senki kirúgott nem vihet magával semmit, még egy huncut garast sem, azt az egy szál ruhát kivéve, ami rajta van!

Nevető Tűz tudta, hogy emiatt meggyűlölik őt az elbocsátottak, de ez nem zavarta. Így sem szeretik! És úgyis meggyűlölik, pusztán a kirúgásért – akkor meg már jobb, ha minél több vagyon marad meg neki! Azt majd azoknak adja, akikben megbízik! Folytatta:

– A birtokot el fogom adni, tehát nem kell az ispán meg a felesége, sem senki, aki a birtokon van! A főmosónő maradhat, a mosónők nem kellenek, mert a tényleges munkát az almosónők végzik, de az almosónőkből négy is bőven elég! Nem kell majd sok emberre mosniuk... aztán nem kell söprögetőfiú, nem kell felmosófiú, egyetlen ember kell, aki takarít mindent, erre majd kinevezek valakit azok közül a rabszolgák közül, akiket ma vettem meg és szabadítottam fel! Az öltöztetőnők mind legyenek elzavarva, fel tudok én öltözni magam is, sokkal jobban, mint azok képzelik! – és elégedetten bólintott. Hogy is ne tudott volna felöltözni, amikor ez külön tantárgy volt a hetéraiskolában!

– Ételkóstolók kellenének, de nem bízom meg bennük! Majd kinevezek másokat... A számolómester sem kell, biztos, hogy jobban számolok, mint ő... A futárok egyelőre maradnak, de nem biztos, hogy sokáig... Ispán sem kell, főkereskedő sem, mi a csudának?! Társalkodónő sem kell, egyetlenegy sem! Micsoda hülyeség! A zenészeket egyelőre nem bánom, még ők végzik a legértelmesebb munkát ebben a bandában, de a fizetésükre bőven elég lesz a jelenleginek a tizede, aki kevesli, elmehet nyugodtan! A hóhérék hadd maradjanak, azoknak nemsokára munkát is adok, jó, ha van hóhér, akkor félnek tőlem... De például festő nem kell, képkeretező sem, kutya- és macskaidomár sem, takarodjanak és vigyék magukkal a dögjeiket is, legalább nem kell pénz az etetésükre... szellőztetőnő sem kell, majd a szobalányaim kiszellőztetnek... jut eszembe, a szobalányaim is mind egy szálig ki vannak rúgva, azokat kivéve, akiket ma, azaz tegnap hoztam, akik rabszolgák voltak... illatszerész sem kell... az örömlányok rabszolgák? Igen? Akkor jól emlékeztem... helyes, akkor azokat is kirúgom, de úgy, hogy felszabadítom őket! Ha vállalják, ezentúl ők lesznek az étekkóstolóim, ha nem, akkor menjenek amerre akarnak! Szobrász sem kell, ez is ingyenélő! Azám! Szobrász! Hm... na figyelj csak! Mindjárt írok egy levelet, amíg írom, addig szaladj el már légy oly kedves és cibáld ide az egyik futárt, dolgozzanak azok is végre! – és Nevető Tűz írni kezdett:

– Én, Nevető Tűz, Habeda város királylánya ezennel felkérem a tiszteletre méltó Licskámát, akinek csodálatos kézügyessége és művészi tehetsége a mi füleinkhez is eljutott, hogy lépjen

az én szolgálatomba, mint udvari főépítész és szobrászmester! Szeretném, ha az ő keze munkái ékítenék a palotámat! Fizetsége havi száz arany, természetesen teljes ellátással együtt! Örvendenék, ha azonnal sietne hozzám, a jelen levelet kézbesítő futárral együtt!

A futárélethez hozzátartozik, hogy akármikor útnak indíthatják az embert! Így a futár nem is csodálkozott különösebben a korai felkeltésen, még örült is, hogy legalább nem éjfélkor költögetik. Nevető Tűz a kezébe nyomta a papírt:

– Nesze, ez egy levél! Gigliorába kell elvinned! Él ott valahol egy Licskáma nevű lány, olyasféle korú lehet, mint én! Fogalmam sincs azonban, hogy merrefelé él Gigliorában, sőt, csak azt tudom, hogy tíz évvel ezelőtt még ott lakott, de lehet, hogy azóta már elköltözött! Annyit tudok felőle, hogy szeret szobrászkodni. Elvárom, hogy kutasd fel, keresd meg, és add át neki ezt a levelet, sőt olvasd fel neki, mert nem biztos, hogy tud olvasni. Sőt majdnem biztos, hogy nem tud. Ha van kedve hozzá, jöhet hozzám szobrásznak. Ha nincs kedve, sebaj, de ha van kedve, azt akarom, hogy akkor is jöhessen, ha netán férjhez ment közben, és a férje nem engedné! Ebben az esetben tehát a védelmére kell kelned, megértetted?!

– Igen, felséges úrnőm!

– Mehetsz! – intett neki Nevető Tűz, és örült, amiért olyan éles esze van, hogy emlékezett arra a napra, amikor felvételt nyert a hetéraiskolába, s ott találkozott ezzel a furcsa lánnyal, aki nem akart hetéra lenni, mert inkább a szobrokat kedvelte...

Amint a futár elment, így szólt a testőrkapitányhoz:

– Neked még lesz egy feladatod! Most azonnal felkerekedel a testőrökkel, és elmész – ne ijedj meg, nem végleg, nem is Gigliorába, csak ide Habedába! Itt van egy háza egy Mullár nevű férfinak, akinek a felesége és a lányai kurvák. Ismered?

– Hajaj, én is megfordultam már ott, felséges királylány!

– Aha. Remélem nem kedvelted meg nagyon őket! Az ugyanis a feladat, hogy mindenkit, aki ott lakik, tehát mindenkit, a nőket is, elfogd, idehurcold őket a palotába, és átadd a hóhérnak! A hóhért tehát keltsd fel mielőtt értük mész, hogy készen legyen! Azt akarom, hogy itt az udvaron a nőknek mind a fejét vegyék, a férfinak pedig dugjon fel a hóhér egy izzó vasat a seggébe, hogy szétégesse a belsejét, úgy ölje meg! Ha kész van vele, azt is fejezze le! A fejeket pedig tűzze karóba! Oda ni, az alá a fa alá legyenek állítva a karók, hogy lássam innen az ablakomból! A házat különben megengedem, hogy kirabold te meg a testőrök. Elvégre nektek is kell egy kis szórakozás! Miután összeszedtétek, ami kell, gyújtsátok is fel, hogy nyoma se maradjon! De csak azután rabolhattok, hogy már a hóhér foglalkozik velük, ehhez tehát vissza kell mennetek, mert mielőbb a karón akarom látni a fejüket, tehát ezzel nem húzhatjátok az időt! Megértetted?!

– Igen, felséges királylány!

– Képes leszel rá?!

– Hű szolgád vagyok mindhalálig, királylány!

– Akkor eredj!

Alig pirkadt, már hozta is a családját a testőrkapitány. Dormilla nem érzett részvétet irántuk. Apja nyomorékká tette, meg akarta alázni, tönkretenni a sorsát – ez ékes bizonyítéka annak, hogy nem szereti, amit különben az is mutat, hogy oly gyakran elmondta születése óta, hogy talán nem is a leánya! Ha valóban nem e férfi leánya, akkor miért érezzen lelkifurdalást a

halála miatt?! Ha meg a lánya ugyan, de nem szereti – akkor miért kéne, hogy ő viszont szeresse Mullárt?! Pláne ezek után?!

Ami meg anyját és a többieket illeti, nem jöttek a segítségére. Még szavakban sem tiltakoztak, sőt, kifejezték egyetértésüket! És micsoda élvezettel tépték le róla a ruhát, mekkora örömmel fosztották meg a gyűrűjétől!

Különben meg még ennél is egyszerűbb a helyzet. Akármikor megtörténhet, hogy felismerik Nevető Tűzben Dormillát. És neki nem hiányzik, hogy elárulják! De még ha ők nem is ismernék fel benne, lehet, hogy az igazi Nevető Tűz velük akarná bizonyítani, hogy Dormilla csak álkirálylány! Hiszen az a Plicer nevű férfi kell emlékezzék rá, honnan hozta az álkirálylányt, Nevető Tüzet helyettesítendő! És nem is kétséges, jó pénzért Mullár és családja boldogan vállalnák, hogy tanúskodnak Dormilla ellen! De pénz nélkül is, ha megfenyegetik őket! És ha azt vallja, hogy azért nyomorék Nevető Tűz kisujja, mert ő csapott oda a kalapáccsal... Az bizony nagy baj lenne!

A lehető legokosabb, ha olyan gyorsan a föld alá költözteti őket, amilyen gyorsan csak lehet! Ha másfél méter mélyen vannak, már nem árulkodhatnak!

Ez okból nem mutatkozott a kivégzések alatt sem előttük Dormilla, ki most már Nevető Tűz volt, holott nagy kedve lett volna utoljára odamondogatni nekik, hogy lám csak, most már nem is diászilisz maetiszpa, de királylány! Hej, de szerette volna kiélvezni a diadalát!

Tudta, hogy ez nem nemes érzelem. Talán jólelkűbbnek tarthatná magát, ha nem élne benne bosszúvágy. De hát ő is ember, nem indulatmentes szent! Igenis érez erre vágyat, szeretne elégtételt venni szavakban is! És legokosabb, ha nem érez emiatt lelkifurdalást, emiatt sem, hanem megbékél azzal, hogy ő ilyen és kész, mert vágyait leküzdeni úgysem tudja, a lelkiismeretfurdalásból meg haszon nem származik, csak felesleges szenvedés önmaga számára!

Vagyis... az nem igaz, hogy nem tudja leküzdeni ezt az elégtételvágyat. Megsemmisíteni nem tudja, de leküzdeni, azt igen, azt értve ezalatt, hogy nem enged neki!

Nem mintha azért ne engedne e vágynak, mert szégyenletes. Ettől még boldogan megtenné. De veszélyes lehet! Mert a kivégzést biztos sokan végignézik titokban az ablakok mögül, innen-onnan, és neki az sem hiányzik, hogy halála előtt valamelyik rokona Dormillaként nevezze őt meg!

Egyedül ezért nem olvasott be jól apjának a halála előtt. Nem is vett részt a kivégzéseken, csupán végignézte azt egy ablakból, egy ritkaszövésű függöny mögül. Ettől ő még mindent jól látott, ám egyetlen halálraítélt sem láthatta az ő arcát.

Mikor aztán a fejek a karó hegyébe kerültek, semmi mást nem érzett, csak nagy nyugalmat. Egy fontos feladatnak ért a végére!

A hóhér különben igazán kiváló munkát végzett, és gyorsan dolgozott. Látszott rajta, hogy iparkodik. Tudta ő is, hogy milyen sokan lettek tegnap kegyvesztettek a királylány előtt, és nem akarta, hogy ő is azok közé kerüljön! Mert hátha lesz folytatása e „főhullásnak”, képletes értelemben! Márpedig jó neki itt a palotában: a munka kevés, arra is sokan vannak, a fizetség pedig bőséges!

S ki tudja: talán ha meghal az öreg király, tán akkor még főhóhér is lehet a palotában, nem csak a királylány hóhéra!

És bizony a hóhér bölcs ember volt, előrelátó, mert igenis lett folytatása a fővételnek – nem ennek az igazinak, de a képletes értelműnek, amennyiben a kegyvesztések még nem értek

véget! Mert mire Mullár kiszenvedett, mire a fejek a karóra kerültek, megérkezett a testőrkapitány a legényekkel, a ház kirablásával és felgyújtásával végezvén, s ezután a testőrök a királylány minden szolgálóját felzavarták az álmukból, kiparancsolták őket az udvarra, ahol a fényviszonyok már elég kedvezőek voltak ahhoz, hogy kiválóan láthassák a karóra tűzött fejeket, amelyekből még csepegett a vér. Mullár ábrázata holtában iszonyú görcsbe dermedt, arról tanúskodva, hogy nem volt könnyű halála.

A szolgahadon a remegés futott végig.

S most előlépett Nevető Tűz, körbevették őt a testőrök (mind tudta eddigre, hogy jövő hónaptól megemelt zsoldot kapnak – persze csak az közülük, akit addig el nem zavar a királylány...) és most Nevető Tűz közölte mindenkivel, hogy kiktől válik meg, méghozzá azonnal! Ez pedig szolgahadának nagyobbik része volt, nagyjából háromnegyede!

Igazán bőven kitelt az így megspórolt pénzből a testőrök megemelt zsoldja!

Felhangzott persze a siránkozás. A királylány lustája, aki eddig azért tiltakozott, hogy ő nem arra van, hogy hajnalok hajnalán a hűvös udvarra kilódítsák az ágyikójából, most minden lustaságáról megfeledkezve, rengő pocakját fogva a királylány elé futott és a lába elé vetette magát, hogy a cipője orrát csókolgatva igyekezzék visszaédesgetni magát a kegyeibe, s fennen hangoztatta, hogy semmivel nem szolgált rá az elzavarásra, ő igazán serénykedett, mindent megtett, hogy a királylány hírnevét fokozza, mert még egy ilyen lustát, mint ő, még nem hordott a hátán a Földanya! Nappalt éjjé téve egyre csak aludt, s ha esetleg vétkezett is, mert egyáltalán gondolkodásra vetemedett, az is csak azért volt, mert azon törte a fejét, miként lehet még ennél is lustább!

De Nevető Tűz igazi kőszívű zsarnok volt.

– Fogjátok meg, és dobjátok ki a palotából! – intett két testőrnek. S azok engedelmeskedtek...

Ezután Nevető Tűz így szólt:

– Ha van valaki, aki nagyon szeretne megmaradni itt velem a palotában, annak teljesíthetem a kívánságát! De az két darabban fog itt maradni: teste a föld alá kerül, hogy biztosan el ne hagyja a palotát soha már, a feje pedig oda kerül, azok mellé, a karóra – mutatott arra, ahol Mullár bámult rájuk a karóhegyről – így legalább minden pillanatban láthatom, ha kinézek az ablakon! Aki tehát megszólal és nem távozik, annak rögvest teljesítem a kívánságát! Most tehát döntsétek el, hogy eltakarodtok-e vagy beszéltek! Aki három percen belül még a palotában lesz, holott felolvastam a nevét, azt hóhérkézre adom, esküszöm!

Talán mondani sem kell, nagyon hamar kiürült a palotaudvar! Méghozzá a hóhér legnagyobb sajnálatára. Igazán szerette volna még egy kicsit csillogtatni a tudományát, kiérdemelendő a királylány figyelmét! Különben is: csak addig biztos az ő helye is, amíg van munka!

Azt hihetné az ember, hogy akik ezen igazán alapos tisztogatást „túlélték”, tehát maradtak a palotában, azok örültek – mégis, örömöt még véletlenül sem lehetett látni az arcukon. Inkább az egész palotaszárnyat – a palotának tehát azt a részét, ahol Nevető Tűz volt a teljhatalmú úr – belengte a félelem savanyú szaga. Egyes-egyedül csak azok voltak boldogok, akik tegnap érkeztek a palotába, mint egykori rabszolgák – velük szinte nyulat lehetett volna fogatni jókedvükben! Még előző este is mennyire gőgösek voltak velük a régebb óta itt levő cselédek, mert ők rabszolgák voltak! Bezzeg most! Hohó! Közülük senkit nem csapott el az ő jóságos úrnőjük, de a többieket, hogy ráncba szedte, alig maradt belőlük mutatóba! És biztos meg is érdemelték, hiszen Nevető Tűz olyan jóságos királylány, őket is felszabadította!

Hanem, ami a „régieket” illeti, senki nem mert egy hangos szót is ejteni. Még a pislogást is meggondolták. S ha a palota más részein szolgáló valaki aziránt érdeklődött, hogy mi történt itt ma reggel, mi ez a népvándorlás a palotából, miért sírnak-rínak ismerős arcok a palota előtt, s kik ezek, akiknek a fejét karóba tűzte a királylány – ezeknek csak annyit mondtak, hogy nem tudják kik ezek a lefejezettek, vagy aki tudta kik ezek, mert ismerte Mullárékat, az megmondta, de az sem tudta miért haragudott meg ezekre a királylány. S azt mondta, jobb nem kérdezni semmit, mert a királylány tombol, biztos azért, mert a róka leharapta az egyik ujját. Az is lehet, hogy veszett volt a róka, s a királylány is megveszett tőle!

Igaz, a veszettség nem támad ilyen hirtelen. De az biztos, hogy jobb nem a királylány szeme elé kerülni mostanában!

Voltak azért, akik örültek. És nemcsak a testőrök. Kiderült például, hogy a kutyaidomár olyan sebesen távozott, hogy Nevető Tűz negyven kutyáját nem vitte magával. Mikor Nevető Tűz ezt megtudta, elment, hogy megnézze a kutyákat. Nem valami apró korcsok voltak, hanem többségükben vad vérebek. Nevető Tűz láttán vadul kezdtek vicsorogni, és dühösen morogtak. Hiába: a kutya jobbára az orrával „lát”, és Dormilla csak „vizuálisan” nézett ki úgy, mint az igazi Nevető Tűz, szagra már nem! A kutyák orrát nem lehetett becsapni!

Nevető Tűz már majdnem azt mondta, hogy zavarják ki ezeket a kutyákat a palotából, amikor hirtelen eszébe jutott, hogy ha netalántán megrendülne a helyzete itt a palotában, például, ha a király gyanakodni kezdene, az is egy bizonyíték lehet ellene, hogy kivel barátságosak a kutyák: vele, vagy a másik Nevető Tűzzel! Ezért váratlanul így szólt:

– Testőrkapitány! Megparancsolom, hogy ezeket a mocskos dögöket, akik megugatni merészeltek, azonnal öld meg! Te, vagy más testőr, mindegy, de pillanatokon belül pusztuljanak el! Lehet talán, hogy csak a róka szagát érzik még a kezemen, de akkor sem tűröm, hogy úgy nézzenek rám, mint egy ellenségre! Jegyezze meg mindenki, hogy aki csúnyán néz rám, meghal! Egyáltalán: ezek után minden kutyát, bárhol van is a palotában, ölj meg, mert nem bízom ezekben a dögökben!

– Apád kutyáit is, felséges úrnőm?

– Igen! Apám úgyis betegen fekszik, nem fog törődni ilyen apróságokkal! Legalább kevesebb ingyenélőt kell etetni! Ne félj, ha baj lenne belőle, megvédelek, mert csak az én parancsomat teljesítetted! Különben is: minek ennyi bolhafészek ide, az emberek lakhelyére?!

A testőrkapitány parancsot rikkantott, mire előugrott néhány legény, s pillanatok alatt minden kutyát halálra nyilaztak.

A kutyamészárlás miatt Dormilla megint nem érzett lelkiismeretfurdalást. Egy hetéra, ha csak lehet, nem szabad, hogy érzelmi alapon döntsön, mindig csak a logika szavára kell hallgasson! És most az a legfontosabb, hogy minél gyorsabban minél alaposabban megszilárdítsa a helyzetét a palotában. Sok ideje nem lehet, legfeljebb egy hónap, mert nyilván úgy gondolja az igazi Nevető Tűz, hogy ő legfeljebb egy-két napon belül lelepleződik! Ha még egy hét múlva sem történik meg ez, már gyanús lesz neki. Igaz, hogy erről hírt kapjon, az is időbe telik... és még utána is van egy kis ideje, amíg ott Gyázsában kitalál valamit ellene a szeretőjével... de ez az egész akkor is legfeljebb egy hónap... nem lehet kíméletes senkivel és semmivel, és minden egyes hajszálnyi kis lehetőséget meg kell ragadnia a hatalma megszilárdítására! Nem indulhat ki abból a feltételezésből, hogy a másik Nevető Tűz ostoba, és semmi sem tehet ellene. Az biztos, hogy nem olyan képzett, mint ő, de amikor felfedezi, hogy kitúrta a helyéből, a kétségbeesés lehet, hogy nagy leleményességgel ajándékozza meg egy rövid időre! Ez épp olyan, mint amikor egy általában gyáva ember rendkívüli helyzetben alkalmasint meglepő

hősiességet mutathat esetleg! Az ellenség lebecsülése a lehető legnagyobb hiba, amit valaki elkövethet!

Ezért aztán nem fájt a szíve a kutyákért. Különben soha nem kedvelte különösebben a kutyákat.

– A vadászkutyákat is öljem meg, felséges úrnőm? – kérdezte a testőrkapitány.

– Süket vagy? Hát nem megparancsoltam, hogy *minden* kutyát?!

A parancsot végrehajtották. És a palotában még jobban elterjedt mindenfelé, mennyire dühös a királylány a kisujja miatt. Egy róka harapta le, de lám, úgy megutálta a négylábúakat, hogy még a kutyákat is kivégezteti, holott azok a rókák ellenségei!

De a királylány börtönőre bezzeg örült! Igaz, neki is áldozatul esett két kutyája, de nem bánta, mert nagy okosan összeszedette a palotából a kutyadögöket, s úgy döntött, ezekből készíti el a raboknak néhány napig az ételt! A rabok nem fogják tudni, hogy mit esznek, még áldani is fogják a nevét a friss, nem kukacos húsért, mert még büdös húst is ritkán kaptak, ő ellenben megtarthatja így a pénzt, amit a rabok élelmezésére kéne fordítania! Ó milyen nagyszerű is a királylány, nemcsak meghagyta őt a beosztásában, de még nyerhet is ezen az egész ügyön!

Mire azonban mindezt megtette, épp ő került a királylány figyelmébe. Nevető Tűz elhatározta, hogy megvizsgálja a foglyait. Úgy vélte, alapos lehet a gyanúja, hogy nem mindenki érdemli meg a fogságot, akit az elődje bebörtönzött!

Mindazonáltal nem is volt odabent sok rab. Kiderült, hogy nyolcan vannak, s ebből négyen azért, mert loptak. Ezeket benn hagyta. Tolvajokra nincs szüksége! Az ötödik egy szolgálólánya volt, akivel kimagozott almát hozatott be magának Nevető Tűz, de a szolgáló szerencsétlenségére nem vette észre, hogy az egyik gerezden van egy kis rohadt folt. Nevető Tűz dühös lett, megpofozta és megrugdosta a lányt, aztán börtönbe csukatta. S bár már két esztendeje senyvedett itt a lány, még szerencsésnek mondhatta magát, hogy nem végezték ki!

A hatodik egy fiatal fiú volt. Mielőtt ide került, testőr volt Nevető Tűz mellett. Neki az volt a bűne, hogy meg merte kérni nagy merészen Nevető Tűz kezét – holott selypített! Nevető Tűz nagyon felháborodott, hogy mit merészel ez a pimasz fickó, selypítős létére udvarolni neki, a királylánynak?! És becsukatta. Ő már ötödik éve volt itt, amikor ez történt, akkor ugyanis még csak tizennégy éves volt Nevető Tűz. A fiú pedig tizenhat...

Dormilla úgy vélte, egy leánykérésért ötéves börtönbüntetés igazán hallatlan! Szerinte az is elég lett volna, ha felpofozza a testőrt, esetleg meg is válik a szolgálataitól!

A hetedik, mint kiderült, nem más volt, mint Nevető Tűz tanára! Valaha a király szerette volna, ha leánya egy kis műveltséget is magára szed. Nem voltak nagy tervei a királynak, nem gondolt olyan hallatlan dolgokra, hogy Nevető Tűz megtanuljon például olvasni, de hogy tisztában legyen a Völgy térképével, ismerje kissé a történelmet, meg ilyesmik... de Nevető Tűz egészen más véleményen volt, s amikor a tanár azt bizonygatta, hogy igenis úgy van, hogy amikor náluk éjszaka van, akkor nagyon messze valahol a világban egy másik országban lehet éppen fényes dél is, akkor Nevető Tűz azt mondta, hogy a tanár egy hazug disznó, a hazugoknak pedig börtönben a helyük!

A tanár szerencsés volt, mert csak három éve ült a börtönben.

E rabok börtönbe kerülésének okát Nevető Tűz a börtönőrétől tudta meg. Egyszerűen megkérdezte, hogy ki miért van bent. Az készségesen válaszolt, s még csak nem is volt gyanús neki, hogy a királylány elfelejtette, melyik rabját miért rakatta oda. Ez híven bizonyította

Nevető Tűz előtt, mennyire csekély véleménnyel lehettek a cselédek elődje szellemi képességeiről.

Ám a nyolcadik rabról nem tudott mást mondani a börtönőr, csak annyit, hogy az egy nagyon szép nő, de a királylány nem méltóztatott megosztani vele az okot, hogy miért haragudott meg rá!

– Csak azt parancsoltad három esztendeje úrnőm, hogy ha felséges apád kérdezi netán, hogy kik vannak a börtönömben, akkor csak az előző hétről szólhatok!

– Aha, igen, hát persze! Emlékszem már! Jól van! Na, akkor eredj, aztán küldd fel hozzám azt a nőt, kísérettel, persze! – intézkedett Nevető Tűz, azzal kíváncsian várta, ki is az a szép nő, akiről semmiképp sem szabad tudni a kedves papának!

Az biztos, hogy bűzlött az eset, nagyon gyanús volt, amit eddig hallott róla. Bícs király biztos nem örvendene neki, ha kiderülne, hogy a leánykája ezt az illetőt elfogta! De ki lehet ez?!

Míg a nő megérkezett, azon törte a fejét, mit kezdjen a többi három rabbal. Az világos volt, hogy igazságtalanul vannak bent. El kéne őket engedni. Igen, de ezek aztán gondolnak mindent róla, éppen csak barátságosat nem!

Végül döntött. Most ugyan nem fogják őt szeretni, de amint kiderül, hogy Nevető Tűzből két példány létezik, rögvest megvilágosodik előttük, hogy ki az igazi: az, amelyik Gyázsában van! Azért az az igazi, mert az nem engedte volna el őket! De hiába az az igazi, ők a habedai Nevető Tüzet fogják szeretni, mert az visszaadta a szabadságukat! Pontosabban: abban a pillanatban megszeretik őt! Tehát mindössze azt a talán egy hónapot kell valahogy kibírni, amíg ennek híre szalad!

Maga elé hívatta Iglimmát, s megparancsolta, hogy a szolgálólányt és a testőrt keresse fel, és mondja meg nekik, hogy Nevető Tűz elengedi őket, sőt, még vesz is nekik egy kis házikót a városszélen, ahol élhetnek – abban az esetben, ha összeházasodnak!

Egészen biztos volt benne, hogy boldogan beleegyeznek. S ez igazán leköti majd a gondolataikat, új, szabad életükkel s legfőképpen egymással lesznek elfoglalva jó ideig, nem a bosszú gondolatával, aminek úgysem volna sok értelme, nemigen sikerülhetne végrehajtaniuk. Mire pedig megszokják egymást, már valószínűleg minden attól fog harsogni, hogy vajon melyik is az igazi Nevető Tűz!

A tanárt is kiengedte. Őt még a palotából sem zavarta el. Azt mondta neki, hogy keresse meg Heszpiát, s oktassa egykori kincstárnokát olvasásra.

Alig fejezte be az intézkedéseit, megérkezett a titokzatos nyolcadik rab is. Azaz rabnő.

De hogy nézett ki! Az összes eddigi rab bűzlött a kosztól, hajuk csimbókokban lógott, s bőrük a piszoktól nem is szürkének, de feketének látszott – ez a nő azonban, bár ő sem volt tisztának mondható, de majdnem elfogadhatóan nézett ki, alig volt koszosabb, mint egy parasztasszony az egész napi tikkasztó munka után!

Ez tetszett Nevető Tűznek. Ez a nő nem akárki, ez még a börtönben sem hagyja el magát, habár ennyi időt egyedül töltve sokan már meg is tébolyodtak. De ez – ez nem! Látszik, ez még rendszeresen ki is mosta a rongyait!

A nő különben valóban bámulatos szépség volt. Ahogy jobban megnézte őt Nevető Tűz, látta, hogy majd ha alaposan megmossa a haját, az vörösnek fog találtatni.

– Halljuk, hogy hívnak? – kérdezte tőle Nevető Tűz.

– De hiszen tudod, úrnőm! Nevem Kappí!

– Ne azzal törődj, hogy mit tudok és mit nem, hanem azzal, hogy elmondd, miért raktalak börtönbe!

– Elismerem úrnőm, hogy csak jogos büntetésemet kaptam tőled, de most kérlek, engedj szabadon! Eleget szenvedtem már, s megbántam a vétkeimet!

– Halljuk azokat a vétkeket!

– Bár felséges apád legmegbecsültebb hetéraszeretője voltam, s így nagy hatással lehettem volna rá, de nem támogattalak téged mégsem abban, hogy felséges apád beleegyezzék a házasságodba Gangellárral!

– Ah, te igazi hetéra vagy?! – ámult önmagáról megfeledkezve Nevető Tűz. S magában ezt gondolta:

– Nocsak, nocsak! Már három évvel ezelőtt is ennyire viszketett a fiú után a királylány lába köze?!

Igyekezett Kappí minden apró rezdülését figyelni, mit szól hozzá, hogy elfeledte, foglya igazi hetéra. De semmit nem látott. Pedig biztos csodálkozik! No persze: a hetérákat nemcsak arra oktatták, mint figyeljék meg mások hangulatait, de arra is, miként rejtsék el a sajátjukét! Lámcsak ez is: egészen biztos, hogy veszettül gyűlöli, mégis milyen alázatos, még enyhén mosolyog is, megtörtnek, ártalmatlannak, behódolónak mutatja magát...

Márpedig ha elengedi, az olyan, mintha viperát akasztana a nyakába. Más se hiányzik csak, hogy kiderüljön, elfogta apja legkedvesebb szeretőjét! Bícs király biztos azt hiszi, a nő megszökött, lelépett valakivel, vagy valami balesetben meghalt! Ha kiderül, hogy ő eddig rabságban tartotta... igaz, nem ő, de hát mindenki azt hiszi, hogy ő Nevető Tűz, tehát vállalnia kell az elődje vétkeit is! És Kappí, a hetéra, igazán veszélyes lehet! Nagy hatással van a királyra, ő is elismerte! És ezt még az a bolond királylány is felismerte! Azért fogatta el! Hm!

Másrészt ő maga is hetéra bizonyos értelemben. Nincs kedve, hogy egy másik hetérát rabságban tartson!

Na, de várjunk csak: olyan biztos, hogy ez a nő hetéra?! Hátha csak valami örömlány, aztán hetérának mondja magát!

Papírt tolt elé.

– Ott a toll, tinta, gyerünk, írd le a nevedet a papírra! – parancsolta.

Kappí engedelmeskedett. És olyan szépen formázta a betűket, hogy Nevető Tűz majdnem irigykedni kezdett. Ő jól írt, gyorsan, szépen, de nem *ilyen* szépen!

– Válaszolj: ha egy tyúk egy nap alatt egy tojást tojik, akkor három tyúk három nap alatt hány tojást tojik?!

Kappí fölöttébb csodálkozott a kérdésen! Ezt a példát Vipó néne szerint minden hetéraiskolában tanítják, mint olyasvalamit, amivel jól le lehet tesztelni valakinek a gyors gondolkodását. A legtöbben vagy elkezdenek ezen töprengeni, vagy rávágják magabiztosan, hogy hármat! Kappí azonban nemcsak csodálkozott, hanem gyorsan, magától értetődő hangon ezt válaszolta:

– Kilencet, úrnőm!

– Hányadik évben történik a szűztelenítés a hetéraiskolákban?

– Ez iskolánként változó úrnőm, de vagy az utolsó évben, vagy az azelőttiben!

– Mit gondolnak az emberek, mi a hetéra dolga?

– Hogy élvezetes társalgó legyen, és jól ismerje az ágybeli dolgokat.

– És ez igaz?

– Mi hetérák úgy tartjuk, hogy a hetéra legfontosabb tulajdonsága: okossága!

– Hány éves vagy?

– Huszonhárom, úrnőm!

– Írd le számokkal!

Kappí leírta.

– Nem így!

– Hát hogyan, úrnőm?

– Sordísznyelven!

Kappí egy vízcseppet és egy háromszöget rajzolt le.

És most Nevető Tűz mélyet lélegzett, mert következett a döntő kérdés!

– Halljuk, szeretnél-e rajtam bosszút állni!

Ezt nem azért kérdezte, mintha nem tudta volna, hogy a válasz *igen*. De ezer emberből kilencszázkilencvenkilenc biztos, hogy azt válaszolná – hazudná – erre, hogy *nem*! Mert azt hiszik, akkor nagyobb az esély rá, hogy elengedi a királylány őket.

Egy igazi hetéra nem válaszolhatja ezt. Az előbb végiggondolja, hogy ha ezt megkérdezte tőlük valaki, milyen válaszra számít az illető. Sejti, hogy hiába mond nemet, úgysem hisznek neki. Tehát aki ezt megkérdi, az csak azért kérdezheti, mert meg akarja tudni, igazat mond-e! Egy hetéra tehát be kell, hogy vallja inkább, hogy igen, szeretne bosszút állni, egyben biztosítja viszont rabtartóját arról, hogy bár ezt szeretné, de nem lát semmi esélyt rá, s nem olyan hülye, hogy megpróbálja, aztán belehaljon a próbálkozásba! Vagyis ártalmatlan, tehát elengedhető!

Ez a nő nagyon sokat tud a hetérák dolgairól. Lehet, hogy igazi hetéra. De lehet, hogy csak mesélt neki ezekről a dolgokról egy hetéra. Mindjárt kiderül! Ha azt mondja, hogy *nem*, akkor nem hetéra!

– Nem – válaszolta nyugodtan Kappí.

– Aha – bólintott Nevető Tűz, és majdnem sajnálkozott. Szinte csalódást érzett. És már majdnem kiáltott az ajtó előtt várakozó börtönőrnek, hogy kísérje vissza a nőt, amikor az közelebb lépett, a szemébe nézett, s így szólt:

– Rajtad nem. Én szeretnék bosszút állni – de nem rajtad, hanem azon, aki börtönbe záratott: az *igazi Nevető Tűzön*!

S hogy komolyan gondolja, amit mondott, azt az is mutatta, hogy e szavakat halkan mondta. Olyan halkan, hogy még ha hallgatózik is valaki az ajtó mögött, akkor is biztos, hogy csak Nevető Tűz hallhatta meg, amit mondott.

Nevető Tűz csak nézett rá szó nélkül, figyelmesen egy darabig, majd megrázott egy csengőt. Belépett hozzá Iglimma.

– Kísérd el a fürdőbe Kappít – mutatott a nőre – s amikor megtisztálkodott, adass neki szép ruhát! Megengedem, hogy kiválassza a ruhatáramból azt, amelyik tetszik neki! Utána egyék-igyék finomat, s ha jóllakott, jöjjön vissza hozzám! Ami a börtönt illeti: oda nem kell visszamennie, szabad nő!

Azzal már intett is, hogy mehetnek. Biztos volt benne, hogy Kappí nem szökik meg. Nem fut a királyhoz sem. Nem tesz ilyesmit. Nem hülye, hanem hetéra. Tehát okos nő. Visszajön hozzá.

Tudja, hogy sok megbeszélni valójuk lesz.

Nevető Tűz izgatottan várta, hogy beszéljen a hetérával – de aztán minden másképp alakult. A Sors másképp rendelkezett: mégpedig úgy, hogy előbb a királlyal kellett beszélnie!

Apjával. Nevető Tűz apjával.

Igazság szerint ettől a találkozástól kezdettől fogva tartott Dormilla, minden műveltsége ellenére is. Bár saját bőrén sőt kisujján tapasztalhatta, hogy a szülői szeretet korántsem olyan abszolút és mindent elsöprő érzés, ahogy azt mondani szokták, meggyőződhetett róla, hogy ez jórészt csak mítosz, szép legenda, de azért nem tagadható, hogy leginkább mégiscsak Bícs király kell, hogy ismerje a saját lányát! És ennek semmi köze hozzá, hogy szereti-e. Különben: miért ne szerethetné?! Elvégre ha még azt is megengedi, hogy saját hóhéra és börtöne legyen, akkor igazán sokat elnéz neki, ez meg nemigen magyarázható mással, mint hogy szereti!

Még szerencse, hogy Nevető Tűz édesanyja már nem él. Lesz elég gond így a királlyal is!

Nevető Tűz dobogó szívvel indult a királyhoz. Nem azért, mert menni akart: nem tehetett másként!

A király ugyanis hívatta! És az lehet, hogy Nevető Tűz nagy hatalommal rendelkezett a palotában, de az biztos, hogy a király még nála is nagyobb úr volt!

Különösen most. Ugyanis maga a palotamester sietett személyesen Nevető Tűzhöz, azzal a hírrel, hogy jöjjön gyorsan, mert Bícs király haldoklik, s a leányát kívánja látni, hogy elbúcsúzhasson tőle!

Nem mondható, hogy Nevető Tűz sajnálkozott volna azon, hogy a király haldoklik. Elvégre bár önmagát is úgy nevezte önmagával folytatott beszélgetései alatt is, hogy Nevető Tűz, ő mégiscsak Dormilla volt, és még csak nem is látta eleddig soha életében Bícs királyt! Ugyan miért is sajnálkozott volna a halálán?! Semmiféle érzelem nem fűzte hozzá, se jó, se rossz emlék!

Mégis, szíve a halálhírre aggodalommal telt el. Nem akarta a király halálát. Egyelőre még nem. Talán néhány hónap múlva, sőt, talán már ha szerencséje van egy hónap múlva is ez jó hírnek számítana, de nem most! Most, ez nagyon rosszkor jön!

Mert ha a király meghal, akkor valaki más lesz az uralkodó. És annak csak egészen elenyésző esélye van, hogy az a másvalaki ő legyen! Hiszen ő nő, ráadásul nem is lehetnek sokan, akik szeretik!

És annak is csak elenyésző az esélye, hogy azon másvalaki uralma alatt is ugyanakkora szabadsága legyen a palotabeli ügyekben, mint most, apja uralma alatt. Aki nem az édesapja, ugyan miért is nézne el neki ennyi mindent?!

Bícs király uralma alatt lehetősége lett volna alaposan megszervezni mindent, hogy mire az öreg király meghal, átvehesse a hatalmat. Mert ezt szerette volna: ha kikiáltathatja magát királynővé! De most mi lesz?!

S mindemellé még félhet attól is, ha a király a halála előtt leleplezi őt! Jobb lenne talán el sem menni hozzá, hátha meghal mielőtt így leleplezhetné! Igen, de az sem jó, ha nem megy el, a király talán még bosszúból kitagadja a halála előtt, de ha nem, akkor is mindenki szemében még az eddiginél is szívtelenebb, szeretetre nem méltó bestiának néz ki, s még kevesebb az esélye, hogy támogatják a trón elnyerésében!

Nagyot sóhajtott, s elindult. Lesz, ami lesz! Ő diászilisz maetiszpa, remélhetőleg csak kivágja majd magát valamiképpen a kínos kérdésekből! És a haldoklók többnyire már alig látnak valamit, érzékeik homályosak, félig már álomvilágban élnek, a túlvilágon...

Bár azt is mondják, a haldoklók érzékszervei az utolsó pillanatokban kiélesednek. Ej, a csuda tudja mire számíthat! Tényleg kár ezen törnie a fejét: valóban lesz, ami lesz! Legokosabb, ha igyekszik megnyugtatni magát, mert ha ideges, az csak rossz neki, beszűkíti a képességeit!

Gyönyörűen nézett ki most Nevető Tűz, éppen pontosan úgy, mint amikor szülőházába érkezett két nappal ezelőtt. Talált ugyanis ilyen ruhákat a királylány ruhatárában. Talán nem egészen pontosan ugyanolyanokat, de azokhoz nagyon hasonlókat. Mindössze annyiban volt jelentős a különbség, hogy fején szép ékköves diadémot viselt, és a dereka köré tekert övbe csontmarkolatú tőrt tűzött. A királylánynak szép nagy fegyvertára volt, s akadtak ebben ennél jóval díszesebb tőrök is, de Nevető Tűz mégis ezt választotta, mert észrevette, hogy ennek a markolatgombja lecsavarható, s a markolatban rejtező kis lyukban jól el lehet dugni a kis méregfiolát. Ki tudja az mire lesz jó... hasznos, ha van ilyesmi az embernél! A hetéránál... a papnőnél... a királylánynál... Hajaj, mennyi sok mindenféle címmel-végzettséggel rendelkezik!

Ez eszébe juttatott valamit. Míg apja betegszobája felé tartott, természetesen nem egyedül haladt, hanem több testőr is kísérte, köztük a testőrkapitány is. Most ezt kérdezte tőle:

– Ma reggel annál a háznál...

– Igen, felséges királylány? – szólt azonnal, készségesen a testőrkapitány, jelezve, hogy a rendelkezésére áll.

– Összeszedtetek minden értéket, ugye?

– Természetesen felséges királylány, hiszen megengedted!

– Persze. De mondd csak, nem találtál véletlenül egy kis aranylapocskát, amibe valami írva volt?

– Nem tudok olvasni, felséges királylány!

– De attól még csak tudod, hogy valami írás-e vagy sem!

– Hát, lehet, hogy az... – szólt bizonytalanul a testőrkapitány, s ebből Nevető Tűz megértette, hogy a testőrkapitány annyira nem ismeri a betűket, hogy még fel sem ismeri őket.

– Mindenféle karcolások, azok vannak rajta... – szólt bizonytalanul a testőrkapitány, azzal fancsali arccal előhúzta a ruhájából. – Erre gondolsz, felséges királylány? – tartotta Nevető Tűz elé a papnőiskola bizonyítványát.

– Erre hát! – szólt elégedetten Nevető Tűz, azzal elvette a testőrkapitánytól, s ő rejtette a ruhájába. – Ez jobb, ha nálam van! De ne aggódj: amint visszajöttem felséges apámtól,

ígérem, hogy tisztességesen megfizetem az árát neked aranypénzekben! Semmit nem veszítesz, hiszen úgyis eladtad volna!

– Igen! Köszönöm felséges királylány! De hát honnan tudtad, hogy ott kell legyen náluk ez az aranylap?!

– Mégis, mit gondolsz, miért kellett meghalniuk?! Tudd meg, hogy amikor a múltkor a városban voltam, amikor a rabszolgákat vettem, az a fickó ellopta ezt tőlem! De vesztére, mert felismertem!

– Ah, értem már! – bólogatott a testőrkapitány elégedetten. Persze, így már világos! És milyen jó is, hogy ilyen barátságos vele a királylány: még meg is magyarázza neki, válaszol a kérdésére, holott nem is volna kötelessége ez! Lámcsak: hiába van szinte mindenki elküldve, reá nem haragszik a királylány! És ez a lényeg!

Aztán beértek a király betegszobájába. A testőrök természetesen kint várakoztak. De nemcsak ők: mindenki más is. Így is illett ez: hadd búcsúzzon el egymástól zavartalanul apa és leánya!

Ennek Nevető Tűz is örvendett. Bár a férfiak erősebbek, mint a nők, de egy haldokló talán mégsem! Ha felismeri a király, hogy ő nem a leánya, akkor talán módja lesz, hogy egy párnát az arcára szorítva megölje az uralkodót. Mert bár jobb lenne, ha az öreg király élne még, de ez még mindig jobb, mint a lelepleződés! Annál minden jobb, mert az az ő kivégzésével egyenértékű!

Amikor Nevető Tűz belépett, csak az orvost látta az ágy mellett, a király szinte eltűnt a baldachinos ágy függönyei mögött. Csupán egy homályos sziluettet lehetett látni belőle, s nem is egész testéről, csak a fejéről. Most halkan mondott valamit az orvosnak, köhögve, mire az meghajolt és kiment.

Azon, hogy a király köhögött, Nevető Tűz nem csodálkozott. A király szobája igazán nagy volt, szükségtelenül, értelmetlenül nagy, de ez a nagy terem telis-teli volt mindenféle orr-facsaró füsttel. Nevető Tűzre is rájött a köhögés, s az undortól kedve lett volna köpni egyet. Végül mégsem tette, bár a király talán észre sem vette volna.

Tudta miért ez a sok füst. E sokféle illatszerrel akarták elűzni a rontást hozó szellemeket, de volt itt más is, mint illatszer: például szárított kutyagané, porrá őrölt bélféreg is szolgált füstölő alapanyagként, meg még sok más is. Állítólag ezek jók voltak különböző bajok ellen.

A terem nagy ablakai szorosan becsukva, s vastag függönyök előtte. Muszáj volt, nehogy kimenjen a gyógyító füst! Különben is: a beteg jobb, ha óvakodik a napfénytől, hiszen köztudomású, hogy a Nap besűríti az ember vérét, s az halálhoz vezethet! De a friss levegő is ártalmas lehet, mert az meg élénkíti a vérkeringést, s a vér sebes mozgását nem bírja el az öregek érrendszere, szétpukkadnak az erek, s meghal a beteg!

Legalábbis így tartották ezt a komoly doktorok. Mind csupa férfi, s alig akadt közöttük, aki le tudta írni a nevét. Akik tudtak írni, azok aztán már olyan okosoknak számítottak, hogy már nem is gyógyítottak semmit, csak könyveket írtak a gyógyításról, nagy, vaskos fóliánsokat, amikben mindezt a sok roppant okosságot összegyűjtötték, bár hiába, mert rajtuk kívül úgysem olvasta azokat senki.

Nevető Tűz úgy vélte, nem is kár, hogy senki nem olvassa azokat a könyveket.

Ő természetesen tanult a hetéraiskolában gyógyítást, de ott Vipó néne tanárnői nagy óvatosan inkább sokkal kevesebbet tanítottak meg nekik, mint amit lehetett volna, mert jobb, ha egy hetéra nem jelent ki semmit, ami nem halálbiztos, hiszen milyen kínos, ha kiderül, hogy egy hetéra téved! S mert az orvoslásban semmi nem biztos, ezért Nevető Tűz ismeretei is, mint

minden hetéráé, a gyógyítást illetően jobbára olyasmikre korlátozódtak, mint a ficamok helyrerántása, a sebek ellátása, a törött végtag helyrerakása, az epilepsziások ellátása roham alatt, a mesterséges lélegeztetés, lázcsillapítás, s az egészséges életmód ismeretei. Ami a tényleges gyógyítást, a belgyógyászatot illeti, e téren ismert néhány gyógynövénykeveréket, amik kétségkívül hatékonyak voltak, de olyan mindenféle gyanús kotyvalékokkal, amik a doktorok szerint szinte mindenre hatékonyak, a hetéraiskolában nem foglalkoztak.

És olyasmikkel sem, amik valami undorító összetevőt tartalmaztak, például szűz kislányok taknya, nők szűztelenítésekor kifolyt vér, porrátört epekő (ezt persze akasztott ember hullájából kellett kiszedni), aranyeres ember széklete, meg ilyesmik. Vipó néne elve az volt, hogy az ember ösztönösen megérzi, legalábbis többnyire, mi a jó neki, amitől tehát undorodik, az nem lehet hasznos!

Mondta is sokszor:

– Leánykáim, a ti tudásotok talán a tizedét sem éri el egy doktorénak, de amit tudtok, az minden kétséget kizáróan jó, helyes; használható nagy-nagy biztonsággal! Ezt okos hetérák nemzedékei kísérletezték ki, tapasztalati úton, és mindig beváltak! Az meg, amivel a doktorok többet tudnak, legjobb esetben is csak olyan vagy-vagy tudás, néha használ, néha nem, de inkább többnyire nem!

Aztán papnőként is tanult gyógyítást Nevető Tűz. Csakhogy annak óriási hányada olyasmi volt, amit Vipó nénénél már tanult, a többinek a hatékonyságában pedig erős kételyei voltak. Már csak amiatt is, mert a papok minden gyógyszert összekötöttek egy csomó imádsággal, s az imák hatékonyságáról neki is és Vipó nénének is megvolt a maga különvéleménye, s e vélemény egyáltalán nem volt hízelgő.

Abban biztos volt, hogy levegő kell az embernek. Ha nem kéne, nem is lélegezne senki! Márpedig, ahol füst van, ott kevesebb a levegő!

Tehát amint belépett ide, megvolt a véleménye a királyt kezelő doktor szakértelméről is.

Az viszont biztos, hogy a füst félhomályt csinál. A befüggönyzés is. Ez neki pedig csak jó, mert hátha mégsem egészen olyan az arca, mint a királylánynak, s így nehezebben ismerheti fel őt a király!

– Kislányom... gyere közelebb... – hallott egy halk hangot. Ekkor vette csak észre, hogy percek óta egyhelyben áll, és csak a különböző gyógymódok kavarognak a fejében, mint a füst a teremben. Ez nem lehet igaz! Hogyhogy nem a pillanatnyi dolgokon, teendőkön gondolkodik?! Hiszen ő művelt hetéra!

És mégis: nem tudta kiverni a fejéből, hogy ez nem jól van így! Ezt a kerge doktort ki kéne rúgni, akár még fel is akasztani, akármekkora legyen is a hírneve! Ki kéne tárni az ablakokat, kiszellőztetni... ha már meghal egy ember, legalább lássa utoljára a napfényt, hallja a madarak csivitelését...

Odalépett a királyhoz.

– Hajolj le! – suttogta a király.

Nevető Tűz inkább leguggolt. A király végigsimított az arcán.

– Milyen szép vagy most, kislányom! Még sosem voltál ilyen gyönyörű!

– Igen, papa – mondta halkan Nevető Tűz. Halkan, óvatosan. Mert hátha a hangja sem egészen olyan.

– Milyen finoman beszélsz velem! Milyen szelíd az arcod! Hát nem haragszol már rám? Ugye nem?

– Persze, hogy nem.

– Kérlek kislányom... a halálomon vagyok... ez az utolsó kívánságom... én nem akarok neked rosszat, hidd el... de nagyon kérlek, ne menj hozzá ahhoz a gazemberhez! Hiszen tudod... tudod mi lesz akkor...

– Mi lesz akkor, papa? – kérdezte Nevető Tűz. Erre valóban kíváncsi volt.

– Ó, de örülök, hogy ilyen megértő vagy! Már másodszor szólítottál papának... de örülök, hogy most nem az erőszakos zsarnokot látod bennem... de hát tudod, hogy mi lesz akkor... annyiszor elmondtam már neked...

– Bocsáss meg apám, kérlek! Akkor nem figyeltem rád. De ígérem, hogy most roppant figyelmes leszek, csakis a szavaidra figyelek, semmi másra!

– Gangellár nem szeret téged. Ez biztos. Neki csak a városunk kell.

– Nem lehet egynél több város királya.

– De lehet. Megtörténik néha, hogy egy ideig több városnak is ugyanaz az uralkodója. Ez nem sokáig szokott tartani. De megtörténik. Azalatt teljesen kirabolná Habedát. Gangellár azt reméli, hogy a férjedként könnyebben jut hatalomra. Hogy lesznek Habedában, akik őt támogatják. De ilyenek nem lesznek! Leányom! Téged a legtöbben utálnak a viselkedésed miatt! Ha Gangellár észreveszi, hogy mit sem nyer veled, elűz maga mellől! Akár meg is ölet! A te érdekedben kérlek, menj férjhez valaki máshoz, egy olyan férfihoz, aki a városunkból való! Tudom, hogy megveted a habedaiakat, még a személyzeted is csupa olyan emberből áll, akinek már a neve is mutatja, hogy nem idevalósi, de kérlek rá! Sok nagyúr szívesen lenne a férjed! És ez kötelességed is! Ha elmész Gangellárhoz, a halálom után azonnal kitör a trónviszály, rengeteg vér fog folyni, hogy ki legyen az új király, hiszen fiam nincs! De ha te feleségül mész valamelyikhez, az egészen más lesz, akkor hamar elrendeződik minden, vér nélkül! Kérlek lányom, legyen eszed, hallgass rám és mentsd meg a várost a széthúzástól, az erőszaktól! Neked is úgy lesz a legjobb!

– Megígérem, hogy nem megyek hozzá Gangellárhoz.

– Jaj, de örülök neki! Ó, édes leányom! – azzal a király két karja kinyúlt, s magához húzta Nevető Tűz fejét. Megcsókolta az arcát.

– Nem lesz semmi baj, papus, csak pihenj nyugodtan! – simogatta meg Nevető Tűz is a király arcát. – De tudod mit, én nem bírom nézni, hogy mit tesz veled ez az átkozott doktor! Idefigyelj papus, te hiszel abban, hogy ez a sok büdös füst jót tesz neked?!

– Én már semmiben sem hiszek, tudom, hogy hamarosan meghalok. Nagyon rosszul vagyok! Perceim sincsenek hátra talán; ezért is hívattalak! De ugye nem hazudsz? Tényleg nem szöksz el a halálom után Gyázsába?!

– Persze, hogy nem. Akarod, hogy megesküdjek neked Zadán istenre? Vagy akár mindegyik istenre?

– Beérem az ígéreteddel.

– Megígérem. Esküszöm! – és Nevető Tűz örült, hogy most nem hazudik. *Őneki* valóban esze ágában sem volt Gangellár feleségévé lenni. Egyelőre másé sem. Valószínűleg soha életében sem lesz senki felesége. Vipó néne mindig óvta a házasság gondolatától.

– Apám, hadd tegyem meg érted, amit tudok! Hadd engedjem be ide a friss levegőt!

– A doktor azt mondta, megöl.

– Az egy tudatlan barom. Mit is várasz tőle, a nevét sem tudja leírni!

– Te sem, leányom.

– Nekem nem is kell tudni, nő vagyok. Különben pedig... igenis le tudom írni.

– Hogyhogy?

– Tudd meg apám, hogy az utóbbi napokban megtanultam olvasni! Írni is.

Merész kijelentés volt ez Nevető Tűz részéről! De kénytelen volt erre. Ha a király kihúzza még néhány napig, úgyis megtudja. És Nevető Tűz úgy gondolta, megkockáztatja a dolgot. Neki nagyon fontos volt, hogy a király életben maradjon még egy ideig. Hátha sikerül! Dupla vagy semmi! Ha a király meghal, ő úgysem lesz királynő. Pedig az volna az igazi!

– Te tudsz olvasni?! – ámult a király.

– Írni is.

– De hiszen azt még én sem tudok!

– Én igen. Hadd engedjek be egy kis levegőt! Jót fog tenni! Nem veszed észre, milyen nehezen lélegzel?! Ez a füsttől van!

– Nem attól.

– Attól is!

– Nekem mindegy – legyintett fáradtan a király. – Úgyis meghalok! De hogy te tudj olvasni...! Ez tréfa?!

– Nem tréfa – azzal Nevető Tűz nem is várt újabb engedélyre, két mozdulattal letépte a király ágya mellől a függönyöket, majd az ablakokhoz szaladt, ott is megtette ugyanezt, s kitárta azokat. A huzattól a füst kavarogni kezdett, s lassan kikúszott a szabadba. A király pislogott a szemét ért fénytámadás miatt.

Nevető Tűz bejárta a nagy termet, s ami füstölőt csak talált, mind kidobta az ablakon. Így tett az orvosságokkal is.

– Lányom! A gyógyszereim!

– Mondd papus, szívesen eszel szart?

– Mi?! Hogy én?! – ámult a király. – Már azt hittem kedves vagy velem, de hogy beszélsz?!

– Mindjárt elmondom, mi van ezekben a gyógyszerekben! – és Nevető Tűz sorolni kezdte az ürüléket, köpetet, galandférget, takonyt, s a többit. Hosszú lista volt, végül ezt mondta:

– Elnézést, ha netán kifelejtettem valamit! Mondd, te elhiszed, hogy használ?

– Nem. Hiszen érzem, hogy nem használ.

– Na látod papus!

– De nem hiszem, hogy ez volna a gyógyszerekben.

– Akkor mindjárt bebizonyítom! – szólt Nevető Tűz, és az ajtóhoz lépett. Odakint várakozott a saját testőrkapitánya is, s persze a doktor is.

– Testőrkapitány! Gyere velem be apámhoz! Gyere te is! – intett a doktornak.

Azok bejöttek. A nagy szellőztetést látva a doktor rémülten kiáltott fel.

– Ez hallatlan! Megölik a beteget!

– Kuss! – szólt Nevető Tűz, és hirtelen úgy gyomron rúgta, hogy a doktor összegörnyedt. Úgy vélte, ez jót tesz a hírnevének. A király így nem gyanakodhat, hogy ő nem a régi Nevető Tűz.

– Felelj nekem: mi van ezekben a gyógyszerekben?!

– Milyen gyógyszerekben?

– Amiket az imént dobtam ki!

– Kidobtad a drága gyógyszereket?! De hiszen...

Ebben a pillanatban kénytelen volt felordítani, mert a testőrkapitány hátulról a lába közé nyúlt, és megcsavarta a férfiasságát.

– Arra válaszolj, amit az úrnő kérdezett! – és Nevető Tűzre pillantott, hogy meg van-e elégedve azzal, amit tett. Meg volt. Annyira, hogy Nevető Tűz tündérien mosolygott rá. E mosolytól a testőrkapitány férfiassága is fickándozni kezdett, de tudta, hogy ez sajnos teljesen reménytelen. De legalább kivívta a királylány tetszését!

– A gyógyszerekben különböző fakérgek vannak... porrá őrölve... meg aranypor, ezüstpor, gyógynövények... – mondta a doktor, miután már tudott beszélni.

– Hát még?!

– Hát... mindenféle, amik kellenek a gyógyuláshoz...

– Halljuk csak, mik ezek a mindenfélék!

– Hát...

– No, csak ki vele! – biztatta őt a király is. Úgy látszik még egy haldoklót is érdekelhet néha valami!

Például, hogy mit kell megennie.

– Újszülött bárányok szeme...

– Gondolom nyersen – szólt közbe Nevető Tűz.

– Természetesen, másképp nem hat...

– Aztán? Figyelj, ne úgy kelljen kiverni belőled!

– Hát, izé... halva született csecsemők köldökzsinórja... Öngyilkosok epéje... a felséges király saját ürüléke...

A király, bár már nem hitte volna, hogy képes rá, felült!

De csak azért, hogy rögvest elokádja magát.

– Azt hiszem ez engedélynek tekinthető arra, hogy a jó doktor úrral azt tegyek, amit akarok! – szólt Nevető Tűz, s így fordult a testőrkapitányhoz:

– Tanítsd meg repülni!

– Azt hogy kell, úrnőm?

Válasz helyett Nevető Tűz csak szó nélkül a nyitott ablakok felé mutatott.

– Aha! Értem már! Jól van te okostojás, kövesd csak a szarkupacaidat! – kiáltotta a testőrkapitány, majd galléron ragadta az orvost, s már ki is dobta az ablakon. S a király szobája

mindössze az első emeleten volt ugyan, de a doktor olyan szerencsétlenül esett, hogy azonnal nyakát szegte.

De senki nem bánkódott miatta.

– Mennyi pénzt adtam neki... mindössze a saját *szaromért*... – nyögdécselt a beteg király.

– Sebaj papus, még mindig jobb mintha más szara lett volna... és a pénz miatt ne aggódj, mindjárt visszaszerezzük! – és intett a testőrkapitánynak. – Eredj, és minden értéket vitess át a lakosztályomba a doktor szobájából!

A testőrkapitány elsietett.

– Ugye papus mindjárt jobban vagy egy kicsit?! Na gyere, ezt a sok mocskot mindjárt letakarítom rólad! – azzal a lepedőt lerántotta az ágyról, és megtörölgette vele a király összehányt ábrázatát és kézfejét.

Ahogy törölgette, figyelmes lett a csuklón levő vágásra is.

– Ez mi?

– Érvágással kezelt... – nyöszörgött Bícs király. – A tálka az ágy alatt van...

– Ostobaság! Az csak legyöngíti az embert! – azzal Nevető Tűz lehajolt, felemelte a tálat, ami tele volt alvadt vérrel, s bár ez a király vére volt, de ezt is kidobta az ablakon.

Mikor visszafordult, a király még mindig ült, de intett neki.

– Gyere hozzám!

Nevető Tűz odament. A király hangjában már valamivel több életerő csengett.

– Ülj le! – mutatott az ágy szélére.

Nevető Tűz leült.

– Ki vagy te? – kérdezte a király.

Nevető Tűz ereiben szinte megfagyott a vér.

– Ho... hogy érted ezt?! – kérdezte, hogy időt nyerjen.

– Te nem vagy az én lányom! – jelentette ki a király határozottan.

– Dehogynem! Ugyan ki más lennék?!

– Azt neked kell tudnod. De Nevető Tűz, ha megbocsát is nekem, ha megjavul is, akkor sem tanul meg olvasni. Főleg nem írni is. De ez még semmi, ezt füllenthetted is volna, hogy örömet okozz nekem. De az biztos, hogy Nevető Tűz soha életében le nem törölte volna rólam a hányadékot!

Dormilla nem szólalt meg. Azon gondolkodott, megpróbálkozzon-e vele, hogy a párnát rászorítja a király arcára. De nem volt hozzá kedve, s a király most, talán épp az ő szellőztetésének hála, eléggé életerősnek látszott, ha nem is a védekezéshez, de ahhoz, hogy időben kiáltson egy nagyot. Ezt nem teheti hát meg!

– De felséges apám... – kezdte.

– Elég! Kevés az időm, haldoklom! Kérlek, mondd meg az igazat! Ne félj, nem büntetlek meg! Hálás vagyok neked, mert nem kell több undokságot nyelnem! De könyörgök neked akárki légy is, mi van a lányommal?! Él még?! Ugye... ugye... – és a király hirtelen felkiáltott. – Értem! Elment Gyázsába, ugye?!

És Nevető Tűz nem tehetett mást, rábólintott:

– Úgy van, felséges király!

De ezen kívül egy szót sem szólt. Nagyon megrázta, hogy egymás után kétszer is leleplező-dött. Előbb Kappí, a hetéra jött rá, hogy ő nem a királylány, most meg maga a király... és kétségkívül ez a veszélyesebb a két eset közül!

Most már biztos, hogy nem lesz királynő. De pillanatnyilag nem is érdekelte ez. Csak sikerül-jön kijutnia a palotából! Milyen jó, hogy az utolsó pillanatban visszaszerezte a papnő-bizonyítványt! De jó lenne még papnőnek lenni mondjuk Gigliorában!

– Miként történt ez a csere? – kérdezte a király.

Dormilla nem tehetett mást, és elmondott mindent. Méghozzá hosszan, lassan, bő lére eresztve, attól kezdve, hogy ő tulajdonképpen hetéra. Nem minden hátsó gondolat nélkül tett így: ha elég hosszú ideig mesél, talán közben meghal a király, s akkor senki le nem leplezi! A haldoklók néha minden átmenet nélkül halnak meg, egyik pillanatról a másikra!

De a király úgy látszott, hogy semmi vágyat nem érez egyelőre a meghaláshoz, sőt, egyre jobb színben mutatkozott, lámcsak, mégis jót tett neki a friss levegő, ahelyett, hogy megölte volna!

Dormilla nagyon kihangsúlyozta, hogy ő csak kezdetben tanult hetérának, de még szűz, mert időben átment a papnőiskolába, s hogy ő képesített papnő, de még annál is több: főpapnő, diászilisz maetiszpa! Ezt többször is elmondta. Azt is, hogy erről még bizonyítványa is van, meg is mutatta azt. Jó, ha a király eszébe vési, hogy ő kicsoda, mert már a papnők megölésétől is óvakodni szoktak az emberek, hát még mekkora vétek lenne egy diászilisz maetiszpa megölése!

Persze ki tudja... ha a király megdühödik, ki tudja mi lesz...! Ezért gondosan kirészletezte, hogy milyen nyomorúságos helyzetben volt, nem tehetett mást, mint hogy engedelmeskedik a királylánynak.

– Persze, persze... idefigyelj te izé... elfeledtem a nevedet... mindegy is! Látom rajtad, hogy félsz! De nem kell félned! Nem bántalak! Ismerem én a lányomat, tudom, hogy nem lehet ellenkezni vele! – sóhajtott a király. Majd, mert Nevető Tűz úgy vélte itt abbahagyhatja a tör-ténetet, ugyanis nem akart kitérni arra is, hogy neki szándékában állt tartósan berendezkedni az ittmaradásra, becsapva így mindenkit, s mert a csönd kezdett nagyon nyomasztóvá válni, a király megkérdezte:

– Mikor is történt ez? Tegnap?

– Igen, felséges királyom.

– Aha. De hiszen akkor már rég megszökhettél volna! No hát, no hát! De nem szöktél meg!

– Nem – felelte Dormilla, és hallgatott. Megmaradt e szűkszavúság mellett, mert tudta bármit mondjon is, azzal önmagát vádolja. Hanem a király nem hagyta annyiban.

– Visszatérhettél volna Gigliorába úgy is, hogy viszel egy nagy rakás pénzt magaddal a lányo-méból.

– Igen, felséges királyom.

– Hagyd ezt a felségezést, mondd inkább, hogy papus, mint eddig! Az olyan jólesett!

– De hát nem tehetem felséges királyom, mert tudod már, hogy nem vagyok a lányod!

– Most mitől lettél hirtelen ilyen tisztességtudó?! – kérdezte gúnyosan a király. – Hát nem az volt-e a terved, hogy úgy teszel, mintha a lányom volnál?! Hogy megkíséreled mindenkivel elhitetni, hogy te vagy a királylány?! Hát nem ezért maradtál?! Most már nyugodtan szólíthatsz akár papusnak is! A lányom úgysem tette soha... papának sem nevezett... – és elmerengett. Majd így szólt:

– És mi lett volna a terved akkorra, amikor kiderül, hogy két Nevető Tűz van?

Dormilla már nem tehetett mást, ezt mondta:

– Erre nem volt részletesen kidolgozott tervem. Majd megláttam volna, mit hoz az idő. Bíztam benne, hogy okosabb vagyok, mint Nevető Tűz. És nem is éreztem bűnnek, amit teszek. Nem én kezdtem ezt az egészet, és neki úgyis jó helye van ott a másik városban a király feleségeként!

– És a lányom mérget adott neked, hogy öljél meg, azt mondtad, ugye?

– Igen, felsé... papus.

– És tényleg úgy nevezett, hogy vén fasz?

– Már nem emlékszem minden szavára, de így valahogy. Efféle szavakkal. Nem is egyszer.

– De te nem mérgeztél meg. Sőt igyekszel megmenteni. Hajaj! – sóhajtott a király.

– Akár hetéra legyek akár papnő, egyiknek sem a gyilkosság a feladata! – jelentette ki büszkén Dormilla. Eszébe sem jutott magyarázgatni, hogy neki mennyire fontos lett volna a király élete – persze a *tudatlan* király élete, aki nem tud a személycseréről!

A király megint sóhajtozni kezdett, majd így szólt:

– Megnyugodhatsz. Nem ártok neked. Én úgyis meghalok perceken belül. Nem is tudom milyen csoda lehet, hogy még mindig élek! Talán valóban jó ez a friss levegő... talán a napfény is... én meghalok, de téged nem árullak el. Hagyom, hogy megvívd a harcot, hogy királylány lehess! A lányom tényleg maga akarta, ami történt. Mindent elhiszek neked. Hiszen ismerem őt! Köszönöm, amit értem tettél! De ha én nem árullak el, kérek valamit tőled cserébe!

– Hallgatom! – szólt Dormilla.

– Imádkozz értem, diászilisz maetiszpa!

– Meg fogom tenni! – ígérte Dormilla.

– Akkor jó! – azzal a király megragadta Dormilla csuklóját, hátradőlt az ágyon, és behunyta a szemét. Várta a halált, és Dormilla is tudta, hogy a király várja a halált. A halál általában el szokott jönni azokért, akik tudják, hogy már semmi dolguk az életben.

Jó negyedórán át várta a halált Bícs király, de az csak nem jött! És végül a király is be kellett lássa, hogy neki egyelőre nem sikerül meghalni! Márpedig az a bölcs ember, aki nem erőlteti azt, ami nem megy!

S ha a király nem tudott is írni, de ezt ő is tudta. Felült az ágyban. Méghozzá könnyedén! Nagyon is könnyedén! Már-már túlontúl könnyedén!

Annyira könnyedén, hogy ezzel még Dormillát is meglepte.

– Nem megy! – szólt a király.

– Mi nem megy, papus?

– Az, hogy nem jön.

– Mi nem jön?

– Hát a halál! A csuda vigye el, már egészen beleéltem magamat, hogy meghalok, már számot vetettem egész életemmel, már teljesen beletörődtem, megnyugodtam a gondolatba, már szinte örültem is neki, mert végre nem lesz már semmi, ami nyugtalanít, idegesít – s erre tessék! Nem tudok meghalni! Nem, nem és nem! És ez is az én átkozott leányom miatt van! Ő az oka! Igenis ő! Mert ahogy fekszem itt, nem a mindent beborító jótékony sötétségre gondolok, hanem egyre csak arra, hogy mit tett! Hányszor mondtam neki, hogy ne tegye, de ő csak azért is elment, hogy, néven nevezve a dolgokat, jól megbaszassa magát azzal a semmirekellő himpellérrel, akinek a városunkra fáj a foga! Az kéne neki, nem a lányom! Úgy van, az! Az ezüst meg a feketeszén! Igen! De hát ezt még meg is értem, ő is király, az a dolga, hogy a városát naggyá tegye! De a lányom! Ó jaj nekem! Szégyen és gyalázat! Te, aki hetérának tanultál, még szűz vagy, ő meg már biztos, hogy nem az, vagy épp mostanában fekszik be az ágyba Gangellár mellé! Az én lányom!

Legyintett egyet.

– De még ez is hagyján. De hogy meg akart mérgezni engem! Engem! Az apját! Hát érted ezt, te izé... mindig elfeledem a nevedet, de mindegy... hát érted ezt, itt fekszem az ágyban, és arra kell gondolnom, hogy a halálomat akarta! Ahelyett, hogy a halálra gondolnék, erre kell gondolnom! Még utolsó pillanataimban sem hagy nekem nyugalmat! Hát miért kellett neki mérgezéssel próbálkoznia, úgyis tudta, hogy a halálomon vagyok, ezt a kis időt igazán kibírhatta volna! És képes lett volna zűrzavarba taszítani az egész várost, csak mert neki annyira kellett az a fickó, az a Gangellár, az a tejfölös szájú ifjú királyocska!

Most megszólalt Dormilla.

– Azt hiszem, nem akart ő örökre ott maradni, valahogy úgy gondolta, hogy Gangellár oldalán majd nyugodtan uraskodhat továbbra is, például, hogy Gangellár marad abban a városban, ő meg itt, névleg Gangellár helytartójaként, de valójában azt csinálhat, amit akar.

– Hát ebből nem eszik! – szólt határozottan Bícs király, azzal csodák csodája, de már nem is felült, hanem felállt! Felállt, felkelt az ágyból, hetek óta először. – Azért sem halok meg! Azt már nem! Sokat elnéztem a lányomnak, de ezt már nem fogom! – azzal az ablakhoz lépett, kinézett rajta, két karját széttárta, és nagyot szívott a friss levegőből. – Ez igen! Mégiscsak sokkal kellemesebb így, mint a büdös füstben! Köszönöm neked, te izé... hát már megint elfeledtem a nevedet! Hiába, ha meglátlak, muszáj úgy gondolnom rád, mint Nevető Tűzre! Ne félj semmitől sem, nem engedem, hogy bárki is bántson! Tudod, engem az sem zavar, ha nem lennél diászilisz maetiszpa, csak egy igazi hetéra. Miért is zavarna, a hetérák műveltek, okosak... – és a király szemét hirtelen könny futotta be. – Ismertem egyszer egy hetérát... az nem így nézett ki, mint te... vörös volt a haja... de ugyanilyen okos volt! Már meg is beszéltük, hogy a feleségem lesz... de aztán itt hagyott! Eltűnt! El sem köszönt! Nem tudom mi lehet vele... pedig mennyire szerettem! De hát ő biztos nem szeretett. Igaza is lehetett, vén vagyok már, három éve is az voltam... lányom lehetett volna... bár furcsállottam, a hetérák nem törődnek az életkorral, csak a pénzzel, s mellettem igazán nem szűkölködött...

– Én tudom, mi van vele! – szólt boldogan Dormilla. Most egy életre lekötelezi a királyt!

– Honnét tudhatnád! – kételkedett a király.

– Azt a hetérát úgy hívták, hogy Kappí, igaz?

– Igen, igaz! Igaz! Ismered talán?! Kérlek, ha ismered, szólj neki, hogy jöjjön vissza hozzám! Mindent megadok neki! Mindent! Nem tud olyat kérni, amit ne teljesítenék! Neked is mindent megadok! Csak szólj neki! Egy szó szemrehányást nem fogok tenni neki, miért ment el, meg sem kérdezem, hogy hol volt, csak hadd lássam újra!

– Jó. Én valóban tudom, hogy hol van Kappí, és ide is hozom neked papus, ígérem, de te is emlékezz az ígéretedre! Ugye azt mondtad, hogy nekem is mindent megteszel?!

– Igen, igen, halljam mit kérsz?! Mondd gyorsan, aztán eredj máris, mert soká tarthat az út hozzá, s mielőbb látni akarom őt! Mondd tehát gyorsan, mit kérsz!

– Egy igazán kicsiny semmiséget, jelentéktelen apróságot!

– Már sejtem, hogy valami hatalmas dolog lesz, azok a kérések szoktak így kezdődni! De sebaj, megteszem, hiszen ez nekem egy új élet, amit szinte te adtál nekem! Mondd bátran!

– Eltaláltad király, valóban hallatlan dolgot kérek! Soha ki nem találtad volna! Azt kérem, hogy amint idehoztam eléd Kappít – nos, az első dolgod éppen az legyen, hogy megkérdezed tőle, hol töltötte ezt a három esztendőt!

– Mi... tessék?!

– Hallottad! Ne feledd: megígérted! És most mondd papus, mehetek? Hozhatom őt?

– Igen, igen! Mikorra érsz vissza? Sietni fogsz, ugye? Hány napba telik oda az út, mikorra várhatom őt?!

– Tudod mit, szemtelen leszek, mintha én lennék Nevető Tűz: pisild ki magadat, mire végzel vele, már meg is ölelheted! – azzal Dormilla már szaladt is ki a teremből. A testőrök nem tudták, hogy mi van vele, de ha ő fut, ők is futnak! Követték úrnőjüket.

Dormilla lihegve esett be a szobájába. Kappí természetesen már ott várta.

– Gyere! Megyünk máris a királyhoz! – szólt Dormilla.

– De hát... én azt hittem, hogy...

– Én is! De a király már tud mindent! Más viszont nem! És látni akar téged! Hihetetlen, mekkora szerelembe esett irántad! Egyet jegyezz csak meg: semmit nem kell eltitkolnod! – s már futott is vissza a királyhoz, Kappí a nyomában. Méghozzá lihegve. A börtönben elszokott a mozgástól.

Bícs király igazán ostoba képpel várakozott a szobájában. Túl gyorsan peregtek a számára az események! Előbb majdnem meghal, aztán megjavul a lánya, aztán kiderül, hogy szart etettek vele gyógyszer helyett, aztán kiderül, hogy a lánya nem a lánya, aztán az derül ki, hogy a lánya meg akarta mérgezni, aztán az, hogy mégsem tud meghalni, s most az derülne ki, hogy Kappí mindjárt itt lesz?! De hát hol volt eddig, ha ilyen hamar ideérhet?!

Megtudta. Nagyon hamar megtudta. Mert Kappí valóban jött, és csodaszép volt, mint mindig, legfeljebb nagyon sápadt. És Bícs király megölelte, csókolta, ahol érte, és szinte észre sem vette, hogy megkérdezte:

– De hát hol voltál eddig, szerelmem?! – és ezt nem is ígérete miatt kérdezte, arról tökéletesen megfeledkezett, egyszerűen kitört belőle a kíváncsisága miatt.

S erre Kappí nem tehetett mást, de nem is akart mást tenni, mint hogy megmondta az igazat: Nevető Tűz egy éjszaka a leghűbb embereivel rátört, elfogta, jól megverte, és börtönbe csukatta!

S erre igazán lelohadt a király szerelmes kedve, de ez már nem számított. Előbb a lánya miatt érzett harag adta vissza az erejét, most meg a váratlan öröm, a megtalált, korábban elveszettnek hitt kedves!

S most érezte, hogy újabb erőadag önti el: ismét harag a leánya miatt! De ez sokkal mélyebb, sokkal sötétebb harag volt már!

– Azt még talán meg tudtam volna bocsátani neki, hogy az életemre tört! Nehezen, de talán igen. Én már úgyis öreg vagyok, nincs sok időm hátra, nekem már mindegy! De te, ó, te, Kappí! Te, aki okos vagy! Szép vagy! Fiatal vagy! Hogy veled ezt tegye! Nem! Ezt már nem nézem el neki! Esküszöm az összes istenekre, hogy ezt nagyon megkeserüli! Ezért keservesen meglakol!

Kappí csak mosolygott e szavakra és bólogatott. *Neki* aztán igazán semmi kedve nem volt lebeszélni a királyt a bosszújáról!

– Ezennel kitagadom őt! Nem a lányom többé! Nem is ismerem, nem az én vérem! És ezt mindjárt ki is hirdetem, hadd tudja meg mindenki, hogy... De nem! Nem!

És hirtelen Dormillára nézett.

– Nem így lesz! Te izé... hát a csuda vigye el, a kutya meg a mája, hát mindig kimegy a neved a fejemből! De mindegy! Nem számít, jobb is, ha nem tudom! A te neved – *Nevető Tűz*! Ezennel te vagy a lányom! Tényleg szólíthatsz papusnak! Azt a hülye tyúkot Gyázsában – azt ezennel nem ismerem! Nem is tudok róla, hogy ott élne valaki rokonom! Ha valaha esetleg hallat magáról, nem is lehet vitás a számomra, hogy nem más, csak egy hitvány csaló! Te vagy a lányom! Nemcsak, mert úgy nézel ki, mint a lányom, de igazság szerint mindig szerettem volna büszke lenni rá! Azt nem szerettem volna, ha hetéra lesz, mert az én lányom ne legyen fűvel-fával, de te nem is teszed ezt, te csak a tudást szerezted meg hozzá! És papnő vagy! Diászilisz maetiszpa! Ó, igen, te méltó vagy hozzám, lányomnak!

– Te – *diászilisz maetiszpa vagy*?! – ámult Kappí, kerekre tágult szemekkel nézve Dormillára. Dormilla válasz helyett csak az ölébe dobta a bizonyítványát.

– És neked köszönhetem, hogy visszakaptam Kappít, s meg is gyógyítottál, hogy még egy kis ideig élvezhessem a társaságát! De nem! A mindenségit! Esküszöm, hogy ez nem kis idő lesz! Még élni akarok két, három, sok évig! Mindketten hetérák vagytok, te még papnő is, ezentúl rátok hallgatok! Legyen mindenben úgy, ahogy akarjátok! Egyetlen feltételem van: úgy cselekedjetek, hogy a lányom... azaz dehogyis, nem a lányom, az a csaló, az a tehetségtelen, vérszopó boszorkány, aki ott Gyázsában fenekedik ellenem, az soha az életben be ne tehesse a lábát nemhogy a palotába, de még Habedába sem!

– Úgy lesz, papus! – mosolygott rá Dormilla olyan kedvesen, hogy az öreg királynak könnybe lábadt a szeme.

– Igen... tudod, nem is hiszem igazán, hogy te nem vagy a lányom! Az én lányomnak ilyennek kell lennie! Nekem egyszerűen *jár* az, hogy szeressen a lányom! Úgy kellett legyen, hogy igaza volt biztos apádnak, hogy te nem az ő lánya vagy! Neked én vagyok az apád, ez biztos, érzem itt belül! Valamiképpen kicserélhettek benneteket születésetekkor!

– Egészen biztosan ez történt! – bólintott udvariasan Dormilla, majd így szólt:

– Akkor ugye most bejelented mindenkinek, hogy én, a lányod visszaadtam az egészségedet?

– Hát persze! – állt fel a király, és az ajtó felé indult, balján Kappíval, jobbján Nevető Tűzzel. S közben ezt mondta:

– Utána pedig megebédelek! Napok óta semmit nem ettem, étvágytalan voltam, de most farkaséhes vagyok! Annyira, hogy estére ökörsütést rendeztetek! És nem biztos, hogy sok marad belőle nektek! – és jókedvűen felkacagott. És egyre csak nevetett, amíg ment végig a folyosón, és a testőrök úgy néztek rá Nevető Tűzre, aki csodát tett, mert feltámasztotta a királyt, mint aki egészen biztos, hogy boszorkány. Mert a király nemcsak makkegészségesnek látszott, de úgy nézett ki, mint aki legkevesebb tíz esztendőt fiatalodott is.

9. fejezet
A hetéra királynő

A király váratlan felgyógyulása igazán nagy hír volt! Az emberek szinte mást sem tudtak tenni a palotában, csak a fejüket csóválták. Némelyekben nem csekély riadalmat is keltett az esemény. Azokban, akik már oly biztosra vették Bícs király halálát, hogy elloptak valamit: s hozzá nem csak készpénzt. Azt főleg a kincstárnok lopott, de vesztére, mert ha a király nem is tudott még olvasni sem, számolni annál inkább, s pontosan tudta, hogy mennyinek kéne ott lenni! S most enyhén szólva csodálkozott, miként lehet az, hogy ő valami fél esztendeje betegeskedik, ezalatt volt adószedés is, s mégis kevesebb a pénz, mint ami betegsége előtt volt!

A kincstárnokot azonnal karóba húzatta, a vagyonát elkobozta, és ez okos döntés volt, mert a kincstárnok házában a hiányzó pénznek legalább a felét meg is találták.

Akadtak azonban olyan termek is a palotában, ahol a király éles szeme észrevette bizonyos tárgyak hiányát – érdekes, ezek kivétel nélkül a legértékesebb tárgyak voltak, mind aranyból, de legalábbis ezüstből!

S ezeknek nem mindegyike került valaha is elő...

– Micsoda rablóbandában éltem eddig! – füstölgött a király.

Mindez azonban csak azután történt, hogy a király megebédelt. Azután meg még mindig nem ilyen apróságokkal törődött, hanem az egészségével. Természetesen Nevető Tűz tanácsára, de Kappí is helybenhagyta Nevető Tűz minden tanácsát. Ez fontos volt, mert azért lehetetlen lett volna nem észrevenni, hogy a király állandóan Kappíra pislog, őt tartja az igazán döntő, fontos személynek. De Kappí csak annyit mondott neki, hogy nem is tehet annál okosabbat, mint hogy Nevető Tűzre hallgat, mert az ugyanolyan hetéra, mint ő, s mindamellett diászilisz maetiszpa is, tehát kétségtelen, hogy okosabb nála!

Nevető Tűz pedig úgy döntött, hogy a király vegyen előbb forró fürdőt, majd hideg fürdőt, s ezután szaunázzon egyet!

– Bevallom – mondta tűnődve a királynak – nem vagyok teljesen biztos benne, hogy túléled-e a szaunát, papus, mert ha a szíved gyönge, akkor ez kockázatos kúra! De amennyire megítélhetem, neked nem annyira a szíveddel, sokkal inkább a tüdőddel van bajod! Valami gyulladás lehet benne! Ezért is lett olyan látványos a közérzeted javulása, amikor beengedtem a friss levegőt! Hiszen amúgy is nehezen lélegeztél, s erre azt a kevés levegőt is kiszorítja belőled a füst! De igazából nem gyógyítottalak meg, ugyanilyen lettél volna nélkülem is, ha nem ront az állapotodon az az ostoba doktor! Most azonban ideje, hogy valóban egészségessé legyél, s erre jó lesz a szauna! Az jól megtisztítja a véredet! Én is megfáztam egyszer gyerekkoromban, aztán a tanárnőm berakott a szaunába, volt ott minden bajom, jött ki belőlem a takony literszámra, izzadtam, mint egy ló, köpködtem, hörögtem, de végül vagy negyedóra után már egészen jól éreztem magamat, megszerettem a szaunát, mert nem abban volt a hiba, hanem a betegségemben, s amikor kijöttem onnét, utána már kutya bajom sem volt!

– Elhiszem gyermekem, de két dologra kérlek!

– Hallgatlak!

– Az egyik, hogy ne emlegess nekem iskolát, ilyesmit, mert még valaki meghallja! A másik, hogy mondd már el, ugyan mi a csuda az a szauna?!

És Nevető Tűznek eszébe jutott, hogy ez valóban olyasmi, amit inkább csak Gigliorában és annak környékén ismernek. Elmagyarázta.

– Aha, tehát amikor már jól átmelegedtem, ugorjak be a hideg vízbe? Hm! – ráncolta össze a homlokát a király.

– Nem fogod nagyon hidegnek érezni! – biztatta Kappí. – Én is csináltam mindig, ha csak tehettem!

– Ha ez nem hoz rám szívbajt, akkor biztos is, hogy semmi más sem! Még szerencse, hogy a szívemmel soha nem volt bajom! Na jól van! Megteszem, mert nagyon remélem, hogy valóban meggyógyít, de tudjátok meg, hogy nem annyira magamért, inkább érted szeretnék egészséges lenni, drága Kappí, mert tudom, hogy undorító lehet neked egy ilyen taknyos öregembert ölelgetni! Pedig arról nem mondok le, már ma este is akarlak, mert most, hogy visszakaptam a lányomat, nemcsak gyógyultnak, de igencsak fickósnak is érzem magamat! S ha már öreg vagyok és ezen nem lehet segíteni, legalább beteges ne legyek!

– Nem vagy te öreg papus, talán ha ötven éves!

– Épp annyi, lányom, éppen annyi! – azzal a király hirtelen elordította magát, olyan erővel, hogy a két nő ugyancsak összerezzent.

– Ide elém az intézőt!

Néhány perc múlva rohanvást közeledett feléje a férfi.

– Megparancsolom, hogy azonnal építs ide az udvar közepére egy szaunát!

– Az mi, felséges királyom?!

– Ostoba, még ezt sem tudod?! Na, majd a lányom elmagyarázza neked! De úgy vigyázz, ha legkésőbb vacsorára el nem készül, a lenyúzott bőrödet terítem szőnyegként az ágyam elé! Hát micsoda dolog ez, hogy létezik a világban szauna, ez a remek gyógyítócsoda, te meg csak arra voltál képes, hogy azt a sarlatán doktort kerítsd elő nekem!

Nem csoda, hogy ezek után az intéző nagy-nagy figyelemmel hallgatta Nevető Tűz és Kappí magyarázatát a szaunáról! És megkönnyebbült, amikor megtudta, hogy az egész lényegében csak egy helyes kis faházikó, benne egy vaskályhával, ami köveket melegít, s kell legyen előtte egy lehetőleg kikövezett medence is, amiben friss, hideg víz van.

– Meglesz, meglesz – fogadkozott – mindjárt hívok ide néhány ügyes mesterembert, és hamar elkészül!

– Az jó lesz – nézett szigorúan a szemébe Nevető Tűz – mert ha nem vennéd észre, apám szeret engem, most én vagyok itt a palotában az összes isten egy személyben, tehát ne tőle félj, hanem éntőlem! A király lehet, hogy megbocsátana, ha látja, hogy még nincs kész ugyan, de készül – én azonban *soha*! A szauna készen muszáj legyen még vacsora előtt, s lehetőleg jóval előbb! Ha nem így lesz, teszek róla, hogy a lágyfosás kerülgessen téged, barátocskám!

– Úgy van, úgy van! – bólogatott mögötte a testőrkapitány. Mert az most is Nevető Tűz mellett volt. Az mindig ott volt, amikor Nevető Tűz beszélt valakivel, a királyt kivéve.

A szauna elkészültéig a király kénytelen volt beérni a fürdőkkel. Meg a jó ebéddel. Ebéd után pedig félrevonult egy kis magánbeszélgetésre Nevető Tűzzel. Persze, ez azért annyira volt csak „magán” beszélgetés, hogy Kappí is jelen volt. Kappíról nem mondott le a király. Beszéd közben is állandóan a kezét fogta.

Egy darabig a király nem szólalt meg, csak nézte a két nőt, hol egyikük-hol másikuk arcára vetette pillantását, szélesen mosolygott, majd ezt mondta:

– Visszakaptam a lányomat! Az én igazi lányomat! Ó, mégiscsak kegyes hozzám a sors! Igen, igen, tudjátok meg, hogy ebéd közben végig ez járt a fejemben, amit már mondtam is: biztos, mint a halál, hogy kicseréltek titeket csecsemőként! Valószínűleg rögvest a születésetek után, de legkésőbb néhány hónaposan! Így kellett történjen! Nem tudom, hogy miért, de biztos így volt! Talán... talán beteges voltál, féltek, hogy meghalsz, s akkor szomorú lennék, s idehozták helyetted azt a másik csecsemőt, akiből az a lány lett, aki most Gyázsában van! De mindegy is, hogy miért, biztos, hogy te vagy az igazi lányom! Még ha nem is történt ez, akkor is biztos te is a lányom vagy, és jogom van úgy dönteni, hogy két lányom közül melyik a kedvesebb nekem! Mert bizony fiatal koromban számos örömlánnyal és kurvával élveztem az életet, mit tudom én, lehet, hogy voltam azzal a nővel is, akit anyádnak tartasz! A számukat sem tudom, alig maradhatott olyan kurva és örömlány a városban, aki legalább egyszer ne lett volna az ágyamban! Akármelyiknél megtörténhetett, hogy gyereket szült tőlem! De én mégis azt hiszem inkább, hogy kicserélték a lányomat! Az lehetetlen, hogy te ilyen kedves légy, az a másik meg ilyen gonosz, undok, s közben ő legyen az igazi lányom! Te vagy az igazi! Ez biztos! Ezt érzem! Igen, érzem itt belül a szívemben!

Vipó nénénél azt tanulták a lányok, hogy a szív csak egy pumpa, ami a vért hajtja, s az érzelmek központja az agy, de most bölcsen egyik nő sem szólalt meg. Nevető Tűz tudta, neki csak jó, ha a király így érez, Kappí pedig szerette ugyan a maga módján a királyt, de annál is jobban Nevető Tüzet, aki kiengedte a börtönből. Bolond lenne bármit is mondani, ami annak ártalmára van, főleg, ha ebből a királynak semmi kára nem származik, sőt, még haszna lesz belőle inkább, hiszen az csak jó, ha a király megnyugszik, nem érez bűntudatot, amiért a saját lányát kitagadja, mert azt hiszi, hogy Nevető Tűz az igazi lánya!

– Nagyon gyakran megtörténik, hogy elcserélnek csecsemőket! Sokkal gyakoribb ez, mint hinnénk! – mondta végül a királynak. – Elég, ha lefizetik a bábát! Azért szokták ezt tenni szegényebb asszonyok, hogy az ő gyerekük gazdag körülmények közt nőjön fel! Olyanok ezek, mint a kakukkmadár! Nevető Tűz még szerencsés volt, hogy nem ölték meg a mostohaszülei gyerekkorában!

– És milyen szerencsés, hogy visszatalált hozzám! – ölelte őt át a király. – Ha már te is azt mondod Kappí, hogy a gyerekcsere nem is ritkaság, akkor az biztos úgy is van, elhiszem, amit egy okos hetéra mond! Ne is szóljatok semmit, úgysem tudjátok kiverni ezt a fejemből! Te vagy az én igazi leányom, ez biztos, mint a halál... azaz mit is beszélek, biztos, mint az, hogy nem haltam meg!

– Akárhogy is van, én tényleg apámnak érezlek! – mosolygott rá Nevető Tűz.

– Jól van! Akkor erről ne is beszéljünk többet! Lányom vagy és kész, méghozzá egyetlen leányom! De akkor úgy is kell viselkedned, mint a lányomnak!

– Hogy érted ezt, apám?

– Hát, többféleképp is... itt vannak először is azok a mocskos férgek, akik eddig megfosztottak tőlem, akiket a szüleidnek tartottál... ne is haragudj, de őket természetesen azonnal ki kell végeztetni! Árulóddá lehetnének, meg aztán meg is érdemlik, hiszen...

– Ne is folytasd jóapám, ezzel nem kell felizgatnod magadat, különben is árt neked az izgalom! Hát már elfeledted volna, hogy én egy művelt nő vagyok?! Amit most mondtál, az annyira kézenfekvő, hogy természetesen eszembe jutott, és már intézkedtem is! Be is tudom

bizonyítani neked: bármikor gyönyörködhetsz a karón száradó fejükben! – és most Nevető Tűz bátran elmondott mindent a királynak, mit intézett az elmúlt órákban.

– Lámcsak, valóban úgy viselkedel, hogy az méltó a lányomhoz! – csapott a térdére elégedetten a király. – Mennyire örülök, hogy bosszút álltál! Biztos, hogy te is érezted, hogy én vagyok az igazi apád! Igen, igen! Kimondhatatlanul örülök! S annak is, hogy kirúgtad a palotaszárnyadból azt a gyülevész csőcseléket! Igaz, hoztál is helyettük valami harmincat, de megértem, hogy kellettek neked megbízható emberek, s ezek még mindig sokkal kevesebben vannak, mint azok, akiktől megszabadultál! Helyes! Nagyon helyes! Kimondhatatlanul örülök! Igaz, hogy így utólag csak, de ünnepélyesen jóváhagyom minden intézkedésedet! Hozzám ugyan hiába fog futni bárki közülük az igazságát keresni! Nálad az igazság!

– Köszönöm apám!

– Milyen kár, hogy alig találtalak meg téged, kislányom, máris el kell, hogy váljak tőled!

– Micsoda?! – és Nevető Tűz e szót nem is mondta, inkább sikkantotta. A vér is megfagyott az ereiben!

– Pedig így van! – bólogatott a király. – No persze nem rögtön... néhány hét múlva... talán néhány hónapba is beletelik... de hát ha valóban a lányomnak tartod magadat, akkor meg kell tenned!

– *Mit?!*

– Hát azt, amit sosem kaptam meg *attól a másiktól*! Férjhez kell menned egy derék habedai úrhoz, aki majd követ engem a trónon! Elvégre nem tudhatom, meddig tart ki csodálatos gyógyulásom! Lehet, hogy nem sokáig! Gondoskodnom kell az utódlásomról, s mert fiam nincs, ez csak így lehet! Kötelességed ez, leányom, nem hagyhatod te is, nem nézheted el könnyedén, hogy a város vérbe, nyomorba, erőszakba süllyed!

Nevető Tűz arra gondolt, egykor ő egy király felesége szeretett volna lenni. Erre most itt a páratlan lehetőség. Igazán hálás lehet a sorsnak, már amiatt is, mert ehelyett a sorsa az is lehetett volna, hogy a király kivégezteti! De nem így történt, inkább még a király az ő legnagyobb támogatója! Ki hitte volna, hogy így lesz – ezt sosem merte volna remélni! Minden nagyszerű!

És mégis: zavarta valami! Vipó néne nagyon óvta őt a házasság gondolatától! Ha lesz egy férje, az akar majd uralkodni... persze, hogy az akar, hiszen az lesz a dolga, a férfi lesz a király...

– Mondd apám, ha lenne egy fiad, nem azt szeretnéd-e, ha az lenne a király?

– Dehogynem, persze, de csak nem akarod azt mondani, hogy tudsz egy fiamról is?!

– Nem, nem! Csak úgy beszélgetek veled! Vagy ellenedre van a társaságom?

– Jaj, hogy is mondhatsz ilyet!

– Tehát szeretnéd, ha az uralkodna. De miért?

– Mit kérdezed, tudhatnád! Az hús a húsomból, vér a véremből!

– És ha volna egy fiad, s nekem, a lányodnak volna egy férjem, mit szeretnél jobban: hogy az én férjem uralkodjék, vagy hogy a fiad?

– Persze, hogy a fiam! Ez csak természetes!

– De miért, hiszen a másik meg a lányod férje!

– Igen, de akkor sem a fiam! A fiam: az hús a húsomból, vér a véremből, mondtam már! Bizonnyal nagyon kedvelném a férjedet, főleg mert természetesen én választom ki, de azért az mégsem az én fiam!

– Aha. Tehát ez, hogy nekem férjhez kell menni, és a férjem legyen a király, ez csak egy jobb híján való döntés, mely muszájból született!

– Igen, nem is tagadom, de hát jobbat nem tehetünk! Nincs fiam! – sóhajtotta a király.

– De igenis tehetünk jobbat!

– Ugyan mit?

– Fiad nincs – de van másvalaki, aki hús a húsodból, vér a véredből! Van ugyanis lányod! Én magam!

– Te?!

– Nem te bizonygattad-e apám, hogy érzed, én vagyok az igazi lányod?!

– Persze, persze, nem is vonom vissza a szavamat, így érzem még most is, persze, hogy te vagy a lányom, de hát éppen ez az: csak a lányom vagy! Nem vagy fiú! Hogy is lenne az lehetséges, hogy egy nő legyen a király?! Ilyen még soha nem történt meg, amióta világ a világ!

– Tévedsz! – szólt most Kappí. – Nem is egyszer megtörtént már ez! Nem is egy városban, némelyikben többször is! Persze nem errefelé. Messzebb. És az igaz, hogy nem gyakori. Arrafelé is inkább kivételes esemény. S főleg olyasmiről volt szó, hogy amíg a csecsemő király felnövekedik, addig az anyját vagy nővérét ismerik el uralkodónak. Ez annyira nem gyakori, hogy sokan, mint te is drágám, azt hiszik, hogy ilyen még soha nem fordult elő! Pedig ez nem igaz. Mert azért, ha ez ritkaság is, de igazán nem példátlan! Ezt ne mondd! Én mint hetéra mondom neked, hogy így van, és remélem hiszel nekem!

– Ráadásul az a másik, a hamis lányod is úgy akarta valószínűleg, hogy miután hatalomra jutott itt Gangellár segítségével, ő uralkodjon itt, persze ennek nagy ára lett volna: hogy elismeri Gangellár főhatalmát, és szinte minden értéket elszállít neki! De attól még uralkodó lett volna, minden úgy történt volna, ahogy ő akarja! Én természetesen nem lennék idegen akarat kiszolgálója!

– De hát, hogy női király... király*nő*...

– Hát nem azt mondtad apám, hogy minden úgy lesz, ahogy azt mi akarjuk?

– Én főleg az egészségemet illető döntésekre gondoltam... s még azokra is úgy, hogy megmondjátok nekem, miként legyen, s aztán én beleegyezem, én döntök, enyém a végső szó...

– Ez is olyan, mint az egészség! Én mint orvosod, megparancsolom neked, hogy maradj távol mindentől, ami izgalmat okozhat, márpedig az uralkodás igazán sok izgalommal jár! Te mint király tudhatnád, hogy az milyen idegesítő! Te csak pihenj, szórakozz, de már a szórakozást is mértékkel, s legfőképpen úgy tedd e szórakozást, hogy Kappí társaságát élvezed! Ő biztos nem tesz semmi olyat, ami ártalmadra volna, hiszen művelt hetéra! És éppen elég sokáig is voltál kénytelen nélkülözni őt! Az uralmat meg bízd csak rám! Rendbe raktam a saját palotaszárnyamat is, megteszem én azt az egész palotával, de még a várossal is! Tudd meg, hogy egy nagyon okos valakit, nőt, természetesen, már el is hívtam, hogy siessen hozzám tanácsadónak, ha netán elégtelen lenne valamihez az én tudásom, majd ő segít! De nem hiszem, hogy elégtelen lenne a tudásom – azt hiszem kevesen vannak a völgyben, akik utolérhetnének ész terén!

– Úgy van! Tessék velem szórakozni! Nagy a lemaradásom, három év hiányát kell bepótolnom! – követelte Kappí is.

– Drága gyermekem, erre én boldogan hajlandó vagyok, szíves-örömest beleegyezem, hogy minden, de minden úgy legyen itt a palotában, ahogy akarod, tőlem akár az egész városban is, de ez csak addig lehetséges, amíg élek! És bármikor meghalhatok! Akár ma este a szaunádban is!

– Reméljük, hogy azért az nem következik be, márpedig ha nem, akkor egészen más történik: olyan virgonc leszel, hogy talán gyereket is csinálsz Kappínak! Talán még fiút is! És felelj nekem: nem jobban örülnél-e annak, ha én, a lányod uralkodnék, mint egy vadidegen férfi, aki csak jobb híján való uralkodó, mert semmi más jogcíme nincs az uralomra, mint az, hogy a férjem?! S akiről tudod, hogy nem kívánom?! Mert megmondom én neked őszintén papus, a legcsekélyebb kicsinyke vágyat sem érzem a házasságra!

– Hát... igen, elismerem, örülnék neki, ha királynő lenne a lányomból...

– Akkor ne is beszéljünk erről többet! Mert felesleges! Mert megszületett a döntés: nem megyek férjhez! Hanem királynő leszek! Ma este szaunázol, utána remekül fogod érezni magadat, vacsorázol, ágyba bújsz Kappival, méghozzá korán, mert én is korán fekszem, ugyanis előző éjszaka szikrányit sem aludtam, és eléggé zsúfoltan peregtek az órák a számomra! Holnap reggel pedig összehívsz mindenkit, és bejelented, hogy én vagyok a trónörökös! Saját kezűleg királynővé koronázol! Természetesen amíg élsz te maradsz az uralkodó, s ezt ki is nyilvánítod a koronázáson, így mindenki azt gondolja majd, hogy ez csak egy botor ötlet volt a részedről, egy névleges aktus, és később úgyis megváltoztatod a döntésedet, s az egésznek semmi jelentősége, mert hiszen úgyis te uralkodol! Te azonban visszavonulsz az uralkodásból, mert neked halaszthatatlanul sürgős tennivalód van, ami egészen más, mint a királykodás: élvezned kell az életet, Kappít, s pihenni! Törődnöd kell az egészségeddel! Reméljük még elélsz néhány évig, drága édesapám...

– Azt én is merem remélni! Nehogy már épp most harapjak fűbe, amikor van újra igazi lányom, s Kappím!

– Na látod! Tehát élsz még néhány évet, talán néhány évtizedet is, s ezalatt mindenki hozzászokik majd, hogy tőlem kapja a parancsokat, hogy én vagyok a királynő! S így amikor meghalsz, majd egyszer, nagy sokára, akkor már semmi baj nem lesz!

– Ne is ellenkezz drágám! – búját hozzá Kappí. – Gondolj arra, ez a lehető legbiztosabb módja annak, hogy vissza ne jöhessen ide az a *másik*, a csaló, a kakukkfióka!

– Na jó! Tudjátok mit? Még meggondolom! Ha a szauna jót tesz – ám legyen! El nem tudom képzelni, miért tenne jót, ha a melegből a hidegbe beugrom, így legfeljebb reumás lehetek, – ha valóban jobban érzem majd magamat, az olyan csoda, hogy elhiszem, hogy valóban a legokosabb, ha mindenben rátok hallgatok! Ha úgy lesz: így lesz, ahogy mondtad, leányom! Megfelel ez így nektek?

– Tökéletesen, papus! – és Nevető Tűz megsimogatta a király arcát.

A szauna elkészült, nem is vacsorára, de már délután háromra! Nevető Tűz és Kappí ugyan fintorgott a láttára, azt mondták, meglátszik, hogy hamari munka; de arra azért jó volt, hogy a király kipróbálhassa. S persze nem egyedül ment be oda az öreg, nem tudta volna, hogy mit kell csinálni, így vele tartott Kappí is. Miért is ne, úgyis a király szeretője, nyugodtan mutatkozhat meztelenül a társaságában! Nevető Tűznek is nagy kedve lett volna szaunázni egyet, de mégsem tartott velük. Az ő dolga, hogy a király lányának a szerepét játssza, meg különben

sem hiányzik neki, hogy a király netán vágyat érezzen iránta, mert akkor esetleg arról kezd el gondolkodni, hogy hátha mégsem a leánya, s akkor lehetne ő is a szeretője... szóval ne bonyolítsuk a dolgokat!

Ellenben szólt Iglimmának, hogy keresse meg a szauna építőit, és csináljanak az ő palotaszárnyába is egy szaunát, az egyik nagy terembe, legyen abban fürdőmedence is, s így, mert zárt, már nyugodtan szaunázhat majd akármikor, a kíváncsi tekintetektől rejtve!

A király szaunázása kényesebb ügy volt, mert amíg a fabódéban gőzölgött, nem volt semmi baj, de mi legyen, amikor beugrik a melléje épített medencébe?! Végül megparancsolta, hogy a testőrei egyszerűen mindenkit zavarjanak ki a palota azon részéről. S egyben megfogadta, hogy ha a szauna jót tesz majd neki, fallal körbekerítteti.

Azon lepődött csak meg, amikor Kappí jó adag nyírfavirgáccsal ment be a fülkébe.

– Ez mire? Hiszen ez nyers, ez nem ég el!

– Nem is arra való. Ez arra kell, hogy jól megverjelek vele!

– Hé, most viccelsz, ugye?!

– Egyáltalán nem! Ha ezzel megpüfölöm a hátadat, az élénkíti a vérkeringést! Jót tesz majd, meglátod!

És a király valóban meglátta, érezte is alaposan. Nem a fájdalmat, Kappí ügyelt rá, hogy ne fájjon, de amikor a király néhányszor alaposan átmelegedett, majd lehűlt a medencében, aztán visszament a szaunába, majd megint ki... s ezt sokszor megtette, tényleg kezdte úgy érezni, hogy kissé fáradt ugyan, de különben az égvilágon semmi baja sincs!

S így amikor a szaunázásnak vége lett, igazán olyan remek kedve kerekedett, hogy ott a medence partján rögvest a magáévá tette Kappít, de nem is egyszer, hanem mindjárt vagy négyszer is! Ami egy halálból magához tért ötvenéves embertől igazán bámulatos teljesítmény!

Kappí természetesen nem ellenkezett. Ő is nagyszerűen érezte magát. Ma reggel még a börtönben ébredt, úgy vélte, igazán ráfért a szaunázás!

Ami meg a szeretkezést illeti, ha nem is érzett leküzdhetetlen vágyat iránta, de oda se neki. Hiszen ez a szakmája!

A király tehát már megszaunáztatva mehetett vacsorázni. És olyan peckesen vonult a terített asztalhoz, mintha hadjáratba készülne. Mondta is:

– Újra húszévesnek érzem magamat! Megparancsolom, hogy azonnal neveztessék ki a fürdőmester mellé szaunamester, akinek a dolga, hogy a szauna állandóan befűtve legyen, és állandóan tiszta, friss hidegvíz legyen a medencében... és, igen, friss nyírfagallyak is! Hogy bármikor bemehessek szaunázni!

– Hé papus, megegyeztünk, hogy a palotaügyeket rám bízod! – bökte bátran oldalba a királyt Nevető Tűz.

– De hiszen épp erről van szó! Nem azt mondtam, hogy ezt vagy azt kinevezek szaunamesternek, hanem csak annyit, hogy „megparancsolom, hogy azonnal neveztessék ki”! És mit gondolsz, kinek parancsoltam meg?!

– Nekem?

– Ki másnak?! Remélem, azt azért elismered, hogy jogom van parancsolni a lányomnak?!

– Természetesen, papus! Bár annak azért jobban örülök, ha kérsz – az sokkal barátságosabb!

– Akkor megkérlek rá!

Erre Nevető Tűz gyorsan maga elé hívatott kettőt a felszabadított rabszolgák közül, s kinevezte az egyiket a saját, még készen sem levő, a másikat a király szaunájának mesterévé. S mert ő nem akart ilyen csekélységekkel foglalkozni, szólt Kappínak, hogy oktassa ki őket, miként is megy a szaunázás.

A királylány étekkóstolói már nem a régiek voltak, hiszen azokat kirúgta. A négy felszabadított örömlányból kettő úgy döntött, hogy ő szeret örömlány lenni, főleg jó dolog az szabadon; ők elmentek hát. Két másikuk viszont boldogan vállalta, hogy étekkóstoló lesz, ezt a feladatot tehát most ők végezték.

A vacsoránál aztán semmi különös nem történt, azt kivéve, hogy a király többször is kihangsúlyozta, hogy a palota egész területén mindenki engedelmeskedni köteles Nevető Tűznek, az ő forrón szeretett lányának! S azt is elmondta, hogy holnap rendkívüli bejelentést tesz, tehát senki meg ne tegye, hogy elmegy valahová!

Ez adott a nemességnek némi gondolkoznivalót. Ez, és hogy oly váratlanul előkerült a király kedvese, Kappí is! Némelyek azt pusmogták, hogy Kappít maga Nevető Tűz tartotta börtönben eddig, de mások azt mondták erre, hogy ez képtelen agyrém, hiszen lám, milyen jól megértik ezek egymást, olyanok, mint két régi jó barátnő!

Egy biztos: amikor csak mód volt rá, sokan igyekeztek behízelegni magukat Nevető Tűz és Kappí kegyeibe, de a két hetéra könnyedén átlátott rajtuk. Ezért, bár udvariasak voltak, de senkinek nem mondtak semmi lényegeset.

Egyszer azonban nem bírta már tovább Nevető Tűz, és félrehívta egy sötét sarokba Kappít. S ott aztán kibuggyant belőle az addig visszafojtott nevetés.

– Jaj, jaj, nem bírom tovább! Olyan mulatságos!

– Mi?

– Hát hallhattad te is: Azzal próbálják magukat behízelegni, hogy majd ők is építtetnek maguknak szaunát! Mert ezt az „újmódi fürdést”, ezt ugye én hoztam be ide a palotába, s azt hiszik a szerencsétlenek, hogy ha ezt mondják, majd én jobban fogom szeretni őket! Mintha érdekelne! Ha lesz szaunájuk, az csak nekik jó, nem énnekem!

– Te, figyelj csak, azért némi homályos biztatást elejthetünk talán mégis! Ha lesz szauna, előbb-utóbb kipróbálják már csak a kíváncsiság végett is! Akkor pedig megtetszik nekik, s ha rendszeresen szaunáznak, az azt jelenti, hogy rendszeresen éri víz a testüket, ami igazán nem ártana, mert némelyikük elmondhatatlanul mocskos!

– Hát, ebben lehet valami! Na jól van!

S így miután visszatért a vacsoraasztalhoz, elejtett néhány homályos célzást arról, hogy a műveltségnek fokozatai vannak. Ő szereti az okos embereket. S aki belátja, hogy a szauna jó dolog, s persze ha rendszeresen használja is, az kétségkívül okosabb, mint aki nem így cselekszik...

Vacsora után pedig félrevonultak: Kappí természetesen a királlyal aludt, Nevető Tűz pedig egyedül, de ezt igazán nem bánta. Meglehetősen mozgalmas órák álltak mögötte, s hozzá sok ezen órákból! Hiszen amióta a palotába érkezett, még nem aludt. Ami azt illeti, életében most aludt először palotában.

Másnap reggel mikor felébredt, máris nekilátott, hogy a palota egész területén ugyanolyan iszonyú tisztogatást végezzen, mint előző nap a saját lakrészében.

Vagy legalábbis majdnem ugyanolyant. Mert tudta, a tökéletes munkához több idő kell. Már csak azért is, mert még nem látja át teljesen a palota egész működési rendjét. Ha most nagy botoran kapkodni kezd, azzal csak árthat, méghozzá sokat. De azért apránként csak-csak le lehet csipegetni a sok fölösleges emberből néhányat!

Mindenekelőtt magához hívatta a kincstárnokot. Ezt a férfit úgy hívták, hogy Duán. Ez nem volt régen kincstárnok, mindössze néhány órája: amint ugyanis a király észrevette, hogy a régi kincstárnok mekkora tolvaj, kivégeztette azt, s a helyére gyorsan kinevezte Duánt, még tegnap. A pénzt mindig kell, hogy őrizze valaki!

Nevető Tűz mindenekelőtt „letesztelte", tud-e egyáltalán írni! Persze nem úgy, hogy megkérdezte volna: ez talán gyanússá tette volna a kincstárnok szemében. Egyszerűen megparancsolta, hogy ott előtte kezdjen neki egy lista összeállításának, ki mindenki dolgozik a palotában, s ki mennyi illetményt kap ezért. Duán tiltakozott, hogy neki nem dolga az, hogy ezt mind fejben tartsa.

– Nem baj, azért kezdj csak neki!

Azt várta, hogy Duán bevallja, hogy nem tud írni. Nevető Tűz el is határozta, hogy ha így lesz, azonnal kirúgja. De Duán csak sóhajtozott, hogy így nem lesz pontos a lista, ám azért nekikezdett, és kiválóan ment neki a betűvetés!

Erre Nevető Tűz lényegesen barátságosabbá vált, beszélgetni kezdett vele, s kiderült, hogy Duán kivételesen művelt ember, tulajdonképpen nem sokkal marad el a műveltsége egy átlagos hetéráétól, bár ő mint férfi természetesen nem végzett hetéraiskolát!

Ekkor Nevető Tűz így szólt hozzá:

– Hagyd a csudába ezt a listát! Kezdj inkább egy másikba, s azon azokat tüntesd fel, akik szerinted feleslegesek ide a palotába!

– Feleslegesek?

– Akiket szerinted baj nélkül ki lehet rúgni, s nem bénul meg a mindennapi élet!

A kincstárnok jelentőségteljesen vonta fel a szemöldökét, majd nekikezdett a körmölésnek. Ez is szép hosszú lista lett, és szerepelt rajta többek között a király hetven különböző ágyasa is, részben örömlányok, részben szabad kurvák. Hogy ezt beleírta, az azt mutatta, hogy igyekszik szó szerint teljesíteni Nevető Tűz parancsait. Ő csak leírta ezt, ha ki lesznek rúgva, nem az ő hibája. Intézze el ezt a dolgot Nevető Tűz a felséges királlyal!

Nevető Tűz pedig nekilátott, hogy kipipálgasson a tételekből bizonyos elemeket. Ezeken végre is hajtatik az ítélet, a kirúgás! A lényeg: hulljon a férgese! Minél kevesebben maradnak a palotában a régi emberek közül, annál biztosabb, hogy ő maga, Nevető Tűz megmarad a palotában!

Szívfájdalom nélkül kipipálta a király minden ágyasát is. Maradjon csak meg a király Kappí mellett! Kappí hálás, neki engedelmes, a többiről viszont nem tud semmit, bizonytalansági tényezők, tehát takarodjanak!

Kipipálta az udvari bolondot, a kertészt is az összes segédjével, akik ugyan kellettek volna, de Nevető Tűz úgy találta, hogy a király betegsége alatt meglehetősen elhanyagolták a munkájukat. Nem lesz nehéz találni jelentkezőt a helyükbe! Menesztette a teljes díszőrséget is.

– Nem kellenek díszőrök! Egy őr ne dísz legyen, hanem a lehető legigazibb, aki védi is azt, akinek az ajtaja előtt áll!

– Úgy van, felséges királylány, úgy van! – bólogatott a kincstárnok, s Nevető Tűz úgy látta, a férfi nem hízeleg neki, hanem csak nem leplezi valódi örömét.

– Mitől vagy ilyen boldog, he?! – kérdezte tőle.

– De úrnőm, hát már hogyne örülnék! Minél több pénz marad a kincstárban, annál tekintélyesebb, fontosabb, nélkülözhetetlenebb embernek érzem magamat! Hiszen nem is lennék jó kincstárnok, ha nem gondolnám úgy, hogy a kincstárnak mindig tele kell lenni, vagy legalábbis a lehető legtelibbnek! S annak a legjobb módja, ha csak ömlik belé a pénz, de a lehető legkevesebbet adjuk ki abból, ami nagy nehezen beléfolyt!

– Helyes, jól beszélsz! Ez tetszik nekem!

Aztán Nevető Tűz kirúgta az udvari ékszerészt, kelmefestőt, illemtanárt, etikettmestert, sőt még az udvari csillagászt is, mert azt mondta, a csillagok vagy nem esnek a fejünkre, s akkor felesleges kukkolni őket, vagy ránk esnek ugyan, de azt a csillagász sem tudja megakadályozni, s akkor úgyis vége mindenkinek! A csillagász különben jobbára horoszkópok készítésével foglalkozott, igazából tehát nem is csillagász volt csak csillagjós, s az ilyesmiben Nevető Tűz egy fikarcnyit sem hitt.

Volt néhány igencsak furcsa tisztség is. Egy szolgának más sem volt a feladata, mint hogy a király felséges székletét elvigye valahová, s ott elássa egy titkos helyre, ahol soha meg nem lehet találni. Az volt ennek a rendelkezésnek az „értelme”, hogy a felséges ürüléket, ha megtalálja egy gonosz varázsló, akkor ezen keresztül megátkozhatja a királyt! E szolga így kellett, hogy cselekedjék a király levágott körömdarabkáival és hajtincseivel is. Nevető Tűz természetesen ezt is szívfájdalom nélkül kirúgta.

Egy másik szolga munkája abból állt, hogy jajgató volt. Semmi más dolga nem volt, csak hogy amikor a királyt valami szomorúság éri, akár a legenyhébb is, akkor ő elkezdjen éktelenül sírni, bőgni, jajongani, bánatában verje az arcát, tépje a haját, szaggassa meg a ruháját! Mindezt azért, mert ha megosztják a bánatot, az állítólag kevesebb lesz, minél nagyobb bánatot mutat tehát ez a szolga, annál kevesebb bánata marad állítólag a királynak!

– Ekkora arcpirító baromságot! – ámult Nevető Tűz. Ilyesmiről még a hetéraiskolában sem hallott. – És én még azt hittem, az én palotaszárnyamban csak úgy hemzsegnek a léhűtők! Felséges apám igazán mutathatott volna példát nekem abból, miként kell értelmes határok közt tartani a palotaszemélyzetet!

Természetesen a jajgató szolga is az elbocsátottak számát növelte. Most legalább lesz oka jajgatni: siránkozhat a saját sorsán!

Voltak a palotában siratóasszonyok is. Ezeket is elzavarta Nevető Tűz. Haláleset ritkán adódik, s akkor sirassa meg a halottat a saját családja, vagy aki szereti azt!

Volt külön amulettkészítő is. De Nevető Tűz a talizmánokban sem hitt.

– Ettől is megválunk – közölte a kincstárnokkal – és méghozzá úgy, hogy nem szabad, hogy magával vigyen bármi értéket is! Tehát nemcsak el legyen zavarva, de ez vagyonelkobzással is járjon! Hiszen csaló, mert az amulettjei nem bírták meggyógyítani apámat! Az én szaunám többet ért, s gondolom jóval olcsóbb is volt!

A kincstárnok erre is csak boldogan bólogatott. S ki is mondta:

– Amióta tegnap este megtudtam úrnőm, hogy felséges apád a kezedbe adta a személyzet fölötti rendelkezést, azóta egyfolytában örülök, mert erre a pillanatra vártam! Hallottam, miként rendelkeztél a saját palotaszárnyadban, és sejtettem, hogy ez lesz majd mindenütt is!

De volt külön udvari varázsló is. Nevető Tűz nem félt attól, hogy a varázsló megátkozza majd, ezt is szívfájdalom nélkül kirúgta. Kirúgott mindenkit, akinek a dolga valamiképpen a kutyákkal függött össze: minthogy előző napi áldásos tényked ésének hála nem volt már élő kutya a palotában, ez logikus is volt.

De még ez sem volt minden. Volt a királynak külön udvarhölgye arra, hogy este lefekvés előtt bebújjon a király hideg ágyába, s azt a saját testével melegítse fel! Komoly orvosok szerint ugyanis a testmeleg, különösen a női test melege sokkal egészségesebb, mint a serpenyős ágymelegítő hője!

– Egy nő az ágyban nagyon kellemes lehet – bólogatott Nevető Tűz –, de egyedül csak a nő *melege*?! Ez legfeljebb arra jó, hogy ha a nő beteg, a király is megbetegedjék tőle! Kirúgni! Melegítsék fel az ágyat serpenyővel, vagy melegítse azt fel Kappí!

Volt külön királyi kínvallató is. Nevető Tűz ezt is kirúgta.

– Vallasson a hóhér! Ha meg nem képes rá, azt is kirúgom! Ne csak a lefejezéshez értsen!

Volt aztán egy igazán bolond hivatal is, Nevető Tűz sokat pukkadozott a kacagástól, amikor megtudta: egyszer régen valaki azt tanácsolta a királynak, hogy reggelenként tornázzon, mert az jót tesz neki. A király ezt el is hitte, de mert nem volt sok kedve hozzá, ezért felfogadott valakit, annak az volt a dolga, hogy reggelente bebújjék a király azon ruhájába, amit az aznap viselni szándékozott, kimenjen az udvarra, és tornázzon meg fusson helyette – ez állítólag ugyanolyan jó a királynak, mintha önmaga csinálná, hiszen a szolga a király ruhájában van, arra az időre tehát ő a király, s a sportolás jótékony hatása azonnal a királyra áramlik, amint az majd belebújik abba a ruhába!

– Kirúgni! – intézkedett Nevető Tűz. – Tornázni a király helyett, még mit nem! Olyan szolga nincs, akinek az a dolga, hogy ürítkezzen a király helyett?! Például lehetne az a neve, hogy királyi főcsorgatómester?! És a párja, a királyi főtrottyantó?!

Kirúgta a király tanácsnokát is.

– Ne hallgasson senki másra, egyedül csak rám, legfeljebb még Kappíra! – mormogta. – Még ha néha véletlenül butaságot mondok is neki – bár nem hinném! –, de *ekkora* és *ennyi* butaságot biztos nem mondok egy életen át sem!

Volt aztán olyan szolga is, aki arra volt tartva, hogy a király őt pofozza meg és rugdossa össze, ha megharagszik a lányára.

– Na, erre se lesz szükség ezentúl! – gondolta Nevető Tűz, és ez is búcsút kellett mondjon a palotának.

Volt aztán udvari kötéltáncos, tűznyelő, kardnyelő, s még sok egyéb mutatványos is. De volt olyan is, akinek mást sem kellett tenni, csak hogy reggelente kimenjen, megkukkantsa az időjárást, és megjelentse az öltöztetőnőnek, hogy az tudja, milyen ruhát készítsen a királynak aznapra!

– Ekkora bolondságot! Erre nem lett volna képes az öltöztetőnő?! Különben már öltöztetőnő sem kell! Fel tud öltözni ő maga is, vagy ha nem, majd Kappí segít neki! Mindketten ki vannak rúgva!

De még mindig nem volt vége a bolondnál bolondabb hivataloknak! Mert volt olyan szolga, aki azért volt tartva, hogy imádkozzék a király helyett! Aztán volt olyan is, aki reggel, mikor a király felébredt, behozta neki tálcán a reggelit...

– Kirúgva! Hozza be ezentúl a főszakács! És ha nem tetszik neki, akkor csak szóljon nekem, ha ugyan mer!

Volt olyan is, aki a király felkelése után ki kellett, hogy álljon a palota erkélyére, és teli torokból el kellett, hogy bömbölje:

– A felséges király íme felébredt, s elkezdi áldásos munkálkodását a városunk jólétéért!

S amikor a király nyugovóra tért, ezt kellett elbömbölnie:

– A felséges király az egész napi fárasztó munka után íme pihenni tért, nyugalmát senki ne zavarja!

Semmi más dolga nem volt, csak e napi kétszeri üvöltés. Persze, hogy ezt is kirúgta Nevető Tűz...

És azt is, amelyik azt tette, hogy a követek fogadásakor mindig elismételte a király mondanivalóját hosszan, bő lére eresztve a követeknek, hiszen a király méltósága nem tűrheti, hogy idegen országok alacsony rangú követeivel társalogjon...

– Remélhetőleg a követekkel hamarosan *én* tárgyalok, s az *én* méltóságom el fogja viselni az ilyesmit! – gondolta.

Nem tartott igényt az udvari sarutisztítóra sem. Ezt intézze el a számos szobalány valamelyike ezentúl. Volt külön udvari hűségellenőr is, ennek az volt a dolga, hogy kémkedjék a király ágyasai, feleségei után, és ha valamelyiknél hűtlenséget tapasztal, azt jelentse a királynak. Tekintve, hogy a királynak csak egy felesége volt, aki évekkel ezelőtt meghalt, az ágyasait pedig Nevető Tűz épp az imént rúgta ki, ezt a munkakört is feleslegesnek találta.

Volt különben nemcsak csillagjós, de udvari tenyérjós is, aztán külön jós, aki tyúkbélből jósolt, olyan, aki a falevelek susogásából, a felhők járásából, a napra kitett rothadó húsban nyüzsgő kukacok mozgásából, a felséges király székletének színéből, illatából sőt ízéből!... Összesen a palotában tizennégy különböző jós tevékenykedett!

Egy sem maradt meg.

– Jósoljanak az ellenségnek, menjenek ahhoz, annak a pénzét fogyasszák! És ezek se vihetnek magukkal semmit, itt is legyen vagyonelkobzás!

De még arra is külön szolga volt a palotában, hogy a király annak a hosszú hajába törölje meg a zsíros kezét étkezés után! Nevető Tűz így szólt a kincstárnokhoz:

– Rúgd ki ezt is, és parancsold meg a főszakácsnak, hogy kéztörléshez minden szék karfáján vagy támláján lógjon egy tiszta vászondarab, amit naponta cserélnek! Ha nem így lesz, lefejeztetem! Erre a célra nem vehet fel külön szolgát! Egyáltalán, senki nem vehet fel szolgát a palotába, minden ilyesmi az én dolgom! Sokkal olcsóbb lesz a vászontörlők cseréje, mint egy külön szolga tartása!

Kirúgta a király társalkodónőit is.

– Ezek lényegében ugyanolyan szeretők, mint az előzőek, csak a nevük más! Társalkodjon Kappíval! Felolvasók sem kellenek! Azt is tud neki Kappí! Tánctanár sem – a király dolga nem a tánc, s ha mégis erre támad kedve, Kappí is tud táncolni! Még jobban is talán, mint a tánctanár!

A társalkodónőket követte az udvari főhízelgő és fődicsérő. Ezek dolga abból állt, hogy amikor a király rosszkedvű volt, akkor mindenféle módon igyekeztek őt dicsérni, hátha ettől jobb hangulatra derül. Majd követte ezeket az udvari költők népes gárdája is, akik Nevető Tűz véleménye szerint nem sokban különböztek a hízelgőktől. És folytatta a sort azzal a szolgával,

akinek az volt a dolga, hogy a király új saruit addig hordja, amíg azok a taposástól kellően puhákká nem váltak, hogy a király felséges lábát már ne törje!

– Legegyszerűbb, ha rögvest megparancsoljuk a sarukészítőnek, hogy már eleve puha sarut hozzon! – mondta a kincstárnoknak. S az élénk egyetértéssel bólogatott e szavakra.

S így ment ez végestelen-végig, mert ezek csak a legbolondabb hivatalok voltak, akadt még sok más is. Mire Nevető Tűz végzett mindennel, dél lett, s a palota személyzete leolvadt jó egyharmadával. Nevető Tűz még a maradékot is sokallta, s el volt szánva rá, hogy szemezget majd még ezekből is, de egyelőre nem folytatta, csak a nagyja munkát végezte el. Mielőtt újra nekiveselkedik, megvárja, hogy ideérkezzék néhány jó hetérabarátnője, akikben megbízhat.

Végezetül azonban elzavarta a kukták és szakácsok egyharmadát, s a mosónők egyharmadát is. Ahol harmadannyi emberre kell főzni és mosni, ott belőlük is harmadával kevesebbre van szükség!

A kirúgottak elzavarását a kincstárnokra bízta, akinek azt mondta, hogy szükség esetén nyugodtan igénybe veheti a testőrség segítségét.

Legutoljára pedig merész lépésre szánta el magát: kirúgta a palota összes írnokát, a saját írnokai kivételével! A fontos leveleket leírja ő maga, a kevésbé fontosakat pedig Kappí. Majd Vipó néne hetérái közül néhány betölti később ezt a tisztséget, ha ideérnek!

Dél lett tehát mire mindez véget ért, de ebéd előtt még a király úgy rendelkezett, hogy mindenki jöjjön a palota nagytermébe. Az hogy „mindenki”, természetesen nem a szolgákat jelentette, csak a nemesurakat, s a főbb tisztségviselőket.

Nevető Tűz sejtette, hogy most mi fog történni, hiszen előző nap megegyezett erről apjával! (Már magában is apjának nevezte a királyt). Most hát különösen szépen felöltözve ment oda, de arról nem feledkezett meg, hogy magával hívja a testőrkapitányt is, a teljes testőrségével. Mert ki tudja... hátha valakinek valami nem fog ott tetszeni!

A testőrkapitány ennek nagyon örvendett. Lámcsak, sejtette ő, hogy lesz még kegyvesztés itt a palotában bőven! Még a teljes díszőrség is ki lett rúgva! De ő – *ő* maradt!

Eddigre már akadtak olyanok, akik Nevető Tűz kéretlen kémjeivé szegődtek. Nem az őáltala hozott emberekből, a hajdani rabszolgákból, mert azok még alig ismertek valamit a palotából, még kevésbé valakiket, de a régi palotabeliek közül néhányan bizony nem átallották felkeresni a királylányt, s megsúgták neki, hogy hallották, hogy ez meg ez a nagyúr, vagy épp valamelyik magasabb rangú szolga illetve hivatalnok a király előtt panasszal szándékozik élni Nevető Tűz rendelkezései ellen!

Erre akadhatott is módjuk. A király szinte minden nap összehívta a palotabelieket a trónterembe, meghallgatta a híreket, kérelmeket, panaszokat, és intézkedett. S természetesen előbb hallgatta meg a többiek óhaját-sóhaját, mint hogy ő mondjon valami fontosat, mert amit ő mondott, nyilván attól is függött, mit mondanak neki!

Nevető Tűz emiatt nem aggódott különösképpen. A királyt egyelőre még túlságosan is eltölti a boldogság, amiért megtalálta az ő „igazi” lányát, aki meg is gyógyította – és valóban úgy tűnt, hogy meggyógyult a király! A szaunázás után teljesen tisztán lélegzett, kitisztult a légcsöve, tüdeje, s reggelre is csak alig nehezedett meg egy kicsit a légzése, de ez is rögvest elmúlt, mert korán reggel, amint felébredt, mindjárt szaunázott újra egyet. A király egyelőre még csak leszidni sem fogja őt, ezt tudta Nevető Tűz. Sőt: valószínűleg csak annak a bizonyítékát látja majd az intézkedéseiben, hogy méltó a trónra, és erőskezű királynő lesz!

A déli meghallgatás nem volt mentes minden zökkenőtől. Etikettmester már nem volt, hiszen azt Nevető Tűz kirúgta. Díszőrség sem parádézott a király trónja körül. Hiányzott a királyi füstölő is, aki tömjént égetett a király trónja körül, ezt is kirúgta Dormilla, és a király örült is neki, mert nagyon megutálta a különböző füstöket. Ellenben, amint Nevető Tűz észrevette, hogy akadoznak a dolgok, felrendelte a saját testőrségét a király köré, a díszőrség helyett, s azok olyan élvezetes arccal masíroztak fel oda, mintha mindegyikük tíz meztelen szűzhöz igyekezne épp. Micsoda megtiszteltetés! A király mögött állni! Lámcsak, ezt is elintézte nekik Nevető Tűz! Nem is értik mi lelte a királylányt, de szinte megtáltosodott, s jobbnál jobb dolgokat tesz nekik: a zsoldjuk felemelése, egy ház kirabolhatósága, s most ez a megtiszteltetés – ó igen, a királylány igazi csoda, jaj csak abba ne hagyja, amit csinál!

Nem kételkedtek benne, hogy megkapják a felemelt zsoldot. Ahány embert elzavart a királylány, abból annyi pénzt spórolt meg, hogy a jelenlegi testőrség tízszeresének is jutna elég zsold!

Habedában az volt a szokás, hogy az előkelőségek a király jobb oldalától az ajtóig nyúló sorban álltak a trónterem oldala mellett, szemben velük a baloldalon pedig azok, akik valami kéréssel a király elé akartak járulni. Mindkét sorban az előkelőbbek álltak előrébb. S mindig az etikettmester intett, hogy mikor jöhet a következő a király elé.

– Erre felesleges egy ember, inteni apám is tud, vagy ha nem, hát én vagy Kappí! – mondta Nevető Tűz. Kappí egyetértett vele.

Ő ült a király balján, jobboldalt pedig Nevető Tűz. Már ez is pusmogásokat keltett az udvarban. Nevető Tűz még csak hagyján, hiszen valóban a király leánya – de Kappí?! Még Nevető Tűz anyja, az egykori királyné sem szokott a király mellett trónolni!

Most azonban így történt, s még csak nem is Kappí ötlete volt az egész, nem is Nevető Tűzé, hanem a királyé! Természetesen a két nő igazán nem ellenkezett!

A panaszosok sora meglepően csekély volt. Ezen egy kicsit elcsodálkozott Nevető Tűz, de aztán eszébe jutott, hogy panaszkodni csak az tud, aki jelen van, akiket tehát elzavart, azok nem panaszkodhatnak.

Elsőként a főszakács járult a király elé Kappí intésére, s hosszasan áradozott arról, hogy ő, a király gyomrának őre, a király ínyesmestere, aki az asztali élvezetek végeláthatatlan soráról gondoskodik, igazán nagy méltánytalanságot szenvedett el: nem elég, hogy reggel korán kell ezentúl kelnie, vagyis kellene, Nevető Tűz rendelkezése szerint, s egy kuktához méltó feladatot ellátnia, hogy a király elé vigye a reggelit, de még a királylány meg is fosztotta segédei bő egyharmadától!

– Úgy véled hát, hogy hozzád méltatlan, hogy kiszolgáld magát a felséges királyt, kenyéradó gazdádat?! – kérdezte hirtelen Nevető Tűz.

A főszakács elsápadt és semmit nem szólt.

– Elmehetsz! Választ majd akkor kapsz, ha mindenkit meghallgattam! – intett a király.

A következő panaszos egy aránylag jelentéktelenebb nemes volt. Tulajdonképpen nem lett volna jogos, hogy a főszakács megelőzze őt, de kicsit késve érkezett, akkor bukott be a terembe, amikor a szakács már a király előtt állt. Akkor azonban a sor elejére furakodott. Ő arról beszélt, hogy a királylány megölette tíz vadászebét tegnap, kártérítést követel!

– Eredj vissza a helyedre, és halljuk a következőt! – intett a király.

Erre jött a birtok ispánja, azzal, hogy hallotta, a királylány el akarja adni a birtokot, s mindenkit elbocsátani, aki rajta van, őt is, de hát a birtok a király ajándéka volt a királylánynak, annak tehát nincs ehhez joga, s kéri, hogy a király vegye vissza a birtokot a királylánytól!

Aztán jött a királyi főstrázsamester, hogy ő aggódik a felséges király biztonsága miatt, mert a királylány elküldte a király étekkóstolóit is, így most a felséges úr könnyen mérgezés áldozatává válhat!

– Lettek kinevezve újak! A következőt! – intett a király.

Most már nem palotabeliek jöttek, hanem két doktor, akik hallották, hogy a király megszabadult a régi orvosától, s ajánlkoztak annak a helyére. Egymást túlkiabálva bizonygatták, hogy ők mennyire nagytudásúak. Itt már nem is várta meg a király amíg mindenkit végighallgat, intett a testőrkapitánynak, igaz, hogy Nevető Tűz kapitányának, hogy ezeket azonnal dobja ki.

– Ha szart akarok enni, magam is tudom, hogy hol találok belőle, nem kell ehhez drága pénzen megfizetett doktor! – morogta.

A testőrkapitány engedelmeskedett, a derék doktorok egymás után hagyták el a tróntermet, méghozzá repülve.

Következett az udvari szabómester. Neki is Nevető Tűzre volt panasza, mert a királylány elbocsátotta azt a segédjét, aki a fűzőket szokta készíteni a palota hölgyei számára. Aztán jött a főírnok, akit ugyan kirúgott Nevető Tűz, de eddig sikerült elkerülnie a testőrkapitányt, nem találták meg, s most egyszeriben itt termett. Ő természetesen az írnokok elzavarása ellen emelt szót, s legfőképpen önmagáért.

Aztán jött három nemesember, akik amiatt panaszkodtak, mert az elküldött társalkodónők, szobalányok, egyéb mindenféle női személyzet között nekik volt több szeretőjük, némelyiknek valahányadik feleségeik is, s ezekkel most mi lesz, hogy lesz, nincsenek a közelükben!

Végezetül jött az Udvari Tanács vezetője. Neki, mint legelőkelőbbnek illett volna legelőször szót emelnie, de szándékosan maradt a legvégére, mert remélte, hogy eddigre a király a sok panasz hallatán alaposan felháborodik a lánya ellen. Most nem minden aggodalom nélkül látta, hogy a király derűs, kedélye nyugodt, lágy mosollyal az arcán hallgat mindenkit. De mit volt mit tenni, ha már ideállt, el kellett, hogy mondja a panaszát, azt, hogy a király körül szolgálatot teljesítők számának ilyen mértékű megnyirbálása súlyosan csökkenti a király tekintélyét, főleg a szomszédos városok királyainak tekintélyével összehasonlítva, jó lenne tehát visszavonnia leánya rendelkezéseit, mert amit Nevető Tűz művel az nem tesz jót a felséges királynak, és egyben tiltsa meg, hogy Nevető Tűz a saját lakrészén kívül bármiben is rendelkezzék! Hiszen Nevető Tűz először is nő, akinek a kezébe nem való hatalom, másodszor túl fiatal is még, harmadszor a rendelkezéseivel bebizonyította, hogy nem akar jót felséges apjának, negyedszer meg: ki hallott még effélékről, amiket ő elrendel?!

– Azt hallottam – harsogta felháborodottan az idős, szakállas nemesúr –, hogy még abba is beleavatkozik, miként tisztogassanak a konyhán! Elrendelte, hogy ezentúl az étkezések után a zsíros tányérokat nem szabad a kutyákkal tisztára nyalatni, hanem forró vízben kell elmosni! Pedig mindenki tudja, hogy úgy kevésbé tisztulnak meg, lassabb is az egész, tehát csak rosszat akar! Sőt, már kutyák sincsenek ehhez! Kérem felséges királyom, hallgass közismert bölcsességedre!

A király intett, hogy ő is menjen a helyére, majd felállt.

– Mindenekelőtt nem a panaszaitokra válaszolok, hanem fontos bejelentést teszek!

A király, amit akart, természetesen ülve is elmondhatta. Ha mégis felállt, azzal azt mutatta meg, hogy kiemelkedő fontosságúnak tartja a közlendőjét.

Nevető Tűz elégedetten húzta ki magát ültében. Most királynő lesz belőle!

A király folytatta:

– Feleségül veszem Kappít! – és a mellette ülő hetérára mutatott. Annak arcáról lerítt, hogy erre nem számított. Nem beszélte meg vele előre a király ezt!

De nem tiltakozott. Ez ajánlatos sem lett volna, ezzel megalázná a királyt, no meg különben is: jó neki a királlyal!

– Ezennel tehát kijelentem – folytatta a király –, hogy Kappí az én legelsőszámú és egyelőre egyetlen, sőt, valószínűleg mindörökké egyetlen, nagyon tisztelt és szeretett feleségem, s mindenki ennek megfelelően viselkedjék vele! Aki őt megbántja, az engem bánt meg, s arra a haragom lesújt! Senki vitatkozni ne merészeljen vele, mert neki mindig igaza van, egyetlenegy valaki ellenkezhet csak az akaratával, és az a lányom, Nevető Tűz! Ha ez előfordulna, majd én igazságot teszek közöttük! De nagyon remélem, hogy erre nem kerül sor, mert mindkettejüket szeretem!

Ezen a bejelentésen nem is mindenki csodálkozott. Tudták, hogy Kappí egy művelt hetéra, hogy a király nagyon kedveli, szinte várták is már. Legfeljebb az nem tetszett nekik, hogy oly nagyon sokra becsüli a nőt a király.

De a király még nem ült le.

– Továbbá – folytatta – még valamit mondani akarok! Állj fel leányom!

Nevető Tűz engedelmeskedett. A király átölelte, s így szólt:

– Ezennel bejelentem, hogy ép elmémnek tökéletesen birtokában vagyok, s mindent megfontolva, amivel e döntésem járhat, úgy határoztam, és ez megmásíthatatlan akaratom, hogy mivel az istenek nem ajándékoztak meg fiú utóddal, holott mindig szorgalmasan imádkoztam hozzájuk, ennek csak egy oka lehet: azt akarják, hogy a trón a halálom után leányomra, Nevető Tűzre szálljon! Én, mint az istenek hű szolgája, nem tehetek mást, mint hogy engedelmeskedem akaratuknak! Tehát mostantól Nevető Tűz tekintendő trónörökösnek, utódomnak, Habeda leendő királyának, pontosabban királynőjének, s ezen meglepődnötök is kár, kedves híveim, mert már többször is előfordult a történelem folyamán a Völgy egyik-másik városában, hogy nő uralkodott fölötte, amint ez a művelt emberek körében köztudomású!

– Emiatt – folytatta mély lélegzetet véve – én most ünnepélyesen meg is koronázom leányomat, mert nem akarom, hogy bárki ezt, amit mondtam, tréfának vegye, vagy döntésem érvényességében kételkedni merészeljen! – azzal levette a fejéről a koronát, és Nevető Tűz fejére helyezte rá.

Kissé nagy volt a korona Nevető Tűznek, és szokatlan is neki: nehéz. De hősiesen tűrte.

A király nem is vette vissza a koronát tőle, s csak úgy födetlen fővel folytatta:

– Továbbá ez még mindig nem minden! Mert azzal természetesen jómagam is tisztában vagyok, hogy Nevető Tűz még nem szerzett gyakorlatot a kormányzásban. Nagy oktalanság volna úgy meghalnom, hogy utánam Nevető Tűz gyakorlatlanul kezdjen bele a város irányításába, ennek nem volna jó vége! Ezért, hogy módja legyen gyakorlatot szerezni, én visszavonulok az uralkodásból, s inkább az egészségemmel törődöm, s minden gondot a lányomra hagyok, döntsön, irányítson, uralkodjon ő! Én majd figyelem, mindent jól tesz-e, s ha valamivel nem vagyok megelégedve, majd intézkedem. De remélem, erre nem kerül sor. Ez

okból egyelőre az uralom jelképét, a koronát is nála hagyom. És most gyere édes lányom, cseréljünk helyet, ülj a trónusba, s már most is dönts ezekben az ügyekben, melyeket ma reggel elém tártak! – és a Nevető Tűz ellen panaszkodók sorára mutatott.

Azok elsápadtak, s lábuk reszketni kezdett.

– Tiltakozom! – kiáltott fel az egyik nemes, aki pedig nem is állt a panaszosok között. – Soha nem történhet meg, hogy egy nő parancsoljon férfiaknak! Hát micsoda dolog ez?! Hová süllyed a férfiméltóság, a férfiak erénye, büszkesége, ha eltűrjük, hogy ostoba nők dirigáljanak nekünk?!

– Le tudod írni a nevedet? – kérdezte tőle Nevető Tűz.

– Annyira biztos, mint te! – vágott vissza a férfi.

– Biztos, hogy sehogy. *Én* ugyanis tudok írni-olvasni! Számolni is! És még nagyon sok mindent! Te vagy az ostoba, és nem én! *Én* megmentettem apám életét – egy ostoba *férfi* volt az, a doktor, aki majdnem megölte őt, és az is férfi volt, aki eltűrte, hogy ez a doktor kezelje, mert nem ismerte fel, mekkora tudatlan sarlatán az! Az, hogy ki uralkodik egy városban, nem méltóság kérdése, hanem a tudásé, legalábbis az kéne, hogy legyen! Nem várom el, hogy szeressetek, még azt sem, hogy egyetértsetek: az egyedüli, amit elvárok, az az engedelmesség!

– Tőlem ugyan azt sem kapod meg! Királyurunknak vagyok az alattvalója, nem neked, egy nőnek!

– Aha. Jól van. Nem kell, hogy engedelmeskedj. De mert elvárom, hogy nekem minden élő engedelmeskedjék, ezért csak egy módon érhető el, hogy te erre ne légy köteles! – és Nevető Tűz intett a háta mögé:

– Testőrkapitány! Ugye tudod, hogy mi a dolgod?

– Igen, felséges úrnőm! – szólt az, azzal arra sem vesztegette az idejét, hogy íjat ragadjon: előhúzta a kését, s az máris szállt a levegőben. A tiltakozó nemesúr szívében állt meg.

Lehet, hogy a testőrkapitány nem ismerte a betűket, de a fegyverekhez kétségkívül értett!

– Van még aki nem akar engedelmeskedni?! – kérdezte Nevető Tűz.

Senki nem válaszolt.

– Akkor most lássuk, ki az, aki felséges apámat merészelte panasszal zaklatni, ahelyett, hogy énelém járult volna! – és máris intett.

– Ezt itt – mutatott a főírnokra – végezzék ki, mert tudta, hogy kirúgtam, mégis a palotában maradt!

– Kegyelem! Könyörgök!

– Könyörgésedet meghallgattam, de nem teljesítem! Vigyétek! – intett a testőröknek. Majd így folytatta:

– Te, főszakács, ki vagy rúgva, mert a király szolgálatát magadhoz méltatlannak találtad! Többé nem bízunk meg benned! Vagyonod koboztassék el a kincstár javára! Te – mutatott a nemesúrra – a vadászebeid miatt jöttél! Ha hozzám fordulsz, s udvariasan arra emlékeztetsz, hogy esetleg nem kellett volna másnak a kutyáit is megöletnem, akkor fülemet nyitva találtad volna panaszodra, s ki is fizettem volna a kutyák árát! De te sem hozzám fordultál, sőt, arcpirító orcátlanságodban azt hallottam most, hogy te nem kéred, hanem *követeled* a kutyák árát! Hát ki vagy te, hogy követelni merészelj valamit a királytól, mi?! Testőrkapitány,

intézkedj, hogy ez a szemtelen, pimasz fickó mielőbb kövesse a kutyáit, amiket oly nagyon szeret!

Másodperceken belül nyíllal a testében esett össze ez a nemesúr is.

A birtok ispánját is leszidta Nevető Tűz. A birtok az övé, ha egyszer neki adták, mi jogon panaszkodik az ispán másnak?! S ráadásul most már az egész város is az övé! Arra ítélte, hogy minden vagyonától fosztassék meg, verjenek tizet a fenekére korbáccsal, és szégyen-szemre meztelenül kergessék ki a palotából.

Az ispán végtelenül örült. Így legalább megmaradt az élete!

A királyi főstrázsamesternek ezt mondta:

– Aggodalmad igazán imponáló, de te is rossz helyre címezted a szavaidat! Ha én rendelek el valamit, s nem értesz vele egyet, előbb nekem kell, hogy kifejtsd az aggodalmaidat! Akkor tettél volna helyesen, ha előbb nekem szólsz, s ha én nem másítom meg a rendelkezéseimet, akkor szólsz apámnak! Ezentúl azonban csakis nekem szólhatsz, és felséges apámat akkor sem zavarhatod semmivel, ha nem engedek az akaratomból! Megértetted?!

– Igen, felséges királylány!

– Nem *királylány*! A megszólításom: királynő!

– Igen, felséges királynő!

– Akkor most tűnj a szemem elől, s egy darabig ne is lássalak!

Ó, milyen boldog volt a főstrázsamester! Már az életével is leszámolt, s erre csak szidást kapott!

Az udvari szabómestert azonban kirúgta, mert panaszkodni merészelt. Neki is elkoboztatta minden vagyonát.

Következtek a nemesek, akik a nők hiányát fájlalták. Nevető Tűz igazán gúnyosan nézett rájuk.

– Nem érzitek, hogy ez már túlzás, amit megengedtek magatoknak?! Ha nem áll fel a farkatok, azzal is királyapámhoz rohannátok panaszkodni?! – és gúnyosan kezdte utánozni a nemesurakat:

– Felséges királyom, életem-halálom kezedbe ajánlom, hát nézd már meg ezt a derék hímtagot, mindig hűen szolgált, de most íme lekókadt, és bárhogy dörgöljem is, nem akar felállni! Ez is annak az átkozott Nevető Tűznek a hibája! Nincs nő a palotában, s emiatt nem akar felállni a farkam! Bár az is lehet, hogy csak csúnyán nézett rám Nevető Tűz, s emiatt megijedt a farkincám, búskomor lett, látod királyom, milyen mélyre horgasztja a fejét, lekókadt, összement, régi dicső nagysága elveszett, kérlek hass oda Nevető Tűznél, hogy ne tegye ezt velem, vegye kézbe a dolgokat, a fütykösömet is, és csinálja vissza újra naggyá!

Azok a nemesek, akik nem panaszkodtak, akiknek nem volt félnivalójuk, egetverő röhögésbe törtek ki. A másik három nemes pipacspiros lett, s olyan mélyen lehorgasztották a fejüket, mint a Nevető Tűz példázatában szereplő farok.

– Jegyezzétek meg, hogy a palota nem kéjbarlang! Felnőtt emberek vagytok, nem kisfiúk, akik panaszkodnak, mert nincs, aki kényeztesse a kukikájukat! A palota hölgyszemélyzete nem arra van, hogy a kukacotokat bennük fickándoztassátok! Ha nőt akartok, menjetek ki a városba, van ott elég kurva! Ami meg a feleségeiteket illeti: ölelgessétek őket otthon, nem a palotában, ide dolgozni, s ne szerelmeskedni járjatok! S mert elárultátok, hogy jobban érdekel

benneteket a kéj, mint a napi teendő a város érdekében, ezért ti is ki vagytok rúgva, s elrendelem, hogy fizessetek fejenként ötszáz arany büntetést a kincstárnak!

Azok megmukkanni sem mertek, holott ez iszonyatos összeg volt!

– Ami pedig téged illet – nézett az Udvari Tanács vezetőjére Nevető Tűz – örülök, hogy panaszkodni kezdtél! Igen, kifejezetten örülök neki! Azért örülök, mert így nagyon hamar megtudtam, éppen a te panaszodnak hála, micsoda tudatlan, ostoba szamarak ülnek az Udvari Tanácsban! Hiszen ha te vagy a vezetőjük, akkor te kell, hogy legyél közöttük a legokosabb! S még te, a legokosabb is azt mered állítani, hogy jobb, ha a kutyákkal egy tálból eszünk, mint ha lemossuk a tányért?!

– A tisztára nyalatás, az nem ugyanaz, mert akkor, amikor eszünk, nincsenek ott a kutyák!

– Igenis ugyanaz, mert mindegyik esetben a kutyák nyálát is megesszük! Gondolod, ez nem csökkenti a király tekintélyét?! Ezennel tehát elrendelem az Udvari Tanács azonnali feloszlatását! Ilyen tanácsnokokra nincs szükségem! Mind ki vagytok rúgva! Vagyonotokat nem kobzom el, de többé be nem tehetitek a lábatokat a palotába! Továbbá előre felhívom a figyelmeteket, hogy amelyiktek esetleg áruláson lesz kapva, mert ellenem fenekedik, annak a büntetése az elevenen megnyúzatás lesz, ne mondjátok, hogy nem voltatok előre figyelmeztetve! Testőrkapitány, lökd ki őket a palotából, és szedd el a pecsétnyomójukat, s törd össze azokat! Többé semmit nincs joguk lepecsételni! De remélem annak azért örültök, hogy nem megyek utánatok a házatokba: nem tiltom meg, hogy otthon a kutya legyen a mosogatótok!

Ezután így szólt:

– Azonnal jöjjön elém mindenki, akit két napja én vettem meg a rabszolgapiacon!

Hű, de gyorsan előtte termettek a nők! Szinte vigyázzba álltak!

– Lépjen előre közületek mindenki, aki úgy érzi, hogy kiválóan képes főzni!

Hárman léptek elő. Lehet, hogy mások is jól főztek, de ezekben volt elég bátorság is.

– Te leszel ezentúl a főszakács! – intett a legidősebbnek Nevető Tűz, mert neki lehetett, úgy vélte, a legtöbb gyakorlata. – De vigyázz! Ha mérgezés történik, húsz méter mélyre leszel eltemetve – de elevenen! Máris indulhatsz a konyhára! Ez a két másik nő, aki jelentkezett, menjen veled, a helyetteseid, segédeid lesznek, kötelesek engedelmeskedni neked, de a konyha régi személyzete fölött ők is teljhatalommal bírnak, hacsak másképp nem rendelkezel! És ezentúl te hozod be a királynak a reggelit, remélem, te már nem tartod azt magadhoz méltatlannak!

– Nem, nem, úrnőm, természetesen nem!

– Akkor menj már, mert meg kell ismerned a konyhán mindent, és nehogy vacsora nélkül maradjak én vagy apám!

– Testőrkapitány! – intett aztán.

– Parancsodra úrnőm!

– Keresd meg a kincstárnokot, s írasd le mindenkinek a nevét vele, aki még itt maradt a palotában! Mindenkiét, még ha rabszolga, akkor is! Aztán eredj az aranymíveshez a listával, azt talán még nem rúgtam ki, ha mégis, akkor keress meg egy városi aranymívest. És készíttess vele annyi pecsétnyomót csontból, ahány név van a listán! Minden pecsétnyomóba legyen belevésve az illető neve! A pecsétnyomók készítésének költségeit az állja, akié lesz a pecsétnyomó, tehát akinek a neve bele van vésve! Kivéve a rabszolgákét, azokét én fizetem. De nem is! A rabszolgákat, akik vannak a palotában, ezennel felszabadítom, ez sokkal

biztonságosabb lesz! És első illetményükből levonjuk a pecsétnyomók árát! És mindjárt megtudod, hogy mindez miért: elrendelem, hogy a palota minden bejáratához állíttassék olyan kapus, aki tud olvasni! Ezentúl egy listát kell vezetnie, hogy kik jöttek be és távoztak el a palotából! A lista baloldalára kell pecsételnie annak, aki bejött, a jobboldalára annak, aki kiment! Így mindig lehet tudni, mikor ki volt a palotában! Senki nem jöhet be, akinek nincs pecsétnyomója! Te testőrkapitány felelős vagy azért, hogy minden pecsétnyomóból csakis egy darab készülhet! Ha valaki nem csontból, hanem nemesebb anyagból akar pecsétnyomót, például aranyból, megkaphatja, de az árát ő fizeti! Ha valaki bejön, akinek nincs pecsétnyomója, akkor a vétkes kapust kivégeztetem, ha meg nem derül ki melyik kapun jött be, mindegyik kapust kivégeztetem! És pecsétnyomóval rendelkezők közül sem engedhet be senkit a kapus, ha annak olyan pecsétje van, melynek a mintája nem szerepel a kapusnál levő táblázaton! Ezért fontos, hogy a kapus tudjon olvasni!

– És ha valaki otthon hagyja a pecsétjét? – kérdezte az egyik nemes.

– Menjen vissza érte! – válaszolta mogorván a királylány.

Ezután végignézett a trónteremben levőkön. Pillanatnyilag behúzzák fülüket-farkukat, de vajon hányan lesznek közöttük, akik később elárulják?!

– Van esetleg valakinek kérdése?

– Igen, felséges királynő! – lépett előre az egyik nemes. – Ki tartja meg a holnapi törvénynapot – te, vagy felséges apád?

Bár Nevető Tűz e pillanatig azt sem tudta, hogy holnap törvénynap lesz, így válaszolt:

– Természetesen én! Egyéb kérdés?

Senki nem jelentkezett. Erre így szólt:

– Iglimma, te eredj néhány katonával a városba a főtérre, és hirdesd ki, hogy ha akad a nők közt valaki, aki tud olvasni, akkor várom a holnapi törvénynapon, szolgálatot lelhet a palotában! De úgy vigyázzon, hogy csak akkor jelentkezzék, ha tényleg tud olvasni, és jól, mert leellenőrzöm a tudását! – azzal Nevető Tűz felállt. – Mindenki elmehet!

* * *

A törvénynap ugyan másnap zajlott, de Nevető Tűz nem lustálkodott addig sem. Hogy ez mennyire így volt, azt az is bizonyította, hogy a palota felszabadított rabszolgái közül az arra alkalmas férfiakat egyszerűen beemelte a testőrségbe, s a saját pénzén fel is fegyverezte őket. Ez pedig olyan volt ezeknek a rabszolgáknak, mint valami álom: nemcsak szabad emberek lettek hirtelen, de még fényes, csillogó fegyvereket is kaptak! Testőrök lettek! Szinte a legmegbecsültebb urakkal vetekednek hát a köznép szemében!

Kétségtelen, hogy harcképességük súlyos kívánni valókat hagyott maga után, de Nevető Tűz úgy vélte, ami hiányzik a tudásukból, azt pótolja elszántságuk, hálájuk, ragaszkodásuk, becsületességük. Különben is: megparancsolta nekik, hogy mindig csak fele létszámban szolgáljanak a közelében, s így minden másodnapjuk szabad arra, hogy a már gyakorlottabb testőröktől fegyverforgatást tanuljanak. Megmondta, hogy három hónap múlva leellenőrzi a tudásukat, s akivel nem lesz megelégedve, azt kirúgja. Persze, hogy igyekeztek hát!

A törvénynap alkalmából azonban a teljes testőrsége elkísérte Nevető Tüzet. E jeles napot úgy tartották meg, hogy Nevető Tűz kivonult a piactérre, s itt bárki – természetesen a megfelelő óvatossági- és illemszabályokat betartva – eléjárulhatott, hogy maga az uralkodó hallhassa a panaszát, s az ítélkezzék az ügyében.

Eléggé meglepődtek a derék habedaiak, hogy nem Bícs király, de Nevető Tűz ítélkezik majd!

Nevető Tűz könnyedén meggyőződhetett róla, hogy elődjének nem volt a legjobb híre a habedaiak között! Amikor kiért a piactérre, látta a sok embert azért tolongani, hogy minél előrébb legyenek, s ennek nyilván csak kisebbik oka lehetett a kíváncsiság. Inkább azért igyekezhettek, hogy előbb jussanak majd a király elé. Ám amint helyet foglalt a trónuson, csak a nagy habozást látta a szemekben.

– Tessék, nyugodtan lehet elém jönni! – mosolygott. – Vagy minden rendben van, senki nem keresi nálam az igazságát?!

A polgárok természetesen tudták már, hogy előző nap Bícs király királynővé koronázta a leányát. Ezt mesélték egyesek. De nem tudták, mit hihetnek el ebből, és mit nem. Lehet, hogy csak valami tréfa az egész?! De íme, Nevető Tűz valóban ott ül a trónuson – a király pedig meg sem jelent a törvénynapon!

Nevető Tűztől ellenben féltek. Eddig sem volt valami jó híre, de az utóbbi két napban állítólag a gonosz szellemek szállták meg, azóta, hogy a róka leharapta a kisujját! Lehet, hogy nem is róka volt az?! Valami démon inkább! Hiszen azt számosan tapasztalhatták, hogy tele a város olyanokkal, akiket Nevető Tűz elzavart a palotából!

Az sem tagadható azonban, hogy akadtak, akikkel jót is tett. Különösen a rabszolgákkal! Vett egy csomó rabszolgát, s felszabadította őket, a szolgálóivá tette azokat, sőt a palota rabszolgáival is így tett!

Végül egy fiatal lány sietett elé. Lehetett vagy tizenöt esztendős.

– Felséges úrnőm, kérlek, légy kegyes!

– Nem az a dolgom, hogy kegyes legyek, hanem hogy igazságos! Halljam, mi a baj?

– A szüleim hozzá szeretnének adni egy férfihoz, akit én nem kívánok! Tudom, hogy sok lánynak ez a sorsa, de kérlek, tiltsd meg nekik! Kegyes szívedben reménykedek, te tudod milyen az, amikor a szülők zsarnokoskodnak a gyermekük felett, hiszen mindenki tudja, hogy te is mióta szeretnél Gyázsá királyának felesége lenni, de felséges apád nem engedi! Te biztos megértesz!

Nevető Tűz érezte, hogy mindenki őt figyeli. Óriási volt a tömeg, erre a napra minden munka abbamaradt Habedában. Így szólt:

– Felséges apámnak igaza volt, amikor nem akarta, hogy Gangellár király felesége legyek! S ezennel itt előttetek, itt mindenki előtt kijelentem, hogy soha nem is fogok a felesége lenni, én magam sem akarom már ezt! Általában egy szülőnek többnyire igaza van, amikor azt akarja, hogy a lánya ne legyen ennek vagy annak a felesége, mert a szülőnek ebben sokkal több a tapasztalata!

De amennyire igaza van ilyenkor, olyannyira *nincs* igaza a szülőnek, amikor azt akarja, hogy *legyen* a lánya ennek vagy annak a felesége! Mert hiába minden, ha a lány nem akarja azt a legényt, akkor nem lesz boldog mellette! Ezennel tehát megtiltom, hogy bárkit akarata ellenére férjhez adjanak a városomban! Aki ezt teszi a lányával, az a szememben semmivel sem különbözik attól, aki lefog egy ellenkező nőt, hogy valaki más megerőszakolhassa! Ez okból, ha mégis férjhez adnának egy lányt így, annak a szülőnek ekképpen is ítéltessék meg a cselekedete! Kijelentem továbbá, hogy ha egy férfihoz így adtak hozzá egy nőt, az a házasság érvénytelen, akár ebben a pillanatban is felbontottnak tekinthető, s minden alkalom, amikor a férj a feleségével hál, holott az nem akarja ezt, nem más, mint nemi erőszak!

A leány, aki Nevető Tűz elé járult, örvendett, de ez már se Nevető Tüzet, sem mást nem érdekelt. Óriási lett a hangzavar! Nincs joga a szülőknek, hogy a lányukat akárkihez is férjhez adják?! Hát kinek lenne joga ehhez, ha nem nekik?! Még szerencse, hogy a királylány legalább azt a jogukat nem vonta kétségbe, hogy *ne* adják hozzá valakihez, még ha a lány akarja is azt!

Sokan féltek attól, hogy ez is el fog következni valamikor majd.

Néhány pillanatig csak a tömeg morgolódását lehetett hallani, kisebb részt örvendező kiabálásokat (többnyire nők köréből természetesen), nagyobbrészt azonban felháborodott sugdolódzást a férfiak, és idősebb nők – anyák – részéről, de igazán hangoskodni nem mertek. Ellenben hirtelen egy huszonéves nő futott Nevető Tűz elé, s térdre vetette magát.

– Felséges királynő, kérlek! Ez a törvényed azt jelenti, hogy ha én nem akarok többé a férjem felesége lenni, azt nekem szabad?! Akkor ő már nem kell, hogy a férjem legyen?!

– Úgy van.

– De én valaha akartam a felesége lenni, bevallom neked!

– Az nem jelent semmit sem.

– Ó, felséges királynő, hogy én mennyire csodálom a bölcsességedet!

– Jól van, jól van, most eredj, hogy másnak is jusson hely és idő!

– De...

– Mi van még?

– Mi legyen a hozományommal? Ugye köteles azt a férjem visszaadni nekem?

– Nem. Aminthogy az sem számít, hogy ő mit hozott a házasságba.

A nő már majdnem elkedvetlenedett, ekkor azonban Nevető Tűz így folytatta:

– Nem számít, hogy mit hoztál te, és mit hozott ő! Mindketten emberek vagytok, s mindkettőtök számára van élet a válás után is! Ilyen esetben tehát egyszerűen szét kell osztani mindent, ami vagyon, úgy, hogy mindkettőtöknél ugyanakkora érték maradjon!

Egy férfi közbekiáltott:

– De hát így lehet, hogy csak azért megy majd hozzá egy nő egy férfihoz, hogy utána a váláskor megkaparintsa a fele vagyonát!

– Lehet. És ha így tesz, jól teszi! – szólt kegyetlenül Nevető Tűz. – Ti férfiak mennyire szerettek azzal dicsekedni, hogy ti „vadásztok” a nőkre, hogy úgymond „meghódítjátok” őket, hogy a ti jogotok a párválasztás, ne a nő válasszon, hanem ti, még meg is vetitek a nőket, ha azok kinyilvánítják az érzelmeiket – hát jól van! Legyen így, ahogy akarjátok, válasszatok ti! De akkor viseljétek is a választás következményeit! Tessék úgy választani, hogy olyan nőt vegyetek el, aki nem a vagyonotokért szeret benneteket! S így legalább meggondoljátok azt is, hogy nagy titokban magatokhoz kényszerítsetek-e egy ellenkező nőt, mert ha a nő ügye elém kerül, nemcsak szabad lesz, de viszi magával a fele vagyonotokat is! Egyáltalán: tessék úgy viselkedni, hogy a nő ne akarjon válni! – azzal intett a mellette ülő írnokának. E feladatkört ezúttal Duán, a kincstárnok látta el. – Azonnal foglald írásba a rendelkezéseimet!

– De már a gyerekeket csak nem viheti magával a nő! – szólt egy másik férfi.

– Az attól függ. A gyerekek annál maradnak, aki hajlandó vállalni a felnevelésüket. Ha csak egyet-egyet vállalnak, egyezzenek meg, hogy melyiké lesz az egyik, melyiké a másik! Ha nem

tudnak megegyezni, a fiú marad a férfinál, a leány a nőnél! Ha csak egy gyermek van, és az kéne mindkét szülőnek, akkor a család jöjjön el hozzám, én megkérdem a gyermeket, hogy kinél akar maradni, s az lesz, amit a gyerek határoz! Ha a gyerek olyan kicsi, hogy még nem tud beszélni, akkor egyszerűen a nőnél marad, ha a nő akarja őt! Elvégre olyan kis gyermekekkel a nők tudnak igazán bánni! Halljuk a következő panaszost!

Most két férfi járult elé, egy nagy darab, termetes ember, s egy kis nyiszlett, girnyó. A termetes bőbeszédűen adta elő a panaszát. Elmondta, hogy neki volt egy diófája, ami épp a girnyó férfi kertje mellett nőtt. Egyik ága átnyúlt a girnyó férfi kertjébe. Az a galád pedig éjszakánként mindig összeszedte a diót, ami arról az ágról lepotyogott a kertjébe!

– Hiába mondtam neki, hogy az a dió az enyém, mert az én fámról potyogott, de ő nem hallgatott a jó szóra, s újra meg újra meglopott!

– Ne hallgass rá királynőm! – szólt a girnyó sírós hangon. – Az a dió engem illetett, mert az én kertembe hullott! A diófa sok levelét is nekem kellett minden ősszel eltakarítanom, mert ez nem tette meg! És az én terményeimet árnyékolta a diófa! Megérdemeltem azt a diót!

– Képesek vagytok ilyen őrültség miatt perlekedni?! – ámult Nevető Tűz.

– Nemcsak erről van szó! Én megpróbálkoztam mindennel! – szólt a kövér. – Véget akartam ennek vetni, s egy nap lefűrészeltem a szomszédba átnyúló ágat, hogy vége legyen a tolvajlásoknak! Sajnos azonban ezt nem bírta ki a fa, és elszáradt. Ez a galád azt mondja, hogy nem is az ág lefűrészelése miatt száradt el, holott az ág helyén nőtt is egy gomba, biztos az támadta meg a fát, amiatt pusztult ki az én szép diófám! Kérlek királynő, rendeld el, hogy ez a mocskos féreg megtérítse az én szép nagy diófám árát, mert miatta kellett levágnom a gallyat!

– Az valóban könnyen lehet, hogy az ág lefűrészelése miatt betegedett meg és pusztult ki a fa! – bólintott Nevető Tűz. – De ez nem jelenti azt, hogy a szomszédodat bármire is kötelezném! Gonosz, irigy disznó vagy, és önmagadat büntetted meg a fád kiirtásával! Semmiféle kártérítést nem érdemelsz, viszont elrendelem, hogy fizess öt aranyat a kincstárnak, mert ostobasággal tartottál fel, ezenkívül pedig fizess a szomszédodnak egy arany kártérítést, amiért iderángattad a törvénynapra, s így feltartottad a munkájában, egy csomó időt elrabolva tőle!

Most egy egész kis tömeg jött elé egyszerre, a városbíró hozott egy egész családot, egy gazdag kereskedővel. A kereskedő már hallott róla, hogy Nevető Tűz valami csoda folytán megtanult olvasni, s azzal kezdte, hogy írásokat adott át neki. De nem kellett, hogy Nevető Tűz elolvassa azokat, elmondta a kereskedő maga is, hogy miről van szó. Kiderült, hogy a másik férfi, akinek a családjáról volt szó, nagy kölcsönt vett fel tőle, jelentős kamatra. Vállalta, hogy megfizeti egy éven belül, ha nem tesz így, a felesége és két leánya a kereskedő rabszolgája lehet! A pénzt nem fizette vissza, valószínűleg egyszerűen elitta, de ez nem is érdekli a kereskedőt, lényeg az, hogy a három nő minden jog és törvény szerint az övé! A feleséget és a kisebbik lányt meg is kapta, amikor kiment hozzájuk, de a nagyobbik lány egy hónappal korábban hozzáment egy fiatalemberhez! És persze, hogy nem akar a rabszolgája lenni, s a fiatalember sem akarja engedni, hogy elvigye a feleségét, sőt azzal fenyegeti a kereskedőt, hogy megöli! Ő azonban nem hagyja az igazát, ezért jött ide, Nevető Tűz elé, és szeretné, ha a királynő kimondaná, hogy a kölcsönt felvevő férfinak nem volt joga a kölcsön visszafizetése előtt férjhez adni azt a lányt, akit fedezetül ajánlott!

– Nem hinném, hogy tetszeni fog neked a döntésem! – nézett a kereskedőre Nevető Tűz. – Nemcsak úgy rendelkezem, hogy a lány maradhat a férjénél, de még azt is elrendelem, hogy a másik két nő, az anya és a kisebbik lány is szabad emberek, köteles vagy elengedni őket! Ellenben némi kárpótlásul szolgálhat tán neked az a rendelkezésem, hogy ez a férfi, aki tőled a pénzt kölcsön vette, ezennel a rabszolgád!

– Tessék?! Hogy... hogy micsoda?! Hogy én?! De hiszen én nem is...

– Pofa be! A királynő így döntött! – fenyegette őt meg a testőrkapitány.

– Felséges királynő, megnyugszom a döntésedben, s nagyon örvendek neki! – ragyogott a kereskedő arca a boldog mosolytól. – Az anya már eléggé vénecske, a kisebbik lány meg girnyó, vézna, melle sincs, nem kapnék sokat értük, de ez a férfi erős, izmos, igazán jó áron tudom majd eladni! Milyen bölcs is vagy te! Dicsértessék a te bölcsességed!

– Úgy legyen! De figyelj jól: a jövőben óvakodj az ilyen szerződésektől, te kereskedő! Mert úgy rendelkezem, hogy ezentúl senki nem adhatja el rabszolgának egyetlen rokonát, családtagját sem, akár ha gyermek vagy feleség legyen is az! Önmagát, azt igen, a vagyontárgyait is eladhatja, de a családtagjait – azt nem!

– Megjegyeztem felséges királynő!

– Jó, a következőt! – intett Nevető Tűz.

Látható volt, hogy Nevető Tűz nem okozott csalódást a habedaiaknak! Cifra dolgot vártak tőle, hogy nem a király, de ő tartja a törvénynapot, s ezt meg is kapták, de alaposan ám! Lesz miről beszélgetniük este az ivókban, ezekről az ítéletekről és törvényekről!

Mindazonáltal látható volt az is, hogy némileg felbátorodtak az emberek. Máskor is előfordult már, hogy a törvénynapot tartó király keményen ítélkezik ezzel vagy azzal szemben, s ehhez képest Nevető Tűz eddigi rendelkezései igazán nem voltak szörnyűnek tekinthetőek! A hóhér ugyan a közelben állt, de eddig még nem akadt dolga. Egyedül az tarthatta kissé vissza az embereket, hogy Nevető Tűz ítéletei meglehetősen furcsának tűntek a szemükben. Senki, aki az uralkodónál akart eredetileg igazságot lelni, nem lehetett biztos ezután benne, hogy vajon miként is ítéli meg az esetét a királylány. Nevető Tűz úgy döntött eddig is, hogy semennyire sem vette figyelembe a szokásjogot, az ősi, az idő által kiérlelt bölcsességeket!

Másrészt, némelyek épp ettől bátorodtak fel. Akik úgy érezték eddig, hogy ügyük reménytelen, most kis reménysugarat láttak felcsillanni. Hátha a királylány nekik kedvez majd?!

S különösen a nők voltak így ezzel. Igazán lehetetlen volt nem észrevenni, hogy Nevető Tűz igencsak védte eddigi döntéseivel a nőket – talán épp azért, mert ő maga is nő! Amikor ez az ítélet megszületett, bizony számos helyről meg is éljenezték a királynőt, persze csupa nő, akiknek igencsak tetszett, hogy most már nem kell félniük attól, hogy részeges vagy akármilyen férjük miatt rabszolgaságba kerülnek. De jó is, hogy a királynő ítélkezik! De jó, hogy végre olyan ember fején van a korona, aki védi a nőket!

Mert védi az biztos, tudatosan védi őket, ennyi jó döntést a nők javára nem lehet csak úgy véletlenül hozni... Le merték volna fogadni, hogy a többi döntés is a nők javát szolgálja majd.

Igazuk lett. Hogy mennyire így van ez, arra épp a következő ítéletek fényesen rávilágítottak.

Mert most mindenki őszinte döbbenetére és felháborodására egy kurva lépett a királynő elé!

Eleinte persze nem lehetett tudni, hogy ő kicsoda. Senkinek nincs ez az arcára írva! Ezt csak azok tudták, akik már ismerték a nőt. Igaz, ez a férfilakosság jelentős hányada volt. Amikor a nő Nevető Tűz elé lépett, a tömegből felháborodott kiáltások hangzottak. S még a testőrkapitány is, aki úgy látszik szintén ismerte a nőt, valószínűleg azért, mert „üzletfele” volt már, előrelépett, lándzsával a kezében, s így szólt:

– Hogy merészeled zavarni a királynőt, mi?!

A nő megtorpant.

– Testőrkapitány! Veszélyben forgott az életem?! – kérdezte metsző hangon Nevető Tűz.

– Nem, felséges királynő!

– Akkor hogy merészelsz bárkit is visszatartani attól, hogy elmondja a panaszát?! Hiszen a törvénynap épp arra való!

– Bocsáss meg, királynő! – szólt a testőrkapitány, és visszalépett a helyére.

– Gyere csak, és mondd el, hogy mi a baj! – intett Nevető Tűz.

A nő erre felbátorodva belekezdett a panaszába, ami abból állt, hogy néhány nappal ezelőtt két férfi jött hozzá, de ő csak az egyikkel akart egyesülni, ami meg is történt, a másikkal nem. Az azonban ezen megsértődött, jól megverte és megerőszakolta.

– És a másik kifizetett téged?

– Ki, felséges királynő!

– Hol van most az erőszakoskodó férfi?

– Ott ni – mutatott a tömeg egy távoli pontjára – úgy látom, hogy épp igyekszik kijutni a tömegből és elinalni!

– Testőrkapitány! Hozd elém azt a férfit!

A testőrkapitány persze nem ismerte a férfit, de a panaszos nő vele tartott, és egykettőre Nevető Tűz elébe hozták az illetőt, aki reszketett, mint a nyárfalevél. A férfi elfogásában különben maga a tömeg is segített, összetömörödtek előtte a sorok, mindenki szerette volna, ha sikerül elfogni, mert kíváncsiak voltak, mi lesz az ítélet. Hiszen remek dolog ám az ilyesmi, ha nem a magunk bőrére meg a vásár!

– Halljam a te szádból is, miként volt ez az ügy! – parancsolta Nevető Tűz.

– Hát az úgy volt felséges királynő, hogy odamentünk a barátommal ehhez a nőhöz, és ez a büdös kurva nem akart velem, csak a barátommal! Hát mit képzel ez, hiszen arra van, hogy széttegye a lábát mindenkinek!

– Nem is igaz, te voltál a büdös, nem én, azért is nem akartam veled! Mosakodtál volna meg, lettem volna veled is, és mondtam is ezt neked! – kiáltotta a nő.

– De hát én nem azért mentem hozzád, hogy mosakodjak meg hogy tanácsokat osztogass! Nekem épp akkor volt kedvem rá, és nem később!

– Mi történt aztán? – kérdezte Nevető Tűz.

A férfi egyre halkabban beszélt, láthatóan kényszeredetten.

– Hát... amikor a barátom végzett vele, akkor... akkor ráugrottam!

– Ő tiltakozott?

– Naná, még meg is karmoltam, de úgy beleverte a fejemet a kemény földbe, hogy elájultam! – szólt a nő.

– Hallgass! Most őt kérdeztem!

– Hát... hát igen, tiltakozott! De felséges királynő, én kifizettem őt! Igenis kifizettem! Ott hagytam neki pontosan ugyanannyit, mint a barátom! Remélem ezt ő sem tagadja le, és ott van tanúnak hozzá a barátom is!

– Nem hívom el tanúskodni a barátodat, mert semmi jelentősége annak, hogy fizettél-e! Aki egy nővel együtt hál annak akarata ellenére, az nemi erőszakot követ el, még akkor is, ha a felesége az a nő, hát még ha, mint ez a nő itt, nem is a felesége! A kurvákat ugyan én sem kedvelem, mert viselkedésükkel szégyent hoznak a gyönyörszakma jeles képviselőire, az örömlányokra és különösen a hetérákra, de ez még nem jelenti azt, hogy szabad őket megerőszakolni! Megvetni, azt szabad őket, de nem megerőszakolni vagy bántani! Elrendelem hát, hogy viseld el azt a büntetést, ami az erőszakoskodóknak jár! Hóhér, intézkedj! – intett Nevető Tűz.

S erre a hóhér már egy idő óta résen levő segédei előugrottak, elkapták a férfit, kissé arrébb hurcolták, lerángatták a gatyáját, majd egy nyisszantás, s annak máris porba hullott az a szerve, amivel az erőszakot elkövette. Hogy el ne vérezzék, a sebet tüzes vassal kiégették. Ezután mehetett a férfi amerre akart, többé nem volt módja erőszakot elkövetni. Persze üvöltött, ahogy csak a torkán kifért, amíg el nem ájult.

Többen ismét hangosan éltették a tömegből a királynőt, mind csupa nő, bár feltehetőleg az is igaz volt rájuk, hogy mind csupa kurva. Amelyik nő nem volt az, most óvakodott megszólalni, nehogy róla is azt higgyék, hogy *olyan.*

Annyira felbátorodtak az efféle foglalkozást űzők, hogy most egy másik kurva lépett elő, s arra panaszkodott, hogy őt egy héttel ezelőtt nem fizette ki az egyik vendége! Nem tagadta, hogy beleegyezett az aktusba, nem volt ez erőszak, de nem fizette ki!

Ám a férfi nem volt jelen, hogy Nevető Tűz meghallgassa, tanú sem volt az esetre, így Nevető Tűz magához intette a városbírót. Megparancsolta, hogy vizsgálja ki az ügyet gondosan.

– Ha bebizonyosodik, hogy a férfi nem fizetett, akkor úgy bánjanak vele, mint egy tolvajjal! – mondta. – Úgy kell tekinteni, mintha kifizette volna a nőnek, ami jár neki, azután visszalopta volna tőle! Mert jegyezze meg mindenki, hogy általában véve úgy kell tekinteni, hogy minden szerződést be kell tartani! És szerződésnek kell tekinteni a szóbeli ígéreteket is, mert ha nem lehet megbíznunk egymás szavában, akkor semmivel sem vagyunk különbek, mint a vadállatok! Én pedig emberek, és nem barmok meg farkasok királynője szeretnék lenni!

Most egy koldus jött hozzá, sőt, koldusgyerek. Koldusokat általában nem szoktak a törvénynapon az uralkodó elé engedni, mert ez a jeles nap nem arra volt szánva, hogy alamizsnát kéregessenek! A testőrkapitány résen is volt, s amikor meglátta, hogy egy rongyos koldus igyekszik Nevető Tűz felé, eléje ment. De aztán mégis megengedte, hogy Nevető Tűz elé járuljon, ez a koldusgyerek ugyanis kislány volt, olyan tízévesforma, és azt mondta, hogy ő tud olvasni! Márpedig a királynő azt hirdettette ki tegnap a városban, hogy a törvénynapon jöjjenek el hozzá azok a nők, akik ismerik a betűket!

És a testőrkapitány tanulékony elme volt. Nevető Tűz valóban így rendelkezett. Az igaz, hogy nőkről beszélt, s ez a lány még minden csak nem felnőtt, de a kicsi nő is nő! Majd a királynő eldönti, hogy mi legyen, kell-e neki ez a tökmag! Ő nem vész össze vele!

S már vezette is a kolduslányt Nevető Tűz elé. S jól tette, hogy ezt tette, mert Nevető Tűz már összevont szemöldökkel nézelődött feléjük!

– Én tudok olvasni! – jelentette ki a rongyokban pompázó csöppség nem minden büszkeség nélkül. Sőt, úgy kihúzta magát, hogy bár alig volt még melle, de annak bimbója így is előbukkant a rongyok közül. Nevető Tűz borzongva gondolt rá, hogy ez a kislány biztos nem élte volna túl az idei telet. Az előző három tél, úgy hallotta, eléggé kegyes volt az itteniekhez, de ki tudja milyen lesz a következő! S itt magasan a hegyek közt sokkal keményebb szokott lenni az időjárás, mint például Gigliorában, a tóparton!

– Aha. És akad még valaki nő rajtad kívül, aki tud olvasni? – kérdezte Nevető Tűz, és várakozóan nézett végig a tömegen. De senki nem jelentkezett. Habeda mégsem volt Gigliora. Itt még hetéra is talán csak az egyetlen Kappí volt, a király mellett. S aki nem hetéra, ugyan honnan is ismerné az olvasástudományt?!

Nevető Tűz inkább azon csodálkozott, hogy akár ez a gyermek is tud olvasni. Meg is kérdezte, hogy honnan neki e jeles tudomány!

– Anyukám hetéra volt! – húzta ki magát büszkén a kislány.

– Aha! És megtanított téged?

– Igen.

– Hogy hívnak?

– Suttogó Szellő a nevem, felséges úrnőm!

– Aztán mondd csak te Szellő, ha anyád hetéra volt, gazdag is volt, ugye?

– Azt hiszem igen, az biztos, hogy nem szűkölködtünk.

– Akkor most miért vagy koldus?

– Mert anyukám meghalt, és a férje kirúgott a házból.

– Az apád?

– Nem! A mama már ötven éves volt, amikor férjül vette őt, és én akkor már megvoltam, azt mondta a mama, hogy akkor voltam négy éves!

– És jól bánt veled ez a férfi?

– Igen, de amikor a mama beteg lett és meghalt, akkor elkergetett, mert azt mondta, hogy nem vagyok a gyermeke. És tényleg nem is vagyok az.

– Övé maradt tehát a teljes vagyon, anyád minden pénze?

– Igen, felséges királynőm!

– Mióta koldulsz?

– Két esztendeje, felséges asszonyom!

– Hagyd ezt a felségezést, meg az asszonyozást is! Gyere ide, vagyis ne ide, hanem az írnokhoz, és olvasd el, amit az írt!

Suttogó Szellő odament, s minden gond nélkül olvasni kezdte:

– A felséges királynő az ő végtelen bölcsességében a mai napon elrendelte, miszerint senki nőnek nem tiltható meg, hogy ha az nem akar férjhez menni...

– Elég! Látom valóban tudsz olvasni! Ugye nem szeretnél tovább koldulni?

– Nem szeretnék!

– Jó! Akkor elrendelem, hogy te városbíró azonnal küldj embereket Suttogó Szellő anyjának a házába, s a férfit fejeztesd le! A teljes vagyon elkoboztatik a kincstár javára! Úgy lenne illendő, hogy azt Suttogó Szellő kapja meg, de erre nem lesz szüksége, mert őt ezennel a lányommá fogadom! Szólíthat tehát úgy, hogy mama, anya, anyuci, ahogy neki tetszik!

– A királynő lánya leszek?! Jaj, de jó! – kiáltotta a kislány, s örömében ugrálni kezdett, majd Nevető Tűzhöz szaladt, s minden tiszteletadásról elfeledkezve átölelte a királynőt. A testőrök zavarban voltak: ezt nem szabadott, de közbelépni sem mertek.

Nevető Tűz egy darabig tűrte, de aztán fintorogni kezdett, s eltolta magától a kislányt.

– Kedveském, szeretlek, de iszonyúan bűzlesz! Tetves is vagy! Iglimma!

– Parancsodra felséges királynő!

– Vidd ezt a kis szutykost azonnal a palotába, sikáld meg, tüntesd el a tetveit, szaunáztasd is meg, még jobb, ha a fürdés után Kappíra bízod a megszaunáztatását, aztán meg adj neki enni, amit csak kér! Komolyan beszéltem, bánjatok vele úgy, mint a lányommal! Megérdemli, mert tud olvasni!

– Továbbá – folytatta – vegye tudomásul minden férfi, hogy ha feleségül vesz egy nőt, azzal egyben a nő gyermekeit is elfogadta, nemcsak a nő szépségét és pénzét! Azokat úgy kell tekintse, mint saját gyermekeit, köteles jó apához illően gondoskodnia róluk! Ez természetesen fordítva is igaz: ha egy nő egy férfi felesége lesz, s a férfinak már vannak gyermekei, a nő köteles azokkal szerető anyaként bánni! Aki nem így tesz, méltó a kínhalálra! És ez a kötelezettség nem semmisül meg akkor, ha a nő vagy a férfi meghal! Ha például egy férfi gyermekes anyát vett feleségül, s akár már egyetlen órával később is a nő meghal, a férfi köteles annak gyermekeit sajátjaként felnevelni! Elvégre a nők dolga leginkább az, hogy szüljenek, hiszen azt a férfiak nem tudnak, s ha a nők nem szülnének, kihalna az emberiség! A nőhöz tehát nemcsak ugyanúgy hozzátartozik a gyereke, mint a haja vagy a karja, hanem még sokkalta inkább, s ha kell a nő, kelljen a gyerek is!

A tömeg nem győzött csodálkozni. Ez is megtörténhet?! A kegyetlen Nevető Tűz, akit sokan csak úgy emlegettek, hogy „a véresszájú”, lányává fogad egy koldusgyereket?! Mi történt itt?! Mi történt Nevető Tűzzel?! Bár igaz, elég nagy már ahhoz, hogy legyen saját gyereke... de hát épp ez az: lehetne *saját* gyereke is!

S mintha csak Nevető Tűz sejtené, hogy mi jár a fejekben, így szólt:

– Engem nem érdekel, hogy egy gyerek saját-e vagy sem, csak hogy minden gyereknek legyen lehetőség szerint apja vagy anyja, legjobb, ha mindkettő, aki gondoskodik róla! Ez pedig nem úgy érhető el, ha hagyom, hogy valaki kirúgjon egy magatehetetlen csöppséget anyja házából! Senki nem mondhatja, hogy igazságtalan törvényt hoztam, mert amint látjátok, az árva gyerekeket illetően elsőként mutatok példát jómagam is, holott erre igazán senki sem kötelezhetne!

Várt egy darabig, de most már senki nem jött hozzá. Végül azonban előbátorkodott a városbíró. Elmondta, hogy van néhány bonyolult ügy, amiben jobbnak vélné, ha nem ő, de Nevető Tűz döntene.

– Helyes, hozd csak elém azokat az ügyeket!

Hamarosan előtte állt egy férfi és egy nő, férj és feleség, s egy másik férfi is, aki szabómester volt, de mindenféle hasonló munkákkal is foglalkozott, leginkább fűzőkészítéssel. Ő készített fűzőt a Nevető Tűz előtt álló család lányának is. Egyszer azonban nem sokkal azután, hogy a lányra rakta az anya a fűzőt, a lány megfulladt. Az anya és az apa a szabómestert hibáztatta, amiért az rossz fűzőt készített, talán szándékosan méregbe is mártotta! A szabó persze tagadta a vádat.

– Pedig egészen biztos, hogy a fűző okozta a lányom halálát – szipogta az anya – mert épp akkor adtam rá a vadonatúj fűzőt, addig még sosem viselte, és az előző fűzőktől nem halt meg!

– Teljesen biztos vagyok benne, hogy a fűző okozta a bajt! – bólintott Nevető Tűz is.

A szabó elsápadt.

– Ugye, a felséges királynő is nekünk ad igazat! – ujjongott a gyászoló apa.

– Nem panaszkodott a lányod, hogy túl szoros a fűző? – kérdezte Nevető Tűz.

– De igen, és még arra is, hogy fáj a bordája! Milyen bölcs is vagy te királynő! Tudtam én, hogy ez az átkozott féreg készített rossz fűzőt!

– Valóban a fűző a hibás – mondta Nevető Tűz –, de nem a szabó és a fűző, hanem a fűző és te! – nézett az anyára a királynő.

– Hogy... hogy én?!

– Te. Túl szorosra húztad a fűzőt, s a lányod megfulladt, talán néhány bordája is eltört vagy megrepedt! A szabó nem vétkes. Nem az a hibás, aki kést készít, hanem aki azt másba beleszúrja! Mindazonáltal téged nem büntetlek meg, mert nem szándékosan okoztad a lányod halálát, a lányod elvesztése úgyis épp elég büntetés lehet neked! De gondoskodom arról, hogy többé ilyen haláleset ne történhessen! Elrendelem, hogy a fűzőviselés tilos! Mindenkinek tilos! Tudjátok meg, hogy még akkor is egészségtelen, ha nem hal bele a viselője! Mert elszorítja a nők derekát, s így kevesebb levegő jut a tüdőbe! Ha ti nők karcsúak és szépek akartok maradni, akkor ne fűzőt hordjatok, hanem sportoljatok, tornázzatok, ússzatok és fussatok! Esetleg egyetek kevesebbet! A fűzőt felejtsétek el! Már csak amiatt is, mert ez az iszonyú ruhadarab, amit az emberi butaság és hiúság kényszerített rátok, nemcsak nektek okoz kárt, kínt, szenvedést, de még gyermekeiteknek is! A fűző megnyomja magzataitokat, s azok így kisebbek lesznek és butábbak, mert nekik sem jut elég vér és levegő! S ugye nem akarjátok, hogy gyermekeitek hülyébbek legyenek?! Természetesen nemcsak a fűzőviselés tilos, hanem a gyártása és eladása is! Amint vége a törvénynapnak, menjetek haza, megparancsolom, hogy azonnal szedjétek le magatokról, és égessétek el, s ha több fűző is van otthon, mindegyikkel így járjatok el! Amelyik nőn ezentúl fűzőt látok, azt megkorbácsoltatom, mert rosszat akar leendő gyermekének, s ha egy anya fűzőbe dugja gyermekét, akkor azzal az anyával úgy bánok el, hogy egy évig állandóan szeges övben és szeges cipőben kell majd járnia! Azt is megtiltom, hogy más városoknak adjatok el fűzőket! Azoknak a nőit is felesleges kínozni!

Hej, de sok fiatal lány torkából tört ki most az éljenzés! Nem sokan akadtak, akik szívesen bújtak volna fűzőbe! Hiszen ki szereti azt, ha szorítja valami a derekát?! S azt egykettőre átlátták, hogy semmit nem veszítenek vele, ha fűző nélkül kicsit kevésbé karcsúnak néznek ki, mert hiszen minden nőre igaz lesz, hogy kevésbé tűnnek karcsúnak, ha senki nem viselhet fűzőt!

Szinte tomboltak a lelkesedésükben. Néhányan, a szemérmetlenebbek közül, egyszerűen megkérték egymást, hogy segítsenek ott helyben levenni, késsel benyúltak egymás ruhája alá, elvágták a fűző zsinórjait, majd kihúzták azt a ruha alól, ledobták a földre, némelyek meg is taposták. És Nevető Tűz nemhogy megparancsolta volna az illendőbb viselkedést, hanem még mosolyogva biztatta is őket!

– Helyes lányok, helyes, csak így tovább! Tudjátok meg, hogy én sem hordok fűzőt! És ti férfiak ne álljatok ott fancsali pofával, inkább örvendjetek, mert nagy jót tettem nektek! Méghozzá azért, mert így nem csaphat be benneteket egy nő azzal, hogy karcsúbbnak néz ki, mint amilyen! Így nem zsákbamacskát vesztek, hanem pontosan olyan nőt kaptok, amilyent láttok! Hát nem sokkal nagyszerűbb ez?! Éljen az őszinteség! Ti pedig – mutatott a családra és a szabóra – elmehettek!

A bíró most egy újabb házaspárt és egy újabb mesterembert vezetett Nevető Tűz elé, valamint egy fiatalembert. Ezúttal kovács volt a mesterember szakmája. Meglehetősen ideges volt ő is és az asszony is, de a férj nem.

Az ügyet a bíró ismertette.

– Ez a férfi – mutatott a férjre – szeméremövet készíttetett ezzel a kováccsal, amit az le is gyártott. Ezt aztán ráadta a feleségére, amíg elutazott, hogy intézze kereskedelmi ügyeit. Ám a felesége vágyat érzett erre a fiatalemberre, aminthogy az is őiránta, s mert az öv kulcsát a férj természetesen magával vitte, pótkulcsról akartak gondoskodni! S a fiatalember megvesztegette a kovácsmestert, ezt, aki az övet is készítette, hogy csináljon egy másik kulcsot is nekik! Az meg is tette ezt. De vesztükre, mert a férj váratlanul hazaérkezett, és rajtakapta őket!

– Igen, és kérlek, felséges királynő – szólt a férj –, hogy engedd, hogy ősi szokásaink szerint halálra kövezthethessem a ribanc feleségemet! S rendeld el kérlek, hogy ez a pimasz féreg, aki bepofátlankodott férji jogaimba – mutatott a nő szeretőjére – fizesse meg nekem az ilyenkor szokásos kártérítést, tehát teljes vagyonát, s fizessen nekem ugyanígy ez a kovács is, mert bűnrészes a megcsalatásomban!

– Nono, nono! – szólt gyorsan a kovács. – Nem addig van az! Remélem a bölcs királynő is belátja, hogy én nem vagyok kötelezhető kártérítésre, mert nem én háltam a feleségeddel! Hogy is nézne az ki, hogy egy megcsalásért két kártérítés! Különben sem fogadtam meg, hogy nem készítek akárhány kulcsot is az övhöz, csak egyet! – és reménykedően nézett a királynőre, bár úgy látszott, hogy nem igazán mer kegyelmet várni a szíve mélyén.

– Én sem fizethetek kártérítést – ellenkezett az ifjú szerelmes – mert hiszen én nem csak úgy egyszerűen felszarvaztam őt – mutatott a férjre – hanem igénybe vettem a mesterúr szolgáltatását, a kulcsot! Ha nincs kulcs, ez az egész nem történhet meg! Én természetesen azért rendeltem a pótkulcsot, hogy használjam is, fizettem érte, abban a pillanatban tehát amint megfizettem a kulcsot, jogosulttá váltam a használatára is, tehát a hölgy élvezetére!

– Ez szemenszedett hazugság, a kovácsnak nem volt joga hozzá, hogy árulgassa a feleségemet!

– Az lehet – ismerte el a fiatalember is – mindazonáltal tény, hogy ettől még árulta! Ha valaki bűnös, hát ő az, mert ha például én megveszek egy almát a piacon, akkor sem vagyok bűnös, ha az, akitől veszem az almát, lopta azt!

– Tehát nem érzed bűnösnek magadat! – mondta Nevető Tűz.

– Nem, felséges királynő! De kérlek, még ha engem el is ítélsz, legalább őt ne engedd halálra kövezni – mutatott az asszonyra – mert ő még nálam is kevésbé bűnös, bevallom ugyanis, én biztattam az egészre, én kérleltem, és eléggé sokáig is kellett nyaggatnom, míg végül ráállt!

– Úgy van, én aztán biztos nem vagyok bűnös! – szólt gyorsan az asszonyka. – Soha életemben ezt megelőzően le nem feküdtem mással, s valószínűleg most sem tettem volna, ha a férjem megbízik bennem! De ő rám adta azt a szörnyű vacakot, ami állandóan dörzsölte a bőrömet, s még tisztálkodni sem tudtam tisztességesen benne ott alul, bűzlöttem ott, na, mert ő hónapokig elvolt, és az egészet inkább csak azért tettem, hogy bebizonyítsam, hogy nem fog ki rajtam! Különben sem vagyok vétkes, mert hiszen ő, a férjem bebizonyította, hogy nem a hűségemben, nem az adott szavamban bízik, hanem a lakatban! Hát jól van, akkor most ne engem büntessen meg, hanem a lakatot, mert nem énbennem csalódott, hanem a lakatban! Az csalta meg, nem én! Mert döntse el, hogy kiben bízik: bennem, vagy a lakatban!

– Hűséget ígértél nekem, amikor feleségül vettelek! – kiáltotta a férfi.

– Az igaz, de te akkor nem ígértél nekem szeméremövet, lakatot!

– A nő dolga, hogy engedelmeskedjék a férfinak!

– Tévedsz! – szólalt meg hirtelen Nevető Tűz. – Én nő vagyok, mégis most neked, a férfinak a dolga az, hogy engedelmeskedj nekem, a nőnek!

A férfi elhallgatott. Nevető Tűz gondolkodott pár pillanatig, majd így szólt:

– Az ügy tökéletesen világos! A férj a szeméremöv feleségére tételével bebizonyította, hogy nem bízik a feleségében! A nő azzal, hogy mással is hált, mindegy, hogy egyetlen személlyel vagy többel, mindegy, hogy egyszer vagy többször, de hogy hált mással is, bebizonyította, hogy nem tartja magát a férfi feleségének! Ezennel tehát kimondom a válást, s elrendelem, hogy a vagyonukat a bíró becsülje fel, és ossza szét köztük fele-fele arányban!

– De felséges királynő... – hebegett a férj. Ám Nevető Tűz felemelte a kezét.

– Én beszélek! Jegyezze meg mindenki, hogy ha egy ügyet bíróság elé visznek, annak következményei lesznek! S nem biztos, hogy olyan következményei, amit a panaszkodó hallani szeretne!

A nőt nem szabad halálra kövezni. Mindenkinek a teste önmagáé, aki nem rabszolga, s legjobb tudomásom szerint ez a nő nem rabszolga! Az igaz, hogy a férfi jogosan vár el a nejétől hűséget, de ha ezt nem kapja meg, az csak annyit jelent, hogy jogosan válik el tőle! Egyáltalán, bárki bármikor elválhat férjétől vagy feleségétől, természetesen ez a vagyon szétosztását vonja maga után! Abban az esetben, ha a férfinak több felesége van, úgy természetesen a feleséget, aki válik, vagy akitől a férj válik, nem illeti meg a fele vagyon, csupán annak arányos része, ha van például három feleség, akkor a férjjel együtt négyen vannak, s így a feleséget a negyed rész vagyon illeti meg!

Ami a kártérítést illeti, ilyet a fiatalember nem kell, hogy megfizessen. Köteles azonban arra, hogy amennyiben e nő a vagyon szétosztásakor nem kap annyit, hogy abból kiteljék legalább egy kicsinyke ház, ahol ellakhat, akkor vegye e nőt feleségül, s gondoskodjék róla, vagy ha ezt nem akarja, akkor a nő vagyonát egészítse ki annyival, hogy annak lakhatása már biztosítva legyen, hiszen az ő hibájából válik el a nő férje e nőtől! S minden hasonló esetben ennek megfelelően történjék az ítélkezés!

A kovácsmestert ellenben arra ítélem, hogy fizessen vagyona felével a tettéért, úgy, hogy vagyona negyedét kapja meg a kincstár, a másik negyedét pedig a nő férje kártérítésként! Nem azért illeti őt kártérítés, mert megcsalta a felesége, az inkább a saját hibája, mert nem bízott meg a feleségében. Ellenben megilleti őt kártérítés, mert jogosan számíthatott volna a kovácsra, hogy az nem él vissza a rábízott titokkal! A titok alatt azt értem, hogy a kovács tudta, milyen kulccsal nyílik az öv. A kovács visszaélt e bizalommal, s ez büntetést érdemel!

Többé azonban nem fordulhat elő ilyen vétek. Ezennel ugyanis megtiltom a szeméremövek használatát és készítését is! Minden férfi, aki ilyet rakott a feleségére, azt köteles leszedni róla, és megsemmisíteni! Ez megalázza a nőket, de a férfiakat is, sőt őket még sokkal jobban! Hiszen gondolkozzatok már, ti derék férfiak: abban a pillanatban, hogy ilyet raktok egy nőre, önmagatok bizonyítjátok e tettel azt, hogy ti olyan hitvány férfiak vagytok, aki nem méltó egy nő kényszerítés nélküli hűségére! Hogy olyan hitványak vagytok, hogy csak erővel tudjátok biztosítani a nők hűségét! Bebizonyítjátok, hogy féltek a nő hűtlenségétől, mert tudjátok magatokról, hogy nem vagytok vele elég kedvesek, hogy nem vagytok eléggé szeretetre méltóak, sőt: hogy nem vagytok elég jók az ágyban, nem vagytok eléggé férfias férfiak, ezért a nejetek máshol keres efféle kielégülést! Véleményem szerint egy igazán férfias férfinak, aki ki tudja elégíteni a felesége vágyait, s aki eléggé kedves is vele, az égvilágon semmi szüksége

szeméremövre, mert az ilyen férfi feleségének esze ágában sincs megcsalni a férjét! Sőt, még ő maga védekezik a leghevesebben, ha egy idegen férfi közeledik felé! Lámcsak, még itt e mostani esetben is kiderült, hogy a nő éppen azért engedett a csábításnak, mert a férje nem bízott benne! Na, eredjetek! – intett négyüknek, s azok el is mentek: a nő igencsak boldogan, hiszen lényegében semmi büntetést nem kapott, a férj morgolódva, a kovács lehorgasztott fejjel, a megcsalást okozó fiatalember pedig talán még szélesebben vigyorgott, mint az asszonyka, átölelte annak a vállát – Nevető Tűz valószínűnek tartotta, hogy boldogan feleségül veszi.

– Amelyik férfi szeméremövet készít vagy azt a feleségére, lányára, vagy bárki nőre ráad, úgy fogom büntetni, hogy hasonló övet adok rá, szegekkel kiverve, s abban kell járnia egy teljes éven át! – mondta Nevető Tűz, majd megkérdezte a bírót, hogy van-e még, amiben döntenie kell.

Volt. Egy nőt cibáltak elé, s egy furcsa szerkezetet hoztak a bíró szolgái. Nevető Tűz még sosem látott ilyesmit, de megmagyarázták a működését. Nagyjából úgy nézett ki e gép, mint egy szobakerékpár, de úgy volt megcsinálva, hogy amikor hajtották azt, akkor egy fából faragott pénisz le-föl mozgott, épp azon a tájon, ahol a szerkezeten ülő nő hüvelynyílása volt található.

Amikor a szerkezetet bemutatták a királynőnek, s elmagyarázták a működését, a fiatal nő pirult, mint egy szép szál rózsa.

– Aha. Érdekes szerkezet, de mi a nő vétke? – kérdezte Nevető Tűz.

– Hát az, hogy ezt megcsinálta magának, s használta is! – szólt a bíró.

– Hm! Honnan tudsz erről?

– Onnan, hogy a szomszédasszony megleste, amint ez a nő javában élvezkedett vele!

– Igazán?

– Igen, felséges királynő!

– Nocsak! És hol van ez a szomszédasszony? Hadd halljam az ő tanúskodását is!

Pillanatok alatt előkerítették a szomszédasszonyt is.

– Először véletlenül láttam meg – magyarázta – mert egy kis hagymát kölcsönkérni mentem át hozzá, aztán be volt reteszelve az ajtó, de kéjes nyögéseket hallottam odabentről, s kíváncsi voltam, hogy kivel van, mert hiszen még férje sincs, a szülei is meghaltak, tehát azok sem lehetnek egymással, érted ugye felséges királynő, érdekelt, hogy ki a szeretője, kivel ribanckodik, és akkor körbejártam a házat, és találtam egy kis rést a spaletták között, belestem, és hát akkor láttam, hogy mit művel! Nem is hittem a szememnek! Ilyen felháborító erkölcstelenséget! És ezt még többször is művelte, mert láttam ám másnap meg azután is, és még sokszor! Aztán már nem bírtam ki, hogy ilyen erkölcstelen céda él a szomszédomban, és szóltam a bírónak!

– Halljuk, neked mi a véleményed? – kérdezte Nevető Tűz a bírót.

– Fogalmam sincs, felséges királynő, ilyen ügyem még nem volt!

– Na, de mégis! Szerinted milyen vétekben bűnös ez a lány?

– Nem tudom, felséges királynő!

– Te nem tudod. Szerinted, te szomszédasszony, miben vétkes ő?

– De hiszen ilyesmit nem szabad tenni!

– Miért?

– Mert illetlen! Erkölcstelen!

– Megcsalta a férjét?

– Dehogy, nincs is férje!

– Meglopott valakit?

– Ugyan már!

– A nyílt utcán csinálta, mások szeme láttára?

– Nem.

– Még be is zárkózott erre az időre, igaz?

– Igaz – szólt a szomszédasszony kényszeredetten, s egyre jobban aggódott. Volt is miért! Mert most Nevető Tűz így szólt:

– Úgy látom itt valóban törvénysértés történt. De azt nem ez a nő követte el. Hanem a szomszédasszony! Nem illik, hogy bekukucskáljanak mások hálószobájába! Semmi köze nem volt ahhoz, hogy ez a nő kivel élvez, szeretkezik, egyáltalán, hogy mit csinál odabent, a saját testével! Még ha férjnél lett volna is, akkor sem mondhatnám bűnnek, amit tett, mert igazán furcsa lenne, ha kimondanám, hogy felszarvazta a férjét egy vasból és fából készült élettelen tárggyal! Különben pedig azt hiszem bárki férfi csakis örülhet neki, ha távolléte alatt a felesége efféle szerkentyűvel éli ki a vágyait, és nem egy másik férfi karjában vigasztalódik! Vagy nem így van?!

Néhány férfi egyetértően mormogott. Most kétségkívül úgy szólt a királynő, hogy azzal egyet kellett értsenek.

– Kifejezetten ajánlom a féltékeny férjeknek, hogy szeméremöv helyett inkább efféle gépeket csináljanak ők, vagy csináltassanak a kovácsokkal és asztalosokkal a feleségüknek arra az időre amíg távol vannak, ez a szeméremövnél sokkal jobban óvja a női hűséget, mert megszünteti a megcsalásra buzdító vágyat! Amelyik nőnek van ilyen gépe, az biztos nem érez vágyat más férfiakra, hiszen ez a masina sokkal kitartóbb, gyorsabb, mint bármelyik férfi, és ráadásul helyben van, bármikor rendelkezésre áll, nem udvariatlan, mindig tiszta, és sem etetni, sem itatni nem kell, sőt még a gyermekáldástól sem kell félni őt használva! Azt nyújtja egy szeretőből, ami a szerető legfőbb értéke, előnye, ellenben mentes a szerető minden hátrányától! Ez a nő, aki ezt a gépet kitalálta, nemcsak nem követett el bűnt, de nagy hasznára volt a találmányával úgy a nőknek, mint a férfiaknak!

Hagyott egy kis időt, hogy ezt a véleményét megemésszék, majd így folytatta:

– Ez okból tehát egyedül csak a szomszédasszony illetlenkedett, olyasmibe ütötte az orrát, amihez semmi köze nem volt, és súlyos kárt okozott ennek a derék nőnek, mert idecibáltatta a nyilvánosság elé, hogy meg legyen szégyenítve! Nos, ez megtörtént, ezen már nem lehet segíteni. Illik azonban, hogy büntetést kapjon, méghozzá olyat, ami vétkével arányos! Legyen tehát ő is megszégyenítve, s ugyanúgy, ugyanazzal, amivel a szomszédját szégyenítette meg! Most itt mindenki előtt vetkőzzön pucérra, üljön fel erre a gépre, és élvezzen egyet általa mindenki szeme láttára!

– Nem! Nem! Felséges királynő... kérlek... könyörgök...

– Elég! Majd megtanulod, hogy legközelebb nem okozol rosszat a mit sem sejtő szomszédodnak! Ez igazán méltó büntetés lesz, bele sem halsz, csak megszégyenülsz, épp úgy, mint ő – mutatott a nőre – s közben a többiek, akik néznek téged, remekül fognak szórakozni!

– Úgy van, úgy van! – hallatszott mindenfelől. Akkoriban a nép élt-halt az ingyenes, nyilvános szórakozásokért. Egyszeriben megkedvelték Nevető Tüzet. Milyen remek királynő, ez sokkal jobb mintha a szomszédasszony fejét vétette volna!

A hóhérlegények már elő is ugrottak, lerángatták a sikoltozó nőről a ruhát, rárakták a gépre, s mert nem akarta hajtani azt, megtekerték ők a pedált, hogy a műpénisz oly sebesen kezdett el mozogni, amit látni sem lehetett. A nő sikoltozott.

– Elég! – parancsolta Nevető Tűz. – Nem azt akarom, hogy ti hajtsátok: hajtsa ő maga! Csak álljatok mellette korbáccsal, és ha nem tekeri, csapjatok a hátára!

Persze, hogy az első egy-két ütés után inkább hajtotta a pedált a nő! Jó negyedórán át csináltatta ezt vele Nevető Tűz, hogy mindenki, aki akarja, a közelébe jöhessen s kibámészkodhassa magát, végül megkönyörült rajta, és hazaengedte.

– Remélem megjegyezte mindenki, hogy nem szeretem a leselkedőket! – mondta aztán. – Van még valaki? – kérdezte a bírót.

– Peres ügy nincs, de elvi döntést szeretnék tőled felséges királynő, egy olyan kérdésben, ami már régóta foglalkoztat!

– Halljuk!

– Megtörtént, hogy egy családban a férjnek és a feleségnek csak egy gyermeke volt, de az állítólag elesett egy hadjáratban, mert katona volt. Az apa meghalt. Az anya, tehát a feleség azt mondta, hogy övé a vagyon. A férj szülei ellenben azt mondták, a nő semmit nem vitt a házasságba, ők adtak mindent, ők közreműködtek a vagyon létrehozásában, s így az most őket illeti, visszaszáll rájuk! És én nem tudtam, hogy most miként döntsek. Aztán sehogy sem kellett döntenem, mert kiderült, hogy a fiú nem halt meg, csak fogságba esett, de sikerült megszöknie, visszatért néhány nap múlva, így övé lett minden. De ha nem tért volna vissza, ha tehát nincs közös gyerek a házasságból, akkor hogyan kell ítélkezzek? Mert például ebben az esetben egészen egyértelmű volt, hogy a nő valóban semmit nem vitt a házasságba, egy kolduslány volt mielőtt a férfi felesége lett, mindenki tudta ezt!

– Azt hiszem sejted te is, bíró, miként döntök! Tudd meg, hogy az Istenek Völgye más városaiban a legkülönbözőbb módokon rendelkeznek a törvények efelől. Van úgy, hogy a meghalt férj legközelebbi rokona örököl mindent. Van úgy, hogy hosszas vizsgálódásokkal próbálják kideríteni, ki mit hozott a házasságba, s amit a férj hozott, azt öröklik az ő rokonai, azért, hogy a vagyon visszaszálljon azokra, akik közreműködtek a megteremtésében.[4] Van úgy, hogy a feleség örököl, de csak ha eltelt ennyi vagy annyi idő a házasság megkötése óta! Én ezt az utóbbi törvényt tartom igazságosnak.

– Mennyi idő kell elteljék a házasságkötés óta? – kérdezte a bíró készségesen, meg sem lepődve Nevető Tűz döntésén. Ez valóban várható volt tőle!

---

[4] Jelenleg (2000. december 4. van most) a hatályos magyar jogszabályok ezen utóbbi módszer szerint ítélkeznek ezügyben, legalábbis a törvény lelke ez az elv, ezt azonban súlyosan igazságtalannak tartom. Figyeljék meg, mit rendel el Nevető Tűz, szerintem az a helyes törvény! (A szerző megjegyzése).

– Az idő: egyetlen szempillantás! – adta meg a választ Nevető Tűz határozottan. – Minden esetben abból kell kiindulni ugyanis, hogy a férfi azért vette feleségül a nőt, mert szerette. Lehet, hogy valaki később kiszeret a nőből, de ha így esett volna, elvált volna tőle. Ha nem vált el a haláláig, az azt jelenti, hogy szerette halála pillanatában is! Ha pedig szerette, akkor nem akarhatja, hogy a feleségét, a szeretett nőt kiforgassa mindenféle önző rokon a vagyonából, s megkeserítse-megnehezítse az életét! Vagyis úgy tekinthetjük, hogy a férj utolsó kívánsága mintegy az, hogy bánjék mindenki tisztességesen a feleségével. Egyetlen kivétel képzelhető el: ha a férj azért halt meg, mert a felesége megölte! Akkor a nő semmit nem szabad örököljön, mert nem méltó, hogy a gyilkost jutalmazzuk! Ám ugyanez fordítva is érvényes: ha a férj öli meg a feleséget, s nincs közös gyerek, legyen minden a feleség rokonaié! Így döntöttem, így legyen hát! Van még valami?

– Semmi, felséges királynő!

– Panaszos sem?

– Senki, felséges királynő!

– Jó! A törvénynapnak vége! Téged, hogy is hívnak? – kérdezte az élveztetőgépet csináló nőtől.

– Doromboló Cica a nevem, felséges királynő!

– Ügyes nő vagy, ha egymagad kitaláltad és elkészítetted ezt a gépet!

– Meg kellett tennem, igazán nem kérhettem senkitől sem segítséget!

– Persze. Értem. Volna kedved a palotában dolgozni? Szeretem az okos nőket!

– Boldogan, felséges királynő!

– Hozhatod a gépedet is. Ígérem, hogy nem fogok kukkolni a szobádban!

Doromboló Cica megint pirult.

– Igazán kegyes vagy hozzám...

– Ugyan már! Nagy hasznomra leszel! Testőrkapitány! Hozasd el ezt a gépet a palotába, ne Cicának kelljen cipelni! Gyere velem cicuska, megyünk vissza a palotába! – azzal felállt, s így most már tényleg befejezte a törvénynapot.

Mire a palotába ért, Suttogó Szellő még nem végzett a szaunázással. Amit különben a király szaunájában tartott, mert Nevető Tűzé még nem készült el. Ezért aztán Nevető Tűz úgy döntött, egyszerűen követi a kislányt a szaunába. S ha már bement oda, magával hívta Doromboló Cicát is. Hadd ismerkedjék ezzel a találmánnyal ő is!

Suttogó Szellő nagy örömmel fogadta, s rögvest közölte vele, hogy neki nagyon tetszik a szauna.

– Helyes! De jó, ha tudod, hogy komoly feladatot szántam neked a palotában!

– Mi az? – kérdezte óvatos hangon a kislány.

– Minden nőt, aki itt dolgozik a palotában, meg fogsz tanítani olvasni! Írni is! Úgy fogom beosztani az idejüket, hogy minden héten legyen két napjuk, amikor csak az a dolguk, hogy olvasni tanuljanak nálad! Természetesen nem mind ugyanazon a napon tanulnak majd. Ez tehát azt jelenti, hogy neked, Szellőcském, minden napod be lesz osztva, mert naponta legkevesebb négy órán át tanítod hol ezt – hol azt!

– Én nem bánom, csak figyeljenek rám! – szólt komolyan a kislány.

– Nagyon fognak figyelni rád, mert aki fél éven belül nem tanul meg legalább olvasni, azt úgy kirúgom, hogy lába sem éri a földet, s ez meg lesz mondva nekik!

Ezután azonban nem is foglalkozott többet Suttogó Szellővel, hanem, miközben a gőzben párolta magát, minden figyelmével Doromboló Cica felé fordult. Kiemelkedő udvariassággal bánt a leánnyal, ami élesen különbözött attól, ahogyan sok más emberrel tárgyalt. Ezen nem győzött csodálkozni Doromboló Cica. Titokban attól félt, hogy a királynő, ha nem is gúnyolja ki, de legalábbis élcelődni fog rajta, amiért olyan gépet épített és használt, ami arra való, hogy hüvelyét döfölje. Igaz, a nyilvánosság előtt megdicsérte, de ez még szinte semmit nem jelent: elvégre ki merne tiltakozni, ha legalábbis önmagának, az uralkodónak fenntartaná a jogot a csipkelődésre?!

Nem tudta természetesen, hogy Nevető Tűz, a képzett hetéra, számtalanszor látta már társnői szeretkezéseit akár férfiakkal, akár egymással. Amikor két nő szerzett egymásnak örömöt, gyakori volt, hogy ujjukat vagy egyéb dolgokat úgy használtak, ahogy a férfiak hímtagját kellett volna, Nevető Tűz tehát egyáltalán semmi kivetnivalót nem látott benne, hogy Doromboló Cica így próbált meg örömhöz jutni. Legfeljebb azt sajnálta, hogy ő maga ki nem próbálhatja a gépet, de hát nem akarta elveszíteni szüzességét, legalábbis egyelőre nem.

Ráadásul a későbbi krónikaírók feljegyezték, hogy Nevető Tűz különleges érzékkel választotta ki az embereit, s hajlamos volt az első pillanatban felismerni, hogy kinek szavazhat bizalmat, és kinek nem.

Legelőször is közölte Doromboló Cicával, hogy amennyiben huzamosabb időn át szeretne a szolgálatában állni, úgy neki is meg kell tanulnia olvasni. Doromboló Cica ebbe természetesen beleegyezett, bár nem minden aggodalom nélkül. Ez azonban csak a bevezetés volt.

– Továbbá – folytatta –, gondolom szeretnéd, ha nem sokáig beszélnének a gépedről a városban, legalábbis nem becsmérlően! Ki kell vívnod tehát mindenki elismerését!

– Miként?

– Akként, hogy kinevezlek hadmérnökömmé! Egyelőre ideiglenesen, amíg jobbat nem találok. De lehetsz véglegesen is hadmérnök, ha rászolgálsz!

– De... de úrnőm... semmi gyakorlatom... és nő vagyok...

– A gyakorlatot majd megszerzed, s a férfigéped alapján úgy vélem, van elég fantáziád, s az a lényeg, hogy egy hadmérnök ne legyen ötleteknek híján! Az meg nagyon jó, hogy nő vagy, mert én is az vagyok, ez épp itt a szaunában, ahol meztelenül vagyok, kiválóan látszik rajtam! Márpedig két nő talán jobban megérti egymást, mint egy nő és egy férfi! Ha nő lehet a legfőbb uralkodó, akkor talán lehet egy másik nő hadmérnök is! Vagy félsz a követelményektől?!

– De felséges királynőm, hát még azt sem tudom, hogy mit várs tőlem! De mielőtt megmondanád, sietve közlöm, hogy fegyver még soha nem volt a kezemben, és még a kést is csak hagymapucolásra használtam! Sőt, még a tyúkok nyakát sem vágtam el soha, mindig a szembeni szomszédasszony végezte el, vagy a férje!

– Ne bomolj már, nem azt mondtam, hogy *használd* a gyilkológépeket, csak azt, hogy *kitaláld* őket! Már megcsinálni sem neked kell, kapsz remek mestereket!

– De... de... – hebegte még mindig Doromboló Cica.

– Arról van szó, hogy gondolhatod, csak addig lesz remek életed itt a palotában, amíg hatalmon maradok, ugye ez világos?

– Mint a Nap, királynőm!

– Márpedig tudd meg, hogy támadásra számítok.

– Honnan?

– Elsősorban Gyázsá felől. Méghozzá nem is sokára. De valószínűleg több más város is megpróbál majd megtámadni. Tudod ez úgy van, hogy amint hírét veszik, hogy itt nő ül a trónon, azt hiszik majd, hogy könnyű préda vagyok, s megpróbálkoznak az elűzésemmel. Természetesen a város kirablásával is. Biztos arra is gondolnak, hogy a habedaiak nem is fognak szívvel-lélekkel mellém állni a harcok során, épp amiatt, mert nő vagyok, s ellenzik, hogy egy nő uralkodjon felettük... s ebben még lehet, hogy igazuk is lesz! Mindennek ellenére én, gondolhatod, szeretném megvédeni a hatalmamat. Tehát időben fel kell készülnünk a védelemre! Különben, nekem az ellen sincs kifogásom, ha olyan erősek leszünk, hogy mi legyünk képesek hódítani: épp Gyázsá, biztos tudod, híres az üvegiparáról, s az jó lenne nekünk... de nem akarok mindenáron hadakozni. Hanem ami a mienk, azt meg kell védenünk!

– De mit vársz tőlem, királynőm?

– Csekélység! Elég, ha kitalálod, miként védhetjük meg magunkat, ha ránk támad egyszerre a szomszédos városok egyesült hadserege, s ha ezt megoldod, mindjárt nyugodtabban alszom, s meg leszek elégedve veled!

– A... a szomszédos városok *egyszerre*?!

– Igen. Először szerintem Gyázsá egyedül fog támadni, de ha nem sikerül neki egyedül, biztos, mint a halál, hogy szövetkezik valamelyik másik várossal. Nem is eggyel!

– Például... például Zsepezzel?

– Például azzal.

– És... és Uezokkal is?!

– Azzal is – bólintott kegyetlenül a királynő. – Hiszen tudod milyenek a férfiak: mint a vadállatok, vetik rá magukat a gyönge vagy gyöngének vélt koncra! S ha elfoglalják a várost, engem előbb megerőszakolnak, aztán megölnek, ugyanezt teszik veled és minden fontos beosztásban levő nővel, a város többi nőit szintén megerőszakolják, a szebbeket rabszolgának is eladják, a házakat kirabolják, a férfiak nagy részét megölik és szintén eladják rabszolgának, aztán elmennek, de előbb még fel is gyújtják a várost, s utána évekig még fizethetik is a hadisarcot a túlélők a győzteseknek! Ezt tehát meg kell akadályozni!

– De képesek leszünk-e három város egyesült támadása ellen védekezni?!

– Ne három városra gondolj! Valószínűleg csatlakozik hozzájuk még Laszáte is! Hiszen ezek mind közelben vannak, hatvan kilométernél nem sokkal messzebb, sőt lehet, hogy még Dzampó is küld egy kisebb segédcsapatot a jó zsákmány reményében! Aránylag az sincs nagyon messze, kitelhet a dzampóiaktól, az úgyis szegény város, biztos szívesen gazdagodnának! Úgyis olyan híreket hallottam, hogy van a dzampói királynak egy Zardán nevű fia, aki azt állítja magáról, hogy ő nem is ember, hanem isten, minden istenek leghatalmasabb istene, nagyobb még Zadán főistennél is, és meg akarja hódítani – képzeld csak! – *az egész Völgyet*! Szóval, a férfiak nagyravágyása és hatalomvágya végtelen!

– Egyszerre mindenki ellen... Gyázsá, Zsepez, Uezok, Laszáte, Dzampó... ebbe belebukunk, királynőm!

– Hé, nem azért mondtam el, hogy most beszarj a félelemtől! Vagy ha rádjön, legalábbis menj ki, büdös lenne idebent! Törd a fejedet, az a dolgod, a félést bízd rám, az az én dolgom,

nekem van a legtöbb vesztenivalóm! Sokkal több, mint neked! Neked csak akkor kell félned, ha győz az ellenség, de csodálkoznék, ha engem már e pillanatban is ne fenyegetne néhány gyilkos gondolat! Mert az biztos, mint az, hogy még szűz vagyok, hogy alaposan beletenyereltem nem is egy nagyúr érzelmeibe-érdekeibe tegnap, amikor királynővé lettem, de a derék habedai férfiak közül is sokaknak nem tetszhetnek a mai ítéleteim! S talán még néhány ostoba nőnek sem! Én azt hiszem, a város negyede örömmámorban lelkesedik jelenleg irántam, nem győznek magasztalni a legőszintébben, a lakosok másik negyede közömbös vagy fogalma sincs, hogy mit gondoljon, az emberek fele viszont kifejezetten őrültnek tart, s azt mondják: íme, ez történik, ha nő fejére kerül a korona! Hát kinek van több félnivalója, mi?!

– Én hűséges vagyok hozzád, királynőm!

– El is várom, és jól teszed! Holnap járd végig a városfalat, intézkedj, hogy ahol nem eléggé biztonságos, javítsák ki, szerkessz néhány ostromgépet a védekezéshez, a mestereket majd melléd adom, aztán járd végig a hozzánk tartozó földeket is, tehát mindent a város körül, s rajzolj részletes térképet róla, amin feltünteted, hogy szerinted hol lehetne nagy veszteségeket okozni a közeledő ellenséges hadaknak! Állapítsd meg, hogy ha körbezárják az ostromlók a várost, biztosítva van-e az ivóvízellátásunk, tehát van-e elegendő kút a lakosság létszámához viszonyítva! Ha nincs, ásass! Vizsgáld meg, a folyó felől kellően védve vagyunk-e, bár megsúgom előre, hogy szerintem nem! Tehát, ha lesz idő rá, meg kell hosszabbítani a városfalakat a folyóig, s ott erős kikötőt építeni a hajóinknak, őrtornyokkal és hajítógépekkel felszerelve!

– De úrnőm, ez sok időbe telik!

– Igen. De kevesebbe, ha több embered lesz. És embered lesz elég, bízd csak rám! Napokon belül több száz embered lesz! És az a mi előnyünk, hogy az ellenség még azt sem tudja, hogy ő egy ellenség, de mi máris őket megelőzve készülünk a védekezésre! Aztán meg nem kell azonnali támadásra gondolni, ne ijedj meg! Két hónapon belül kezdődik a Minden Istenek Ünnepe Gigliorában, most már tehát a béke időszaka van. Az Ünnep után is még néhány hónapig béke lesz. Azután meg itt a tél, s hadakozni bár lehet télen is, de azt nem nagyon szeretik az emberek. Meg is értem őket, hideg van, fáznak, még vízbe fulladni is mennyivel kellemesebb nyáron, amikor nem jeges a víz... És télen látni mindenkinek a lábnyomát a hóban, nehezebb a cselvetés... Tavasszal megint nem szívesen hadakoznak az emberek, mert várja őket a föld, a vetés! Aki tavasszal hadat visel, annak nem lesz mit betakarítania ősszel, s nem biztos, hogy a legyőzöttől eleget zsákmányol, hogy fel ne kopjon az álla! Sőt még az sem biztos, hogy ő lesz a győztes! A hadakozás ideje tehát a nyár. Jövő nyárnál előbb nem kell komoly ellenségeskedésre számítani. Szerintem még nem komolyra sem. S még akkor is azt hiszem, előbb Gyázsá egyedül fog próbálkozni. Ha pedig azt visszaverjük, s az még csak egy város, az igazán nem tartozik a lehetetlenségek közé, akkor újabb egy évünk van a védekezésre felkészülni, a következő nyárig, mert ősszel sem fognak támadni, kell az ember a betakarításhoz, meg idő is kell a városoknak, hogy megtárgyalják az ellenünk való szövetkezést! És most már nagyon melegem van, gyere, ugorjunk be a medencébe!

Doromboló Cica követte Nevető Tüzet, és nem is érezte a víz hidegét, annyira eltelt aggodalmas gondolatokkal. Nagyon szerette volna kivívni a királynő elismerését, s őszintén szerette volna, ha Nevető Tűz meg tudja szilárdítani a hatalmát, de korántsem bízott a saját képességeiben. Egyedül az vigasztalta, hogy Nevető Tűznek biztos nemcsak ő az egyedüli okos embere!

Ez biztos így is volt, de tagadhatatlan, hogy a legokosabb mégis maga Nevető Tűz volt! Amint végzett a szaunázással, rögvest intézkedni kezdett. Magához hívatta a kincstárnokot, s elrendelte, hogy a palota területén építsenek néhány hatalmas gabonatárolót – méghozzá olyanokat, melyeknek fala belülről vékony bronzlemezekkel van beborítva!

– Olyan tökéletes legyen a bronzlemezek illesztése a szegecseléseknél, hogy oda még véletlenül se lehessen befurakodnia egy picike egérnek sem! Sőt, egy hangyának sem! Ez okból az ajtó is fémből legyen, s ugyanilyen pontosan záródjon! Ha ezekbe a gabonatárolókba rágcsáló megy bele, az építőmestereket felakasztatom!

– Értettem úrnőm! De szabad megkérdeznem, pontosan mekkorák legyenek ezek?

– Igen. Három gabonatárolót akarok, mindegyik legyen háromszor olyan magas, mint ez a trónterem, a szélessége és a hosszúsága maradhat ugyanekkora!

A kincstárnok elképedt, s magáról megfeledkezve kérdezte:

– De felséges úrnőm, honnan veszel annyi gabonát, hogy megtöltesd ezeket?!

– Jól mondtad: veszek! Igen, veszek! Ha nem kérded úgyis megtudtad volna: utasítalak ugyanis, hogy küldj ki embereket, és azok a kincstár pénzén, természetesen a lehető legolcsóbban, próbálják felvásárolni Gyázsá, Uezok, Laszáte, Zsepez és Dzampó minél több gabonáját!

– Azt hiszem értelek úrnőm, egy esetleges háborúra akarsz tartalékot felhalmozni – de ez iszonyatos pénzbe kerül!

– Kétségtelen, egy időre elszegényedünk, de lesz mit ennünk! És nem kell soká tartanunk az ostromtól, mert éhes sereg nem harcol szívesen! A megvásárolt gabonát a tárolókba rakás előtt mind alaposan vizsgálják át, rakják át más zsákokba, nehogy véletlenül valami rágcsáló kerüljön be a tárolókba! Nem az egereknek akarok jó fészket építeni! Máris mehetsz, intézkedj!

– Én megyek úrnőm, de az ehhez szükséges pénz...

– Meglesz. Bízd rám!

A kincstárnok meghajolt és elment, de kételkedett a királynő szavában. Pedig Nevető Tűz nem beszélt a levegőbe: hívatta Iglimmát és néhány más megbízhatónak tartott nőt, de még a kis Suttogó Szellő is segített nekik, és ezekkel elkezdte bejárni a palotát. S minden arany- és ezüsttárgyat, amit csak talált, a király hálószobája kivételével, elvitetett a kincstárba! Még a falak díszes aranykárpitját is! Egyben elrendelte, hogy sürgősen készítsenek a kovácsok néhány szép bronz evőkészletet, mert az arany- és ezüstkészletek is a kincstárba kerülnek néhány napon belül!

Ő maga jó példával járt elöl: már aznap nem is bronz-, de fakanállal ette a vacsorát, a tejet pedig ónkupából itta. (Bort nem ivott: bort, sört egyetlen magára valamit is adó hetéra sem ivott, ha csak elkerülhette, hiszen a józanság fontos volt. S a királynő persze, hogy megtehette, hogy nem iszik, ha nem akar!)

Mire végzett ezzel az újabb tisztogatással, a kincstár csurig telt. Ilyen tele még soha nem volt! Kár, hogy ezt azon az áron érték el, hogy a palota nem sokkal nézett ki díszesebben, mint egy nagyobbacska istálló...

De az biztos, hogy pénz már bőven volt! És ezt fel is használta Nevető Tűz!

Méghozzá arra, hogy nemcsak gabonát vétetett a kincstárnokkal. Másnap hajnalra összehívatta Habeda minden olyan polgárát, akinek voltak rabszolgái, a piactérre. A rabszolgákkal

együtt. S itt igazán meglepő ajánlatot tett nekik: vagy eladják neki a rabszolgáikat, olyan áron, amit ő megszab, vagy távozhatnak Habedából, de mindörökre, a rabszolgáikkal!

A rabszolgák árát jól ismerte Nevető Tűz. És olyan árat mondott mindegyikért, ami elmaradt ugyan a valóságos értékétől, de nem nagyon. És bár a polgárok sápítoztak-sóhajtoztak, de egyik sem választotta az elköltözést.

S amikor beleegyeztek mindenbe, Nevető Tűz ezt mondta nekik:

– Az ár felét most rögtön megkapjátok. A negyedét egy év múlva! A negyedik negyedét pedig azután egy évvel! S örvendjetek, hogy ezt a vásárt nyélbe ütöttétek velem, mert tudjátok meg, hogy ezennel megtiltom, hogy bárki Habedában rabszolgát tartson, vegyen, eladjon! Ez egyedül a palota joga! És most elmehettek!

A polgárok elmentek, és nem igazán szerették ezután Nevető Tüzet. Ezt a királynő is tudta. De azt is, hogy szerencsére ezek nincsenek sokan. A lakosság többségének nem voltak rabszolgái! S még aki nem szereti is őt, az sem okvetlenül örülne a trónfosztásának: akkor nem kapja meg az új uralkodótól a rabszolgái árának másik felét!

A megvásárolt rabszolgákat azonnal felszabadította, s a férfiak közül az erősebbeket Doromboló Cica rendelkezésére bocsátotta, hogy építsék fel a folyópartig húzódó új falszakaszt az őrtornyokkal. De megmondta nekik, hogy bár ők szabadok, de csak akkortól, ha az új fal a tornyokkal készen lesz! Tehát úgy igyekezzenek! Addig pedig nem kapnak fizetséget, csak élelmezést és hálóhelyet! Viszont legalább korbácsot sem látnak. Az egykori rabszolgák ennek is nagyon örvendtek: hiszen csak tőlük függ, hogy mikortól lesznek teljesen szabadok!

A nőket a gyöngébb férfiakkal pedig kivezette Nevető Tűz a város mellé a földekre, egy olyan részre, ami nem volt megművelve, mert kissé távolabb esett a folyótól, s nem is volt teljesen sík terep, hanem lankás domboldal. Így szólt hozzájuk:

– Itt ez a föld! Mindegyikteknek akkora darabot adok belőle, amit meg tud művelni önmaga, vagy a családtagjai segítségével! Ez mindörökre a tiétek, ha termővé teszitek, egyetlen feltételem van: amit megtermeltek, annak a harmada mindig az enyém, vagyis a kincstáré!

Ezután csak nézte az ujjongó egykori rabszolgákat, akik nagy lelkesedésükben még szét is tépték volna, ha a testőrség meg nem akadályozza, s arra gondolt, még nincsenek elkésve a tavaszi vetéssel. Ha igyekeznek – márpedig igyekezni fognak! – ezek is sok-sok gabonát termelnek neki őszre. Ami nagyon jó lesz!

Természetesen ekékről, szerszámokról és néhány ökörről meg lóról is gondoskodott a számukra, ez már nem volt nagy összeg a rabszolgák árához képest, bár igaz, hogy nem jutott minden családnak egy ökör, csak úgy minden négynek-ötnek egy. De Nevető Tűz tudta, ennyi is elég lesz a kezdetekhez.

10. fejezet
Az első győzelem

Igazán gyorsan terjedtek a hírek a városok között akkoriban, ha olyan hírek voltak, amik a pletykák alkalmas alapjául kínálkoztak, nem is csodálta hát Dormilla, hogy a gyázsái Nevető Tűz követsége már az emlékezetes törvénynapot követő harmadik napon megjelent a palotában!

Méghozzá ez olyan követség volt, amit bízvást dupla követségnek is lehetett nevezni: az ötfős követség vezetője ugyanis azt mondta, hogy külön üzenete van a trónbitorló névtelen senkinek, aki magát Nevető Tűznek meri nevezni, és van külön üzenete Bícs királynak is. Nevető Tűz azonban még fogadni sem volt hajlandó őket. Visszaüzente, hogy abból, hogy őt a követ úgy titulálta, mint „trónbitorló, névtelen senki", ebből már úgyis tudja az üzenet lényegét, de a követ közölheti a küldőjével, hogy neki igenis van neve, az, hogy Nevető Tűz, ő Bícs király igazi leánya, de ő udvariasabb, mint az a másik, aki küldte a követet: ő nem nevezi névtelen senkinek Gangellár király feleségét! Annak a neve ugyanis: Károgó Varjú, vagy más néven Kakukkfióka! Azt meg, hogy a követ Bícs király elé mehessen, megtiltja, ez lehetetlen, a királyt nem szabad zavarni, mert árt neki az idegesség!

Ezt azonban csak így tervezte Dormilla, mert a követ ittjárta valamiképpen Bícs király fülébe jutott, s mert névleg még ő volt a király, engedni kellett az akaratának, márpedig szilárdan eltökélte, hogy igenis fogadja a követeket! Dormilla nem tehetett mást, meg kellett, hogy ez történjen! S a király a fejére tette a koronát, beült a trónszékbe, mellette ült Nevető Tűz, a másik oldalon Kappí, s beengedte a követeket. De ez a fogadás nem volt barátságos, amit már az is jelzett, hogy a haragos-trónteremben zajlott le!

A követ előrejött, s elővett egy hosszú-hosszú papírlapot, s elkezdte felolvasni.

– A felséges Gangellár királynak, aki feleségül vette a habedai szintúgy felséges Bícs király leányát, Nevető Tüzet, tudomására jutott, hogy...

– Megállj! – szólt Bícs király. – Ez ostobaság. Gangellár nem vehette feleségül Nevető Tüzet, mert hiszen Nevető Tűz épp itt ül mellettem, királynővé is koronáztam a tulajdon kezemmel! Tehát nem hallgathatom meg az üzenetet, mert bármit írjon is Gangellár, annak nincs értelme, mert tévedésen alapszik!

– Épp erről van benne szó, hogy te tévedsz felséges Bícs király, mert ez a nő melletted egy csaló!

– Micsoda?! Te azzal merészelsz vádolni engem, hogy olyan ostoba vagyok, olyan tudatlan, olyan vén, annyira eszement, hogy már azt sem tudom, hogy ki a saját lányom és ki nem?! Hogy nem ismerem fel a tulajdon lányomat?!

– Kegyelmes király, én csak követ vagyok, én csak azt ismétlem, amit... – hebegte a követ.

– Hát mit képzel rólam ez a Gangellár! – kiabálta a király. – Ez valami cselvetés akar lenni a részéről, azt hiszi így széthúzást támaszthat a városomban, s könnyedén elfoglalhatja azt! De ebből nem eszik!

– Felséges király, ha engeded, hogy felolvassam a levelet...

– De nem engedem!

– ...abból megtudnád, hogy miként került a palotádba ez a csaló!

– Nem ő a csaló, hanem az, akit Gangellár feleségül vett!

– Gangellár király és felesége, Nevető Tűz azt üzenik neked felséges király, hogy űzd el magad mellől a csalót, és végeztesd is ki, mert másképp leányodat fosztod meg jogos örökétől!

– Jogos öröke annak van, aki itt ül mellettem! Az a valaki ott Gangellár mellett csak egy kakukkmadár, kakukkfióka, és nem bánom, ha jól él amellett, akit választott magának, de itt Habedában semmi keresnivalója, és ne üzengessen!

– De üzent pedig ennek az álkirálylánynak is melletted, és azt, hogy ha nem takarodik el a trónról szépszerével, akkor fegyverrel kergetik el!

– Aha! Most végre színt vallottál! Kezdettől fogva tudtam, hogy az egész csak ürügy a háborúskodásra!

Most megszólalt Dormilla is.

– Ha az a kakukkfióka, az a Károgó Varjú azt hiszi, hogy én megijedek és hanyatt-homlok menekülök az ő károgására, nagyon téved! Én nem akarok háborút, de ha ő elkezdi s idejön, akkor örülhet, ha megtépázott tollakkal szaladhat vissza, mert lehet az is, hogy őfővarjú-madárságából levest főzünk, és megetetjük a macskákkal! Ne felejtse el, hogy én Nevető Tűz vagyok, ha tehát valaki a közelembe merészkedik rossz szándékkal, azt én, a Tűz, halálra perzselem! És most elmehettek!

A követfogadásnak ezzel vége is volt, de az ügy természetesen nem maradt a palota falai között! Nem napokig, nem hetekig, de még hónapok múlva is az volt a beszédtéma leginkább a városban, s biztos nem csak Habedában, hogy vajon ki az igazi királylány: a habedai Nevető Tűz, vagy a gyázsái Nevető Tűz?!

És bizony nagyon sokan úgy gondolták, ha ugyan nem a legtöbben, hogy az igazi, az Gyázsában van!

Persze, aki így gondolta, nem mind mondta! S még aki mondta is, az sem okvetlenül ragaszkodott a régi Nevető Tűz visszatértéhez! Valójában Dormilla hírnevének inkább jót tett, hogy az igazi királylány kinyilvánította a létezését. Habeda lakosai hajlamosak voltak ezután úgy vélekedni, hogy királynőjük ugyan nem az igazi Nevető Tűz, de annyi baj legyen: ők nem kívánják vissza a régit!

Másrészt voltak olyanok is, akik akár szerették Dormillát, akár nem, azt mondták, hogy a királylányok valódisága fölött nem lehet vita: nyilvánvalóan az az igazi, akit Bícs király annak tart, elvégre az csak tudja, hogy ki az ő leánya!

Az idő különben Dormillának dolgozott. A legelején volt a legveszélyesebb a helyzete, főleg, amikor a rabszolgákat felszabadította. Később azonban minden megváltozott... és jelentős részben épp a gyázsái királylány fellépésének hála!

Amint az ugyanis elküldte hozzá a követeket, s így a megrövidített habedai nemesurak rájöttek, hogy van egy Nevető Tűz Gyázsában is, közülük sokan úgy gondolták, hogy hamarosan kenyértörésre kerül a sor a két város között, márpedig Gyázsá meglehetősen erős város! És ők szívesebben látják a trónon Gangellárt vagy az igazi Nevető Tüzet, mint ezt a másikat! S így, hogy behízelegjék magukat annak kegyeibe, egyszerűen elmentek Gyázsába, vagyonuk mozgatható részével, főleg tehát a készpénzzel. Ott aztán felajánlották a szolgálataikat Gangellárnak. Remélték, hogy majd ha az ottani Nevető Tűz elfoglalja Habedát, megjutalmazza őket, és magas pozícióba jutnak.

Nem mindenki ment el Gyázsába, aki nem szerette Dormillát, de sokan, s főleg azok, akik a leginkább megharagudtak rá. Amikor ezt megtudta a királynő, csak mosolygott, és örült neki. Nagyon helyes, ennél kevesebb ellensége marad!

Azt azért elrendelte, hogy az elszököttek maradék vagyonát foglalják le a kincstár javára.

Az idő máskülönben is az ő javára múlt. Az első néhány napban ugyan meglehetős összevisszaság uralkodott el a városban, a rabszolgák hiánya miatt, de aztán mit volt mit tenni, akinek munkásokra volt szüksége, kénytelen volt megfizetni néhány szabad embert! Ez természetesen felnyomta a megtermelt holmik árát. Minden drágább lett. Vagy majdnem minden.

Igen ám, de a kistermelők, akiknek eddig sem volt rabszolgájuk, mert mindent egymaguk készítettek vagy családtagjaik segítségével, azok ugyanolyan áron tudtak mindent adni, mint eddig, ők tehát jól jártak, mert mindenki inkább tőlük vett, s nem azoktól, akik drágábban adtak mindent! Eddig pedig fordítva volt, a rabszolgákkal dolgoztatók termékei voltak olcsóbbak, bár nem olyan jó minőségűek. A kézművesek többsége tehát áldotta a királynőt. Sok korábbi rabszolgatartó ellenben tönkrement.

Akik mégis fennmaradtak, azok viszont meg kellett, hogy fizessék a munkásaikat, s ez azt jelentette, hogy fel kellett fogadniuk embereket. Akár valami kézművesmunkához, akár építkezésekhez, akár bányába, akár csak a földekre dolgozni. De ember kellett! Rögvest lett becsülete a munkaerőnek! Habeda utcáin igencsak megritkultak hát a koldusok, csavargók, tényleg már csak az koldult, aki valami súlyos nyomorékságban szenvedett. Még a sántákat is alkalmazták, sőt, Nevető Tűz hallott olyan mesterről, aki seprűkötő üzemet alapított, bár eredetileg nem azt akart. De mire észbekapott, már nem volt egészséges ember, akit felfogadhatott volna! Nosza, erre felfogadta az összes vak koldust, s nekiállt, hogy seprűket készítsen, mert azt kötni az ügyes kezű vakok is tudnak!

Ez nagyon jót tett a város összképének. Aki egyáltalán akart dolgozni, azon kapva kaptak, még válogathatott is, hogy milyen munkát kíván! De még ennél is jobban mentek a dolgok, mert ez a sok dolgozó bért kapott! A bért természetesen arra használta fel, hogy elköltse erre vagy arra. És az eddigi rabszolgák is bért kaptak már, ők is vásároltak. Vagyis a sok megtermelt árunak volt is piaca! Hamarosan már nem is volt baj, hogy drága némelyik portéka, mert ha drága volt is, de meg tudták fizetni, hiszen volt kereslet rá.

Az is kiderült, hogy még az is jó a városnak, ha bizonyos termékek drágák. Most, hogy szabad emberek fejtették a szenet és az ezüstöt, annak érthetően felment az ára. Igen ám, de a szén és az ezüst csak kisebb részt kellett Habedának, nagyobbik hányadát elszállították más városokba, hogy ott adják el. Mert messze környéken sehol másutt nem lehetett szenet és ezüstöt szerezni, csakis Habedából, így megfizették a magasabb árat is. Vagyis a többi városból több pénz jutott Habedába, és ez is az itteni vásárlóerőt növelte!

Mindez persze nem egyik napról a másikra következett be, sőt inkább lassú, óvatos folyamat volt, de apránként egyre javult a helyzet, mire véget ért a Minden Istenek Ünnepe, már érezhető volt minden habedainak, hogy határozottan javultak az állapotok, mióta Nevető Tűz a királynőjük!

Igaz, eddigre szinte minden környező városból megérkeztek a követek is Nevető Tűzhöz, melyben közölték, hogy nem ismerik el őt királynőnek, távozzon a hatalomból, mert nem tűrhetik, hogy egy nő uralkodjék a szegény, jobb sorsra érdemes habedai férfiak nyakán!

Ez azonban nem zavarta a kereskedőket. Azok továbbra is megvették a habedai szenet, mert még mindig olcsóbb volt, mint amit a szénégetők állítottak elő, s jobb volt a minősége is, és megvették az ezüstöt is, mert cicomázkodni kellett! Nevető Tűz tudta, a kereskedelem addig

nem marad abba, míg egy nyílt háború ki nem tör. Amíg csak üzengetnek a királyok, addig nem baj, azt kibírja, hadd üzengessenek!

Sőt nem is mindenki üzengetett. Dzampóból például nem jött követ. Igaz, olyan sem amelyik üdvözölte volna a trónon Nevető Tüzet, de olyan sem, ami kétségbe vonta volna a hatalmát. De hát Dzampó messze van, gyönge is, s persze ettől még lehet, hogy alkalomadtán megtámadja őket...

Bár az legalább nem igaz, hogy szegény volna! Érdekes hírek érkeztek Nevető Tűzhöz Vordan király fiáról, Zardánról. Ez a Zardán, aki valamiképpen elérte, hogy egy diászilisz maetiszpa legyen a felesége, állítólag feltámasztott Gigliorában egy csomó halottat, akik vele is tartottak vissza Dzampóba! Sőt, magával hozta a gigliorai király halottas hajóját, egy nagy csomó kinccsel!

Nevető Tűz természetesen nem hitt abban, hogy Zardán valóban isten lenne, s képes volna halottakat feltámasztani, főleg azután nem hitt ebben, hogy megtudta, Zardán Íziláj nevű felesége is papnő, diászilisz maetiszpa. Ő aztán pontosan tudta, mennyi minden furfangos csalásra képes egy diászilisz maetiszpa, amit a tudatlan emberek csodának néznek! Ellenben a legkomolyabb aggodalmak gyötörték, mert abból a kincsből, amit egy gigliorai halottas hajó rejt, akkora hadsereget lehet felfogadni, ami könnyedén beveheti a városát! Ha ez a Zardán a fejébe veszi, hogy nem való nő fejére korona, akkor igazán elkészülhet a legrosszabbra!

Egy nap meg is jelent előtte Zardán követe, de nem fenyegetőzni, hanem csak búzát akart venni. Sok-sok búzát. Nevető Tűz ezen fölöttébb csodálkozott, mert még ha fegyvereket akart volna... De nem! Neki búza kellett!

Sajnos azonban még jó áron sem adhatott búzát. Az kellett neki. A követ csalódottan távozott.

Nevető Tűz aggodalmaskodott, nem az lesz-e ennek a következménye, hogy Zardán esetleg még Gyázsá előtt megindul ellene! Embere lett volna erre bőven, mert hallotta, hogy rengetegsok ember érkezik a Völgy közepe tájáról Dzampóba, Zardán ugyanis azt ígérte, hogy mindenkinek képes lesz munkát és megélhetést biztosítani! Ha ezekből hadsereget szervez...

Egyelőre azonban semmi ilyesmi nem történt. Zardán háborúskodás helyett új város építésébe kezdett – méghozzá éppen a Kék Völgyben!

Mikor ezt meghallotta Nevető Tűz, tényleg méltóvá vált a nevéhez, mert úgy nevetett, hogy a könnyei is kicsordultak! Véletlenül épp a trónján ült, de legurult róla, és főemberei azt sem tudták, mi lelte.

– De hát mi történt veled, legkegyelmesebb úrnőnk?! – kérdezte aggódva Iglimma.

– Hogy mi?! Hát nem jöttök rá?! Ez a Zardán ennél nagyobb szívességet akarva sem tehetett volna nekünk! Hosszú-hosszú ideig nem kell tartanunk attól, hogy Gyázsán kívül bárki is megtámad bennünket! A Kék Völgy ugyanis olyan hely, amire Dzampón kívül igényt tart Zsepez, Laszáte és Uezok is! Azzal, hogy Zardán épp ott kezdi el építeni az ő új városát, képletesen szólva beletenyerelt e városok legérzékenyebb részébe, s azok ezt nem fogják tűrni! Ez sokkal jobban érdekli őket, mint hogy itt Habedában nő ül-e a trónon! Ha fognak is szövetkezni, az biztos, hogy nem ellenem, hanem Zardán ellen! S ha győznek is fölötte, úgy meggyöngülnek, hogy már jóval kevésbé lesznek veszélyesek ellenem! Pedig még az is lehet, hogy miután Zardánt legyőzik, egymás torkának ugranak a Kék Völgy birtoklása miatt! És nekünk persze Zardántól sem kell tartanunk, mert ha akar sem támadhat meg bennünket, hiszen lesz elég baja a másik három várossal!

Zardán valóban nem támadta meg őket, ellenben hamarosan megérkezett Vipó néne! Gigliorai iskoláját egyik lánya vezetésére bízta, s jött. És hozott magával harminc hetérát is! Iolina kíséretében érkeztek.

Mire azonban Vipó nénéék megérkeztek, már nem ők voltak az egyedüli hetérák Habedában. Általában elmondható volt, hogy a hetérák meglehetősen finom orral rendelkeztek, ami a politikát illeti, s amint hírét vették, hogy Habedának királynője lett, s hogy milyen törvényeket hozott, elkezdtek innen-onnan szállingózni Habedába. Nyolc hetéra is volt már hát Habedában, mire Vipó néne és lánykái megérkeztek, holott ami az okos nőket illeti, még ők sem voltak elsőnek mondhatóak: a környező városokban is elterjedt, hogy Nevető Tűz palotai munkát ajánlott azoknak a nőknek, akik tudnak olvasni! S ennek az lett a következménye, hogy e városokból minden nő, aki legalább csak egy kicsit is konyított a betűvetéshez, eljött Habedába – igazán szép számban, mert hatan is voltak!

Mindenhonnan jöttek, egyedül csak Dzampóból nem. És Zardán új városából sem érkezett senki, mely város még alig állt, de Zardán már nevet is adott neki, úgy hívta, hogy Zádor. Ennek okát is megtudta Nevető Tűz: Zardán „isten" új házassági szabályokat talált ki, aminek a lényege, hogy a házasság előtt szerződést kell kötni írásban a férjnek és a feleségnek, hogy mit vállalnak, s ehhez Zardánnak hivatalnokokra volt szüksége. S mert ez könnyű, kényelmes munka, ezért ha akadt írni tudó nő, arra ezt a feladatot bízta. Nemcsak nőkre, nem is lett volna belőlük elég, de ha volt nő, az lehetett házasságkötő! Ez pedig nagyon megfelelt a dzampói és zádori nőknek, minek is mentek volna el onnan Habedába!

Épp mire ezt megtudta Nevető Tűz, történt, hogy az első ellenségeskedés kitört Habeda és Gyázsá között.

Ősz volt már, s a betakarítási munkálatoknak talán a felét végezhették el. Épp ez csábíthatta leginkább az ellenséget: amióta ugyanis Habeda is és Zardán új városa is sok-sok gabonát vásárolt, alaposan felmentek az élelmiszerárak a környéken! Ennek persze nagyon örvendtek a Nevető Tűz által felszabadított, s békés földművelőkké átvedlett rabszolgák, mert hiába kellett leadniuk a terményeik harmadát Nevető Tűznek, a maradék kétharmadból még mindig busás nyereségre tettek szert, úgy felment a gabona ára. Nevető Tűz hallotta, hogy még a Tink-tó felől is szállított néhány kereskedő a környékre néhány hajórakomány gabonát, mert megérte nekik. Gyázsában úgy gondolhatták, gyorsan rajtaütnek a környéken, elrabolják, ami gabonát csak tudnak, s mielőtt még észbekaphatnának Habedában, már vissza is térnek Gyázsába a zsákmánnyal.

A folyó felől érkeztek, négy nagy gályával. Mindegyikben lehetett vagy kétszáz harcos. Ennyi ember kevés a város megostromlásához, csakhogy ez nem is volt tervükben. Mindössze a város környéki sík mezőn sorakozó csűröket akarták kirabolni. E csűrökben tárolták átmenetileg a búzászsákokat, mielőtt értük jöhetett volna a szekér, hogy bevigye a városba. Az ugyanis lassan ment. Szekérből kevés volt. Vagyis nem annyira a szekér hiányzott, inkább az igavonó állat, a sok megművelt földhöz. Ahol ugyanis már befejeződött az aratás, azt máris szántották az őszi vetéshez, amihez kellettek az állatok, meg ahhoz is kellettek, hogy az építkezésekhez követ, földet szállítsanak, gerendákat húzzanak... igen, állatból egyelőre kevés volt. Olyan kevés, hogy csak a legszükségesebb pihenőt hagyták nekik, sokszor még éjszaka is dolgoztak velük az emberek. Például épp a termény behordását általában éjszaka végezték. Ahhoz nem kell sokat látni.

A négy gálya a folyóparthoz simult, a harcosok kiugráltak, s rohanni kezdtek a csűrök felé. Amikor a parasztok meglátták az ellenséget, ami nemcsak fegyveres volt, de még bőséges

túlerőben is, hanyatt-homlok menekültek vissza a város felé, még az állatokat is a sorsukra hagyták. S persze a katonák legelső dolga volt, hogy a békés ökröket lemészárolják, hiszen azokat nem vihetik magukkal a gályákon! Ezután vállukra kaptak egy-egy zsákot, s már vitték is a hajókra... majd fordultak volna a következőért...

Messze a távolban ott magasodott a városfal. Mögötte Nevető Tűz. De nem féltek a királynőtől. Mire a habedaiak észbe kapnak, ők már vígan csorognak lefelé a folyón! Mire azok mozgósíthatják a hadsereget, mire ideérnek akár hajón, akár gyalog is... Ó, az sok-sok órába telik! A csűrök, legalábbis egy részük, pedig szinte itt a folyóparton!

Nagyon hamar kiderült azonban, mekkora iszonytató tévedésben éltek. Méghozzá többszörösen is!

Az egész már azzal kezdődött, hogy Nevető Tűz nem akkor kapott hírt a támadásról, amikor a menekülő parasztok a városba értek. Sőt még csak nem is akkor, amikor a városfalon álló őrök észrevették a hajókat. Az igaz, hogy ott álltak őrszemek, de Nevető Tűz még annál is előbb hírt kapott mindenről: szerte a folyópart mentén ugyanis kis őrállások épültek, s amikor ezek látták, hogy ellenség közeleg, mást sem tettek, csak hogy kinyitottak egy kis kalitkát, amiből egy postagalamb egyenesen Habedába repült!

A martalócok tehát még ki sem kötöttek, Habeda védett kikötőjéből máris kifutásra készülődött nyolc hajó, megrakva egy csomó bosszúszomjas katonával, s a legmodernebb fegyverekkel, amit csak Doromboló Cica ki tudott találni! Ugyanakkor Habedából is repültek postagalambok a környező, de Habedához tartozó hegyekhez, ahol amint hírt kaptak az emberek, abbahagyták a szénbányászatot, a békés bányászok lerakták a csákányt, s kardot kötöttek az oldalukra, s erőltetett menetben vonultak oda, ahová a postagalamb-üzenettel a királynő rendelte őket. Ez pedig olyan hely volt, ahol a fosztogatók Gyázsába visszavonulását megakadályozhatták.

Ráadásul nem is csak kardjuk volt. Az elmúlt hetekben-hónapokban sokszor összeültek az okos hetérák és nem hetérák a palotában, miként is csökkenthetnék egy háborúban az emberveszteséget! Főleg az aggasztotta őket, hogy ha sok város támad rájuk egyszerre, akkor azok hadseregében sok lesz a páncélos vitéz, s még ha minden habedai szintén páncélba öltözik is, a túlerő legyűri őket! Mivel tudnák a páncélos vitézeket könnyen elpusztítani?!

S végül nem is Nevető Tűz, de Vipó néne fejéből pattant ki a jó ötlet, amikor megnézte a valaha rabszolga, de most már szabad embereket, akik a szenet bányászták.

– Csákányt nekik! Az áttöri a páncélt, hiszen a követ is eltöri!

S így az elmúlt hetekben sok-sok kicsiny, de hatásos csákányt gyártottak, amiket harci fokosnak neveztek el. Ez sokkal hatékonyabb a páncélos vitézek ellen, mint a kard, de persze a nem páncélos vitéz sem köszöni meg, ha odacsapnak vele a kobakjára!

A folyó felé vonuló bányászoknál tehát volt kard, de fokos is. Ők aztán értettek hozzá, miként kell egy csákányszerűséggel jól odasózni valahová!

Ahhoz persze az kell, hogy idejében el ne meneküljön az ellenség a hajókkal. De a királynő azt üzente, hogy nem fognak azok elhajózni...

Úgy is lett. Még az első forduló zsákjaival sem értek a hajókhoz, amikor feltűntek a habedai hajók. És igencsak gyorsan közeledtek, mert a víz sodrása őket segítette! És túlerőben voltak!

Ennek a fele sem volt tréfa, ledobták a zsákokat, fegyvert ragadtak, s beugráltak a hajókba, hogy vagy harcoljanak, vagy elinaljanak. Remélték, lesz idejük az utóbbihoz, mert azért még

egyáltalán nem voltak közelben a habedai hajók. S az igaz, hogy azokat az ár viszi, de őket is segíti Gyázsá felé a folyó sodrása!

Hanem ekkor történt valami igazán rémületes: a legelső habedai hajó orrában felemelkedett valami nagy, valami iszonyatos, ami úgy nézett ki, mint egy csomó kihegyezett nagy szálfa, s a következő pillanatban ezek már repültek is feléjük!

A hajítógépeket természetesen ismerték Gyázsában is, mindenütt a Völgyben. Egy jó hajítógép nagyon veszélyes fegyver, főleg épp a hajók ellen, no meg várak ellen is, tehát minden ellen, ami nagy, és nem túl gyorsan mozgó célpont. Egy csak a baj vele: nem igazán pontos! Ha eltalál valamit, ott mindent összetör, csak az a kérdés, hogy talál-e!

És nem szálfákat szoktak hajítani vele, hanem nagy, iromba szikladarabokat. Az olcsóbb, mint a fagerenda. Ingyen van!

Persze a pontatlanság miatt nem mondtak le a hajítógépek használatáról. Egyszerűen többet alkalmaztak belőlük! Valamelyik majd csak talál! Az igaz, hogy egy akkori hajó fedélzetére nemigen fért el négy-öt ilyen gépnél több, de legalább az ellenség hajóján sem lehetett több! Az erők tehát kiegyenlítettek voltak!

Úgy látták, a közeledő hajón nemigen lehet két efféle gépnél több. Nem is volt több, csakhogy... csakhogy az nem sziklákat dobott, hanem kihegyezett fagerendákat! És tulajdonképpen nem is dobta, hanem szinte kilőtte őket majdnem vízszintesen, mint egy iszonyatos, óriások kezébe való íj!

S ha mindez nem lett volna elég, egyszerre nem egy, hanem kilenc óriásnyílvesszőt lőtt! Jól látszott, hogy az iszonyatos katapult borzasztó visszarúgásától egy pillanatra még a folyón lefelé csorgó habedai hajó is megtorpant.

Amikor Gyázsá harcosai látták, hogy mi közelít feléjük villámgyorsan a levegőben, a szemüknek sem hittek. Ez nem lehet igaz! Soha még harmadilyen messziről sem próbálkozott senki hajítógépes támadással, ilyen messzire egyszerűen nem vihet katapult!

Vitt pedig. Épp azért, mert nem követ, hanem gerendát hajított. Egy gerenda, ha mégoly nehéz is, de sokkal könnyebb, mint egy szikla. A kilenc hegyes szálfa, amit kilőtt Habeda katapultja, még mindig nem nyomott annyit, mint a megszokott régi katapultokba való legnagyobb szikla. S persze a hajítógép is erősebb volt, mert Doromboló Cica igazán minden pillanatát azzal töltötte, hogy ezen gondolkozzék, olyannyira, hogy bár eddigre már a konyhán dolgozó leánykák is majdnem mind megtanultak olvasni, de Doromboló Cicának ez nem sikerült. Nem volt rá ideje! De Nevető Tűz ezt kegyesen elnézte, mert látta, hogy Doromboló Cica így is igencsak hasznára van a városának.

Az újfajta hajítógép sokkal pontosabb is volt, mint a régi, kőhajító. Például, mert a lövedékeit alacsonyabb röppályán juttatta célba, könnyebben lehetett hát célozni vele. Aztán a fagerendák súlyát is könnyebb volt szabványosítani, kisebbek voltak a lövedékek közti eltérések. És ami ennek ellenére hiányzott a pontosságból, pótolta az, hogy egyszerre kilenc lövedéket lő!

Most is az történt, hogy a kilenc szálfából csak három talált, kettő az egyik hajóba, egy a másikba fúródott. S íme, semmivel sem voltak ezek a lövések kevésbé rombolóak, mint egy sokkal nehezebb kőlövedék találata! A gerenda ugyan könnyebb, de nem oldalával, hanem a hegyes végével érkezik, kis területre összpontosul az egész mozgásenergiája! Az történt tehát, hogy hiába óvta bronzpáncél az ellenséges hajók oldalát és fedélzetét, a roppant fagerendák úgy átfúrták azokat mintha nem is bronzpáncél csak vaj lenne, recsegve tört ott bronz, fa, minden, s máris ömlött a víz a hajókba! A megláncolt evezősrabszolgák kétségbeesetten sikoltoztak.

S máris jött az újabb adag lövedék, amiből jutott a másik két gályának is, sőt azoknak még több. Nem is lehetett vitás egy pillanatig sem, hogy ezekkel a hajókkal többé sehová nem mehetnek Gyázsá harcosai! Nem tehettek mást, kiugráltak, s menekülni kezdtek a folyóparton lefelé. Csakhogy ez sem volt könnyű, pillanatok alatt beérték őket a habedai gályák, és nyílzáporral árasztották el őket. Erre a folyópartról beljebb kellett menekülniük, azért is, mert az üldöző hajókról sok habedai katona szállt partra, hogy őket üldözze. A túlerő elől tehát a gyázsáiak még beljebb menekültek, a hegyek felé.

Jó egy órát futottak már, nyomukban az üldözőkkel, amikor azt vették észre, hogy a menekülés további útját elzárták előlük a habedai bányászok! Felsorakoztak velük szemben, s meglengették a fokost.

– Aki nem harcol, nem hal meg! – kiáltotta a vezetőjük, híven Nevető Tűz parancsához.

Gyázsá katonái azonban sejtették, hogy ha megadják magukat, az lehet, hogy nem halnak meg, de valószínűleg rabszolgaság lesz a sorsuk. Kardot ragadtak hát, s nekikezdtek a küzdelemnek. Úgysem néztek ki valami veszélyesnek ezek ott előttük: látható volt, hogy nem igazi katonák, csak felfegyverzett dolgozók-munkások. Civilek!

Okoztak valóban veszteséget a habedaiaknak. Elhullottak közülük is sokan. Mégis, amikor megjelentették az eseményeket Nevető Tűznek, kiderült, hogy minden elesett habedaira két és fél gyázsái katona jutott átlagosan! Ez pedig igen jó eredménynek számított. A harci fokosok gyönyörűen beváltak a harcban!

És persze nem is minden katona harcolt a végsőkig. Amikor látták, hogy végképp reménytelen minden, s a társaik sorra hullanak el, eldobták a fegyvereiket, letérdeltek a földre, s kezüket a tarkójukra kulcsolták. Az Istenek Völgyében ez volt a megadás szokványos jele.

Ezeket aztán Nevető Tűz elvitette néhány messzi nagyvárosba, s ott eladatta rabszolgának. Az ellenséges hajók evezős rabszolgáiból viszont azt a néhányat, akik túlélték a csatát, felszabadította, s adott nekik is megművelni való földet.

11. fejezet
Zardán, az országépítő

Zardán az aranyhajóra lépvén mindenekelőtt nagy-nagy szeretettel és nem kevés megkönnyebbüléssel ölelte át Ízilájt, s hosszan, forrón meg is csókolta, legalább egy teljes percen át, nemcsak a száját, de a nyakát, vállgödrét is. Senki számára, aki ezt látta, nem lehetett kétséges, hogy igen nagyon szereti a nagy isten éppen pontosan ezt a nőt! A gyönyörű Lúriára még csak pillantást sem vetett addig, míg át nem ölelte Ízilájt, de jó szorosan ám, hogy szinte ropogott belé Íziláj dereka. De mosolyogva tűrte, mert nagyon jólesett neki Zardán ragaszkodása.

Azután még mindig nem a feltámasztottakkal törődött Zardán, hanem kiadta a parancsot, hogy minél előbb bontsanak vitorlát, és mindkét hajójukkal, a régivel és ezzel az újjal is, tűnjenek el mielőbb Gigliora közeléből. Ő maga vissza se tért már a másik hajóra, maradt az aranyhajón.

Ezután következett a kincsek megszemlélése. Amit látott, elégedettséggel töltötte el, de mégis ezt mondta.

– Kevés!

– Kevés, ez?! – csodálkozott Íziláj.

– Kevés. Igazán nagyon kevés ahhoz képest, hogy valóban az életedet kellett kockáztatnod érte! Nagyon aggódtam miattad, kedvesem! Ilyesmit soha többé nem engedek meg!

– Biztosíthatlak róla, ilyesmit soha többé nem is teszek! Mubszár úgyis rájött, hová lett elrejtve az ellenméreg! Persze senki nem hisz majd neki, de ő azért tudja. Különben is: úgy érzem, én már igazán megtettem a magamét a királyságod és hódításaid érdekében, Zardán, most már rajtad a sor! Az biztos, hogy én bőségesen többet tettem, mint ami egy akár mégoly szerető feleségtől is elvárható, ezentúl legfeljebb a tanácsaimmal segítelek! Most már van pénzed arra, hogy ha ügyesen tevékenykedel, kitartson az út elején, nekiindulhass nagy terveidet megvalósítandó!

– Valóban. S vannak is terveim. De azért hadd kérdezzelek meg, véleményed szerint mi most a legsürgősebb teendő?

– Megmondom. Az, hogy a „feltámasztottak” közül minden kicsit is csinosabb nőt a magad feleségének nyilvánítasz, még azokat is, akikhez pillanatnyilag nem is érzel semmi vágyat!

– Íziláj! Hát én szóhoz sem jutok! Ez volt az, amire a legkevésbé számítottam! Ilyet hallani, s éppen a te szádból!

– Zardán, jó lenne, ha elhinnéd már rólam, hogy nem vagyok féltékeny, bármit is képzelődj erről! Ellenben legalább két jó okom van rá, hogy ezt akarjam.

– Halljuk!

– Az egyik, hogy alaposan kiismertelek már az ágyban téged. Ha hinnék az istenekben azt mondanám, hogy tíz férfi nő utáni vágyát tömködték a lelkedbe, mielőtt testtel megajándékoztak volna téged! Te úgysem fogod kibírni sokáig újabb és újabb nők nélkül, tehát ha ragaszkodunk ahhoz, hogy ne légy soha holmi szeretőkkel, alkalmi nőcskékkel, márpedig ehhez szigorúan ragaszkodom, akkor kell legyen több feleséged! Ha viszont van több feleséged, akkor ezeknél, akiket most „feltámasztottál”, képzelni sem lehet alkalmasabb alanyokat!

Először is, hálásak. Azután, mind válogatott, kivételes szépség, hiszen még azokat a nőket is, akik nem a megboldogult király feleségei voltak, csak szolgálóinak küldtek fel ide a hajóra, még ezeket is úgy válogatták, hogy legalábbis valamivel szebben nézzenek ki egy átlagos nőnél! Azt meg nem tudom, miért vannak oda úgy az emberek Lúria kivételesnek mondott szépségétől, mert szerintem is nagyon szép ugyan, de Molbang király többi felesége is van olyan szép, mint ő, talán egyet vagy kettőt kivéve, akik idősebbek, de ők sem csúnyák! Ha tehát csinos nőket akarsz feleségnek, ennél szebbeket nemigen találhatsz! Továbbá, ezek mind-mind mélységesen hisznek isteni mivoltodban, elvégre feltámadtak a jóvoltodból, és személyesen ott jártak a túlvilágon, sokan közülük ott a túlvilágon még tevéled is találkoztak, s láttak téged isteni nagyságodban, például éppen Lúria is! Hogy ezek soha el nem árulnak téged, hogy ezek mindhalálig hűségesek maradnak hozzád az biztos, már csak amiatt is, mert tudják, hogy ha meg is halnak, bármikor feltámaszthatod őket!

– Minden szavad igazságát készségesen elismerem, s nem is tiltakozom ellenük, sőt, bevallom, alig várom, hogy megölelgessem végre Lúriát meg még egy-két másikat is, de magyarázz meg nekem valamit, kérlek! Mitől van az, hogy te ezt a tanácsot nemcsak megadtad nekem, de úgy látom mintha fölöttébb elégedett is lennél miatta?

– Hogy is ne lennék elégedett! Végre lesz egy csomó gyönyörű feleséged, ami fokozza a tekintélyedet, s én örülök, ha híred-neved növekedik, ráadásul én magam is élvezem, ha több a szolgálóm! Hiszen megegyeztünk, hogy én leszek minden nőd úrnője, parancsolója, ha úgy tetszik hát zsarnoka! S erre már „haláluk" előtt jól fel is készítettem őket! Majd én rendet tartok közöttük! Biztosíthatlak róla Zardán, hogy ezentúl még a reggelit is állandóan az ágyamba hozza majd valamelyikük! Minden nap megmossák a lábamat illatos vízben, öltöztetnek-vetkőztetnek, egyáltalán, mindennel kiszolgálnak, amivel akarom! Ez régi gyerekkori vágyam!

– Megunják majd idővel.

– Azt rosszul teszik, mert a legelső kis ellenkezésnél azonnal élek is a hatalmammal, és kivégeztetem az illetőt! Abban a pillanatban rendet tanul a többi! Úgy különben nagyon kedves, rendes leszek velük, de csak amíg nem hallok ellenkezést!

– Íziláj, te ugyanolyan zsarnok leszel, amilyen én leszek szerinted!

– De hiszen sosem titkoltam, hogy azért lettem a feleséged, azért követlek, mert hatalomra vágyom! Lehetőleg korlátlan hatalomra!

S így aztán még ködbe sem vesztek mögöttük Gigliora legmagasabb házai, Zardán máris közölte a fedélzetre összehívott emberekkel, hogy a feltámasztott nők közül azok, akik úgy érzik, hogy hűek tudnak hozzá maradni, s ehhez kedvet is éreznek, a feleségei lehetnek! És senki nem csodálkozott rajta, hogy kivétel nélkül mindegyik nő boldogan ajánlkozott Zardán isten feleségének!

Zardán Ízilájra bízta, hogy megírja az általa bevezetett új szokás szerint ezen nők házassági szerződését. Elvégre úgyis sejti, hogy mi lehet benne, s Íziláj biztos élvezi majd az effélét! S Íziláj valóban nagy örömmel tett eleget e megbízatásnak, lámcsak, ez is mutatja e nők előtt, hogy Zardán után ő itt a legislegfőbb valaki!

Zardánnak volt úgyis más dolga. A kincsek, ugyebár! Örült, hogy óvatos volt, s csak a készpénz tizedét ígérte szétosztásra. Így a többi rengetegsok érték mind megmarad neki!

De készpénzből is találtak jócskán. A halott király koporsója mellett állt egy akkora láda, amit még az erős Cserjan sem tudott megmozdítani, s ez telis-teli volt a legjobbfajta gigliorai aranypénzekkel! Erre Zardán behívta oda a hajó legénységét, hogy csalással ne vádolhassák,

szétosztotta a pénzeket előttük tíz egyenlő halomra, kilencet visszalapátolt a ládába, a tizediket pedig egyenlő arányban szétosztotta közöttük. Csak Negolár és Vuldegár nem kapott semmit, bár eddigre már őket is elengedték. Aztán, hogy vége lett az osztozkodásnak, Zardán még külön is megajándékozta Cserjant, mert szépen szerepelt az ünnepségen, dicsőséget szerzett Dzampónak, s mert nem sokáig élvezhette Mubszár király vendéglátását sem.

A legénységet illető jutalom, ha csak tizede volt is a pénzhalomnak, de igazán bőségesnek volt mondható! Rendkívüli mértékben megnövekedett előttük Zardán isten becsülete!

Ami azt illeti, még Negolár és Vuldegár is behúzta fülét-farkát, és még véletlenül sem emlegették, hogy Zardán megkötöztette volt őket! Igazság szerint roppantul elszégyellték magukat. Irigykedtek is Zardánra, az igaz, s az is igaz, hogy még mindig nem hitték el bátyjuk isteni mivoltát, azt azonban lehetetlen volt el nem ismerniük, hogy Zardán a legszerényebb számítások szerint is zseniális elme! Ők soha életükben nem mertek volna arra gondolni, hogy megszerezhetik a halotti hajó sok-sok értékét! A szép nőkkel együtt, ami persze már csak a hab a tortán... de Zardán megszerezte, sőt, egyetlen kardcsapás nélkül, vérontás nélkül, és a giglioraiak orra előtt hajózott el vele! Akik üldözni sem merték! Pedig már az is kész csoda, hogy miként intézhette el, hogy Cserjan mégis versenyezhessék, holott biztosak voltak benne, valamiképpen az is Zardánnak köszönhető!

És Zardán most már nemcsak olyan ember, akit számosan valóban istennek tartanak, de mindenképpen dúsgazdag is!

Emiatt aztán, mert Zardán egyszerűen levegőnek nézte őket, igyekezték magukat beédesgetni Íziláj kegyeibe, hogy ugyan szóljon már néhány jó szót Zardánnál az érdekükben, ne haragudjon rájuk! De Íziláj is levegőnek nézte őket, mindössze annyit mondott, hogy Zardán isten nem haragszik a bűnbánó bűnösökre, ez azonban egyáltalán nem jelenti, hogy meg is ajándékozza őket a kincsekből, amikhez az ő segítségük nélkül, sőt, ellenkezésük dacára jutott hozzá!

Ezután nem tehettek mást, miután kudarcot vallottak Ízilájnál, mint közvetítőnél, kénytelenek voltak közvetítőt keresni a közvetítőhöz! S itt kézenfekvő volt Szigmillára gondolniuk.

Azért Szigmillára, mert Zardán beszámolt Ízilájnak arról, hogy Szigmilla mennyire nem bízott az ő isteni hatalmában, mennyire aggódott Ízilájért, s ezután Íziláj kivételes figyelemmel fordult Szigmilla felé, még inkább kimutatta a szeretetét iránta, s bár ezután is érződött bizonyos fensőbbséges stílus a modorában, ha hozzászólt, ebben már nemigen lehetett felfedezni lenézést, és azt végtére Szigmilla is tudta, hogy Íziláj valóban sokkalta műveltebb őnála! És Íziláj Szigmilla iránti megváltozott viselkedését sokan észrevették, jó szeme volt ehhez Negolárnak és Vuldegárnak is, így aztán igyekeztek Szigmillát magukhoz édesgetni, hogy rávegyék, szóljon már néhány jó szót róluk Ízilájnak, hogy Íziláj szóljon Zardánnak...

Úgy vélték, könnyű lesz a dolguk. Hiszen most még csak nem is lefeküdni akarnak Szigmillával, aki különben úgyis könnyen megkapható: mióta hazafelé tartanak Gigliorából, már nemcsak Cserjan hált vele, de legalább hat másik férfi is!

E hat között azonban Zardán nem szerepelt.

Igen ám, de Szigmilla tüntetően a minimálisra korlátozta a fivérekkel tartott kapcsolatot. Udvarias volt, de nemhogy a testét nem nyújtotta nekik, de még az idejével is igencsak fukarul bánt, ha róluk volt szó! Lehet, hogy Szigmilla szerette a férfiakat, de csak azokat, akik Zardán barátainak mondhatóak, vagy legalábbis közömbösek Zardánnal szemben! És amikor már egy hét óta hiába kísérleteztek Szigmilla megnyerésével, Vuldegár dühösen fakadt ki:

– A csudába is, barátom – mondta Negolárnak – úgy látom, hogy a világban ötféle nő van! Van a papnő, aki senkivel. Van a tisztességes asszony, aki csak a férjével. Van a kikapós menyecske, aki a férjével, és egy-két barátjával: ezért is „kikapós” nő, mert időnként kikap a férjétől a félrelépéseiért! Van aztán a kurva, aki mindenkivel. És van végül az a büdös kurva, aki mindenkivel csak velem nem! Ez a Szigmilla, ez a legrosszabb fajta, ez a legutóbbi! Minden idejét csak különböző ágyakban tölti!

Ebben a vádban persze rejtezett nagy adag rosszindulat is, mert Szigmilla korántsem adta magát oda mindenkinek! Éppen mert magát bizonyos mértékig Zardán feleségének tekintette, ügyelt rá, hogy viselkedésével meg ne botránkoztassa a környezetét. Például sosem dicsekedett az egyesüléseivel, és nem csinálta ezt nyíltan, mindenki szeme láttára. Ráadásul nem is minden idejét töltötte ezzel, napközben általában tanult Ízilájtól, s eddigre egészen tisztességesen elsajátította az írást-olvasást.

Volt ideje rá. Bár az a hajó is lassú volt, amivel eredetileg indultak Dzampóból, az aranyhajó, a sok kinccsel megterhelten még annál is lassabban haladt. Ráadásul amint beértek a Licil folyóba, sodrással szemben kellett haladniuk, s így épphogy csak vánszorogtak. Ez pedig nem kis aggodalommal töltötte el Zardán szívét, mert közeledett a fegyvernyugvás idejének a vége, s nem szerette volna, ha az aranyhajó megszerzéséről már bizonyára értesült városok valamelyike megtámadja őket, hogy a sok kincs az övék legyen!

Ez azonban nem következett be, az ellenben annál inkább, hogy amint haladtak felfelé a Licil folyón, mind többször találkoztak népes embercsoportokkal, akik mind Dzampó felé meneteltek, mert ott várja őket Zardán Isten Ígéretének Földje!

Amikor Zardánék beérték őket, mert a gyalogosoknál mégis gyorsabban haladtak az aranyhajóval is, ezek mind kitörő lelkesedéssel üdvözölték Zardán istent, nem is csak azért, mert hittek benne, hanem mert a szélsebes hír, hogy Zardán feltámasztotta Lúriát s a többi halottat, ide is eljutott, Zardánt megelőzve. És láthatta is mindenki Lúriát, mert az aranyhajú leány ilyenkor élvezettel mutogatta magát a hajókorlátnál, s ha megálltak rövid időre valahol, akkor élénk szavakkal ecsetelve, bőbeszédűen számtalanszor elmesélte, milyen magasztos, fenséges, félelmetes volt a túlvilág! És Íziláj elismeréssel adózott Lúria ékesszólásának, mert még ő, a papnő sem tudta volna meggyőzőbben elmagyarázni mindenkinek, hogy az embereket ne tévessze meg a látszat, hogy azt hiszik, Zardán isten ilyen, amilyennek most látják, mert ez csak az emberi teste, de ő, Lúria látta Zardánt igaz valójában, az egekig ért, tekintete villámló volt, és őt Lúriát darabokra szedte és újra összerakta, közben a legaprólékosabban megvizsgálta minden porcikáját, hogy méltó-e hozzá, az istenséghez!

– Azóta más ember vagyok, ez az élmény örökre megváltoztatta az életemet! – emlegette számtalanszor Lúria. És azok, akik vele együtt támadtak fel, ezt hallva bólogattak, mert ők is így érezték, egyetértettek a leánnyal, csak legfeljebb nem tudták olyan jól megfogalmazni az érzéseiket.

A nagy ünneplésnek hazafelé voltak persze árnyoldalai is. Sokan kértek élelmet, mert némely csoport szó szerint éhezett amíg Dzampó felé vonult, és Zardán adott is valami szerény összegeket ezeknek a legszükségesebbekre, hogy megvehessék az élelmet az útbaeső városokban, de még e szerény összegek is tetemes költségre rúgtak mindent összevéve, mert félelmetesen sokan voltak a vándorok. Ennél is nagyobb baj volt azonban, hogy némelyek halottakat hoztak Zardán elé, szülők a gyermekeiket, fiúk az apjukat-anyjukat, férj az ifjú feleségét, hogy Zardán isten támassza fel a szeretteiket!

Zardán természetesen nem tehetett mást, ezt határozottan meg kellett tagadja.

– Nem teszek ilyesmit! Amit tettem Molbang király feleségeivel és szolgáival, az egyszeri, kivételes eset volt, kizárólag azért, hogy senki ne kételkedhessék az istenségemben! De a dolgoknak az a rendje, hogy az emberi élet előbb-utóbb lejár, s akkor el kell mennie minden léleknek az alvilágba, hogy ott én megítélhessem tettei alapján, s érdemei és vétkei szerint szülessen újjá! Különben is: hát olyan jól éltek most, hogy örökké így akartok leledzeni, a megváltó halál kegyelmét visszautasítván?!

Akadt egy kételkedő, aki megkérdezte, ugyan mi módon ítéli meg Zardán az emberek lelkét, ha állandóan itt tartózkodik emberként a körükben. De Zardán csak nevetett. Kedvenc szórakozása volt Ízilájjal, hogy Íziláj a kételkedő szerepét játszotta, igyekezett csavaros kérdésekkel rávenni Zardánt, hogy ellentmondásba kerüljön, s el kelljen ismernie, hogy nem isten. De Zardán mindig kivágta magát. Ez egyfajta edzés volt. S való igaz, Zardán vitakészsége bámulatosat fejlődött, ennek hála! De ez nem is csoda: aki megállja a helyét vitában egy diászilisz maetiszpával szemben, az ugyancsak tudhat vitatkozni! Most is tudott mit válaszolni.

– Mondd, nem gondolkoztál még el rajta – szólt a kétkedő férfihoz –, hogy minek alszom én, amikor egy istennek erre nem lehet szüksége?! Hát megmondom neked! Amíg alszom, addig a lelkem az alvilágban végzi a dolgát! Tehát a fél napot itt töltöm köztetek, a másik felét pedig odaát, a többi isten és az emberi lelkek között! De amikor itt vagyok, akkor nem azért vagyok itt, hogy itt is a halottakkal törődjem, én azért vagyok köztetek emberként, hogy az élőket segítsem! Feltámasztásért tehát ne is könyörögjetek, az egyszer volt, és többet sem lesz!

Eljött aztán a nap, hogy megérkeztek Dzampóba. Már várták őket, nagy tömeg állt a legszebb ünneplőkbe öltözve a folyóparton, amikor befutottak, ágakat lengettek, szép lányok virágkoszorúval várták Zardánt, de annyival, hogy el sem fért mind rajta. Zardán apja, Vordan király megszemlélte az aranyhajót is, azt mondta, szép, szép, Zardán feleségei is szépek, örül Cserjan győzelmének is – de valahogy komor volt az ábrázata! S hogy mi ennek az oka, azt Zardánnak kérdeznie sem kellett, mondta Vordan magától is, alig pár perccel azután, hogy átölelhette fiát.

– Szép kis veszedelmet szabadítottál a városunkra, fiam!

– Én?! – ámult Zardán.

– Te hát! No nézzenek már oda, miféle isten vagy te, ha még ezt sem tudod?! Pedig már csaknem két hete, hogy megjöttek ezek az első gyüttmentek, aztán letáboroztak odakint a város körül! Megzabálták az idei gyümölcstermésnek majdnem a felét, azt, amit nem tudtunk időben leszüretelni, és aratni sem mernek kimenni a parasztjaink! A város azóta is hadban áll, állandó a készültség, történt néhány fegyveres összetűzés is, ezek meg nem mozdulnak egy tapodtat sem, csak azt kiabálják, hogy várnak téged, mert te majd jólétet biztosítasz a számukra, megígérted nekik! És úgy hallottam, ez itt még csak az előőrs, mert jönnek még százszámra!

– Ez igaz apám, találkoztunk is velük az úton!

– Akkor Dzampónak vége! Igaz, hogy ezek nagyrészt fegyvertelenek, de annyian vannak, hogy puszta kézzel is beveszik a várost!

– A fegyvertelenség nem nagy baj, biztos vannak köztük kovácsok, tehát ha kissé megszervezem őket, mindjárt lesznek fegyvereik is.

– Mi, te még ezeknek, az ellenségnek akarsz fegyvert adni?!

– Apám, ezek nem ellenség, ezek az én népem!

– Mit akarsz velük?!

– Várost alapítok itt a közelben.

– Itt a közelben semerre sincs új városnak alkalmas hely.

– Hogy is ne volna! A Kék Völgy! Óriási nagy völgy, lenyúlik egészen a Licil folyóig, ide nem messze van, kis patak folyik a közepén, körülötte olyan dombok vannak, amik kiváló érceket rejtenek, ráadásul az a kék virágfajta is, amiről a nevét kapta, egyedül ott nyílik, holott jó gyógyszereket készítenek belőle a bábák, amik megkönnyítik a vajúdást! Azt a helyet az istenek is városalapításra teremtették, ezt én, egy isten mondom! Tulajdonképpen sokkal kedvezőbb hely, mint ez, ahol Dzampó fekszik!

– De fiam, az a völgy pontosan a mienk, dzampóiaké! Nem adhatod ennek a gyülevész népségnek!

– Az a völgy apám nem Dzampóé! Arra a völgyre igényt tart ugyan Dzampó, ez igaz, de igényt tart rá Zsepez város is, meg még másik két város: Laszáte és Uezok is! Jellemző, hogy amióta az eszemet tudom, csak nagy óvatossággal mernek arra menni a dzampóiak legeltetni, s elő is fordult nemegyszer, hogy valamelyik másik város emberei elhajtották a nyájat, vagy egy részét!

– Az akkor is a mi völgyünk!

– Nem jobb-e neked apám, ha ilyen elvi birtoklás helyett gyakorlatilag is birtokolnánk azt a területet, ha nem is a dzampóiak, de én, aki baráti viszonyban lennék veled?! Különben sem tehetsz semmit: vagy viszem ezeket ott Dzampó falain túl engedélyeddel a Kék Völgybe, vagy viszem engedélyed nélkül! Vagy ha megakadályozol ebben, akkor azok a nincstelenek valóban úgy tesznek, ahogy mondtad: szétszedik a két kezükkel Dzampót! Csak úgy szabadulhatsz meg tőlük, ha hagyod, hogy elmenjenek oda, ahová én ezt már ki is terveltem: a Kék Völgybe!

– Be kell lássam, igazság szól a szavaidból, s legalább az az elégtételem meglesz, hogy ha nem is a mienk lesz az a völgy, legalább a másik négy városé sem! De gondolod, hogy képes leszel megfegyelmezni azt a csürhét?!

– Vagy igen, vagy nem! Egy biztos: meg kell próbálnom! Végtére, ha már ezekkel sem bánok el, hogy is reménykedhetnék abban, hogy az egész Istenek Völgyét elirányítom?!

– Fiam, te komolyan gondolod ezt az ostobaságot?!

– Apám, ha korábban azt mondom neked, hogy egy egész aranyhajóval jövök haza, azt szintúgy ostobaságnak nevezted volna! – vágta rá Zardán.

– Hát jól van, te tudod... de mondd csak, ugye szándékozol Dzampónak is, a kincstáramnak is juttatni ebből a sok aranyból?! – mondta Vordan király, miközben a király koporsóját nézegette. Majd hirtelen megkérdezte:

– Molbang király teteme hol van?

– Bedobtuk a tóba hazafelé jövet! Úgyis odaszánták, és már úgy bűzlött, hogy kiáradt a koporsóból is.

– Ej, hát ez azért mégiscsak halottgyalázás!

– Dehogy. Tényleg odaszánták, vagy nem?

– És mit szóltak erre a feleségei?

– Örültek, hogy nem kellett követniük Molbangot a tó alá! Lúria pedig, a legcsinosabb, még maga biztatott, hogy tegyem meg mielőbb! Nagyon utálta a vén királyt, amiért az még külön megeskette a fiát és más főembereket a halálos ágyánál, hogy az összes feleségét vele temetik el! Még le is köpte a vízbe dobás előtt a király tetemét!

– Sok tisztelet nincs abban a nőben... – csóválta a fejét Vordan, aztán újra megkérdezte:

– Tehát, remélem adsz a kincsekből szülővárosodnak?!

– Igen, de csak egészen keveset. Ellenben mégis jól jár majd mindenki, mert az első időkben rengeteg mindenre lesz szüksége az új városomnak, s ezt mind tőletek veszem meg, és hajlandó vagyok jó árat fizetni!

Mielőtt azonban Zardán megalapította volna az új várost, úgy illett, hogy résztvegyen a tiszteletére rendezett ünnepségen. Azt pedig a város főterén tartották meg, s addig díszfelvonulásban ment végig a hajójától. Úgy döntött, erre az alkalomra az addig már megszokott fekete ruháját viseli, s Íziláj is ugyanúgy öltözködik, ahogy Mubszár király palotájába ment. Dzsadzsilla is a fehér ruháját viselte, Derbilla is a rózsaszínet, Szigmilla is a kéket, de Zardán többi felesége is mind egyszínű ruhát öltött magára, különböző színekben pompáztak természetesen, és ezt a dzampóiak nagyon élvezték! Annyira, hogy Zardán ezáltal egészen új divatot teremtett: lassanként minden dzampói nő egyszínű ruhába öltözött, még maga Zardán panaszkodott egy alkalommal, hogy már nem tudja lassan, ki a felesége és ki nem, hiszen mindenki egyszínű!

– Nem mindegy az?! – nevetett rá kacéran Szigmilla. – Hiszen úgyis mindenkit megkaphatsz, és szerintem még a férjek sem bánnák, ha lefektetnéd a nejüket, hiszen az más, ha egy igazi isten hál a nejükkel, az nem szégyen, hanem még megtiszteltetés is! És tényleg mindenkit megkaphatsz – még engem is, ha akarod!

– Én akarnálak is, de csak ha hű tudnál maradni! – felelte komolyan Zardán.

– Az nekem nem megy... de azért nagyon szeretlek! – simogatta meg bátran az isteni arcot Szigmilla.

Az új divat természetesen nemcsak Dzampóban harapódzott el, nem kímélte Zardán új városát sem, mely városnak Zardán különben a Zádor nevet adta. Ez a szó semmit nem jelentett, ő találta ki, azt mondta, jó név egy városnak, és hasonlít is kicsit az ő nevéhez. És hovatovább e divat Zádor lakóit úgy megfertőzte – ez a divat, amit pedig nem is Zardán, hanem Szigmilla talált ki –, hogy már nemcsak a nők, de a férfiak is egyszínű ruhákba öltöztek! S különösen sokan választották maguknak a fekete színt. Ennek persze megvan az az előnye, hogy a piszok kevésbé látszik meg rajta, de a viselőit nem ez a gyakorlatias indok motiválta, hanem az, hogy szeretett vezérükhöz-istenükhöz, Zardánhoz hasonlítsanak!

Ám amikor Zardán a megérkezése utáni napon kilovagolt a Dzampó körüli mezőkön letáborozott jövevényekhez, akkor ez még mind a késői jövőben rejtezett. Mindenesetre a fogadtatás nem volt barátságtalan, már csak azért sem, mert Zardán a meglátogatásuk előtt jó pénzért rengeteg ennivalót vett a dzampóiaktól, s most ezt néhány szekérre rakva kivitte Zádor leendő város polgárainak, akik alig valamivel néztek csak ki különbül, mint egy kolduscsapat. Némelyikük aztán olyan vadul vetette magát az élelemre, mint aki napok óta nem evett egy falatot sem, s ez különben könnyen igaz is lehetett!

De ha tele a gyomor, mindjárt barátságosabbak a gondolatok! Az emberek letették a kezük ügyében levő köveket és husángokat, amikkel már-már megostromolni készültek Dzampót, és figyelmesen hallgatták Zardánt, aki elmondta nekik, hogy van a közelben egy csodaszép völgy, ami alkalmas arra, hogy ott ők új várost építsenek maguknak!

– Ott még semmi sincs – szólt Zardán – ezért mindenkinek a munkájára, szakértelmére szükség van! Most ettetek eleget, azonnal oda kell vonuljatok, mert aki nem tesz így, arról leveszem óvó, isteni kezemet, és nem foglalkozom többé vele! Amint viszont odaértetek, kijelölöm a leendő házak helyét, az utcákat, középületeket, mindent, aztán meg mindannyian szépen sorba álltok Szigmilla előtt – mutatott a nőre – és ő felírja a neveteket, s hogy ki mihez ért! Holnap pedig kezdődik a munka, mindenkit beosztunk különböző csoportokba, lehetőleg olyanba, amiben hasznát tudja venni a tudásának is! És kezdődik a városépítés! Amíg dolgoztok, kaptok enni, mert én adok nektek ennivalót! Azt különben a szomszéd városokból vesszük meg, annak elhozatala is a ti dolgotok lesz, arra is lesz egy külön csoport! Miután pedig lesz már mindenkinek lakhelye, lassanként kialakulhat az élet itt is úgy, ahogy azt megszoktátok, de lesznek azért különbségek, új törvények, ezeket majd időben megismeritek! Annyit azonban már most el kell, hogy mondjak nektek, hogy van nekem egy feleségem, Íziláj a neve, ő az – mutatott a nőre – és ha ő mond valamit nektek, az épp olyan mintha én mondtam volna! Ez nemcsak azért van így, mert Íziláj nagyon okos, és diászilisz maetiszpa volt korábban, hanem és főleg azért, mert én, az isten így döntöttem, különben pedig Íziláj is majdnem isten, mert Íba istennő felruházta a bölcsessége egy részével! Neki is jogában áll bárkit akár kivégeztetni is! És természetesen csak addig lesz bárkinek is jó élete itt, amíg engedelmeskedik nemcsak nekem és Ízilájnak, de az általunk kinevezett felügyelőknek is! Megértettétek?!

Megértették. Megértették, hogy nehéz munka vár rájuk, hiszen nem kis dolog egy város felépítése! És akadtak páran, akik zúgolódni kezdtek, mondván, hogy ők jó életre vágyva jöttek ide, nem véres verítékkel kicsikarni a földből a betevő falatot!

– Aha, tehát ezt szeretnétek? – kérdezte Zardán gyanús engedékenységgel, olyan nyájasan megértő mosollyal, olyan mélységes emberszeretettel, hogy Ízilájnak rögvest gyanús lett. De az embereknek nem tűnt fel, ismét éljeneztek, és azt kiabálták, hogy igen, az lenne a legjobb, ha munka nélkül kapnának bőséges megélhetést!

– Tudok egy helyről, ahol élhettek úgy is! – szólt Zardán, úgy téve mint, aki eltűnődik. – Azt hiszem, isten létemre bocsánatotokat kell kérnem, mert úgy tűnik túl ostoba voltam! Azt hittem, ti emberek élvezitek, ha becsületes munkáért tisztességes megélhetést kaphattok! Vagy jobban szeretnétek tényleg azt, hogy ne láthassátok munkátok eredményét, ne gyönyörködhessetek nap mint nap kezetek alkotásában?! Lehetséges volna, hogy az értelmes tevékenység nem boldogít benneteket, csak henyélni akartok naphosszat, s még galambsütéssel se bajlódni, repüljön egyenesen a szátokba a sültgalamb? Ilyen országot szeretnétek, ahol még hugyoznotok sem kell menni, mert nem kínoz az ürítkezés sem benneteket?!

Néhány ember erre elhallgatott, mert kissé gyanakodni kezdtek, de a többség még lelkesebben kiabálta, hogy igen, úgy van, pontosan úgy, Zardán isten végre kitalálta a gondolataikat!

– Hát jól van, ha nagyon akarjátok, éppenséggel lehet róla szó, hogy aki akarja, azt eljuttassam egy ilyen országba... – szólt tűnődve Zardán. S mert ezt az emberek remélni se nagyon merték, még eszeveszettebben kezdtek éljenezni. Mikor lelkesedésük alább hagyott, Zardán ezt mondta:

– Tudjátok meg, hogy az az ország, ahol munka nélkül lehet élni, már réges-rég megvalósult! Ráadásul a lakói boldogan várnak minden új odatérőt! Érdekes, mindezidáig úgy tapasztaltam,

vagyis úgy hittem, hogy ti emberek mégsem vágyódtok oda! Ez az ország ugyanis a túlvilág! Ott nincs gond az étkezésre, mert nincs testetek, aminek kéne ennivaló! Ott nem kell dolgozni, hiszen ha nem kell étel, nem kell azt megtermelni sem. Nincs eső, ami ellen ház kéne, nincs Nap sem, aminek sugarai elleni védelmül ruhát kéne szőni, nincs háború, mert a lelkek halhatatlanok, így lehetetlen megölniük egymást! Ott aztán nyugodtan lehet heverészni egy örökkévalóságon át munka nélkül! Igaz, éjjelente, amikor azt hiszitek, hogy alszom, s amikor valójában odaát járok és a dolgaimat végzem, mindig azt tapasztalom, hogy valamiért az a hely mégsem tetszik az ottaniaknak, s minden alkalommal seregestül kérnek az ottani árnyak, hogy ugyan legyek olyan jó, és engedjem vissza őket ide a világba hadd élhessenek egy kicsit, akár rabszolgaként is, mert ott unatkoznak, – de hát ti tudjátok! Az élet sajnos olyan, hogy munkával jár, mert teste csak annak lehet, csak az érdemli meg, aki eltartja, aki kielégíti a test igényeit! De ha ti másképp gondoljátok, szó szerint a lelketek rajta: legyen! Én akkor most megöllek benneteket, hogy lelketek eljusson abba a boldog országba, ahol nincs munka...

– Nem! Nem, nem, kérlek ne tedd, hatalmas Zardán isten! – kiabálták erre rémülten az emberek, számosan még térdre is rogytak. És fennen bizonygatták, hogy hajlandóak ők akár igen keményen is dolgozni, inkább, mintsem, hogy meghalni legyenek kénytelenek!

Később aztán, amikor már néhány napja dolgoztak az új városon, mégis akadtak némelyek, akik elszökdöstek ide vagy oda, mert nem fűlött a foguk az izzasztó fáradozáshoz, de Zardán ezekkel nem is törődött. Úgyis jöttek hozzájuk éppen elegen, a később érkezők közül.

Mindazonáltal kevesebben érkeztek, mint ahogy azt Zardán eredetileg gondolta. Ennek okát is megtudta: annak a sok-sok embernek egy része, akiket Dzampóba érkezése során errefelé haladni látott a folyóparton, Habedában maradt! Habeda királynője ugyanis, Nevető Tűz, olyan körülményeket teremtett, hogy igény lett sok ember munkaerejére, s a jövevények egy része úgy gondolta, hogy szép-szép Zardán isten ígérete, de jobb a mostani biztos falat, mint a holnapi bizonytalan – és Habedában maradt!

Kellett ott is a munkaerő, valóban. S nemcsak a mesteremberekнek. De falat rakni, követ törni, építeni... s persze katonának is. Nevető Tűz támadástól tartott!

Ezt Zardán nem csodálta. Hallotta ő is, hiszen minden ettől volt hangos, hogy él egy másik Nevető Tűz is, Gyázsában, Gangellár király feleségeként, s magát tartja a habedai Bícs király lányának. És nem fogja hagyni, hogy bitorló üljön Habeda trónján, ezt fennen hangoztatta!

Sőt, hogy egyáltalán nő üljön egy trónon, ezt nemcsak Gyázsá, de sok más város sem akarta hagyni. Még jócskán távolabbi városok is voltak, amelyek készülődtek, hogy majd valamikor felszabadítják a derék habedai férfiakat a nők uralma alól!

– A városok ezen egymás ellen fenekedése híven bizonyítja előttem, hogy nagyon is kell már fölébük egy erőskezű uralkodó, aki rendet teremt köztük, s véget vet az örökös civakodásnak! – mondta Zardán Ízilájnak.

Egyelőre azonban még nem gondolhatott ilyesmire. Előbb még élelmet kellett szereznie új városa polgárainak. S úgy találta, ez nem is lesz valami könnyű! Épp Nevető Tűz nagy gabonavásárlásai miatt ugyanis felmentek a gabonaárak, Nevető Tűz pedig nem adott el neki terményt, hiába küldött hozzá követet. Mit tegyen?! Ha a mostani árakon vásárol gabonát, az óriási kiadás! Képes lenne ugyan megfizetni azt, de igencsak megkurtítaná a vagyonát! Elvégre egy egész városnyi nép rengeteget eszik! S az idén már mit sem termelhetnek, egy teljes évet ki kell húzniuk valahogyan!

Zardán mindenesetre nem tehetett mást, vett drágán is gabonát, épp csak a legszükségesebb mennyiséget, talán két hónapra elegendőt, de már ez is annyi volt, hogy ettől csak még magasabbra kúsztak a gabonaárak.

Ekkor történt, hogy Gyázsá egy kis rablóportyát vezetett Habeda ellen, éppen gabonát lopandó. De Nevető Tűz emberei nemcsak meghiúsították azt, de tönkretették Gyázsá mind a négy kiküldött hajóját, s az utolsó szál emberig mind vagy lemészárolták, vagy elfogták és rabszolgának eladták a nyolcszáz kiküldött katonát!

Márpedig nyolcszáz katona: az nagyon sok! Dzampó teljes fegyveres ereje mindössze ötszáz fő! És Gyázsá ugyan jóval nagyobb, mint Dzampó, de ennyi fegyveres hiányát igencsak megérezte! Ez jelentős veszteség volt neki, bár nem végzetes. Annyira nem végzetes, hogy továbbra sem mondott le a harcról, Habeda elfoglalásáról, s mindenki tudta messze környéken, hogy jövő nyáron teljes erejével harcba száll Habeda ellen. Most már nemcsak arról volt szó, hogy melyik Nevető Tűz az igazi, hanem arról is, hogy úgymond megbosszulja derék katonái halálát!

És ezt meg is tehette, ha volt elég embere. Emberből pedig nem szenvedhetett hiányt, mert jó pénzért bármelyik városból szívesen csatlakoztak mindig a hódítani vágyó király seregébe kalandra és zsákmányra vágyó tömegek. Egy volt csak a baj: ezeket etetni kellett, fizetni kellett, s többnyire felfegyverezni is, mert ritka volt az olyan jelentkező, aki önmaga hozta a fegyvereket is!

S itt kezdődtek a bajok Gyázsában. A zsoldfizetésre úgy látszik volt pénze a királynak, bár a négy tönkretett hajó sem volt kis veszteség neki. Valószínűleg etetni is tudta volna mivel a hadsereget, másképp nem meri vállalni a háborút. Tulajdonképpen arra is kellett legyen pénze, hogy felfegyverezze a sereget: ám a fegyverekhez jó minőségű fém kell! És ügyes kovácsok tömkelege!

Zardán azt hallotta, hogy Gangellár király fogadkozik: legalább tízezer fős sereggel fog Habeda alá érkezni!

Ez okból történhetett, hogy egy szép napon Gyázsá követei keresték fel Zardán királyt, már új városában, Zádorban, s Gangellár nevében szövetséget ajánlottak neki. A szövetség értelmében Zardán dolga az lenne, hogy a Kék Völgyben található kiváló ércekből nagy mennyiségben olvaszt vasat, s elküldi Gangellárnak, aki abból természetesen fegyvert kovácsolna. Gangellár ezért a sok fémért egyelőre csak egészen keveset fizetne, ellenben a szokásosnál jóval nagyobb összeget adna akkor, amikor majd sikerül elfoglalnia Habedát, tehát jövőre!

Zardán ezen elgondolkozott, végül azt üzente vissza, hogy neki most kellenek a szorgos munkáskezek, mert hisz városa még félig sem épült meg, ennek ellenére azonban hajlandó fémet olvasztatni Gangellárnak, de a fém árának legalább a felét kéri rögvest a szállításkor, méghozzá nem aranyban vagy ezüstben, hanem gabonában, s a gabonát a jelenlegi piaci ár nyolcvan százalékában megszámítva, tekintve, hogy a fizetség másik felére legalább egy évet lenne Zardán kénytelen várni!

Zardán egyáltalán nem csinált titkot belőle, hogy tárgyalt Gangellárral, valószínűleg Gangellár sem abból, hogy tőle kért olcsón fémet, így történhetett meg, hogy Gangellár még választ sem adott neki, tulajdonképpen két hét sem telt el attól számítva, hogy Zardánnál jártak a követek, amikor megjelent Zardán előtt egy Iolina nevű nő! Nevető Tűz üzenetét hozta, mint követ.

Zardán nagyon csodálkozott, hogy nőt küldtek követségbe, bár eddigre természetesen hallott már róla, hogy Habedában mindenféle nők, főleg természetesen hetérák, ugyancsak magas pozíciókba jutottak!

Iolina először is kifejezte Zardán felé Nevető Tűz szívbeli jókívánságait, majd közölte, hogy királynője szerint Zádor városnak és Habedának semmi érdekellentéte nincs, eléggé messze lévén egymástól, ily módon természetes szövetségesek! Ez okból Nevető Tűz hajlandó pontosan ugyanannyi gabonát szállítani Zardánnak a kitermelt fémért, amennyit Zardán Gangellártól kapna, feltéve, ha Zardán megesküszik rá, hogy egyetlen kupára való fémet sem ad el semekkora árért sem Gangellárnak, mindaddig, míg Nevető Tűz is hajlandó a fémet megvásárolni tőle!

– Ez még előnyösebb is lesz neked Zardán király – mondta Iolina –, mert hiszen Habeda közelebb van hozzád, mint Gyázsá! Rövidebb ideig tart tehát a szállítás, ami kisebb költséget jelent, s többször lehet fordulni is!

– És nektek is előnyös, mert Gyázsá nehezebben és drágábban tud csak felfegyverkezni! – mosolygott Zardán.

– Nem is tagadom, hogy így van! Királynőmnek egyelőre nincs nagy szüksége fémre, annál inkább arra, hogy Gyázsá ne erősödhessen meg!

– Jól van! – bólintott Zardán. – Megköthetjük az egyezséget, de akkor a teljes árat kérem a fémért, nem csak a felét, mert nem bízom benne, hogy egy év múlva ki tudjátok fizetni a másik felét!

– Miért ne tudnánk?

– Nem biztos, hogy akkor is Nevető Tűz lesz még Habeda uralkodója!

– Lebecsülöd a királynőmet, Zardán király! Habedát sosem foglalja el senki! Erősek vagyunk, s minden habedai szívvel-lélekkel támogatja a királynőt!

– Én már inkább csak abban bízom, ami itt van az én városomban, s nem Habedában!

– Nekünk is kell a gabona, hogy át tudjunk vészelni egy ostromot. Elégedj meg a felével, Zardán!

– Azért nem érdemes bányásztatnom az embereimet.

– Kifizetjük a másik felét aranyban.

– Nekem gabona kell. És ha nem adtok ti, majd ad Gangellár.

– Gabonát ő sem ad többet, mint mi, s az ár másik felét nem kapod meg tőle jövőre, sem gabonában sem sehogy, mert Habeda nem lesz az övé!

– Nem hiszem, hogy Nevető Tűz képes lesz megvédeni magát. És ha Gangellár nem ad is több gabonát, ti fogtok adni, mert rá vagytok szorulva a jóindulatomra, hogy ne támogassam Gangellárt!

– Ne élj vissza ezzel, Zardán! Ha segíted is Gangellárt, nem hiszem, hogy legyőzhetne bennünket! Te még nem láttad Habedát! Igazi erődítménnyé tettük az elmúlt hónapokban! Különben is: ha istennek tartod magadat, örvendened kell, ha valahol a te törvényeid szerint élnek az emberek! Tudd meg hát, hogy három hete királynőm pontosan ugyanazokat a házassági törvényeket vezette be Habedában, amiket te hoztál itt Zádorban, mert bölcs törvényeknek tartja azokat!

– Ah, most a hiúságomra számíttok! – nevetett Zardán. – De jól van! Azt mondtátok, igazából nem is nagyon kell nektek fém. Legyen hát! Adjatok annyi gabonát, amennyiről eredetileg szó volt, és semmi mást – én viszont csak feleannyi fémet küldök! Tehát pontosan annyit,

amennyi a ti gabonátok értéke! Ez nekem jó, mert kevesebbet kell bányászni, több idő marad a város építésére, s jó nektek is! Helyes?!

– Megegyeztünk, Zardán király! – bólintott mosolyogva Iolina.

Néhány nappal később megérkezett újra Gyázsá követe, hogy Gangellár beleegyezik Zardán ajánlatába, de ebből már nem lehetett semmi. Zardán mosolyogva üzente vissza, hogy sajnálja, de mit sem tehet Gangellárért, mert Nevető Tűz gyorsabb volt!

– A későn jövők hoppon maradnak! – mondta.

Attól kezdve természetesen, hogy Zardán visszatért a Minden Istenek Ünnepéről, nemcsak ezek az események történtek. Zardánnak is volt annyi esze, hogy tudja, Zsepez, Uezok és Laszáte nem fogja hagyni, hogy ő itt szép nyugodtan várost építsen! Előbb-utóbb, de inkább előbb, mint utóbb, ki fog törni a harc! Igazság szerint egyetlen hete sem építkezhetett, máris megjött hozzá mind a három város követe, hogy takarodjon a Kék Völgyből!

Zardán tudta, hogy hadsereg kell neki.

Vordan király igencsak élt még, Zardán tehát számíthatott apjára. De Dzampó csak ötszáz fegyverest jelentett!

Igazán nem tehetett mást, mint hogy elkezdje kiképezni a várost építő férfiakat katonává! Ez meg nem csekély erőt jelentett, mert több ezren voltak. Hanem Zardán még ennél is többet tett: kiválogatta a nőkből is a fegyverforgatásra alkalmasakat, s így szólt hozzájuk:

– Tudjátok, hogy mi a sorsa egy városnak, ha elfoglalja az ellenség?!

Persze, hogy tudták. Tudta azt akkoriban mindenki! De Zardán azért elmondta.

– Mindenekelőtt a város urait kivégzik. Ez még jogos is lenne, sajnos azonban az ellenség nem szokta beérni ezzel! Mindent, ami csak kicsit is értékes, elrabolnak! Az állatokat elhajtják, a terményt elviszik. Ha még áll a vetés a réten, abba belehajtják a lovaikat, s lelegeltetik! A városból minden erős férfit elhajtanak rabszolgának, persze csak azokat, akiket nem ölnek meg! A nőket, de még az egészen fiatal lányokat is mind megerőszakolják, s nem egyszer, hanem naponta sokan, mindaddig, míg a hadsereg a városban tartózkodik! Amikor elmennek, a nőkből is magukkal viszik a csinosakat, természetesen szintén rabszolgának! S aki mindezt túlélte és megmaradt a városban, az keservesen éhezhet a következő aratásig, mert nem lesz mit ennie, lehet, hogy éhen is hal, de ha nem, akkor is a nagy nehezen megtermelt élelméből évekig fizetheti a hadisarcot a győzteseknek! Ezt akarjátok?!

Persze, hogy nem akarták ezt, s hangosan kiabáltak, hogy ezt dehogy is akarják!

– Majd te megvédelmezel bennünket, jó Zardán isten! – kiabálták némelyek.

– Igen, ha épp a közeletekben vagyok! De sokkal egyszerűbb, ha megtanuljátok megvédeni magatokat! Olyan fegyverforgatási módszereket taníthatok nektek, ha akarjátok, hogy ti nők egymagatokban is képes legyetek megvédelmezni magatokat akkor is, ha kétszer annyi férfi tör rátok!

Nem kérdezte meg Zardán, meg akarják-e tanulni ezt a nők. Nem volt biztos benne, szívesen tanulnának-e fegyverforgatást. Egyszerűen parancsba adta, hogy minden nap a lakosság egy meghatározott része köteles hadi tudományokat tanulni!

Persze nem kizárólag nők, sőt nem is elsősorban nők. De azok *is*!

Így ugyan lassabban ment a városépítés, de fontos volt, hogy tudjanak védekezni. Fegyverekben nem volt hiány, mert azt kapott a pénzéért bőven Zardán, s nem sajnálta erre az aranyat, s nem is kellett olyan sokat vennie, mert voltak ügyes kovácsok a népében, volt a közelben érc is, kovácsoltak hát mindent, amit kellett. S amit mégis vett Zardán, azt elsősorban Dzampóból vásárolta, s a dzampóiak olcsón adták neki, hiszen saját istenük volt, de még így is jól jártak a mesterek, mert annyi sok áru kellett!

Bár azon meglepődtek, hogy Zardán milyen furcsa fegyvereket rendelt tőlük!

Legelőször is bejelentette, hogy ő nem vesz át akármilyen fegyvert, hanem csakis olyat, ami minden szempontból pontosan olyan, amilyent előír! Háromféle hosszúságú lándzsát rendelt például, s megkövetelte, hogy minden egyes lándzsa hajszálra egyforma legyen az összes többivel, amivel egy csoportba tartozik.

E lándzsák azért voltak különlegesek, mert nagy hegyben végződtek, s e hegyről két nagy horog, ha úgy tetszik kampó nyúlt ki. A legfurcsább azonban az volt, hogy a Zardán által rendelt legkisebb lándzsák is meglehetősen hosszúak voltak, a leghosszabbak pedig akár hatméteresek is!

Senki nem tudta, miként akar ezekkel harcolni Zardán. Ő azonban tudta.

– Tudjátok meg – magyarázta embereinek –, hogy a világon mindennek van tudománya, a hadviselésnek is! Úgy is lehet nyerni, ha csak fegyelmezetlen tömegként rárohanunk az ellenség szintén fegyelmezetlen tömegére. Ekkor csépelni kezditek egymást, s ez mindaddig tart, amíg azok jobban nem félnek mitőlünk, mint mi őtőlük, s meg nem futnak! Vagy fordítva, s akkor mi futunk meg! Így is lehet nyerni, de ez sok véráldozatba kerül! És ugye nem akarjátok, hogy sokan haljanak meg közülünk, hiszen lehet, hogy te is vagy te is a halottak között leszel!

Katonái élénken bólogattak. Naná, hogy nem akarnak meghalni! Hiszen maga Zardán isten is elismerte, hogy nem is olyan nagyon jó az ő alvilágában!

– Azt persze nem lehet elkerülni egy csatában, hogy legyen egy kis vérengzés, még az sem megoldható, hogy nekünk ne legyenek veszteségeink, de arra kell törekedni, hogy mielőbb bekövetkezzék az a fölöttébb kívánatos pillanat, amikor az ellenség jobban fél tőlünk, mint mi őtőlük, s megfutamodik! Mert jegyezzétek meg: egy csatát nem akkor nyertünk meg, ha minden ellenséget megöltünk, hanem akkor, ha az ellenség menekül! Lehetnek ők százszor annyian is, mint mi, lehet, hogy náluk senki nem halt meg, nálunk pedig minden tíz harcosból kilenc meghalt – ha ők megfutamodnak, mi nyertünk!

Megint bólogattak a katonái. Ez világos volt.

– Van valakinek jó ötlete, hogy miként lehet az ellenségre ijeszteni?

Most viszont nem bólogattak, nem is szóltak.

– Persze, hogy nincs ötletetek! De ne aggódjatok, erre vagyok én! Hogy legyen ötletem! Ezért vagyok király, sőt isten! Végtelenül egyszerű, hogy mit kell tennünk, őszintén szólva csak azt csodálom, hogy ez a pofonegyszerű ötlet eddig még senkinek nem jutott az eszébe! – azzal Zardán mély lélegzetet vett, és így szólt:

– Ti ugye bátrak vagytok?

– Naná, persze! De még hogy! Mi az hogy! – hallatszott mindenfelől.

– Hát akkor most meglepőt fogok nektek mondani: lehet, hogy el sem hiszitek, de egy nem is nagyon messzi városban egy ügyeskezű kovács gépkatonákat szerkesztett az ottani király

számára! Ezeket is meg lehet ölni egy ügyes ütéssel, de nehezebben, mint egy valódi embert, mert nagyon hosszú kezük van, ráadásul nem ismerik a félelmet! Teljesen mindegy, hogy milyen ellenséggel kerülnek szembe, nem futnak el, nem menekülnek el, a csatában fegyelmezetten mozognak, egyik katona sem előzi meg a másikat, egyszerre lépnek, egyszerre emelkedik szúrásra vagy vágásra a kardjuk, mennek előre megállíthatatlanul, s ha egyikük netán elesik, azonnal a helyébe lép egy másik gépkatona a hátsó sorból, s halad egy tömegben előre az egész gépkatona-csoport a harctéren! Sajnálattal kell közölnöm veletek, hogy nemsokára meg kell küzdenetek ezzel a gépkatona-hadsereggel! Még szerencse, hogy nem féltek, mert ti bátor, nagyszerű katonák vagytok! Milyen jó is, hogy ilyen remek katonáim vannak, mint ti!

Ahogy Zardán körbenézett a katonáin, azoknak az arcán mindent látott, csak lelkesedést nem. Végül, nem is sokára, több helyütt tiltakozni is kezdtek a katonák, hogy hát ők természetesen nagyon bátrak, de ahhoz szoktak hozzá, hogy emberekkel harcoljanak, nem legyőzhetetlen gépekkel!

– De hiszen mondtam, hogy ezeket is le lehet győzni! – ellenkezett Zardán.

– Persze, persze, de hát az azért mégsem ugyanaz, ugye, amikor ezek csak mennek előre, és nem törődnek azzal sem, hogy meghalnak...

– Egy tömegben... – szólt egy másik katona, halkan, de olyan csend volt, hogy így is meghallották.

– Aha, tehát ti, a bátor katonák nem szívesen küzdenétek meg ezekkel? – kérdezte álszent hangon Zardán.

– Nem, nem! Persze, hogy nem! – hallatszott a bizonykodás. – De értsd meg jó Zardán isten, bármi más ellenséggel nagyon szívesen és bátran, mert mi tényleg nem vagyunk gyávák...

– Persze, ha varázsolsz nekünk is ilyen gépkatonákat... – szólalt meg egy fiatal legény. És most Zardán ránézett.

– Ez az! Milyen jó ötlet! Íme egy okos ember! – mutatott a fiatal katonára. – Hát épp erről van szó! Tudjátok meg ugyanis, hogy az imént becsaptalak benneteket! Nincsen egy város sem, aminek gépkatonája van! Azaz... *még* nincs! Még. Mert hamarosan lesz! Az én városom lesz ez a város! És a gépkatonák – ti lesztek! Ne ijedjetek meg, nem váltok igazából gépekké – de éppen úgy kell harcolnotok, mintha azok volnátok! Az ellenséget hamarosan a páni félelem keríti majd a hatalmába a láttotokra, sőt, már a legelején meg lesz zavarva, mert azt sem tudja majd, miként támadjon meg benneteket!

És Zardán tanítani kezdte katonáit, akik igencsak megkönnyebbültek, amikor megtudták, hogy a félelmetes géphadsereg sehol sem létezik!

Zardán először is tömör négyszögletes rendbe sorakoztatta a katonákat, s a szélső sorokban levőknek lándzsákat adott fegyverzetül. Az első sornak a legrövidebb lándzsát, a második sornak a közepes hosszúságú lándzsát, a harmadik sornak a leghosszabbat. A középen állóknak mind rövid lándzsáik voltak, amiket vonulás közben függőlegesen, heggyel felfelé kellett tartaniuk. Ezenkívül minden harcosnak fegyverként szablyája volt és harci szekercéje. Mintha ugyanis Zardán Nevető Tűz tanítványa lett volna, ő is gondolt rá, hogy milyen fegyver lenne jó a páncélos ellenség ellen, s majdnem ugyanazt a fegyvert találta ki, mint Habedában Vipó néne, csak neki nem fokosa volt, hanem szekercéje. Ez rövidebb nyelű volt, mint a fokos, de a fejsze foka nehezebb, s ezzel lehetett fát is vágni, ami nem volt megvetendő előny, mert az jól jöhet bizony várostromnál, amikor például ostromlétrákat kell ácsolni! Zardán gondolt a jövőre a serege összeállításakor... de hogy ilyesmire nem gondolt Vipó néne, az megbocsátható: Nevető Tűz nem akart megostromolni más városokat!

Amikor Zardán hadserege megindult, s előre tartották a lándzsákat, kiderült, hogy a második és harmadik sor lándzsái az előttük állók válla fölött előrenyúlva éppen a legelső sor rövid lándzsáinak a hegyéig érnek! Ez az osztag, amit a későbbi történetírók falanxként emlegettek, egészen sündisznószerűen nézett ki, és kétségkívül már a puszta látványa is legyőzhetetlenséget sugallt. Ezt támadja meg valaki, nem lesz könnyű dolga!

Zardán ugyanis számot kellett vessen azzal, hogy nincs pénze nagy lovashadsereget felállítani. Nincs pénze annyi lóra. És nem is tudná nagy hasznát venni egy lovasseregnek. Kellenek lovak, futárszolgálatra, de lovashadsereg?! Hiszen neki városokat kell megostromolnia! És a Völgy bonyolult terepviszonyai közepette, ahol gyakori volt a keskeny, nagyon meredek ösvények hálózata, mint egyedüli járható út, nemigen lehetett egy ilyen seregnek hasznát venni, legfeljebb a Tink-tó partján. De odáig előbb el kellett jutni!

Ellenben, ha oda eljut, ott valóban számíthat nagy lovasseregek támadására. S egy lovasrohamot nemigen tud feltartóztatni egy gyalogosokból álló rendetlen tömeg. Ki kellett találja, miként oldható ez meg!

Ezért került a lándzsák végére a horog. Ezzel kellett lerántani a lovast a lóról. De már arra is számított, hogy ezt a lándzsáktól tarkálló tüskeerdőt nemigen merik majd megtámadni a lovasok. Egykettőre nyársra húzva találnák magukat!

De ez még nem volt minden. Zardán elrendelte, hogy a kovácsok gyártsanak neki vasgolyókat, amikből számos tüske mered ki. Minden ilyen vasgolyó egyforma súlyú volt. S ezekkel kezdte gyakoroltatni a falanx legközepébe rejtett parittyásait!

A parittya meglehetősen elhanyagolt fegyvernem volt akkoriban. Nagy ügyességet igényelt a használata, bár tulajdonképpen jóval messzebbre vitt, mint az akkori kezdetleges íjak. Csak szörnyen pontatlan volt.

Ezen azonban sokat segített Zardán ötlete. Nemcsak a rendszeres és sok gyakorlás, de az is, hogy mindig pontosan ugyanolyan súlyú lövedékekkel gyakoroltak, e tüskés vasgolyókkal. Így nem hol ilyen – hol olyan súlyú kövekkel céloztak, és nagyon jól hozzászoktak a fegyverükhöz.

– Ha jön az ellenség, semmi félnivalótok, amennyiben gyalogosan támadnak! – mondta Zardán. – Ha viszont lovasok jönnek, legjobb, ha a lovakra céloztok, azokat ritkán védi páncél, főleg a fejüket nem takarja semmi! S ezek a parittyalövedékek sokkal veszélyesebbek a megszokott köveknél, mert tüskék állnak ki belőlük! A megsebzett ló megriad majd, megugrik, földre dobja a lovasát, vagy ha még az nem is esik le róla, úgy elvágtat vele valamerre a ló, hogy egykettőre felbomlik az ellenséges csatarend, már ha lesz egyáltalán csatarendje az ellenségnek!

A leglényegesebbnek azonban még csak nem is ezeket tartotta Zardán, holott már ezek is forradalmi újítások voltak a hadviselésben.

– Jegyezzétek meg: nektek kell lenni a géphadseregnek! Egyszerre kell lépnetek, hogy meg ne bomoljon a falanx sora! Nem baj, ha elmenekül az ellenség, mert ha menekül, akkor már mi nyertünk! Aki egyszer elmenekül előletek, az nem valószínű, hogy nagy kedvet érezne egy második csatavíváshoz! Nem szabad, hogy holmi egyéni dicsőség kedvéért előreszaladjatok az ellenséget üldözni! Szigorúan csak egyszerre szabad lépnetek, mindenki ugyanakkorát, ugyanakkora sebességgel, közben tartsátok a lándzsát, ha meg esetleg egy keskeny utcába hatoltok be valamelyik város meghódításakor, ahol nincs hely a lándzsákat használni, akkor azokat függőlegesen kell tartani a bal kezetekben, a jobbal a kardot tartani, s az minden egyes lépésnél suhogjon fel-le, fel-le, akkor is, ha semmi ellenség nincs a közelben! Bal láb lép – a

kard felemelkedik, a jobb láb lép: a kard lesújt! Fel-le, fel-le, amíg csak vonultok, mert ti vagytok a legyőzhetetlen gépkatonák, és mindenki szívét rettegés szorítja össze, ha meglát titeket! S ha valamelyiktek elesik, akár, mert leszúrták, akár, mert nyíl állt bele, a mögötte levő azonnal ugorjon egyet előre, hogy betöltse a helyét az első sorban, annak a helyére is ugorjon a harmadik sorban levő, és így tovább!

Zardán azt is megkövetelte, hogy parancsszóra vagy sípjelre a szakasz képes legyen helyben megfordulni vagy derékszögben irányt váltani, ekkor természetesen más harcosok szegezték előre a lándzsáikat.

Volt azért Zardánnak lovassága, mintegy kétszáz lovasból álló. De ez elenyésző erő a gyalogosok tömegéhez képest, s így ezeket inkább csak arra tartogatta, ha majd üldözni kell valakiket.

Első perctől kezdve gyakoroltatta a falanx harcmodort a katonáival, ahogy új városa területére érkezett, mert ezt még a hajóút alatt kitalálta. S első perctől kezdve gyakoroltatta a nőket is, bár őket ritkábban. Azoknak különben is több tanulnivalójuk volt a hadviselés terén, amit a férfiak már tudtak, így a csoportos gyakorlásokra a falanxszal kevesebb idejük maradt: hiszen a nőknek még az íjászatot is meg kellett tanulniuk!

Különben Zardán nem akarta csatába vinni a nőket. De elmondta, hogy megtörténhet, hogy egy ellenséges csapat betör a városba. És ugye mennyivel jobb akkor, ha a nők képesek ellenállni, amíg a férfiak segítsége megérkezik, mint ha megerőszakolják és megölik őket!

A nőknek leginkább nem is a nyilazást, nem is a kardot, hanem a kést ajánlotta. Elmondta, hogy az nagyon jó fegyver, mert egy átlagos katona nem nézi azt fegyvernek egy nő kezében. Ha a nőnél kardot lát, már óvatosabb lesz, még ha megveti is a nőket, mint ellenfelet, ám egy géstől nem tart! A kést ráadásul el is lehet rejteni könnyen, azt hihetik, hogy a nő fegyvertelen, s mire kiderül, hogy mekkorát tévedett a támadó, addigra már késő! A kést mindemellé még dobni is lehet, ami nem megvetendő előny! S hozzá késből több darab is lehet egyszerre valakinél, akár öt-hat darab is!

Nőit Zardán tehát leginkább a kés művészetére oktatta, főleg célbadobásra, de nemcsak arra. A késsel való küzdelmet úgy gyakorolták, hogy Zardán készíttetett fakéseket, amelyeknek a pengéje szúrás esetén becsúszik az üres markolatba, így gyakorlatozás közben nem ejt sebet az edzőpartneren, legfeljebb horzsolásokat. S mert minden csak gyakorlás kérdése, megállapíthatta, hogy már egyetlen hónap múlva is városa asszonyai jelentős veszteségeket lennének képesek okozni még a férfiak segítsége nélkül is egy rájuk törő fosztogató bandában!

Ennél többet tulajdonképpen igazán nem is várt el tőlük, hiszen nem a nők dolga a harc, mindazonáltal nem hagyta, hogy ellustuljanak, s tovább gyakorlatoztatta őket. S a nők nagy örömmel végezték ezt, mert látták, hogy valóban ügyesednek. Nagyon élvezték, hogy többé nem kell védtelennek tudniuk magukat, akikkel bárki férfi azt tehet, amit csak akar! Végül Zardán aztán már nem is sokat törődött velük, Ízilájra bízta a nőket, s erre Íziláj a megbízást rögvest továbbadta egy másik nőnek, aki a „feltámasztottak” között volt, mert ő maga inkább nekilátott egy kis boszorkánykodásnak, s hamarosan kikutyult egy főzetet, amibe ha belemártottak egy kést vagy nyílhegyet, azzal elég volt megkarcolni bárkit, s az perceken belül holtan esett össze. Egy volt csak a baj: a méreg csupán mintegy három napig őrizte meg a hatásosságát! Ez meg azt jelentette, hogy ha váratlan támadás éri őket, nem használhatják, mert nincs idő az elkészítésére. De Zardán nagyon örült ennek is.

Zardán nem hitte, hogy bármi harci cselekményre is sor kerülne nyár előtt. Ő is tudta, hogy amióta csak emberek élnek az Istenek Völgyében, a hadakozásnak a nyár az ideje. Mindazonáltal óvatos volt, ezért rendszeresen járőröztetett a Kék Völgybe vezető kisebb

völgyekben, amiken a többi városhoz el lehetett jutni, akkor is, amikor már leesett az első hó. És kiderült, hogy ez bizony nagyon okos dolog volt!

Mert hiába volt hó, hiába volt fagy, akadt úgy látszik egy város, amelyik azt gondolta, hogy tél ide vagy oda, de megpróbálkozik egy rablóportyával! Valószínűleg azért is siethetett, mert tudta, hogy Zardánék még meglehetősen védtelenek, a városfalaknak még híre-hamva sincs, csak a fal helye van kitűzve, s még a házak közül is csak néhány áll, bennük szinte tömegével alszanak az emberek.

Jól tudták a támadó városban, valóban ilyen állapotok uralkodtak Zardán városában. Még szerencse volt, hogy ez nem szült sok bajt, Zádor város lakossága ugyanis nagyobbrészt férfiakból állt, nő kevés volt, mert kevesen vállalták Zardán szavára a kimerítő gyaloglást Dzampóig, s így kevés lehetett a házaspár is, akiket zavarhatott volna, hogy nem tudnak elkülönülni a többiektől. Persze ez is csak télen, a hidegben volt baj, ősszel és tavasszal kimehettek a természet lágy ölére. És tudták, hogy legyen csak újra tavasz, épül még sok más ház is...

A férfiak persze hamarosan azt követelték Zardántól, hogy szerezzen nekik nőket. Zardán megígérte, hogy legyenek csak nyugodtak, lesz nő bőven már egy év múlva is! Addig pedig próbálkozzanak azzal, hogy a körükben levő kevés nőt rábeszéljék, hogy legyenek egyszerre több férfi feleségei is. Némelyik nő rá is állt erre. Zardán isten törvényei alapján ez nem volt szégyen, s persze a szerződésekben kiköttették minden férfival, hogy köteles gondoskodni az ellátásukról. Jó ám, ha van ilyen szerződés, elvégre tudták, hogy Zardán háborúra készül, s az ilyen háborús időkben könnyen ott hagyhatja a fogát, de az életét is a nő férje, milyen jó, ha marad még férj, mert van belőle több is!

Szigmilla nem ment férjhez, de szorgalmasan igyekezett csökkenteni a férfinép nő utáni vágyait...

Egy csikorgóan hideg téli napon jöttek a támadók, amikor pedig még a farkasok is meggondolták, hogy menjenek-e vadászni. De hát az ember a legkegyetlenebb fenevad!

Később Zardán sokszor felemlegette embereinek, hogy mennyire morgolódtak, amiért ebben a kegyetlen hidegben is ragaszkodott a járőrözéshez. Némelyek nem átallották szúrós, alattomos, haragos szemekkel méregetni a nagy Zardán istent!

Igen. Ez volt reggel. Déltájban már egészen másképp néztek rá!

Mert alig jutottak el az első völgytorokig a felderítők, máris jöttek vissza rohanvást, hogy nagy sereg közeledik onnan, az első katonák már ki is értek a síkságra!

– Mi az, hogy *nagy* sereg, te koca kölyke?! – rivallt rá Zardán a hírhozóra. – Mit kezdjek én azzal, hogy *nagy*?! Mekkora?! Hány főből áll?!

– Legalább kétezren vannak! – felelte gyorsan a legény.

– Ez már mindjárt okosabban hangzik! Jegyezd meg fiacskám, hogy ami neked nagy, az nekem nem biztos, hogy nagy! S lehet, hogy ami bizonyos körülmények között nagynak számít, az máskor kicsi! Épp úgy van tehát, mint a farkaddal: az is egyszer nagy, máskor kicsi!

Mindenki nevetett, a fiú pedig pironkodott. De épp ez volt Zardán célja: ha nevetnek, nem félnek!

– Jobb lett volna a völgyben elállni az útjukat, de annyi baj legyen! Mi a falanxban vagyunk hatszázan, s még kétszázan a lovasok, láthatjátok tehát, hogy bőséges túlerőben vagyunk!

– Túlerőben, uram?! – ámult az egyik szakállas, vén katona. Ő sem tudott írni, de azt ő is tudta, hogy hatszáz meg kétszáz az nyolcszáz, és a nyolcszáz, az bizony a fele sincs a kétezernek. Ami lehet, hogy nem is kétezer, hanem több.

– Bőséges túlerőben vagyunk! – kacagott Zardán, mintha valóban a halál istene lenne. – Ne feledjétek, mondtam már: nem az számít, hogy hányan vannak, hanem hogy mikor kezdenek el rettegni! S ti vagytok a gépkatonák, ugye?! Tehát gyerünk, álljatok csatarendbe!

Az az igazság, hogy Zardánnak tulajdonképpen lehetett volna annyi katonája, mint az ellenségnek. Még sokkal több is. A baj csak az volt, hogy ezeknek még nem jutott fegyver! Ezek csak késsel, bunkósbotokkal, sarlókkal, kaszákkal voltak „felfegyverezve”. Hiába, nem lehetett mindent egyszerre! Még nem készült el annyi fegyver, amennyi kellett volna!

A kovácsoknak is csupán két kezük volt...

Ezek, a fegyvertelenek, most fennen hangoztatták, hogy nem hagyják a városukat, és puszta kézzel is kitekerik az ellenség nyakát, ha idepofátlankodik!

– Helyes! – bólogatott most Zardán. – Ha idejön, tegyétek azt! De csak ha idejön, tehát a városba! Álljatok lesben a házak közt, s ha ideér, cselekedjetek! Tehát ehhez itt kell maradnotok! A csatát bízzátok a falanxra! Belőletek, akiknek nem jutott falanxfegyverzet, csak kétszázra van szükségem, egy jó kis cselre! A lovasság is álljon készenlétben, de maradjon a falanx mögött, s csak akkor vágtasson előre, ha sípolok!

Mire Zádor katonái kivonultak még alig felépült városuk elé, már jól lehetett látni a közeledő ellenséget. S ahogy Zardán szemügyre vette őket, meg kellett állapítsa:

– Ezek nem kétezren vannak, hanem valamivel többen, mint háromezren! Két város egyesült haderejét látom, a zászlók alapján az egyik Zsepez, a másik – ki hinné! – Toft! Pedig Toft soha nem is tartott igényt a Kék Völgyre! Lehet, hogy épp emiatt szövetkezett pont vele Zsepez, mert így a völgy maradhat az övé, a toftiakat pedig kielégíti majd a zsákmányolás!

A katonái elszörnyülködtek a hatalmas túlerőn. Zardán gyorsan a soraik közé lépett.

– Ne féljetek! Veletek vagyok én, Zardán isten! Emlékezzetek rá, hogy még halottakat is támasztottam fel! És gondoljatok arra, ha győztök, mi történik!

– Mi? – kérdezték.

– Lehetséges volna, hogy nem tudjátok?! Napokon belül meghódítjuk Zsepezt! Valószínűleg Toftot is! Hiszen ha most tönkreverjük a seregüket, nem lesz mivel védekezniük! Lesz bőven mindegyikőtöknek nő, meg kincsek, meg minden! Úgy küzdjetek! És most előre!

Zardán úgy állította fel a seregét, hogy a falanx mögött álltak a lovasok, előtte pedig az a szedett-vedett gyülevész csőcseléknek tetsző társaság, akiknek már nemigen jutott fegyver. Most megindultak előre, lassan, kényelmes léptekkel. Az elöl levő rosszul felfegyverzettek tömege miatt nem lehetett látni mögöttük a falanxot, legfeljebb a lándzsák hegyét. Mindez megtévesztette a közeledő ellenséget. Azt hitték természetesen, hogy Zardán egész hadserege ilyen „koldusbandából” áll.

Pedig az lehet, hogy ezeknek nagy része korábban koldus volt, de most már nem voltak koldusok! Tulajdonképpen a legelöl állók is ugyanolyan fegyelmezett falanxharcosok voltak, mint mögöttük álló társaik, éppen csak fegyver nem jutott már nekik.

A közeledő ellenség sokkal inkább volt gyülevész csőcseléknek nevezhető, mint Zardán serege. Már eleve az sem tett jót nekik, hogy két városból jöttek. Nem éreztek rokonságot, felelősséget egymás iránt. Sőt, ahogy Zardán látta, Zsepez lovasságot küldött, jó ezerötszáz főt, Toft pedig gyalogosokat. És persze miért is ne akarta volna magának Zsepez a diadalt?! Aki előbb ér a városba, előbb zsákmányolhat, azé lesznek a legértékesebb kincsek, a legszebb nők...

Zsepez lovassága előreugratott, harsogva ropogott a hó a lovak patája alatt, s el akarták tiporni Zardán egész seregét ezzel az egyetlen fergeteges rohammal. Gyalogos katona nem igazán ellenfele a lovasnak, a gyalogos el kell, hogy ugorjon a lovas elől, ha nem akarja, hogy legázolják, s a karddal nehéz levágni a magasan ülő lovaskatonát! Legrosszabb esetben is inkább csak a combját sebezheti meg, azt sem könnyű, mert a lovas természetesen bőrpáncélt visel! Ellenben milyen könnyű lesújtani a magas lóról a gyalogos fejére!

Nem is csodálták, hogy alig értek tíz lépésnyi közelségbe, Zardán serege futásnak eredt, jobbra-balra futottak a katonái...

De csak az első néhány sor. Mögötte pedig ott állt a falanx csillogó sorfala, a temérdek előremeredő lándzsával!

Ám mi az, hogy állt?! Nem állt az, hanem jött! Nem rohant, csak úgy kényelmes gyalogostempóban, de azért haladt! Ám a támadó lovasságot a saját lendülete vezette a lándzsák iszonyú tüskeerdejébe, nem tudták már fékezni a száguldásukat. A falanxkatonáknak azonban a szemük sem rebbent a lovasok láttán. Meglehetősen biztonságban érezték magukat a soksok lándzsa védelmében. Bal karjukon ott lógott a felszíjazott pajzs, amit ezért nem is kellett a bal markukkal tartani, abban tarthatták a kardot, azért, hogy ha a lándzsájuk eltörik vagy elejtik, azt áttehessék jobb kézbe, övükön tőr lógott, sisakjuk védte az arcukat, s alóla komoran meredtek a támadókra. S még ez sem volt elég, mert se nem csendesek voltak, se nem kiabáltak. Ellenben minden harcos, amikor a jobb lába a földre ért, elkiáltotta magát:

– Hu!

Ennek pedig az volt az értelme, hogy Zardán így hangolta össze a lépésüket. Persze a ritmus óhatatlanul széttörik, amikor csatába keverednek, de utána sokkal könnyebb ismét megtalálniuk az összhangot, hiszen csak arra kell figyelniük, hogy egyszerre hallatsszon a kiáltás!

S most jöttek előre, egyszerre léptek, s közben visszhangzott a mező a kiáltásaiktól:

– Hu! Hu! Hu! Hu!

Igazán nem számítottak ilyen ellenségre a támadók! De a lovaik sem! Lehet, hogy egy ló nem olyan okos, mint egy ember, még egy majommal sem vetekedhetik ész terén, de azt ő is tudja, mivel jár, ha tüskebokorba keveredik! Itt pedig a lándzsák képében igencsak sűrű tüskebozót meredezett feléjük! Még amelyik ló szokva volt is a csatákhoz, az sem számíthatott másra, mint hogy itt-ott meredezik majd felé egy-egy lándzsa! De nem háromsoros lándzsaerdő! És mögötte még látszott újabb rengetegsok lándzsa égnek meredő hegye! A ló tudta, ha megpróbálkozik is az első lándzsák átugrásával, mögöttük óhatatlanul felnyársalja valamelyik!

Ráadásul a falanx közepén levő parittyások elkezdték munkájukat, szálltak sivítva a hegyes vasgömböcskék, s becsapódtak vagy a lovakba, vagy a lovasok arcába, s többnyire olyan erővel, hogy ha nem is teljesen, de a hegyük itt-ott bizony még a bőrpáncélt is átütötte!

A lovak kétségbeesetten igyekeztek megfékezni sebes száguldásukat, felágaskodtak, hátsó lábaikon helyben megfordultak, igyekeztek jobbra és balra elkanyarodni, s ettől a váratlan sebesség- és irányváltozástól lovasaik közül sokan egyszerűen a földre zuhantak. Mások nem

bírtak megállni, és Zsepez lovasságának egy része, lelassulva bár, de belecsapódott a falanx soraiba.

És azért egy lovasroham nem semmiség! A falanx szinte megingott a roppant ütésbe, a közepe behorpadt, nagy lett a kavarodás az első sorokban, egymáson hentergett ló és lovas meg falanxharcos. Egy pillanatig el is hallgattak, csak a jajgatást és a lónyerítést lehetett hallani. Kivétel nélkül minden lovas a földön hentergett, még azok is, akik eleinte meg tudtak maradni a nyeregben, mert néhány pillanat múlva beleakasztotta valamelyik falanxharcos a lándzsája kampós végét a nyakába vagy a vállába, és egykettőre lerántotta. Azután már könnyű volt végezni vele tőrrel, karddal, szekercével vagy lándzsával.

De ez az összevisszaság tényleg nem tartott soká. Ha a lovasrohamban résztvevők megvárják Toft gyalogosait, s nem szaladnak ennyire előre, akkor azok most betörhettek volna a falanx kis időre megnyílt, szétzilált soraiba, és simán győzhettek volna. Mert a falanx iszonyatosan kemény ellenfél, de van egy óriási hiányossága: csak addig erős, amíg egyben van!

De a toftiak messze voltak még, s hátul hirtelen felhallatszott Zardán kiáltása. Nem kiáltott ő semmi különöset, csak ezt:

– Hu! Hu! Hu! Hu!

A falanxkatonák átugrálták a még vergődő lovakat és lovasokat, ettől kissé megritkultak soraik, de villámgyorsan felzárkóztak mögéjük és közéjük a társaik, s máris újra áthatolhatatlan tüskebozót meredt a közeledő tofti gyalogosok felé, akik csak nézték a történteket elképedve. A zsepezi lovasság az orruk előtt egyszerűen megszűnt létezni! Az ellenségnek alig okoztak veszteséget, s a lovasság létére csak néhány távoli menekülő emlékeztetett!

Vagy mégsem?

A toftiak ugyan nem láttak a falanx mögé, de azok a lovasok, akik jobbra és balra el tudták kerülni a falanxszal való végzetes találkozást, azt megkerülve éppen a város szélső házai elé érkeztek. S részben a rablásvágy, részben a bosszúvágy, részben a menekülési ösztön arra vezette őket, hogy belerohanjanak a szűk utcákba, a néhány kész és még több félkész ház közé. Majd most megmutatják! Ha el is menekülnek, de előbb hagynak egy kis emléket maguk után!

Rosszul tették, hogy idejöttek. Még tulajdonképpen el sem kezdték a hadakozást, máris előbukkant a házakból néhány férfi, kaszával vagy mással, s azt beléjük döfte. Még ennél is gyakoribb volt, hogy egyszerűen néhány kés süvít feléje, amitől azt hitte, hogy nem kell félnie, hiszen bőrpáncél védi, sőt sokszor nem is bőr- de fémpáncél! Csakhogy ezeket a késeket valami olyan bámulatos pontossággal dobták, hogy egyenesen az arcukat találta el, s azt nem szokta megköszönni valaki, ha egy késpenge a szemébe, orrába vagy szájába repül!

S ami a legnagyobb szégyen: ebben különösen a nők jeleskedtek!

Egyetlen lovas sem élte túl a kalandot, aki Zádor házai közé vágtatott, pedig száznál is többen voltak, s mégis csupán három zádorit tudtak megölni, ahogy a későbbi vizsgálódás megállapította.

Időközben a síkságon Toft gyalogosai szembekerültek a falanxharcosokkal. És nem sok kedvet mutattak a megütközésre! Íjért-nyílért kapkodtak, ekkor azonban már javában bombázták őket Zardán parittyásai, aminek az lett a következménye, hogy pillanatok múlva futásnak eredtek, szégyen ide vagy oda, de nem merték megtámadni ezt a rémületes, huhuzó valamit, ezt a mozgó tüskebozótot, ami félelmetesebb, mintha egy egész vár közeledne feléjük a havas síkságon!

Abban a pillanatban, hogy futásnak eredtek, Zardán füttyentett, s a falanx mögött már régóta türelmetlenül várakozó lovasság megindult előre. Üldözőbe vette a toftiakat. De ez is Zardán tervei szerint történt: utánuk vágtattak, szétzilálták a soraikat, közben lesújtottak a menekülőkre, és sokat megöltek közülük – majd amikor átvágták magukat rajtuk, megfordultak, és nem támadtak rájuk újra, csak megálltak, elzárva a menekülés útját!

Azok a lovasoknak sem mertek nekitámadni, tudták, hogy a gyalogos régen rosszul jár, ha lovasra támad, ilyen csodára, hogy efféle támadást túlél, csak ez a huhuzó valami képes, de ők emberek, nem szörnyek... megfordultak, de ott jött mögöttük a falanx! Egyenletes léptekkel, komoran, egyszerre lépve, s egyre erősebben hallatszott hangjuk:

– Hu! Hu! Hu! Hu!

A toftiaknak tulajdonképpen még alig volt veszteségük, de eszükbe sem jutott már harcolni. A menekülés útját keresték. Az azonban elöl-hátul el volt vágva! Mit tegyenek most?!

S mintha csak egyetlen akarat irányítaná őket, ugyanabban a pillanatban jutottak a döntő elhatározásra: eldobálták a fegyvereiket, letérdeltek, s kezüket a tarkójukra kulcsolták. Megadták magukat.

Zádor lakóin, harcosain eszeveszett lelkesedés uralkodott el. Győztek! Ők győztek! Egészen jelentéktelen veszteségekkel sikerült legyőzniük a majdnem négyszeres túlerőt!

Rávetették magukat a már ellenállást nem tanúsító foglyokra, ütni-verni, mészárolni kezdték őket, Zardán alig bírt rendet teremteni. Végül azonban csak sikerült elérnie, hogy a magukat megadók túlnyomó többségét élve fogják el.

– Ostobák! – förmedt a katonáira. – Aki megadja magát, annak illik megkegyelmezni! Ha híre megy, hogy nem így teszünk, senki nem lesz olyan bolond, hogy megadja magát, utolsó erejükig harcolnak, s azzal közületek is sokatok pusztulását okozhatják! És különben is: ha sok a fogoly, sokat lehet rabszolgának eladni! Vagy nektek talán nem kell a pénz, mi, hülye, húgyagyú banda?!

A katonák megszégyenülten hallgattak.

A foglyok, halottak és a veszteségek mérlege ez volt: a támadókból ezernégyszázötvenkettő volt Zsepezből, ezek közül meghalt ezeregyszázhúsz. Toftból jött kétezerkétszázhárom katona, de mert majdnem mind megadták magukat, közülük csupán háromszáznyolcan vesztették az életüket. Zardánnak meg összesen csupán negyvenhét embere halt meg! Sebesültje is csak huszonhét volt, de ezek közül is csupán kettő súlyos. Zardán tehát 3655 fős hadsereget győzött le a maga nyolcszáz emberével, s ejtett 2227 foglyot, igaz, ezekből jó ötszáz sebesült volt. Ezekbe a számokba természetesen nem lett beszámítva az a talán maroknyi, legfeljebb egy vagy két tucat zsepezi lovas, akiknek sikerült elinalniuk.

Zardán azzal kezdte a győzelme kihasználását, hogy összeszedette a támadók minden fegyverét, elfogatta az elmenekült lovakat, azokat is, amik megsebesültek ugyan, de volt remény a felépülésükhöz. A halott lovakat, vagy amelyeknek meg kellett adni a kegyelemdöfést, megnyúzatta, jó lesz a bőrük mindenféléhez, sőt a húsuk is. Az Istenek Völgyében nem vetették meg a lóhúst, sőt, értékes élelemnek tartották azt.

Most már igazán volt Zardán katonáinak bőséges mennyiségben fegyvere, bár nem mind olyan, amilyent Zardán kitalált! Utóbbi katonáiból, akiknek nem jutott falanxfegyverzet, kijelölt jó háromszáz főt, hogy a lefegyverzett és minden értéküktől megfosztott foglyokat hajtsák el Habedába, s adják el ott rabszolgának.

Harcosai morgolódtak. Jó lett volna a rabszolga nekik is!

– Ostoba szamarak! Először is: *megmondtam*, hogy az én országomban nem lesznek rabszolgák! Másodszor: csöppet sincs elég élelmünk ahhoz, hogy etessük ezeket is! Ha itt maradnak, hamarosan együtt éheztek a rabszolgáitokkal! Vagy egymást akarjátok felfalni?! Esztelen banda! Azt parancsoltam, hogy így legyen!

De Íziláj is ellenkezett.

– Drágám, ne feledd, hogy Habedában sincsenek rabszolgák!

– Az lehet, de majd Nevető Tűz tovább adja őket más városoknak! Megüzenem neki, hogy ő közel van hozzám, s messzebb nem akarom elhajtani ezeket, már azért sem, mert tél van, megfagynának, s a halott rabszolgákért nem lehet jó árat kapni! Ki fog fizetni, mert azt is megüzenem, hogy ha nem tesz így, ezeket visszaengedem Zsepezbe, s biztos, hogy ezek soha az életben nem támadnak már rám, de hogy a megalázott büszkeségüket pátyolgassák, valószínűleg hamarosan Habedára támadnának! Tehát jobban teszi, ha nem ellenkezik, s kifizeti az árukat!

Mielőtt azonban elküldte volna őket, egy hosszú listára felíratta valamennyi fogoly nevét! Senki nem tudta még akkor, hogy mire kell ez neki, s ő senkinek nem mondta. Talán csak Ízilájnak. De Íziláj nem beszélt erről senkivel.

Nevető Tűz igen nagyon meglepődött, amikor egyszercsak megjelentek Zardán harcosai a kapuja előtt! Az látnivaló volt, hogy nem barátságtalan szándékkal jönnek, mert hoztak magukkal egy csomó rabszolgát – de akkor minek vannak itt?! Mindenki tudja, hogy nála már nincsenek a városban rabszolgák!

Azt azonban jól lehetett tudni, hogy honnan jöttek a katonák, melyik városból. Zászlójuk ugyanis különbözött a többi város zászlajától: fehér alapon egy fekete lovas látszódott középen, s ezt az egészet vékony vörös keret díszítette. A fekete lovas természetesen Zardánt jelképezte.

Be sem engedte őket Nevető Tűz, mert jobb az óvatosság, azt üzente ki, hogy egy fő bemehet hozzá követnek, akivel tárgyal!

Be is ment hozzá. Méghozzá nem akárki, hanem – hanem Lúria! Úgy bizony, Zardán az egyik legkedvesebb feleségét küldte el követségbe!

Nem félt attól, hogy baja esik. Biztos volt benne, ha Nevető Tűz akár a világ legerőszakosabb, legcsalárdabb, legvérszomjasabb királynője legyen is, pillanatnyilag mindenre inkább vágyik, mint hogy még Zardántól is félnie kelljen, ne csak Gyázsától meg a többi környező várostól! Az úton pedig megvédi őt a háromszáz lovas!

S a foglyoktól sem kell félni. Azok természetesen meg vannak kötözve, fegyvertelenek is, s különben is sokkal csüggedtebbek annál, hogy bármivel is próbálkozzanak.

Ami Lúria erényeit illeti, azokat sem féltette. Dzampóban nem volt szokásban a szeméremöv, s így ez Zádorban sem terjedt el, de Zardán nem is tartotta szükségesnek, hogy ilyesmivel védelmezze feleségei hűségét. Először is: amint bármelyikre effélét akarna adni, illene hogy Íziláj is hordja azt, de ő természetesen soha nem lett volna hajlandó effélébe bújni. No meg aztán... ki lesz az az őrült nő, aki megcsalná Zardán istent?! Őt, aki feltámasztotta a halottaiból?! Főleg ezután, hogy ilyen fényes diadalt aratott az ellenségen?!

Még katonáitól sem féltette Lúriát. Most még azoknak a szemében is valósággal isten lett, akik eddig nem nagyon hitték az istenségét. S még aki ezután sem hitte, hogy Zardán egy isten, az is elismerte, hogy igazi lángelméjű hadvezér. Dehogyis próbálkoztak ők Zardán felszarvazásával!

Különben is: megígérte nekik Zardán, hogy nemsokára lesz nőjük bőven!

S azt már egyikük sem kétlette, hogy ha valaki, hát Zardán betartja a szavát!

Lúria tehát nagy tisztelet közepette utazott a körükben Habedába, s most Nevető Tűz nem csekély meglepetéssel tapasztalta, hogy Zardántól egy nő jön követségbe hozzá, méghozzá fiatal nő, aki ráadásul gyönyörű is! És nem is titkolta, hogy ő Zardán egyik legkedvesebb felesége.

– Persze Íziláj után! – mondta, némi kis sajnálkozással a hangjában. – De hát Íziláj, ő ugye nem akárki... ő diászilisz maetiszpa... és ő az első feleség... most azonban megtisztelt engem azzal, hogy követségbe küldésemmel kifejezte irántam érzett bizalmát!

– Te voltál a gigliorai király halálra szánt felesége? – kérdezte kíváncsian Nevető Tűz.

– Igen, az egyik. Mert vagyunk még többen is!

– És Zardán mindegyikőtöket feltámasztotta?

– Igen. Engem is.

– Tényleg láttad a túlvilágot?

– A saját szememmel! – bizonykodott Lúria. – Nem is tudja nekem senki bebizonyítani, hogy Zardán nem valódi isten, mert mondom, hogy a saját tulajdon két szememmel láttam a túlvilágot, a halottakat is, Zardán istent is a maga isteni valójában, más isteneket is, mindent!

– Sejtem már, hogy ez mitől lehet... okos ez az Íziláj! – gondolta Nevető Tűz, de nem mondta ki, amit gondolt. Ellenben meghallgatta Lúria szájából Zardán üzenetét a rabszolgákra vonatkozóan. Elgondolkozott.

– El kell ismernem, Zsepez valóban veszélyes ellenségem lehet, és tényleg nincs annál kényelmesebb legyőzése az ellenségnek, mint hogy megvesszük rabszolgaként... de ezek úgy látom, azaz inkább hallom tőled, hogy főleg Toftból valók!

– Nagyjából egyhetedük zsepezi, a többi való Toftból.

– Akkor nem is lenne olyan nagyon veszélyes, ha ez a néhány fickó visszatér Zsepezbe, a többiek úgyis Toftba térnének vissza! – szólt ártatlan hangon Nevető Tűz, és figyelmesen nézte Lúriát. Akinek különben nagyon kedvére való volt, hogy követségben járhat. Kellemes dolog megismerni egy idegen várost, és nemcsak a király sokadik feleségének tarthatja magát így, de igazi fontos valakinek! S most így szólt:

– Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy az én végtelen bölcsességű isteni uram felkészített erre az ellenkezésedre! Tudd meg, hogy a tofti férfiaknak nincs hová visszamenniük, vagy legalábbis hamarosan nem lesz! Bár azt hiszem már javában nincs is városuk! Zardán serege ugyanis lényegesen gyorsabban haladhatott Toft felé, mint mi a rabszolgákkal hozzád.

– Ah!

– Ah bizony! Pedig gondolhattad volna magad is királynő! Még isteni bölcsesség sem kell hozzá, hogy miután az én uram tönkreverte a két város egyesült seregét, e két városnak nemigen maradt lehetősége védekezni, legalábbis jelenleg! Bolond lett volna Zardán isten hagyni,

hogy megerősödjenek! Ő nem bolond, hanem isten! – szólt Lúria büszkeségtől sugárzó arccal. – Amint mi útrakeltünk, ő megindult Toft felé! Tehát a tofti foglyok nemigen mehetnek már vissza oda, amennyiben tehát őket elengedjük, Zsepezbe mennek, főleg ha meg is mondjuk nekik, hogy menjenek oda! Zsepez királya biztos rémülten igyekszik hadsereget toborozni Zardán isten ellen, hogy védekezhessék, és szíves-örömest befogadja a tofti menekülteket katonának!

– De ha Zardán legyőzi Zsepezt is, nekem nem kell félni tőle! Mármint Zsepeztől.

– Igen, amennyiben isteni uram megtámadja Zsepezt! De ha most nem fizeted ki e rabszolgákat, lehet hogy nem tesz így, mert megharagszik rád! Sőt akár ellened is fordulhat!

– Nem szeretem a fenyegetőzést. Ha ellenem támad, rosszul jár!

– Ő?! Egy isten?! Ne nevettess, királynő!

– Nem nevetségnek szántam, amit mondtam, és nem szeretem, ha így beszélnek velem!

– Most te fenyegetőzöl. Én azonban nem ijedek meg, és halállal is hiába fenyegetsz, mert nem számít: Zardán isten akkor támaszt fel, amikor csak óhajtja! Ez így van, ez biztos, hiszen tapasztaltam!

– Nem szokásom megölni a követeket! De ez a temérdek rabszolga sok pénzbe kerül.

– Sokba. De bizonyára jóval olcsóbbak, mint egy hosszas háború! És a pénzedet visszanyered, amikor túladsz rajtuk! Gondolj arra, hogy mennyivel jobb Zardán isten barátságát, mint haragját bírni!

Nevető Tűz eltöprengett, majd végül megvásárolta a rabszolgákat. És kíváncsian várta a híreket Toftból!

Annál is kíváncsibban, mert az immár az ő tulajdonát képező rabszolgákat természetesen alaposan kifaggatta, miként esett a híres-nevezetes csata! És azok egy emberként vallották, hogy Lúria nem túlzott, valóban sokszoros túlerőben voltak, ráadásul Zardánnak lovassága is alig volt, mégis ripityára verte őket! És nem győztek rémületesnél rémületesebb dolgokat mesélni a mozgó, huhuzó lándzsaerdőről, a falanxról, s hogy azok úgy mozogtak mintha nem is emberek volnának, egyszerre, megállíthatatlanul, a szemük sem rebbent a lovasroham láttán, nem félnek azok a haláltól sem, biztos, mert Zardán mindig feltámasztja, aki elesik közülük...

Persze, hogy meséltek azok mindenfélét, még túlzásokra is nemegyszer vetemedtek, mert minél rémületesebbnek festik le az ellenséget, annál kevésbé látszanak ők maguk gyáváknak!

S ha már rabszolgák lettek, legalább ne gyáva rabszolgának tartsák őket! Legalább a jóhírüket, becsületüket megőrizzék, ha a szabadságukat nem sikerült!

A híreken Nevető Tűz elgondolkozott. Ez a Zardán igazán figyelemre méltó hadvezér lehet, ha a semmiből ilyen pompás hadsereget tudott kiképezni alig néhány hónap alatt! Ő maga látta ezeket az embereket, mint lerongyolódott, koszlott tömeget vonulni Dzampó felé még alig több, mint fél éve, most meg belőlük alakult volna ez a legyőzhetetlen, rémületes hadsereg?! Hej, de kár, hogy ez a Zardán nem Habeda polgára! De kár, hogy nem Habedát védi!

Így azonban félhet tőle alaposan... Na, de majd meglátjuk, mint végez Tofttal!

Bár már az is furcsa, hogy éppen Toftot támadta meg, s nem a jóval közelebb levő, s épp emiatt persze veszélyesebb Zsepezt! Hiszen Toft még csak igényt sem tart a Kék Völgyre!

Mindezt Zardán is tudta, s persze nem volt véletlen, hogy éppen Toftra támadt. Sőt, nagy bölcsesség rejtezett e döntésében!

Például az, hogy sokkal több tofti harcost fogott el vagy ölt meg, mint Zsepezből valót. Vagyis Toft feltehetőleg jóval gyöngébbé vált, mint Zsepez!

Aztán, Zsepezbe sikerült visszatérnie néhány menekülő lovasnak, akik így hírt vittek a történtekről az ottaniaknak. Toftból csak gyalogosok jöttek, akik közül egy sem menekült meg, vagy ha mégis, megfagy hazafelé az úton. De még ha az sem történik vele, akkor sem előzheti meg sokkal Zardánékat. Lehet tehát váratlanul támadni!

A győztes csata másnapján érkeztek Zardánék Toft alá, és még csak nem is mind voltak férfiak! Velük tartott Zardán több felesége is, akik vakon bíztak Zardán győzelmében. Például velük volt Íziláj, aki azt mondta, hogy neki mindig Zardán mellett a helye, aztán Szigmilla, aki bár nem is volt Zardán hivatalos felesége, de szinte le sem lehetett vakarni róla, és Zardánnak nem volt szíve elzavarni őt, aztán ott volt a kis Dzsadzsilla is... és még sokan mások. Zardán úgy vélekedett, hogy e nőknek tulajdonképpen semmi keresnivalójuk itt a hadjáratban, egyedül azért nem ellenkezett, hogy vele jöjjenek, mert úgy vélte, nagyobb biztonságban vannak a közelében, mint a még fel sem épült, falakkal nem rendelkező Zádorban, amit igazság szerint meglehetősen csekély véderővel hagyott hátra! De nem akarta kihasználatlanul hagyni a jó alkalmat, s bízott abban, hogy mégiscsak tél van, amikor a városok nem szívesen hadakoznak, sőt iménti győzelme is sokkolóan hathat rájuk!

Csak a legszükségesebbeket vitték magukkal a hadjáratra: kevés élelmet, a fegyvereket, néhány hajítógépet, no és persze a csatában megölt ellenséges harcosok fejét! Mind a kerek ezernyolcszázét, akik elestek a csatában!

Ez jócska teher volt, bár igaz, hogy tulajdonképpen Zardán nem is mindegyik harcosának kellett akár egyetlen fejet is magával vinni, mert kétezerötszázan indultak el, tehát nemcsak a falanxharcosok. És senki, de senki nem tudta, hogy miért viszi magával e fejeket Zardán! Kérdezték, de Zardán csak vigyorgott titokzatosan, hogy majd meglátják!

Aztán odaérkeztek a város alá. Itt pedig Zardán elengedte azt az egyetlenegy foglyot, akit nem küldött el rabszolgának, hogy menjen be a városba, és közölje a lakossággal, hogy ha egyáltalán némi kis jóindulatra igényt tartanak, ami azt jelenti, hogy nem hánynak mindenkit kardélre kivétel nélkül, akkor azonnal megnyitják a kapukat, s elismerik Zardánt a legislegfőbb istennek és legfőképpen a királyuknak!

Azt hihetnők, ez ostobaság volt, mert felkészítette a toftiakat a támadásra. Hol van a váratlan támadás előnye?!

Megvolt. Az ugyanis nem azt jelentette, hogy Zardán egyszercsak megjelenik és berohan a nyitott kapukon! Azt nemigen lehetett volna megtenni. Minden város előtt volt bőséges nagy sík terep ahhoz, hogy a kapunál őrködők időben meglássanak egy ellenséges sereget, s becsukhassák a kapukat. A váratlanság abból állt, hogy a városiak nem számítottak Zardánék megjelenésére, valójában azt hitték, Zardánnak és népének talán már csak a csontjai fehérlenek a Kék Völgyben a fehér, bár néhol véres havon, mert a húsukat már le is rágták a medvék, farkasok és varjak. Iszonyúan megrémültek hát!

De az még hagyján, hogy a városiak megrémültek. Hanem a Tofthoz tartozó falvak lakói, akiket nem védtek városfalak, s akiknek nem is nyílt módjuk már bemenekülni Toft falai mögé! Meg Toft lakói közül a pásztorok, vadászok, egyéb olyan népek, akik valamiért nem voltak épp a városban! De a kapuk becsukódtak, s nem tudtak már oda bemenekülni!

Zardán az egyik emberét azonnal elküldte ötszáz lovassal, hogy járja végig a falvakat. Szigorú parancsba adta, hogy ne bántsanak senkit, aki nem ellenkezik, egyelőre még a nőket se fogdossák össze, ígéri, lesz nőjük bőven! Csak annyit csináljanak, hogy pakoljanak fel szekerekre minél több élelmet, és azt vigyék el Zádorba, valamint hajtsák oda a gulyákat és méneseket, amit csak találnak! Vigyenek ezeknek az állatoknak is elég ennivalót! Azaz, mindezt ne ők tegyék, hanem parancsolják meg a parasztoknak, ők csak ügyeljenek a végrehajtásra!

Tehette ezt Zardán. Most volt elég lovasa. Zsákmányolt elég lovat az ellenségtől!

Mindeközben várta Toftból a választ a megadásról. S mert a derék toftiak nem válaszoltak gyorsan, nyilván azt sem tudták, hogy mit tegyenek, mi lenne a legjobb, Zardán elhatározta, hogy megsürgeti őket. Felállíttatta a hajítógépeket – de nem a kaput célozta meg vele, hanem a városfal fölé lövetett. És nem ám követ, hanem a csatában elesettek fejét!

Igaz, e fejeknek csak kisebbik része volt tofti polgár feje. De Zardán tudta, úgysem ismerheti minden Toftban élő az összes többit. Akit nem ismernek fel a fejekben, arról is elhiszik, hogy tofti volt. Ellenben egészen biztos, hogy találnak bőven a fejek közt olyanokat, akiket felismernek! És ez a lényeg!

Jól is sejtette Zardán. Hamarosan még hozzá is kihallatszott a városiak nagy sírás-rívása!

Főleg nem is annyira a veszteség rémítette meg őket, bár az is katasztrofális volt. De ez, hogy nem adják meg a végtisztességet a halottaknak, elválasztják a fejüket a törzstől, s csak úgy behajigálják... ez a kegyetlenség rémisztő!

Zardán tudta, hogy így gondolkodnak, bár mélyen megvetette őket ezért.

– A bolondok! – mormogta. – Hát nem jobb, ha csak a hullák fejeit hajigálom, mint ha az élő foglyokat lőném át a városfalon a hajítógépekkel?! Megölni nem bűn valakit, csak a halott fejét levágni?! Az bezzeg nem volt baj, hogy ők az én élő testem fejét akarták levágni?!

Ezután pedig belőtt egy nyílvesszőre tűzött üzenetet, hogy ez volt az utolsó figyelmeztetés! Nem akarja mindenáron kiirtani Toft egész lakosságát, holott megérdemelnék az aljas támadásuk miatt, de ha egy órán belül nem nyitják meg a kapukat, azután nincs kegyelem!

Ez és a fejzápor hatott. Még le sem telt az egy óra, megnyitották a kapukat Zardán előtt, és alázatosan hajbókolva megjelent a város bírája, a város kulcsait hozva Zardánnak.

A városiak azt hitték, most beront a sereg a városba. A nők már előre sírtak-ríttak, mert most biztos, hogy rengetegen megerőszakolják őket, ami viszont bár kellemetlen, de még a kisebbik baj, ám ezután jön a rabszolgaság!

Nem ez történt. Zardán belovagolt a városba, s még csak nem is a palota volt a legelső célpontja. Hanem válogatott kísérőivel, s néhány feleségével meg Szigmillával a piactérre ügetett, oda rendelte a város teljes népét, s átadott egy nagyon hosszú listát a városbírónak.

– Ezek, akiknek a nevét itt látod, mind Toftból származó harcosok voltak! Most rabszolgák, egy messzi városban! Megparancsolom tehát neked, hogy mindezen férfiak feleségeit és lányait egy órán belül küldd ki a város elé a mezőre! Úgysem kellenek már férjüknek vagy apjuknak, aki messze tőlük rabszolga! Annyit ígérhetek, hogy nem lesznek megölve, emiatt tehát ne sírjanak!

Ezután pedig parancsba adta, hogy menjenek a palotába, hogy megszemlélje annak kincseit.

És ekkor történt a baj: Zardán soha nem tudta meg, hogy az éles szemű Szigmilla miként ismerte fel idejében a veszélyt, de hirtelen így kiáltott fel:

– Vigyázz édes Zardán! – és eléje ugrott.

Így történt, hogy a nyílvessző, amit valaki egy ház ablakából kilőve Zardánnak szánt, s ami el is találta volna őt, Zardán helyett Szigmilla mellébe állt bele.

Zardán szinte határtalan nyugalommal vette tudomásul az eseményeket. Még arra is volt lélekjelenléte, hogy elkapja a földre omló Szigmilla testét. És szinte még fel sem emelte a fejét, máris szólt az alvezérének:

– Azon a környéken, ahonnan a nyíl jött, nem akarok élő embert látni!

Több sem kellett erre a hadseregének! Úgysem nagyon tetszett nekik, hogy ilyen békésen megy a város elfoglalása. Szerették volna már tisztességesen kitombolni magukat, úgy, ahogy az mindig is szokás volt egy-egy város elfoglalása után! Azt, hogy honnan jött a nyílvessző, csak úgy nagyjából lehetett tudni. Nyugat felől – tehát megindultak nyugat felé, s aki csak volt előttük, azt mind összekaszabolták. A lakosság rémülten menekült minden más irányba, kitódultak a kapun is, de a síkságon ott állt Zardán seregének többi része, s ezek nem engedték, hogy elmeneküljenek. Igyekeztek megfékezni a menekülthullámot, de ezt csak úgy tudták elérni, hogy rengeteget megöltek a menekülők közül, míg végül a többiek engedelmesen lefeküdtek a hóba, tarkóra kulcsolt kezekkel.

Zardán pedig bevitte Szigmillát a palota legdíszesebb szobájába, és egyenesen a tofti király ágyára fektette. A lány élt még. Íziláj igyekezett megtenni érte mindent, ami csak tőle tellett.

– Úgy örülök, hogy megmenthettem az életedet! – suttogta Szigmilla, sápadt mosollyal.

– Ne félj! Majd... majd Íziláj megment téged! Vagy... vagy feltámasztalak... – mondta tompa hangon Zardán, és nagyon aljasnak érezte magát, most, először életében, mert hazudik. De mi mást tehetett volna?!

És Szigmilla így válaszolt neki:

– Kérlek! Nem érdemlem meg, hogy hazudj. Ha hinnék abban, hogy isten vagy, nem ugrottam volna eléd. Egy istent nem lehet megölni. És jobb is, ha tudom, hogy nem vagy isten. Így nem hiába halok meg! Most én mentettem meg a te életedet, amint egyszer te az enyémet! Olyan boldog vagyok, hogy legalább ezt megtehettem érted... ha már feleséged nem lehettem... – azzal lehunyta a szemét.

– Meghalt! – szólt Zardán, és hirtelen elsírta magát.

– Nem halt meg! Csak elaludt a gyógyszeremtől – ellenkezett Íziláj.

– Meggyógyul?

– Nem tudom. Veszélyes a sebe. Halálos. De van egy kis esély rá, hogy túléli. Te azonban szedd össze magadat, mert így nem mehetsz ki a katonák elé!

Zardán úgy tett. Kiment, és leállította a további vérengzéseket.

– Megérdemelnétek, hogy mindenkit kardélre hányjak – szólt – én azonban kegyes leszek!

Kegyessége azt jelentette, hogy a lakosságból kiválogattatta a királyi család minden férfitagját, valamint az összes férfit, aki bármilyen tisztséget is betöltött a palotában, továbbá a díszes öltözékű, tehát gazdagnak számító tofti polgárokat, s ezeket kínpadra vonatta a piactéren. A tofti lakosság maradék részét pedig, természetesen gondosan lefegyverezve, a piactér környékére parancsolta, hogy lássák és főleg hallják a halálra kínzott mintegy háromszáz ember szenvedését.

Reggelig tartott, míg végre belehaltak. S eddigre aki csak hallhatta az üvöltésüket, már félig maga is halott volt az iszonyú jajgatástól. A toftiak szívét a rémület mindennél erősebben szorította görcsbe. Mi lesz most?! Mi fog következni?!

Ehhez képest, ami következett, maga volt a tömény jóság és kegyelem, szinte jutalom. Mert Zardán nemcsak nem ölte meg a többieket, de még csak el sem adta rabszolgának őket! Futárt küldött Dzampóba, hogy jöjjön idősebb testvére, Negolár, mert megszerezte a testvéreinek ígért egy-egy város közül az elsőt, s Negolár, ha akar, Toft királya lehet! Természetesen csak úgy, ha elismeri Zardán főhatalmát, s minden törvényt, amit Zardán hoz, betart!

Az egész csatanyerés Zádor alatt, s a város elfoglalása olyan gyorsan történt, hogy senki Dzampóban, sem Vordan király, sem Negolár vagy Vuldegár, még azt sem tudták, hogy Zardán egyáltalán csatát vívott! Igazán nem minden döbbenet nélkül hallgatta Negolár, hogy mehet, mert van egy város, ahol királykodhat!

– És az én városom?! – kérdezte féltékenyen Vuldegár.

– Nyugi királyka, meglesz az is! De egyszerre még Zardánnak sem megy két város, pedig ő nem akárki! Különben úgy sejtem, felséged valószínűleg Zsepezben lesz majd király! – közölte Vuldegárral szemtelenül a futár. Tudta, hogy Vuldegár nem mer semmit sem tenni ellene, Zardán embere ellen. Hiszen akkor nem kapna majd várost! És a futár nagyon büszke volt rá, hogy épp Zardán katonája lehet!

Ki tudja... talán egyszer, ha nem is mostanában, de sok év múlva... talán valami jelentéktelenebb, kisebb városban még ő is király lehet! Hiszen Zardán nem csinált titkot belőle, hogy az egész Völgyet meg akarja hódítani!

Akkor pedig kell egy csomó hű ember, aki azokat irányítja!

Ezért merte megtenni, hogy majdnem úgy beszélt Vuldegárral, de Negolárral is, mint magával egyenrangúval. Sőt, még némi lenézéssel is. Hiszen az ő ura, Zardán hódította meg Toftot, míg a két királyfi csak meresztette a fenekét Dzampóban!

Negolár természetesen lóhalálában igyekezett átvenni királyságát.

Mire odaért, már Zardán kiválaszttatta a csatában elesett vagy elfogott tofti katonák feleségeit és leányait. Ezen özvegyekből és árvákból juttatott a saját embereinek nőket. De ez nem akárhogyan történt! Megmondta, hogy nála nincsenek rabszolgák. Azt mondta tehát, hogy bármelyik katonája kiválaszthat magának legfeljebb két nőt, aki neki tetszik, s feleségül veheti, ha akarja. Az nem számít, hogy a nő akarja-e a házasságot, bár ő Zardán isten azt javasolja, hogy olyan nőt válasszon a katona, aki szívesen látja férjéül. Viszont ha a választott nőnek gyereke van, akkor arról is köteles a katona gondoskodni!

Nem csoda, hogy főleg a gyermektelen nők lettek kelendőek...

Azt is elrendelte, hogy nem lehet vita a katonái között, melyiké melyik nő lesz, mert ha több katona is ugyanazt a nőt szemeli ki magának, akkor egyszerűen a nő dönt, hogy melyik katonáé akar lenni! Azt nem teheti meg, hogy nem dönt, mert meg kell mondani neki, hogy ha nem dönt ő, akkor kisorsolják! A katonák közt tehát nem lehet veszekedés, mert aki ilyesmit okoz, azt Zardán karóba húzatja!

– Több feleséget nem lehet, csak kettőt? – kérdezte egy katona.

– Csak kettőt! Ne feledd, hogy el is kell tartani a nőket! És jobb tán neked, ha a csatába menetkor több feleség hűségéért aggódsz?!

Ezután pedig olyasmi történt, amire egyetlen tofti sem számított: Zardán felszabadította a Toftban található összes rabszolgát!

Azok persze azt sem tudták, hogyan fejezzék ki az örömüket. Ez a nap, mely a toftiaknak jókora tragédia volt, nekik életük legboldogabb napjává vált. Rögvest hajlandóak voltak elismerni, hogy Zardán valóban isten, sőt a legfőbb isten. Vagy ahogy egy fiatal rabszolga mondta:

– Azt nem tudom, hogy Zardán a legfőbb isten-e. De hogy énnekem ő a legkedvesebb minden istenek közül, az teljesen biztos!

Negolár igazán hamar érkezett, lova csaknem halálra lett hajszolva, mire bezúdult Toft kapuján. S itt nem minden fanyalgás nélkül vette tudomásul, hogy Zardán ugyan neki adja a várost, de ennek súlyos feltételei vannak: először is Zardán igényt tart a kincstár tartalmának háromnegyedére, valamint a palota arany- és ezüstdíszeinek csaknem teljességére!

– És nekem mi marad?! – tiltakozott Negolár.

– A város, kisöcsém!

– Na, de hát a királyi méltóságom...

– Szarok rá! – jelentette ki nemes egyszerűséggel Zardán.

– Hogyhogy?!

– Úgy, hogy ajándék városnak ne nézd a kincstárát! Ha csak ennyi telik a háládból, mindjárt adom inkább a várost Vuldegárnak! Vagy akármelyik katonámnak, mert közülük a leggyávább is többet tett a városodért, mint te magad! Bármelyik inkább megérdemelné, mint te! És biztos is, hogy ők kapják meg, ha még egy szót szólsz! Egyedül azért adom neked, mert megígértem, s mert azt akarom, hogy elkotródj a közelemből örökre, de Dzampóból is!

– Félreértesz, én igazán hálás vagyok...

– Nem hiszem. De szerencsére tetűszarnyi jelentősége sincs, hogy hálás vagy-e! Ugyanis nem hálát várok el tőled, hanem engedelmességet! – és Zardán előhúzott egy írást a zsebéből. – Nesze!

– De Zardán, tudod, hogy én nem tudok olvasni...

– Ó igen, elfelejtettem, hogy ostobább vagy, mint nem egy cselédlányom, mert Íziláj már azok többségét is megtanította olvasni! De sebaj, csak akad majd olvasni tudó valaki Toftban, hirdesd ki, hogy jöjjenek hozzád a betűk ismerői írnoknak és kincstárnoknak, mert te, a királyuk hülyébb vagy náluk! Tehát, ide le van írva, hogy ki után mennyi adót követelek! Tehát köteles leszel nagyon hamar népszámlálást tartani, azt megismételni évente, s aszerint, hogy hány felnőtt és gyerek, nő vagy férfi, ilyen vagy olyan foglalkozású él a városodban, azután kell adóznod nekem, hogy mondjuk egy kovács után az adó évi tíz fot, egy kurva után egy fot, egy írnok után húsz fot... és így tovább, most csak példákat mondtam, nem pontos számokat, de ide minden le van írva! Addig lehetsz király, amíg ezt az adót rendesen fizeted nekem, s nem kaplak csaláson! Ennél több adót is szedethetsz, hogy magadnak is jusson, de nekem ezt megfizesd Negolár, másképp megjelenek a katonáimmal, és megüzenem a városlakóknak, hogy semmi bajuk nem lesz, de csak akkor, ha téged kiadnak nekem! És biztos, hogy megteszik boldogan, mert megismerték már a fegyvereim erejét! És ha akkor a kezembe kerülsz Negolár, esküszöm *gyermekkori meghitt testvéri barátságunkra*, hogy kitaposom a beledet! Mert lehetsz király, de csak addig, amíg úgy táncolsz, ahogy én fütyülök neked!

– Tehát az adót kell neked megfizetnem...

– És betartani a törvényeimet! Például, hogy a házassági szokások itt is úgy legyenek, mint az én városomban! És hogy nincs rabszolgaság! És ha esetleg katonákat kérek tőled, akkor küldesz! És ha netán pótadót vetek ki valamiért, azt is beszeded és elküldöd! Tehát ismétlem *mindenben* engedelmeskedned kell! Na, kell így a város, vagy hívjam Vuldegárt?!

– Persze, hogy kell Zardán, persze, hogy kell!

– Akkor jegyezd meg, hogy én neked nem Zardán vagyok, hanem Zardán *isten*, elvárom, hogy ezentúl mindig így szólíts, seggfej, másképp nem leszünk jóban!

Azzal Zardán otthagyta megleckéztetett testvérét, aki nem győzött csodálkozni. Igaz, hogy nem volt sosem kifejezetten szeretetteljes viszonyban a testvérével, de Zardán most aztán igazán harapós kedvében volt! Ugyan miért?!

Megtudta. Mert mire ő Negolár megérkezett, négy teljes nap eltelt az ostrom óta, és Szigmilla állapota nem sokat javult!

– Úgy látom pedig – mondta Zardánnak Íziláj –, hogy igazság szerint akár túl is élhetné a betegséget, de mintha nem akarna élni! Van ez így néha!

– De miért nem akar élni?!

– Én azt hiszem azért nem, mert annyira szeret téged! Beleélte magát, hogy ő megmentette az életedet, de ez úgy igazán szép, ha ebbe a megmentésbe bele is hal! Mert az olyan szép, ha meghalhat teérted!

– Ostobaság!

– Az. De semmit nem tehetek érte!

– Talán mégis! – szólt tűnődve Zardán.

– Mit?

– Menjünk csak be hozzá! – indult meg Zardán, s belépett Szigmillához. A leány lázasan hánykolódott az ágyon.

– Térj magadhoz, kicsim! – paskolta meg az arcát Íziláj, s amikor Szigmilla kissé magához tért, belediktált egy jó kupányi forró gyógyfüves főzetet.

– Szigmilla! – szólt hozzá Zardán, s megfogta a nő kezét. – Figyelj! Én nem akarom, hogy meghalj!

– Én sem akarom! – válaszolta Szigmilla, nehezen lélegezve, de nem sok meggyőződés csengett a hangjában. S hozzá is tette:

– Bár olyan mindegy! Az a lényeg, hogy megmenthettelek, drága jó Zardán!

– Figyelj Szigmilla! Ha meggyógyulsz, a következő városnak te lehetsz a királynője! Akarod?

– Azt Vuldegárnak ígérted.

– Vuldegár kitörölheti a seggemet. Jó lesz neki az azutáni város is.

– Királynő lennék?

– Igen, Szigmilla!

– És örökké ott élnél te is?

– Mit képzelsz, azt nem lehet! Nekem el kell mennem, hogy az egész Völgyet meghódítsam!

– Akkor minek nekem az a város? – kérdezte Szigmilla.

– Hogyhogy minek?

– Azért akarsz királynővé tenni, hogy többé ne legyek melletted?! Ó, Zardán, ez hálátlanság! – és Szigmilla szeme lecsukódott.

Zardán elképedve pislogott. Nem tudta mit mondjon. Mit ajánlhat még a királynőségen kívül?!

Most azonban Íziláj szólalt meg.

– Szigmilla! Kicsikém! Akarsz Zardán isten felesége lenni?!

– Tessék?! – pattant fel Szigmilla szeme, és most egyáltalán nem volt homályos a tekintete.

– Azt kérdeztem, akarsz-e Zardán isten felesége lenni!

– De hát...

– Mert ha akarsz, akkor akarj meggyógyulni is! Mert bár senkinek sem szabad tudni róla, de mi ketten tudjuk, hogy Zardán nem igazi isten! Vagyis csak akkor lehetsz a felesége, ha életben maradsz, holtan ez nem menne!

– De hát ez nem lehet, én nem tudok hű maradni!

– Nem baj! Zardán eddig sem bánta volna, én elleneztem csak, hogy a felesége légy! De nagyon hálás vagyok neked, mert ha nem mented meg az én Zardánomat, nem is tudom mi lett volna velem! Zardán nagyra hivatott, kár lett volna már most az elején elpusztulnia! Lehetsz Zardán felesége, megengedem, majd olyan szerződést írunk, amiben ki lesz hangsúlyozva, hogy nem kötelező hűnek maradnod Zardánhoz! Egyetlen feltételem van csak: az is benne lesz a szerződésben, hogy a gyermekeidet Zardán nem ismeri el a sajátjainak! Tudod, ez azért van, mert azt akarom, hogy az én gyermekem örökölje Zardán halála után a birodalmat! Ezt igazán nem veheted rossz néven tőlem! És ugye valóban nem is lehetünk biztosak benne, hogy a gyermekeid Zardán gyermekei! De az ellen nincs kifogásom, ha ettől még Zardán busásan gondoskodik a gyermekeidről, amúgy nem hivatalosan, sőt el is várom, hogy ezt tegye! Akár megteheti őket is egy-egy város királyának!

– Ez... ez lehetséges volna?! – kérdezte Szigmilla, és már nem is volt sápadt, hanem kivörösödött az arca az izgatottságtól.

– Rajtam igazán nem fog múlni! – bizonygatta Zardán.

– Akkor rajtam sem! – szólt határozottan Szigmilla. – Én... én úgy érzem, hogy máris egészséges vagyok! Ó Zardán, én szerelmes vagyok beléd, tudom jól! Annyira vágyom már rá, hogy velem hálj!

– Butuskám, ez csak képzelődés, még nem vagy te egészséges! Szó sem lehet most szerelmeskedésről, ha azt akarod, igyekezz meggyógyulni! – mondta neki Zardán maga.

– Akkor legalább csókolj meg!

Zardán engedelmeskedett. S amikor befejezte Zardán, Szigmilla így szólt:

– Én... én nem vagyok benne teljesen biztos, de... de...

– De mi? – kérdezte Íziláj.

– Én most úgy érzem, talán még hű is tudok maradni Zardánhoz... most már... most, hogy nem muszáj...

Zardán nagyon izgult, meggyógyul-e Szigmilla, de Ízilájnak megint igaza volt e furcsa gyógymóddal: már egyetlen héttel később is Szigmilla lényegesen jobban volt!

Úgy látszik a maga furcsa hűtlen módján valóban nagyon, sőt halálosan szerette Zardánt.

Ezalatt az idő alatt Zardán Toftban maradt. Mindazonáltal a zádoriak nem aggódtak, mert megüzenték az ottmaradtaknak a nagy diadalt, sőt Zardán számos kincset is küldött oda a zsákmányból.

Végül azonban csak rászánta magát a hazamenetelre, ám előtte még többször is életveszélyesen megfenyegette Negolárt, mi fog történni vele, ha Szigmillát nem ápolja rendesen, ha a nőnek bármi baja történik! Sőt, ha akárcsak panaszkodik felgyógyulása után Negolárra! Tehát vigyázzon rá!

Negolár fogadkozott, hogy nem lesz semmi baj. Komolyan is gondolta. Mondta is Zardánnak:

– Lehet, hogy nincs annyi eszem, mint neked, Zardán isten, de annyira hülye azért nem vagyok, hogy összevesszem veled mindössze Szigmilla miatt!

– Nekem Szigmilla nem egy „mindössze”! Még egy ilyen szó és teszek róla, hogy ne légy király, tehát gondold meg, hogy mit fecsegsz legközelebb!

Csak egy dologban nem tudott még határozni Zardán: hogy mi legyen a tofti királyi család maradékával, a nőkkel! A férfiakat ugyanis Szigmilla megsebesülésekor halálra kínoztatta.

– Csodálom, hogy nem mészároltad le a teljes lakosságot! – mondta neki egy alkalommal Negolár. – Azon senki nem lepődött volna meg, ellenben félelem szállta volna meg a többi város szívét! A kínzás viszont nem méltó hozzád!

– Megint ostoba vagy, öcsém! Először is beszélni sem tudsz, mert egy városnak nincs szíve! Másodszor, többet ér, ha néhány kiválasztott emberrel roppant kegyetlenséget művelek, ennek jobban híre szalad, mint ha nagy tömegeket lemészároltatok! Ettől igenis sokkal jobban megijednek a többi városok!

De azt nem tudta, mi történjék a királyi család nőtagjaival. Ölesse meg azokat is? Ennek nem volna sok értelme! Az embereinek nem adhatja őket, hogy legyenek ennek vagy annak a feleségei, mert sosem tudna megbízni bennük! Vagy adassa el őket rabszolgának? Még ez lenne a leglogikusabb, ha már megölni nem akarja őket!

Íziláj is ezt javasolta.

– Igazán nem tudom, hogy miért habozol!

– Hát nem is tudom... tudod, kiderült, hogy a két királylány tud ám olvasni is!

– Na és?

– De Íziláj, hiszen te is sokakat olvasni tanítasz! És ezek nők, márpedig nagy ritkaság, hogy egy nő magától megtanuljon olvasni!

– Biztos egy hetéra volt a király felesége, az tanította meg a lányait.

– Nem, hanem a nagymama volt hetéra, de ő már nem él. De nem is ez a lényeg, hanem tudod, én nem szívesen semmisítem meg a tudás apró morzsáit sem! Fullió szavai szerint a világ régen sokkal jobb volt, mert több volt benne a tudás!

– Akkor légy kegyes, és engedd meg, hogy egyszerű polgárokként letelepedjenek itt Toftban.

– De semmihez nem értenek! Tudod, ha Szigmilla meghal, valószínűleg kivégeztetem őket bosszúból, de így még azt sem szeretném, ha kurvává züllenének. Végül is nem ők kezdték a háborút. S te is tudod, ha nem kezdenek is háborút, előbb-utóbb akkor is elfoglalom Toftot!

– De hát igazán nem veheted feleségül ezeket a nőket is, épp elég feleséged van, és *ezekben* aztán tényleg nem bízhatsz meg!

– Ez is igaz. Hm, hm! Bár... igen! Jól van! Azt hiszem megtaláltam a megoldást! Igenis rabszolgák lesznek – de olyan rabszolgák, akiket elküldök, méghozzá ajándékként, Habedába!

– De hiszen ott nincsenek rabszolgák!

– Épp azért. Majd az a Nevető Tűz eldönti, hogy mi legyen velük! Az már az ő felelőssége lesz, hogy tovább adja-e őket, vagy nem! Azt hallani, hogy ő is gyűjtögeti a tudós nőket, majd elválik, felszabadítja-e és maga mellett tartja-e őket vagy sem! Akárhogy is, az már az ő felelőssége lesz! – mondta Zardán.

És így is tett.

Nevető Tűz ugyancsak meghökkent, amikor még alig távozott tőle Lúria a rabszolgákért kapott temérdek pénzzel, betoppant hozzá egy újabb embere Zardánnak, méghozzá nemcsak egyszerűen embere, de ez is egyik felesége volt, ezúttal egy Dzsima nevű nő. Persze ő is azok közül, akiket egykor „feltámasztott". Pedig ez a Dzsima, bár nem is volt az egykori gigliorai király felesége csak egyik szakácsnője, de nagyon szép teremtés volt szintén, s azóta ő is, mint az előző Lúria is, megtanulta már a betűvetést Ízilájtól.

És ez is rabszolgákat hozott! Még szerencse, hogy csak hármat. És ezeket legalább nem pénzért, hanem ajándékba!

Bár ez utóbbit egyelőre még nem tudta Nevető Tűz. Neki csak azt jelentették, hogy itt van Zardán egy újabb felesége, és hozott három újabb rabszolgát.

Nevető Tűz nagyot sóhajtott.

– Vezessétek be! Fogadom.

Dzsima jött, és Nevető Tűz megszemlélte őt.

– Ez a Zardán feltűnő előszeretettel bízza a követségi munkákat nőkre, a feleségeire! – gondolta. – Vajon azért tesz így, mert ennyire szereti a nőket, vagy ellenkezőleg: így akarja elérni, hogy ne lábatlankodjanak körülötte?!

Persze ez csak gúny volt. Nagyon jól tudta, hogy az utóbbiról nem lehet szó, mert Zardán, ha akarja, akár ki is végeztethetné az összes feleségét, akár még azt a titokzatos Ízilájt is.

– Akárki is ez a Zardán, kérlek mondd meg neki, hogy ne küldjön már több rabszolgát, mert nem kell több, s különben is kong a kincstáram az ürességtől! – szólt rögvest Dzsimához.

– Akkor adasd el azokat mielőbb, akiket Lúria hozott! – mosolygott Dzsima.

– Persze, hogy azt teszem, de az időbe telik! De mondd csak, miért küld Zardán mindig női követeket hozzám?

– Nem mindig. Ez még csak a második alkalom. És nem jól gondolja tán, hogy egy nő a nővel jobban megérti magát? Biztosíthatlak róla, a többi városokba soha nem küldene nőket!

– Jó. Én nem bánlak téged, Lúriát, egyéb nőket sem, de csak ti jöjjetek, rabszolgák már nem! Nincs több pénzem, elég nehéz volt ezeket is kifizetnem Zardánnak! Barátságom nem terjed odáig, de tőle való félelmem sem, hogy több rabszolgát átvegyek!

– Ajándékba sem?

– Ajándékba?

– Most csak hármat hoztam, s azt sem pénzért, csupán ajándékba!

– Furcsa!

– Csöppet sem. Ezek ugyanis nem mások, mint Toft város királyának felesége és két leánya! Ráadásul mind tudnak olvasni! Írni is, bár azt már nem olyan jól.

– Micsoda?! Zardán elfoglalta Toftot?!

– Még nem hallottál róla, királynő?

– Bevallom, még nem!

– Pedig már több, mint egy hete! Sőt, már hovatovább két hete!

– Ide valahogyan még nem jutott el a híre.

– Akkor örvendek, hogy én tudathattalak legelőször.

– De mit kezdjek én ezzel a két nővel? Azt akarja Zardán, hogy őket is adjam el?

– Három nőről van szó. És szépek, sőt, mert tudnak olvasni, hallhattad, még meglehetősen műveltek is! És Zardán istent nem érdekli, hogy mit kezdesz velük, királynő! Természetesen azt teszel velük, amit csak óhajtasz! E három nő ajándék Zardántól neked, mert Zardán isten hallotta, hogy gyűjtögeted a környezetedben az okos nőket! Ettől persze még el is adhatod őket, ha úgy akarod. A tieid. Zardán isten is szereti az okos nőket, de hát e háromban természetesen nem bízhat meg, hiszen megölte férjüket-apjukat, egyéb rokonaikat... így aztán rád gondolt, hogy te talán örvendenél nekik, s elküldte velem, a méltatlannal őket hozzád!

– Hát jól van, ajándékot mindig szívesen fogadok... De meséld már el, miként esett Toft ostroma?

– Szó sem volt ostromról, a toftiak megadták magukat! – szólt Dzsima, és részletesen elmesélt mindent Nevető Tűznek.

Dzsima távozása után Nevető Tűz maga elé hívatta az egykori királynét és két lányát. Azok igazán nem voltak vidámak! Ők, a legelőkelőbbek rabszolgasorba jutottak!

Már nem is annyira apjukat-férjüket, a királyt siratták, inkább önmagukat.

Nevető Tűz barátságosan fogadta őket, még azt is megengedte, hogy leüljenek a jelenlétében, de ezután megkövetelte, hogy ők is elmondják, mi és hogyan történt Toftban.

Közben magában egybevetette e három nő meséjét Dzsima korábbi híreivel. De úgy tűnt, a két elbeszélés minden lényegesebb részletet illetően egybevág, nem akarják becsapni!

S ez aztán igazán elgondolkodtató volt. Méghozzá azért, mert bár e három nő nem igazán kedvelte Zardán istent – ezt nem lehetett csodálni! – de azt még ők sem tagadták, hogy a város elfoglalása a lehetőségekhez képest igazán kíméletesen történt! Sőt, még azt is elismerték, hogy igazság szerint Zardán isten még ennyi vérengzést sem akart eredetileg, csak egy hülye, egy „önkéntes hős” le akarta nyilazni Zardánt, mintha az bármit is segített volna már akkor! Mert ha a kapu kinyitása előtt ölik meg Zardánt, az más. De amikor már bent voltak a

városban a katonák, akkor még a toftiaknak sem volt már érdekük Zardán megölése, mert egyedül az ő akarata volt az, ami a katonáit féken tartotta, aki megakadályozhatta az öldöklést! Ha tehát sikerül megölni Zardánt, az csak annyit jelentett volna, hogy minden pontosan úgy történik, ahogy az szokásban is volt bárhol másutt: s ez nem más, mint csaknem a teljes lakosság lemészárlása és eladása!

De bár merényletet kíséreltek meg Zardán ellen, s bár Zardán egyik kedvese úgy tűnt meghalt, Zardán még ekkor sem irtatta ki a teljes várost, hanem csak úgymond „példát statuált" a legelőkelőbbek halálra kínzásával! Ez ugyan iszonyú kegyetlenség, de azáltal, hogy ők fájdalmasabb halált szenvedtek az egyszerű kivégzésnél, ezáltal tulajdonképpen a város egyéb polgárai megmenthették az életüket, mert velük semmi szörnyű nem történt. Nevető Tűz megtudta, hogy Zardán még azt is megtiltotta eredetileg, hogy a nőket megerőszakolják a katonái, csak Szigmilla megsebesülése után durvult el minden, de ennek is aránylag hamar véget vetett.

Nevető Tűz azt nagyra értékelte Zardán jellemében, hogy a neki küldött, rabszolgává lett katonák nőrokonait Zardán nemcsak úgy odalökte a katonáinak, hanem feleségül vétette őket, s kihangsúlyozta, hogy e nők gyermekeiről is gondoskodniuk kell.

– Ez a Zardán figyelemre méltó fickó! Nagyon is figyelemre méltó! – szólt elgondolkozva.

Az egészből a legfigyelemreméltóbb azonban az a hír volt a számára, hogy megtudta, Zardán a testvérét, Negolárt tette meg Toft királyának. Méghozzá szigorúan megszabva neki, mennyit kell adóznia. Látszott ebből, hogy Zardán a lehető legkomolyabban gondolja, hogy igazi országot hoz létre, sok-sok várossal, aminek ő lesz a legfőbb ura.

Márpedig akkor nem is sokára elérkezik Habedához is!

Akkor neki nem kevés félnivalója lesz. Másrészt Zardán mintha becsülné is őt! Általában úgy látszik, Zardán nem veti meg a nőket, s ha lehet, igyekszik kímélni őket! Ez nyilván Íziláj hatása...

Ezt megemlítette az egykori királynénak, s az ezt mondta:

– Amikor találkoztam Zardánnal, szemen köptem, s azt mondtam, irtsa csak ki az egész várost, az méltó egy ilyen szörnyeteghez, aki halálra kínoztatta a férjemet! De ő ehelyett ezt mondta: – „Én uralkodni akarok az Istenek Völgye felett – de a Völgy, a városok, és nem hullahegyek fölött! Isten vagyok, nem dögkeselyű!"

– Nagyon figyelemre méltó! – mormogta ezt hallva Nevető Tűz.

Az egykori királynénak és két lányának felajánlotta, hogy legyenek írnokai, mint szabad emberek, s azok ezt kitörő örömmel fogadták. Megint palotában lesznek, s nem is rabszolgaként!

Emiatt még Zardánt is majdnem megkedvelték. Ha nem jut eszébe annak a „szörnyetegnek" hogy ideküldje őket, most valami ostoba, büdös katona szajhái lennének!

És ahogy a három nő boldogságát nézte, Nevető Tűz így szólt halkan a mellette álló Vipó néhéhez:

– Nem is tudom miért, de olyan érzésem van, hogy ez a Zardán kifejezetten azért küldte el hozzám őket, hogy itt a szolgálatomba fogadjam e három nőt, s jó sorsuk legyen! Azt mondta ugyan, hogy azt tehetek velük, amit akarok, de szerintem sejtette, hogy efféleképp döntök, és csalódott volna, ha később megtudja, hogy eladtam őket!

– Igen, szerintem is így van! – bólintott Vipó néne.

– Pedig ez furcsa! Hiszen tudhatta, hogy e három nő ettől még nem igazán fogja őt szeretni, sőt még nyugodtan gyűlölhetik is! Tudhatta, hogy nem kap tőlük hálát!

– Szerintem eszébe sem jutott, hogy a hálájukért cselekedjék így. Épp itt kezdődik az igazi emberi nagyság, kedveském: ha valaki anélkül teszi a kötelességét, hogy hálára számítana!

12. fejezet
Zardán, a hódító

Amilyen könnyen ment Toft elfoglalása, olyan nehéznek ígérkezett Zsepezé!

Zardán ugyan hamar odaért, s körbe is zárta a várost, de sehogy sem bírt behatolni. Pedig okvetlenül el akarta foglalni, már csak azért is, mert ez volt a legközelebbi város azok közül, amik igényt tartottak a Kék Völgyre. Persze Dzampót kivéve. De attól nem kellett tartania, mert ott apja volt a király. Akinek különben küldött is valamennyit a Toftból zsákmányolt kincsekből.

Feltétlenül el kellett foglalja Zsepezt, másképp nem tudhatta biztonságban saját városát, Zádort. Csakhogy mire odaért, már a zsepeziek is hírt kaptak arról, mi történt Toftban, s nagyon megijedtek! Annyira megijedtek, hogy amikor Zardán feltűnt, azonnal bezárkóztak a városba, és még a kapukat is befalazták. Mert azokat Zardán természetesen áttörette az ostromgépekkel, csakhogy mögöttük tömör kőfalat talált.

Márpedig neki nem volt sok ostromgépe, főleg nem olyan erősek, hogy áttörje velük a vastag falakat!

Megparancsolta, hogy próbálják meg ostromlétrákkal a város bevevését a katonái. Öldöklő csata keletkezett, amelyben sok védő elhullt, de sajnos ugyanannyi ostromló is, sőt, belőlük még több. És a siker késett, a várost nem vették be!

Zardán dühös volt. Őneki nincs ideje rá, hogy minden várossal évekig huzakodjon! Dühében beszáguldozta a vidéket, s feldúlta a Zsepezhez tartozó falvakat. Ahol ellenállással találkozott, ott kardélre hányatta a férfilakosság nagy részét, végül az egész környéken nem maradt falu, ami el ne ismerte volna az uralmát. Mindez Nevető Tűznek is a fülébe jutott, akinek nagyon tetszett, hogy Zardán kíméli a nőket, s udvariasságból követet küldött Zardánhoz, melyben gratulált a győzelmeihez, és közölte Zardánnal, hogy ő, Nevető Tűz, a maga részéről készségesen elismeri Zardán tulajdonának mindazokat a területeket, amiket eddig megszerzett, sőt még Zsepez várost is jóelőre!

Ha azt hitte Nevető Tűz, hogy most Zardán visszaüzen, hogy elismeri Nevető Tűz uralmát Habeda felett, hát tévedett. Zardán mindössze megköszönte Nevető Tűz udvariasságát, de eszébe sem volt bárkinek az uralmát elismerni. Ellenben felszólította Nevető Tüzet, hogy hódoljon be neki, ismerje el őt istennek és a Völgy legfőbb urának, s ez esetben semmi kifogása ellene, ha megmarad Habeda királynőjének, mindössze az általa megállapított adót kell, hogy kifizesse évente!

Nevető Tűz megköszönte Zardán jóindulatát, s visszaüzent, hogy ő nagyon tiszteli Zardánt, de erről nem lehet szó. Pontosabban, arról még lehet szó, hogy Zardánt elismeri a legislegfőbb istennek, még akár oltárt is emeltet neki a legnagyobb habedai szentélyben, sőt még az ellen sincs kifogása, ha a Völgy minden városa felett uralkodik, de Habeda az övé! Ellenben felajánlja, hogy legyenek szövetségesek!

Zardán válasza meglehetősen barátságtalan volt. Neki nem szövetségesek kellenek, hanem alattvalók!

Szó szerint ez szerepelt a levélben:

– Bárki más hódító beleegyezne e szövetségbe, amit kínáltál, Nevető Tűz, hogy kihasználja az ebben rejlő előnyöket, s később, amikor alkalmasnak ítéli a helyzetet, megtámadna téged! Én azonban minden körülmények között tartom a szavamat, mert egy okos tanítómesterem gyermekkoromban felhívta a figyelmemet arra, mekkora előnye lehet annak, ha még az ellenségei is tisztelik az embert, ezt pedig csakis úgy lehet elérni, ha megbízhatnak az adott szavamban! Fogalmam sincs ugyan róla, miként származhatna több előnyöm abból, ha most őszintén bevallom neked, hogy ebbe a szövetségbe legfeljebb ideiglenes jelleggel egyezhetem bele, de végleg nem mondok le Habeda birtoklásáról, mint ha „örök" szövetséget hazudok neked, s aztán valamikor hátbatámadlak. A józan eszem arra biztat, hogy tegyem meg ez utóbbit! Mégsem teszek így, mert mélységesen tisztelem tanítómesteremet, ezért halld az utolsó ajánlatomat, Nevető Tűz: teljesítsd korábban közölt feltételeimet, s ha mégsem bízol bennem, hajlandó vagyok arra is, hogy feleségül vegyelek, s mert okos nőnek tartalak, te leszel Íziláj után a legfontosabb feleségem! Állítólag szép a külsőm, s azt hallottam, hogy te is kivételes szépség vagy. Amennyiben viszont erre nem vagy hajlandó, úgy köthetünk ugyan szövetséget, de csakis ideiglenes jelleggel, addig, míg végzek minden környező másik város meghódításával, s ezalatt értem nemcsak Zsepezt, de Uezokot és Laszátét is! Isteni szavamat adom rá, hogy addig részemről semmi ellenséges cselekedetre nem számíthatsz, persze csak akkor, ha te is megígéred, hogy te sem támadsz meg engem. Nincs kifogásom az ellen sem, ha bizonyos városok ellen együttes erővel lépünk fel, közös hadsereg állításával vagy egyéb módokon, s a győzelem után enyém lesz a város, a tied pedig a zsákmány nagyja. De gondolkozz el azon kérlek, hogy én, aki az egész Völgy uralmára tartok igényt, semmiképp sem engedhetem meg, hogy itt a hátországomban, hódításom legelején egy olyan várost hagyjak, mely magát függetlennek vallja, és bármikor ellenem cselekedhet! Még akkor sem engedhetném meg ezt, ha teljesen biztos lehetnék benne, hogy te soha nem leszel az ellenségem! Ez két okból sem lehetséges: egyrészt már városod puszta léte is arra emlékezteti és biztatja a többi várost, hogy ők is lehetnének függetlenek, másrészt te sem élsz örökké, sőt lehet, hogy még fiatalon meghalsz, akár betegségben, akár balesetben, akár méregpohártól! S utódodról nem tudhatom, hogy milyen lesz! Méregpohár viszont nem fog az én biztatásomra érkezni hozzád, mert nekem nincs szükségem a halálodra, mindössze a városodra, és semmire sem mennék vele, ha Habeda királyát nem Nevető Tűznek hívnák, hanem másnak, de az sem én lennék! Amennyiben tehát be nem hódolsz, akkor a legnagyobb sajnálatomra el fog érkezni az a pillanat, amikor egymás ellenségei leszünk! Ezt tényleg őszintén fogom sajnálni, de nem cselekedhetek másként, és nem fogok lemondani sem férfi, sem nő kedvéért a céljaimról, ezt jól értsd meg! Abban a reményben, hogy indokaimat megérted, várom remélt kedvező válaszodat, ha pedig nem úgy döntenél, ahogy szeretném, addig is míg ellenségekké leszünk, maradok tisztelőd:

Zardán isten

A követek jöttek-mentek, s megjött Nevető Tűz válasza. Azt írta, nagyon elszomorította őt Zardán levele, mert azt remélte, lehetnének barátok! Reméli, Zardán csak első dühében írta azt, amit írt, s még gondolkodik a dolgon, s idővel rájön, hogy lehetséges nemcsak a behódolás, de a békés egymás mellett élés is! És hogy köszöni Zardán ajánlatát a házasságra vonatkozóan, de egyelőre nem óhajtja levetni szüzessége ékét, ám ezzel nem kívánja Zardánt megsérteni, mert Zardán egészen biztos lehet benne, ha valaha is férjhez megy, úgy csakis Zardán lehet a férje! Mindazonáltal átmenetileg megköthetik a szövetséget, ő megígéri, hogy soha nem fog elsőként támadni, vagyis nem kezd ellenségeskedést Zardánnal, mert békére törekszik, és azt is megígéri, hogy nem fogja segíteni Zardán ellenségeit, vagy bármely másik

várost, amivel Zardán akárcsak barátságtalan viszonyban is van. De hadsereget nem óhajt Zardán segítségére küldeni, mert nem óhajtja a békés habedaiak életét kockáztatni!

Zardán ezt elfogadta, jobb híján. S mert mást nem tehetett, elfoglalta a Zsepez környéki falvakat. S akiket mégsem akart megölni, de a környéken tudni sem, elküldte Habedába rabszolgának, és olyan olcsó pénzen, hogy Nevető Tűz megvásárolta őket, mert igazán megérte neki.

De Zardánnak nem szállt a fejébe a dicsőség. Tudta, hogy ez mind csak látszatgyőzelem. Ez csak arra jó, hogy hadserege kissé kitombolja magát, hogy hitük Zardánban ne inogjon meg, s persze így az élelmezést is biztosította bőséges mennyiségben. Dzampóban is elégedettek voltak vele, mert sok zsákmányt küldött haza. Egy hazalátogatásakor mondta is neki szomorkás hangon Vordan király:

– A minap a városban a saját fülemmel hallottam, hogy azt mondta az egyik katonám egy másiknak, hogy „Soha még ilyen okos és nagy királya nem volt Dzampónak, mint Zardán isten!” Tehát téged tartanak Dzampó királyának, fiam!

– Én nem Dzampó királya vagyok apám, még csak nem is Zádor királya, hanem az egész Völgy királya!

De a jó dzampóiak hiába voltak fölöttébb megelégedve Zardánnal, Zardán tudta, még az sem az övé, amit eddig elfoglalt, ha Zsepezt meg nem hódítja. Mert ha elvonul Zsepez falai alól, még a Zsepez környéki falvak is mind azonnal visszapártolnak Zsepezhez, mert az közelebb van!

Sokszor már majdnem rohamra vezényelte újra a katonáit, de aztán meggondolta magát. Nagyok lennének a veszteségek!

És Zsepez nélkül minden győzelme csak szappanbuborék. Még Nevető Tűz szövetsége is. Ez nem is igazi szövetség, csak meg nem támadási szerződés! Persze, hogy Nevető Tűz nem támadja meg őt, amikor ehhez messzire kéne vonulnia a hadseregével, amikor fél tőle, persze, hogy nem segíti a környező városokat, amikor azok megfenyegették őt, hogy megtámadják, mindössze azért, mert nő! Ennél már tőle Zardántól is több kedvességet kapott, mert hisz ő legalább azt üzente, ha behódol, maradhat királynő – tehát kiderült a leveléből, hogy neki legalább Nevető Tűz neme, nőisége ellen nincs kifogása!

Végül a kiéheztetés mellett döntött. Körbezáratta Zsepezt, s várt türelmesen a falai előtt. Légy, az mehetett ki vagy be – négylábú nem, még egér se nagyon!

Megteheti, hogy itt ül. Neki több élelme van, mint azoknak odabent! Sőt, hamarosan talán fűteni se tudnak majd, pedig a tél hideg! De nem mehetnek fáért az erdőbe! Amint kilépnek a falon túlra, megindul ellenük a falanxszal, aztán az el is dönt mindent!

Azonban az időjárás Zardán ellen fordult. Váratlanul nagyon felmelegedett, amilyen hideg volt eddig a tél, olyan meleg lett most! Még február közepe sem volt, s már sehol nem volt hó, kizöldült a fű, ami még nem is lett volna baj, van legalább táplálék Zardán lovainak, csakhogy ez azzal járt, hogy eltűnt a jég a Licil folyóról, lehetett rajta hajózni, és a zsepeziek kiröhögték a falak tetejéről Zardán ostromlóit, mert a hajóik vígan jártak mindenfelé, s hozták az élelmet Zsepezbe, a tüzelőt is, mindent, távoli városokból, mindenhonnan, éppen csak Habedából nem. Onnan nem, mert Nevető Tűz tartotta a szavát.

Persze, hogy tartotta. Bár azt írta, hogy elszomorította őt Zardán levele, ez a legkevésbé sem volt igaz. Tulajdonképpen hazudott, méghozzá jókorát!

Olyan nagyot hazudott, hogy az Vipó néne szerint példátlan volt az egész világtörténelemben! S amikor Nevető Tűz megkérdezte, hogy Vipó néne mire alapozza ezt a meglepő állítását, egykori nevelője ezt válaszolta:

– Hát hiszen csak a vak nem veszi észre: te jószerivel szerelmes vagy abba a Zardánba! Állandóan magadnál tartod a levelét, ronggyá olvasod, közben sóhajtozol, a távolba meredsz, újra elolvasod a levelet, holott már szerintem kívülről tudod, és olyan furcsán mosolyogsz befelé, ahogy a terhes nők szoktak, valami belső hangra figyelve, pedig még csak nem is láttad azt a nagystílű gyilkost!

– Ne nevezd így őt anyácskám!

– De bizony így nevezem, minden hadvezér gyilkos, nem más!

– Lehet. De ez a nem hadvezér férfiakra is igaz: szívük szerint boldogan lennének ők is hadvezérek, legfeljebb nem merik, vagy nincs rá módjuk! De nem az akaratukban van az ok, hogy nem hadvezérek!

– Akkor is, miért vagy úgy oda érte?! Belészerettél?!

– Nem tudom. Még sosem voltam szerelmes.

– Légy észnél! Tudod mi a véleményem a szerelemről!

– Itt nem erről van szó. Ne hidd, hogy szem elől tévesztettem volna, hogy lehetséges ellenségének tart. De ez a Zardán akkor is teljesen más, mint bárki más hadvezér lenne! Ennek stílusa van! A szerencsétlen Zardán! Szinte sajnálom őt! Azt írta, nem tudja, mi előnye származna belőle, ha őszinte velem! Ezt én sem tudom, de egyet igen: nekem tetszik, hogy őszinte! A rokonszenvemet megnyerte vele! Azt biztosan elérte, hogy minden erőmmel azon fogok gondolkodni, miként kerüljem el az ellenségeskedést vele...

– Ez nagyon okos lesz, leányom, másképp végünk!

– Á, ezt nem hiszem! Szerintem tisztel engem annyira, hogy akkor is meghagyja az életemet, ha elfoglalja Habedát! Neked meg még ennyi félnivalód sincs, hiszen messzire ordít Zardán minden eddigi cselekedetéből, hogy kíméli a nőket! Főleg az okos nőket! Ugyan már! De én akkor sem szeretnék harcolni ellene, ha biztos lennék abban, hogy én győzök! Azt hiszem soha ki nem heverném, ha meg kéne öletnem! Ez a Zardán ugyanis – *tényleg* tisztel engem! Ő, egyedül ő az összes környező vagy nem is környező királyok közül! Ezt a legkevésbé sem érdekli, hogy nő vagyok, vagy ha mégis, hát legfeljebb még jobban becsül érte, hogy nő létemre is okos vagyok, hogy királynő lettem és eddig meg tudtam őrizni a trónomat!

– Lárifári, attól még agyonver, ha betöri Habeda kapuit! A férfiak erőszakosak!

– Hát, ha elfoglalja a városomat, lehet, hogy a magáévá tesz... azt hallottam, hogy igazán nagyétvágyú a nőket illetően... de azt nem hiszem, hogy megölne! Tulajdonképpen igazán nem féltem az életemet! Szerintem a legislegrosszabbat feltételezve is, miután bevette a várost, utoljára felajánlja, hogy legyek a felesége, amibe én természetesen boldogan beleegyezem, mert jobb, mint rabszolgának lenni valahol, vagy megöletve lenni, aztán, mert jó hetéra vagyok, nem is sokára az ujjam köré csavarom őt...

– Nono! Csak ne légy elbizakodott! Ott az az Íziláj, s az okos nő!

– Diászilisz maetiszpa. De én is az vagyok, ismerem a trükkjeit.

– Úgy látom, nem is bánnád ezt a változatot!

– De. Mert azért csak jobb királynőnek! Én csak azt mondtam, hogy nem aggódom! – azzal Nevető Tűz elővette a valóban a zsebében őrizgetett levelet, s Vipó néne orra alá dugta. – Jegyezd meg anyácskám: ez a férfi tisztel engem! Pedig azt sem tudja, hogy hetéra vagyok! Azt sem, hogy diászilisz maetiszpa vagyok! Semmit nem tud rólam, egyedül azt, amit tetteim alapján ítélhet meg a jellememről, s mégis tisztel! A tetteimért tisztel! Sőt, amint én átvettem tőle a házassági szabályait, úgy ő is átvett a törvényeimből sokat: például megtiltotta ő is a szeméremöv és a fűző használatát!

– Nagy dolog! Arrafelé egyik sem volt valami elterjedt!

– De mégis, nagy szó ám, hogy megtiltotta! És biztos az én hatásomra, másképp nem jutott volna az eszébe! Tehát a távolból is hatással voltam rá! Lámcsak, bizonyos értelemben igenis uralkodom felette, én, az okos nő! És tisztel engem! Becsül! – Nevető Tűz ábrándozó pillantással nézte Zardán levelét. – Oly jólesik ez nekem!

Vipó néne megcsóválta a fejét, azzal semmit nem szólt, csak kiment.

Hamarosan azonban Nevető Tűz nem csak azt a régi levelet olvasgathatta: Zardán újra írt neki! Megismételte házassági ajánlatát, s egyben küldött neki egy festményt is magáról! Levelében ezt írta:

– Én magam ellenőriztem a tükörképem alapján a festményt, nem javított-e a festő valamit az ábrázatomon, hogy hízelegjen nekem, bár meg is parancsoltam, hogy csak a való igazat fesse, és ne jobbat, mint amilyen vagyok! Saját szavam igazolja tehát, hogy én pontosan ilyen vagyok, és egyedül csak annyi lehet a különbség, amennyiben egy festmény a legjobb festők igyekezete ellenére is eltér a valóságtól! Fontold meg Nevető Tűz, amit írtam, mert nagyon szomorúvá tennél, ha kénytelen lennék valamikor majd ellenségnek tekinteni téged!

Egyben addig is míg remélhetőleg józanul döntesz, szövetségünk nevében megkérlek, hogy küldj nekem azokból a csodás hajítógépekből néhány darabot, amikről hallottam, hogy vannak neked, amikkel Gyázsá első támadását visszaverted! Ha nem akarsz sokat küldeni, elég lesz egy is, annak alapján a mestereim már legyártják a többit! Tudom, hogy most felszisszensz, hiszen épp az imént írtam, hogy nem mondtam le városod meghódításáról! De gondolj bele, legkésőbb akkor, amikor már nagyon sok várost meghódítottam, úgyis be tudom venni Habedát, ha nincsenek ilyen hajítógépeim! Ellenben megígérem, hogy amikor majd esetleg ellenségekké leszünk, teellened nem fogom soha használni a tőled kapott hajítógépeket, azokat sem, amiket ennek alapján gyártatok majd, még akkor sem, ha te ezeket használod ellenem! Erre isteni szavamat adom!

Még valami: ne hidd, hogy nélküled nem tudom bevenni Zsepezt. Be tudnám venni. Elég lenne ehhez összeterelnem Dzampó harcosait és Toftból is iderendelni harcosokat, Negolár küldene nekem, ha kérek. Ezek, saját harcosaimmal, be tudnák venni Zsepezt, bár sok lenne az áldozat. De bevennék. Én azért fordulok hozzád hajítógépekért, hogy kevesebb legyen a véráldozat!

Nevető Tűz sokat gondolkodott, hogy mit tegyen. A szíve hevesen dobogott. Pedig nem is nézte sokáig Zardán festményét, ellenben a levelet húszszor is elolvasta, mielőtt egyáltalán összehívta tanácskozni Vipó nénét és Kappít.

Legfőbb bizalmasainak egyértelmű volt a véleménye.

– Nem szabad, hogy a fegyverünket ellenség kezébe adjuk! – mondta Vipó néne.

– Soha nem lehet megbízni egyetlen férfi szavában sem igazán! – mondta Kappí is. – Egészen biztos, hogy ha másképp nem tudná elfoglalni Habedát, igenis beveti ellenünk azokat a hajítógépeket! Legfeljebb talál valami ürügyet rá, hogy miért nem kell betartania az ígéretét! Megteheti, hiszen őrült: azt hiszi, hogy ő a legfőbb isten!

– Ez a Zardán minden, csak nem őrült! – ellenkezett Nevető Tűz. – Ő pontosan tudja, hogy nem isten, csak fenntartja a látszatot, hogy a tömegek könnyebben elfogadják az uralmát! S véleményem szerint ez nem is neki jutott az eszébe, hanem Ízilájnak, mert a felesége, tudjátok, diászilisz maetiszpa! De épp én, aki szintén diászilisz maetiszpa vagyok, pontosan tudom például azt is, miként lehetett az a halottfeltámasztás Gigliorában!

– Ez mit sem változtat azon a tényen, hogy a fegyverünk erősebbé tenné őt, éppen miellenünk! – mondta határozottan Vipó néne.

– Nem igazán! Az a hajítógép semmi mást nem tud kilőni, csak szálfákat. Azok pedig nagyszerűek a hajók ellen, de szerintem nem sokat érnek várak ellen! Hiszen a várat nem vékony hajópalánk, hanem vastag kőfal övezi! Ha megszegi is az ígéretét – bár nem hiszem, hogy megszegné! – lődözhetne a városunkra azokból a hajítógépekből évszámra, nem sokat ártana vele!

– És a flottánk?!

– Nekünk is lennének ilyen gépeink. Már vannak is! És különben sem vennénk nagy hasznát a hajóinknak akkor, ha Zardán már az egész környéket elfoglalta. Akárhogy is, de két eset van: Zardán vagy meghódítja, ha nem is a Völgyet, de legalábbis a környéket – ez egyáltalán nem lehetetlen! – és akkor valamiképpen ki kell egyezni vele, ehhez pedig jó alap, ha nem lesz barátságtalan irántunk, amiért megtagadjuk tőle a hajítógépeket; vagy pedig nem sikerül meghódítania a környéket, de akkor nekünk sem kell félni tőle, tehát akár adhatunk neki hajítógépeket is! – mondta Nevető Tűz. – Vagyis én amondó vagyok, hogy amíg csak lehet, kerülni kell vele a konfliktust. Jó lenne valami olyan megoldásra jutni, hogy ne törjön ki köztünk háború! Őrizzük meg a rokonszenvét, ez szerintem nagyobb erő, mint a hajítógépek! Régen rossz, ha már csak azok a masinák védenek bennünket!

– Ellenzem! – mondta Vipó néne.

– Én is ellenzem! – mondta Kappí.

Ennek ellenére Nevető Tűz küldött egy hajítógépet Zardánnak.

Zardán ügyes mesteremberei a küldött mintapéldány alapján csináltak több efféle hajítógépet, s ezekkel felszereltek néhány hajót. Nem sokat: mindössze hármat. Ebből állt ugyanis Dzampó teljes flottája, ami legalább egy kicsit alkalmas volt folyami csatározásra! Ezért is nem támadhatta meg eddig Zardán hajókkal a zsepezi hajókat. Azok többen voltak és nagyobbak.

Most már azonban megfordult a helyzet. Az újfajta hajítógépekkel felszerelt hajók egykettőre szétlyuggatták Zsepez minden hajóját, s így megszűnt az utánpótlási útvonal a folyó felől is. Nem is lehetett ennek más következménye, mint hogy Zsepez lakosai belátták: rövidesen éhen halnak!

Azt meg nem akarták. Inkább engedelmesen behódoltak, küldöttséget menesztettek Zardánhoz, hogy megadják magukat, és az égvilágon mindenbe beleegyeznek, csak az életüket kímélje meg!

A küldöttségbe ráadásul csupa nőt küldtek Zsepezből. Köztük a zsepezi király leányát is, aki pedig igazán csudálatos szépség volt! S még fiatal, tizenöt éves, természetesen szűz. Nagyon sajnálta, hogy nem tud olvasni, mert eddigre mindenkinek feltűnt, hogy Zardán nem szívesen okoz kellemetlenséget nőknek, pláne ha azok okosak, és épp ezért is állt nőkből e követség. Zsepezben nagyon remélték, hogy Zardán szívét a sok nő látványa meglágyítja.

Zardán rögvest közölte e követséggel, hogy azzal, hogy mindegyikük nő, semmire se mennek.

– Ez nagyon átlátszó próbálkozás – mondta – és felesleges is, mert enélkül is pontosan ugyanúgy döntenék! Megígérem, hogy minden lakos életét megkímélem. A puszta életeteket. De csakis azt, semmi mást! Ennyit ígérek. Mást nem! Ha ebbe nem egyeztek bele, akkor példát statuálok, és borzalmasat, mert már úgyis dühös vagyok a hosszas ostrom miatt: a városból minden férfit megöletek, a nőket egy héten át katonáim szabad prédájául hagyom, s utána mindegyiküket eladom rabszolgának! Elmehettek!

Zsepez lakói nem tehettek mást, beleegyeztek Zardán feltételeibe. Lerombolták a kapukat elzáró falakat, és a hadsereg bevonulhatott.

Zardán azonnal intézkedett. Először is külön választotta a szabadokat a rabszolgáktól. A rabszolgák ennek örültek, sejtették már, hogy mi lesz a dolog vége, s valóban: Zardán visszaadta a szabadságukat. A város szabad férfilakosságával már nem volt ilyen kegyes. Minden harcképes lakost rabszíjra fűzetett, és elküldte őket Habedába. Közöttük volt maga Zsepez királya is, és teljes családja, bizony még a csodaszép királylány is! Nem lágyította meg Zardán szívét a szépsége!

Egyéb nőket viszont nem küldött rabszolgának Zardán.

A rabszolgák újabb menetét megint Lúria vezette.

– Nincs már pénzem rabszolgákat venni! – szólt majdnem siránkozva Nevető Tűz. – Még az előzőkből sem tudtam mindet eladni! És ezek rengetegen vannak!

– Csakhogy ez neked egy fotodba sem kerül! – mosolygott Lúria. – Ez mind egy szálig Zardán isten ajándéka neked, királynő, hálából a hajítógépért! Továbbá aranyneműeket is küldött neked az én isteni uram! Hallotta, hogy uralmad kezdetén pénzbeli nehézségeid voltak, és leszedetted az összes nemesfémdíszt a palotád faláról – most ő szedette le ugyanezt a zsepezi palotáról, s mindet elküldte neked. Vagy legalábbis nagy részét. Az én uram kegyes, haragjában félelmetes, barátságában nem szűkmarkú!

– Ajándékát köszönöm – mondta Nevető Tűz –, bár sokkal viszonozni nem tudom! Nincs értelme, hogy aranyat küldjek annak, aki épp arannyal ajándékozott meg! De a múltkor urad küldött nekem egy festményt önmagáról, s mostanára elkészült egy festmény rólam. Szeretném, ha elvinnéd neki!

– Örömmel! Remélem ez annak kezdete, hogy hamarosan barátnőmként üdvözölhetlek, mint aki szintén az én isteni uram felesége vagy!

– Nono! Erről szó sincs!

– Még.

– Később sem! És csodálom, hogy nem vagy féltékeny!

– Miért lennék?! – ámult Lúria. – Mi, az Ő feleségei, nem bánjuk, ha szeretett urunk bármelyikünkben is kedvét leli, hiszen csakis örülhetünk az Ő örömének! Az a lényeg, hogy megbecsüljön bennünket, szeressen bennünket, s ezt bőséggel megkapjuk tőle, sőt: még tisztel

is, ami pedig határtalan csoda, mert a férfiak nem szokták tisztelni a nőket! Legfeljebb a hetérákat, de gyakorta még azokat sem, s még ha igen, akkor is csak alig-alig! A férfiak senkit nem szoktak tisztelni, aki gyöngébb náluk! De Ő – *más*! Még ha nem volna is szép vagy gazdag vagy akár okos sem volna, soha el nem hagynám őt, mert ezt soha senkitől meg nem kaphatom! De tudom persze, hogy ezt te nem érted, királynő.

– Tévedsz! – mondta komolyan Nevető Tűz. – Irgalmatlanul nagyot tévedsz! Nem is sejted, hogy mennyire megértelek, és milyen mélyen átérzem a szavaid jelentőségét! – és olyan komolyan meredt Lúriára, hogy az szinte megijedt. De mielőtt kérdezősködhetett volna, Nevető Tűz elmosolyodott, s így szólt:

– Nézzük meg azokat a kincseket.

Lúria megmutatta neki. Nevető Tűz elámult a roppant mennyiségen.

– Ugyancsak bőkezű a te urad, és ugyancsak üres lehet a zsepezi palota most!

– Hát igen, az igaz, hogy a palota most üres, de engem nem zavar! – vont vállat Lúria.

– Téged? Talán inkább Zardánt!

– Őt sem, de engem sem.

– De hát miért fontos az, hogy téged zavar-e?

– Tulajdonképpen nem fontos, bár sokan azt hiszik, hogy fontos is lehetne: ugyanis én vagyok Zsepez királynője! Vagyis, még nem, de akkortól, hogy visszajöttem tőled!

– Micsoda?! Hogyhogy te vagy Zsepez királynője?!

– Már hogyne lehetnék! Zardán isten természetesen azt tesz meg királynak vagy királynőnek, akit csak óhajt!

– Na, de egy nőt?!

– Nevető Tűz, ezt épp tőled ki magad is nő vagy, igazán nem vártam!

– Félreértesz, énnékem igazán semmi kifogásom a nők uralma ellen, de azt is tudom, miként vélekednek az ilyesmiről a férfiak!

– Csakhogy Zardán isten elsősorban nem férfi, hanem isten! Te nem láttad őt a túlvilágon a maga isteni valójában!

Nevető Tűznek erről ugyan megvolt a maga véleménye, de annak elmondása helyett így szólt:

– Én aztán igazán nagyon örülök neki, ha ilyen szomszédom lesz, mint te, Lúria! – és barátságosan megölelte.

Lúria azonban kibontakozott a karjaiból, s kissé szomorúan így szólt:

– Ne ölelgess, Nevető Tűz, mert nem akarok aljasnak tűnni önmagam szemében!

– Hogyhogy?!

– Nem akarom, hogy később, jelképesen bár, de azt a kezet kelljen megütnöm, mely valaha megölelt! Mert ne feledd: bár békét szeretnék, de ha Zardán isten elrendeli, ellened támadok! Nekem ő adta vissza az életet, s az övé vagyok! Tudom, te nem hiszel ebben. Még azt is tudom, sejtem, mit hiszel, mert okos nő vagyok: biztos úgy gondolod, valami csalafintasággal csak megmentett. Ez nem igaz, én tudom, hogy valóban feltámasztott, de még annak sincs jelentősége, ha valóban így történt. Még ha itt és most azonnal bebizonyítanád valahogyan azt, hogy Zardán nem isten, ha magad mutatnál nekem valami ügyes bűvésztrükköt, mondván,

hogy íme, ez volt az a csel, amivel Zardán becsapott minket, hogy azt higgyük, hogy a túlvilágon jártunk, az sem számítana szikrányit sem, mert akkor is neki köszönhetem az életemet, és ezért amíg csak lélegezni tudok, az ő érdekeit szolgálom! Csak egy szavába kerül, s a kínhalált is vállalom érte! Én lennék a legboldogabb, ha nem kéne ellenségeskednünk, Nevető Tűz, mert igazán megkedveltelek, de ennek csak egy útját látom: ha mindenben beleegyezel Zardán isten feltételeibe!

Nevető Tűz nagyot sóhajtott.

– Megértettem, Lúria! Remélem, sokáig barátnők maradunk! De hogyhogy nem egy férfit rakott oda királynak? Hiszen úgy tudom, van neki még egy fitestvére is!

– Igen, ez igaz. Sőt, tulajdonképpen meg is ígérte neki, hogy kap egy saját várost. Csakhogy Vuldegár az utolsó pillanatban meggondolta magát! Kicsinyellte a várost, tudod! És talán jó hír neked, Nevető Tűz, hogy Zardán isten még csak meg sem haragudott rá ezért eleinte, sőt azt mondta, hogy nagyon örül, amiért Vuldegár felmenti őt az ígérete alól, hogy az első két városból rögvest kapjon, mert különböző okok miatt helyesnek tartotta volna e várost másnak adni, méghozzá egy Szigmilla nevű nőnek, ki nemrég a felesége lett, tudod, megmentette az életét az én uramnak...

– Akkor Zardán nem is isten, ha meg lehet menteni az életét! Különben hallottam az esetről.

– Zardán igenis isten, de ezen most ne vitatkozzunk... tehát azt mondta, hogy jó, kap majd akkor Vuldegár egy nagyobb várost valahol a környéken! És akkor Vuldegár megkérdezte, hogy nem lehetne-e Habedát?! És ekkor Zardán nagyon dühös lett, s kiabálni kezdett, pedig az neki nem is igazán szokása, azt kiáltotta, hogy Habeda az ő dolga, és senki ne emlegesse, majd ő eldönti, hogy mi legyen Habedával! És erre Vuldegár behúzta fülét-farkát, s olyan alázatosan pislogott Zardánra, mint egy megvert kutya, még meg is görnyedt, és alig bírta eldadogni, hogy akkor lehetne-e talán Gyázsá?! S erre Zardán megenyhülten azt mondta, hogy ez nem kívánság alapján megy, de majd meglátja, egyelőre nem mond erre nemet! Vuldegár erre megvidámodott, s úgy volt, hogy Zsepez királynője Szigmilla lesz, de aztán mégsem így lett, mert Szigmilla, akinek szintén az életét mentette meg az én isteni uram, annyira szereti őt, hogy nem akar elszakadni tőle, követni akarja minden hadjáratba, tehát kijelentette, hogy ő sehol nem akar királynő lenni, ne is kényszerítse erre Zardán, mert akkor azonnal öngyilkos lesz! Erre megkérdezett engem Zardán isten, hogy akarok-e én Zsepez királynője lenni, én úgyis jól érthetek ehhez, mert ha nem is királynő, de királyné már voltam, s én beleegyeztem! Hát így esett ez, királynő!

Nevető Tűz szíve úgy dobogott, hogy félt, Lúria is meghallja annak hangját. Ha Zardán dühös lett, mert valaki Habedára ácsingózik, az nagyon-nagyon jó jel! Lámcsak, igaza volt az ő női megérzésének, hogy a legszilárdabb védelem: Zardán barátságának a megőrzése!

Lúria távozása után Nevető Tűz maga elé hívatta Zsepez egykori királyát, valamint annak feleségét, Trakancilla királynét, és leányát, a szépséges Xít.

– Hát, gondolom ezt nem vártad volna, hogy valaha még énelőttem állsz majd fogolyként! – szólt elégedetten, a királyt szemlélgetve. – Emlékszel még, milyen leveleket irogattál nekem? Hogy takarodjak a trónról? Hogy csaló vagyok? Hogy nem való nő fejére korona? Hogy majd idejössz a seregeddel, és jól elfenekelsz? Mit gondolsz, most mi lesz a sorsod?

A király vállat vont.

– Nem tudom, mire vagy olyan büszke! Nem te, egy nő győztél le, hanem Zardán! S hogy mi lesz a sorsom, nem is lehet kétséges: lefejeztetsz! Bukott királyokkal ez szokott történni! Persze az sem kizárt, hogy halálra kínzol. A nőktől minden kegyetlenség kitelik!

– Tévedsz! Bár akadnak kegyetlen nők is, de a nők többségére igazán nem az a jellemző! Sokkal inkább a férfiak szoktak kegyetlenek lenni! Hadd halljam, te nem ugyanazt tetted volna velem fordított esetben, amit az előbb említettél? Te nem fejeztetnél engem le?!

– Nem. Nem azonnal. Előbb még megerőszakoltalak volna! – mondta bátran a király, Nevető Tűz szemébe nézve.

– Látod! – sóhajtotta Nevető Tűz. – Én legalább ezt nem tehetem meg veled!

– Felséges úrnőm, könyörgök! Kegyelmezz meg nekünk! – kérlelte őt Xí.

– Azt teszem. Senki más nem tenne ilyesmit, de én valóban nő vagyok, s ha lehet, jólelkű! Megkegyelmezek nektek. Nem öletlek meg benneteket, még apádat sem. Mind rabszolgának lesztek eladva!

– Hadd legyen egy utolsó kívánságom! – kérte erre gyorsan a király.

– Nem biztos, hogy lehet, de halljam!

– Én azt kérem, hogy légy valóban kegyes hozzám: ne kegyelmezz meg!

– Hogyhogy?!

– Nem akarok rabszolga lenni! Királyként éltem, királyként akarok meghalni is!

– A halált választod az élet helyett?! Jellemző a férfiakra! Igazi férfi vagy!

– Köszönöm az elismerést! – bólintott Nevető Tűz felé udvariasan a király.

– Ezt nem dicséretnek szántam, te hülye! – tört ki bosszúsan Nevető Tűz.

– Hogy ezt nem érted, az híven bizonyítja előttem, hogy valóban nem vagy méltó a trónra, s nem vagy uralkodónak való! Nem gondolkozol királyhoz méltóan! – mondta a király. – De nem haragszom rád: nem tehetsz róla! Most már látom, nem kellett volna olyan leveleket írnom neked, mert valójában rendes nő vagy, jólelkű, de épp ez az: nő vagy! Csak nő! Nem értesz meg, s ez is bizonyítja, hogy nő fejére nem való korona!

– Te egy átkozott bolond vagy! Figyelj, én lefejeztetlek, ha akarod, nem kerül nekem semmibe sem, úgyis régóta unatkozik a hóhérom, de jól gondold meg, és ne tégy nekem szemrehányást a túlvilágon!

– Ellenkezőleg, megköszönöm! Nagy kegyet gyakorolsz vele irántam! Fogalmad sincs, milyen érzés volna király létemre rabszolgának lenni! Már ez az út is idáig pokoli gyötrelem volt, súlyosan megalázta királyi méltóságomat!

– Felséges úrnőm... – szólt gyorsan Xí.

– Igen?

– Nem lehetne esetleg, hogy elengedj bennünket, csak úgy, szegényen, de szabadon?

– Hagyd abba a könyörgést, leányom! – szólt gyorsan a király. – Ne is igyekezz rábeszélni erre a királynőt! Tudni sem akarom, mit mondana erre! Nem akarom a hontalan vándoréletet sem, az is megalázó volna! Királyként éltem, királyként szeretnék meghalni! Ha ezt megadja nekem, ünnepélyesen bocsánatát kérem, amiért bántó leveleket irogattam neki, bár azt a véleményemet továbbra is fenntartom, sőt még inkább, hogy egy nő, az nem való uralkodónak!

Elvesztettem a trónomat, s nem is lehetek már soha sehol király, hát jobb nekem a halál! Igazán semmit nem tehet értem a legjobb akarattal sem ez a Nevető Tűz, legfeljebb, hogy rangomhoz méltó kivégzést rendez!

– Milyen az? – kérdezte kíváncsian Nevető Tűz.

A király roppant gőggel húzta ki magát.

– Természetesen olyan, ami illik egy királyhoz! Vörös bársonnyal bevont dobogóra kell állítani a rönköt, amire a fejemet hajtom, maga a rönk is legyen bársonnyal betakarva, hogy fejem ne a durva fához érjen, amikor ráhajtom a nyakamat, ne kötözzék meg a kezemet, főleg ne a lábamat, elmegyek én magamtól is a vérpadra, a durva hóhérlegények ezért ne is érintsenek a piszkos kezükkel, mert az megalázó, a kivégzéshez viselhessem királyi ruhámat, sőt a korona is lehessen a fejemen az utolsó pillanatig, hogy lehulló fejemmel együtt hulljon az is a mélybe, és természetesen a hóhérok is öltözzenek teljesen tiszta ruhába, egy merő feketébe, vörös kámzsával az arcukon! S ha még a hóhérbárd is olyan lenne, hogy arannyal bevont a nyele, akkor igazán tökéletes lenne az utolsó örömöm! Ó igen, és a legfontosabbat nem mondtam el: lássanak minél többen, legyen ott a város teljes lakossága, ha lehet, mert halálommal így bizonyságát adom annak, hogy igazi király ment a halálba, megőrizve ősi családom méltóságát az utolsó pillanatig!

– Aha, tehát nagy felhajtást akarsz, lássanak sokan! Gondolom én is!

– Nem ellenzem, hogy ott legyél, de nem is számít sokat, ott vagy-e! Hiszen nem vagy igazi uralkodó, s tudom, hogy úgysem érzed át a pillanat jelentőségét!

– Jól van, te akartad! Legyen, ahogy kívánod! – szólt Nevető Tűz, és hívta a hóhért. S amikor az belépett, intett a királynak:

– Mondd el neki, milyen kivégzést óhajtasz magadnak!

A király elmondta. S ahogy a hóhér hallgatta a királyt, arca ragyogni kezdett a boldogságtól. Ő bezzeg átérezte a pillanat jelentőségét! Mekkora dicsőség! Egy igazi királyt fejezhet le! Hej, de kevés hóhér mondhatja ezt el magáról! Hát még ilyen ünnepélyes körülmények között! Ez lesz élete, pályafutása csúcspontja!

S mert a király látta, hogy a hóhér mennyire el van ragadtatva ettől, barátságosan szólt hozzá:

– Látom fiam, te megértesz engem! Intézkedj, ne húzzuk az időt!

– Intézkedj csak! – intett Nevető Tűz is. – Vidd ezt az őrültet, hadd legyen meg az öröme!

S a hóhér intett most a királynak, hogy menjen előre, s vigyázott, nehogy hozzáérjen. Hiszen tudta, nem kell szökéstől tartania, márpedig ha megérintené, az megalázná a király méltóságát!

Amikor elmentek, Nevető Tűz megkérdezte a két zokogó nőt:

– Akarja-e valamelyikőtök követni ennek a bolondnak a példáját? Milyen sorsot akartok magatoknak?

– Szegény férjem! Szegény szerencsétlen férjem! – zokogta a királyné. – Milyen nemes jellem! Milyen méltóságteljesen ment az utolsó útjára! Mennyi méltósággal vállalja a sorsát!

– Elég legyen ebből! – csattant fel Nevető Tűz. – Ha azt hiszitek, hogy egy könnyet is ejtek érte, tévedtek! Ez a sors, amit ő állítólag „méltósággal” vállalt, *nem lett volna kötelező*: én felkínáltam neki az életet! Ő nem nemes jellem, még csak nem is bátor, mint azt valószínűleg hiszitek, hanem *hülye*, s mindamellett gyáva is! Nem merte vállalni a kihívásokat, inkább a

halálba menekült! Mert úgy van ez, hogy ő, épp mert király volt, még soha életében nem dolgozott semmit, semmi hasznosat nem tett, vagyis eddig nem is élt, mert az élet lényege az, hogy szülessen valami a kezünk alatt, hogy dolgozzunk, akár kezünkkel, akár eszünkkel, eddig ő ezt nem tette, tehát nem is élt! Nem élt, csak létezett! Mint egy szikla, vagy más élettelen tárgy, vagy mint legfeljebb egy növény! Most kezdődött volna el a számára az élet, de ő inkább a halálba, a nemlétbe menekült előle! Tehát értéktelen, silány ember volt, s ezen nem is akart változtatni!

– Szegény férjem! – zokogta a királyné.

– Ha annyira sajnálod őt, követheted ám a példáját! Meg te is! – nézett Xíre Nevető Tűz.

– Nem, nem, én, izé, ha lehet inkább az életet választanám! – szólalt meg gyorsan a királylány.

– Végre egy okos döntés! És te? – kérdezte a királynétól Nevető Tűz.

– Én... én is... – válaszolta a királyné még mindig szipogva.

– De – szólt megint Xí – nem lehetne mégis szabadon elmennünk? Szegényen, de szabadon?

– Épp ti, annak a családja, aki az ellenségem volt?

– Hidd el, teljesen ártalmatlanok vagyunk! – bizonykodott Xí. – És sem én, sem anyám soha nem is ártottunk neked! És nem haragszom rád, csöppet sem, hidd el, nincs bennem bosszúvágy! Nem te foglaltad el Zsepezt, hanem Zardán, és apámat is a saját kívánságára fejeztetted le! Nyugodtan elengedhetsz bennünket!

– Nem erről van szó. Nem félek tőletek. De mennyivel vagytok ti különbek, mint az a rengeteg egyéb fogoly, akik Zsepezből most rabszolgának lesznek eladva?!

Nagy csend telepedett a teremre. Végül hirtelen a királyné szólalt meg, a fejét majdhogynem büszkén vetve föl:

– Igazad van Nevető Tűz, semmivel sem vagyunk különbek! Különbek, azok nem vagyunk! Ellenben – *nők vagyunk*!

Most egy darabig Nevető Tűz sem szólalt meg, s amikor már majdnem megszólalt, Xí megelőzte:

– És tényleg nem ártottunk neked soha. Azokat a borzasztó háborúkat mindig a férfiak vívják! Mindig! Kivétel nélkül! Lám, te is, hogy koronás fő lettél, csak védekezni igyekszel, nem támadni! Gondolj arra Nevető Tűz, hogy ha nem éppen királynő lennél, ha más lenne Habeda királya és te csak valami követséggel érkeztél volna Zsepezbe, talán kiváló barátnőkké is lehettünk volna! Én igazán semmiről sem tehetek, de édesanyám sem! Kérlek szépen!

Nevető Tűz szeme elfátyolosodott, s ezt maga sem hitte volna magáról. Ő, a hetéra, pláne papnő, mindig az eszére kell hallgasson, sosem a szívére! Különben sem a szív az érzések központja... és mégis: Xí szavai most nagyon mélyen érintették. Arra gondolt, ha Zardán megelégedne az eddigi hódításaival, vagy ha esetleg még legfeljebb négy-öt várost foglalna el a környéken, s nem lennének olyan nagy tervei, hogy az egész Völgy kell neki, akkor nem kéne tartania tőle. Akkor lehetne ő és Zardán meghitt jó barátok. Akár... akár valóban lehetne a felesége is. Vagy a szeretője. Nincs abban semmi rossz vagy szégyenletes. Legalábbis ő, aki hetérának készült, nem lát ebben semmi kivetnivalót!

Valóban igaza van Xínek. A háborúkat a férfiak indítják. De hiszen ezt mondta Vipó néne is, vagy ilyesvalamit, amikor kitalálta, hogy apránként meg kéne szerezni a nőknek a hatalmat!

– Jó. Én elengedhetlek titeket – mondta –, de csak nem gondoljátok, hogy úgy is sokáig maradhattok szabadon?! Túl szépek vagytok, még te is, királyné, hát még te, Xí! Egykettőre elkap benneteket valaki, s megint csak rabszolgák lesztek! Ráadásul semmihez nem értetek, tehát még ha szabadok maradtok is, mindössze kurvák lehetnétek, bár neked, Xí, mert úgy hallottam, szűz vagy, még az ágybeli dolgokat illetően sincs semmi tapasztalatod! Mégis, abba beletanulhatnál. De az, hogy mindennap mással, sokakkal, szerintem jobban megalázna téged, mint ha a rabszolgája leszel egyvalakinek, aki viszont rendesen bánik veled!

– De te olyan jólelkű vagy, Nevető Tűz... lehetne-e, hogy nagylelkűségedből kiteljék valami legalább mégoly aprócska hivatal itt a palotádban?! Boldogan lennék legcsekélyebb udvarhölgyed is! – kérlelte őt a királyné.

Nevető Tűz azonban határozottan intett a kezével.

– Erről szó sem lehet! Tudjátok meg, hogy udvarhölgy már csak azért sem lehet egyikőtök sem, mert nincsenek is udvarhölgyeim! Egyetlenegy sem! Nem tartok ingyenélőket! Él néhány barátnőm itt a palotában, akiket sokan udvarhölgyeknek neveznek, de valójában ők nem udvarhölgyek, hanem valóban barátnőim, s amellett, hogy barátnők, fontos feladatokat is ellátnak! Bár viszonylag gazdag királynőnek mondhatom magamat, meglehetősen egyszerű életet élek, még öltöztetőnőim sincsenek! És amint látjátok, jószerivel ékszerek sincsenek rajtam! Nem szokásom a hivalkodás sem!

– De azt látom, hogy Zardán ízlése szerint öltözöl, egyszínű a ruhád, tiszta narancssárga... – szólt Xí.

– Aztán mi közöd hozzá, ha így vagy úgy öltözöm?! S tudd meg, az egyszínű ruhákat nem is Zardán találta ki, hanem egy Szigmilla nevű nő, a felesége, bár akkor még nem is volt a felesége! Ez a ruha azért van rajtam, mert tetszik, mert a színe a Napot juttatja eszembe, vidámságot, melegséget sugall, és semmi köze Zardánhoz! Ha Zardánnak akarnék tetszeni, feketébe öltözöm!

– Bocsáss meg királynő, természetesen úgy öltözöl, ahogyan akarsz... – rebegte ijedten Xí.

– Örülök, hogy kegyes vagy és megengeded! – vetette oda ridegen Nevető Tűz, és bár Xí egy szót sem mert szólni, de Nevető Tűz hirtelen hangulatváltozása miatt teljesen biztos volt benne, hogy Nevető Tűz igenis Zardán miatt öltözött egyszínűbe. Talán reméli, hogy ennek híre eljut a hódítóhoz. Vajon szereti Zardánt, vagy csak fél tőle?!

– Valami egészen csekélyke hivatalt... – könyörgött tovább édesanyja, a királyné. – Hiszen Toft királyának két lánya és felesége is nálad van, tudom jól!

– Nem! Minek is hivatal nektek, amikor még olvasni sem tudtok!

– Megtanulnám hamar!

– Nem. Még akkor sem, ha már most is tudnátok olvasni. Egészen más a ti esetetek, mint Toft nőié. Toft elfoglalásában egyáltalán semmi szerepem sem volt, és Toft királya sem volt velem ellenséges viszonyban. Ám Zardánnak küldtem újfajta hajítógépet, amit az jól is tudott használni ellenetek! Semmiképp sem bízhatom meg bennetek annyira, hogy a palotába fogadjam bármelyikőtöket is!

– Ártalmatlanok vagyunk! – siránkozta Xí.

– Nem vagytok azok. Megmérgezhetnétek.

– Eszem ágában sincs! – mondta gyorsan a királyné.

– De igenis lehet, hogy van eszed ágában. Lehet persze, hogy valóban nem. Én azt hiszem, kilencvenkilenc százalékig biztos lehetek abban, hogy nem tennétek ilyet. De ott az a maradék egy százalék, és nekem drága az életem, mert csak egy van belőle! Nagy könnyelműség volna benneteket a palotába engedni!

– De hát tudom, hogy Zardán idővel a hajítógéped nélkül is elfoglalta volna Zsepezt, hiszen már három város erejét is bírta! Miért is haragudnék rád?! Még meg is értem, hogy nem akartad kihívni magad ellen a haragját! – érvelt kétségbeesetten a királyné.

– Ez mind igaz, de akkor sem bízom bennetek! Ne is beszélj erről többet, ez szilárd és megmásíthatatlan döntésem! Nincs helyetek a palotában, de még azon kívül sem a palota szolgálatában!

– Nagyon szépen kérlek, tedd, hogy ne legyünk rabszolgák! – könyörgött tovább a királyné.

– Leszel inkább szabad kurva? Végül is unom már a könyörgésedet! Legyen nektek: visszaadom a szabadságotokat, de aztán ne engem szidjatok, ha az első erősebb fickó az árokpartra dönt benneteket, aztán amikor jól kiélvezte magát rajtatok, rátok teszi a rabszolgabilincset! Vagyis a szabadságotokat csak akkor őrizhetitek meg, ha olyan városban maradtok, ahol törvény tiltja a rabszolgaságot! Ilyen város pedig nem sok van: tulajdonképpen egyedül csak az én városom, Habeda, és azok, amik éppen Zardán uralmát ismerik el! Vagyis Zsepez, de ott nem hinném, hogy Lúria királynő szívesen látna titeket, aztán Toft, és semmi más! Még Dzampóban is vannak rabszolgák, gondolom azért, mert Zardán óvakodik beleszólni apja uralkodásába. Tehát marad a számotokra Habeda vagy Toft! S feltételezem, hogy Toftba nem mentek szívesen, mert nem igazán kedvelitek Zardánt! Megint csak ott tartunk hát, hogy az én városomban szeretnétek élni! De el kell szomorítsalak benneteket: rengetegen menekültek ide Habedába özvegyek és árvák Toftból és Zsepezből meg különböző falvakból, mert a háborúban sok férfi esett el, s ezen menekülő nők igencsak nagy számban kényszerültek rá, hogy a gyönyörszakmából éljenek meg! Tehát itt Habedában, hiába vagy csinos, Xí, de nagyon nehéz lesz megélned a testedből, mert óriási a túlkínálat! Valójában olyan nagy a túlkínálat, hogy újabban még művelt, képesített hetérák sem jönnek Habedába már, csak akkor, ha már rögvest olyan szándékkal érkeznek, hogy nem a testükből élnek meg, hanem szeretnének fontos hivatalt betölteni nálam! Tehát jóindulattal tanácsolom, jobban jártok, ha megbékéltek a rabszolgasággal! Szépek vagytok, talán még feleségül is vesz benneteket új gazdátok...

– Miért ne mehetnék férjhez szabadon? – kérdezte a királyné.

– Miből élsz meg addig? – kérdezte Nevető Tűz.

– Azt remélem, talán meglágyíthatom nemes szívedet annyira, hogy addig valami kis alamizsnát juttass nekem, épp csak annyit, hogy éhen ne haljak! Nem kell soká! Ígérem, nem húzom az időt, és feleségül megyek nagyon hamar valakihez!

– Leszel valaki földműves, valaki nemrég felszabadított rabszolga felesége?!

– Ha nagyon muszáj! Még az is jobb, mint rabszolgának lenni!

– Hát jól van, nem bánom! Azt hiszem adtál egy ötletet! – nézett tűnődve a távolba Nevető Tűz. – Azt hiszem segíthetek a sorsod elrendezésében, de semmiképp sem ingyen! Lehet, hogy hasznomra lehetsz!

– Bármit vállalok, Nevető Tűz!

– Nono! Ne feledd, hogy nem vagyunk egyenjogúak, sőt soha nem is voltunk! Te sosem voltál királynő, csak királyné – én azonban most is királynő vagyok, míg te már nem vagy királyné!

A megszólításom tehát a számodra ez: királynő! Sőt: *királynőm*, mert elvárom, hogy magad is a királynődnek tarts, ha a városomban vagy a környékén fogsz élni!

– Parancsodra, királynőm!

– Jól van. Tehát: ugye azért jobban örvendenél neki, ha nem valami nyomorúságos, szegény fickó venne feleségül téged, hanem egy olyan, aki művelt is a lehetőségekhez képest?

– Természetesen királynőm!

– Jó. Akkor halld, hogy mit találtam ki: versenyt fogok hirdetni! De nem ügyességi, hanem tudásversenyt!

Az ötlet nem volt rendkívüli. Gyakran rendeztek egymás közt versenyeket a hetérák Vipó néne iskolájában. Dormilla ötlete csak annyiból volt új, hogy most férfiaknak akarta megrendeztetni azt.

– E versenyen – mondta – kiderül, hogy melyik férfi a legokosabb a városban, e férfi díja pedig te leszel, az egykori királyné! Vélhetően rengetegen lesznek, akik megtiszteltetésnek érzik majd, hogy egy valahai királyné a feleségük! S így az is biztosítva lesz, hogy megbecsül téged, jól bánik veled! Nekem ebből az egészből az lesz a hasznom, hogy így a férfiak figyelmét a művelődésre irányítom, lesz becsülete a tudásnak, a tanulásnak! A második helyezett díja pedig te leszel, Xí!

– Én... énnekem lenne egy nagy kérésem! – szólalt meg habozva Xí.

– Kérni lehet, aztán majd meglátom, hogy teljesítem-e.

– Én arra kérlek királynőm, velem ne így legyen! Nem szeretnék díj lenni. Hanem ha lehetséges volna, hogy elintézd nekem, hogy felvegyenek, de ingyen, mert fizetni nem tudok, egy hetéraképzőbe...

– Mit beszélsz leányom! Te, egy királylány...

– Már nem az! – nézett szigorúan a királynéra Nevető Tűz. – És nem tűröm, hogy beleszólj leányod döntésébe, mert ha megteszed, oda a jóindulatom irántad!

– Bocsáss meg, de kérlek gondolj bele, hogy mire készül: hiszen hetérának lenni, az olyan... olyan...

– *Milyen?!* – kérdezte villámló szemekkel Nevető Tűz. Bár e szemek nem is annyira villámlóak voltak, inkább jegesek. Nem illettek hozzá: hogy is férne össze a Tűz és a jég! De Zsepez egykori királynéja mégis úgy érezte, menten megfagy a vér benne Nevető Tűz nézésétől.

Nem értette miért ilyen dühös a királynő. Nem tudta, hogy Nevető Tűz, aki képzett hetérának mondhatta magát, nagyon rossz néven szokta venni, ha valaki megvetően nyilatkozik a hetérákról.

Nem válaszolt hát a királyné semmit, de mert Nevető Tűz továbbra is merően nézett rá, végül ezt motyogta:

– Bocsáss meg... én nem szóltam semmit...

– Remélem is! – azzal Nevető Tűz Xíre nézett. – Hetéra akarsz lenni? Jól meggondoltad? Miért akarsz az lenni?

– Megmondom őszintén, nem tettem le róla, hogy valaha még palotában éljek! S mert királylány, királynő nem lehetek, egyetlen esélyem erre az, ha majd valamikor királyné leszek!

Egy király felesége pedig leginkább vagy egy másik király leánya szokott lenni, vagy egy művelt hetéra! Én király leányának máris vallhatom magamat, még ha nincs is már apámnak királysága, sőt élete sem sokáig; ha emellé még jó hetéra is leszek, akkor szerintem nagyszerű esélyeim vannak rá, hogy elérem a célomat! Hiszen szép is vagyok!

– Ez a legjobb hetéráknak sem könnyű!

– Igaz, de én nem futamodom meg az élet kihívásai elől, mint édesapám!

– Kissé idős vagy már hozzá, tudod!

– Nagyon fogok igyekezni! Csak félek, mert nincs pénzem, hogy megfizessem a tandíjat! Ezért kérlek rá téged, hogy segíts rajtam, királynőm! Tudom, hogy te különösképpen párt-fogolod éppen a hetérákat, nemcsak azokat, akik városodba jönnek, de még külön magad is hívtál ide sokakat! Sőt, hetéraiskola is nyílt Habedában, a te védnökséged alatt!

– Ez igaz – gondolta Nevető Tűz. Az iskolát természetesen Vipó néne nyitotta.

– Számot vetettél azzal, hogy a hetéraiskolában sokakkal kell egyesülnöd majd, s később is szabad hetéraként ez lesz a dolgod, ami ilyen értelemben mutat bizonyos hasonlatosságokat a kurvák munkájához? Nem érzed ezt majd megalázóbbnak, mint hogy valaki felesége légy?

– De igen – ismerte el őszintén Xí. – Viszont nekem az a célom, hogy egy király felesége legyek, s ezért mindenre hajlandó vagyok! Még ha nem is érem el a célomat, akkor is valószínű, hogy gazdag leszek.

Nevető Tűz csak nézte merően Xít, hogy a leány már majdnem megriadt, pedig igazán nem voltak Nevető Tűznek rossz szándékai. De fülében szinte hallani vélte egy icipici kislány egykori szavait, amint büszkén magyarázza Vipó nénének, hogy ő majdan egy király felesége szeretne lenni!

Ez a kislány természetesen önmaga volt. Lám, hogy ismétli magát a sors, a történelem!

Még akkor is, ha Xí már igazán nem kislány.

– Jól van! – szólt hirtelen. – Megmondom Vipó nénének, aki itt a hetéraiskolát vezeti, hogy vegyen fel téged ingyen! Megteszi, ha én mondom neki. De azt is megmondom neki, hogy kegyetlen iramot diktáljon neked a tanulásban, mert nagy lemaradást kell behoznod! A többiek már végzősök abban a korban, amiben te most vagy, ezért, érted?! És azt is meg-mondom neki, ha nem lesz megelégedve veled bármiért is, szívfájdalom nélkül rúgjon ki, mert nem elkényeztetett királylánykát akarok, hanem művelt hetérát! És ha kirúg, meg sem kérdezlek, hogy hogy volt – mint volt, mert én megbízom Vipó néne szavában, tehát abból indulj ki, hogy mindig neki van igaza! Teljesen mindegy, hogy mit parancsol, azt meg kell tenned ellenkezés nélkül, mert én nem neked fogok hinni úgysem, hanem neki! Ha ki leszel rúgva, nem is érdekelsz, és férjet sem keresek már neked, mehetsz amerre látsz!

– Megértettem királynőm! Köszönöm szépen!

Trakancilla királyné csak csóválta a fejét, nagyon nem tetszett neki, hogy a lánya hetérának megy. Ő azon kevesek közé tartozott, akik egyáltalán nem voltak elragadtatva a hetérák műveltségétől, az ő felfogása szerint azok tulajdonképpen semmi mások, mint udvariasan beszélő, tiszta, nagyon szépen felöltözött, kicicomázott kurvák. Azok. Luxuskurvák azoknak, akik képesek a megfizetésükre. De a kurva akkor is kurva marad, ha díszruhába bújik!

Mindenesetre nem szólt. Nem mert szólni. Ez a Nevető Tűz kétségtelen igencsak védi a hetérákat, mindenki tudja, állítólag maga is olyan művelt mintha hetéra lenne, és meg is mondta, hogy ne merjen szólni!

Márpedig Trakancilla úgy gondolta, ha szégyen is, hogy lánya hetéra lesz, annál is nagyobb szégyen volna, ha ő maga züllene kurvává! Inkább ki sem nyitja a száját, csak keressen neki egy jó férjet Nevető Tűz!

De jaj, akkor is, az ő leánya! Hiába született királylánynak... ha hetéra lesz, akkor is kurva marad... mert a kurva akkor is kurva, ha király volt az apja... sőt még akkor is kurva, ha korona kerül a fejére...

Összerezzent. Miért is jutott ez a gondolat az eszébe?! Hiszen ez nem lehetséges! Ez képtelenség! Nem lehet, hogy Nevető Tűz... vagy mégis?!

És hiába igyekezett nem gondolni erre, mert ez veszélyes gondolat volt, de mélységesen szilárd meggyőződésévé vált, hogy az a Nevető Tűz az igazi, az Bícs király leánya, aki Gyázsában van, mint Gangellár felesége. És ez a másik itt Habedában egy felkapaszkodott hetéra kell legyen! Azért pártolja annyira a hetérákat is, azért tud olvasni... Kész csoda, hogy miként szédítette meg Bícs királyt, de lehet, hogy az öreg Bícs már bolond kissé.

Volt annyi esze, hogy e véleményét senkinek el ne mondja. Még a saját lányának sem!

A nagy tudásversenyt nem azonnal rendezte meg Nevető Tűz. Elvégre fel kellett készülni rá, hogy kellő visszhangja legyen, hiszen őt nem is az érdekelte elsősorban, ki lesz Trakancilla férje, hanem hogy Habeda polgárai, sőt talán nem is csak azok, kedvet kapjanak a művelődésre, vagyis sokat beszéljenek erről!

Két hónappal későbbre tűzte ki az idejét. Az április végére esett, amikor már elég jó az idő ahhoz, hogy a nagy piactéren mindenki összegyülekezzék, akit majd érdekel ez a dolog, a versenyzők is és a nézők is.

Jó időpontot választott. Nemcsak meleg volt akkor már, de még éppen a szokásos nyári torzsalkodások előtt is. Zardán király téli hadjárata ugyanis valami egészen szokatlan, rendkívüli esemény volt, igazán a legöregebbek sem emlékeztek még ilyesmire, hogy valaki télvíz idején foglaljon el egy várost – sőt kettőt!

Hát még hogy meg is tartsa azokat!

Zardán katonái mindenesetre valóban istenítették királyukat. És tréfásan azt mondogatták, hogy Zardán isten a világ legnagyobb hazudozója, mert amikor a Minden Istenek Ünnepe előtt olyasmiket mondott nekik, hogy mindegyiküknek tud bőséges munkát és megélhetést nyújtani, akkor csak a legfontosabbat hallgatta el: hogy ők lesznek a világ legfélelmetesebb hadserege, s hogy nemcsak megélhetést nyújt nekik, de világraszóló diadalokat is!

Zardán nem bánta az ilyen beszédet, még a szemébe is mondhatták nyugodtan, kiérezte belőle a szeretetet. Ez jólesett neki, bár azt mindig kihangsúlyozta, hogy nem szeretetet vár el a katonáitól, hanem engedelmességet, mert a szeretetet ő a feleségei között keresi!

És azt is mondogatta nekik, hogy várjanak még azzal, hogy ilyen meg olyan világraszóló diadal.

– Ezek itt a Licil folyásában nem is városok csak porfészkek – magyarázta – és ezt ti, akiknek többsége a Tink tó partjáról jött, pontosan tudjátok! Majd ha enyém lesz Gigliora is, akkor beszélhettek nagy diadalról, addig nem!

Erre pedig a katonák az eddigi sikerek ellenére is bizonytalanul kezdtek hallgatni. Gigliora?! Jóságos istenek! Az igazi óriásváros! Ráadásul a legnagyobb városszövetség feje, egymaga képes kiállítani akár tízezer katonát is, hát még ha a szövetségesei is csatlakoznak hozzá! És meg fogják tenni, mert tudják majd addigra, hogy Gigliora után ők következnének! Megtörténhet még az is, hogy mire a tóhoz érkeznek, százezres hadsereg vár majd rájuk!

De nem mertek ellenkezni. Zardán azt nem tűrné, és hátha most is igaza van... vagyis lesz...

Egyes-egyedül csak az nem tetszett nekik, hogy nem zsákmányolhatnak szabadon, s hogy nem tarthatnak rabszolgákat. Ezt Zardán is tudta, számos tisztelője akadt, aki kéretlenül is elmondta neki a hadseregben folyó pusmogásokat. Így aztán Zardán egy szép napon összehívta őket, s így szólt hozzájuk:

– Ugye szeretnétek, ha a sikereink sorozata töretlen maradna?!

Persze, hogy szerették volna, s ezt most nem győzték bizonygatni neki.

– Hát akkor hallgassatok rám! Én jobban tudom, hogy mi kell ehhez! Messze nem vagytok ti olyan okosak, mint én, aki még a betűk titkait is ismerem! Le merem például fogadni, hogy nem értitek, miért nem engedem a lakosság lemészárlását, vagy hogy legalább jól megerőszakoljatok ott minden nőt, meg hogy miért nem tarthattok rabszolgákat! Azt kérditek magatokban: „Miért is nem engedi ezt Zardán isten?! Mert ez a Zardán egy remek isten, de úgy még sokkalta jobb lenne! Hát miből állna neki, hogy legalább azokat, akiket úgyis rabszolgának ad el, azokat szétossza közöttünk! Még Zádor város felépítése is sokkal hamarabb menne, nem nekünk kéne emelgetni a nehéz sziklákat! Ebben bizony nincs igaza Zardán istennek, vagy buta, hogy ez nem jut az eszébe, vagy nem is akar nekünk igazán jót! Hej csak volna valaki, aki merné ezt a szemébe mondani!”

– Ugye így van, ilyesmiket gondoltok?! – kérdezte Zardán szigorúan a katonáitól, és végignézett rajtuk összevont szemöldökkel.

Azok nem válaszoltak, de elsápadtak.

– Haha, féltek ám mi, rusnya csőcselék! Jól is teszitek, mert én az isten még a gondolataitokat is látom! – majd mély lélegzetet véve így szólt:

– De nem haragszom rátok. Megkönnyebbülhettek. Ostobák vagytok, de ez nem a ti hibátok. Nem baj, hogy ostobák vagytok amíg engedelmeskedtek, s az ostobaságon is segítünk majd nemsokára. De most nem arról akarok beszélni veletek, hanem kegyes leszek, s bár igazán nem kötelességem, de felvilágosítalak benneteket arról, hogy miért nem lehet úgy, ahogy szeretnétek! Mert értelme vagyon annak, amit elrendeltem! Tudjátok mi?! Nem tudjátok?! Nem baj, épp most akarom megmondani! Minden parancsomnak egy értelme vagyon: a vagyon!

Mert egyvalamit nem tagadhattok: igaz, hogy kevesebbet gyilkolhattok, mint más háborúkban, igaz, hogy erőszakolni éppen semmit és senkit nem erőszakolhattok, igaz, hogy rabszolgáitok sincsenek – de ugye, hogy mindegyikőtöknek sok-sok pénzt adtam már eddig is?! Ugye, hogy amikor épp nem dolgozik vagy pihen Zádorban, hanem elmegy egy kis szomszédolásra Zsepezbe, Toftba vagy akár sőt főleg Dzampóba, akkor nem kell fogához verni a garast?! Ugye, hogy ott már szinte úrként érezheti magát bármelyikőtök, akármilyen megvetett kolduskénti jött is hozzám?!

Bármilyen furcsa legyen is a számotokra, ez jelentős részben annak köszönhető, hogy Toftot, az első várost úgy foglaltam el, ahogy azt tettem! Mert megmondom én nektek, mi lett volna, ha úgy foglalom el azt, ahogy azt ti szerettétek volna! Ha ott a lakosság nagyját megölitek, a

másik részét megtartjátok rabszolgának, akit mégis ott hagytok, azok közül a nőket megerőszakoljátok, a város házait meg felgyújtjátok, akkor az igaz, hogy néhány napig remekül kiszórakozzátok magatokat, de ennek nemcsak az lett volna a következménye, hogy Negolár öcsémnek nem lenne királysága, mert az a legkisebb bánatom volna, annyit sem érdekelne, mint egy szúnyogcsípés! Ha csak ezen múlik, hagyom, hogy minden a ti kedvetekre legyen! Hanem ennek igencsak drága árát fizettétek volna meg éppen ti, derék legényeim: azt, hogy a következő város, Zsepez lakosai a végsőkig harcoltak volna! Talán még a nők is fegyvert ragadtak volna a kezükbe, az utolsó pillanatban! Hiszen minek is adták volna meg magukat, amikor azzal semmit sem nyernek! De így tudták, ha megadják magukat, megbízhatnak az ígéretemben, hogy megmarad az életük, hiszen tudták, hogy Tofttal is kíméletesen bántam! Azt tudták és meg is mondtam nekik, hogy velük nem leszek annyira kíméletes, mert hiszen nem adták meg magukat azonnal, de így is több kíméletre számíthattak, mint ha harcolnak, s mint más hódítótól! A jó hírem tehát könnyű győzelmet hozott nektek! De a jó hírem a ti kezetekben van, hogy megtartsátok a parancsaimat! Igazán beláthatjátok, hogy igazam van, gondolom, ha biztosak vagytok benne, hogy az ellenség úgyis megöl benneteket, ti sem adnátok meg magatokat, mert reménykedtek benne, hogy az utolsó pillanatban mégis sikerül meglógnotok, vagy legalábbis bosszúból igyekeztek minél többeket magatokkal vinni a halálba!

Katonái bizonykodva morogtak. Úgy néz ki, megint csak igaza lesz ennek a csavaros eszű Zardán istennek!

– És ez bizony azt jelentené, hogy sokkal nagyobbak lennének a veszteségeink! S lehet, hogy a halottak közt lennél te, meg te és te, vagy akárki! Vagy ha nem halsz meg, megnyomorodol! És én szeretlek benneteket, s azt nem akarom! De még mást is mondok! A végső csata előtt, amikor látják a lakosok, hogy minden veszve van, lehet, hogy még az is eszükbe jut, hogy elrejtsék sőt megsemmisítsék az összes kincset! Hát kell az nektek?! Hallottam én már olyanról, hogy egy körülzárt városban a férfiak minden kincset megsemmisítettek, a házakat felgyújtották, az összes nőt és gyereket megölték, végül kirohantak, s az utolsó szál emberig harcoltak, iszonyatos veszteséget okozva a támadóknak, akik közül minden három emberből kettő elesett, s így akik életben maradtak, azoknak sem lett semmi hasznuk! Még nők sem! Rabszolgák sem! Nem egy várost foglaltak tehát el, csak egy üres romhalmazt! Hát ilyen győzelmet akartok?! Mert bolond az az ember, aki a vérontásért harcol, és nem a zsákmányért!

Most már ellenben tudják minden környező városban, hogy én egészen másképp harcolok. Tudják, hogy a nőknek tulajdonképpen semmi félnivalójuk sincs, ha behódol a város, és ezért még az is lehet, hogy a férfiaknak ők maguk tanácsolják, hogy adják meg magukat! És a férfiak is tudják, hogy igazság szerint semmit nem vesztenek vele, ha behódolnak, mert csak a király lesz más, és a palotában a hivatalnokok, tehát csak az udvari népségnek van félnivalója, nekik nem! Biztosak lehettek benne, nagyon nem szívesen harcolnak majd ezek után ellenünk! Győzelmeink könnyűek lesznek! Még az is megtörténhet, hogy a rabszolgák fellázadnak majd a városban, ha az ellen akar állni nekünk, mert tudják, hogy ha én győzök, ők szabadok lesznek! Minden városban tehát rengeteg szövetségesünk van!

Aztán, hogy miért nem lehetnek a tiétek azok, akik úgyis rabszolgáknak adatnak el... Erre is könnyű a válaszom. Nem is egy oka van ennek!

Először is, kétféle rabszolga van: férfi és nő! A rabszolgák télen alig hajtanak hasznot, csak zabálnak! A női rabszolgát legalább ágyba dughatjátok, a férfiakkal még azt sem lehet!

Katonái hangosan nevettek. Mikor a kacaj lecsendesedett, Zardán folytatta:

– Etetni viszont kell mindkettőt! Őrizni is, mert a rabszolga legszívesebben állandóan szökdösne! S közben az urát meg is lophatja, sőt meg is ölheti, utóbbit akkor is megteheti, ha nem szökik, s ti talán egyiket sem akarjátok! Mindemellé kilesheti a titkainkat, hogy miként gyakorlatozunk, milyenek a fegyvereink, s én nem akarom, hogy az ellenségnél is elterjedjen a mi hadviselésünk! Ugye ti sem akarjátok, hogy az ellenségeinknek is gépkatonái legyenek?!

Egetverő helyeslés tört ki a katonák torkából.

– Na csak azért! De még valamit mondok! Amíg mi elmegyünk majd valahová harcolni, a rabszolgák fellázadhatnak! Azt akarjátok, hogy megöljék feleségeteket-gyermeketeket, s mire győztesen hazatérünk, egy kiégett, elpusztult Zádor fogadjon bennünket?! Mert a rabszolgák veszélyesek! És én azt akarom, hogy ti harcosok legyetek, harcoljatok, s ne kelljen nagy részeteket mindig itthon hagyni, a rabszolgákat őrzendő!

Ami a nőket illeti, a nő úgyis inkább csak arra kell nektek, hogy néven nevezve a dolgokat, jól megdugjátok! Márpedig kétféle nő van, akivel ezt meg lehet tenni: feleség és nem feleség! Feleséget adtam nektek, kettőt is, ha meg más nő kell, van pénzetek bőven, hogy lassanként már nem is kurvákat, de hetérákat is meg tudtok fizetni, bár azok még nem is valók nektek, okos emberekhez illenek azok! De már ezt is megengedhetitek magatoknak, még ugyan nem állandóan, de alkalmanként már efféle örömöket is élvezgethet közületek az, aki akarja!

– Én voltam már hetérával – kiáltotta az egyik legény –, de igazán nem volt valami nagy dobás! Énekelt, táncolt, de azt egy libapásztorlányka is tud, aztán meg beszélgetni akart velem, de kiderült, hogy sokkal okosabb nálam, s kínosan éreztem magamat, és amikor végre levetkőzött, kiderült, hogy az ő lyuka is ugyanolyan, mint bárki más nőé, éppen csak beillatosította magát ott alul is! És mi pénzt elkért! Azért fél évig lehettem volna a legjobb kurvákkal!

Zardánnak ugyan teljesen más volt a véleménye a hetérákról, soha el nem cserélte volna a legalsóbbrendű hetérát sem akár ötszáz kurvára, de nem csodálkozott rajta, hogy a műveletlen katona így vélekedik. Ezeket csak a minél több dugás érdekli. Most viszont igyekezett kihasználni ennek előnyét.

– Látjátok, aki akarja, annak még hetérára is telik! De ez még mindig nem minden, mert én azt szeretném, ha ti még ennél is sokkal gazdagabbak lennétek! Ti nem szeretnétek?!

– De, de! – kiabálták.

– Akkor pedig gondolni kell rá, mi lesz, ha a városokat teljesen kiirtjuk, elpusztítjuk! Amelyik várossal ugyanis így járunk el, azt sajnos nem tudjuk még egyszer kirabolni!

Végignézett rajtuk.

– Nem értitek? Egyszerű pedig! Mit gondoltok, azért tettem meg királynak Toftba Negolárt, mert annyira szeretem? Ha akadnak köztetek Dzampóban születettek, azok talán emlékeznek rá, hogy nem volt közöttünk nagyon szívélyes a barátság gyermekkorunkban! Illett, hogy ő, mert a testvérem, király legyen, ezért lesz király Vuldegár is, de nem ez a legfontosabb! Mindenképpen kellett király Toftba, amint kellett uralkodó Zsepezbe is, és kell a többi városba is, amit meghódítok! Nekem fontos, hogy legyen ott király, és nektek is fontos, mert ők adót fognak küldeni nekem, s nem is kevés adót! Minden évben! És ez pedig olyan, mintha minden évben kirabolnánk újra meg újra mindegyik már elfoglalt várost, persze vérengzés nélkül, de ez a jó, mert így minket sem ölhetnek meg! És igaz, hogy nem lesz akkora a zsákmány, mintha egy háborúval mindent elszednénk a lakosoktól, de sok kicsi sokra megy, és ezért semmit nem kell tennünk, csak ülni ölbetett kezekkel, és persze az kell, hogy megkíméljük a lakosságot! Mert jegyezzétek meg: döglött polgár nem adózik! Minél több embert öltök meg

egy városban, annál kevesebb adó jön onnan a következő évben meg az azutániban meg mindegyik évben, ezt jegyezzétek meg! Akad köztetek olyan, aki tartott már tyúkot? Mert az tudhatja, hogy okos gazda nem vágja le a jól tojó tyúkot! Ezért védem az ellenséges város lakosait amennyire csak lehet: miattatok! És ezért is szabadítom fel ott a rabszolgákat! Azok ne a régi uraiknak dolgozzanak, hanem maguknak, mint szabad emberek, mert akkor ők is adóznak majd nekem! Mert én abból tudlak titeket fizetni, amit én kapok kézhez! Minél többet kapok, annál többet adhatok nektek is! És legyetek nyugodtak, nem sokat tartok meg magamnak! Az lehet, hogy sok a feleségem, de ugye ez az egyetlen luxus, amit megengedek magamnak?! Hát láttok rajtam ékszereket például?! Aranyból van tán a bilim vagy a kanalam?! Ugye, hogy nem!

– Éljen a nagy Zardán isten! – kiáltotta valaki.

– Nem azért mondtam, hogy éljenezzetek, élek anélkül is. Tehát értitek most már, hogy mit miért teszek! Ahol én vagyok az úr, ott csak ne tartson senki rabszolgákat, mert a rabszolgatartó nem dolgozik, én meg azt akarom, hogy mindenki dolgozzék, mert csak az fizethet adót! Jól véssétek a szavaimat az eszetekbe! És amelyiktek túl hülye ahhoz, hogy ezt a sok mindent megjegyezze, annak legalább az férjen a fejébe, hogy nem baj, ha nem érti, csak tegyen mindent úgy, ahogy én parancsolom!

Zsepez meghódítása után Zardán egyelőre nem hadakozott többet télen, sőt még késő tavasszal sem, hanem építtette tovább városát, Zádort. S emellett mást is tett: tovább fejlesztette a hadseregét! Már mindenkinek, akit arra alkalmasnak tartott, tudott falanxfegyverzetet adni, sőt, már embere is több volt, mert megérkezett hozzá néhány elkésett koldus vagy más szegénylegény, akik Zardán isten szavára keltek útra, de a környező falvakból, városokból is sokan jöttek hozzá, a sikerei miatt, hogy ők Zardán isten alattvalói szeretnének lenni. Akadtak ezek között erős férfiak is, akik katonai sikerekre vágytak, s legfőképpen jó zsoldra.

Zardán megkérdezte mindegyiket, tudják-e, hogy valószínűleg a saját szülővárosuk ellen is harcolniuk kell majd valamikor?

Azt válaszolták, hogy ez őket nem érdekli, ott a hazájuk, ahol jól élnek. Erre Zardán befogadta őket. És hadserege minden tagját kiképezte a falanxhadviselésre. És régebbi emberei áldották őt, és az újak alig várták, hogy Zardán elvigye őket is valami jó kis háborúba. S egyszer valaki azt találta ki, hogy amikor Zardán elébük állt, nem éljenzéssel köszöntötték, hanem ezzel a kiáltással:

– Hu! Hu! Hu! Hu! – és bár most nem mentek sehová, de minden „hu”-kiáltásnál a földhöz csapták, csak úgy helyben, a jobb talpukat. Zardán nagyot nevetett, tetszett neki az ötlet, s elrendelte, hogy maradjon ez az ő köszöntésének. A legényt pedig, aki ezt kitalálta, megtette kapitányának. Úgy hívták a legényt, hogy Trévi.

Annyi esze persze volt a környező városoknak, hogy sejtsék, Zardán ezt a jókora hadsereget fel is akarja majd használni valamelyikük ellen! Talán több város ellen is! Mert most már kezdték komolyan venni azt a szállingózó mendemondát, hogy Zardán magát tartja az egész Istenek Völgye királyának, minden várost meg akar hódítani. Nem hitték, hogy sikerülne neki; de nem akarták, hogy ha csak néhányat hódít is meg, ám ők ezek közt legyenek. S megijedtek, nem tagadható; így aztán apránként felkereste Zardánt Uezok és Laszáte követe is, hogy ők tulajdonképpen megfontolták újra a kérdést, és rájöttek, hogy eddig tévedtek, mert bizonyos náluk levő régi dokumentumok alapján a Kék Völgy igazság szerint mindig is Dzampóé volt, az ősi dzampói tulajdon, nekik tehát semmi kifogásuk ellene, ha Zardán, Vordan király fia, ott

várost épít! Egyben szeretnének Zardánnal meleg baráti kapcsolatot fenntartani, szívesen kötnének vele szövetséget, vagy legalábbis megnemtámadási szerződést!

Zardán azt üzente vissza, hogy barátságról szó sem lehet, mert neki nem barátok kellenek, hanem alattvalók! Amennyiben elismerik Uezok és Laszáte királyai, hogy ő, Zardán a legfőbb uruk, amennyiben bevezetik városukban és falvaikban Zardán minden törvényét, s vállalják, hogy a később esetleg meghozandó törvényeit is megtartják, amennyiben megfizetik a megszabott adót, úgy megmaradhatnak királynak. Ez esetben természetesen nem tarthatnak többé hadsereget sem, csak annyit amennyit Zardán engedélyez, ez pedig egyelőre városonként legfeljebb száz fő, ennyi elég a belső rendfenntartásra, hiszen rabszolgák nem lévén rabszolgalázadástól sem kell tartani. Ha ezt nem teszik meg, elkészülhetnek a legrosszabbakra!

Zardán erre a levélre nem kapott választ, de később megtudta, hogy Laszáte és Uezok gyorsan szövetséget kötött egymással.

Zardán ezzel nem törődött. Már most is erősebbnek tudta magát, mint e két város együttesen, és szükség esetén ott volt még Dzampó, Zsepez és Toft ereje is. Ráadásul Laszáte és Uezok helyzete napról-napra romlott: számos rabszolga szökött meg tőlük, hogy Zardánhoz meneküljön, s itt beálltak a katonái közé.

Történt aztán, hogy Nevető Tűz úgy látszik nem bírta ki, hogy hírt ne kapjon Zardánról, és követséget küldött hozzá, méghozzá nem mást, mint Kappít, pedig Bícs király nem is nagyon szívesen vált meg szerelmétől, ugyanis meglehetősen féltette őt „attól a zsarnok Zardántól”, ahogy ő mondta. De Kappí csak nevetett.

– Nagyon szívesen megnézem én őt magamnak, de megígérem, hogy hű maradok hozzád! Gondolj arra drágám, hogy hetérákat nemigen szoktak öldösni még más nagyurak sem, ez a Zardán pedig igazán minden módon kíméli a nőket! Nem tudok még egy olyan esetről az egész történelemben, hogy a hódító meg ne ölte volna a legyőzött város királyának feleségét és lányait, természetesen azután, hogy jól megerőszakolta őket, sőt, utána még a katonáinak is odalöki őket; igen, ez így szokott lenni; de ez a Zardán már két alkalommal is megkönyörült rajtuk! Hogy ez megölne engem, egy hetérát, aki még követ is vagyok?! Amikor még úrnőmet, Nevető Tüzet is sokra becsüli?! Ugyan már kedvesem, ilyet én még a legrémesebb álmomban sem képzelek róla!

Kappí tehát elment Zardánhoz, s arra kérte, engedje meg, hogy néhány kiválasztott habedai asszony eljöjjön Zardán völgyébe, és itt gyűjtsön a kék virágokból, mert az csak itt található az egész környéken!

– Csak úgy, ingyen? – vonta fel a szemöldökét Zardán.

– Igen, csak úgy, ingyen! – nézett rá határozottan Kappí.

– Miért engedjem meg ezt ingyen?

– Mert e virágokból olyan gyógyszer készül, ami a vajúdó nőknek segít, csökkenti a fájdalmukat, és te Zardán elég nemes kell legyél ahhoz, hogy ne a nők kínszenvedésén akarj meggazdagodni; aztán meg úgyis van már elég aranyad!

– De Habeda még nem az én városom.

– Remélem, hogy nem is lesz az – mindazonáltal akkor is nők élnek ott!

– Hm! – tűnődött el Zardán, majd ajka cinkos mosolyra húzódott, s így szólt: – Jó! Üzenem Nevető Tűznek, hogy szedhetnek a női itt akármennyi virágot. De kizárólag nők jöhetnek,

mert férfiakat, akik kémek is lehetnek, nem engedek ide, amíg Nevető Tűz el nem ismeri a főhatalmamat! Megígérem, hogy a nők itt tökéletes védelmemet élvezik, aki bántja őket, erőszakoskodik velük, annak a beleit megetetem a kutyákkal! Hanem ennek ára van: ami gyógyszert e virágokból készítenek Habedában, annak a fele az enyém! Pontosabban, az én nőalattvalóimé! Mert azok is szülnek, azoknak is kellhet gyógyír!

– Ez megvalósíthatatlan, mert nem tudod ellenőrizni, mennyit csinálunk a virágaidból, tehát mennyi annak a fele!

– Ez nem számít. Megbízom Nevető Tűz becsületességében! Ha a szavát adja, az nekem elég! Elvégre ő is megbízott a szavamban, hogy nem fogom ellene használni Doromboló Cica hajítógépét!

Nevető Tűz ennek nagyon örült. Íme, egy újabb kapocs közte és Zardán között, ami a bizalomra épül! Ó, mennyit kell fáradoznia egy okos nőnek, amíg végül magához láncol egy férfit! És milyen nehéz ez főleg akkor, ha a nő és a férfi távol van egymástól!

Természetesen szavát adta Zardánnak, sőt éppen Kappít bízta meg azzal, nehogy akár egyetlen virágocskával is többet tartson meg magának Habeda, mint amit Zardánnak küldenek gyógyszerként! Sőt, ha kétely merülne fel, inkább Zardán kapjon többet az orvosságból!

Mindazonáltal a meglepetéseknek még nem volt vége, mert kiderült, hogy Kappí nem egyedül tért vissza Zardántól, hanem vele jött Zardán két embere is: az egyik maga Zardán legkedvesebb felesége volt, Íziláj! Kíváncsi volt Habedára és Nevető Tűzre, s nem félt eljönni ide, mert hisz Nevető Tűz is az egyik legkedvesebb emberét küldte Zardánhoz.

– Azért mégis furcsa, hogy Zardán nem fél attól, hogy téged túszként tartalak itt, hogy meg ne támadjon! – nézett tűnődve Nevető Tűz Íziláj arcába. Végre láthatja ezt a titokzatos nőt!

– Zardán egyelőre nem tervezi Habeda elfoglalását! – mosolygott Íziláj. – Nem tett le róla, de általam üzeni neked, hogy a környéken Habeda lesz az utolsó város, amit elfoglal, persze csak ha addig meg nem gondolod magadat! És csak akkor, ha botor fejjel meg nem támadod, és nem is csatlakozol ellene szóló szövetséghez! Például Uezok és Laszáte mostani szövetségéhez!

– Bolond lennék! Amikor azok nem ismerik el az én uralmam jogosságát?!

– Látod, ezért is nem félt engem Zardán! Különben is megesküdött, hogy nem marad élő ember Habedában, ha bajom esik, ezúttal még a nőket és a csecsszopókat is kiirtaná! Ilyet pedig te nem kockáztatsz meg!

– Persze, hogy nem. És csak ezért jöttél?

– Nem. Kíváncsi voltam, milyen Habeda királynője! Mondd, miért nem akarsz Zardán felesége lenni? A kép alapján nagyon tetszel Zardánnak! És én nem lennék féltékeny!

– Nem hiszem, hogy ne lennél féltékeny. Az eddigi feleségei nem olyanok voltak, mint én. Mert tudd meg Íziláj, hogy bár te diászilisz maetiszpa vagy, de nem hinném, hogy elmaradok mögötted tudásban! S amint erre rájössz, félhetnék – nem Zardántól, de tőled! Meglehet úgy találnád, hogy veszélyeztetem a helyedet Zardán mellett, hogy Zardán esetleg jobban szeret engem, mint téged – és nekem, tudd meg, drága az életem!

– Merész feltételezés, hogy annyit tudhatnál, mint én! Egy diászilisz maetiszpa nemcsak a betűvetéshez ért, Nevető Tűz! S még ha tudsz is mást... Tudod, szemedbe merem mondani, én azt hiszem nem te vagy az igazi Nevető Tűz! Szerintem te egy nagyon okos és művelt hetéra vagy, aki valami csellel az igazi Nevető Tűz helyébe lépett! Tudod, túl hirtelen változott meg

az itteni királylány viselkedése ahhoz, hogy mást hihessek! Én papnő vagyok, diászilisz maetiszpa, és épp ezért nem hiszek a csodákban! De ezt nem azért mondom, hogy kellemetlenkedjem, azt sem várom, hogy elismerd, ez így igaz. És másnak sem mondom meg a véleményemet, Zardánt kivéve; neki különben már rég mondtam is. És sietve közlöm, hogy ettől még téged tartalak Habeda királynőjének, mert ha egyszer megszerezted a várost, az jogosan a tied. Zardán maga is így vélekedik, megbeszéltük ezt mi egymás közt már, ettől tehát nincs mit tartanod. Zardán szívesen lát feleségéül még akkor is, ha netán kiderül rólad, hogy akár koldus vagy rabszolga voltál korábban. És tőlem nem kell félned, mert hiszen te maradsz itt királynőnek Habedában, és csak néha találkoznál Zardánnal, amikor épp a városban jár isteni férjem! Különben sem lehetsz a vetélytársam, még ha hetéra voltál is: hiszen én papnő vagyok!

Nevető Tűz nagyot sóhajtott.

– Ne beszéljünk erről, Íziláj! Ha csak ennyi a mondanivalód, máris távozhatsz. Tisztelem és becsülöm Zardánt, de nem leszek a felesége.

– Tudomásul vettem a válaszodat, de nemcsak ezért vagyok itt. Zardán ugyanis megfigyelőnek küldött engem is, és a velem jött kapitányt, Trévit is.

– Mit akar megfigyelni? A gyógyszer elosztását?

– Dehogy! Hanem hallott róla, miként akarsz férjet keresni Trakancilla királynénak, s úgy gondolta, jó ha ezt látjuk és elmondjuk neki. De nemcsak azért, mert kíváncsi, milyen is lesz ez, hanem...

– Hát jöjjön Zardán maga, és nézze meg ő! – kiáltott fel boldogan Nevető Tűz. – Hidd el örömmel várom őt, boldog vagyok, ha láthatom őt, a nagy hadvezért, és megesküszöm, hogy bántatlanul visszatérhet a városába!

Íziláj a fejét rázta.

– Zardán talán vállalná is, de ezt én nem engedem! Ez már túl nagy kockázat volna! Különben is dolga van: hamarosan megindul délkelet felé, a Licil felső folyásának, az ottani városok ellen! De azt akarja, hogy valaki elmondhasson neki mindent, s nemcsak a kíváncsisága miatt, de mert hasonló tudásversenyeket akar rendezni a katonái közt, s így elkél a tapasztalatszerzés!

– A katonái közt? Oly sok fogoly királynéra számít?! – ámult Nevető Tűz.

– Dehogy! Hanem sok elfoglalt városra! És azokba hozzá hű királyok kellenek. Végtére mégsem rakhatja minden feleségét egy-egy város élére, mert kellenek neki is feleségek, akik vele tartanak mindenhová! Különben is sokkal több város van a Völgyben, mint ahány felesége! Hű katonáiból válogatja hát majd a királyokat, s a te ötleted, a tudásverseny azt a gondolatot ébresztette benne, hogy ő így dönti el majd, melyik katonák a legértelmesebbek, s mindig a legértelmesebbnek adja az éppen soros várost! Az első tudásversenyt mintegy fél év múltánra tervezi, meg is hirdeti majd a katonáinak, hogy addig készülhetnek, okosodhatnak, azalatt akár a betűket is megismerheti, aki komolyan gondolja, hiszen most itt a nagy lehetőség, némi kis szorgalom árán bármelyikük király lehet! De mert ilyen verseny még nem volt, elküldött engem és Trévit hozzád megfigyelőnek!

E szavakra Nevető Tüzet olyan boldogság kerítette hatalmába, hogy alig-alig bírta csak leplezni az izgatottságát Íziláj előtt. Ó, milyen sokra becsüli őt Zardán! És milyen okos férfi is ez! Azonnal belátja, ha egy ötlet hasznos, nem igyekszik bizonygatni, hogy rossz, csupán, mert nem ő találta ki, és kész máris használni! És mily sokra becsülheti őt! Azt mondta, ez

lesz az utolsó város, amit elfoglal – ez is mutatja, hogy nem nagyon buzog benne a vágy, hogy megtámadja őt! És lámcsak, mennyire jó véleménnyel lehet most róla, ha még megfigyelőket is küld hozzá, hogy ötlete működését részleteiben is tanulmányozhassa!

Nevető Tűz egészen biztos volt már benne, hogy Zardán csak fenyegetőzik, irogatja neki a morgolódó leveleket, küldi a mogorva üzeneteket, de soha nem fogja megtámadni őt.

Úgy látszik azonban mégsem tudta tökéletesen elrejteni az örömét Íziláj előtt, mert az érdekes arcú papnő-feleség így szólt:

– Úgy látom, igencsak jókedved kerekedett! Nagyra értékelheted isteni férjem figyelmét; és lámcsak, te is, mint én, egyszínű ruhában vagy, tehát a mifelénk szokásos módon öltözködöl! Talán tetszeni akarsz Zardánnak? Hidd el, én nem bánom, sőt, örvendenék neki!

– Nem így van! Egyszerűen tetszik nekem ez a ruhaviselet!

– Nálunk is ezt mondja minden nő; közben meg ha csak elmegy előttük Zardán, akár fél kilométerre is, máris kihúzzák magukat, riszálják a feneküket, és sóhajtoznak utána! – somolygott Íziláj. – Figyelj, ha hiszed, ha nem, én vagyok egyik leghűbb szövetségesed abban, hogy feleségül mehess Zardánhoz!

– Íziláj! Ezt a beszélgetést azonnal hagyjuk abba! – csattant fel Nevető Tűz. – Ha te nem volnál, lehet, hogy már rég Zardán felesége lennék; tudd meg azonban, hogy nem óhajtok megtűrt valaki lenni melletted és mellette, névtelen kis senki; jobb akkor már, ha nem egy birodalom urának vagyok a második felesége, hanem csak egy kis város fölött uralkodom, ott azonban én vagyok az első! Mert te vagy itt a lényeg, nem a többi feleség, aki nem számít: még Szigmilla, aki megmentette Zardán „isten” életét, még a szépséges Lúria sem sokat számít, annyival vagy te fontosabb Zardán számára, mint amennyivel több a Nap fénye egy világító bogár fényénél; látod, sokat tudok én rólad, sőt sokkal többet, mint hiszed! Mindazonáltal hidd el, nem kívánom a halálodat, ám nem temiattad: hanem sokkal jobban tisztelem annál Zardánt, hogy ekkora bánatot kívánjak neki! És most tényleg szó se essék erről többet!

Nevető Tűz úgy vélte, sikerült aránylag udvariasan, de határozottan lezárni ezt a témát, de Íziláj csak lehajtotta a fejét, hosszú szempillái elrejtették a tekintetét, s ezt gondolta:

– Akár hetéra akár nem, a kicsike fülig szerelmes Zardánba! Érdekes pedig! Még soha életében nem látta, sőt a festményét is csak nemrég kapta meg!

Ám hangosan csak ezt mondta:

– Úgy hallottam, holnap lesz a nagy nap! Remélem díszhelyet biztosítasz a számunkra a versenyen!

– Természetesen, sőt felkérlek benneteket, hogy vegyetek részt a zsűri munkájában is!

Íziláj elfogadta, hogy részt vesznek a zsűrizésben, aztán minden egészen másképp alakult. A zsűribe ugyanis csak Íziláj került bele, Trévi váratlanul kijelentette, hogy ő nem lehet zsűritag, ő ugyanis inkább részt vesz maga is a versenyen!

– Gondold meg! – mondta neki Nevető Tűz. – Előre közlöm veled ugyanis, hogy nem lesz esélye senkinek, aki nem ismeri a betűket!

– Én ismerem! Nem is rosszul! Tudd meg ugyanis királynő, hogy én évekig írnoknak tanultam!

– Igazán?! Akkor hogyhogy Zardán katonája vagy most? Miként lehet kedvesebb egy tanult embernek a vértől csöpögő kard, mint a tintától csöpögő lúdtoll?!

– Igazság szerint nem kedvesebb nekem, nem azért lettem katona, mert a kard kedvesebb volna nekem! Egészen más volt nekem kedvesebb: a kedvesem!

– Nem értem!

– Én, királynő, Prácelga városból származom, és ott tanultam írnoknak is. Történt azonban, hogy beleszerettem tanítómesterem lányába! Azt lehetne mondani, hogy sajnos, mert emiatt történt, hogy mesterem még a vizsgák előtt kirúgott, de nem mondom, hogy sajnos, mert örömmel emlékszem vissza arra a néhány hétre! Még ki sem derült volna az egész, de hát a leány gömbölyödni kezdett egy idő után, érted ugye... és tulajdonképpen ki sem lettem rúgva, rosszul mondtam az előbb, menekülnöm kellett... hát így történt!

– És a lánnyal mi történt?

– Úgy mesélte néhány barátom, hogy az apja gyorsan hozzáadta egy másik férfihoz.

– Várandósan?

– Ez nem volt baj, mert sajnos halva született a gyerek! Ellenben a férfi lényegesen vagyonosabb volt, mint én, akinek akkor még semmije sem volt! Most már persze biztos boldogan adná hozzám is a lányt, hiszen Zardán kapitánya, az nem csekély rang, s gazdagabb is vagyok nála, de most már másnak a felesége, sőt hallottam, hogy ikreket szült a férjének! Ezért nem is megyek feléjük, minek bonyolítsam az életüket! – vont vállat szomorkás mosollyal. – Hanem tegnap láttam a városban ezt a Trakancilla királynét, és igencsak megtetszett! Úgy vélem, jogom van részt venni a versenyen. Te, királynő, nem így gondolod?

– De igen! Miért is tiltanám meg! S bár nem fogok kedvezni neked, de őszintén örülnék, ha te nyernél! – mondta Nevető Tűz, valóban teljesen őszintén, s alig bírta elrejteni a mosolyát, úgy mulatott, milyen nagyszerű, tréfás esemény is volna, ha épp Zardán egyik tisztje nyerné meg azt a királynét, akit Zardán taszított le a trónról, akit Zardán száműzött...

Úgy sejtette, Zardán nem tiltaná meg Trévinek, hogy feleségül vegye Trakancillát. De akkor is, milyen nagyszerű beszédtéma volna! Milyen humoros, milyen szórakoztató!

A zsűriben helyet foglalt természetesen maga Nevető Tűz, aztán Kappí, Vipó néne, Íziláj, néhány kiváló hetéra, s maga Bícs király is. Xínek nem engedte meg Nevető Tűz, hogy zsűritag legyen, azt mondta, nem lenne illendő, hogy beleszólhasson anyja leendő férjének személyébe, meg különben sem ért még semmihez sem, nem tudna zsűrizni! Igaz, Bícs király még olvasni sem tudott, mostanában kóstolgatta az olvasás tudományát, Kappí tanítgatta, de nem volt igazán szorgalmas tanuló. Ellenben mégis bekerült a zsűribe, mert udvariasság is van a világon!

Kiderült, hogy rengetegen jelentkeztek! Több mint ezerötszáz férfi gyülekezett a térre, akik szerették volna Trakancillát feleségnek! Annak ellenére, hogy Nevető Tűz kihirdette azt is, hogy a palotában dolgozók, például a palota írnokai, nem versenyezhetnek, mert ha olyas-valaki nyer, még azt hihetnék az emberek, hogy előre meg volt beszélve az egész, és csak komédia volt a tudáspróba! És annak ellenére is, hogy Nevető Tűz azt is kihirdette, hogy Trakancilla királyné koldusszegény, egyetlen hozománya a szépsége és a szép ruhája!

Mégis ilyen sokan jelentkeztek.

Nevető Tűz nem ijedt meg. Mindegyiknek adott egy papírlapot, tintát, lúdtollat is, s azt mondta, hogy az első feladat nagyon egyszerű lesz: mindössze azt kéri tőlük, hogy írják le a nevüket a papírlapra!

Aztán alig néhány másodperc múlva kiküldött pár írnokot, hogy nézze meg a papírokat, s amelyik versenyzőnek ez nem sikerült, azt azonnal küldje el. A jelentkezők száma így máris mindössze háromszázra zsugorodott.

Nevető Tűz élt a gyanúperrel, hogy ezek közül is sokan nem tudnak olvasni, csak a nevük leírását tanulták meg, s most azt a feladatot adta, hogy írják le a következő mondatot: „Trakancilla királyné nagyon szép, megtiszteltetés volna számomra feleségül venni őt!”

Ez a jelentkezők közül mindössze tizenhét főnek sikerült! Annak ellenére, hogy Nevető Tűz nagy kegyesen eltekintett a helyesírási hibáktól. Akadt pedig, aki azt, hogy „számomra”, úgy írta, hogy „számra”, más meg azt, hogy „nagyon”, úgy írta, hogy „nagy ón”, vagy azt, hogy „feleségül”, úgy, hogy „felségül”!

Most következett a tulajdonképpeni igazi tudáspróba! Nevető Tűz mindegyiküket leültette egy külön kis asztalkához, s adott nekik egy-egy listát. E listákra ugyanazok a kérdések voltak felírva mindenkinek. Írásban kellett válaszolni rájuk. Legelőször is azonban a saját nevüket kellett felírni a lista tetejére.

A listán a következő kérdéseket lehetett olvasni:

1., Mi van messzebb Habedától: Gigliora, vagy a Hold?

2., Mi a leghatalmasabb isten neve?

3., Írd le a létező legnagyobb számot!

4., Melyik műveletet nem lehet elvégezni a nullával?

5., Te vagy egy palota főkertésze! Van a palotakertben egy négyszögletes tó, a sarkain egy-egy fával, így:

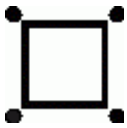

Uralkodód megparancsolta, hogy tervezz egy olyan tavat a régi helyére, aminek a területe pontosan a kétszerese a régi tó területének, továbbra is négyzet alakú, de az uralkodó négy kedvenc fáját sem szabad kivágnod, s azoknak továbbra is a tó partján kell állniuk! A fák olyan nagyok, hogy lehetetlen őket kiásni és átültetni. Rajzold le ide, miként néz majd ki a tó!

6., Lehetséges-e, hogy a világ valamelyik városában éjfél van, amikor nálunk fényes dél?

Mindössze ezt a hat kérdést tette fel Nevető Tűz, és úgy vélte, ezek nem is olyan nehéz kérdések! Igazság szerint volt nála még jó néhány lista, egyre nehezedő kérdésekkel. Úgy gondolta, majd ha túl sokan maradnak versenyben ezen első forduló után, felteszi azokat a kérdéseket is. Csodálkozva tapasztalta azonban, hogy a versenyzők ugyancsak krákognak, köszörülik a torkukat, izzadnak is jócskán, rágják a szájuk szélét, szívják a fogukat, némelyik nem átallott a szomszédja papírja felé pislogni, de semmit nem ért vele, mert az asztalok nagyon messze voltak egymástól ehhez. Minden jel arra mutatott, hogy igencsak kemény diónak találják e feladatsort!

Nevető Tűz ugyan mosolygott, de hangjában mélységes megvetés csengett, amikor így szólt Vipó néhéhez:

– Ezen a feladatsoron a te hetéraiskolád első évesei sem véreznének el, egy sem közülük! Ó, milyen ostoba is a férfinép!

Mindazonáltal odaadott egy papírlapot udvariasságból Ízilájnak:

– Itt a megoldás!

– Köszönöm, de *ennyit* még én is tudok magamtól! – mondta nem csekély gőggel a hangjában a diászilisz maetiszpa.

– Nem is azért adtam oda, de csak hogy elvihesd Zardánnak! – válaszolta gyorsan Nevető Tűz.

A megoldások természetesen a következők voltak:

1., A Hold.

2., Zadán.

3., Nincs legnagyobb szám.

4., Nullával nem lehet osztani.

5.,

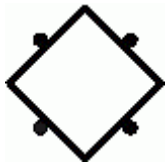

6., Természetesen lehetséges: A bolygó túloldalán.

Jó negyedórát adott a versenyzőknek Nevető Tűz, de még ekkor sem volt kész mindegyikük, s látszott rajtuk, hogy akik válaszoltak is a kérdésekre, azok is meglehetősen bizonytalanok, hogy jól sikerült-e. Nevető Tűz azonban összeszedette a papírokat, hogy értékeljék azokat. Bícs király inkább csak az ötödik kérdéshez tudott hozzászólni, mert hisz nem tudott olvasni, ám a tórajzokat láthatta. Aránylag még ez a feladat sikerült a legtöbbnek!

Nevető Tűz azt hitte, könnyű lesz az első példa, hiszen a Hold egy égitest, hogyne lenne hát sokkal messzebb, mint bármelyik város! Mégis akadt olyan versenyző, aki ezt írta:

– Nyilvánvaló, hogy a Hold van közelebb, hiszen a Holdat láthatjuk, míg Gigliorát nem!

A második kérdés volt az egyetlen, amire mindenki helyesen válaszolt, a főisten nevét mindenki jól tudta – kivéve egy versenyzőt, s az éppen Trévi volt. Ő ugyanis ezt írta válaszul:

– A legfőbb isten neve: Zardán!

Nevető Tűz nagyon gondolkodott, hogy mi legyen most! Aztán belátta, hogy Trévi, mint Zardán kapitánya, egyszerűen nem engedheti meg magának, hogy írásba adja, miszerint nem Zardánt tartja a legfőbb istennek, ha egyszer Zardán ezt hirdeti magáról! Mindenesetre Nevető Tűz feltételezte, hogy Trévi is tudja, hogy Zardán megjelenése előtt egyértelmű volt, hogy Zadán a főisten! S a zsűri tagjai úgy határoztak, hogy már csak a Zardánnal való barátság meg nem rontása végett is, emiatt nem vonnak le pontot Trévitől. Aki más kérdésekben különben meglepően jól szerepelt, még a Hold távolságára is jó választ adott!

Tulajdonképpen mindenre jól válaszolt, kivéve arra, hogy mi a legnagyobb szám! Erre ugyanis a következőt írta:

∞^{∞}

– Hát nem is tudom... – töprengett Nevető Tűz. – Elvileg nem ez a legnagyobb szám, de a csuda tudja, hogy miként kellene értelmeznünk azt a hatványt, hogy végtelen a végtelenediken... az biztos, hogy én nem tudok nagyobb számot mondani ennél!

– Én igen! – szólt azonnal Vipó néne.

– Mi az?

Erre Vipó néne ezt írta le:

$\infty^{\infty}+1$

– Aztán miként végzed el ezt a műveletet? – kérdezte tőle Nevető Tűz.

– Sehogy. De attól, hogy egy műveletet mi a tudásunk korlátozottsága miatt nem vagyunk képesek elvégezni, attól annak még van eredménye!

Végül is az az álláspont győzedelmeskedett, hogy Trévi nem válaszolt jól e kérdésre. Ez azonban nem jelentette azt, hogy kiesett volna, mert senki nem ért el maximális pontszámot: aki e kérdésre jól válaszolt, az máshol tévedett, néha nem is egy helyen. A zsűri úgy döntött, hogy a versenyzők között öten voltak, akik a legtöbb pontot érték el, ugyanannyit, ötöt a hatból, s ezek jutottak tovább a következő fordulóba. A többiek kiestek.

– Azt hiszem, ezek után felesleges még nehezebb kérdésekkel fárasztani őket! – biggyesztette le ajkát gúnyosan Nevető Tűz. – Következzék az irodalmi vetélkedő!

Ez azt jelentette, hogy megadott, nem is hosszú idő alatt az öt továbbjutó kellett, hogy költsön egy-egy szép, egy versszakos verset!

Nevető Tűz kihangsúlyozta, hogy ne is próbálkozzanak már ismert alkotásokkal, aki más tollával akar ékeskedni, azt nemcsak kiesettnek nyilvánítják, de meg is korbácsolják, mert csal! És annyi művelt hetéra van a zsűriben, sőt még Íziláj is, a diászilisz maetiszpa, hogy biztos ismer a zsűri minden létező verset!

Ez már némileg könnyebben ment nekik. De itt is elég szánalmasra sikerült némelyik alkotás. Az egyik nem is érte el a négy sor hosszúságot, csak két sort! Így szólt:

Szerelmem a tóból vizet szív,
Érette dobog e szerető szív!

Ezt nem fogadta el Nevető Tűz, mert túl rövidnek találta, s mert a rím mindössze egyetlen szótag, s az is ugyanaz a szó, annak a két jelentésére épít, hogy „szív”. Különben is, a tóból a vizet meríteni vagy kortyolni szokták, nem szívni!

Egy másik így hangzott:

Amikor bortól berúgtam,
A kutyámba belerúgtam.
A hámból én jól kirúgtam,
Még a kocsmát is szétrúgtam!

A zsűri egyhangú határozata alapján ez a versenyző is kiesett, egyrészt nem tetszett nekik a sok rugdosás, mert hisz minden rím a „rúgni” ige igekötős származékaiból állt, másrészt olyan csúnya dolog is ennyit rugdosódni!

Sokkal jobban tetszett nekik a következő vers:

Döglött szúnyog fenn a falon,
Szétlapítva. De az nagyon!
Kint a bele, kint az agya,
Nincs annak már semmi baja![5]

Ezt a verset különben éppen Trévi írta.

A negyedik ezt költötte:

Trakancilla, a szépséged megéget!
Elkövetem hát azt a merészséget,
Hogy e versben megkérem a kezedet,
Szívemből kapsz majd cserébe eleget!

Az ötödik vers így hangzott:

Kerekedik a nagy fekete felhő,
Közepében Zardán isten lovagol,
Hódítók közt bizony ő a legelső,
Előtte sok legyőzött nép kutyagol!

Zardán isten a rabszolgák barátja,
A kincseket nem önmagának gyűjti,
A szegényeket s a nőket nem bántja,
Ellenségeit maga alá gyűri!

Köpenyének kitárt fekete szárnya
Barátait erős pajzsként megvédi,
Száll a gonoszra, mint a halál árnya,
Köszönjük meg kegyességét őnéki!

– Milyen szép keresztrímes verselés, s nem is egy versszakot írt, hanem hármat! – sóhajtotta Nevető Tűz, a verset olvasván.

– Undorító ez a hízelkedés! – szólt Vipó néne, szinte köpködve e szavakat. – Biztos úgy gondolta, hogy te odavagy Zardánért, nem csoda, hogy ezt gondolta, a fél város rajtad nevet, mert egyszínű ruhába öltözöl...

– Ne beszélj így velem, gondolj rá, hogy a királynőt ócsárolod!

– Dehogy ócsárollak én, csak eszedbe idézem, hogy mi a véleményem a szerelemről! S ha százszor is királynő vagy, nem félek én tőled, szemedbe mondom az igazat!

– Ó, nem is kell félned, de hát gondold meg, hogy mit beszélsz nyilvánosság előtt, mások füle hallatára!

– Minek? Ha te az öltözködéseddel közhírré teheted, hogy kedveled ezt a Zardánt, én miért ne mondhatnám ki?! Ez a versenyző csak hízelegni akart neked, s hozzá nem is valami ügyesen, mert ennél jobb alkotásokat is olvastam már udvari költőktől!

– A keresztrímes verselés sokkal nehezebb, mint a bokorrím!

---

[5] A szerző megjegyzése: Ezt a kis verset lányom, Viola Hajnalka írta, 2000. november 28-án, az ő engedélyével közlöm.

– Akkor se válassza ezt, ha nem megy neki! Különben nem annyira a technikai részletek ellen van kifogásom, nekem főleg a téma és a hasonlatok nem tetszenek! Hogy arról már ne is beszéljek, hogy Zardán nem is szokott köpenyt viselni!

– De akkor is milyen szép az, hogy „kerekedik a nagy fekete felhő...” – szólt elábrándozva Nevető Tűz. – Igen, tulajdonképpen illene, hogy legyen fekete köpenye, és amikor az kitárulkozik két oldalra, valóban olyan lenne, mintha egy viharfelhőben lovagolna! És e vihar lesújt az ellenségeire! Igen! Nekem tetszik e vers! Azt hiszem gazdagon megjutalmazom az íróját!

– Tedd azt, de az összes istenekre drága gyermekem, nehogy ezt hirdesd ki győztesnek, mert nevetségessé válsz! Mindenki azt fogja mondani, hogy viszket a lábad köze Zardán mócsingja után, alig várod, hogy már idejöjjön s jól gerincre döntsön!

– Ez nem igaz! Te is tudod, hogy ez nem igaz!

Vipó néne nem válaszolt, csak sokat sejtetően morgolódott valami érthetetlent, majd így dünnyögött:

– Én elmondtam mindent, amit akartam, legfeljebb csak azt jegyzem még meg, hogy nekem talán a szúnyogos tetszik a legjobban!

Íziláj elképedve figyelte a beszélgetést. Bámulatos, mit megenged magának ez a Vipó nevű hetéra, akit Nevető Tűz hívott a városába! Nemcsak úgy mer beszélni Nevető Tűzzel, mint aki vele egyenrangú, de szinte úgy, mint aki felette áll! Úgy meri szólítani például, hogy „drága gyermekem”! A királynőt!

Ez pedig csak egy dolgot jelenthet... azt, amit ő Íziláj már korábban is sejtett...

– Neked melyik tetszik a legjobban, Íziláj? – kérdezte tőle Nevető Tűz.

– Mind a három egyformán.

– Nekem a szúnyogos! – szólt Bícs király. – Az olyan jópofa, van benne humor! Amelyik vers Trakancillának bókol, az olyan szokványos, ilyesmit gyakran hallani szerelmes ifjak szájából!

– A szúnyogos inkább közönséges, olyasféle, mint egy bordal a kocsmákban! Már bocsáss meg drágám! – szólt most Kappí.

Hallani lehetett még ilyen és olyan véleményeket is, végül Nevető Tűz így szólt:

– Elég! Egyszerű a kérdés! – azzal felállt, s így szólt a versenyzőkhöz, jó hangosan, mert az eddigi vitát azok nem hallhatták:

– Hárman maradtak meg: Trévi, aki a szúnyogról írt verset, Evlige, aki Zardánról írt, és Loi, aki Trakancilláról! De tényleg, milyen ismerős is ez a név, hogy Loi!

– Ismerős lehet – állt fel most a férfi is –, mert én vagyok Kucurmin város királya!

– Igazán?! – ámult Nevető Tűz. – Hogyhogy nem szóltál erről?!

– Be akartam bizonyítani, hogy képes vagyok kivételezés nélkül is megszerezni a választott nőt!

– Az azért nem biztos ám, hogy te kapod meg! Tudjátok meg, hogy a zsűriben nagy vita volt róla, melyiktek írt jobb verset! Ez valószínűleg arra utal, hogy egyformán jót írtatok. Tehetnék még fel kérdéseket, ami eldönti, melyiktek az okosabb, de úgy vélem, illendő, hogy szót kapjon maga a legérdekeltebb fél is, tehát maga Trakancilla királyné! Vagyis most felolvasom mindenkinek a verseket, hogy halljátok azokat, s azután Trakancilla királyné fog dönteni, hogy melyikteket óhajtja férjéül!

A versek meghallgatása után Trakancilla olyan halkan szólalt meg, hogy csak a közelében állók, például Nevető Tűz értette a szavát. A királyné pirult, hogy jobban sem kellett.

– Nem szokás, hogy egy nő válasszon férjet magának...

– Nem a nyavalyát! – szólt szabadszájúan Íziláj. – Nálunk is én voltam, aki Zardánt választotta, nem ám Zardán szemelt ki engem! És hacsak a szülei nem kényszerítik hozzá valakihez a leányt, úgy van az, hogy mindig a nő választ a kérői közül! Tehát ki mellett döntöttél?

– Én bevallom, nem igazán kedvelem ám Zardánt, ezt biztos sejtitek is... Aki tehát azt a zardános verset írta, az nekem nem kell... A szúnyogos nekem is tetszik, de mégis inkább Loi király felesége lennék...

– Figyelj, én megértem, hogy aki Zardánról írt, az nem tetszik neked – mondta Nevető Tűz –, de Loinál akkor is okosabbnak tartom Trévit! Loi volt az, aki azt írta, hogy szerinte Gigliora van messzebb, nem a Hold! Ugyanannyi pontot szerzett ugyan, mint Trévi, de Trévi szerintem kisebbet tévedett, mint Loi, amikor azt írta, hogy a végtelen a végtelenediken a legnagyobb szám, ellenben a holdas kérdésre jól válaszolt! Trévi okosabb! Lehet, hogy nem nagyon sokkal, de szerintem igenis okosabb!

– De őneki is Zardánhoz van köze! Zardán kapitánya! És nekem Loi jobban tetszik!

– Mert Loi, az egy király! – biggyesztette le az ajkát Nevető Tűz, és nem is tudta, most megveti-e Trakancillát vagy sem. Elvégre valaha ő is király felesége akart lenni. Bár Trakancilla egyáltalán nem azért akar újra királyné lenni, hogy álljon a buta király mellett egy okos nő... Ő csak jól akar élni... De hát igaz, minden ember jól akar élni! Miért legyen ez alól kivétel éppen Trakancilla?!

Mégis csalódott volt kissé. Úgy érezte, igazságtalanság történik Trévivel. Az az okosabb!

– De hát Loi, az ugye király... – mormogta.

– Persze azért is, de akkor is őt választottam volna, ha nem lenne király! Olyan szép, hogy rólam írt! Hogy megkérte versben a kezemet! Egyedül neki jutott eszébe, hogy rólam írjon!

Így aztán kihirdették, hogy tulajdonképpen mindhárman győztek, de mert Trakancilla csak egynek a felesége lehet, ő Loit választotta!

Másnap el is utaztak Loi városába, Kucurminba.

Trakancilla természetesen szerette volna magával vinni a lányát Kucurminba, de Xí megmakacsolta magát.

– Nem, anyám! Nem megyek veled!

– De miért?! Hiszen most már nem muszáj, hogy hetéra legyél! És szerencsére, hála az égnek, úgy tudom még szűz is vagy!

– Igen, még az vagyok! Csakhogy tudd meg anyám, hogy én szeretek, hogy is mondjam...

– Hetéra lenni? Hiszen még nem is vagy az!

– Nem, nem, hanem az iskolába járni! Hiszen már néhány hónapja oda járok! Lassan már negyed éve! Ó, anyám, ott olyan kedvesek velem! Vipó néne is! De még ez is semmi, mert a lényeg az, hogy élvezem, hogy milyen okos vagyok! Fogalmad sincs róla, hogy ezek a hetérák mennyi minden bámulatos aprósághoz értenek! Olyan csomót tudok például kötni, s nem is egyfajtát, amit soha senki ki nem bogoz! Már egészen jól hárfázok, meg van ez a doromb

nevű hangszer, az is nagyon tetszik! És te bezzeg soha nem érdeklődtél tőlem, hogy mit tanulok, hogy mit sajátítottam már el, ugye, hogy nem, mert te csak azt hiszed, hogy ott más sem megy csak a pucérkodás, a hentergés! Pedig erről szó sincs! Eddig csak vártam, hogy megkérdezz, tudok-e már valami komoly tudományt, de most látom, hogy erre várhatnék ugyan ítéletnapig is, s most elmész Kucurminba, hát most kérdezetlenül is a szemedbe mondom, hogy máris sokkal okosabb vagyok nálad, mert én máris tudok olvasni! S hozzá egészen jól! Sőt, írni is tudok, még ha az lassabban is megy, de írok már, bizony, már le tudok körmölni magamnak egy hosszú levelet is, ha nagyon akarom, s később bizonyára jobban megy majd a gyakorlásnak hála! Úgy bizony anyám, életem legokosabb ötlete volt, hogy megkértem Nevető Tüzet, lehessek hetéra, és hálás vagyok neki, hogy elintézte, mert mérhetetlenül értékesebb embernek tartom és érzem magamat már most is, mint aki voltam nem is olyan rég, hát még mennyi mindent fogok tudni, ha elvégzem az iskolát!

– Tudni fogod, miként kell *baszni*! – mondta kegyetlenül Trakancilla királyné.

– Azt is tudni fogom – vont vállat Xí. – Bár azt mondják a lányok, nem olyan nagy dolog az... És miért is ne, ha a férfiak ezért fizetnek!

– Teljesen elrontottak téged! Értsd meg lányom, én vagyok az okosabb, nem te, mert ugyan csak a véletlen segített hozzá, hogy újra királyné lehessek, de megragadtam a lehetőséget, s azt kell mondjam, ez a Loi igazán nem rossz ember! Azt mondta, nem bánja, ha odaköltözöl te is a palotába! S azt mondta, igazán a lányának tekintene téged!

– Köszönöm, de nem! – hárította el az ajánlatot Xí. – Nem mondom, ha már végzős lennék, meggondolnám a dolgot, de így nem! Ez az egyetlen lehetőségem rá, hogy művelt nő lehessek!

– De mire neked az, majd feleségül mész egy királyfihoz...

– Ha kellek valamelyiknek. De nem biztos, hogy fogok kelleni. Nem minden királylánynak jut királyfi.

– Te nagyon szép vagy!

– Akkor is előfordulhat, hogy nem jut nekem királyfi. Ne feledd anyám, hogy királyfiból kevesebb van a világban, mint királylányból, mert a királyfik szorgalmasan irtják egymást a különböző háborúkban! S még ha megkéri is valamelyik a kezemet, lehet, hogy nem fog tetszeni! S ha tetszik is, biztos, hogy máris hülyébbnek tarthatom, mint mostani önmagamat! Hát ezek a férfiak, ezek milyen szánalmasan ostobák, többségük a nevét sem tudja leírni! Láttad te is a versenyen! Ha ellenben hetéra leszek, soha nem szorulok majd rá senki kegyére sem, mert meg tudok élni önmagam, a saját képességeimből!

– De mire az neked, ha királylányként s később királynéként jól élhetsz! Hiszen én is jól fogok élni Loi mellett!

– Igen, de teljesen kiszolgáltatva Loi kénye-kedvének! Semmiben nem lehet szavad, önálló akaratod! S ez a Loi aránylag művelt, no nem nagyon, de némileg, tudja, hogy nem is kell, hogy rád hallgasson, mert sokkal butább vagy nála! A hetérákra azonban többnyire még a királyok is hallgatnak!

– Törődöm is én vele, hogy hallgat-e rám, ha jól élek!

– El is hiszem, de csak azért, mert még nem érezted soha, milyen remek, ha az ember okosnak tarthatja magát! Ha tisztában van vele, hogy rengeteg olyasmit tud, amit a legtöbben nem! De mondok olyasmit anyám, ami ennél sokkalta jobban érdekelhet téged! Méghozzá azt, hogy nem is vagyok olyan biztos ám abban, hogy sokáig leszel te királyné!

– Ugyan miért nem?!

– Hát csak azért, mert hol is van ez a Kucurmin? Ugye a Licil felső folyásánál, mi?

– Igen, na és?

– Nekem azt csiripelték a verebek, hogy Zardán mintha arrafelé akarna terjeszkedni idén nyáron!

Trakancilla királyné elsápadt.

– Lehetetlen!

– Nono! Nono! Csak ne légy ebben olyan biztos!

– De... de...

– Piszokul kellemetlen lehet újra rabszolgaságba kerülni! Igaz, hogy én csak addig élveztem ennek gyönyöreit amíg elhajtottak ide Habedába, de ennyi is elég volt! Én azt hiszem, hogy mostanában nagyon egészségtelen dolog királynak, királynénak, ilyesminek lenni ezen a vidéken, még királylánynak is, tehát nem kérek belőle! Jobb nekem hetéraként, azokat Zardán nemcsak nem üldözi, de még pártolja is! Tehát minden istenek legyenek veled, anyám, de én maradok itt, csak azt kívánom, hogy komor jóslataim ne valósuljanak meg! – azzal Xí megcsókolta anyját, s már ment is vissza az iskolába, hogy le ne késse a délutáni tanórákat.

Zardán pedig valóban délkelet felé indult meg május első heteiben, a Licil felső folyása felé! És hogy ezt tette, annak nem is egy oka volt. Ám ezen okok egyike sem abban volt keresendő, hogy ő megint ki akarta volna túrni szegény Trakancilla királynét a jólétből!

A legfontosabb oknak azt találta, hogy Dzampó után a Licil folyón felfelé már nincsenek igazi nagyvárosok. Akkora, mint Dzampó, még akadt néhány, de ezekből sem sok. Ellenben ezekhez a városocskákhoz jó pár falu tartozott. Zardán úgy gondolta, ezeket könnyen behódoltatja, s akkor már senki nem támadhatja hátba, mert már egy igazi országa lesz itt a Licil völgyében, s már csak egy irányba kell hadakoznia: északnyugat felé, hogy kiterjessze a hatalmát a Völgy többi részére.

Aztán, bolond az a király, aki nem a könnyebben megszerezhető zsákmányt szerzi meg először, ami kevesebb kockázattal jár! Márpedig ezek a városok gyöngébbek voltak, mint Uezok, Laszáte – vagy éppen Habeda!

Arra is időt akart adni Nevető Tűznek, hogy meggondolja magát. Minek háborgassa a rokonszenves királynőt, amikor másfele is hódíthat még!

Mindemellé pedig történt, hogy épp két-három nappal a habedai tudáspróba előtt követ érkezett hozzá Prácelga városból. Az ottani király, Nyímor azt üzente neki, hogy ő kész elismerni Zardán király főhatalmát, még istenségét is, bevezeti és betartja Zardán összes törvényét, megfizeti az adót is, amennyiben megmaradhat királynak, és Zardán megvédelmezi őt! Utóbbit igen gyorsan kéne, mert már évek óta tart a háborúskodás közte és néhány más város között, amelyek egyesült erővel megtámadták, eddig még csak-csak tudta magát tartani valahogy, de óriásiak a veszteségek, alig maradt katonája, s az állandó háborúskodás miatt élelmiszertartalékai is szinte mind kifogytak, ha tehát idén is beszorítja őket az ellenség a városfalak mögé, nemigen lesz más választásuk, mint hogy éhen haljanak, vagy megadják magukat! Tehát jöjjön Zardán, és segítsen!

Zardán úgy gondolta, ez igazán nagyszerű alkalom egy város megszerzésére! Uezok és Laszáte támadásától nem kell tartania, azok most félnek. Sőt, Habedára ácsingóznak! Meg-

keresték Zardánt a követeik, hogy mit szólna egy szövetséghez: hódítsák meg együtt Habedát! Zardán visszaüzente, hogy azt ő egyedül is meg fogja hódítani – Uezokkal és Laszátével együtt!

De most még nem azok ellen vonult. Prácelgát megszerezheti most ingyen, ha meghódít egypár más várost, ami úgyis szándékában áll! Tehát előre délkeletre!

Az nem zavarta Zardánt, hogy Prácelga meglehetősen messzire esett tőle. Volt útközben több más város is. Egy szép napon megindult a seregével, s olyan gyorsan haladt, hogy három nap alatt megtett bő kétszáz kilométert, ami igazán bámulatos teljesítmény volt a szűk hegyi utakon! Olyan gyorsan érkezett a következő város alá, az egyik alkonyi órában, hogy mire azok észbekaptak volna, Zardán első csapatai már a kapu alatt álltak. Azoknak a kaput bezárni sem volt idejük, az első néhány harcos tudta tartani azt, amíg az erősítés megérkezett, akkor aztán benyomultak a kapun, a falanx alakzatba fejlődött, s megindultak előre a királyi palota felé!

Nem is lehetett vitás, hogy győznek. Győztek is, méghozzá jóformán emberáldozat nélkül. Nem harcoltak szívesen ellenük az emberek, csak a palota testőrsége fejtett ki komolyabb ellenállást, mert tudták, hogy ők Zardán uralma alatt nem maradhatnának testőrök, Zardán nem bízna bennük. De a palotát így is elfoglalták. Zardán sebtiben lefejeztette a királyt, a király tizenéves fiát is, ettől eltekintve azonban egyáltalán senkit nem ölt meg, sőt, még csak rabszolgának sem adatott el! Azaz, kivéve a király feleségét és lányát. Azokat elküldte Nevető Tűznek, hogy tegyen velük, amit akar. Ez szép és nemes hagyomány, méltó rá, hogy ápoljuk!

Zardán később megtudta, hogy Nevető Tűz is a jól bevált módszert választotta, és egy újabb tudásversenyen szerzett férjet az exkirálynénak és a lányának is. Ez a királylány nem akart hetéra lenni...

S mert ez, hogy királynékat lehet nyerni tudásversenyen, szinte már valóban hagyomány lett a városban, s mert sokan számot vetettek azzal, hogy Zardán még nagyon fiatal, az Istenek Völgyében ellenben sok város van, mindegyiknek van királynéja és általában nem is egy királylánya... ezért a városban a férfiak egyszeriben lázasan kezdtek neki tanulni! Egyre-másra jelentkeztek írnokiskolákba, sőt néhány hetéra nem is hetéraiskolát nyitott, hanem fiúkat kezdett oktatni, s annyian jelentkeztek tanítványnak, hogy olcsó árat szabhattak tandíjnak, mert még így is sokat kerestek rajta!

S minden fiú, de idősebb, meglett férfiak is fogadkoztak, hogy nekik okvetlenül királyné vagy királylány lesz a feleségük!

Nevető Tűz nem győzött ezen kacarászni.

– A férfiak olyan nevetségesek! Mintha egy nő értékesebb lenne csupán amiatt, mert király volt a férje vagy az apja!

De nem beszélte le erről a férfiakat, esze ágában sem volt: nagyon helyes, hogy így gondolkodnak, legalább tanulnak!

Zardán a harc közben ejtett foglyokat nagy kegyesen mind szélnek eresztette, azt mondta, legyenek békés földművelők, vagy kezdjenek valami mesterség végzésébe. A harc során egyetlen nő sem lett megerőszakolva, és csak egyetlen épület égett le, az is a palotában, a királyi konyha, s az is véletlenül. Ilyen még nem történt meg a város történelmében, de talán sehol az Istenek Völgyében!

Zardán elrendelte, hogy a város uralkodója az ő Dzsima nevű felesége lesz, aki boldogan vállalta, hogy királynő legyen, s különben sem akart már részt venni a további harcokban,

mert állapotos volt már, erősen előrehaladt a terhessége, természetesen Zardán gyermekét várta. Íziláj, aki eddig még nem szült Zardánnak, nem minden féltékenység nélkül figyelte Dzsimát, de aztán később kiderült, hogy Dzsima lányt szült, s a lányok nemigen érdekelték Ízilájt.

A városban szinte mindenki fölöttébb elégedett volt, különösen a rabszolgák, akik itt is fel lettek szabadítva. E rabszolgák urai természetesen nem szerették Zardánt, de semmit nem szóltak, s annak azért ők is örültek, hogy épp Zardán tört rájuk, mert ha más hódítja meg őket, nemcsak a rabszolgáikat veszítik el, de az életüket is!

Valójában e város lakóit annyira megrendítette a gyors támadás, gyors elfoglalás, s legfőképpen az, hogy egyáltalán semmi szörnyű nem történt senkivel sem, hogy ennél nagyobb döbbenetbe az sem kergethette volna őket, ha Zardán a lakosság háromnegyedét elevenen megégeti! Mert hát a legtöbb embert egyáltalán nem érdekelte, hogy a királyt és annak a fiát megölte. Persze, hogy megölte őket, ez egészen természetes! Az a furcsa, hogy csak azokat ölte meg!

S végül, amikor Zardán ki is hirdette nekik személyesen, hogy ami a harcokat illeti, részéről ennyi, nem több, ő befejezte, ha nem támadnak rá és embereire, akkor a háborúnak vége – ekkor ők, a meghódított város lakói csak úgy maguktól egetverő éljenzésbe törtek ki, nagy és kegyes királynak mondták Zardánt, s fogadkoztak, hogy hű népe lesznek!

A szívélyes fogadtatás ellenére is Zardán már másnap tovább állt, mielőtt tehát még a következő városban hírt kaphattak volna róla, hogy itt jár a közelben. A falvakkal nem is foglalkozott, ha a várost megszerezte, nyilvánvaló, hogy a környező falvak is az övéi! És már másnap délben megérkezett a következő város alá. Aminek a lakói ugyan be tudták csukni a kaput, de amögött ugyancsak reszkettek, mert Zardán olyan váratlanul termett itt, a hírét megelőzve!

Zardán beüzente, hogy nincs túl nagy kedve a hosszú ostromhoz. Ha mégis rákényszerítik, minden férfit elevenen megnyúzat, ha ellenben behódolnak, még a királyt sem öli meg, maradhat király, természetesen kötelező itt is bevezettetni minden törvényét, a rabszolgákat felszabadítani, adót megfizetni, és hogy ezt eldöntsék, arra ad nekik bőséges gondolkodási időt: egy teljes órát!

És Zardán gyors megjelenése annyira ráijesztett a királyra, hogy behódolt. Természetesen nem hódolt volna be más támadónak, de eddigre rájöttek már, hogy Zardán szavára lehet adni! És Zardán arra gondolt, lámcsak, igaza volt Fulliónak: a varázslógyanús öregember mennyire jól mondta, hogy a Tíz Ősi Hatalom közül fontos a Tisztelet! Őt tisztelik az ellenségei, mert betartja a szavát, s mert látják, hogy nem kegyetlenkedik értelmetlenül! És emiatt kardcsapás nélkül szerezte meg ezt a várost!

Rögtön tovább is vonult, mindössze a város hadseregét szereltette le száz főre. És a kincstár tartalmának nagy részét kobozta el azonnali adóként, s odaadta a listát a királynak, hogy ezentúl melyik foglalkozás után mennyi adót kell fizetnie évente.

A következő város már nem adta meg magát. Itt azonban alig jelent meg Zardán a kapuk előtt, fellázadtak a rabszolgák, akik ugyan fegyvertelenek voltak, de sokan, s addig sikerült zavargást kelteniük, míg Zardán emberei betörték az egyik kaput. Ezt a város katonái nem tudták megakadályozni, mert a fellázadt rabszolgákkal verekedtek, aztán amikor a betört kapu előtt felfejlődött a falanx, és behatolt a városba, alig akadt dolga, mert a rabszolgák vérszemet kaptak, s már azok öldökölték a városiakat, főleg a katonákat, s így Zardánnak igaza volt, valóban szövetségeseik lettek a rabszolgák. Annyira, hogy Zardán seregének már nem is

annyira a városi katonaság legyőzése lett a feladata, inkább hogy a rabszolgákkal szemben megvédje az ártatlan falusi polgárokat.

Ez a város tehát nagyobb veszteségeket szenvedett, mint az előzők, de még ez is kisebbet, mint ami szokásos volt egy háborúban. A király feje itt is lehullott, a fiáé ezúttal nem, mert volt ugyan fia, három is, de a legidősebb is csak három éves, így ezeknek megkegyelmezett Zardán. Királylány itt nem volt, a királynét itt is elküldte Nevető Tűzhöz. Méghozzá nem is egy királynét, merthogy volt belőlük nyolc is!

E várost felajánlotta Vuldegárnak, de az azt mondta, hogy ez még kisebb, mint Zsepez, ne akarja őt Zardán ilyen hitványsággal kifizetni! Ő igenis Gyázsát akarja, ha már nem lehet Habedát! Vagy esetleg még tovább vár, jó lesz neki Gigliora is...

– Még mit nem, te szamár! Gigliora az enyém! Az lesz a fővárosom! – és Zardán fityiszt mutatott öccsének.

– Jó, jó, na, csak mennénk akkor már Gyázsá ellen...

– Annak is eljön majd az ideje!

Így aztán ennek a városnak a királyságát Zardán Trévinek juttatta! Ezt mondta neki:

– Úgyis tehozzád illik, hiszen e város neve az, hogy Vréti! Milyen jól hangzik, hogy Trévi, Vréti királya! És illik is, hogy király legyél, hiszen nyertél Nevető Tűz tudáspróbáján!

– De nem nyertem el a királynét.

– Kapsz most helyette királyságot! Tehát oda se neki! Vagy nem akarsz király lenni?

– Már hogyne akarnék! Hű királyod leszek, Zardán isten!

Így a következő városhoz Zardán Trévi nélkül vonult. De bár így egy jó kapitánnyal kevesebb maradt a seregében, ezzel többet nyert, mint vesztett, mert emberei látták, hogy Zardán nemcsak a testvéreinek és feleségeinek juttat királyságokat, de valóban ad a megbecsült katonáinak is! Most már elhitték, hogy nagyon is komoly dolog lesz ám a fél év múltáni tudáspróbája, és elkezdték körülsündörögni Íziláját, Szigmillát, meg az olvasni tudó többi nőt és egy-két férfit, hogy ugyan tanítsák őket is! De a férfiaknak eszük ágában sem volt, hogy konkurrenciát teremtsenek maguknak, ők maguk szerettek volna királlyá lenni, nem másokat segíteni ehhez hozzá! Végül nem volt más lehetőség, Zardán néhány olvasni tudó felesége megígérte, hogy amint vége ennek a hadjáratnak, s visszatérnek Zádor környékére, a téli hónapokra nyitnak egy iskolát, ott tanulhat, aki akar! Fel is írták előre a jelentkezők nevét. S íme, kiderült, hogy ez nagyjából az egész hadsereget jelenti! Csak néhány egészen öreg katona nem bízott benne, hogy érdemes tanulnia, hogy az sikerülne neki, de korántsem mindenki, mert volt például hatvanhárom éves veterán is, aki úgy gondolta, hátha sikerül vénsége napjait majd királyként eltengetnie!

A nők először kétségbeestek, ennyi emberrel semmiképp sem boldogulhatnak! Márpedig mind hangosan követelték, hogy vagy tanítsák mindegyiküket, vagy senkit sem, mert mind megérdemlik! De Íziláj nem csüggedt, hanem egy nap szólt Zardánnak, hogy ő itthagyja a hadjáratot, mert sürgős dolga van Habedában!

Zardán tudta is, hogy mit akar ott Íziláj, s egy erős kísérőcsapattal elengedte.

Így esett, hogy Íziláj másodszor is elment Nevető Tűzhöz, méghozzá jóval nagyobb örömmel, mint legelőször, mert úgy sejtette, sikerült végre megfogannia Zardántól! Ugyan még semmi nem látszott rajta, de nem bírta magába fojtani az örömét, s már találkozásuk legelső pillanatában elújságolta Nevető Tűznek, hogy milyen boldog, mert már három napja késik neki!

– Mi késik? – kérdezte értetlenül Nevető Tűz.

– Hát az! Az, ami nekünk nőknek szokott, ugye... hiszen mi nők minden hónapban vérünkkel adózunk Holdanyónak!

– És csak három napja? Az semmit nem jelent!

– Már dehogynem, az én szervezetemhez hozzá lehetne igazítani a homokórát vagy a csillagok járását! És nagyon remélem, hogy fiú lesz! Dzsima megelőzött engem, úgy néz ki, de hátha lányt szül; szeretném, ha Zardán első fiát én szülném meg! A trónörököst! Aztán nem bánom, ha a többi lány lesz, sőt sokkal jobban is szeretem a lányokat, mint a fiúkat, de az első olyan jó volna, ha fiú lenne! Ó, Nevető Tűz! Érted?! – és Íziláj erősen átölelte és megszorította a királynőt. Nevető Tűz zavarban volt, ilyen izgatottnak még nem látta Ízilájt.

– És azért jöttél, hogy megoszd velem az örömödet?

– Igazság szerint nem, sőt, még Zardán sem tudja ezt, amikor eljöttem tőle, még nem tudtam, hogy... szóval, érted... Hanem azért jöttem, hogy küldj nekünk néhány művelt hetérát!

– Nektek? Zardánhoz?

– Igen.

– Hát nem vagy elég Zardánnak te, meg a temérdek felesége? Már a számát sem tudom, hogy hány neje van!

– Én igen. Most éppen hetvennyolc, hacsak mióta eljöttem tőle, nem vett feleségül még néhányat... de ezt nem hiszem! Lehet, hogy kiválogatja őket, de annyi tisztesség van benne, hogy a nősüléssel megvárjon, mert úgy szoktuk, hogy én írom meg a nőinek a házassági levelet, sőt jogom van nem beleegyezni is, hogy ez vagy az a felesége legyen! Bár idáig ilyen még nem fordult elő, hogy éltem volna e jogommal. Minek is fosszam meg az örömétől, amikor én magam nem nagyon vagyok oda az ágyban hentergésért, akkor meg játsszon más nőkkel, hiszen a férfiak csak nagy gyerekek! Elvan a gyerek, ha játszik!

– Most nem úgy beszélsz ám róla, mint egy istenről!

– Először is, a férfiistenek is nagy gyerekek szerintem! Másodszor jól tudom, hogy te magad nem hiszed azt, Nevető Tűz, hogy Zardán isten! Harmadszor, szeretnélek már Zardán feleségei közt látni téged!

– Nem csak Habedát szeretnéd?

– Azt is. De téged is. Kedvellek, tudod!

– Beszéljünk inkább a hetérákról! Minek Zardánnak ennyi feleség mellé hetéra is?

– Nem neki.

– Hát? Mert tudod, a hetérák nem kedvelik a háborúskodást! És Zardán katonái... hát, szóval, nemigen hiszem, hogy lennének azon a színvonalon, hogy sok tudná közülük értékelni a hetérák tudományát!

– Épp erről van szó! Művelődést kell a fejükbe csöpögtetni! – és Íziláj elmondta, hogy a hetérák tulajdonképpen oktatónak kellenének a katonákhoz, mert Zardán írástudói nincsenek elegen, annyira megnövekedett hirtelen a katonák tanulni vágyása!

– Alábbszáll majd a nagy lelkesedés! – jósolta Nevető Tűz.

– Egészen biztosan, de ha csak a negyedük marad kitartó, akkor is számtalan oktató kell melléjük! Idefigyelj, annyi sok királynét küldtünk neked, s jön majd még több is, igazán adhatsz értük cserébe néhány hetérát!

– Hát nem is tudom... megteszek mindent, ami tőlem telik, de semmit nem ígérhetek! Senkit nem akarok kényszeríteni!

Nevető Tűz azért mégis kihirdette a városban, hogy aki kedvet érez rá, mehet Zardánhoz a katonákat tanítani! Zardán jól megfizeti őket!

Hetéra végül is nem sok ment el, annál több azon írnokokból, akik Nevető Tűz királynővé levése előtt a palotában dolgoztak, s akiktől Nevető Tűz, mert nem bízott meg bennük, megvált. Ezek most nagyon örvendtek, hogy végre jól fizető munkát találtak. Akadt néhány olyan kurva is, akik korábban hetérának tanultak, de valamiért nem fejezték be a tanulmányaikat, például mert lusták voltak, vagy a szüleik nem bírták fizetni a tandíjat tovább (mert nem minden hetéraiskolában kérték előre a teljes összeget, mint Vipó nénénél! A leghíresebbekben igen, de hát nem mind volt a leghíresebb...), aztán ha ezek legalább olvasni tudtak, most inkább elmentek Zardánhoz. Így Íziláj jókora csapat „művelt emberrel" térhetett vissza Zádorba, s ezek alig várták, hogy elkezdhessék a visszatért hadsereg oktatását.

Nevető Tűz pedig örült, hogy újra szolgálatot tehetett Zardánnak!

A hadsereg azonban egy darabig még nem jött. Vréti városból tovább ment a következőbe, s ez is kardcsapás nélkül adta meg magát, mert Zardánék óriási túlerőben voltak. A város maga ugyan majdnem nagyobb volt, mint Dzampó, csakhogy... csakhogy sem a hadserege nem volt ott, sem a királya! Csak egy nevetséges kis helyőrség vigyázta a rendet, valami kétszáz fő, ennek semmi esélye nem lett volna Zardán jó tízezer embere ellen. Kinyitották hát a kapukat, amint Zardán megígérte, hogy a királyi család kivételével senkinek sem esik bántódása.

A királyt ugyan, mert távol volt, nem fejeztethette le, de a két királynét az öt lányával innen is elküldte Nevető Tűznek, s volt a királynak egy ötéves fia is. Zardán csak nézte egy darabig a gyereket, majd legyintett.

– Most nincs kedvem gyilkolni! Vigyék el ezt is Nevető Tűznek!

– Felséges uram, ha megnő e fiú, veszélyes lehet! – súgta a fülébe az egyik tisztje.

– Ha elég okos és ügyes hozzá, hogy megöljön, akkor meg is érdemli a sikert! – felelte Zardán, azzal lehajolt a gyerekhez. A gyerek anyja rémülten nézte. Mit tesz vajon a kisfiával Zardán?!

Zardán azonban csak felemelte a mutatóujját a fiú szeme elé, s így szólt:

– Jól figyelj! Én most elmegyek és megölöm apádat! Nem ajánlom, hogy bosszút próbálj állni rajtam, ha felnősz, mert rajtavesztesz és te is meghalsz! De ha elég elszánt vagy, s erről nem teszel le, gondolj rá, hogy én nem orvul támadtam rátok, tehát te se alázd meg önmagadat az orgyilkossággal! Ez az én tanításom neked, kölyök!

Azzal felegyenesedett, s intett:

– Vihetitek őket Nevető Tűznek!

A király azért nem volt otthon a hadseregével, mert épp Prácelgát ostromolta. Azt a várost, aminek Zardán segítséget akart vinni. Mielőtt azonban elindulhatott volna Prácelga alá, ki kellett jelölnie e város, Gamia királyát. Vagy királynőjét.

Itt pedig érdekes esemény történt, olyan, amit a történészek is feljegyeztek. Zardán először ugyanis egyik feleségére gondolt, akit úgy hívtak, hogy Prucima. Egyike volt a „feltámasztottaknak". Eddigre már kiválóan megtanult olvasni, írni is, és művelt, szellemes társalgónak bizonyult. Bár Zardán úgy vette észre, mintha az utóbbi hetekben kissé megsápadt volna, ha Zardán szólt hozzá, néha zavartan nézett, vagy riadtan rebbent meg a tekintete... de amikor Zardán kérdezte, mi baja, egyre csak azt felelte, hogy semmi. Zardán kedvelte Prucimát, és bár nem szívesen vált meg a társaságától, de főleg azért ajánlotta fel neki a királynőséget, hogy örömet okozzon neki.

De Prucima ahelyett, hogy örült volna ennek, inkább sírva fakadt, s azt hajtogatta, hogy ő nem méltó arra, hogy királynő legyen, és hogy ne küldje el őt Zardán, és ne hagyja itt ebben az idegen városban!

Zardán már nem is csodálkozott. Szigmilla sem volt hajlandó királynő lenni, annyira belészeretett! Így aztán átölelte a síró Prucimát, és nyugtatgatta, hogy ne aggódjon, nem kell királynőnek lennie, ha nem akarja azt! Ő nagyon szereti Prucimát, nincs semmi baj, ő csak örömet szeretett volna okozni neki, de hát nem muszáj a korona, van rá jelentkező bőven! – aztán megcsókolta a lányt, aki pedig egyáltalán nem látszott most sem vidámabbnak, és kiment. Végtére minél gyorsabban tovább kell indulnia, hogy megsegítse Prácelga várost, s addig kell még egy uralkodót találnia, aki nem érzi nehéznek a koronát!

Választása ezúttal egy Lidzsmor nevű férfira esett, aki szintén ismerte a betűket, bár nem annyira, mint Trévi, s aki mindig kitűnt előtte szakszerű seregvezetésével, pontosságával, s kitartásával. Már régóta nem is közkatona volt nála Lidzsmor, hanem egy teljes ezred kapitánya.

Lidzsmor csak hebegett-habogott, amikor megtudta, hogy király lehetne, s végül nagy nehezen elnyöszörögte, hogy ha lehetne, inkább mégsem! Nem kell neki a királyság!

– Ez is belémszeretett volna?! – csodálkozott Zardán, s megkérdezte: – Miért nem?

– Hát mert... mert akkor... akkor nem láthatlak téged, isteni uram... – nyöszörögte a legény, és pillanatonként hol elsápadt, hol elvörösödött.

– Lidzsmor! Lehet, hogy nem tudsz róla, de nem megy jól neked a hazudozás! Halljuk az igazat! Elegem van abból, hogy senki nem akar Gamiában trónra ülni, sem te, sem korábban Prucima! Tehát halljuk az igazat!

– Prucima sem... ó uram, hiszen látom már, te mindent tudsz... kérlek ne haragudj rám... de Prucimára sem, ő aztán tényleg nem tehet semmiről sem... soha nem volt semmi köztünk, ő végig hűséges volt hozzád, hidd el... – hebegte Lidzsmor, és lehajtotta a fejét.

– Mit beszélsz?!

– Esküszöm az életemre Zardán isten! Én csak azért mondtam, hogy nem kell a királyság, mert szerelmes vagyok Prucimába, és kínszenvedés volna úgy élnem, hogy messze van tőlem, hogy még csak nem is láthatom őt legalább messziről... De akkor sem vagyok méltó a kegyedre, ha ezt nem mondtam volna, mert én el akartam követni ellened a legszörnyűbb bűnt, megpróbáltam rábeszélni Prucimát, hogy háljon velem, meg akartalak csalni téged, nagy jótevőmet, igen, megérdemlem, hogy akár szíjat is hasíts a hátamból...

Lidzsmor szeméből már peregtek a könnyek, de most felemelte a fejét és úgy nézett Zardánra. Így folytatta:

– De Prucima, ó, Zardán isten, ő nem érdemel büntetést, ő végig hű maradt hozzád! Néhányszor beszélgettünk nagy titokban, ennyi volt minden, nemcsak megcsókolni nem engedte

magát, de még azt sem engedte, hogy a kezét megfogjam! Azt mondta, hogy ő is szeret, de nem engedhet nekem, hűséggel tartozik neked, mert te feltámasztottad őt! Én olyan mocskos állat vagyok, hogy már arra is készültem, hogy megöllek téged, csak mert annyira sóvárgok Prucimáért, de amikor ezt elmondtam neki, ő erre azt válaszolta, hogy ha megöllek téged, akkor őt is megöltem, mert akkor ő azonnal öngyilkos lesz, ilyet tehát ne tegyek! Kérlek szépen kegyes Zardán, ne büntesd meg Prucimát! Tégy velem, amit akarsz, de ő ártatlan!

– Az istenit! – káromkodott Zardán, igazán istenhez méltatlan módon. Majdnem merénylet áldozata lett, s nem azért, mert oly sok várost meghódított, hanem egy nő miatt! Amikor még csak nem is ő maga futkosott idegen feleségek után!

– Várj itt! – parancsolta Lidzsmornak, azzal visszament Prucimához. A leány még mindig az ágyon feküdt, és sírt.

Zardán leült mellé és megsimogatta a haját.

– Te hülye tyúk! – mondta, meleg szeretettel a hangjában. – Hát annyira szereted azt a taknyos Lidzsmort, hogy képes vagy még a koronát is visszautasítani a kedvéért? Csak azért, hogy legalább láthasd?!

Prucima teste megfeszült. Végül ennyit suttogott a párnák közé:

– Tényleg isten vagy, uram! Te mindent tudsz! Méltatlan vagyok a szeretetedre, méltatlan vagyok arra, hogy feltámassz! Ölj meg kérlek most azonnal, és ne is támassz fel soha, sőt a lelkemet is szaggasd szét odaát a Túlsó Parton, hogy mindörökre megsemmisüljek, mert jobb nekem az örök halál, mint ez a szenvedéssel teli élet!

– Belátod hát, hogy büntetést érdemelsz?

– Igen uram. Ne is húzd az időt, kérlek!

– Valóban büntetést érdemelsz. Meg kellett volna mondanod rögvest az elején, hogy megváltoztak az érzéseid.

– Nem, nem, nem! Ez a szörnyű... én most is ugyanúgy szeretlek téged! Ez a legiszonyatosabb az egészben! Szeretlek, imádlak... de Lidzsmort másként szeretem! És nem tehetek róla, ha csak meglátom, én... én... Ó uram, kérlek végezz már velem azonnal! – sikoltotta.

– Nem teszem. De várj itt, mindjárt küldöm azt, aki megbüntet, de alaposan ám! – azzal Zardán kiment.

Néhány perccel később bátortalan lépteket hallott a lány. Ki sem nyitotta volna a szemét, sújtson csak le reá váratlanul a kard vagy a harci szekerce – ám ekkor Lidzsmor hangját hallotta.

– Prucima! Kedvesem! Kérlek...

Erre már kinyitotta a szemét.

– Mit keresel te itt?! Menekülj! Zardán tud mindent!

– Tud. Igen. Mindent tud, mert isten. Hiába is menekülnék el! Megtalálna, utolérne... és kár is. Kegyes volt hozzánk! Képzeld, megengedte, hogy együtt haljunk meg!

– Igazán?! Ó, végtelen az ő jóindulata! – sóhajtotta Prucima egyáltalán nem gúnyosan, hanem a legőszintébben. – Végezz akkor velem gyorsan, kérlek, aztán kövess!

– Nem, nem... Zardán isten azt mondta, itt a büntetésünk! – és előhúzott egy kis díszes ládikát a ruhájából. – Ezt adta az imént a kezembe, azt mondta, ki ne nyissam, hanem adjam a kezedbe, te nyissad ki, ebben van a büntetésünk!

– Mi lehet benne?

– Mi más, mint méreg! Kész vagy arra, hogy...

– Persze! Minek is éljek tovább, hogy szenvedjek?! Kérlek, Lidzsmor... eddig nem engedtem, de... most... most megengedem, hogy megfogd a kezemet...

A fiú megfogta Prucima bal kezét, és erősen, szinte fájdalmasan megszorította azt. De a leány nem tiltakozott, hanem a jobb kezével felnyitotta a ládikát. Egy pillanatig csak bámult bele értetlen képpel, majd felkiáltott, de valami érthetetlent, felugrott a helyéről, a ládikó tartalmát rászórta Lidzsmorra, akinek a testét apró papírfecnik borították be, Prucima ugrándozni kezdett, mint aki megőrült – majd kirohant. Lidzsmor csak nézett utána értetlenül.

Ám Prucima nem maradt sokáig távol, mert pillanatok múlva bejött Zardán maga, két karjában hozva a lányt, aki a karjaival átölelte Zardán fejét, s közben csókolta, ahol érte, Lidzsmort el is töltötte e látványra nem kevés féltékenység.

Aztán Zardán lerakta a lányt, de Prucima rögvest térdre hullott, és csókolgatni kezdte Zardán saruját.

– De hát mi történt?! – ámult Lidzsmor.

Erre Prucima abbahagyta Zardán sarujának csókolgatását, a saru már úgyis tükörfényes lett eddigre, s Lidzsmor felé fordulva így szólt:

– Hát még mindig nem érted?! Nem nézted meg, mit szórtam rád?! Azok annak a házassági szerződésnek a darabjai, amit én és Zardán kötöttünk! A jóságos Zardán isten feloldott a házassági fogadalmam alól!

– Nono! Nono! Azért nem egészen! – mosolygott Zardán. – Jóindulatomnak az a feltétele, hogy ti még a mai napon kössetek egy efféle szerződést, vagyis egymáshoz menjetek! Mert ez a büntetés! Úgy sóvárogtok egymás után, hogy amilyen kegyetlen vagyok, úgy döntöttem, tönkreteszem ezt a nagy szerelmet! Azt pedig a legkönnyebben úgy érhetem el, ha hagyom beteljesedni – amint ugyanis a szerelem elérte a célját, az egyesülést, egyhamar elhamvad! Nagyjából három-öt év alatt!

Azok azonban már nem is figyeltek rá, Lidzsmor hozzájuk szaladt, felemelte a nőt, karjába zárta, és csak csókolta hevesen.

De nem sokáig. Zardán megveregette a vállát.

– Hé, egy pillanat türelmet, tisztázzunk valamit! Nem akarsz esetleg még megölni? Mert most itt a jó alkalom!

Lidzsmor pirult.

– Ó uram... Inkább arra érzek vágyat, hogy az életemet adjam érted!

– Te hülye! Ki fogja akkor ma este ágyba dugni Prucimát?! Vigasztalódjon megint nálam?! Ej, ej! Na figyeljetek csak gyerekek, úgy döntöttem, hogy mégis Prucima lesz itt Gamiában a királynő! De ne ijedjetek meg, te is maradhatsz itt vele, Lidzsmor, mit tudom én, mint hadvezér vagy ahogy Prucima akarja! De a királynő, az uralkodó ő lesz, mert hű maradt hozzám, és nem forgatott gyilkos gondolatot a fejében! Megértettétek?!

– Persze! – felelték egyszerre. Aztán csak csókolták tovább egymást...

Zardán legyintett, aztán érezve, hogy fölösleges, magukra hagyta őket.

Aznap este meg is lett a lakodalom Prucimának és Lidzsmornak, és Zardán volt olyan neveletlen, hogy mielőtt átengedte volna véglegesen a különben rendkívül csinos nőt új férjének, előbb ott mindenki orra előtt még jó hosszan csókolódzott vele, s közben a fülébe súgta:

– Ugye tudod, nem azért engedtelek el, mintha nem szeretnélek?! Hanem éppen ellenkezőleg: annyira szeretlek, hogy képes vagyok lemondani is rólad! Nem bírtam volna nézni a boldogtalanságodat!

– Tudom, tudom... és én is olyan nagyon szeretlek... te vagy az istenem... mindörökké... egyetlen istennek sem fogok sosem áldozni, csak neked...

– Nekem sem! Áldozat helyett gondolj szeretettel rám!

– Úgy fogok tenni... imádlak Zardán isten... csak tudod, te nekem valódi isten vagy... de értsd meg, nő vagyok, és egy nőnek emberi szeretet is kell!

– Értem én! Hogyne érteném, mindent értek, hiszen azért vagyok isten! – nyugtatta meg a nőt Zardán, mert Prucima szinte reszketett a karjában, majdnem önkívületbe jött, annyira meghatódott Zardán nagylelkűségétől – bár lehet, hogy nem a legjobb szó erre a meghatódás, talán inkább a vallásos extázis kifejezés a helyes. Az ő számára Zardán valóságosan isten volt, a lehető legténylegesebben. Igazán szerette egyszerre Zardánt és Lidzsmort: Zardánt, mint istent, Lidzsmort, mint embert.

Zardán még egyszer megcsókolta, s őszintén sajnálkozott, hogy e gyönyörű nő nem melegíti többé az ágyát, de tényleg rosszul érezte volna magát, ha tudja, hogy nap mint nap szenvedésre kényszeríti Prucimát, megfosztván őt a szerelmétől. S azt is tudta, hogy ezek ketten talán a leghűségesebb helytartói lesznek ebben a városban.

Zardán pedig, ahogy végleg elengedte Prucimát Lidzsmorhoz, felállt a lakodalmas asztal tetejére, hogy belássa a tróntermet, ahol alig fért el más, mint az ő hetvennyolc felesége, azaz már csak hetvenhét, és nagy beszédet mondott nekik. Először is megkérdezte, hogy mi a véleményük a történtekről. Azok egymás szavába vágva kiabálták, hogy Zardán jó és kegyes, Prucima pedig hülye, sültbolond, sőt hálátlan cafka, nincs egy csepp esze sem, mert hogy lehet ilyen ökör, hogy elhagyja a jó Zardán istent!

– Nem azért kérdeztem, hogy őt szidjátok, amihez nincs is jogotok, ha én elengedtem őt – mondta – csak hogy megkérdezzem, akarja-e valaki követni a példáját valaki fiúért, mert az most szóljon, nem bántom, elengedem őt is, nem kötelező ám, hogy a feleségem legyen bárki is!

Senki nem jelentkezett. De Zardán a biztonság kedvéért bejelentette, hogy ezentúl összes városában ugyanazok a törvények uralkodnak a válást illetően, mint amit Nevető Tűz vezetett be Habedában!

– Persze, aki elválik tőlem, nem kapja meg országom egyhetvennyolcad részét – mondta nevetve –, de azért adok neki bőven vagyont, emlékezésül az együtt töltött szép napokra! Végtére is a városok nem úgy a vagyontárgyaim, mint egy kereskedőnek az aranyai, aztán meg én isten vagyok, rám más törvények vonatkoznak, mint az emberekre! De így lesz, és mindenki másra, minden más házasságra a legszigorúbban Nevető Tűz törvényei vonatkoznak! Így legyen, mert ezeket bölcs törvényeknek tartom! Bárki nő bármikor elválhat! Ő bevezette az én házassági törvényeimet – én bevezetem az ő válási törvényét! Senki nem rabja tehát a férjének, vagyis nem kell szenvednetek, ha megszerettetek valaki fiút, feltéve persze, hogy az is szeret benneteket! Én csak azt kérem tőletek, hogy meg ne csaljatok, hanem szóljatok idejében! Jobb nektek is, ha nem kell bujkálnotok!

A nők hevesen tiltakoztak, hogy ők elhagynák Zardán istent. Zardán ennek örült, mindazonáltal gyorsan futárt küldött mindenfelé, hogy értesítse a városait, miként is megy a válás mostantól.

S amikor ezt megtudta Nevető Tűz, márpedig hamar megtudta, megint hevesen dobogott a szíve. S később, amikor Kappí éjszaka benézett hozzá, mert világosságot látott nála, látta, hogy a gyertya ugyan égve maradt, de Nevető Tűz alszik. Odament, hogy elfújja a gyertyát, s mert látta, hogy a takaró lecsúszott a királynőről, azt visszahúzta rá. Erre Nevető Tűz nem ébredt fel, de megmoccant, mosolyra húzódott a szája, nyilván valami nagyon kellemeset álmodott, s ezt motyogta:

– Ó, te jó Zardán isten!

A lakodalmon Zardán nem sokáig maradt, hanem kiválasztott a feleségei közül hármat, akikkel már régebben hált (no nem *nagyon* régen, mert naponta tízzel is szokott!) és félrevonult, hogy ő is élvezze azokat az örömöket, amiket Lidzsmor is élvez épp Prucimával. Aztán, hogy megvolt neki is a boldogsága, nem is hagyta, hogy a serege aludjon, hanem azonnal indulást parancsolt, s egész éjjeli menetelés után megérkezett Prácelga közelébe. Mire kilenc óra lett, már meg is pillantotta a várost.

Annak falain már nagyban állt a csata. A város előtti térségen jókora sereg állt, távolabb egy másik, majd egy harmadik... igazat mondott Nyímor király, valóban több város szövetkezett ellene!

Katonái már tudták is maguktól, mi a teendőjük. Rögvest, csak úgy menetelésből, harci alakzatba fejlődtek, és a támadók hirtelen azt vették észre, hogy a hátuk mögött felhangzik a rémületes kiáltás:

– Hu! Hu! Hu! Hu!

Azt pedig nagyon-nagyon messzire tudták eddigre már, hogy ez a kiáltás Zardánt jelenti! S amint hátrapillantottak, láthatták, hogy nem csalta meg őket a fülük, s ott valóban Zardán közelít, s hozzá bő tízezer katonával, ami megvan akkora sereg, mint mindaz együtt, ami itt Prácelgát ostromolja!

Igazán nem mutattak nagy kedvet hozzá, hogy harcoljanak, menekülni kezdtek inkább, hanem Zardánnak nem sok kedve volt hozzá, hogy ezeket hagyja elmenekülni, mert ha Gamia királya a hadseregével hazatér, lehet, hogy kedve támad megostromolni egykori városát. Zardán pedig nem akart kellemetlenséget az újdonsült szerelmespárnak, Prucimának és Lidzsmornak. És jó hadvezér volt Zardán, mert sejtette előre, hogy ezek itt Prácelga alatt nem fognak majd megütközni vele, ezért mielőtt a falanxot támadásra vezényelte volna, a völgy peremén, ahol nem lehetett látni őket a városból, előre küldötte a lovasságot, hogy kerüljék meg a várost.

Most tehát a négy szövetséges hadsereg nem menekülhetett Gamia felé, mert arról jött Zardán! Ők is megkerülték tehát a várost, de ott meg belefutottak Zardán lovasságába. Az pedig iszonyú rendet aprított köztük, mert ezek mind gyalogosok voltak, hiszen várostromhoz jöttek! S amikor a lovasság elől menekülve visszafordultak, beleütköztek Zardán falanxába. S a kétfelől érkezett támadás a soraikat teljesen szétroncsolta, s mindaddig folytatódott a mészárlás, míg csak meg nem adták magukat.

Akik viszont megadták magukat, azoknak nem sok bajuk esett. Zardán mindössze a négy király életére tartott igényt, de abból három már úgyis elesett a csatamezőn. Zardán tehát csak a negyediket fejeztette le, méghozzá minden ünnepélyesség nélkül, csak úgy, a csatamezőn azt is. A többi fogoly közül a gamiaiakat hazaengedte, persze lefegyverezve, megmondta nekik,

hogy már jó ideje ő a királyuk, már csaknem egy teljes napja! A többi foglyot is lefegyverezte, s gyorsan maga előtt hajtva őket, sorra felkereste mindegyik várost, ami a királyát vesztette, s amint azok látták egykori hadseregüket legyőzve, s e foglyok a kapu alá érve elmesélték, hogy nincs már királyuk, de Zardán isten kegyes és senkit nem akar bántani – kinyíltak a kapuk, és Zardán ezeket a városokat további harc nélkül megszerezte. A királyi család maradékait ezekről a helyekről is mind elküldte Nevető Tűznek. Most már sok királyné és királylány volt Nevető Tűz kényszerű vendége, s meg is írta Zardánnak, hogy hanyagolhatná már egy kis időre a hódításokat Zardán isten, mert nem tudja olyan gyorsan kiosztogatni a királynékat, ahogyan Zardán küldi neki, így is szinte minden napra jut egy tudáspróba!

Ez persze inkább csak tréfaság volt, de az biztos, hogy mostanában elég gyakori volt az efféle ünnepség Habedában, és így e városban már nemcsak Nevető Tűz érzett meleg rokonszenvet Zardán iránt, hanem hovatovább minden habedai is. A fiúk és férfiak azért, mert titkon reménykedtek, hogy ők is királynéhoz jutnak, vagy esetleg királylányhoz, kinek-kinek ugyebár az ízlése szerint, a nők meg azért, mert élvezték a kárörömöt, hogy lámcsak, másoknak, még-hozzá az eddig irigyelt királynéknak, mennyire rosszul megy manapság! És az is jó volt, hogy sok-sok férfi mostanában nem a kocsmákba megy, hogy onnan jól berúgva jöjjön haza, s összeverje őket, hanem ehelyett iskolába igyekszik, hogy tanuljon valamit!

Igen, egészen megkedvelték Zardánt. Adja az ég, hogy valóban meghódítsa a Völgyet, küldje csak el nekik az összes királynét és királylányt, amíg nem támad Habedára, ők csak a legjobbakat kívánják neki!

Zardán egyelőre nem is tört Habeda ellen, tovább vonult a Licilen felfelé, mert ott még volt néhány kicsi városka. Nem is lehetett kétséges, hogy azokat is napokon belül meghódítja. Közöttük volt ugyanakkor Kucurmin is, ahol Loi volt a király, s a felesége Trakancilla királyné!

Ez a Loi király pedig azon szövetségbe tartozott, melyet épp most vert széjjel Zardán! Loi nem volt ott Prácelga alatt, mert épp a Trakancillával kötött lakodalma miatt kissé elkésett. Ha nem is mézesheteket, de legalábbis mézesnapokat ki szeretett volna élvezni vele, s meg is tette, mert király volt, tehette, senki nem parancsolt neki. Aztán csak megindult a seregével a Licil mentén lefelé, de még oda sem érhetett Prácelga alá, máris szembetalálta magát Zardán vonuló seregével!

Nem is lehetett kétséges, hogy kit ért nagyobb meglepetés. Zardán felderítői messze a sereg előtt jártak, s idejében értesítették Zardánt arról, hogy egy kisebb sereg közelít. E sereg persze csak Zardánhoz viszonyítva volt kicsi, valójában itt a környéken Loi királynak volt a legnagyobb serege, majdnem háromezer fő! De amikor felkészületlenül belerohantak Zardán jól felkészült tízezrébe, nem is lehetett vitás, hogy mi a sorsuk, hogy ki győz. Annyira nem, hogy rögvest menekülni kezdtek, és Zardán mindössze azt a csapatot üldözte a menekülő ellenségből, melyben, úgy sejtette a zászlók és a díszes ruhák alapján, a király lehet. Utol is érték az emberei, s bár Zardán mondta nekik, hogy jobb szeretné élve a királyt, de csak a fejét hozták el neki.

– Kár! Élve akartam! – mondta sajnálkozva.

– Nem lehetett, uram! – vonogatta a vállát szomorúan az üldözők kapitánya. – Utolsó leheletéig védekezett, amikor meg mégis hálót dobtunk rá, magába döfte a kardot!

Így esett, hogy Trakancilla királyné másodszor is özvegységre jutott. Igaza volt a lányának! Bár azt talán még Xí sem sejtette, hogy ilyen hamar jut újabb özvegységre édesanyja!

Mindenesetre, amikor a menekülők nyomában Zardán elérkezett Kucurmin városhoz, s megtudták, hogy a király biztos nem él, mert látták, hogy Zardán egyik seregrésze utoléri az uralkodót – ezután nem is lehetett kétséges, hogy a városban csakis Trakancilla parancsának engedelmeskedhetnek! Trakancilla királyné pedig tanulékony volt, s parancsba adta, hogy tegyék le a fegyvert, s nyissák ki a kapukat Zardánnak.

Ő maga pedig eléje ment.

– Másodszor is özvegységbe taszítottál, uram! – mondta neki, alázatosan lehajtva a fejét.

– Hidd el, igazán nem akartam! Megkérdezheted a katonáimat, szerettem volna élve elfogni a férjedet! Tanult embernek ismertem meg, hiszen nyert is a tudáspróbán, szerettem volna megegyezni vele, de hát a bolond állatja inkább öngyilkos lett! Rajtam nem múlott volna, hogy megkíméljem az életét, bár bevallom nem annyira miattad Trakancilla, inkább hogy okos emberek szolgáljanak. De hát így esett, na!

– Most mi lesz velem?

– Nézd, én nem akarom, hogy a szükségesnél nagyobb kellemetlenséged legyen! Ha nem nyitottál volna kaput nekem, megint elküldelek Nevető Tűzhöz, mostanában ezt szoktam a királynékkal tenni, te csak az első fecske voltál, a hagyományteremtő, de azóta sokan megjárták már ezt az utat! Így azonban, hogy volt elég eszed, és nem kényszerítettél ostromra, azt mondom, hogy mehetsz amerre akarsz, még azt is megengedem, hogy magaddal vigyél bármit, amit akarsz és tudsz, egyetlen feltételem, hogy az nem lehet több, mint amit elbír egyetlen ló, úgy, hogy te is rajta ülsz! De nem kutatlak át, lehet a csomagodban arany vagy ékkő is, ha akarod! S azt hiszem olyan nagylelkű vagyok, mint még soha egyetlen hódító sem!

– Uram, attól tartok hamar kirabolnának, még meg is ölnének azokért a kincsekért!

– Erről már nem tehetek, Trakancilla!

– Kérlek könyörülj rajtam, s inkább végy feleségül!

– Ez sajnos lehetetlen! Annyira azért nem bízom benned! Hogy is tehetném, hiszen már két férjedet is megöltem! Még ha nem is tulajdon kezemmel!

– Akkor tedd, hogy megteszel Kucurmin királynőjének! Hallottam, hogy a behódoló uralkodók megtarthatják uralmukat! Minden törvényedet betartom és betartatom, ígérem, és én azzal, hogy kaput nyitottam neked, behódoltam, vagy nem?!

– De igen, de a férjed akkor is csatát vívott ellenem! Meg különben is: te, Trakancilla, nem tudsz írni-olvasni! S én igyekszem olyan királyokat és királynőket megtenni a városok élére, akik képesek elolvasni a leveleimet, tehát legalább olvasni tudnak, de lehetőleg nemcsak azt, hanem minél okosabbak! Ha ezt tudnád, hát ki tudja... nem mondom biztosra, de akkor talán meghagynálak, hogy itt királyné helyett királynő legyél! Elgondolkodnék a dolgon, mindenesetre! Fontolóra venném a dolgot! De így semmiképp sem, ne is haragudj! Bár minek is mondok ilyesmit, úgyis tudom, hogy haragszol!

– Akkor nincs más választásom, s követem a királynék útját: megyek Habedába! – szólt Trakancilla, s úgy is tett. Bár ezúttal legalább szabad emberként érkezett oda, s ez lényegesen kellemesebb volt.

Nevető Tűz nem csekély meglepetéssel fogadta.

– Hát te?!

– Igaza volt Xínek! – sóhajtotta Trakancilla.

– De már ilyen hamar?!

– Sajnos igen! – és a királyné elmesélt mindent. – Hanem másban is okosabb volt a lányom, mint én, belátom már! Képzeld csak, egyedül azért maradtam le egy királyságról, mert nem ismerem azokat az átkozott betűket! – és elmesélte, mit beszélt Zardánnal.

– Hű, de kínos, hű, de kellemetlen lehetett! – sajnálkozott Nevető Tűz. – És most mi lesz? Keressek újabb férjet neked?

– Igen, de nem azonnal! Hanem megkérlek, hogy előtte taníts meg legalább olvasni! Azt hallottam, hogy néhány hónap alatt sikerülhet...

– Annak, aki nagyon igyekszik. Csak annak!

– Nagyon fogok igyekezni!

– De miért? Gondolod tán...

– Igen, gondolom! Mert lehet ám, hogy megint egy király lesz a férjem... és azok manapság könnyen halnak... de ha mégsem király lesz a férjem, akkor is ott leszek abban a városban, amit Zardán elfoglal... Aztán, a mai zűrzavaros időkben akármi is megtörténhet! Remélem, nem épp Habedára támad legközelebb!

– Á, egészen biztos nem! Ő most délkeleten hadakozik!

– Nono! Ott már nem sok város maradt! S ami mégis, az is gyenge!

De nem Zardán támadta meg először Habedát, hanem Gyázsá.

Akkor jelent meg a hadsereg Habeda alatt, amikor már Trakancilla királyné is újra ott vendégeskedett. Méghozzá a palotában, mert Nevető Tűz már nem félt tőle. Elég értelmesnek tartotta a királynét ahhoz, hogy az semmi rosszat ne próbáljon tenni ellene, akitől tudományt tanul, s aki remélhetőleg szerez neki egy újabb jó férjet is! Különben is, második megözvegyüléséhez már igazán semmi köze sem volt!

Gyázsá hadseregében ott volt nemcsak Gangellár király, de az igazi Nevető Tűz is. Akit persze senki habedai sem hívott Nevető Tűznek, csak azon két név valamelyikén, amelyet az itteni, a habedai Nevető Tűz aggatott rá: vagy úgy nevezték hát, hogy Károgó Varjú, vagy úgy, hogy Kakukkfióka. Esetleg mondták még Kakukklánynak is. Általában ezen utóbbi, kakukkos elnevezés volt elterjedtebbnek mondható.

Oka volt ennek. Méghozzá az, hogy talán nem is volt olyan jó ötlet Dormilla részéről, hogy akkor régen Kakukkfiókának nevezte Bícs király leányát. A név elterjedt, s mert mindenki tudta, hogy mi a kakukkok szokása, rögvest arra gondoltak, hogy ez a név azt kell jelentse, korábban elcserélték a két lányt! S most vissza lettek cserélve! Épp arra gondoltak tehát sokan, amire Bícs király is, csak persze nem mondták ki. Legfeljebb titokban, suttogva!

Ám ez azt jelentette, hogy arra is gondoltak: nemrég igenis királylány-csere zajlott le a palotában! Ilyen értelemben tehát mégis a Gyázsában lakó királylány az „igazi”, tehát az, aki eddig Habeda palotájában lakott!

Mindazonáltal ez nem nagyon érdekelte a habedaiakat. Ez érdekelje csak Bícs királyt! Ha még láthatóan azt sem érdekli, ők minek foglalkozzanak ezzel?!

Főként, mert hiszen ez a régi-új királylány, aki királynő lett, ez aztán igazán remek királynő! Alig van olyan férfi a városban, akinek ne lenne jobb, mint korábban! Pedig ha jól bele-

gondolnak, alig múlt egy éve, hogy a királylányból királynő lett! Mi mindent tett értük alig egyetlen év alatt! Jobb lett a rabszolgáknak, mert szabadok; jobb lett a nőknek, mert válhatnak, mert nem lehet őket rabszolgának eladni, mert a férjek közül sokan már tanulni kezdtek; jobb lett a gyerekeknek, mert őket sem lehet eladni rabszolgának, s mert kitúrni sem lehet őket az örökségből, s mert ha anyjukat valaki feleségül veszi, akkor törvényesen is van újra apjuk; jobb lett még a kurváknak is, mert nem szabad őket megerőszakolni, de becsapni sem, hogy meglógnak tőlük fizetés nélkül; jobb lett a koldusoknak is, mert azoknak már olyan jól megy, hogy nincsenek is koldusok, hiszen kell a munkaerő, még a vakokat is alkalmazták (bár az erősebb csavargók inkább Zardánhoz mentek); s még a férfiaknak is jobb lett, ó sokkal jobb! Mert mégiscsak remek dolog, hogy idejött ez a sok művelt hetéra! Egyre-másra nyílnak a különböző olcsó iskolák, mindenki előtt nyitva a lehetőség, hogy képezze magát s többre vigye, mint hitte eddig! De a legfontosabb persze nem ez, hanem hogy minden bőségesen van, pezseg az élet, fellendült például a papírgyártás, mert a sok iskolába kell rengeteg könyv, Nevető Tűz is, a hetérák is pártolják a művelődést, könyvtárt is nyitottak, oda meg az iskolákba nemcsak papír kell, bár azt is le kell gyártani, hanem berendezés, bútorok, mindenféle... Van pénze a népnek, s az vásárolni akar, lehet dolgozni, vállalkozni, gazdagodni... Ó igen, a férfiaknak is jól megy!

És ha valaki mégsem részesült volna semennyire sem a nagy fellendülés miatt bekövetkezett jólétből, még az is kapott, ha mást nem, legalább vigaszt, mert bár Nevető Tűz nem végzett a lakosság körében vallásos nevelést, de Zardán tanításai az újjászületésről egyre terjedtek, mert vonzó tanok voltak, s épp mert sokkal logikusabbnak, és sokkal emberségesebbnek tűnt e modernizált vallás, mint a régi, Nevető Tűz kijelentette, hogy senkit nem kényszerít ugyan az ebben való hitre, de őneki rokonszenves ez az eszme, s javasolja, hogy a lakosság gondolkodjék el rajta, milyen kellemes is egy így berendezett világ! Ő tehát igazán nem tiltja meg, hogy bárki is higgyen ebben!

S mert az emberek ebből látták, hogy Nevető Tűznek nincs ellenére mindez, s mert ők is szívesen hittek abban, hogy a haláluk után feltámadhatnak, pontosabban újjászülethetnek – e vallás napok alatt meghódította Habedát. Tehát legalább remény, az jutott bőven mindenkinek!

Még azok is, akiknek elvette a rabszolgáit Nevető Tűz, azok is csak alig-alig morgolódtak, s halkan. Mert Nevető Tűz végül is fizet értük! A második részletet már meg is kapták épp a napokban. S nem tagadható, az a lehetőség előttük is megnyílt, hogy királynét vagy királylányt vegyenek feleségül!

Ó igen, jó itt a férfiaknak is! És az is milyen remek dolog, hogy az egész környék retteg Zardántól, de nekik nem kell félni! Mert hát miért is féljenek, amikor köztudomású, hogy királynőjük Zardán számos törvényét bevezette, Zardán is bevezette az ő királynőjük jó egy pár törvényét, például épp a válásit; aztán meg azt is láthatja, akinek szeme van, hogy Nevető Tűz soha nem mutatkozik úgy, hogy ne teljesen egyszínű ruhába lenne öltözve! A szín ugyan változó, akad ruhája citromsárga, narancssárga, halványzöld, rózsaszín, halványkék, türkizkék, ibolyakék, tiszta fehér is, s még sok másféle, egyedül éppen feketében nem látták még – mindenesetre ez semmi mást nem jelenthet, mint hogy nagyon kedveli Zardánt! Semmi félnivalójuk tehát!

Ahogy egy félrészeg matróz mondta a kocsmában:

– Zardán erős, de nem kell beszarni tőle! Majd Nevető Tűz elintéz mindent!

– Hogyan? – kérdezte tőle valaki.

– Mittom' én, nem én vagyok a királynő! De akár úgy is, hogy kimegy hozzája, Zardán jól megölelgeti, oszt' amikor jól megcsöcsörészte, békén hagy minket! Nem lesz itten semmi baj! Nem azért küld nekünk olyan sok királynét, királylányt, de küldött még Nevető Tűznek egy csomó aranyat is, azt hallottam, hát nem azért teszi, mert rosszat akar nekünk!

S mert a nők fogékonyak voltak minden új divatra, főleg arra, amit a királynő teremt, lassanként mindenki egyszínűbe kezdett öltözni. El is terjedt egy új kifejezés Habedában: arra a nőre, aki egyszínű ruhába öltözött, azt mondták, hogy „zardánozik"! De egyáltalán nem gúnyosan vagy lenézően. S később néhány évtized múlva e kifejezés meggyökeresedett az egész Völgyben, az egyszínű öltözékeket „zardánruháknak" nevezték el, sőt röviden úgy mondták, hogy „zardánban vagyok", sőt: „ma zardánba bújtam", s e kifejezés évszázadokon át is fennmaradt, akkor is, amikor már sokan nem is tudták, hogy honnan származik e szó. Mert amikor például egy legény azt mondta a szeretett kislánynak, hogy „hé szivi, én nagyon csípem ám rajtad ezt a rongyot, imádom, amikor zardán van rajtad", akkor persze nem arra gondolt, hogy Zardán rámászott a leánykára, épp ölelgeti azt, s ez tetszik neki, a lány szerelmesének...

Habeda női tehát zardánoztak. Ennek pedig megint csak gazdaságélénkítő következménye lett, ezúttal a ruhaiparra, mert sok-sok új ruhát lehetett gyártani és eladni! De még a szegényebbek sem maradtak egyszínű ruha nélkül, azok befestették régi gönceiket, s ennek meg a festékkészítők örültek nagyon! Vagyis Zardán nevét még külön is áldották a habedai festékesek és szabók, kelmefestők, varrónők, mert ha Zardán nincs, ez a jó nagy üzlet sincs!

Nemigen akadt tehát Gyázsá támadásának idejére már olyan habedai, aki ne vélekedett volna úgy, hogy bizonyos értelemben ugyan a kakukklány az „igazi" királylány, de ez őket a legkevésbé sem érdekli, tehát takarodjon, mert se királylánynak, sem királynőnek nem akarják látni! Még azok is így vélekedtek, akik különben nem is utálták a régi Nevető Tüzet. Ez a mostani olyan jó, hogy szó sem lehet a lecseréléséről!

Valóban teljes volt az összhang Habedában. Aki nem így gondolkodott, az már hónapokkal ezelőtt elszökött Gyázsába, vagy kisebb részt Zardánhoz. Bár utóbbi helyre nem is főleg azok mentek, akik nem szerették Dormillát, inkább egyszerűen a kalandvágyók.

Gangellár betartotta az ígéretét, s ezúttal a serege valóban megközelítette a tízezer főt. Ez pedig jókora sereg volt! Nevető Tűz úgy gondolta, ha nagyon muszáj volna, éppenséggel vállalhatna egy nyílt csatát vele valahol kint a mezőkön, mert fel tudna fegyverezni ennyi habedait, s így még az sem lenne biztos, hogy Gangellár győz. Hiszen a habedaiak a városukat védik, Gangellár seregében pedig nemcsak Gyázsá katonái vannak, akik pedig szintén nem a városukat védik itt Habeda alatt, de főleg zsoldosokból áll ez a sereg! Sok pénzébe kerülhetett ez Gangellárnak!

Csakhogy Nevető Tűz nem akarta azt a nagy csatát. Az rengeteg habedai életébe kerülne, még akkor is, ha győznek. Amint tehát hírt kapott Gangellár közeledtéről, elrendelte a környező falvak kiürítését, s mindenki Habeda falai mögé zárkózott be. S természetesen nemcsak az emberek, de a barmok is, meg az aprójószág, csirkék, tyúkok, kacsák, libák, malacok, minden! A házak ingóságai is! S a sok állatnak összegyűjtött termény!

Tehették a habedaiak. Nevető Tűz az okos hivatalnoknőivel jóelőre elkészítette a kiürítési tervet. S ezt most gyorsan végre is hajtották. Igaz, Gangellár serege gyorsan jött, s előreküldött néhány portyázó szakaszt, s ezeknek sikerült rajtaütniük néhány nagyon távoli tanyán, ahol bizony mindenkit elpusztítottak, bár a parasztok keményen védekeztek, s így Gangellár katonáinak is voltak veszteségeik. De azért ezeken a helyeken győztek. Rabolhattak is valami

egészen csekély mennyiségű élelmiszert. Hiába, azt Nevető Tűz is tudta, hogy ha háború lesz, Habeda nem úszhatja meg veszteség nélkül!

Mindazonáltal elmondható volt, hogy Gyázsá katonaságának ez a talán négy-öt tanya volt az egyetlen győzelme az egész hadjárat során! Mire ugyanis Habeda alá ért, már az egész környék ki volt ürítve, s legfeljebb az üres házakat gyújthatták fel bosszúból a falvakban! De még azokból is elcipelték az értékesebb gerendákat Habedába a lakók!

Ekkor aztán a katonák körbevették a várost... már amennyire tudták. Mert Habeda túl nagy volt mindössze tízezer embernek.

Igen, a katonák körbevették a várost, legalábbis fogjuk rá, hogy körbevették – azután mást sem csináltak, csak ültek-álltak a városfalak alatt, bámészkodtak, és káromkodtak savanyú arccal. A legsavanyúbb arca természetesen a Kakukklánynak és Gangellárnak volt.

Azért, mert úgy látszott, hogy Habedát tökéletesen lehetetlen bevenni!

Így gondolták ezt Habedában is. S így míg ők savanyú pofával bámészkodtak, a habedaiak hangosan röhögtek rajtuk a falakról.

Ezek már nem ugyanazok a falak voltak, mint egy évvel ezelőtt. Doromboló Cica alaposan megerősítette őket, sőt új falakat is húzatott. S hozzá nemcsak a házak köré, nemcsak a régi falak elé, de azoktól kiindulva óriási kanyarokkal nagy füves térségeket is a városhoz kerített, s ezeken legeltek most a behajtott állatok. Habeda kikötője is olyan alaposan ki volt építve, hogy az megállta volna a helyét a Tink tó bármely kisebb városánál is, igazság szerint nem is kellett volna ilyen nagy kikötő a folyóparti és nem tavi Habedának, a fele is sok lett volna! E kikötőt nem két, de nyolc őrtorony védte, s az új városfalakat is minduntalan őrtornyok szakították meg, olyan távolságra, hogy egyiktől a másikig íjjal kényelmesen el lehessen lőni. A városfalak előtt mély vizesárok húzódik, benne kihegyezett karók ezreivel. És széles, nagyon széles ez az árok... körbekeríti az egész várost... A falak elérnek egészen a környező hegy lábáig, ott felkúsznak olyan magasra, ahová már felmászni is lehetetlenség, mert olyan meredek a hegy, s itt a hegyoldal a városfalak közt szépen meg van művelve teraszosan, a hegylábhoz csatorna vezet a kikötőtől, lehet tehát öntözni, amit kell, itt a hegyoldalban szinte önálló városka épült, mintegy Habeda külvárosa... a város fő tömegével széles kőút köti össze, az út mentén kétoldalt facsemeték ültetve...

– Hogyan voltak ezek képesek mindezt megépíteni mindössze egyetlen év alatt?! – ámult a Kakukkmadár. – Hiszen ez még tíz esztendőre elosztva is sok!

Az egésznek természetesen az volt a titka, hogy Habeda nem tartott rabszolgákat. A sok-sok rabszolgának meg lett mondva, hogy akkor lesznek szabadok, ha ezt vagy azt a munkát elvégzik. Tehát igyekeztek! Nagyon igyekeztek! S amikor az első csoportjuk elvégezte a maga munkáját s valóban fel lettek szabadítva, sőt még földet is kaptak, a többiek látták, hogy meg lehet bízni Nevető Tűz ígéretében, s még jobban igyekeztek. Nem kellett mögéjük felügyelő, korbács, semmi, anélkül is úgy dolgoztak szinte, mint az állatok, sokszor még sötétedés után is jó darabig, csakhogy mielőbb szabadok lehessenek!

Aztán Zardán sok-sok férfifoglyot küldött Nevető Tűznek. Azokat addig míg el nem adta őket, szintén dolgoztatta, bár azokat valóban rabszolgaként. De csak a silányabbakkal, a gyöngékkel járt el így, mert csak azokat akarta eladni. Az erős, izmos férfiaknak azt mondta, ha akarják, lehetnek szabad habedai polgárok – amint megépítik ezt vagy azt! Persze, hogy azok is igyekeztek, ahogy csak tudtak! Örültek, hogy valahol szabadok lehetnek! S mindenki tudta, hogy Gyázsá előbb-utóbb megtámadja Habedát, s nem akarták a hadifoglyok, hogy miután

visszanyerték csodásan a szabadságukat, most megint elfogják majd őket, ezúttal Gyázsá fegyveresei! Persze, hogy igyekeztek megerősíteni új városukat!

Aztán meg Nevető Tűz nem is volt szegény. Az első hónapokban igen, de miután Zardán küldött neki Zsepez kincseiből, még pénze is volt, hogy a legjobb mestereket fogadja fel, bár Doromboló Cicánál jobb mester nem is igen kellett. Akinek az élveztetőgépe különben meglehetősen kelendő lett, s nyílt is műhely Habedában, hogy ilyeneket gyártson nőknek! S nemsokára már egyáltalán nem számított szégyennek, ha egy nőről tudták, hogy van ilyen gépe, sőt, elterjedt róla, hogy ez derék, tisztességes asszony, hiszen ez biztos nem csalja meg a férjét...

Néhány más városból való asszony is vásárolt ilyen gépet Habedában, bár utóbbiak még csak titokban és szégyenkezve.

És Habedában sokkal több volt a ház, mint tavaly! Rengeteg volt az ember! Főleg a férfiak. Mind fegyveresen, és ott nyüzsögtek most a falon!

Persze, hogy azt tették. Mindenki fegyvert ragadott, és védték a városukat.

Gangellár végül cselekvésre szánta el magát. Hírnököt küldött az egyik kapuhoz. Az megállt előtte, megfújta a kürtöt, majd előhúzta az üzenetet, és felolvasta. Ebben hosszan és cikornyásan leírva az szerepelt, hogy a Habeda falai mögött lakó nő, ki magát Nevető Tűznek nevezi, egy galád csaló, a habedai polgárok kergessék azt el, mert most jött meg az igazi Nevető Tűz, Habeda jogos királynője, Bícs király leánya!

Még jóformán be sem fejezte a hírnök, máris felhangzott a falakról a gúnyos kiabálás:

– Kakukkmadár! Kakukkmadár! – majd a hírnök azt vette észre, hogy megtámadták őt... dobálják...

De alig ijedt meg, rájött, hogy a habedaiak nem követik el azt a gonoszságot, hogy követet öljenek. Nem kővel dobálták meg, csak szarral!

Nyilvánvaló volt Gangellár számára, hogy ostromolni kell. De hogyan?! Melyik irányból?!

A kikötő szóba sem jöhetett. Az túl erősen ki volt építve. S a folyó is Habeda uralma alatt volt, mert Nevető Tűz sok hajót is építtetett, sőt Gangellár nem is jött hajókkal idáig, mert tudta, hogy azokat Nevető Tűz boszorkányos hajítógépei egykettőre elsüllyesztenék. Végül, szinte találomra, kinézte magának a városfal egyik pontját, összevonta elé a seregét, s támadást parancsolt.

A katonák morgolódtak. Ez túl kemény falatnak ígérkezett, féltek, hogy ebbe a gyümölcsbe beletörik a foguk!

De hát parancsot kaptak, bele kellett kezdeniük! Mindenekelőtt ácsoltak néhány nagyon hosszú pallót, megrohamozták az árkot, s igyekeztek azt áthidalni a pallókkal. Ez azonban igazán kínkeserves munka volt, mert közben folytonosan lőtték őket a városfalról! Igaz, hogy ők is nyilaztak, de a városlakókat védték a falak, azokból alig látszott valami a lőrések mögül!

Rengetegen ott hagyták a fogukat, amíg végül sikerült lefektetniük néhány pallót. Akkor aztán átrohantak e pallókon, hogy a falhoz támasszák az ostromlétrákat...

S ekkor a városfalról néhány agyagköcsögöt dobtak le e pallókra, ami széttört, tartalma kifolyt, néhány égő fáklyát dobtak most a pallókra, mire azok egyetlen pillanat alatt lángra lobbantak, a rajtuk épp áthaladó emberek sikoltozva ugráltak félre a lángok elől, többnyire egyenesen az árokba, ahol a karók átfúrták őket!

Az agyagkorsókban ugyanis jó erős pálinka volt.

Így aztán egykettőre elhamvadt a néhány kínkeservesen helyrerakott palló. Kezdhettek mindent elölről. S természetesen most már fémpallók kellettek, mert azt nem lehet elégetni!

Azok viszont sokkal nehezebbek. Tehát több ember kell a mozgatásukhoz, s még úgy is lassúbb az. Vagyis amíg ezeket helyrecipelik, még többen fognak meghalni!

Úgy is lett, csak még az is kiderült, hogy a fémpallók olyan nehezek, hogy azokat lehetetlen már átdobni az árok egyik partjáról a másikra! Nem volt más hátra, Gangellár elrendelte, hogy gyártsanak sok-sok homokzsákot, s azokat az árokba dobálva töltsék azt fel az egyik ponton.

De ez is kínkeserves munka volt. S a katonák megint morgolódtak, hogy ők harcolni akarnak, nem rabszolgamunkát végezni! Ők zsoldosok, nem parasztok, hogy a földet túrják!

S persze eközben is nyilaztak rájuk a városfalról.

Ekkor kitalálták, hogy mozgatható palánkot építenek maguknak, amögött haladva cipelik el a zsákokat az árokhoz, s úgy dobják bele. Ez már jobb módszer volt, de...

De ekkor észrevették, hogy a falról néhány éktelenül hosszú csövet vezetnek ki a habedaiak, amik majdnem átértek a vizesárok túloldaláig, tehát az ellenség oldalára. De magasan a fejük fölött voltak e csövek. S amikor javában munkálkodtak azon, hogy a palánk mögé rejtezve zsákokat dobáljanak az árokba, e csövekből hirtelen forró víz kezdett el rájuk permetezni!

Az ellen pedig nem védett a palánk, de a páncél sem! Sikítva ugrottak félre, eldobtak palánkot, mindent, ekkor persze rögtön megjöttek a nyílvesszők is a városfalról...

A támadásnak megint vége szakadt.

A forró vizet úgy érték el a habedaiak, hogy a csöveknek a városfalon belül folytatása is volt, abba pumpálták a vizet, s e csövek izzó parázsban feküdtek, így jól felforrósodott bennük a víz, amíg áthaladt rajtuk. Ez is Doromboló Cica ötlete volt.

Most már mindenesetre elege lett Gangellár katonáinak ebből a furcsa ostromból. Már városfalat ostromolni sem nagyon szerettek, hiszen a fal mögötti fél a háborúban mindig előnyben van, mert kövek védik, de ez már aztán mindennek a teteje, hogy még csak a városfalhoz sem tudnak jutni! Legalább annak a tetején verekedhetnének! De így – így nem! Ők ahhoz vannak szokva, hogy kard, tőr, kés ellen verekedjenek, hogy izom izom ellen harcoljon, és ne forró víz ellen kelljen küzdeniük! Nem búzadarából van az ő testük, hogy forró vízben főzzék meg, de nem is malacok, hogy tűzben sütögessék a húsukat!

Azt Gangellár is látta, hogy a további harc értelmetlen. Még ha most rögvest be is törne egy ponton a városba, akkor is annyian vannak Habedában, hogy nem biztos, hogy ő győzne! Ráadásul az egyik hegyhátról bekémlelve a városba úgy látta, hogy nem egészen biztos benne a nagy távolság miatt, de mintha a habedaiak a megtámadott városfalrész mögött új fal- és árokrendszert készítenének, arra az esetre, ha mégis betörnének az első falon!

Dúlva-fúlva bár, de visszavonulást parancsolt. Bosszúból felgyújtatta a környező falvak házait, de ez igencsak sovány vigasz volt, hiszen azokban semmi érték nem maradt!

Így aztán a mérgét inkább a feleségén töltötte ki, mert az láthatóan csalódott volt. Azt hitte, nemsokára visszaszerzik neki Habeda trónját, s megfojthatja a trónbitorlót, de most ez nemcsak nem történt meg, de még csak egy lépéssel sem jutottak közelebb az áhított célhoz.

– Pedig Habeda szép, nagy város, jobban kellett volna igyekezned, sok zsákmányt ejthettél volna! – mondta Gangellárnak. – Ha még egy kicsit kitartasz, ha nem vonulsz vissza azonnal, hiszen az árok már jó egyharmadáig be volt temetve...

Több sem kellett a dühös Gangellárnak! Azonnal szájon vágta a Kakukkmadarat, hogy annak vérezni kezdett az ajka.

– Te hülye! Te átkozott, húgyagyú tehén! Te utolsó, viszketős picsájú kurva! Mit pofázol a dolgaimba, hát te vagy a hadvezér vagy én, mi?! – azzal megint megütötte és még bele is rúgott. A nő sikoltozott, de senki nem jött a segítségére, hiszen ki is mert volna kezet emelni a királyra! S ezt Gangellár is tudta, s még ennél is alaposabban elverte. Pedig eddig még senki meg nem ütötte Bícs király lányát!

De Gangellár most nagyon dühös volt, s itt a jó alkalom, hogy kitombolja a mérgét.

– Hát mit képzelsz, mi, hogy engem kritizálsz?! Épp te?! Amikor neked még annyira sincs eszed a hadtudományhoz, máshoz sem, hogy még arra is képes vagy, hogy magad helyett álkirálynőt ültess a trónra, amikor hozzám szöksz! Te barom, te! Ha lett volna annyi eszed, hogy csak úgy simán megszöksz, ellovagolsz, akkor most minden másképp lenne! Akkor nem került volna ott trónra ez a másik Nevető Tűz, aki, el kell ismernem, tehetséges királynő! Sokkal tehetségesebb, mint te! Akkor most a régi Habedát támadhattam volna meg, nem ezt a jól kiépítettet, s minden másképp lenne! Mindez miattad van! Igenis miattad! – és minden eddiginél nagyobbat rúgott a feleségébe, ezúttal a lába közé. – Nesze! Nesze! Még neki áll feljebb! Az istenit! Még ő pofázik nekem, még ő jártatja a lepcses pofáját, amikor ő rontott el mindent! Nekem ugat, a királynak! Mérgezted volna meg apádat, akkor most egészen más lenne minden! Az anyád kínkeserves kurva úristenit! Hát hogy merészelsz te szemrehányást tenni nekem, mi?! – és egyre jobban nekihevülve ütötte-verte a sikoltozó Kakukkmadarat, és nem is hagyta abba, csak amikor az már elájult.

Gyázsá serege így aztán elvonult Habeda alól, de mert Gangellár, amikor a Kakukkmadarat fegyelmezte, igazán nem halkította le a hangját, ordított, ahogy csak a torkán kifért, rengetegen hallották az esetet, az ő szavait is és a felesége sikoltozását is, és ezek sokaknak elmesélték, amit hallottak. Persze nem szó szerint, de nagy vonalakban. Így a hír elterjedt, s Nevető Tűznek is a fülébe jutott, hogy a Kakukkmadár igen alaposan kikapott a férjétől az ostrom utolsó napján!

Esze ágában sem volt sajnálkozni rajta. Őt is összerugdosta a Kakukkmadár, meg annak az emberei, most csak visszakapta mindezt az a nő!

Aztán kiderült, hogy nem is ez volt a Kakukkmadár egyetlen kikapása. Ez csak az első volt, de nem az utolsó!

Amint ugyanis visszaérkeztek Gyázsához, kiderült, hogy amíg ők Habedában hadakoztak, s így Gyázsában alig maradt véderő, megjelent a folyóparton tíz nagy habedai gálya, harcosok ugráltak ki belőlük, összeterelték a környéken az összes gulyát, ménest, s a folyóparton elhajtották azt Habeda felé! És hiába látták ezt a városból, mit sem tehettek ellenük, mert sokan voltak, Gyázsában meg alig volt férfi, mert hiszen elmentek éppen Habeda alá, harcolni egy jót!

A gyázsáiak azt remélték, a rablók beleütköznek Gangellár seregébe, de Gangellár dühösen azt mondta, hogy nem találkozott velük, biztos, mert a folyó másik partján haladtak.

Így történt hát, hogy bár Habeda falvainak jelentős részében felperzselődtek a házak, aránylag nem is lett olyan nagy káruk, mert megszerezték Gyázsá állatállományának majdnem egészét. Ez pedig nagyon jól jött nekik, mert úgyis megszaporodott tavaly óta a lakosság. Habeda lakói örültek, büszkék voltak, mert úgy érezték, győztek, Gangellár pedig majdnem felrobbant az idegességtől, s amikor a Kakukkmadár megpróbálta vigasztalni, hogy jobb kedvre derítse,

mert egy jókedvű férjtől kevésbé kell félni, akkor Gangellárnak hirtelen az eszébe jutott, hogy a felesége ostoba libának nevezte mindig a habedai Nevető Tüzet, aki pedig minden csak nem ostoba, s ezért jól megverte ismét a nejét. Tehát másodszor is kikapott a Kakukkmadár. Pedig már úgyis tele volt kék foltokkal.

Aztán következett egy harmadik kikapás is. Pedig eleinte úgy látszott, hogy inkább dicséretet kap majd a Kakukkmadár!

Történt, hogy alig egy héttel a második kikapása után Gangellár király úgy döntött, hogy szövetségeseket keres Habeda ellen. Ez teljesen logikus gondolat volt. Ha elegen vannak, be lehet temetni elég hamar azokat az átkozott árkokat! Aztán csak meg kell rohamozni a falakat...

Igen ám, de ki legyen a szövetséges? Gangellár király Uezokot és Laszátét szemelte ki, mint olyan városokat, amelyek már tavaly is tiltakoztak a habedai nőuralom ellen. És ezt hallotta meg a Kakukkmadár.

Félénken somfordált a férje elé. Az utóbbi időben nagyon tartott tőle! De odament, s azt javasolta, hogy talán jobb volna, ha nem e két várossal kötnének szövetséget – hanem inkább Zardánnal!

– Zardánnal?! Épp azzal?! Hülye vagy te?! Hiszen mindenki tudja, hogy Uezok és Laszáte már korábban megpróbálta Zardánt megnyerni szövetségeséül, és éppen Habeda ellen! Menj innen a nyavalyába te hülye nő, ne idegesíts már megint!

– Bocsáss meg felséges férjem – szólt a Kakukkmadár, és a csúnya beszédtől könnyek szöktek a szemébe –, de szerintem Zardán azért üzente ezt annak a két városnak, mert miért is szövetkezzék azokkal, amikor épp hogy Uezokot és Laszátét is el akarja foglalni! Hiszen haragszik rájuk! Hiszen azok eleinte nem ismerték el Zardán uralmát a Kék Völgyre! De a mi esetünk egészen más, bennünket soha nem érdekelt a Kék Völgy! Ránk nem haragszik Zardán! Ellenben mindenki tudja azt is, hogy Zardán Habedát is akarja magának!

– Amikor Habeda királynője zardánozik?!

– Teljesen mindegy, hogy milyen ruhában jár az a csaló, attól még Zardán akarja Habedát, hiszen többször is felszólította behódolásra! És az is tudvalevő, hogy Zardán, ha lehet, kíméli a katonáit! Szerintem érdemes megpróbálni, hogy megnyerjük szövetségesnek! Erős szövetséges lenne!

– Aztán megtartja magának a várost!

– Ez igaz, de nekünk megmarad a zsákmány, és az is jobb, mint a semmi! Már eleve így is kéne megüzenni Zardánnak: a város maradhat az övé, a kincsek meg a mienk lesznek! És így végre leszámolhatnánk azzal a mocskos kis csalóval!

– Akit te ültettél a helyedbe! – rivallt rá Gangellár.

Kakukkmadár behúzta a fejét mélyen a vállai közé, és szaporán kezdett el pislogni. Nagyon félt már Gangellártól!

De a király most nem ütötte meg, csak ezt kérdezte:

– És ha Zardán nem lesz vevő az ajánlatunkra?

– Akkor sem történt semmi baj, marad Laszáte és Uezok! De érdemes lenne megpróbálni! Lehet, hogy már nagyon mérges a habedai királynőre, mert az többször is vissza merte utasítani a leánykérését!

– Jól van! Lehet, hogy nem is adtál rossz tanácsot! – tűnődött Gangellár, azzal követet küldött Zardánhoz.

Ez a követjárás ősz elején történt. Zardán éppen befejezte nyári hadjáratát. Méghozzá teljes sikerrel, mert a Licil teljes völgye a forrástól Dzampóig az övé lett. Óriási zsákmányt ejtett, s mire a követek megérkeztek hozzá, már vissza is tért szülővárosába. Gazdagon megajándékozta az ottaniakat is, egyetlen feltétele volt csak: legyen eltörölve a rabszolgaság Dzampóban is, mert tarthatatlan állapot, hogy országa egy városában egészen más törvények legyenek, mint másutt! De tisztességesen akar eljárni, és az összes rabszolgát megvásárolja jó áron a tulajdonosaitól! Nem fognak rosszul járni! Csak az nem lehet, hogy ne adják el neki!

Vordan király nem ellenkezett. A rabszolgák már úgyis nagyon lázongtak, temérdek baj volt velük, egyre-másra szökdöstek, ha tehették, Zardánhoz, aki be is fogadta őket a seregébe. Ezért még a rabszolgatartók is nagyon örültek Zardán ajánlatának, sőt eddigre közülük többen már rég túl is adtak rabszolgáikon, eladták azokat valamelyik távoli városba, mert sejtették, hogy idővel itt is megváltoznak az állapotok, Zardán miatt.

Zardán tehát megvásárolta a rabszolgákat, s rögvest közölte velük, hogy szabadok, bár szabadító iratot nem csinál nekik, erre semmi szükség, mert országában sehol sincsenek rabszolgák. Mindenki nagyon boldog volt, egyedül Vordan király nézte kissé fanyalogva e nagy ünnepet, mert még a vaknak is szemmel látható volt, hogy a fia azt csinál, amit akar, ő Dzampó királya is! És ennek örült, mert a fia Dzampó legdicsőségesebb szülötte, ez nem tagadható, és mindig is szerette volna, ha Zardán nagy király lesz, ugyanakkor persze ezt úgy szerette volna, ha ameddig ő él, addig ő, Vordan a leghatalmasabb király!

S mert nem szerette volna, ha Zardán nyíltan rákényszeríti a behódolásra, ezért hogy erre ne is legyen Zardánnak oka, összehívta a város lakosságát, s bejelentette, hogy ezentúl Dzampóban is érvényes Zardán minden törvénye, mert azok bölcs törvények, sőt, ameddig ő Vordan király nem rendelkezik másként, addig Zardán ezentúl hozandó törvényei is magától értetődően érvényesek Dzampóban, hiszen Zardán az ő fia!

Ez tehát azt jelentette, hogy tulajdonképpen behódolt a fiának, ugyanakkor névleg mégis megőrizte a függetlenségét. Zardán meg csak mosolygott, látva apja ügyességét, és nem szólt semmit, mert végül is szerette az édesapját. S úgyis az a lényeges, hogy mindenütt az ő törvényeinek engedelmeskedjenek!

Ekkor történt meg, hogy e nagy ünnepség kellős közepére érkezett Gangellár követe. Zardán udvariasan megvendégelte őt, meg a többieket is, hiszen a követ nem egyedül jött, s tette ezt annak ellenére, hogy látta a követen, hogy az üzenet, amit hozott, talán nem a legkellemesebb! De mielőtt az még felolvasta volna neki Gangellár levelét, megnyugtatta, hogy ne féljen még ha hadüzenetet hozott is, mert ő nem olyan király, aki követeket öldösne!

Aztán kiderült, hogy a levél igazából nem is olyan nagyon kellemetlen, Gangellár mindössze szövetséget keres Nevető Tűz ellen!

Szerepelt a levélben, hogy Habeda jogos királynője nem az, aki magát Nevető Tűznek vallja, hanem Gangellár felesége. Ugyanakkor viszont ez a nő, az igazi Nevető Tűz lemond Habeda trónjáról Zardán javára, amennyiben Zardán isten hozzásegíti őt, hogy bosszút állhasson a csalón, a trónbitorlón, s legalább Habeda kincseit megszerezhesse, mint jogos örökségét. Különben is belátja, hogy nő fejére nem való korona, s ezt a habedai csaló is bebizonyította méltatlan viselkedésével, amikor fontos hivatalokat hetéráknak osztogatott. Neki tehát nincs kifogása ellene, ha Habeda koronája Zardán fejére kerül! E szövetség hasznos lenne Zardánnak is, mert így végre megbosszulhatná sorozatos megaláztatásait, hiszen a fél világ Zardánon

nevet, mert Zardánt büntetlenül visszautasíthatta a habedai csaló, állandóan kikosarazta Zardánt, amikor az megkérte a kezét! Ez a szemtelenség nem maradhat büntetlenül!

Zardán ezen elgondolkozott, majd azt mondta a követnek, hogy mulasson kedvére, s visszavonult. Csak másnap adott választ neki, egy díszes, aranyozott dobozkát, lepecsételve.

– Ez az üzenetem Gangellárnak, vidd el neki! – mondta a követnek, s útjára bocsátotta.

Gyázsában nagy izgalommal várták Zardán válaszát! Zardán harcba lépése kétségkívül jelentősen növelné a siker esélyét! Bár azt már Gangellár is tudta, hogy erre jövő nyárnál előbb nemigen lehet számítani.

A visszatért követet a trónteremben fogadta, minthogy Gyázsában is az volt a szokás, más városokhoz hasonlóan, hogy a hivatalos ügyeket itt intézzék el, fényes külsőségek közepette.

– Milyen választ hoztál? – kérdezte Gangellár.

– Nem tudom, felséges uram! Ezt küldte velem Zardán, azt mondta, hogy a válasz ebben van! – és a követ előrenyújtotta a díszes dobozkát.

A király megszemlélte azt.

– Milyen gondos ez a Zardán! Még le is pecsételte! – mormogta.

Majd letépte a pecsétet, és kinyitotta a dobozt. A következő pillanatban elsápadt, és felugrott a trónról. A nemesség már azt hitte, mérges kígyó lapult a dobozban, de nem az volt ott.

– Hiszen ez szar! *Szar!* – ordította a király, majd a dobozt ledobta a földre, dühödten kardot rántott, és lecsapta vele a mit sem sejtő, ártatlan követ fejét. Ezután megfordult, és villámló szemekkel meredt a feleségére. – Te! – ordította. – Te szuka! A te tanácsodra kuncsorogtam segítséget Zardántól, s ő még csak tisztességes válaszra sem méltatott! Ehelyett szart küldött nekem! *Szart!* Csakhogy ez téged illet, mert az egész a te ötleted volt! Nesze! Zabáld meg! – azzal felkapta a dobozkát, s a tartalmát a Kakukkmadár arcába zúdította.

A trónteremben mindenki némán állt. Nem avatkoztak közbe, igyekeztek a lélegzetüket is visszafojtani, részben, hogy mindent halljanak, részben, hogy Gangellár figyelmét nehogy magukra irányítsák.

De nem sokáig fülelhettek.

– Kifelé! – ordította a király, s újra felkapott kardjával az ajtó felé mutatott. – Kifelé! És vegye tudomásul mindenki, hogy Zardán halott! Levágom a fejét, és arcába törlöm a seggemet!

Mindenki igyekezett kifelé a trónteremből. A Kakukkmadár is, de Gangellár utánairamodott, elkapta a haját, s jól fenéken billentette.

– Hohó! Te maradj csak itt, aranyom! Hogy is van ez, hogy mit sem veszíthetek a próbálkozással?! Mert ezt mondtad, ugye?! Ehelyett olyan szégyen ért, mint még soha senki királyt, most mindenki rajtam röhög!

– Hát minek kellett világgá kiabálnod, hogy mit kaptál Zardántól, ha csak szép nyugodtan visszacsukod a ládika fedelét, s azt mondod, hogy ez az üzenet csakis rád tartozik, soha senki nem tudta volna meg!

– Aha! Tehát megint okosabbnak hiszed magadat! Megint engem oktatsz! Mintha nem lett volna úgyis elég baj, hogy egy ilyen hülye picsa szavára hallgattam eddig! De most megkapod a magadét! – azzal ütni-verni kezdte, még az sem zavarta, hogy az ő keze is szaros lett, amikor nagyokat csattant a Kakukkmadár mocskossá lett arcán. A nő sikoltozott, de most sem

jött senki a segítségére, és Gangellár csak nagy sokára hagyta abba a verést, akkor, amikor néhány rúgása után a felesége már hányni is kezdett. Ekkor sem azért hagyta abba mintha lecsillapodott volna, csak nagyon undorodott már tőle.

– Vedd tudomásul, hogy nem maradok a férjed többé! Elválok tőled! Napokon belül! Semmi hasznom belőled te hitvány kis cafka, azt hittem, legalább támogatóid lesznek Habedában, de nyílt titok, hogy mindenki utál téged, még azok is, akik elhiszik, hogy te vagy az igazi királylány! Feleségül veszem majd valamelyik másik város királylányát, ami jó is lesz a szövetség megerősítése végett, mert Zardán biztos, hogy idővel ellenem támad! Talán még hasznom is lesz abból, ha elűzlek, mert könnyen lehet, hogy szívesebben látnak a habedaiak is, ha csak én megyek ellenük, de nem kényszerítelek vissza téged a nyakukba!

– Ezt... ezt nem teheted... én csak jót akartam... mi lesz velem, ha elhagysz...

– Ne aggódj, gondoskodom rólad! Odaadlak a katonáimnak, aztán ha meguntak, véglegesen is megkap valamelyikük: kisorsollak közöttük! Hiszen habedai nő vagy, hasonlítsunk Habedához, kövessük az ottani nemes hagyományokat, hogy királylányokat osztogatnak! – vigyorgott gúnyosan Gangellár.

– Én ezt nem érdemlem! Én csak jót akartam! Tényleg!

– Szarok a jóakaratodra, amikor csak szart szereztem vele! Te hülye! Mindennek te vagy az oka! Minek kellett azt a másikat a helyedre raknod! – és újra belerúgott. Kakukkmadár nyüszítve igyekezett odébb kúszni.

– Ne picsogj, csak azt kapod, amit megérdemeltél, még kevesebbet is! De tudod mit, békén hagylak, nem akarlak teljesen tönkretenni, nem rombolom a katonáim örömét! Békén hagylak, igen, de jegyezd meg, hogy nem vagy többé a feleségem! Komolyan mondom, jobban jártam volna, ha a habedai Nevető Tüzet veszem feleségül, nem téged, téged, a hülyét! Az milyen okos, hogy meg tudta kedveltetni magát még azzal a Zardánnal is, aki az ellensége, téged meg a saját néped sem szeret! És már én sem! Igaza van annak a nőnek! Ellenségem, de attól még igaza van! Ő a Nevető Tűz, és te csak egy Károgó Varjú vagy! – azzal Gangellár, még mindig dúlva-fúlva, elhagyta a tróntermet.

* * *

Gangellár távozása után Nevető Tűz, akit már a férje is csak Károgó Varjúnak nevezett, elvonszolta magát a szobájába, ott aztán jól-rosszul ellátta a sebeit, kék foltjait. Igazság szerint ehhez behívta egyik udvarhölgyét, de amikor közölte vele, hogy segítsen levetkőzni, mert most igazán fáj minden tagja, az csak gúnyosan vigyorgott rá, és így szólt:

– Neked?! Ugyan minek?! Én a királyné udvarhölgye vagyok, de te már nem vagy királyné! Most mondta a felséges király!

Ezek után a többi udvarhölgyével sem mert próbálkozni. Nem szeretik. Úgysem tennék meg. Igaz, ami igaz: nem viselkedett velük úgy, hogy szeressék!

Megtette egymaga, amit tudott, önmagáért. Azután csak ült csendesen, s gondolkodott a sorsán. Időközben besötétedett, felgyulladtak az őrfények a városfalon, már rég itt lett volna a vacsora ideje, de őt senki nem hívta. Ezt azonban nem bánta: Gangellár úgy megverte, hogy még éhes sem volt.

Végül is döntésre jutott. Kiválogatta ruhái közül a legegyszerűbbeket (ezek még mindig eléggé díszes darabok voltak), levette minden ékszerét, s ezeket egy kis batyuba tette. Rakott mellé még pénzt is amennyi belefért, övére csatolt egy kést, azzal kisettenkedett saját lakosztályából, s megindult a kijárat felé.

Mert legokosabb lesz, ha eltűnik. Őt itt senki sem szereti, és ő sem szeret itt senkit. Különben is: még ha beletörődne is, hogy meghágja egy csomó katona, még ha eltűrné is, hogy utána valamelyiknek kisorsolják, s annak legyen a rabszolgája, kapcarongya – még akkor sem maradhatna itt! Mert ha háború kerekedik Gyázsá és Zardán között, amire ragyogók a kilátások, akkor csak elenyésző esélye van annak, hogy azt a háborút nem Zardán nyeri meg! Márpedig, ha Zardán lesz a győztes, őt rabszolgaként is felleli, s ha akkor elküldi Habedába, akkor neki vége! És elküldi, az biztos, mint a halál, mert Nevető Tűz minden női megérzése azt súgta, hogy Zardán igen nagyon kedveli a habedai csalót, lehet, hogy szerelmes is belé!

Legjobb lesz, ha olyan sürgősen meglép tehát Gyázsából, ahogy csak tud. Olyan gyorsan kell távoznia, olyan váratlanul, ahogy egy esztendeje – na, mondjuk másfél esztendeje! – ide-érkezett!

A terv szép volt, az eredmény csúfos kudarc! A kijárat mellett ugyanis Gangellár várta néhány fegyveressel.

– Hová, hová, szépségem? Mennél árulkodni Zardánnak?!

– Épp neki?! Azonnal lefejeztetne! Csak egy kis sétára indultam!

– Éjszaka? Egyedül? Ebben a ruhában? Batyuval?! Mit hazudozol nekem, mi?! – azzal Gangellár jól szájon vágta, hogy hátraesett, rá a lépcsőkre. Gerincét fájdalmasan ütötte be az egyik lépcsőfok élébe. Feljajdult.

– Csukjátok börtönbe – intett Gangellár a katonáknak – és azt sem bánom, ha eljátszadoztok vele, hadd tanuljon rendet! De ne öljétek meg!

A katonák hálás éljenzésbe törtek ki, s máris megragadták a sikoltozó Kakukkmadarat, hogy a börtönbe hurcolják. Amíg haladtak vele a palota folyosóin, már javában tépkedték is róla a ruhát, s időnként élvezettel csíptek a fenekébe. S ha mindez nem lett volna elég, egyszercsak eléjük szaladt Kakukkmadár egyik udvarhölgye, s így kiáltott:

– Tudd meg, hogy én lepleztelek le, én, én, én! Én láttam meg, hogy szökni készülsz, kilestem a pakolgatásodat, és én szóltam róla a királynak! Én, bizony! Emlékszel, hogy egyszer megpofoztál Kakukkmadár?! Csak azért, mert elejtettem a fésűt?! Most bosszút álltam rajtad, Kakukkmadár! Remélem sokáig élsz és szenvedsz még!

Nyolcan voltak a katonák, és mind végigmentek rajta, amint a börtönépületbe értek. Sőt, ahogy az egyik fiatal legény látta, miről van szó, ő maga is odafutott:

– Én is, én is! Királyi punciban még sosem voltam!

– Nem voltál te még semmiben sem, öcskös! – röhögtek rajta az idősebb katonák. – De nem bánom, megkaphatod te is, de majd csak miutánunk!

– Jó lesz nekem az is, csak lehessek vele!

Ő volt az utolsó. De annál tovább csinálta! Olyan soká, hogy a végén a katonák nem győzték kivárni, s így szóltak hozzá:

– Nesze itt a kulcs, ha végeztél vele, zárd rá az ajtót! És el ne feledd, mert ha megszökik, a király lefejeztet téged!

Kakukkmadár a megaláztatástól kábán feküdt közben a földön, és már nem is tiltakozott, hagyta, hogy tegyenek vele, amit akarnak. És csak azért imádkozott, hogy haljon meg. Mert talán még az is jobb ennél. Körös-körül mindenütt sötétség, csak néhány fáklya világít... mindenütt a mocsok, a bűz, ürülék és rothadó szalma szaga terjeng... s közben hol az egyik katona dugja belé, hol a másik...

Igen, ennél még a halál is jobb.

Hirtelen arra lett figyelmes, hogy legutolsó erőszakolójával egyedül maradt. S néhány másodperccel később a fiú abba is hagyta, kihúzta belőle, magára kapta a ruháit, s így szólt hozzá:

– Öltözz gyorsan! Szökünk!

– Hogyhogy?! – tért magához Kakukkmadár.

– Talán bizony nem azt szeretnéd?! – azzal kinézett a folyosóra. – Most senki nincs itt! Előremegyek, leütöm a strázsát, lassan gyere utánam!

Kakukkmadárnak nem volt vesztenivalója. Engedelmeskedett.

S valóban, a fiú leütötte a strázsát, sőt a biztonság kedvéért még le is szúrta, s az árnyékba húzta.

– Hová megyünk most?

– Itt lakom a közelben. Nemrég halt meg a nővérem, annak a ruháit rád adom, s akkor kimehetünk a palotából, nem vesznek észre! – szólt a fiú.

– Milyen rendes vagy! Köszönöm neked!

– Nem tesz semmit. Itt is vagyunk. Nesze, ott vannak a ruhák azon a széken, vedd fel őket, s már indulhatunk is!

Kakukkmadár sietve engedelmeskedett.

A kapun könnyedén kijutottak, senki nem törődött velük, bár Kakukkmadárnak közben a torkában dobogott a szíve. De sikerült! Sikerült! Itt a szabadság!

Előbb azonban még meg kellett várniuk a reggelt, hogy kijussanak a városból, mert még csak a palotából menekültek el, s a városkapukat éjjelre nem hagyják nyitva. Ezt az időt a városfal mellett, egy sötét zugban töltötték el, és Kakukkmadár aludni sem bírt, mert fájt minden sebe, s hideg is volt. A föld, amin ült, kemény... igazán nem ilyen éjszakázáshoz szokott hozzá eddigi életében!

De míg ő sanyarú sorsán, megaláztatásain töprengett, mellette a fiú, aki még csak be sem mutatkozott neki, egyszerűen csak térdére hajtotta a fejét, s már aludt is. Az bezzeg edzett legény lehet! Annak nem számít a szabadban éjszakázás!

Reggel, már egészen kora hajnalban elhagyták a várost, s megindultak előre a nagy ismeretlenbe.

– Hová megyünk? – kérdezte Kakukkmadár.

– Azt csak bízd rám! – hangzott a válasz, s ezen a lány bizony meghökkent.

– Na, de mégis!

– Azt csak bízd rám! – ismételte meg a fiú.

– De hát miért ne tudhatnám?

– Mert az én dolgom. Én vagyok a férfi. Vagy nem bízol bennem?! – kérdezte éles hangon.

– De, de, persze, hogy bízom... – válaszolta Kakukkmadár sietve.

– Remélem is! Gyere inkább gyorsabban! Vagy azt akarod, hogy utolérjenek bennünket az üldözők?! Mert a strázsa hulláját már biztos felfedezték!

Kakukkmadár megszaporázta a lépteit.

Az éjszakát megint a szabadban töltötték, meg a következőt és az azutánit is. Kakukkmadárnak fájt minden tagja, reggelente elgémberedve ébredt, s izomlázasan is, mert ennyit még sosem gyalogolt. A talpa is felhólyagosodott. De ment tovább, mert mást nem tehetett. Enni kemény, hústalan szalonnát kapott, kovásztalan kenyérrel, ebből hozott egy keveset magával a fiú, s egyszer lőtt egy nyulat is, azt megsütötték, s megették. Éjszakánként ráadásul azt is el kellett viselnie, hogy a fiú rendszeresen vele hál, néha napközben is megtette ezt, de Kakukkmadár már nem mert tiltakozni. Nem tudta mi a fiú szándéka, de egyelőre az ő egyetlen esélye az, ha vele tarthat! Ki tudja, talán valami rokona él valami másik városban, s ahhoz tartanak!

Aztán egyszer egy magas, sík, fátlan hegytetőről lenézve messze maguk előtt megpillantotta Habedát. Tévedésről szó sem lehetett, megismerte, épp eleget látta a hadjárat közben!

Úgy megtorpant, mint aki mérges kígyót lát maga előtt.

– Oda nem megyek! – közölte határozottan megmentőjével.

– Nem is megyünk oda.

– Minek hoztál ide?! Tudhatnád, hogy itt nekem veszélyes! Miért nem az ellenkező irányba menekültünk?!

– Csak!

– Sehová nem megyek tovább, amíg meg nem mondod!

– Kis hülye! Igazán kitalálhatnád már! Mit gondolsz, az összevert arcodért vállaltam az óriási kockázatot, vagy talán az agyonbaszott pinádért?! Egyszerűen tudom, hogy háború lesz Gyázsá és Zardán között, és nem hiszem, hogy Gyázsá győzne! Úgy döntöttem, átállok Zardánhoz! S hogy rögvest felfigyeljen rám Zardán, s lehetőleg rögvest tisztet csináljon belőlem, úgy gondoltam, szép ajándék leszel neki te, Kakukkmadár! Ne ijedj meg, csak azért jöttem erre, mert errefelé kell menni Zardánhoz, de nem megyünk be Habedába! Biztos ugyan, hogy Nevető Tűz is nagyon örvendene neked, csakhogy én Zardánnak akarlak adni! S ez neked is jó, mert Zardánnál nemigen fenyeget veszély! Talán még a szeretője is lehetsz! Tehát légy jó kislány és gyere, másképp csúnyán bánok veled, pedig nem akarnám!

– Aha, tehát aljasul, mocskosul kihasználtál!

– Kihasznált téged a nyavalya! Ha én nem vagyok, azóta már az ezredik katona is megmártogatta volna a kukacát benned! Gyere, ha mondom!

– Soha! Zardánhoz mennem éppúgy a halált jelenti a számomra, mint Habeda, mert egészen biztos vagyok benne, hogy Zardán és Nevető Tűz ott Habedában... azaz mit is beszélek, hiszen *én* vagyok Nevető Tűz... tehát az a habedai csaló szövetséget kötöttek egymással, csak ezt titkolják valamiért! Hiszen mindenben úgy viselkednek, mint a szövetségesek! Segítik egymást hajítógéppel, élelemmel, pénzzel, királynékkal...

– Törődöm is vele, hogy szövetségesek-e! Én mindenesetre Zardánhoz megyek! Na, indulj már!

Kakukkmadár azonban térdre hullott.

– Könyörgök neked, kérlek, ne tedd ezt velem! Ha odaviszel, valóban hős leszel Zardán szemében, de az én életem árán! Minden csepp kiontott vérem téged vádol majd a túlvilágon! Igaz, hogy rossz voltam, gonosz voltam, de akkor sem jogos, hogy a halálomat okozd, mert teellened sosem vétettem! Vigyél bárhová máshová, csak Habedába és Zardánhoz ne! Leszek a szeretőd, a rabszolgád, mindent megteszek neked, csak...

– Felállni! – vezényelte a katona, azzal a térdelő Kakukkmadár mögé lépett, s akkorát rúgott a fenekébe, hogy a lány felbukott. Most a katona ismét mellé lépett, belemarkolt a hajába, felrángatta...

De elkövette azt a hibát, hogy lebecsülte Kakukkmadarat. Mert Kakukkmadár csak most volt Kakukkmadár, most, gúnynéven, de valójában ő azért egészen mostanáig Nevető Tűz volt, az erőszakos királylány, akinél könnyen jött, hirtelen jelent meg a düh!

Mostanáig szinte kábulatban élt, szinte el sem hitte, hogy ilyesmi megtörténhet vele. De most végre kinyílt a szeme. Igen, mindez vele történik, épp most, vele megtörténhetett ez a sok csúfság, s még rengeteg egyéb ilyesmi fog megtörténni, ha hagyja!

Elhatározta, hogy nem hagyja. Gyorsan a katona derekához nyúlt, kirántotta annak tőrét, s máris szúrt. Majd szúrt megint és megint, újra és újra...

És csak akkor hagyta abba, amikor már egészen biztos lehetett benne, hogy a férfi nem tér magához, hogy olyan halott, hogy talán még Zardán isten sem lenne képes azt feltámasztani.

13. fejezet
A két Nevető Tűz

Trakancilla királyné nem rajongott annyira az okosodásért, mint leánya, Xí, de mire leesett az első hó, mégiscsak elsajátította az olvasást, még ha csak lassacskán ment is neki, sőt már a négy alapművelettel is ismerkedett, bár az osztással nagyon megkínlódott, az elég „nyögvenyelősen" ment csak neki.

– Csak tudnám, mire mindez nekem, amikor ott van minden palotában nem is egy írnok! – sóhajtozott. – Ej, ej, ez is amiatt az átkozott Zardán miatt van! Ezt is neki köszönhetem!

– Az igaz, de ezért inkább hálás lehetnél neki! – mondta nemegyszer Nevető Tűz.

– Jól van na, tudom, hogy előtted nem szabad őt szidni... – sóhajtotta Trakancilla.

– Nem azért nem szabad, mert énelőttem vagy, hanem mert a tudásért az ember adjon inkább hálát, szidalom helyett!

Más is történt ezalatt. Történt egy alkalommal, hogy Vuldegár követségben járt náluk.

Persze nem egyedül. Zardán nem tartotta olyan sokra egyik öccsét sem, hogy fontos munkát bízzon rájuk. Pláne nem olyasmit, hogy követség Habedában! Még kitelik Vuldegártól például, hogy valamivel megharagítja Nevető Tüzet!

Vuldegár tehát inkább csak a kísérő csapat vezetője volt, amit ő maga is főleg azért vállalt, hogy jól megnézze Habedát, s persze Nevető Tüzet. A követség vezetője ezúttal ismét Íziláj volt, bár a papnő-feleség terhessége már kezdett előrehaladni, mintegy félidős lehetett. De nem érezte rosszul magát, még hasa sem volt nagy, ellenben szerette, ha zajlik körülötte az élet. A követség különben semmi különöset nem csinált, mindössze Zardán úgy döntött, hogy a Gangellártól kapott levelet, melyben szövetséget ajánlott neki, elküldi Nevető Tűznek, hadd tudjon róla az érdekelt fél is!

Nevető Tűz természetesen rég tudott erről, mert Zardán furcsa válasza széltében-hosszában elterjedt az egész Völgyben, talán még Gigliorában is hallottak róla, s hosszú ideig az emberek nem tudtak úgy megpillantani egy szarkupacot, hogy ki ne törjön belőlük az ellenállhatatlan röhögés. Zardán részéről ez tehát csak amolyan udvariassági gesztus volt, s jó ürügy Ízilájnak a vendégeskedésre. Meg hogy elbeszélgessen valakivel leendő gyermekéről... mert Ízilájt mostanában leginkább ez érdekelte.

– Hát Zardánnal nem tudsz beszélgetni erről? – kérdezte Nevető Tűz.

– Á, azzal nem lehet! Csak néz rám bambán, ha erről szólok, és azt kérdi, hogy ugyan mit beszélgethetne arról a gyerekről, aki még meg sincs, azt sem lehet tudni róla, hogy fiú lesz-e vagy lány, s képzeld, képes volt azt az iszonyúságot mondani, hogy miért is beszélgessünk róla, amikor még abban sem lehetünk biztosak, hogy élve születik-e! Ez a Zardán, á, ez egy igazi férfi! Nem érti meg, hogy ez az életem legfontosabb eseménye, lényegében egyik döntő szempont volt nálam, amikor eldöntöttem, hogy odahagyom a diászilisz maetiszpa címemet és Zardán felesége leszek, igen, döntő szempont volt, hogy gyermeket akartam! És erre ővele másról is alig lehet beszélni, csak leendő hódításairól! Ami helyes is, jó, ha gondosan előretervez, de hát hogy a gyerekünkre ne maradjon ideje, ez elképesztő! Sőt, képzeld csak Nevető Tűz, még azt is kijelentette, hogy nem is nagyon fogja érdekelni még akkor sem, ha fiú lesz, egészen amíg legalább beszélni nem tud majd, mert hogy – így mondta – a gyerek csak akkortól kezdve lehet legalább némileg az ő „szellemi partnere"! Így mondta, ezekkel a szavakkal!

És akkor gondoltam rá, hogy jó, akkor eljövök hozzád, mert nekem meg te vagy a „szellemi partnerem”, hogy Zardánt idézzem! Legalábbis, ami a gyereket illeti! Veled a múltkor is olyan élvezetesen el tudtam társalogni! Nemcsak a gyerekről persze, de arról is! És másról is. Tulajdonképpen sokkal okosabb vagy, mint Zardán bármelyik felesége, persze engem kivéve, és igaz, hogy Zardán is okos, de néha vágyom arra, hogy ha okos valakivel akarok beszélni, akkor ne csak okos férfival tudjak, de okos nővel is! Csak tudnám, hogy ilyen okos nő, mint te, Nevető Tűz, hogyan kerülhetett ilyen eldugott kis koszfészekbe, mint Habeda! Neked már rég papnőnek kéne lenned valahol a Tink tó környékén, ahol zajlik az élet!

– Lesz majd neked hatalmas meglepetés Íziláj, ha megtudod egyszer, hogy én is diászilisz maetiszpa vagyok! – somolygott Nevető Tűz, de nem szólt semmit. Másra terelte a szót. Ez könnyű volt, elég volt ehhez megkérdeznie Ízilájt, hogy milyen nevet szeretne a gyerekének, ha fiú vagy lány lesz...

És erről aztán ők, a két nő, igazán élvezetesen elbeszélgettek jó öt órán keresztül, míg csak készen nem lett a vacsora, s amikor felálltak, hogy az ebédlőbe menjenek, úgy érezték, az idő sólyomszárnyakon repült, s még igazán jól ki sem csevegték magukat erről a döntő, lényegbevágó kérdésről.

Mindeközben Vuldegárra semmi szükségük nem volt, s Vuldegár maga is úgy gondolta, hogy rá semmi szükség e kérdés megtárgyalásakor. Igazság szerint azzal a hátsó gondolattal jött ide, hogy ha Zardánnak nem sikerült meghódítania Nevető Tüzet, majd megteszi ezt ő, Vuldegár! Milyen nagyszerű is lenne! Övé lehetne Habeda, Nevető Tűz is, akinek szépségét mindenki elismerő szavakkal emlegette, s persze Zardán is megdicsérné őt, hiszen így megszerzi Habedát is!

Aztán, hogy ezt az út során megemlítette Ízilájnak, az nem győzte korholni érte. Azt mondta, ne szóljon erről semmit Nevető Tűznek, mert nem egymáshoz valók ő és Nevető Tűz, és ha Nevető Tűz megsértődik, akkor Zardán morcos lesz, és Vuldegár nem kap még egy trágyadombot sem, hogy kakas legyen rajta, nemhogy várost, ahol király lehet!

Vuldegár mégis elhatározta, hogy nem hallgat Ízilájra, ő igazi férfi, őt Íziláj csak ne utasítgassa, meg különben is, Íziláj nem ért a nőkhöz, hiszen a nőkhöz a férfiak értenek! Hanem amikor először találkozott Nevető Tűzzel hosszabb időre, kissé elbeszélgettek, Nevető Tűz persze csak udvariasságból szánt néhány percet is Vuldegárra, kiderült, hogy Vuldegár nem is érzi jól magát Nevető Tűz társaságában! Igaz, Nevető Tűz bámulatos szépség, szinte már túl tökéletes (eltekintve egyik kisujja nyomorékságától, persze), ennek ellenére Vuldegár már talán három perc múlva úgy érezte, jobb, ha gyorsan befejezi a beszélgetést, és másik nőt keres magának. S ha belegondolt, hogy egy életen át a felesége lenne Nevető Tűz, hát a háta is borsódzott a gondolattól! Először is, kiderült, hogy Nevető Tűz túl művelt hozzá, aztán meg... szóval, úgy érezte magát, mint néhány hetéra társaságában, amikor ostoba fajankónak tarthatta magát a művelt nő mellett.

És azt is látta, hogy ő Nevető Tűz számára egy nulla, nem is létezik, a nő csak úgy keresztülnéz rajta, mint a levegőn, nem is figyel rá... tehát semmi esélye nála! És amikor Nevető Tűzről akart beszélni, hogy bókoljon neki, bókja nyilai sorra kicsorbultak a nő közönyén, s Nevető Tűz mindig másra terelte a szót.

Az egész beszélgetés úgy kezdődött, hogy megdicsérte Nevető Tűz szépséges fűzöld ruháját. (Persze ez is „zardános” volt, tehát egyszínű).

– Igen, Habedában jó szabómesterek élnek! – válaszolta Nevető Tűz.

– És a sok szép ruha közül, amit e mesterek készítenek, milyen jó ízléssel választod ki a leginkább hozzád illőt, királynő! – bókolt tovább Vuldegár.

– Azért ne sajnálj, nem nagy munka a választás, és élvezettel is válogatok.

– Mindig megtalálod a hozzád leginkább illőt! Olyan vagy te itt a habedai nők közt, mint a Nap a csillagok között! – vetette be Vuldegár az egyik legpompázatosabbnak tartott hasonlatát.

– Úgy véled hát, hogy a Nap az valami egészen más, mint a csillagok? – kérdezte Nevető Tűz.

Vuldegár egy pillanatra elbizonytalanodott. Sosem volt erőssége a tudományok semelyik ága sem.

– Hát, izé... végül is sokkal nagyobb! – válaszolta végül.

– Tévedsz! Van szerencsém tudatni veled, hogy a Nap is egy csillag, méghozzá egészen átlagos nagyságú csillag, mindössze azért tűnik nagynak, mert ez a bolygónkhoz legközelebb eső csillag!

Szegény Vuldegár már abban sem nagyon volt biztos, mit is jelent tulajdonképpen a „bolygó" szó.

– De – nyögte – azért nem tagadhatod királynő, hogy a Nap egészen más! Hiszen milyen szorgalmasan jár-kel fölöttünk napról-napra!

– Ez is tévedés! Nem a Nap kering körülöttünk, hanem Tlaxán, a bolygónk forog a saját tengelye körül, ezért tűnik úgy, mintha a Nap körülöttünk keringene!

Vuldegár most már szörnyen zavarban volt. Nem kellemes érzés, ha valakinek a fejére olvassák a tévedéseit! Ráadásul még ennél is sokkal kínosabb volt, hogy még csak nem is értette, miről beszél Nevető Tűz. Mi az, hogy a bolygó *forog*?! Eddig azt hitte, a bolygó-szó a világot jelenti, amin él. De Nevető Tűz azt mondta, ez forog önmaga körül. De hát ez hülyeség, hiszen ő *tudja*, hogy nem mozog, nem gurul ki a talpa alól! Eddig még egyszer sem tett ilyet!

De hát nem szólt semmit, inkább hétköznapibb témával próbálkozott.

– Milyen szép a palotád! Jó ízlésed van a szobrokhoz is!

– Licskáma csinálja őket, nem én.

– A festmények is szépek!

– Azokat sem én csinálom.

– De mind a te érdemed, mert te vagy a királynő! Egész Habeda nagyon szép!

– Igen, mostanában gyorsan gyarapodik a habedai gazdaság!

– Jó királynő vagy! Látszik, hogy itt boldogok az emberek!

– Mert van mit enniük. Idén is jó lesz a termés. Bár sok a krumplibogár. Nálatok is sok volt a krumplibogár?

– A micsoda?! – vágott bamba képet Vuldegár. Ő itt Nevető Tűz hozzáértő városvezetését dicséri, s persze a szépségét, ő meg közben holmi undok krumplibogarakról érdeklődik?! Hogy fér össze az udvarlás a krumplibogarakkal?!

– A krumplibogár! – ismételte meg Nevető Tűz. – Remélem tudod, hogy milyen a krumplibogár! Tudod, az olyan kis bogárka, amely már apró pondróként is a krumpli levelein élőskö-

dik... – és Nevető Tűz egyre jobban belemelegedett a krumplibogár alakjának magyarázatába, de Vuldegár végül félbeszakította, hogy ő természetesen *tudja*, hogy milyen a krumplibogár.

– És sok volt nálatok is?

– Mit tudom én, az ilyesmivel a parasztok szoktak kínlódni! Figyelj, Nevető Tűz, én nem erről akartam beszélni! Ne is szóljunk többé a krumplibogárról, az nem méltó a te szépségedhez! Mert a te szépséged, az...

– A maga módján a krumplibogár is szép. Nem az a baj vele, hogy ronda, hanem hogy sok levelet zabál. Bár időnként a krumpli gumójába is lyukat rág. Van úgy, hogy néha abban telel át.

Vuldegár egészen kétségbe esett. Ez nem lehet igaz! Most kitárgyalják a krumplibogár teljes fejlődési ciklusát?!

– Igen. Lehet, hogy szép a krumplibogár – sóhajtotta megadóan. – Szép a bogár, szép a lárvája, sőt még a petéje is lehet, hogy szép! De ami téged illet, azt szerettem volna mondani...

– A petéi valóban szépek! Nem tudom megfigyelted-e már, hogy pontosan egyforma távolságra rakja őket! Két-két pete között mindig hajszálra ugyanakkora a távolság! Mondhatni, határozottan rendszerető bogár! Legalábbis, ami a petézést illeti. De abban nincs igazad, hogy lárvát említettél. A krumplibogárnak nincs igazi lárvája, mert nem bábozódik be! Folyamatosan alakul át petéből felnőtt bogárrá, miközben a mérete is egyre növekedik! Hát nem csodálatosan érdekes?!

– Ez?

– Hát nem?! Mi emberek csak növekszünk, de közben nem sokat változik az alakunk! Hanem a krumplibogár, az aztán képes erre a csodára! Van mit tanulnunk tőle! Javaslom, hogy jövőre figyeld meg e bogarakat, meglátod, hogy milyen érdekesek!

– Engem nem nagyon érdekelnek a bogarak! Engem te érdekelsz, Nevető Tűz!

– Tessék, itt vagyok, láthatsz!

– Én úgy gondoltam, ha esetleg bimbózó barátságunk megerősödne...

– Igen, igen, de jó, hogy szólsz! Hát azt még el sem mondtam neked, hogy a krumplibogarak épp a bimbók miatt is milyen veszélyesek! Lerágják a krumpli fiatal bimbóit, de még a virágokat is! Sőt, a bimbókra nemcsak e bogarak a veszélyesek. Nem tudom, van-e fogalmad arról, mekkora kárt tett idén tavasszal a barackosok rügyeiben a fagy! Idén tavasszal egy hónapon át minden éjjel lesújtott a fagy, amikor derült volt az éjszaka, amikor tehát jól látszottak a csillagok!

– Csakugyan?! – kérdezte kétségbeesetten Vuldegár, s ekkor fogalmazódott meg benne a gondolat, hogy minél gyorsabban megszökik Nevető Tűz mellől. És ő ugyan nem töri magát, hogy ez a nő a felesége legyen! Ez egy paraszt és egy csillagász keveréke, kelljen a halálnak, nem neki!

Meg is szökött, ahogy csak tudott, s amíg a két nő, Íziláj és Nevető Tűz a leendő gyermek nevéről beszélgetett, ő Habeda utcáin csavargott. Megnézte a városfalakat, a különböző új szobrokat (Licskáma alkotásai), aztán ahogy már épp visszaindult a palotába, valahogy elcsúszott, s hozzá olyan szerencsétlenül, hogy bár nem esett nagy baja, de egyenesen egy csinos fiatal lány lába elé terült teljes hosszában, s a lány már nem bírta lefékezni a lépteit, s felbukott Vuldegár testében.

Természetesen az a legkevesebb, hogy ilyenkor a férfi felsegítse a nőt, s így tett Vuldegár is. Különösen, mert a lány öltözékén látszott, hogy az előkelőbbek közé tartozik, mindenesetre

nem lehet szegény. S még inkább azért, mert Vuldegárt az első pillanatban elbűvölte a lány csodálatos szépsége! Még sokkal inkább tetszett neki, mint Nevető Tűz!

Hosszas szabadkozások következtek, Vuldegár magát okolta a lány elesése miatt, a lány azt mondta, hogy nem, nem, mert az ő hibája, ha elég figyelmes, átugorhatta volna Vuldegár testét, aztán Vuldegár felajánlotta, hogy vesz egy új ruhát a lány összekoszolódott öltözéke helyett!

Azt hitte, a lány ezt majd visszautasítja, de annak eszébe sem jutott, azt mondta, hogy jó, épp ráér, mehetnek is már a bazársor felé, mert még ott vannak a kereskedők!

Elindultak, s közben Vuldegár megkérdezte a leány nevét. Kiderült, úgy hívják, hogy Xí.

Persze, hogy Xí nem utasította vissza az új ruhát! A legelső lecke, amit megtanítottak a lányoknak Vipó néne iskolájában, az az volt, hogy egy hetéra soha, *soha* nem szabad, hogy visszautasítson ajándékot! Hiszen abból él, hogy a férfiak fizetnek neki!

És igaz, hogy Xí még nem volt képzett hetéra, de miért is cselekedett volna másképp, mint ahogy tanulta?!

Vuldegár azonban nem bánta, hogy szaván fogták. Most legalább henceghet a pénzével! Mert pénze, az van bőven! Legalább azt kapott eleget a bátyjától! Még ezt a lányt is könnyedén megvásárolhatná, ha volna még rabszolgaság Habedában! És persze, ha valaki rabszolgája volna... bár akkor sem lenne rabszolga, mert nem úgy néz ki...

És meg is kérdezte:

– Kinek a lánya vagy?

– Senkié. Apám nem él már. Hetératanuló vagyok Vipó néne iskolájában! – felelte őszintén Xí.

Nem óhajtott dicsekedni azzal, hogy egy bukott király leánya. Nem olyan nagy dicsőség az!

Ám Vuldegár nagyon szeretett volna néhány élvezetes éjszakát eltölteni Xível, s mert megtudta, hogy a leány úgyis arra tanul, hogy efféle éjszakákból álljon a munkája, most rögvest a tárgyra tért, s megkérdezte, hogy mennyiért boldogítaná őt Xí! Elvégre hetéráknak nem szoktak udvarolni!

Ezt hallva Xí elpirult. Mégiscsak nagyon kurvásan hangzik ez! Még nem szokott hozzá a leszólításokhoz. S elmondta, hogy semennyiért sem boldogítaná Vuldegárt. Ha Vuldegár vesz neki ajándékokat, azokat elfogadja, de ölelést Vuldegár nem kaphat érte, mert bár a kora alapján végzős hetéra lehetne, de nem az, későn kezdte a tanulást, és még csak első éves. És nem kockáztathatja meg, hogy terhes legyen, mert akkor nem folytathatná a tanulmányait, s mert eredetileg nem is akart senki férfival lenni, nem ivott az italból, ami ez ellen bebiztosítaná őt, de csak akkor, ha már legalább három hónapja rendszeresen fogyasztja a nő.

– Ej, de szomorú! – sóhajtotta Vuldegár. Hanem a maga módján szavatartó ember volt, s megvette a legszebb ruhát Xínek, amit csak lehetett találni, eközben élvezetesen beszélgettek is, és Xí nem olyan társalgó volt, mint Nevető Tűz, hanem sokkal közelebb állt az érdeklődése Vuldegár érdeklődéséhez. És Vuldegár csodálkozva vette észre, hogy mind jobban letaglózza őt a fellángoló szerelem! Olyan heves vágyat ébresztett benne Xí, hogy még soha nő iránt ilyesmit nem érzett.

Mindenképpen ágyba akarta dugni! Vagy nem ágyba. Az mindegy, hogy ágyba vagy nem ágyba, tőle lehet akár szénakazalban is, teljesen mindegy, de meg kell kapja ezt a nőt! Nem

lehet igaz, hogy ő, egy királyfi, meg ne tudjon szerezni egy neki tetsző nőt, aki úgyis hetéra akar lenni!

– Figyelj, rosszul teszed, ha nem fekszel le velem! El sem tudod képzelni, hogy mennyit fizetnék neked!

– Mi hetérák mind drágák vagyunk.

– Persze, persze, de most ne erről beszélj, most kettőnkről van szó! Tőlem annyit kaphatsz, mint még soha senkitől!

– Nem. Ne is haragudj. Nem tudsz annyit fizetni, hogy a tied legyek. Még szűz is vagyok, és a tanulmányaim...

– *Még szűz vagy?!* – bámult leesett állal Vuldegár.

– De hiszen mondtam, hogy még elsőéves vagyok csak!

– Annál inkább nekem kell adnod magadat! Egyedül én vagyok méltó rá, hogy leszakítsam szüzességed hamvas virágát!

– Ugyan miért?

– Mert én királyfi vagyok!

– Ugyan menj már!

– De igen! Hát nem mondtam volna, hogy Vuldegár a nevem?

– Na és?

– Hé, kislány, mi az, hogy „na és”?! Talán bizony még nem hallottál rólam?!

– Talán bizony kellett volna?! – állt meg előtte csípőre tett kézzel Xí.

– Lehetetlen, hogy nem hallottál még Zardán isten öccseiről! Két öccse van, és én vagyok az egyik! – és most Vuldegár nem bánta, hogy istennek nevezheti Zardánt. Még örült is neki. Milyen nagyszerű is az, hogy egy isten rokonának vallhatja magát!

– Még szerencse, hogy nem vagy egyszerre mindkét öccse... – vigyorgott Xí.

– Ne gúnyolódj! Te is kellett, hogy hallj már Zardán öccseiről!

– Zardánról természetesen hallottam már, nagyon is sokat... – és Xí egy pillanatra elkomorodott, mert hisz Zardán az oka apja halálának! Azután eszébe jutott, hogy a hetéráknak sosem szabad szomorúaknak lenniük, erőnek erejével mosolyra igazította ajkait, s így szólt:

– De az öccséről nem hallottam. Nem érdekelt sosem annyira Zardán, hogy a rokonságát kutatgassam! És bocsáss meg, de azt sem hiszem, hogy te valóban a rokona vagy!

– Hé, kislány, figyelj csak, ezt könnyen bebizonyíthatom neked! Követségben járok Nevető Tűznél, ha én mondom, beengednek téged is a palotába, aztán csak egy szavamba kerül ám, és maga Nevető Tűz mondja a szemedbe, hogy én én vagyok, hogy én vagyok Vuldegár, Zardán öccse, mert én, mint követ természetesen beszélő viszonyban vagyok a te királynőddel, sőt épp tőle jövök! Gyere csak a palotába, ha nekem nem hiszel, gyere csak, ha akarom, be fognak engedni oda téged!

– Felesleges! – és most Xí teljesen őszintén mosolygott. – Elhiszem, hogy beengednének!

– Na végre! Akkor most, hogy elhiszed végre, ki is vagyok én, elhiheted azt is, hogy tudok neked fizetni egyetlen éjszakádért is annyit, hogy...

– Állj csak meg! Én nem erre mondtam, hogy elhiszem!

– Hát?

– Azt hiszem el, hogy beengednének a palotába. Mármint engem. Csakhogy ahhoz te nem kellesz, mert – *én is bemehetek oda*, akármikor, a magam jogán, önmagam emberségéből! – bökte Vuldegár melle felé a mutatóujját Xí. És mérhetetlenül örvendett, hogy ezt megteheti. Mert igazat mondott. Most bezzeg, hogy ámul ez a pojáca! Most bezzeg sokkal többnek tartja egyszeriben, mint eddig! Most nem a hetérát, most nem a luxuskurvát látja benne!

– He?! Há?! – ámult Vuldegár, és az egész ügyhöz csak e két nem sok értelemről tanúskodó megjegyzése volt.

– Tudd meg ugyanis, hogy én nem egy egyszerű hetératanuló vagyok, hanem Xí, az a Xí, aki Trakancilla királyné leánya, vagyis én voltam jó darabig a királylány Zsepez városban, ott, ahol most az a Lúria nevű nő a királynő, Zardán felesége! S mert anyám most itt él Nevető Tűz mellett a palotában, ott tanulja a tudományokat, persze hogy bemehetek bármikor a palotába, hogy meglátogassam anyámat, hogy is ne mehetnék oda be, sőt, ott is lakom, ha nagyon érdekel téged! Most már megbízik annyira bennem és anyámban Nevető Tűz, hogy ezt megengedje! Valójában azt mondhatom, hogy még barátnőm is a királynő, nem éppen szoros a barátságunk, azt nem mondhatnám, de igazán elmondhatom én is azt, amit te, hogy „beszélő viszonyban" vagyok vele, sőt akármibe le merem fogadni, hogy sokkal inkább vagyok vele baráti viszonyban, mint te! Köszönhetem ezt annak, hogy nagyon jó tanuló vagyok a hetéra-iskolában, s ezt ő, aki különösképpen kedveli a művelt hetérákat, igazán nagyra értékeli!

Végtelenül jólesett Xínek, hogy mindezt Vuldegár orra alá dörgölhette. Ő nem akart dicsekedni a származásával, de ha ez a Vuldegár nevű ezt teszi, hát legyen: akkor ő sem lesz szemérmes, s igenis elmondja, hogy ismeri ám ő is a palotát belülről, de nemcsak ezt, hanem a zsepezit is! Mert nem ám fabölcsőben ringatták őt, született ám ő is olyan körülmények közé, mint Vuldegár! Már ha Vuldegár valóban Zardán öccse, ami nem is olyan biztos, mert azt bárki mondhatja... Hiszen messziről jött ember azt mond, amit akar...

Vuldegár még mindig alig tért magához a meglepetésből. Ez a Habeda a csodák városa! A szerencsétlen utazót itt mindig a legnagyobb meglepetések érik, de igazán! Szó szerint belebotlik itt az utcán egy nőbe, kiderül, hogy hetéra, de még csak kezdő, holott ki sem nézné az életkorából, aztán az derül ki, hogy szűz, meg hogy hiába hetéra, nem akar az övé lenni – s most ez, hogy a palotában lakik?! És királylány?! Hát Habedában nemcsak nyereménynek adják a királyi nőket, de még hetérának is?!

– A barátnőd a királynő?! – hebegte végül.

– Merem állítani! – mondta elszánt határozottsággal Xí, és remélte, hogy ez így is igaz. Nevető Tűz udvarias volt vele, de azért, hogy ez barátság is lenne... Na, de reméljük a legjobbakat! Mindenesetre beszélhet vele, és azt sem mondta soha a királynő, hogy nem a barátnője!

– Szóval Nevető Tűz a barátnőd! Még ilyet! És hagyja, hogy hetéra légy?!

– Megkértem rá, s ő volt olyan kegyes, hogy beleegyezzék! Sőt, ő fizeti a hetéraiskolának az én költségeimet!

– Tudod mit?! Egy szót sem hiszek az egészből! – tört ki Vuldegár.

– Tudod mit?! Akkor most én mondom neked, hogy gyere szépen, elvezetlek a palotába, ne félj, be fognak engedni, ha velem vagy, aztán majd elvezetlek Nevető Tűz elé, és ő a szemedbe mondja, hogy mindez így igaz! – vágott vissza Xí.

– Azannyát! Jól van kicsikém, máris mehetünk! Majd meglátom én, hová lesz a nagy magabiztosságod, ha odaérünk a palotakapu elé! Mindjárt kiderül, hogy blöffölsz, nem győzöl majd jó ürügyet keresni, hogy miért nem lehet mégsem odamenned most!

– Vedd úgy, hogy ugyanazt mondtam neked, amit te nekem az imént! – vágta rá válaszként a lány.

– Hű, de szemtelen vagy! Na add csak ide a kezedet te kis pimasz, nem szöksz meg, a királynő elé viszlek, s majd jól megbüntet, mert azt merted mondani, hogy nála laksz a palotában! Még hogy a királynő barátnője, na hát! Szemtelen kis fruska!

– Még hogy Zardán isten öccse! Ekkora hazudozót! – morogta Xí.

– Felvágós!

– Aki mondja!

Észre sem vették, hogy el sem engedték egymás kezét, s úgy léptek be a palotába. Az őrség tisztelgett is nekik, nem állította meg őket, s ezen meg sem hökkentek. Mindegyikük azt hitte, hogy őneki szól a tiszteletadás.

Azon lepődtek csak meg, hogy a palotaudvarban beljebb haladva véletlenül épp szembejött velük Nevető Tűz, s amikor meglátta őket, elmosolyodott, majd így szólt:

– Én igazán nem ellenzem, áldásomat adom rátok!

– Hogy... hogy *micsoda*?! – hebegte teljesen egyszerre Vuldegár és Xí.

– Hát nem azért jöttetek elém kézenfogva, hogy bejelentsétek, összeházasodtok, s ehhez a beleegyezésemet kéritek?! Ami ugyan felesleges, mert szabad emberek vagytok, de nem tagadom, jólesik? Fogadd gratulációmat, Xí, igazán jól választottál, Vuldegár királyfi mellett jól élhetsz majd, meg lehetsz elégedve vele, de te talán még szerencsésebb is vagy Vuldegár, mint amilyen szerencsés Xí, mert Xí igazán remek lány, nemcsak gyönyörű, de nagyon művelt is, ezenfelül szépen énekel, jól táncol, és gyors a gondolkodása is!

– Hát... hiszen... te ismered őt, Nevető Tűz?! – kiáltotta egyszerre Vuldegár is és Xí is, és mindegyikük a másikra mutatott.

Nevető Tűz most zavarba jött, s csak némi idő elteltével értette meg a furcsa helyzetet, hogy Vuldegár is és Xí is, mindegyikük csalónak, hazudozónak hitte a másikat.

Aztán, hogy kiderült az igazság, bevezette őket egy szobába, leültette őket, s elmagyarázta Vuldegárnak, hogy ha Xí akar, természetesen lefeküdhet Vuldegárral, ezt ő Nevető Tűz nem tilthatja meg egy szabad nőnek, pláne hetérának, de Xí igazán nincs rászorulva Vuldegár pénzére! Ugyanakkor biztosította Xít arról, hogy Vuldegár nem hazudott, s valóban Zardán öccse, ezt különben nemcsak ő, Nevető Tűz igazolhatja, de a palotában tartózkodó Íziláj is, aki köztudomásúlag Zardán legkedvesebb felesége, s jól ismeri Zardán öccseit is!

Ezután magukra hagyta őket.

Meg kell hagyni, ha Xínek rosszulesett is, hogy korábban Vuldegár olyan lekezelően bánt vele, most igazán bőséges elégtételt kapott! Vuldegár ugyanis csak nagyon lassan tért magához a döbbenetből, hogy Xí valódi királylány, nemcsak hetéra! Sőt, nem is igazán hetéra, hiszen még szűz!

Aztán hogy ezt végre megemésztette, nem győzött szabadkozni, hogy hát ő ezt ugyebár nem tudhatta!

– Semmi baj, senkire nincs ráírva, hogy minek született! – mosolygott jóindulatúan Xí.

– És feltett szándékod, hogy hetéra légy? – kérdezte egyszercsak Vuldegár.

– Igen.

– De... de hát...

– Miért ne? Ugyan mi más lehetnék, ha nem az?

– Például feleség.

– Az nem jó! A feleséggel a férj gyakorta durván bánik! És én nem is akarok szegény ember felesége lenni. De még gazdagé sem. Én önmagam akarok gazdag lenni! Én legfeljebb egy király felesége lennék, de még annak is meggondolnám!

– De, izé... Xí... drága Xí... Énmellettem gazdag lehetnél!

– Ez most leánykérés akart lenni?

– Igen!

– Ugyan már!

– De igen, de igen! A lehető legkomolyabban!

– Tréfálsz.

– Esküszöm Zardán életére, hogy nem! Én szánlak téged! Milyen iszonyú sorsod volt, ó ti összes istenek! Minden elismerésem a bátyámé, de ezt azért mégsem kellett volna tennie veletek! Én szeretnék segíteni rajtad!

– Megható, de én jól megvagyok itt, semmiben nem szenvedek szükséget! – válaszolta elutasítóan Xí, azzal elővette a legyezőjét, s közömbös arcot vágva legyezgetni kezdte magát. És nagyon sajnálta, hogy még iszonyú lyukak tátonganak hetéraismeretein. Jaj, csak el ne rontson valamit!

Mert a szíve hevesen dobogott. Nagyon is szeretett volna Vuldegár felesége lenni! Nagyon is! Csakhogy nem akárhogyan! A lehető legjobb házassági szerződést kell megkösse vele!

Vuldegár a kezét tördelte. Rettenetesen szerette volna megszerezni magának Xít. Ilyen gyönyörű nővel még sosem találkozott! És méltó is hozzá, hiszen királylánynak született. Szűz is, éppen időben jött tehát! És pontosan annyira művelt, úgy gondolja, amennyire neki kell! Művelt, de nem „túlzásban”!

– Gondold meg kérlek, ha hetéra leszel, egy csomó mindenféle férfival kéne hálnod, nem jobb akkor már csak énvelem?!

– És ha én szeretek sok mindenféle férfiakkal hálni? – kérdezte Xí.

– Az nem igaz, hiszen még szűz vagy!

– De te nem is akarod hagyni, hogy kipróbáljam!

– Persze, hogy nem, azt akarom, hogy a feleségem légy!

– Mi hasznom volna belőle?

– De hiszen én, izé... királyfi vagyok...

– Egy királyfi senki és semmi, mert nincs saját városa!

– De nekem lesz!

– A csudát lesz, minden város Zardáné lesz!

– Persze, de inkább csak névlegesen! Hiszen most is van minden városban király vagy királynő, Zardán apja, aki az én apám is, Vordan, király maradt Dzampóban, aztán ott van Trévi, meg Lúria, meg Prucima, meg még sokan mások... hogy már testvéremről, Negolárról ne is szóljak... De mégis szólok róla, mert Zardán megígérte, hogy mindegyikünknek ad saját várost, Negolárnak oda is adta rögtön a legelsőt, Toftot, és már nekem is akart adni, tudd meg, hogy éppen a te városodat, Zsepezt adta nekem, és én egyedül csak azért nem fogadtam el, mert kicsinek tartottam!

– Az én városomat, Zsepezt?!

– Azt – válaszolta Vuldegár, és lehajtotta a fejét. Majd halkan mondta:

– De hiszen te is tudod, hogy Gyázsá sokkal nagyobb! Én azt szeretném! Vagy egy még annál is nagyobbat!

– Ostoba voltál. Ha Zsepez királya lennél, talán még hozzád is mennék. De így nem! Nem tudtad visszaszerezni nekem a szülővárosomat! Szégyelld magadat!

– Hiszen, ha tudtam volna, hogy találkozom veled... – motyogta Vuldegár, és valóban szégyellte magát. Majd kisvártatva felderült az arca.

– De akkor is lesz városom! Zardán megígérte! És most már, hogy szart küldött Gangellárnak, hamar itt lesz a háború! Valószínűleg már jövő ilyenkorra a mienk lesz Gyázsá is! És azt Zardán nekem ígérte!

– *Most* nem vagy király – szögezte le kegyetlenül Xí.

– De te sem hetéra! És királylány sem! Én legalább leszek majd király valamikor, de te már sosem leszel királylány!

– Most megbántottál! – hajtotta le a fejét Xí, és még a legyezője is összecsukódott bánatában. Oldalra fordult, elrejtve így az arcát Vuldegár elől, és egy szót sem szólt. Ez is a hetérák nagy tudománya volt: tudniuk kellett, mikor jó, ha hallgatnak.

Vuldegár feszengeni kezdett, ide-oda mocorgott, néha megszólalt, de a mondatait nem fejezte be. Végül ezzel próbálkozott:

– Lásd már be Xí, hogy egymáshoz illünk! Én még nem vagyok király, te még nem vagy hetéra! Énnekem még nincs városom, te meg már nem vagy királylány! Ezt nem bántásból mondom!

– Azt akarod, hogy a feleséged legyek? – szólalt meg sokára Xí.

– Ez minden vágyam!

– Akkor nem tudom folytatni a tanulmányaimat.

– Nem is akarom, hogy folytasd! Még csak az kéne! Hogy mindenki meghágjon, mi?! Azt már nem! Ragaszkodom hozzá, már ne is haragudj, hogy kikössük a házassági szerződésben, hogy feltétlen hűséget vállalsz!

– Hát te?

– Mi az, hogy én?

– Leszel te is hű hozzám?

– Én?! De hát... hiszen én férfi vagyok!

– Miért legyek hű én, ha te nem leszel az?!

– De hát én férfi vagyok!

– Én meg nő. És mindketten emberek vagyunk!

Vuldegár hebegett-habogott, de Xí megkönyörült rajta.

– Jó, ne beszéljünk erről. De ha én ilyen nagylelkű leszek, hogy nem ragaszkodom a hűségedhez, akkor én is megkövetelek valamit!

– Mit?

– Be akarom biztosítani magamat az állhatatlanságod ellen!

– Nem értem!

– Rögtön gondoltam. Ti férfiak olyan csapodárok vagytok! Ma ez a nő kell nektek, holnap amaz... azt akarom tehát, hogy a házassági szerződésben benne legyen, hogy az én elsőszülöttem a trónörökös, akár fiú, akár lány lesz is! Még abban az esetben is, ha te időközben elválsz tőlem! És ha elválsz, akkor magammal vihetem a kincstár felét! Ez, mint tudjuk, még csak nem is ellentétes Zardán isten törvényeivel!

– De hát én nem akarok elválni tőled!

– Akkor nyugodtan beleírhatjuk, semmit nem veszítesz vele!

– Jól van, bele lesz írva!

– Azt akarom, hogy Zardán előtt legyen megkötve a házasság, és Íziláj maga írja a szerződésünket, és azt te Zardán előtt írd alá!

– Izé... én nem tudok írni!

– Muszáj leszel megtanulni a neved leírását, mert azt akarom, hogy azt te magad biggyeszd oda a szerződésünk aljára! Ne aggódj, nem olyan nehéz az!

– Hát jó, na, megtanulom!

– Nem fogsz beleavatkozni, ha a városban a kincstár pénzén iskolákat nyitok, sőt, hetéraiskolákat is! Egyáltalán, a szerződésünkben kikötjük, hogy a város bevételeinek a felével én szabadon rendelkezhetek, vagyis ez azt jelenti, hogy gyakorlatilag ketten kormányozzuk a várost!

– Jó, de csak ha az is ki lesz kötve, hogy a követségekkel én foglalkozom, nem te, a hadseregbe sem lehet beleszólásod, mert az olyan férfias dolog, és én viselem az ünnepélyes alkalmakkor a koronát!

– Jó! – mondta Xí, és magában ezt gondolta:

– Hogy te milyen ostoba vagy, Vuldegár! Még hogy hadsereg! Zardán uralma alatt az legfeljebb száz főből állhat, s még ha felemeli is kétszázra: hát játszadozz el velük! S mit érdekelnek engem a követek, én a várost akarom fejleszteni! A korona meg még annyira sem érdekel, s ha mégis, majd csináltatok egyet magamnak!

– Nem szólsz bele, ha tanulni akarok! – folytatta a követeléseit.

– Tanulhatsz, de nem párzást! – vágta rá gyorsan Vuldegár.

– Beleegyezem. És most jön a legnehezebb: azt követelem, hogy szerezd meg nekem a szülővárosomat, Zsepezt! Lehet, hogy más városok nagyobbak, de én ott töltöttem a gyermekkoromat, nekem az a legkedvesebb! Azt akarom!

– De... de hiszen az már Lúriáé! – hebegte sápadtan Vuldegár.

– Nem érdekel! Én ilyen drága hetéra vagyok! Szűz hetéra! Igazi, világra szóló különlegesség! Nekem Zsepez az áram! Menj oda Zardánhoz, s mondd neki, hogy meggondoltad magadat, jó lesz neked Zsepez is, adjon Lúriának egy másik várost, egy nagyobbat! Bizonyítsd be a szerelmedet, Vuldegár! – azzal az ajtóra mutatott. – Mire vársz?! Ha előbb mész, előbb érsz el sikert, s előbb leszek a feleséged!

Vuldegár lehajtott fejjel kutyagolt el. Hatalmas istenek, mit fog szólni ehhez Zardán?!

Azt tudta, hogy aznap már nem utazhat el, mert sötét van. Majd holnap reggel. De jaj, hogy is álljon elő ilyesmivel, hogyan merje ezt elmondani Zardánnak! Zardán néha olyan komor tud lenni, kitelik tőle, hogy megharagszik, aztán nemcsak Zsepezt nem adja, de más várost sem, s akkor se város, se királylány! Ajaj!

Ahogy így töprengett, hirtelen némi reménysugár villant be komor gondolatai közé. Ez az! Szövetségest kell szereznie ehhez a feladathoz!

Máris felugrott a helyéről, s megkereste Ízilájt. Szerencséje volt, a diászilisz maetiszpa még nem aludt.

– Nem érzek vágyat rád, Vuldegár! – közölte ridegen, amikor a fiatalember olyan izgatottan robbant be hozzá, mintha a nászéjszakájára igyekezne.

– Nem, nem, nem erről van szó... de értsd meg... Íziláj... mondd, szeretsz te engem?!

– Az összes istenekre, épp most mondtam, hogy nem érzek vágyat irántad!

– De én igen! Vagyis nem, nem, nem teirántad... és nem úgy értem, hogy szeretsz, hanem, szóval nem szerelemmel, csak úgy...

– Úgy sem! Szerelem nélkül sem fekszem le veled! És most hagyd el a szobámat!

– De nekem muszáj, hogy veled...

– Takarodj! – vágott közbe Íziláj, és az ajtóra mutatott.

– Nem lefeküdni, nem, nem, én csak beszélgetni akartam veled!

– Minek? Udvarolni akarsz most énnekem, hogy Nevető Tűznél nem jártál sikerrel?!

– Hát arról is tudsz?!

– Még szép, elmondta! Különben is, azt hittem, hogy nem tetszem neked! Mindig ócsároltál! Eredj Xíhez, úgy hallottam szépen összejöttél vele, kéz a kézben blattyogtatok be ide a palotába, és sokkal szebb is, mint én! Menj hozzá, s őt fűzögesd a nagy kanvágyaddal, ne engem! Na, eredj már!

– Igen, hát épp róla van szó!

– Róla?! – vált figyelmessé Íziláj arca. – Háljon veled egy kakodémon, hát miért nem beszélsz akkor értelmesen?!

– Akartam én, de nem hallgattál végig!

– Naná, amikor egyetlen értelmes mondat sem bugyog ki a szádon! Mi a baj?

– Zardán! Vagyis nem Zardán, nem, nem, csöppet sem, csakhogy Xí, ez a nő, hát képzeld csak Íziláj, még nem is hetéra, de akkora árat kér, hogy azt Zardán nélkül nem tudom megfizetni!

– Ó!

– De Ó ám bizony, meg Ő is, meg Pé meg Er meg az egész ábécé! De leginkább az összes hangok közül a Zsé! Mert tudd meg Íziláj, hogy Xí nászajándékul Zsepezt követeli magának!

– Micsoda?!

– Végül is nem akkora csoda, elvégre ott nőtt fel... – védte a szerelmét Vuldegár, amennyire bírta. Amennyire lehetett. Aztán elmondott mindent részletesen Ízilájnak, már amennyire tudta, mert néha olyan összefüggéstelenül kotyogott, hogy a papnő-feleség többször is kénytelen volt közbekérdezni. De aztán csak megvilágosodott előtte minden.

– Aha, értem már! Tehát azt szeretnéd, ha egyengetném a kérelmed útját Zardán előtt!

– Igen! Igen! Nézd Íziláj, tudom, hogy néha gúnyolódtam rajtad, de igazából sosem tettem neked semmi rosszat! És már nagyon bánom! Kérlek ne tégy nekem rosszat! Idefigyelj, ha elintézed nekem ezt Zardánnál, a legisleghűségesebb tisztelőd leszek, aki csak él a világon!

– Hát annyira belezúgtál ebbe a fiatal kis csirkébe?

– Ó Íziláj, ne mondj ilyet róla! Ő a legcsodálatosabb nő, akit csak láttam valaha, nemcsak szépsége van, de esze is, meg modora, meg... meg olyan izéje... hogyismondjákosa... vonzereje...

– És *igényei* – mondta szárazon Íziláj.

– No igen, igen, hát persze, hogy azok is, de végtére hetéra, meg királylány is, meg szép is, szűz is, kinek lehetnének igényei, ha nem neki?!

– Tehát teremtsem elő a jegyajándékodat. Neked. Egy férfinak. Én. A nő. Hm!

– De Íziláj, hát nem is kérek olyan nagyot! Zardán szokott rád hallgatni, s különben is ígért nekem egy várost, még éppen Zsepezt is!

– Nem ígérek semmit. De meglátom, mit tehetek! Ez azonban nem is elsősorban tőled függ, hanem ettől a nyeszlett csirkétől!

– Ne mondj ilyet róla, csodálatos nő! Van szépsége, modora, esze...

– Tudom. Mondtad már. S legalább az utóbbit el is hiszem. Rögvest meglátta, hogy most, melegében kell mindent, minél többet kipréselni belőled, amíg tart a nagy szerelem! Naná, hogy van esze, s elismerésem Vipó nénének, kiváló hetérákat képez, már egy kis elsőéves is íme, hogy az ujja köré csavart téged, Vuldegár!

– De én szeretem őt!

– Épp erről beszélek, te bolond! De mindegy, nem is akarom lehűteni a nagy kanvágyadat, minek is nyitogassam a szerelemtől lezárult szemedet, minek neked legyen jó, és ne egy nőnek! – azzal Íziláj legyintett, és átment Xíhez.

Xí igazán nem várta éppen Ízilájt! Meglehetősen meglepődött, kissé meg is ijedt. Ha Íziláj jön hozzá, az, tudta, majdnem olyan, mintha maga Zardán érkezne!

S Íziláj rögvest ezzel is kezdte:

– Úgy nézz rám, mintha én volnék maga Zardán! Sőt nyugodtan tarthatsz még annál is többnek, mert én csináltam istent Zardánból! Tehát halljuk, mi ez a dolog Zsepezzel?!

– Én igazán nem akartam semmi rosszat!

– Persze, hogy nem! Zsepez nem rossz, sőt, nagyon is jó város! – gúnyolódott Íziláj, majd így folytatta:

– Na gyerünk, bökd csak ki!

– De hát miért baj az, ha szeretném vissza a szülővárosomat?! Apámat már úgysem kaphatom vissza, legalább a városom hadd legyen!

– Engem nem érdekelnek ezek a megható érzelmi kötődések! Engem csak egyvalami érdekel. Méghozzá az, hogy mire akarod felhasználni azt a nem csekély hatalmat, azt a fél királyi hatalmat, amit ki akarsz kötni magadnak a házassági szerződésben!

– Hát... hát arra, hogy fejlesszem a várost...

– Miként?

– Szeretnék hetéraiskolát nyitni, nem is egyet... aztán könyvtárat... írnokiskolát... régi vágyam, hogy legyen egy nagy lótenyészet ott... meg akarom műveltetni teraszosan a környező domb- és hegyoldalakat, ahogy itt Habedában láttam... szeretnék építtetni ott egy nagy-nagy fürdőt is, számos medencével...

– Lesz erre pénzed?

– Persze! Te Íziláj most attól félsz, hogy én valami galibát okozok majd Zardánnak! Lázadást szítok vagy ilyesmi! De erről szó sem lesz, és be is tudom bizonyítani neked itt most rögtön, hogy nemcsak nem töröm ilyesmiben a fejemet, de épp ellenkezőleg, Zardán legőszintébb híve leszek!

– Hát erre kíváncsi vagyok!

– Jó! Akkor figyelj! Azt kérdezted, honnan lesz erre pénzem! A város jövedelmének a fele az enyém, ha az én kedvem szerint lesz megkötve a szerződés! És ez a fél jövedelem bőségesen elég lesz mindenre, amit akarok – mégpedig Zardán miatt! Mondhatom, kizárólag akkor tudom megcsinálni, amit akarok, hogy Zsepez gyönyörű város legyen, ha Zardán marad Zsepez királya, de Dzampó, Toft, meg a többi más város királya is, és őszintén remélem, hogy még sok-sok más várost is elfoglal, mert az mind kell ahhoz, hogy én megcsinálhassam Zsepezben, amit akarok!

– A többi város kincstárából nem hiszem, hogy sok pénzt látna Zsepez!

– Az nem érdekel engem, csináljon azokkal Zardán, amit akar! Tudod mi érdekel engem, Íziláj?

– Nem.

– Akkor megmondom! Az, hogy én köteles leszek betartatni Zardán minden törvényét, ugye?

– Te és Vuldegár. Igen.

– Hát én csak egyetlenegy valamiért aggódom, s már most könyörgök neked, Íziláj, hass oda, hogy Zardán nehogy visszavonja az egyik már kiadott törvényét!

– Nem szokása törvényeket visszavonni, de mi az a törvény?

– Az, hogy elrendelte, hogy hadsereget egyedül ő tarthat, a városok legfeljebb száz katonát tarthatnak, rendfenntartási célokra! Mert Íziláj, ez nagyon jó nekem! Így Zardán végez minden hadakozást, és egyetlen várostól sem kell félnie Zsepeznek, semmi ellenségtől, hiszen Zardán megvéd minket, és más városok nem fognak a mindössze száz katonájukkal megtámadni minket! És így azt a sok-sok pénzt, amit Zsepez katonákra, harci gépekre, fegyverekre költött, azt mind arra költheti, hogy szépüljön-épüljön, kicsinosítsa magát, mint egy vőlegényére váró menyasszony, hogy olyasmik épüljenek benne, amik az emberek életét szebbé, jobbá, kényelmesebbé teszik... igen... én egy kellemes, barátságos, meleg fészekké szeretném varázsolni a városomat... Dehogy fogok én Zardán ellen lázítani! Igaz, apám miatta halt meg, de végül is

apám is maga kereste a halált, Zardán nem is ölte meg csak elűzte, de még ez sem számít, hanem ha egy ember halála az ára annak, hogy a város végre fejlődjön, hogy gyönyörű legyen, akkor, még ha apám is az az ember, azt mondom, hogy megéri ez az ár!

– Nem is vagy te buta nő, Xí! – mondta csendesen Íziláj. – Tudd meg, hogy Zardán már a legislegelején ezért határozta el, hogy meghódítja az egész Völgyet, épp ezért, hogy megszűnjön minden hadakozás a városok között! S most magadtól jöttél rá, milyen jó, ha egyetlen akaratnak engedelmeskednek a városok, s így megszűnik a sok kicsinyes viszály, széthúzás!

– Kérlek, Íziláj, támogass ebben! Tudom, kaphatnék más várost is, de nekem érzelmi okok miatt fontos lenne épp Zsepez, a szülővárosom!

– Elintézem neked! – simogatta meg Íziláj Xí fejét, azzal elment Vuldegárhoz:

– Zardánnal még meg kell beszélnem a dolgot, de csodálkoznék, ha nem hajlana a szavamra! Részemről rendben van az ügy! És most kotródj a szobámból, mert álmos vagyok, s fenéken billentelek, ha nem ugrasz ki azonnal!

Vuldegár engedelmeskedett.

Zardánhoz már úgy ment Íziláj, hogy megmutatta neki Vuldegár és Xí házassági levelét, amit ő maga készített, bár ezt a két érdekelt még természetesen nem írta alá.

– Vuldegár meggondolta magát, és Zsepezt akarja? Hát nem tudja, hogy az Lúriáé?! Nem gondol rá, mi lesz szegény Lúriával?! Mert én meg vagyok elégedve Lúria királynőségével!

– Először is, Lúria csöppet sem „szegény”, mert majd adsz neki másik várost, még nagyobbat is! Másodszor, hát nem épp a napokban írt egy igazán szívhez szóló, panaszos levelet neked, hogy milyen régóta nem látogattad meg, hogy mennyire hiányzol neki?! És hogy irigyli a többi feleségedet, akik már várandósok, mert ő még nem fogant meg tőled?! Itt a jó alkalom, hívd el magadhoz, hálj vele amíg gyereket szül ő is, aztán rakd egy másik város élére! De még más okok miatt is így látnám ezt helyesnek. Jó, ha Vuldegár végre megnősül, mert tudd meg, hogy Nevető Tűz után ácsingózott, s gondolom még nem tettél le róla, hogy békés eszközökkel szerezd meg Habedát, ahhoz pedig az út csakis vagy vértengeren át, vagy Nevető Tűz szép testén át vezet! És ez a Nevető Tűz, nekem elhiheted, nem olyan nő, hogy szabad elpazarolnunk egy Vuldegár miatt! A legfontosabb viszont nem is ez, hanem az, hogy ha visszahívod Lúriát, aki pedig tényleg megállta a helyét királynőként, azzal mindenkinek bebizonyítod, hogy ezek a városok igenis a tieid, azt csinálsz velük, amit csak akarsz, csakis tőled függ, ki lesz a királyuk vagy királynőjük, bármikor visszahívhatod őket és újakat nevezhetsz ki fölébük, tehát bebizonyítod, hogy te tényleg abszolút uralkodó vagy, aki azt csinál, amit csak akar! Ez jó figyelmeztetés lesz mindenkinek, hogy úgy táncoljon, ahogy te fütyülsz, mert lám még egy jó királynőt is visszahívhatsz, hát mit teszel majd azzal, akivel nem leszel egészen megelégedve!

– És ez a Xí, ez mennyire megbízható? Végül is az előző király leánya, nem?

– De igen, ellenben már egy ideje hetérának tanul, és nagyon pártolja a törvényeidet, különösen azt, hogy ne lehessen a városoknak magánhadserege! – és Íziláj elmondta Zardánnak, mit beszélt Xível. Azután így szólt:

– Elismerem, egy egészen csekély esély van rá, hogy csak alakoskodott, hogy megjátszotta magát előttem, de végül is ott lesz mellette Vuldegár is! És nem hiszem, hogy akár most is már, nagy galibát tudna kerekíteni egyetlen város még ha fellázad is, hiszen egykettőre levernéd! Később meg ha még több városod lesz, még annyi veszélyt sem jelentene! Meg

aztán én bízom az emberismeretemben, nem hiszem, hogy Xítől tartanod kéne! Az valóban inkább csak különböző iskolák és fürdők meg hasonlók építésével akar majd foglalkozni! Szerintem megirigyelte, hogy Nevető Tüzet nagy városépítőnek mondják Habedában, s hogy mindenki szereti, s maga is hasonló elismerésre vágyik! Add nekik oda Zsepezt, Zardán!

És Zardán végül így is tett, bár nem levélben hívta vissza Lúriát, hanem nagy udvariasan elment Zsepezbe, és személyesen beszélte meg vele a dolgot – e beszélgetés azonban jórészt nem a trónteremben, hanem az ágyikóban folyt.

Lúria egyáltalán nem volt bánatos, azt mondta, még örül is ennek, mert az, hogy Zardánt láthatja mindennél boldogabbá teszi, meg aztán különben is hisz Zardán szavának, hogy kap egy nagyobb várost, és miért is ne örülne a kis város helyett a nagy városnak?! Pláne mert hiszen ő Gigliorában élt, ő tényleg az igazi nagy városokhoz van szokva!

Zardánnak csak egyetlen kikötése volt: Vuldegár akkor veheti át a várost, ha megvolt a lakodalma Xívei!

Aztán egy csikorgó téli napon el is jött Vuldegár újra Habedába, ezúttal azonban már igencsak fényes kísérettel, s hozzá ünnepélyes orcát öltve, mert leánykérőbe jött! S a dologban az volt a szép és érdekes, hogy mindezidáig Xí anyja, Trakancilla, nem is sejtette, hogy milyen szervezkedések folynak a háta mögött! Íziláj ugyanis nem szólt neki, gondolván, hogy ez végül is Xíre tartozik, no meg még semmi sem teljesen biztos; Nevető Tűz ugyanezen okok miatt nem szólt neki; ha valaki pedig igazán aggódott, hogy lesz-e valami a dologból, hát az maga Xí volt, s ő aztán végképp nem szólt semmit édesanyjának! Így aztán Trakancilla csak ámult, amikor kézenfogva elébe léptek Vuldegár és Xí, és Vuldegár egyáltalán nem szerényen, sőt inkább nagyon is pöffeszkedően, mellét büszkén kidüllesztve kijelentette, hogy ő szeretné feleségül venni Xít, ő, Zsepez város királya!

Trakancilla csak ámult, sokáig szóhoz sem jutott, végül ezt kérdezte:

– És mikor szándékozzátok megülni a lakodalmat?

– Már holnap, itt, Habedában, aztán elutazunk Dzampóba, ott is lesz egy lakodalmunk, amin részt vehet apám is, és ott lesz természetesen Zardán is meg Negolár is, aztán elutazunk Zsepezbe, hogy átvegyem a királyságomat, s természetesen rögvest azzal kezdem, hogy csapunk ott is egy pótlakodalmat!

Trakancilla úgy elgondolkozott, hogy Xí már aggódni kezdett.

– Valami baj van, anyám?!

– Nem, nem, sőt, ellenkezőleg, nagyon örülök, hogy így legalább nem hetéraként élsz majd, csak nem értem mire ez a nagy sietség!

– Még hogy mire, bolond leszek elszalasztani a lehetőséget, hogy királyné és félig királynő lehessek! – gondolta Xí, de csak ennyit szólt:

– Ez egyáltalán nincs elsietve, Vuldegár e szándékáról, hogy nőül venne, jó egy hónappal előbb szólt már nekem!

– Nem erre gondoltam, csak így te, leányom, nem hiszem, hogy jelen tudsz lenni az *én* lakodalmamon, ami nyolc nap múlva lesz!

– Micsoda?! – ámult Xí.

– Tudd meg, hogy ma reggel járt itt nálam Heplondef város királya, Zumázesili, és megkérte a kezemet! Én pedig igent mondtam neki. Tulajdonképpen épp át szerettem volna menni hozzád, hogy megmondjam a jó hírt neked, lányom, csak megelőztetek, ti jöttetek át hozzám!

– Aha, tehát megint egy királyhoz mész hozzá?

– Miért ne, inkább egy *paraszthoz* akarnád?! A te kérőd is király, nem?!

– Az igaz, csakhogy ő *Zardán* rokona! Nála nincs olyan veszély, hogy Zardán egyszercsak megjelenik a város alatt, aztán a férjem szemét a varjak csipegetik ki! Anyám, már kétszer így jártál, nem volt ez elég neked?! Én, ha szabad így mondanom, *visszaszereztem* ősi városunkat, Zsepezt, mert itt a tanú rá maga Vuldegár, aki mellettem áll, hogy azt mondtam neki, hogy csakis akkor leszek a felesége, ha éppen pontosan Zsepez királya lesz, én tehát igazán jól megyek férjhez, de te, anyám... erről a Heplondef városról még csak nem is hallottam...

– Szégyellheted magadat lányom, amikor itt van nem messze! Majdnem szomszédos velünk, a második város Gyázsá után, a Licilen lefelé!

– Én csak annyit tudok róla, hogy ez nem Zardán városa! Attól pedig óvakodnék a helyedben!

– Lányom, ennyi eszem nekem is van, ezért mielőtt igent mondtam volna Zumázesilinak, megeskettem, hogy nem fog soha Zardánra támadni!

– Ó, mintha ez bármit is jelentene! Nem kell, hogy ő támadjon Zardánra, támad majd Zardán maga! Esketted volna meg arra, hogy ha Zardán megjelenik a kapuk előtt, behódol neki!

– De hát én pontosan így értettem ezt!

– Ő biztos, hogy nem, mérget vehetsz rá! Még nem késő, mondj nemet neki!

– Nem tehetem! Olyan kedves volt, olyan aranyos... azt mondta, hallott a szomorú sorsomról, hogy már két férjemet is elvesztettem Zardán miatt...

– S erre idejött hozzád, hogy ő legyen a harmadik! Remek!

– Ne gúnyolódj!

– Miért, nem így van? Ez nem gúny volt, hanem az igazság! Mondhatnám különben azt is, hogy amíg csak nem olyasvalakihez mész hozzá, aki Zardán alattvalója, addig szerencsétlenséget hozol a királyok fejére!

– Végül is semmi közöd hozzá, hogy én, az anyád kihez megyek hozzá, tehát azonnal fejezzük ezt be! Én nem ellenzem a te házasságodat, s ezt igazán viszonozhatnád azzal, hogy jó képet vágsz te is az enyémhez! Mi lenne, ha elhalasztanátok a házasságot néhány nappal, hogy itt légy a lakodalmamon?

– Lehetetlen! – szólt most gyorsan Vuldegár. – Én természetesen minél előbb át szeretném venni a királyságomat, sőt már apámmal, Vordan királlyal is meg van beszélve minden!

Xí hangosan nevetett.

– Nem inkább arról van szó, hogy mielőbb ágyba akarsz dugni?! – és jól oldalba bökte Vuldegárt. – Tudod anyám, megmondtam neki, hogy addig nem hálok vele, amíg Zsepezbe nem érünk! Mert én egy *királynak* a felesége akarok lenni, úgy is van megírva a szerződésünk, hogy egy király felesége vagyok, márpedig Vuldegár csak akkor lesz ténylegesen király, ha beiktatta őt Zardán a királyi méltóságába, s ha át is vette a hatalmat Zsepezben! Addig tehát nem leszek az ágymelegítője, hiába lesz meg már két lakodalmam is! Vuldegár tehát már nagyon kanos, és igyekszik, hogy mielőbb Zsepezbe érjen velem! – és Xí kislányosan vihogott, Vuldegár meg pirult, mint a legszebb rózsa.

– Végül is engem várnak a fontos teendők is Zsepezben... – mormogta, nem túl nagy meggyőződéssel a hangjában.

– És ha te halasztanád el a lakodalmadat, hogy eljöjj velünk Dzampóba, majd Zsepezbe? – kérdezte Xí. – Mert hidd el anyám, nagyon udvarias lesz veled mindenki!

– Elhiszem, de nem tehetem! Zumázesilinak sietnie kell haza, mert egy másik város nagyon fegyverkezik ellene, nem lehet tudni, mikor támad, vagy hogy támad-e egyáltalán, de úgy látszik mostanában mindenkit megfertőzött Zardán módszere, hogy télen is lehet háborúskodni! Ej, nem jól van berendezve a világ!

Így történt aztán, hogy Trakancilla királyné csak Xí azon lakodalmán volt jelen, amit másnap tartottak Habedában. Az ifjú pár nélkülük utazott el Dzampóba, majd onnan Zsepezbe.

Íziláj, aki maga is részt vett a leánykérésben, bár semmi szükség nem volt rá, meghívta a lakodalomba Nevető Tüzet is! És Nevető Tűz majdnem el is ment. Sokáig gondolkozott a válaszon, de végül nemet mondott.

– Talán bizony nem bízol Zardánban?! Vagy bennem?! – kérdezte sértődötten Íziláj. – Mert ha én azt mondom, hogy bántatlanul visszatérhetsz Habedába, akkor az úgy is van! Szülessen a gyerekem púposnak, sántának, vaknak és hülyének, ha megszegem a szavamat! És Zardán maga is meghívott téged, olvashattad a levelét, és ott is ugyanez szerepel, ő is megesküdött! Ismerhetnéd már, hogy betartja a szavát!

– Nem erről van szó! – rázta meg a fejét Nevető Tűz, és tekintete a távolba meredt. – Nem félek én Zardántól. Mert ha betartja az ígéretét, nincs mitől félnem – ha viszont megszegi és megöl, annyi baj legyen, mert ha ekkorát csalódom épp benne, akkor jobb is nekem a halál, semhogy tovább éljek!

– Te szegény! Te egy merő szerelem vagy! – ölelte át őt Íziláj.

– Hagyj, kérlek! Íziláj, hallod, hagyj már, ne ölelgess! Én nem hiszem, hogy szerelmes lennék Zardánba, mindössze nagyon tisztelem. De egy biztos: ha elmennék a lakodalomba, nem Xí és Vuldegár kedvéért mennék, hanem Zardán kedvéért, hogy láthassam végre szemtől-szembe!

– Ez csak természetes!

– És épp ezért nem megyek. Mert csak szenvedést okozna nekem a látványa.

– Miért?

– Hát nem Zardán írta nem is egy alkalommal, hogy egyszer majd ellenségek leszünk?

– Ez könnyedén kikerülhető: légy a felesége! Látom, hogy neked sem volna ellenedre!

– Nem akkor, ha én lehetnék Íziláj! De én nem lehetek Íziláj! – nézett keményen Íziláj szemébe Nevető Tűz. – Márpedig tudd meg, hogy becsülöm magamat annyira, hogy ne Zardán sokadik felesége legyek! Jobb akkor, ha... igen, jobb még az is...

– Micsoda?! Hogy meghalj?! Mert Zardán nem mondhat le Habedáról! Habeda a környék kulcsa!

– Tudom. De igenis jobb, ha majd, amikor eljön a végzetes pillanat, akkor kiállok a városfalra magam is, egy szál karddal a kezemben, és elesem a védelmében. De nem a város védelmében, hanem függetlenségem, becsületem, méltóságom védelmében!

– Nevető Tűz, te éppoly hülye vagy, mint Zsepez egykori királya, akinek már a nevére sem emlékezem, aki Trakancilla első férje volt!

– Nem, Íziláj! Nem ugyanarról van szó!

– De igenis ugyanarról!

– Márpedig nem! Mert én ha meghalok, annak következménye lesz: örökre megmaradok Zardán emlékezetében! Nagyon fogja sajnálni, hogy meghaltam! Holtában belémszeret, és olyan forrón fog szeretni, ahogy soha senkit, ahogy még téged sem soha, Íziláj, számtalan éjszakát talán még át is könnyezik majd utánam sóvárogva, ki már soha nem lehetek az övé! S így holtomban ugyan, de az *első* nő leszek a szemében, a legislegnagyszerűbb nőnek fog tartani, akit valaha is ismert, és soha, de soha senki nő nem versenyezhet már majd velem Zardán emlékeiben, éppen azért, mert halott leszek, és a holtakat az élők soha le nem győzhetik! Első leszek tehát Zardán mellett, a *legelső*, márpedig inkább leszek első nála holtan, mint a sokadik, a nyolcvanvalahányadik élve!

Íziláj csak nézte merőn, majd legyintett.

– A te neved nem Nevető Tűz, hanem Szerelmes Túzok! – azzal elment.

Alig csukódott be Íziláj mögött az ajtó, egy másik ajtón belépett Vipó néne.

– Hallottam mindent! Ugye-ugye drága gyermekem, mennyit mondtam, hogy a szerelem képes tönkretenni a legnagyszerűbb, legtehetségesebb hetérák életét is! Lámcsak, te is a halálra készülsz az élet helyett!

– Kérlek menj innen! Most nincs kedvem beszélgetni! – sóhajtotta Dormilla, és elfordult. Szeméből záporként peregtek a könnyek.

A szép, fiatal Xí tehát Vuldegár felesége lett, a már nem annyira fiatal, de még mindig szép Trakancilla pedig Zumázesili király felesége, s mindkét nő elköltözött Habedából: Xí Zsepezbe, Trakancilla pedig Heplondefbe.

Sokáig nyugalmasan teltek ezután a napok az egész környéken mindenkinek, még Heplondefet sem támadta meg az a másik város, ami miatt annyira sietett haza Zumázesili király. Legfeljebb az volt izgalmas, amikor Zardán az év vége felé megrendezte az első tudáspróbát a katonáknak, és szigorúan sorrendbe lettek rakva a nevek, hogy melyikük hány pontot ért el, és Zardán megmondta, hogy hacsak valami rendkívüli tettet végre nem hajt egy katona, akkor csakis úgy lehet király, ha már minden társa király lett, aki a listán megelőzte őt, vagy ha egy újabb tudáspróbán az új listán előbbre kerül, mert javít az eredményén!

A katonák tehát nagyon igyekeztek, nem fejezték be a tanulást, mert hátha javíthatnak az eredményükön. Főleg igyekeztek most a kevésbé jól teljesítők. De a lista elején állók is tanultak szorgalmasan, mert jaj csak meg ne előzzék őket a későbbi tudáspróbákon a többiek...!

És természetesen mindahányan csak voltak, mohón várták az újabb harcokat, hiszen csak akkor lehetnek királlyá, ha lesznek újabb elfoglalt városok! Valamennyien türelmetlenül biztatták Zardánt, hogy ugyan induljon már meg ismét néhány város ellen, mindegy melyik ellen, de keljen egy újabb hadjáratra, akár most télen is, bizonykodtak, hogy nem bánják ők a fagyokat, a hideget, csak harcolhassanak már! Még azok is ezt mondták, akik a tudáspróbán a sokezredikek lettek, mert úgy vélekedtek, hogy Zardán szerint az Istenek Völgyében van mintegy kétezer-ötszáz város, abból jut még annak is, aki mondjuk a négyezredik lett, hiszen mire mindet meghódítják, mégiscsak elesik közülük is legalább ezerötszáz fő, hiszen a leggondosabb hadvezetés mellett is vannak veszteségek!

Zardán azonban semmit nem akart elkapkodni. Egyelőre várt. Már csak azért is várt, mert tudta, ahogy közeledik a Tink tó felé, úgy egyre nagyobb városokkal találkozik, sőt lesznek már arrafelé városszövetségek is... és igazság szerint lusta is volt. Úgy vélte, talán megérdemel annyit, hogy legalább a telet kiélvezze tétlenül, mert bizony neki sem volt kedve a nagy hidegben ide-oda lovagolni vagy gyalogolni, taposni a havat... Amikor olyan jó a meleg

házikóban, sok-sok felesége szerető társaságában... arról már nem is beszélve, hogy Zádor városban felépült leendő palotájának egyik szárnya már, egy hatalmas fürdőmedencével, és Zardán nagyon tudta élvezni, amikor azt a medencét megtöltik jó meleg vízzel, aztán abban fürdőzhet meztelenül, szintúgy meztelen feleségeivel! Nemegyszer megtette, hogy valamelyik felesége meztelen hátáról vagy hasáról csemegézte be az ebédet vagy vacsorát. Feleségei közben hangosan kacagtak, és szeretettel simogatták a hátát-tarkóját. Íziláj az ilyesmiben ritkán vett részt, inkább csak szemlélődött, mert úgy vélte, ártana a méltóságának. És a többi feleség őt valóban nem annyira Zardán főfeleségének tartotta, inkább Zardán női megtestesülésének. Társuralkodónak.

Zardán valójában annyira bolondja volt a nők bájainak, hogy nem is közönséges ágyban aludt. Csináltatott egy hatalmas ágyikót, amibe kényelmesen belefértek öten is, ő feküdt középre, mellette jobbra is – balra is egy-egy kiválasztott felesége feküdt, s egy-egy keresztben a lábainál illetve a feje fölött. Zardán azt mondta, szereti, ha bárhová nyúl is, nőt tapint a keze!

Íziláj azonban annyira ügyelt a méltóságára, hogy kikötötte, ha vele alszik Zardán, akkor csak ők ketten legyenek a nagy ágyban.

Zardán tehát a telet arra akarta használni, hogy élvezze az életet, és ez ellen Ízilájnak sem volt kifogása, azt mondta, jó, legyen a tél a pihenés évadja! Kell idő az erőgyűjtésre! És hadd játszadozzék Zardán! Ő nem bánja Zardán orgiáit, amíg az csak a feleségeivel műveli azt; s nem bánták ezt a katonák sem, akik ugyan látták-tudták, hogy istenük merőkanállal habzsolja az életet, de azt is tudták, hogy ez, a nők az egyetlen luxus, amit Zardán megenged magának, különben nagyon mértékletes életet él, bort például sosem iszik (Fullió azt mondta neki, hogy az árt az észnek), különleges ételeket, ritka csemegéket is alig-alig fogyaszt, szinte ugyanazt eszi, mint a katonái, ékszert meg még soha senki nem látott a testén. Miért is ne tarthatna legalább sok feleséget, ha teheti és élvezi?! Ez megvetés helyett inkább elismerő pillantásokat váltott ki a katonákból, azt mondták, hogy lámcsak, meglátszik, hogy vezérük-királyuk-istenük igazi férfi! És büszkék voltak rá.

Arra is, hogy már tizenkilenc feleségről derült ki, hogy várandósak Zardán gyermekeivel. Úgy számolgattak, mire megjön a tavasz, lesz Zardánnak még legalább másik húsz felesége is várandós! És a katonák fogadásokat kötöttek, hogy hány gyerek lesz fiú, és hány lány.

Aztán minden másképp alakult. Mégsem lett a tél a pihenés évada!

Annak, hogy Zardán megint hadra kelt, nem más volt az oka, mint ő maga, Zardán. A sikerei. Ugyanis a Licil felső folyásának meghódításával túlságosan is nagy sikert aratott. Akkorát, hogy a lentebbi városok, melyek még függetlenek voltak, nagyon megijedtek. Mi lesz, ha őket is megtámadja Zardán?! Különösen Uezok és Laszáte ijedt meg, hiszen ők még csúnya üzeneteket is küldözgettek korábban Zardánnak, s nem hitték, hogy Zardán elfeledte volna azokat! Eddigre már szövetséget kötöttek egymással és Gyázsával, de úgy vélték ez még mindig nem elég erő, s igyekeztek más városokat is belevonni e szövetségbe. Nem Zardán ellen, gondosan kerülték, hogy Zardán nevét megemlítsék, nem akarták megharagítani, ezért úgy írták: „Nemes szövetségünk tagjai megfogadják, hogy nem indítanak háborúkat egymás ellen, viszont ha bárki megtámadná Szövetségünk bármelyik városát, úgy a többi város mely e Szövetség tagja, azonnal és haladéktalanul a megtámadott segítségére siet minden erejével”!

Számot vetettek ugyanakkor azzal, hogy Zardán országa már majdnem húsz várost számlál, s bár ezek némelyike alig több, mint egy falu, kicsike, Uezok és Laszáte, de Gyázsá is pedig nagy, de még mindig kevesebb az erejük, mint Zardáné. Más városokat is bele kell vonni a szövetségbe!

Meg is tették. Például Heplondef város is a Szövetség tagja lett.

Trakancilla királyné akkor tudta meg, hogy férje, Zumázesili király belépett a Szövetségbe, amikor a szövetség már megköttetett, s a követek elutaztak. Mindazonáltal ez egyáltalán nem zavarta őt abban, hogy óriási botrányt csapjon. Ez volt az első veszekedésük a házasság megkötése óta, de ez annál nagyobb volt. Akkora, hogy Zumázesili fejében megfordult nemcsak az a gondolat, hogy talán nem volt jó ötlet feleségül vennie Trakancillát, de még az is, hogy esetleg elválik tőle! Holott még három hónapja sem volt a felesége Trakancilla.

– Te eszeveszett hülye! – kezdte indulatosan Trakancilla, amikor a férjére támadt. – Mondd, van neked fogalmad róla, hogy mit csináltál?!

– Igen! Bebiztosítottam magamat Zardán esetleges támadása ellen! Így a Szövetség városai nem támadnak meg engem, hiszen egy szövetségbe tartozom velük, ha pedig Zardán rám támadna, vannak segítőtársaim! És ne beszélj velem így, Trakancilla, mert nem érdemlem meg!

– De igen! Igen! Nagyon is! Megesküdtél, hogy nem harcolsz Zardánnal!

– Ha ő nem támad meg. Arról szó sem volt, hogy nem védekezem!

– Aha! Igen! Csakhogy két dologra nem gondoltál!

– Mire?

– Például arra, hogy e szövetség Zardán ellen irányul, ezt a vak is látja pedig Zardán nem is vak, s nem fogja megköszönni neked, hogy beléptél ebbe! A másik pedig...

– Mielőtt folytatod, meg kell jegyeznem, hogy ha nem lépek be a Szövetségbe, akkor is megtámadna előbb-utóbb az a Zardán, csakhogy akkor egymagam állnék vele szemben! Így a többi várossal együtt erősebbek vagyunk!

– Nyavalyát vagytok ti erősebbek! Te nem azt csináltad most, hogy társakat szereztél magadnak, hanem azt csináltad, hogy megácsoltad a koporsódat! Ezek a városok ott a Szövetségben csak a halálban lehetnek a társaid! De mondok még valamit! Azt a másik valamit, amit az előbb belémfojtottál! Azt, hogy te viszonylag messzebb vagy Zardántól, mint például Uezok és Laszáte! Azokat előbb fogja megtámadni Zardán! És akkor meg kell szegned a nekem tett esküdet, mert a szövetségi kötelezettség arra kényszerít majd, hogy a segítségükre siess! Vagyis ebből a szövetségből sokkal inkább nekik van és lesz hasznuk, mint neked!

– Ez nem így van! Ha a Szövetség tagjait megtámadja Zardán, persze hogy Zardán ellen támadok, de ez nem lesz esküszegés irántad drágám, mert akkor Zardán kezdi az ellenségeskedést, hiszen épp olyan ez, mintha engem támadna meg!

– Ostoba bolond! Halott vagy! Máris halott!

– Drágám, én megértem, hogy ideges vagy, mert ez a Zardán már két férjedet is megölte, de értsd meg, egyedül csak társakkal karöltve vethetünk véget a zsarnok Zardán további terjeszkedésének! Nem hagyhatjuk, hogy még tovább pusztítson kedvére!

– Bolond! Zardán igencsak keveset pusztít!

– De igenis sokat pusztít: elpusztítja a városok függetlenségét, megszünteti nemzeti identitásunkat, eltörli a városok sokszínűségét, egységes öntőformába kényszeríti a népeket...

– Ez csak süket duma, ostoba maszlag! Zardán alatt békében élhetnek a népek és kész, igen, de még ha úgy volna is, ahogy mondod, akkor is úgy legalább életben maradunk, így pedig meg fogsz halni! Hát nem látod?! – kiáltotta Trakancilla kétségbeesetten.

– Azt szeretnéd, ha amint megjelenik Zardán a kapu előtt, behódoljak neki?!

– Ha túlerővel jön, akkor igen! Feltétlenül! S mert biztos, hogy azzal fog jönni, ez azt jelenti, hogy ezt kell tenned!

– Soha! Heplondef nemes népének büszkesége és önérzete nem tűrheti, hogy egy idegen hódító rabigájába süllyedve alávetett rabszolganépként...

– Baszd meg a büszkeségedet! – szaladt ki Trakancilla szép száján a csúnya szó. – Még hogy rabiga! Még hogy rabszolganép! Mindenki tudja, hogy Zardán sorra szabadítja fel a rabszolgákat!

– De értsd meg, a szabadság a legnemesebb eszme, amit életünk árán is meg kell védelmeznünk!

– Mert a halottak olyan szabadok?! Zardán nem veszi el senki szabadságát, inkább növeli azt, mert a rabszolgákat felszabadítja, aki meg nem rabszolga, az nyugodtan járhat-kelhet a városai közt, s nem kell félnie, hogy egy háborúban megölik, amije van azt elrabolják, nőjét megerőszakolják, gyermekét pedig rabszíjra fűzik!

– Ne védd az ellenségünket!

– Hódolj be neki! Semmit nem veszítesz vele! Hát miből áll rábólintani az akaratára, hogy „igen, Zardán, te vagy a legnagyobb isten, igen, én itt Heplondefben a te kegyelmedből uralkodom”?! Semmit nem veszítenél vele, hiszen tudod jól, hogy aki király behódol, az maradhat királynak! Nem is egy élő példa van erre már!

– Én nem akarok más kegyéből élni, uralkodni!

– Halálba visz majd ez a gőg, meglásd! Csak szavakról vitázol, vedd már észre! Lehet, hogy soha életedben nem fogod látni Zardánt! Miért ne mondhatnád ezt, semmi lényegen nem változtatna!

– De igen! Be kéne vezetni a törvényeit...

– Azok bölcs törvények!

– Adóznom kéne neki...

– Nagy ügy, maradna is pénzed bőven! És amit adóba fizetsz neki, megspórolnád abból, hogy nem kéne költened a hadseregre, hiszen senki nem támadhatna meg téged, mert Zardán uralma békét teremt! Hidd el, hogy ez így van, a lányom is elmagyarázta nekem nemegyszer!

– Én nem tartom előnynek, ha nem lehet hadseregem, mert ez azt jelenti, hogy lehetőségem sem marad az ellenkezésre, az önállóságra, a városom ki lesz szolgáltatva Zardán kényekedvére!

– Ó ti bolond férfiak! Miért nem tudtok megférni egymással?! Miért harcoltok folyton, miért ölitek egymást, miért taszíttok bennünket nőket özvegységbe és árvaságba oktalan viszálykodásaitok miatt, melyet az esztelen gőg s az elvakult dölyf szül?! Miért nem jön meg a józan eszetek?!

– Az a bajod asszony, hogy nem látod be, vannak nemes eszmék, melyek az életünknél is értékesebbek, például nemzeti önazonosságunk, de még sok más eszme is! Ezek mindennél fontosabbak, ezekért igaz férfi kész kell legyen életét is adni! Ez teszi a férfit férfivá!

– Az igaz, hogy ez teszi a férfit férfivá, csak azt nem tudom, hogy ezzel miért kell dicsekedni! Mert a férfiak ezen tulajdonsága az én szememben nemhogy erény lenne, sokkal inkább gyerekességük bizonyítéka!

– Elhallgass ostoba fehérnép, ne gyalázd a legszentebb eszméket!

– Te vagy az ostoba, nem én! Igen! Ostoba férfi! Nem látsz tovább az orrodnál! Kezdem már látni, hogy ti férfiak oda sem figyeltek a tényekre, üres, tartalmatlan szavakért harcoltok, amikért még meghalni is képesek vagytok! Holott, aki meghal, nem lesz ettől nemesebb, mert halott ember már semmi erényt nem képes gyakorolni! Vedd tudomásul, hogy én ebben nem fogok részt venni! Amint háborús viszonyba keveredel Zardánnal, akár mint önálló város, akár mint a Szövetség tagja, én elköltözöm a lányomhoz!

– Eddig azt hittem, a lányok szoktak visszaszaladni a mamájukhoz, most a mama szalad a lányához? – kérdezte gúnyosan Zumázesili.

– Igen! Nem óhajtom végignézni ugyanis, tudd meg, amint Zardán hóhéra lenyakaz téged! – felelte Trakancilla, azzal a fejét gőgösen felemelte, és távozott.

De még napokon át próbálta meggyőzni a férjét, hogy mondja fel a szövetséget, s igen súlyos veszekedéseik is voltak emiatt, azonban Zumázesili hajthatatlan maradt, s egyre csak azt fejtegette, hogy ő nem támadja meg Zardánt, s a Szövetség is kihangsúlyozta, hogy nem támad Zardánra, ha az sem támadja meg őket, tehát a Szövetség nem kezd ellenséges cselekedetekbe. Ez védelmi, és nem támadó szövetség! S hogy csak a védekezés a céljuk, azt Zardánnak is megüzenték!

– Aha! És Zardán mit üzent vissza?! – kérdezte csípőre tett kezekkel Trakancilla.

– Semmit.

– A helyedben ezt nem tekinteném jó jelnek!

– Majd meglátjuk, mit hoz a jövő!

A jövő azt hozta, hogy Zardán nem törődött a Szövetséggel, vígan élvezte az életet a feleségeivel, és igazán nem akarta megtámadni a Szövetség városait a télen, más városokat sem. S mert a Szövetség is túl erősnek tartotta Zardánt, s így esze ágában sem volt Zardán valamelyik városára támadni, minden adott volt hozzá, hogy béke legyen legalábbis egy darabig – és mégsem lett béke! S hogy így esett, annak az oka Habeda volt. Habeda, ami nem tartozott sem Zardánhoz, sem természetesen a Szövetséghez.

Nem is hívták a Szövetségbe. Miért is hívták volna, amikor tudták, hogy Nevető Tűz „zardánozik”! És Nevető Tűz csak egy hitvány nő! Valószínűleg csaló is, nem Bícs király leánya! És Laszáte meg Uezok be is jelentette régebben, hogy nem ismerik el Nevető Tűz hatalmát, Gyázsá pedig még mindig nem tett le az elfoglalásáról!

Mindazonáltal Habeda sem kezdett ellenségeskedést, csakhogy történt, hogy Uezok városban megnyílt egy hetéraiskola. Ezen iskolát ráadásul Nevető Tűz, vagyis Dormilla régi barátnője, Tlumba nyitotta, ő Dormilla szobatársa volt Vipó néne hetéraiskolájában. Eredetileg nem is Uezokban akarta megnyitni a saját iskoláját, hanem Habedában, csak aztán meggondolta magát, hogy ott van már Vipó néne, s nem akart szeretve tisztelt tanárának vetélytársa lenni.

Azzal még nem is volt baj, hogy Tlumba hetérákat tanított, sőt, Uezok királya ennek még örült is, ellenben baj lett abból, hogy Tlumba mit tanított a lányainak! Azokon az órákon ugyanis, amelyeken a vallási ismereteket tanította, elmondta növendékeinek azt is, hogy mi Zardán véleménye az effélékről: hogy Zardán a legfőbb istennek tartja magát, s hogy Zardán szerint az emberek a haláluk után érdemeiktől függő körülmények között újjászületnek. Ezenkívül nem egy alkalommal mondott olyasmiket, hogy ők, a hetérák nem szabad, hogy ellenségüknek tekintsék Zardánt, mert Zardán pártolja a hetérákat, általában a nőket, de a hetérákat külö-

nösképpen, és bízhatnak Zardán szavában. Ismertette velük részletesen Zardán törvényeit is, különösen azokat, amelyek a nőkre vonatkoznak, bár elmondta, hogy ezek némelyikét eredetileg Nevető Tűz hozta.

Amikor ennek híre szaladt a városban, a király maga elé idézte Tlumbát, s követelte, hogy ennek vessen véget, mert nem óhajt hírnevet kelteni a városában Zardánnak, aki pedig az ellenségük!

– De nem a hetérák ellensége! – érvelt Tlumba.

– De nekem ellenségem! – felelte a király.

– Már bocsáss meg királyom, de egy hetéra csak akkor hetéra, ha kellően művelt, márpedig Zardán lényegesen fontosabb személy annál, hogy egy hetéra ne ismerje a törvényeit, vagy azt, hogy mit várhat el tőle! Rossz tanára lennék a leánykáimnak, ha éppen a környék leghatalmasabb uráról nem oktatnám ki őket kellő részletességgel, amikor pedig mindenki tudja, hogy leginkább Zardántól függ errefelé minden!

– Micsoda?! Te azt mondod, hogy errefelé Zardán a leghatalmasabb?! Te ennyire semmibe veszel engem?! – kiáltotta mérgesen a király. – Látom már, hogy te valójában Zardán kémje vagy! Börtönbe vele! – parancsolta.

Tlumba így börtönbe került, s igazán nem volt ott jó sora! Csakhogy a dolog nem maradt ennyiben, mert természetesen nem lehetett eltitkolni, mi történt vele, megtudták ezt a hetéraiskolában is, s ennek nem is lehetett más következménye, mint hogy Tlumba minden tanárnője elszökött Uezokból, mert féltek, hogy a király velük is így bánik el! S mert Habeda közel volt, s tudták, hogy Nevető Tűz pártolja a hetérákat, odamentek. Követte őket a hetéranövendékek majdnem mindegyike, többnyire még azok is, akiknek éltek a szülei Uezokban.

Ezek a tanárnők nem tudták, hogy Nevető Tűz valójában Dormilla. Tlumba tudta ezt, de senkinek nem mondta. S most a börtönből ugyan nem üzenhetett Dormillának, de nagyon remélte, hogy ahhoz eljut a sorsának a híre, s tesz valamit!

Tett is. Megüzente Uezok királyának, hogy ha nem látja szívesen a városában Tlumbát, az az ő dolga, de akkor engedje el, mert ő Habedában nagyon is szívesen látja, s befogadná! De a király csak nevetett, s azt üzente vissza, hogy jó, ő elengedi Tlumbát, de csak akkor, ha Nevető Tűz lemond Habedáról, tehát ha eltakarodik a trónról!

– Ez nagyon barátságtalan üzenet! Ennek következményei lesznek! – jósolta Nevető Tűz.

Lett is következménye! Mert Dormilla nem olyan nő volt, aki cserbenhagyja a barátnőjét. Amíg cselekedhetett, az ugyan időbe tellett, de akkor aztán annál alaposabb volt az a cselekvés!

Először semmi különöset nem tett, csak kiküldött az Uezokhoz tartozó falvakba néhány békés embert. Ezeknek nem volt más dolguk, csak az, hogy figyeljenek-füleljenek. Amit megtudtak, azt a hírt megvitték Nevető Tűznek...

Nevető Tűz pedig már a legelején tudta, hogy van Uezok királyának egy szép szál fia. Ez a fiú gyakorta szokott szép lányokat felkeresgélni, mert majdnem akkora nagy férfi volt ezt illetően, mint Zardán. Ezért azt akarta csak megtudni, várhatóan mikor hol lesz!

Kiderült, azt nem lehet megjósolni, mert a fiú teljesen rendszertelenül látogatja a lányokat, hol ebbe-hol abba a faluba megy, viszont a leggyakrabban egy bizonyos lányhoz járogat, akinek

különben van férje is, de az nem bánja, vagy ha bánja is, nem mutatja! Vagy fél a királyfitól, vagy jól megfizeti őt a fiú.

Így történt hát, hogy egy sötét éjszakán Nevető Tűz megindult Habedából, háromezer fővel, s pillanatok alatt elfoglalta a kis falut, még éjfél előtt. Minden házba embereket állíttatott, akik megtiltották a parasztoknak, hogy zajongjanak, azt is, hogy kijöjjenek, s vártak.

Két teljes napig kellett várniuk, ezalatt megállt a faluban az élet, senki el sem hagyhatta azt. Végül azonban Nevető Tűz megfigyelői jelentették, hogy a királyfi közeledik, húsz fős kísérettel.

A húsz fő természetesen mit sem tehetett Nevető Tűz háromezerje ellen! Pillanatok alatt lenyilazták e mit sem sejtő kísérőket, egyetlen fő kivételével. Ezt és a királyfit pedig elfogták. Gyorsan elszállították őket Habedába, csakúgy mint a falu minden értékét. Nem maradt ott állat, termény, szerszám, semmi, Nevető Tűz csak annyira volt kegyes, hogy hagyott a parasztoknak annyi ennivalót, hogy szűken, de kitartson nekik tavaszig. Ez talán kegyetlenségnek tűnhet, hiszen azok semmiről sem tehettek, de hát akkoriban ilyen kegyetlen volt az élet! Más hódító az életüket is elvette volna, s Nevető Tűz megtehette volna azt is, hogy elhajtja az egész népet rabszolgának!

Később, amikor már Habedában voltak, az elfogott kísérőt elengedte vissza Uezokba, azzal az üzenettel, hogy a király fia ép, sértetlen, de bezáratta a legpiszkosabb, legbüdösebb, legmélyebb pincebörtönébe, száraz kenyéren és vízen tartja, megláncolva, és csakis akkor engedi el, ha bántatlanul, épen megérkezik hozzá Tlumba! Szavát adja, hogy akkor a király visszakapja a fiát, különben azonban soha! És a király pontosan olyan állapotban kapja majd vissza a fiút, ahogyan Tlumba fog megérkezni őhozzá, úgy vigyázzon a király!

Uezok királya dúlt-fúlt, de Tlumbát elengedte, akinek nem is történt semmi baja, attól eltekintve, hogy amíg börtönben volt, néhányszor megerőszakolták. Ezt Nevető Tűz azzal torolta meg, hogy a király fiára húsz korbácsütést méretett, s csak azután engedte el. De megmondta neki, hogy miért kapta ezeket a korbácsütéseket.

A fiú tehát visszatért az apjához, de ezzel még nem volt vége a dolognak, mert Uezok királya megfogadta, hogy végez Nevető Tűzzel! Méghozzá azonnal! Nem vár nyárig!

– Ha Zardán hadakozhat télen, megtehetem én is! – mondta.

De mert Habeda nagy volt, elhívta a háborúhoz Gyázsát is, akinek királyáról tudta, hogy már próbálkozott Habeda bevételével, s jött Laszáte is, aki szintén szeretett volna zsákmányolni egy kicsit.

Természetes, hogy Gangellár kapott a jó alkalmon! Most télen talán nagyobb szerencséje lesz, mint nyáron! Most legalább az ároktól nem kell tartania, mert annak a vize be van fagyva, átkelhetnek rajta a katonák!

Gyázsá tizenegyezer katonát küldött a háborúba, s kikötötte, hogy a habedai Nevető Tűz az övé! Uezok királya azt üzente, hogy rendben van, csak előtte visszaadja Nevető Tűznek azokat a korbácsütéseket, amiket az a fiára méretett – ezt Gangellár nem bánta. Uezok fegyveres ereje különben ötezer fő volt. Laszáte mindössze kétezer embert küldött.

Összesen tehát tizennyolcezer fő menetelt Habeda felé, s gyülekezett össze a falai alatt! A legnagyobb sereg, amit valaha is látott ez a környék! Már az is, amit csak Uezok küldött, ötezer fő, akkora volt, hogy soha még király nem toborzott ennyi katonát! De Uezok királya szinte tisztára pucolta a kincstárát, hogy minél több zsoldost fogadhasson fel, s így tett Gangellár is. Mindenképpen le akartak számolni Nevető Tűzzel.

– Rajtam csak ne nevessen ez a Nevető Tűz! Majd nevetek én őrajta, ha előttem térdel a hóban meztelenül! – fogadkozott Uezok királya.

Olyan hirtelen indult meg a támadás, hogy ezúttal alig valamivel előtte kapott erről hírt Nevető Tűz. A három irányból megindult hadseregek elől fejvesztve menekültek az emberek, most nem sikerült mindent szépen kiüríteni, az emberek csak a legszükségesebb dolgaikat kapkodták össze, s menekültek Habeda falai mögé. Emberéletben nem sok kár esett, az állatállomány nagyját is be tudták menekíteni, de az ingóságaikra bizony már nemigen jutott idő! A télre felhalmozott termény nagyja is ott maradt, még szerencse, hogy mindenki tudta, Nevető Tűz nagy raktáraiban jelentős mennyiségű vésztartalék van gabonából, épp az ilyen esetekre. Milyen bölcs is a királynő!

S az ellenség jött, amit lehetett, fosztogatott, és sorra lobbantak lángra a falvak, az idén immár másodszor. És ez nagyon nem tetszett a parasztoknak, és sokan, akik elhitték Zardán istenségét, a legkomolyabban fohászkodtak, hogy ugyan jöjjön már el a jó Zardán isten, s teremtsen békét, csináljon rendet, mert nagyon elegük van az örökös csatazajból, és mindenki tudja, hogy Zardán lefegyverzi a városokat, s az ő városai között állandó béke van!

S bár Nevető Tűz nem küldött követet Zardánhoz, Zardán tudott mindenről! Nehéz is lett volna eltitkolni előle egy ekkora mérvű csapatmozgósítást!

Tizennyolcezer ember majdnem kétszerese volt annak a seregnek, amivel Gangellár a nyáron támadt. Minden ki- és bevezető utat elálltak, még a folyón sem lehetett volna menni a habedai hajóknak, akkor sem, ha a folyó nem fagyott volna be, olyan sok volt az ellenség arra is. Különben is: minek mennének és hova?! Ez a városuk, ezt kell megvédelmezni!

Csakhogy most télen nem nekik kedvezett az időjárás. Csontrepesztő hideg volt, fenékig befagyott a falak előtti árok, az jött át a jégen, aki akart. A forró vizes védekezés sem hozott sok sikert, rengeteget kellett hozzá tüzelni, mert nagy volt a hideg, s még így is gyakran megtörtént, hogy mire a víz az ostromlókra permetezett, már csak langyos volt. Még jól is esett a nagy hidegben!

Ez adta az ötletet Doromboló Cicának, hogy ugyan már minek pocsékolják a drága tüzelőt az ellenségre – jó lesz annak a hideg víz is! S íme, nagy csöbrökben hozták a folyó feltört jege alól az éppen csak be nem fagyott hideg vizet, s ezt zúdították az ostromlókra! Amelyik katona ebből kapott egy adagot, hamarosan igencsak dideregni kezdett, keze-lába elkékült, mozdulatai is lelassultak, foga vacogott, s minden vágya csak az volt, hogy valahol felmelegedjék. Némelyikük alapos tüdőgyulladást is beszerzett így, de még olyan is akadt, amelyiknek pillanatok alatt megállt a szíve. Ha lett volna akkoriban is már hőmérő Habedában, az mínusz tizenöt fokot mutatott volna.

Csakhogy semmi meg nem akadályozhatta, hogy az ostromlétrákat a falakhoz állítsák, s azon csak egyre tódult a teméntelen sok ellenséges katona a városfalra! Öldöklő küzdelem alakult ki. Az első nap háromszor verték vissza a támadókat, a második nap kétszer... a temetetlen holtak halmokban álltak a városfal alatt. Sajnos bizony nemcsak az ellenség közül kerültek azok ki... Úgy látszott, nagyon el vannak szánva rá, hogy most aztán tényleg véget vetnek itt Habedában Nevető Tűz királynőségének, s felszabadítják a derék habedaiakat a nőuralom zsarnoksága alól, akaratuk ellenére is, még ha ez azzal is jár, hogy mindegyik habedait le kell ehhez mészárolni! Sebaj, de legalább halálukban végre szabadok lesznek!

S ekkor, a harmadik napon, a távolban feltűnt egy újabb hadsereg. Kiderült, hogy egy távoli, Óijua nevű város küldött katonákat, hadd jusson neki is valami a habedai kincsekből! E sereg pedig hétezer főből állt!

Nevető Tüzet borzasztó csalódás érte. Egy pillanatig azt hitte, Zardán jött meg a katonáival, de hát a zászlók nem az ő lovas alakját formázták! Mi lesz itt, ha még ez a hétezer fő is rátámad!

És rátámadt. Külön-külön ostromolták az egyes városok a fal egy-egy pontját, szinte versenyeztek, melyikük tud bejutni előbb. Emiatt Habedának is egyszerre többfelé kellett védekeznie!

De Habeda polgárai mind hősként védekeztek. Majdnem vidámak voltak.

– Én szeretem az ellenséget! – kiáltotta egy fiatal fiú Nevető Tűz füle hallatára. – Imádom őket! Csak azért harcolok ellenük, mert úgy szeretem őket: nem hagyhatom, hogy bejöjjenek, mert ha elfoglalnak minket, azonnal egymás torkának esnének, s azt nem hagyhatom, hiszen úgy szeretem őket... szeretem gyilkolni őket... – és nevetett.

Már öt napja tartott az ostrom, egyre növekvő veszteségekkel, s ekkor történt, hogy azt jelentették Nevető Tűznek: még egy hadsereg érkezett, csakhogy ez már nagyon úgy néz ki, mint amelyik Zardáné! A folyó jegén közelednek, a kikötő felé, amit egyik ellenséges sereg sem ostromolt eddig, mert az volt Habeda legerősebb pontja. Nevető Tűz kapitányai parancsot kértek a királynőtől, hogy mit tegyenek, mekkora erőt vonjanak ott össze?

– Mekkora az a sereg? – kérdezte Nevető Tűz.

– Nem tudható pontosan, de talán tizenötezer fő is megvan! De tíz egészen bizonyosan! Lehet azonban, hogy húsz is, ez nem állapítható meg ilyen távolságból, felség, különben is mind egy szálig egyforma fekete ruhában vannak, csatarendben menetelnek, éppen csak nem huhognak még, egybefolyik az egész tömeg a szemlélő előtt, nem lehet tudni, hogy pontosan hányan vannak!

– Semekkora erőt se vonjatok össze a kikötőhöz! – sóhajtotta Nevető Tűz.

– De úrnőm... akkor ezek egykettőre bejönnek!

– Inkább ők, mint más! – válaszolta röviden Nevető Tűz. – Zardánnal én fogok megküzdeni! – azzal kardot ragadott a kezébe, s megsuhogtatta. – Megyek a kikötőhöz, vágtass előre, és intézkedj, hogy nyissák meg nekem a kaput!

– De... de úrnőm... – hebegte a kapitány. – Nem tudod megállítani őket egymagad!

– Tudom. Elrendelem, hogy amint meghaltam, a város hódoljon be Zardánnak! Minden parancsának kötelesek vagytok engedelmeskedni!

Ekkor a kapitány nagy merészségre szánta el magát.

– Felséges asszonyom, nem volna talán okosabb, ha feleségül mennél Zardán istenhez?! Tudom, hogy többször megkérte már a kezedet!

– Ez olyasmi, amit nem beszélek meg veled! – mérte végig a férfit megsemmisítő pillantással Nevető Tűz, aztán így szólt:

– Tedd, amit mondtam! Ez parancs!

Zardán seregének a megérkezése természetesen nem kerülte el egyik város királyának a figyelmét sem. Erre igazán nem számítottak! Ők nem akarták megtámadni Zardánt, és Habeda nem tartozott Zardán városai közé. Mit keres itt Zardán?! Meg akarja ostromolni Habedát?!

Zardán serege még le sem táborozott, máris négy város követsége kereste fel egyszerre, mert Gyázsá, Laszáte, Uezok és Óijua is aziránt érdeklődött, mi is Zardán célja itt! Emlékeztették

rá, hogy ők nem támadtak Zardán városai ellen, Habeda szabad, független város! Kedveskedően hozzátették viszont, hogy az ellen nincs kifogásuk, ha Zardán is csatlakozik a szövetségesekhez, hiszen régen is felajánlották neki, hogy ha jön, megtarthatja a várost, ők beérik a kincsekkel!

Most még Gangellár is ezt üzente, holott iszonyúan dühös volt Zardánra annak múltkori küldeménye miatt.

Zardán maga elé hívta a követeket, s így szólt hozzájuk:

– Hallottátok már azt a mondást, hogy mindig az erősebb kutya baszik?

Azok tanácstalanul néztek egymásra. Zardán így folytatta:

– A mi helyzetünkre lefordítva e mondás lényegét, az a következőt jelenti: van itt négyőtöknek valami huszonötezer katonája összesen! Ez alig valamivel több, mint az én seregem. De az én katonáim jobban képzettek. A ti huszonötezer katonátok négy különböző akaratnak engedelmeskedik, az én katonáim csak egynek: az enyémnek! Vagyis én vagyok az erősebb, tehát itt az fog történni, amit én akarok! Továbbá emlékeztetlek benneteket arra, hogy nem is olyan rég azt üzentem, Habedát elfoglalom én egyedül is, ha akarom, s azt sem mondtam, hogy nem foglalom el Laszátét és Uezokot, sőt határozottan állítottam, hogy igenis elfoglalom! S most, mert mindent elmondtam, amit akartam, elmehettek!

A követek el is mentek, és a Habedát ostromló királyok nagyon gondolkodtak, hogy mitévők legyenek: visszavonuljanak-e, folytassák-e a támadást Habeda ellen, vagy támadják meg Zardánt!

Az utóbbi ötletet gyorsan elvetették. S végül vissza sem vonultak. Zardán valóban azt üzente, hogy elfoglalja ő egyedül is Habedát, nyilván ezért jött! Így végül a királyok abban egyeztek meg, hogy biztos, ami biztos, összevonják a seregeiket egyetlen tömbbe, visszavonulván kissé Habeda falai alól, abbahagyják tehát az ostromot, de a közelben maradnak! Aztán meglátják, mi lesz. Ha Zardán megtámadja a várost, kivárják míg elfoglalja, ezalatt Zardán jelentős veszteségeket fog szenvedni, de Habeda is. S akkor majd lecsapnak a meggyengült Zardánra, végeznek vele, s Habeda is könnyen az övék lesz!

Félrehúzódtak és vártak.

Ha a szövetségesek azt hitték, Zardán azonnal megtámadja Habedát, tévedtek. Megtámadhatta volna, mert dél sem volt még, amikor megérkezett, de nem ezt tette. Egészen mást tett.

Beszélgetett!

Alig távoztak el ugyanis a követek, azt a furcsa hírt hozták Zardánnak, hogy talán két nyíllövésnyire a kikötői őrtornyoktól egy szál magában egy narancsvörös ruhába öltözött valaki várakozik, s tapodtat sem mozdul, nem megy vissza a városba, s nem jön közelebb hozzájuk sem!

Zardán összevonta a szemöldökét. Egy pillanatra arra gondolt, talán Nevető Tűz lesz az... de aztán elhessegette magától ezt a gondolatot. Ugyan már! Az talán nem kizárt, hogy eljöjjön hozzá, akár azért, hogy behódoljon, akár azért, hogy segítséget kérjen – na de egyedül?! És még ha egyedül jön is, minek áll meg félúton?! Sőt, még félútig sem jött el!

– Vágtasson oda hozzá valaki, kérdezze meg, kicsoda, s mit akar! – parancsolta.

Nemsokára visszajött a futár, azzal a furcsa hírrel, hogy az a valaki bizony mégis maga Nevető Tűz, és párbajra hívja ki Zardánt! Menjen oda hozzá Zardán egyedül, egy szál karddal,

mint ő, s győzze le, ha tudja! Ha sikerül, övé lehet a város! Ha nem sikerül, hagyja békén a városát! Intézzék el ezt ők ketten, így nem fognak áldozatul esni ártatlan emberi életek az uralkodók hőzöngő kivagyiságának!

Zardán e hír hallatán úgy megdöbbent, hogy hosszú percekig még pislogni is elfelejtett. Csak nézett sokáig maga elé a sátor falára, végül a futár már megijedt, s megkérdezte, jól van-e.

– Ó igen, persze! Semmi baj. Helyes, hát ugye nem illik visszautasítani egy párbajt férfiembernek, igaz?

– Szent igaz, felséges uram! – válaszolta a futár, s kihúzta magát, mert nagy megtiszteltetés érte: Zardán isten kikérte a véleményét!

– Akkor megyek is! – állt fel Zardán. Magára kanyarította bundáját, s a kijárat felé indult.

– Felséges királyom, a kardod! – emlékeztette őt a futár.

– Hagyd csak! Nem lesz rá szükség! – legyintett Zardán, s csak úgy fegyvertelenül elindult a hómezőn át Habeda felé.

Már messziről látta a szoborként álló kis narancsvörös alakot. Olyan volt, mint valami lángnyelv a havas síkságon. Amint közel ért hozzá, a leány meglengette a kardot. Sután, tehetségtelenül. Soha életében nem vívott.

– Végre látlak a saját szememmel! – kiáltotta.

– Végre én is. Nem az én hibám, ha eddig nem láttál. Hívtalak az öcsém lakodalmába is.

– Mindegy. Vedd a kardodat, s intézzük el örökre ezt az ügyet, hogy kié Habeda! Nem bírom tovább ezt a bizonytalanságot!

– Nincs kardom.

– Hogyhogy nincs?! Megüzentem, hogy legyen!

– Urad vagyok. Ha akarom, kutyába sem veszem az üzenetedet. Márpedig én nem harcolni jöttem, Nevető Tűz!

– Hát miért?!

– Érted! Ma este ágyba duglak.

– Azt csak hiszed! Megölhetsz, ha tudsz, de ha nem tudsz, én öllek meg téged! Ami nem is lesz nehéz, ha kardod sincs!

– Olyat te sosem teszel! – nevetett Zardán, s beszéd közben meg sem állt, s már egészen közel ért.

– Én figyelmeztettelek, Zardán! – emelte a pengét Nevető Tűz, és a szeme határozottan villant.

– Legyen eszed, kislány! Nem azt mondtam, hogy megerőszakollak. Feleségnek akarlak! Teljesen szabályosan, hivatalosan! Hiszen már többször is megkértem a kezedet! És Íziláj azt mondta, te is szeretsz! Vagy nem így van? – azzal karnyújtásnyi távolságban megállt Nevető Tűz előtt, s feléje nyújtotta a tenyerét. – Add a kezedet! Nagyon foglak szeretni!

Nevető Tűz szeméből eleredtek a könnyek. Zokogástól csukladozva válaszolta:

– Nem! Én... én nem lehetek a feleséged! Szeretlek, igen, valóban, de akkor sem! Hanem a városomat igenis megvédem, vagy meghalok érte! Ez kötelességem, mert királynő vagyok! És

a kötelesség előbbrevaló a szerelemnél! – azzal megdörgölte könnyes szemét, felemelte a kardot, és Zardán felé sújtott vele.

Zardán könnyedén félrelépett előle. Nevető Tűz se gyors nem volt, se pontos. Egy tízéves kanászfiú a bottal jobban vívott volna, mint a királynő. Félrelépett, elgáncsolta, közben a csuklóját is elkapta, kicsavarta belőle a kardot, s messzire hajította. Aztán, mielőtt Nevető Tűz feltápászkodhatott volna a hóból, nemes egyszerűséggel hátára penderítette, mint egy zsákot, s már vitte is a táborába. Nevető Tűz hiába csépelte a hátát, Zardán csak kacagott.

– Ejnye, hát hagyd már! Mire ez a nagy heveskedés és hősiesség!

Habeda városfaláról jól látták az őrök, hogy Zardán viszi a királynőjüket.

– Mentsük meg a királynőt! – kiáltotta egy fiatal legény.

– Csiba te! – pödörte meg a bajuszát az őrség kapitánya.

– De hát elrabolta a királynőt Zardán!

– Na és?

– Mi az, hogy „na és”?! Ott viszi!

– Látom, nem vagyok vak!

– De hát elviszi, a sátrába viszi...

– Hadd vigye!

– Ágyába dugja...

– Jól teszi. Én is megtenném a helyében!

– De hát nekünk kötelességünk, hogy megvédjük a királynőt!

– Kushadj már, te bolond! A te kötelességed az, hogy azt tedd, amit a királynő parancsolt! Hát mondd, kaptál te parancsot rá, hogy beleavatkozz ebbe a párbajba?!

– Nem, de hát ez már nem párbaj, már vége mindennek, fogoly a királynő!

– Édes öcsém, egyvalamiről ne feledkezz meg: Nevető Tűznek nem olyan a lába köze, mint a tied! Puncija van neki ott, ahol neked fütyi lóg! Vagyis itt nem férfi párbajozott férfival, hanem férfi a nővel! Ez meg tudod mit jelent?

– Mit?!

– Azt, hogy a párbaj még nem ért véget! Sőt, még csak most kezdődik igazán!

– Hogyhogy?!

– Úgy, hogy Zardán természetesen győzött most, a kard ellen, győzött a férfiak fegyvereivel, ez igaz – meg is lepődtem volna mértéktelenül, ha nem ez lesz a dolog vége! – csakhogy most következnek a nők fegyverei! És ugyancsak kétlem, hogy abban valaki legyőzhetné a mi királynőnket! Szerintem Nevető Tűz eleve el is tervezte ezt az egészet jóelőre, még a mostani vereségét is! Vagyis te csak ülj szépen vissza a helyedre, mert még mindent elrontanál a heveskedéseddel! Na, eridj onnan a kaputól, mert esküszöm, hogy kupán váglak!

A legény elgondolkodva engedelmeskedett.

A táborban óriási üdvrivalgással fogadták a visszatérő Zardánt, s elhalmozták mindenféle bókkal, dicsérettel, amiért ilyen példátlan sikert ért el: egymaga elfogta, fegyvertelenül, az ellenséges város királynőjét!

Zardán azonban nagyon morcosan förmedt rájuk.

– Pofa be, csőcselék! Gondolkozzatok már, mit beszéltek! Nem kellett ahhoz nagy hősiesség, amit tettem, hiszen Nevető Tűz önként jött elém! Különben is: ki mondta nektek, hogy Habeda nekünk ellenséges város?!

– Hát... hát nem azért vonultunk ide alá?! – hebegte az egyik fiatal suttyó legény, Zardán katonája.

– Érdekes! Én azt hittem azért vonultatok ide, mert én azt parancsoltam! Tévedtem volna?! Van valaki, aki nem az én parancsomra jött ide?! – nézett körül a seregén Zardán.

Mély hallgatás volt a válasz.

– Na, akkor ezt megbeszéltük! Most pedig senki ne zavarjon! Én most a sátramba megyek. A bejárat elé nem kell őrség. Hanem te, őrparancsnok, vonass őrséget a sátramtól ötven lépésnyi körben, azon belülre teremtett lélek be nem teheti a lábát, még akkor sem, ha akármit is hall a sátramból! Megértetted?!

– Igen, felséges uram!

– Jó! – azzal Zardán, aki beszéd közben még mindig nem tette le Nevető Tüzet a hátáról, belépett a sátorba, természetesen a királynővel a vállán.

Ott aztán lerakta. Nevető Tűznek erre első dolga volt, hogy felragadjon egy szép tőrt, a pengét maga felé fordította... Zardán alig bírta elkapni a csuklóját az utolsó pillanatban, de akkor aztán úgy megszorította, hogy a fegyver rögvest kiesett a nő kezéből, Nevető Tűz térdre rogyott, sikoltott, és a fájdalomtól ömlöttek a könnyei.

– Ez az! Sírj csak! Ezt már szeretem! Jó könnyek ezek, sokkal jobbak, mint az előzőek, mert most legalább a fájdalom miatt sírsz, nem a szerelemtől! – mondta Zardán, látszólag részvétlen hangon, de ezt meghazudtolta az, hogy melléje ült, és azonnal megragadta az imént megszorított kezet, s gyöngéden masszírozgatta, hogy rendbejöjjön. – Figyelj, Nevető Tűz! Nem akarom, hogy megöld magadat, s téged sem akarlak megölni! Szeretném, ha mi ketten most szép nyugodtan elbeszélgetnénk, anélkül, hogy meg akarnál ölni valakit – engem vagy önmagadat! Ígérd meg, hogy jó kislány leszel!

– Semmit nem ígérek! Nem hagyom megerőszakolni magamat!

– Nem fogok ilyesmit tenni veled. Megígérem, hogy ha meghallgattál, ha beszélgettünk egy jót, bántatlanul visszatérhetsz Habedába! Megfelel ez így neked?

– De azt mondtad... azt mondtad, hogy...

– Igen. Ágyba akarlak dugni. Feleségemként. Biztos vagyok benne, hogy meg is teszem, mert beleegyezel.

– Soha!

– Eh! Asszonybeszéd olyan, mint a szél: ma innen fúj, holnap onnan!

– Én nem gondolom meg magamat!

– Meghallgatsz?

– Hát... jól van! De ne feledd: megígérted!

– Jó. Kezdem először a legfontosabbal. Én nem azért jöttem, hogy harcoljak ellened, sem én személyesen, sem a seregem Habeda ellen!

– Hát nem azért jöttél, hogy megszerezd a várost?!

– De igen. Csakhogy nekem Habeda veled együtt kell! Én tulajdonképpen leánykérőbe jöttem most hozzád. Gondoltam, eljövök én magam, ha a futáraimnak nem sikerült, jómagam tán több sikerrel járok! A sok fegyveres ne tévesszen meg, tekintsd inkább díszkíséretnek, kénytelen voltam őket is hozni, mert úgy hallottam, hogy mostanában nagyon sok csúnya bácsi nyüzsög itt a mezőn Habeda körül, érted ugye... És hát most mondd, mióta szokta a kikosarazott legény ledönteni a leány házát?! Ha tehát nemet mondasz nekem, mehetsz vissza Habedába, én csak addig maradok amíg meggyőződöm róla, hogy épségben beértél a kapun, aztán már itt sem vagyok, nem kell félned tőlem!

– Máris indulhatsz!

– Hohó, nem úgy van az, még nem mondtam el mindent! Gondolj bele! Ha én elmegyek, mi lesz a városoddal?! Ez a sok csúnya bácsi biztos, hogy elfoglalja! Elhiszem, hogy Doromboló Cica alaposan megerősítette Habedát, de ő sem gondolt ekkora támadó seregre! S ha gondolt volna is, több munkára nem lett volna időtök és erőtök. Na már most gondolj arra, mi lesz, ha beveszik Habedát! Nem kétlem, hogy alapos veszteséget tudtok okozni az ostromlóknak, de akkor is beveszik idővel. Szerintem nem is sokára. S akkor téged rengetegen meg fognak erőszakolni, Nevető Tűz! Valószínűleg jól meg is kínoznak... vagy börtönbe csuknak sok-sok évre, aztán később akkor is megölnek... hát nem jobb ennél az, amit én kínálok neked, a szeretetem?!

– Soha nem teszik ezt velem, mert karddal a kezemben halok majd meg!

– Mesebeszéd, én is elfogtalak fegyvertelenül, halvány fogalmad sincs róla, hogyan kell bánni a karddal!

– Akkor az utolsó pillanatban öngyilkos leszek!

– Én, mint a legfőbb isten, mint a Holtak Ura mondom neked, hogy nem kellemes ám a halál!

– Nem hiszem, hogy isten vagy.

– Attól az még igaz, hogy a halál nem jó... és még ha te vállalod is, azt akarod, hogy Habeda elpusztuljon?! Mert ha a halál helyett az életet választod, amibe általam nyílik meg az út, akkor ez a sok-sok bátor legény, akit magammal hoztam, azonnal Habeda védelmére kel, és egykettőre elűzik innen a csúnya bácsikat! Habeda szabad lesz!

– Nem lesz szabad! Akkor a te uralmad alá kerül!

– Na és? – kérdezte Zardán. S mert erre Nevető Tűz semmit nem mondott, megkérdezte:

– Talán csak jobb az én uralmam, a tőlem kapott élet, mint a mástól kapott halál?!

Nevető Tűz lehajtotta a fejét.

– Jobb – suttogta, majd hevesen zokogni kezdett. Zardán átölelte, s a lány nem tiltakozott. De hiába simogatta-csókolgatta őt a fiú, Nevető Tűz hideg maradt, nem engedett fel, csak tűrt mindent, sőt még a sírása sem maradt abba.

– De hát mi a baj? – kérdezte Zardán.

– Semmi. Győztél. Igazad van. Egy királynő kell, hogy néha áldozatot hozzon a népéért. A feleséged leszek. Hányadik is?

– A kilencvenkettedik – mondta Zardán mosolyogva.

– A kilencvenkettedik. Igen – suttogta Nevető Tűz.

– Igen, a kilencvenkettedik, ha szigorúan számoljuk.

– Miért, hányféleképp lehet ezt számolni?

– Sok feleségem van. De szeretem a rendet. Rendet kell tartsak köztük. Tehát muszáj sorrendbe raknom őket. Sokféle sorrendet lehet felállítani. Az egyik sorrend lehet az időbeli, hogy ki mikor lett a feleségem. Ebben a sorrendben te a kilencvenkettedik leszel, ezen nem lehet változtatni. Ez igaz. Hallottam Ízilájtól, hogy mi a bánatod, Nevető Tűz, de hát most mit csináljak, istenként sem változtathatok azon, hogy a kilencvenkettedik leszel időrendben! Ezzel békélj meg!

– Megbékélek – suttogta a lány. – Mi mást is tehetnék.

– De azt mondtam, lehetséges sok másféle sorrend is!

– Mit akarsz ezzel mondani?

– Ízilájnak légy hálás, ne nekem! Ő azt javasolta, hogy mert oly sok már a feleségem, s ezek bizony néha viszálykodnak egymás közt, no nem nagyon, de abban, hogy melyikük szeret engem jobban, meg hogy szerintük én melyiküket szeretem jobban – és hiába mondom ám nekik, hogy mindet egyformán szeretem, nem hiszik el! – tehát Íziláj javasolt egy módszert, miként lehetne ennek a kicsinyes perpatvarnak mindörökre véget vetni! Mert értsd meg, nagy a gond: úgysem hiszik el, hogy mindet egyformán szeretem, de azt sem, hogy annál jobban, minél régebben vettem feleségül őket! Sőt, inkább azzal hencegnek az újak, hogy őket szeretem jobban, mert a régieket már meguntam! Kell tehát valami, ami lecsitítja őket, mert én a nyugalmat szeretem!

Nevető Tűz úgy tűnt, oda sem figyel rá. Végül ezt szipogta:

– Megnyugodhatsz. Én nagyon csendes leszek. Sosem fogok semmi gondot okozni neked. A hangomat sem fogod hallani. Meghúzódom valahol a háttérben, ha figyelemre érdemesítesz, élvezhetsz, ha nem, hát nem...

– Az istenit, hallgass már meg! – tört ki Zardán. – Hozzád beszélek, figyelj ide! Tudd meg, hogy a feleségeim közti rendteremtésre te adtál nekem jó ötletet!

– Én?!

– Te bizony! Emlékezz csak, te rendeztél először tudásversenyt! Aztán én is, a katonáim közt. Mi sem természetesebb, mint hogy rendezzek ilyet a feleségeim között is! Azt mondom majd nekik, hogy mert én olyan okos vagyok, meg isten is, természetesen azt a feleségemet szeretem jobban, aki okosabb! Minél okosabb valamelyikük, annál jobban szeretem! A tudásversenyen eldől, melyikük milyen okos. S így nem lehet vita, egyszersmindenkorra eldől, hogy melyiküknek hol a helye a sorban! Legfeljebb azért karattyolhatnak majd, hogy mondjuk évenként ismételjük meg a versenyt, ha így lesz oda se neki, legyen nekik, elvégre kell nekik egy kis szórakozás! És Íziláj szerint te nagyon okos vagy, nem hiszem, hogy nehéz dolgod lesz, hogy megszerezd e versenyen a második helyet, s akkor máris nem a kilencvenkettedik leszel a sorban! Gondolom, igazán megelégedhetsz a második hellyel, az igazán nem olyan méltatlan már!

Most Nevető Tűz felemelte a fejét. Szeme vörös volt, de egyáltalán nem könnyezett. Valami furcsa tűz égett a tekintetében.

– Miért a második helyet mondtad csak? Miért nem az elsőt?!

– Az első hely természetesen Ízilájé. Ő nem vesz részt a versenyen, miért is venne részt benne, amikor az ő ötlete volt, hogy legyen a feleségek között is, és ő szervezi majd meg! Különben meg épp reád gondolt, főleg a te kedvedért találta ki, azt mondta, tehát légy neki hálás!

– Az vagyok. De akkor is szeretném, ha te szerveznéd meg a versenyt, Zardán, és vegyen részt rajta Íziláj is!

– Butuskám, ez felesleges, akkor is csak második lehetsz, mert Ízilájt nem fogod tudni legyőzni! Ő nagyon-nagyon okos! Ő diászilisz maetiszpa! Nézd, Nevető Tűz, tudom, hogy kicsit sem hiszel az istenségemben, ezért neked be merem vallani, de tovább ne add, mert úgyis letagadom: Íziláj sokkal okosabb, mint én! Na, mondjuk a hadi dolgokban nem. De minden másban igen!

Nevető Tűz most végre elmosolyodott. Ennek nagyon örült Zardán.

– Nem is sejted, mennyire hálás vagyok Ízilájnak. És tudd meg, hogy mindig is kedveltem őt. Figyelj Zardán, azt tudod, hogy én szeretlek, de meg kell kérdeznem: szeretsz te is engem? Legalább egy kicsit?!

– Kicsit?! Talán inkább nagyon! Idefigyelj Nevető Tűz, ha nem volna Íziláj, biztosra veheted, hogy te volnál nekem helyette! De nem fogom elküldeni őt éretted, ez nagyon csúnya tett volna, még akkor is, ha te szebb vagy, mint ő, meg aztán őt is szeretem. Sokat is köszönhetek neki, egyszer majd talán elmesélem neked... Szóval, szeretném, ha nem lenne ez a bárgyú féltékenykedés közöttetek!

– Nem lesz, Zardán! Ígérem. Soha nem lesz. Ez így egészen más, második, az nem olyan rossz, az egészen más, mint a kilencvensokadik, és valóban nem félek attól, hogy ne lehetnék második. De ha szeretsz, tedd meg kérlek, hogy te szervezed meg a versenyt, olyan kérdésekkel, amiket Íziláj nem ismer előre, tehát legyen becsületes a verseny! Vegyen rajta részt ő is! És ne kímélj, igyekezz kifogni a tudásomon, de még Íziláj tudásán is, iszonyú nehezeket kérdezz, jó?! Ez az egyetlen kívánságom van! Vedd úgy, hogy ez az ára annak, hogy a feleséged leszek! Úgy írod meg te és Íziláj a házassági levelemet, ahogy csak akarjátok, nem érdekel, olyan feltételekkel, amit csak akartok, semmi kikötésem sincs, azt úgyis tudom, hogy Íziláj kiköti majd, hogy az ő gyermeke legyen az örökösöd, de ezt sem bánom, semmi nem érdekel, mert én tényleg szeretlek Zardán, igen, én szerelmes vagyok, és úgy szerettem volna ott a hómezőn meghalni a kezedtől! De így valóban jobb lesz! De tedd meg, hogy így lesz ez a verseny, mert épp amiatt, hogy oly nagyon szeretlek, azt szeretném, ha becsülnél engem is annyira, mint Ízilájt! Annyira szeretném ezt, hogy megkérlek még valamire: ne hálj velem a verseny lezajlásáig!

– Én ma este akartam már!

– Könyörgök neked! Nagyon jó, engedelmes, hű nejed leszek... igazán... de ha most velem hálsz, csak annyit jelentek majd neked, mint egy szép nő... mint *bármelyik* szép nő... de meglátod majd, hogy a verseny után...! Ó, igen! Ámulsz majd, tudom jól!

– Figyelj Nevető Tűz, én megtehetem ezt...

– Akkor tedd is meg!

– De csak azért ellenkezem, mert nem akarok csalódást okozni neked! Olyan lelkes vagy, rossz volna nézni, mennyire letörne a kudarc, ha nem tudod Ízilájt legyőzni! És nem fogod tudni, az kész lehetetlenség, mert Íziláj azt mondta, ő azt gyanítja, hogy te valami képzett hetéra lehetsz...

– Tudod mit Zardán? Én nem akarok neked hazudni, s mert én tudom Ízilájról, hogy diászilisz maetiszpa, illik, hogy ő is tudjon rólam valamit: bevallom hát, hogy valóban az vagyok!

– Jó. A hetérák okosak. Nagyon okosak. Az is igaz, hogy okosabbak, mint nagyon sok papnő. De cseppet sem okosabbak, mint egy diászilisz maetiszpa, márpedig Íziláj az! Egy diászilisz maetiszpa sokkalta okosabb egy mégoly művelt hetéránál is! Nagyon megvisel majd téged a kudarc, attól félek!

– Ne félts! Ki fogom bírni! Jó lesz akkor nekem a második hely is, hiszen mondtam! Akkor is legalább büszke leszek arra, hogy megpróbáltam! És úgy legalább pontokkal mérhető, számszerű eredménye lesz annak, hogy mennyivel vagyok kevesebb, mint Íziláj! És azt is tudni fogom, hogy önmagam hibájából maradtam le, nem a sors furcsa szeszélye okán, csak mert később találkoztam veled, mint kellett volna!

– Hát jó! – sóhajtotta Zardán. – Majd igyekszem olyan kérdéseket adni, hogy... hogy...

– Zardán! Olyan kérdéseket adj, ami remélhetőleg még egy diászilisz maetiszpának is nehézséget okoz! Ne arra törekedj, hogy a kérdések nekem könnyűek legyenek, mert rólam mit sem tudsz, s ha a kérdés könnyű *nekem*, könnyű lesz Ízilájnak is! Igyekezz, hogy a kérdések igencsak megizzasszák Ízilájt! Szerintem Íziláj nem bánja majd, úgy vettem észre, szereti a kihívásokat, s nem is lehet kifogása ellene, ha tisztességes lesz a verseny, arról már nem is beszélve, hogy a *másik rangsorban*, az időbeliben, ő a legelső feleség, s ezt soha senki el nem veheti tőle!

– Az ég szerelmére, Nevető Tűz, hát mit hiszel te rólam?! Valóban azt hiszed, tudok olyasmit kérdezni én, aki sem papnő nem vagyok, sem hetéra, hogy kifogjak egy diászilisz maetiszpa eszén?!

– Oldd meg, Zardán! Ezt kérem tőled nászajándékul! Vedd úgy, hogy igazi hetéra vagyok, s ez az áram: egy korrekt, tisztességes tudásverseny! Legalábbis ha azt akarod, hogy könnyű szívvel, boldogan legyek a feleséged, s ne kényszerből, pusztán a város érdekében! Oldd meg!

Zardán nagyot lélegzett, s így szólt:

– Jól van! Tudod mit?! Megoldom! Tudom, hogy miként oldom meg! És a mindenségit, most már én is kíváncsi vagyok, melyikőtök az okosabb! Megoldom! Vedd tudomásul ugyanis, Nevető Tűz, hogy bár nagyon sokra becsüllek, Ízilájt úgyszintén, de egészen biztos vagyok benne, hogy él legalább egyetlenegy valaki a világban, aki sokkalta okosabb nálatok, de okosabb még annál is, akik ti együttesen lennétek!

– Te?! De hiszen azt mondtad...

– Dehogyis én! – nevetett Zardán. – De egy jó barátom. A tanítómesterem. Te persze nem tudod, hogy kiről beszélek. De annyi baj legyen! Igazán tisztességes verseny lesz, még én sem tudom majd előre, milyen kérdéseket kaptok! A versenyt ugyanis nem én fogom levezetni, az eredményeket, a válaszokat nem én értékelem, a versenyre a kérdéseket sem én állítom majd össze – hanem *Fullió*!

– Fogalmam sincs, ki az a Fullió, drágám, de akkor arra felelj: megteszed-e, amire kérlek?! Annyira szeretném bebizonyítani neked, hogy értékes társad vagyok!

– Igen, igen, épp most mondtam, hogy így lesz! Tulajdonképpen nem is bánom e versenyt, jó szórakozás lesz nekem is. Egyedül azt bánom, hogy nem ölelhetlek már ma este is!

– Én csak azt mondtam, hogy addig ne hálj velem. Ami az ölelést illeti, megölelhetsz, átölelhetsz már most rögtön is! Sőt... még azt se bánom, ha megcsókolsz! – rebegte Dormilla, és Zardán válaszát meg sem várva, máris hozzásimult.

* * *

Mindez persze nem jelentette azt, hogy Nevető Tűz máris Zardán mellett maradt, mint annak a felesége. Azt azonban nagyon is jelentette, hogy kéz a kézben léptek ki a sátorból, nem kellett már csomagként vinnie Zardánnak Nevető Tüzet, Nevető Tűz szélesen mosolygott, Zardán összehívta az embereit, és bejelentette, hogy Nevető Tüzet mindenki úgy tekintheti, mint aki az ő felesége, s bár már a kilencvenkettedik, de ne csak egy újabb nőnek tekintsék a sorban, hanem vegye tudomásul mindenki, hogy az egyik legkedvesebb felesége! Ám nem azért, mert a legújabb, hanem mert annyira okos, értelmes, hisz azt is tudja mindenki, hogy ami törvényeket ő, Zardán isten bevezetett, azoknak egy részét Nevető Tűz hozta meg eredetileg! Nevető Tűz tehát legalábbis a második legjobban szeretett felesége, vagyis az első Íziláj után! Olyannyira így van ez, hogy megparancsolja, hogy amennyiben ő Zardán nem volna jelen, és nincs jelen Íziláj sem, akkor kötelesek engedelmeskedni Nevető Tűz minden parancsának, még akár a hadműveletekre vonatkozó parancsoknak is!

Katonái ezen mélységesen elámultak, de nem szóltak semmit. Nevető Tűz viszont olyan szélesen mosolygott, hogy csaknem szétrepedt az arca. Ó, milyen kedves, rendes is ez a Zardán! Mennyire átérzi az ő bánatát, mennyire igyekszik, hogy kivételes helyet biztosítson a számára! Igaz, az egésznek kizárólag elméleti jelentősége van csak, mert hiszen Zardán mindig jelen van, főleg a hadjáratokban, de akkor is... legalább megjegyezték ezek a tuskó katonák, hogy ő nem akárki!

Bár azt is tudta, ára van ennek: soha senki le nem mossa róla ezek után, hogy azért változott meg ennyire a viselkedése, mert Zardán a sátorban jól megkamatyolta őt!

De ez végül is nem sokat számít. Ezt a katonák nem bánják, s az a lényeg, hogy Zardán becsülje őt! Semmi más nem számít!

Végezetül Zardán bejelentette, hogy ha valaki az eddigiekből még nem jött volna rá, ez azt jelenti, hogy Nevető Tűz nem fogoly, s mint a felesége, természetesen behódolt neki, vagyis Habeda nemcsak nem ellenséges város, de még csak nem is szövetséges, nem is semleges, hanem a leghatározottabban az ő városuk, Zardán országának része, vagyis egyetlen lakosát sem szabad bántani, inkább segíteni kell a habedaiakat, tilos bármit is elzsákmányolni tőlük, ellenben most kötelességük, hogy minél gyorsabban megsemmisítsék az ostromló seregeket!

Katonái egetverő éljenzésbe törtek ki. Nem féltek az ellenséges seregtől, biztosak voltak benne, hogy ők a jobbak, felkészültebbek. Ellenben ismerték már vezérük módszereit, tudták, hogy Zardán nem hagyja kihasználatlanul a jó alkalmat, s amint győzött itt a síkságon, rögvest megindul a városok ellen, meghódítja őket, s így újabb négy embernek jut város közülük! Bár lehet, hogy csak háromnak. Vagy kettőnek. Mert lehet, hogy Zardán a feleségei közül is királynőt csinál valamelyikből...

S mindezek végeztével Zardán visszaküldte Nevető Tüzet a városába, természetesen díszkísérettel. Elvégre fontos, hogy elintézzen odabent mindent, amit kell, például értesítse a fejleményekről Habeda polgárait, no meg saját apját, a királyt...

S amint Nevető Tűz visszatért a városba, Zardán hozzálátott, hogy megtegyen minden szükséges előkészületet Habeda ostromához...

* * *

Nevető Tűz Habedába visszatérésén az őrség bölcs kapitánya nem is csodálkozott. Még a díszkíséreten sem. Azon sem, hogy a talán két órával ezelőtt halálraszánt arccal kilépő királynő most milyen vidáman tér vissza, igaz, most kard nélkül. Mindössze, miután a királynő elvonult előtte, oldalba bökte a heveskedő legényt, aki meg akarta menteni a királynőt, s ezt mondta neki:

– Látod, ugye! Megmondtam én!

– Látom hát! – válaszolta amaz. – Biztos jól megtojózta ez a Zardán...! Hej, de szeretnék Zardán isten lenni!

– Naná, az biztos is, hogy azt tette vele, de öcsikém, ha ez az ára annak, hogy a városunk szabad legyen, én nem bánom! Jegyezd meg, hogy punci körül forog a világ!

– Azám, csakhogy a farok a tengelye! – vágott vissza a legény, s erre mindketten hangos nevetésbe törtek ki.

Nevető Tűz legelsőbben is a palotába ment, összehívta legfontosabb barátnőit, tehát például Kappít és Vipó nénét, de a kiszabadított Tlumbát is, fogadott lányát, Suttogó Szellőt, sőt „fogadott apját", Bícs királyt is, és közölte velük, hogy márpedig ő hozzámegy Zardánhoz, illetve ezt voltaképpen meg is tette már, csak az ünnepélyes részletek vannak hátra!

– Hát igen, végül is ez volt a legokosabb, amit tehettél! – bólogatott Vipó néne megkönnyebbülten.

– De mi lesz akkor itt a városban?! Hiszen akkor be kell vezetnünk Zardán minden törvényét... – kezdte Bícs király.

– De apám, eddig vajon nem aszerint éltünk?! Zardán törvényeinek egy része tőlem származik, a maradékot már rég bevezettem, rabszolgák nálunk sincsenek már...

– És az adó?!

– Az kevesebb, mint amibe a hadsereg fenntartása kerülne! Ne aggódj, ezt megbeszéltem én már ővele!

– Mikor?

– Hát az imént, amikor kint jártam nála!

– Te elmentél Zardán táborába?!

– Mi az hogy! S hiszen mondtam már, hogy a felesége vagyok, csak a külsőségek vannak hátra!

– És, figyelj csak, akkor én most elveszítem a lányomat újra?! – kérdezte szomorúan az idős király.

– Sajnos igen, papus! – bólintott Nevető Tűz, de az az igazság, hogy ő egyáltalán nem látszott szomorúnak. S meg is magyarázta:

– Tudod, a legtöbb lánynak ez a sorsa, hogy idővel felnőnek és férjhez mennek!

– Sosem hittem volna, hogy férjhez mész! Épp te... aki bevallotta nekem, hogy hetéraként nevelkedett... ki merem mondani, biztos tudja ezt rólad minden itt levő barátnőd...

– Majdnem jól hitted. Soha férjhez nem mentem volna, ha nem éppen Zardánhoz! Senki máshoz! De Zardán egészen rendkívüli ember!

– És... akkor most mi lesz? Ki lesz a királynő Habedában?

– Minek ide királynő? Hiszen van a városnak királya! Te magad!

– Jé, tényleg! Erre nem is gondoltam! Valahogy... úgy elszoktam a gondolattól, hogy király vagyok... úgy megszoktam a semmittevést... és igazából talán nem is való nekem a királyság... olyan nyugtalan, idegesítő...

– Most már nem lesz az. Zardán békét teremt. Az ő városainak nem kell félni sem egymástól, sem más városoktól. Még az adószedéssel sem kell törődnöd, mielőtt elmegyek Zardánhoz, kinevezek néhány hivatalnokot, akik rendszeresen megszámlálják a lakosságot, s a lajstrom alapján a városbíró beszedi az adót. Most már tehát nagyon könnyű lesz a királykodás! Ha meg valamire szükséged lesz jóapám, például tanácsra, fordulj csak Vipó néném hez, ő szerintem még Kappínál is okosabb, biztos, hogy segít! S természetesen levelet is írhatsz bármikor nekem.

– Igen, igen, ez az! Az istenit, most már igazán bevadulok és nagyon alaposan megtanulok írni is és olvasni is, hogy tudjak jól levelezni veled, kedves leányom!

Barátaival való beszélgetése után Dormilla összehívta a város egész népét. Még a katonákat is lerendelte a falakról. Hadvezére figyelmeztette, hogy ez nagyon veszélyes, mert támadás érheti őket, sőt, ő épp azt látta, hogy Zardán serege nagyon alaposan hozzákészült az ostromhoz!

– Ne törődjetek ezzel! Csak jöjjetek, mert fontos bejelenteni valóm van!

Az emberek jöttek, Dormilla pedig kihirdette nekik, hogy ő már Zardán felesége, tehát egész Habeda minden polgára Zardán alattvalója! S ő hamarosan Zardánhoz költözik, a város királya tehát apja, Bícs marad! Ami pedig Zardán ostromra készülődését illeti, ne is törődjenek vele, csak csel az egész! Ma éjszaka nem kell őrség, Zardán megvédi őket, pihenjen le mindenki, de holnap már kora hajnalhasadáskor keljenek fel, és vonuljanak a falakra fegyveresen, mert lehet, hogy nekik is kell még utoljára harcolni az ellenséggel – az az ellenség azonban nem Zardán lesz!

Az emberek éljeneztek, nagyon örültek neki, hogy a jó Zardán isten íme nem ellenségük, hanem barátjuk, és nem győzték bizonygatni egymásnak, hogy ők egy pillanatig sem ijedtek meg Zardán jöttét látva, hanem örültek neki! Sokan a legkomolyabban mondogatták, hogy Zardán kizárólag azért jött ide, mert ők imádkoztak hozzá! Az ő imáikat hallgatta meg!

Az éjszaka békében telt el, Habeda számára is, s a négy király serege számára is. Meglehetősen megnyugodtak, látva, hogy Zardán Habeda ostromához készülődik. Őrséget állítottak ugyan, de Zardán részéről nem érte támadás őket.

Hanem reggel! Ó ti összes istenek! Alig nyitogatták a szemüket, máris felhangzott a rémületes kiáltozás:

– Hu! Hu! Hu! Hu! – méghozzá a hátuk mögül!

Kiderült, hogy Zardán részéről csak csel volt, hogy úgy tett, mint aki Habedát akarja megostromolni. Valójában azonban az éj leple alatt megkerülte jó messziről és teljes csendben a négy király seregét, letáborozott a hátuk mögött, s most onnan támadott! Ez pedig azt jelentette a számukra, hogy sehová máshová nem menekülhettek, egyedül csak Habeda felé!

Márpedig menekülni muszáj volt. Mert e seregnek még nem volt semmiféle csatarendje, a katonák jószerivel fel sem ébredtek, sokan akkor kapkodtak a fegyvereik után, amikor Zardán falanxa már a nyakukon volt. S a katonák rendezetlen tömegébe vaskos ékként tört be a falanx, aki ellenállt, azt szétlapította, a többieket elsodorta Zardán fekete ruhásainak lendülete, s mindenki futott amerre látott...

Egészen addig, míg Habeda falai meg nem állították a futásukat. Sőt, már jóval előbb meg kellett, hogy torpanjon a futásuk, mert a városfal hemzsegett a habedaiaktól, akik lőtték őket íjjal-nyíllal, parittyával, hajítógépekkel, s ha valamelyik ellenség elég közel ért, egyszerűen iromba köveket dobáltak rájuk puszta kézzel, vagy, hogy lehűtsék a menekülésben kiizzadt testüket, jó hideg vízzel zúdították nyakon. És ezeknek most nemigen maradt idejük, hogy a habedaiakra nyilazzanak, sokuknak nem is volt kéznél az íja, ostromlétrákkal sem volt idejük törődni, hogy megpróbálkozzanak a falra mászással, hanem igyekeztek két oldalra elszaladni a városfal alatt. Az irányváltás azonban lelassította őket, s így beérte őket a falanx.

A menekülni nem tudó, bekerített seregen iszonyú rémület lett úrrá, néha már egymást verték-csépelték, hogy gyorsabban futhassanak előre, míg csak észre nem vették, hogy nincs hová futni. Végül mást nem tehettek, megadták magukat, a hóba feküdve, de még így is csak azoknak volt szerencséje, akik Zardán seregéhez közel adták meg magukat, mert a habedaiak nem tisztelték a megadás jelét, túl sok szenvedést okozott nekik ez a sereg, s bizony voltak olyan kegyetlenek, hogy aki nyíllövésnyi közelségben feküdt le a hóra, azt kímélet nélkül halálra nyilazták.

Mindazonáltal így is nagyon sok foglyot ejtettek Zardánék. Mikor megszámlálták őket és a halottakat, kiderült, hogy az ostromlókból elesett nem egészen ötezer fő, s foglyul ejtettek valami tizenkétezret. Ez azt jelenti, hogy a négy város egyesült haderejéből alig nyolcezer főnek sikerült elmenekülnie, tehát a sereg talán egyharmadának. Ez nagyon szép siker volt, különösen, mert Zardán vesztesége mindössze háromszáznegyvenhét főből állott! Ez azt jelentette, hogy az ellenségnek majdnem húsz halott katonájára jutott egy halott Zardán-katona! S akkor még nem is lett ebbe beleszámítva a temérdek fogoly, s persze a legfontosabb: a győzelem!

Egyedül azt tartotta kudarcnak Zardán, hogy a négy király közül mindössze Gyázsá királya, Gangellár halt meg, a másik három elmenekült! Hiába, jó lovaik voltak, s eléggé gyávák is, időben kezdték a menekülést! Pedig ez bosszantotta Zardánt, mert tudta, ha egy város királya meghal a csatában, akkor szinte elég csak a város alá vonulnia, s az valószínűleg behódol!

Most mindenesetre a foglyokat, a gyázsái foglyok kivételével, beterelte Habedába, ahol mindet megláncolták, s meg lett mondva nekik, hogy itt mindaddig rabszolgák, amíg Zardán el nem foglalja a városukat. Azután visszatérhetnek!

Az újdonsült rabszolgák emiatt természetesen alig várták, hogy Zardán végre elfoglalja a városukat... mert a habedaiak nem bántak velük túl kíméletesen, sőt Nevető Tűz kihirdette nekik, hogy aki nem dolgozik elég serényen, azt egyszerűen férfiatlanítja! Nagy kárt okoztak a városának, most igyekezzenek azt helyrehozni!

S hiába volt akármilyen hideg, még aznap neki kellett veselkedniük az itt-ott megsérült városfalak helyreállításának, vágni kellett gerendának való fákat az erdőkből, hogy felépítsék a falvak felgyújtott házait... gyalulni-faragni kellett a fákat, tüzelőt kellett gyűjteni, s mind-

ebben nem volt kivétel, kellett, hogy segítsenek a sebesültek is, mert Nevető Tűz azt mondta, nem ő akarta ezt a háborút, tehát aki nem dolgozik, tőle éhen dögölhet, nem kap vacsorát!

Hacsak a levágott hímtagját nem eszi meg...

Aki pedig annyira sebesült volt, hogy tényleg nem tudott volna dolgozni, azt egészen egyszerűen kivégezték. Akkoriban ilyen volt a világ, ezen senki nem csodálkozott, sőt, a foglyok őszintén hálálkodtak Habeda királynőjének, amiért olyan kegyes, hogy nem öl meg mindenkit... s még akit megöl, azt sem kínozza halálra, csak a fejét véteti...

Ami a Gyázsából ejtett foglyokat illeti, itt Zardán a régi jól bevált módszert alkalmazta: lefegyverezve maga előtt hajtotta őket Gyázsá felé, hogy láthassák őket a gyázsáiak! S valóban úgy is történt minden, ahogy számította: amikor Gyázsá lakosai megtudták, hogy Gangellár király meghalt, s látták a legyőzött seregüket, no és persze amikor Zardán megüzente nekik, hogy senkinek nem lesz semmi bántódása, mindössze új királyt kapnak, s be kell vezetni Zardán törvényeit – akkor behódoltak.

Zardán Lúriát szerette volna megtenni királynőnek ide, hogy Lúria kapjon egy új várost Zsepez helyett, de most Lúria mondott nemet, azt mondta, szeretne egy darabig Zardán mellett maradni, majd valamikor később szívesen lesz királynő, de most nem! Lesz még sok városa Zardánnak, majd azokból adjon neki! Azt mondta, addig nem akar eltávozni Zardán mellől, míg legalább egy gyereket nem szül neki!

Gyázsá így aztán egy okos katonáé lett, természetesen azé, aki a tudáslistán legelöl állt.

És ekkor történt, hogy Zardánhoz lépett az egyik felesége, s megkérdezte, hogy ha valamelyikük, mármint Zardán feleségeinek valamelyike, szeretne királynő lenni, annak van-e valami akadálya? Mármint tudták, hogy Zardán természetesen ad néha trónt egyiküknek-másikuknak, de ez csak Zardán kegyétől függ, sőt szeszélyétől, vagy ők, a feleségek is tehetnek ezért valamit?!

– Persze! – szólt Zardán. – Először is az kell hozzá, hogy szóljatok nekem, melyikőtök akar királynő lenni! Aztán, úgy döntöttem, hogy rendezek köztetek is tudásversenyt, s ha többen is akartok magatoknak egy várost, akkor a listán előbbre álló kapja meg azt a várost, mert tudjátok, én annál jobban szeretlek benneteket, minél okosabbak vagytok...

Így jelentette be tehát a feleségeinek a tudásversenyt.

Gyázsát tehát megszerezte Zardán, de a másik három várost még nem, mert azoknak a királyai elmenekültek. Nem tudtak azonban elmenekülni e királyok feleségei, szeretői, örömlányai, s édeslányai, akik mind Zardán foglyai lettek. Fogoly lett Laszáte királyának két fia is, őket Zardán azonnal kivégeztette. Biztos, ami biztos... nem szerette a vérengzést, de legjobb, ha a be nem hódoló királyok családjából senkit nem hagy életben, legalábbis nem a férfiakat és fiúkat, mert a be nem hódoló királyt úgyis ki kéne végeznie, akkor meg tarthat az utódai bosszújától!

A nőkkel kegyes volt. Épp jó helyen vannak, Habedában! Nevető Tűz már tudja, hogy mi a dolga a királyi nőkkel... most már úgyis sok királyné és királylány él Habedában, mint ennek-annak a felesége...

Ami pedig a másik három várost illeti, azokkal egyelőre nem foglalkozott. Nem veszélyesek, katonáik nagy része fogoly vagy halott, előbb feleségül veszi Nevető Tüzet!

Ez Nevető Tűznek is legőszintébb vágya volt. Annyira, hogy nem is volt hajlandó foglalkozni az újabb királyi nők férjhezadásával, ezt Vipó nénére bízta, akinek volt is már valamelyes

gyakorlata ebben, s ő maga, amint a legszükségesebb dolgokban intézkedett, hogy a háborús pusztításokat rendbehozzák, a saját lakodalmára kezdett készülni. Azt is tudta, két lakodalma lesz: egy itt Habedában, egy pedig Dzampóban.

Ezt nem találta soknak. Ha Xínek lehetett három, ő megérdemelne ötöt-hatot is, de kettőt egészen bizonyosan!

* * *

Zardánt nem nagyon érdekelte a lakodalom. Meglehetősen sok lakodalma volt, sok tucat is már, eléggé hétköznapi eseménynek tartotta. Sokkal kíváncsibb volt a tudásversenyre!

No nem arra, hogy ez vagy az a felesége milyen eredményt ér el, legtöbbjéről sejtette, hogy milyen eredményt produkál majd, és sejtette azt is, hogy ez az eredmény igazán szerény lesz. Eddigre ugyan legtöbbjük megtanult olvasni, még írni is úgy-ahogy, Ízilájtól. De mást sem! S akadt közöttük, aki bizony igazán középszerű elme volt. Zardán nem az eszük alapján válogatta őket elsősorban, mert okosnak ott volt neki Íziláj. Fontosabbnak tartotta, hogy a leendő feleség szép legyen, s persze hogy megbízható. Nem egyszerűen hűséges, de olyan, akiről fel sem tudja tételezni, hogy elárulja őt. Bár ami a hűséget illeti, e téren meglepő fordulat következett be Szigmillát illetően: amióta Szigmilla a felesége lett, de úgy, hogy nem volt muszáj hűségesnek lennie Zardánhoz, váratlanul tudott hűséges lenni! S ő maga vallotta be Zardánnak, hogy felgyógyulása után, mikor már egy hónapja volt Zardán felesége, persze úgy, hogy együtt is hált az „istennel”, akkor kétszer is lefeküdt mással, de legnagyobb csodálkozására kiderült, hogy igazán semmiféle élvezetét nem lelte ezekben az együtthálásokban!

– Rájöttem – mondta –, hogy csak a szemem kívánja a férfiakat, de nem a testem! Veled Zardán semelyik férfi nem versenyezhet! S még ami kis örömöt éreztem is velük, azt is elrontotta az a gondolat, hogy ezek helyett veled is lehetnék, s az mennyivel jobb volna, hiszen te is vagy olyan jó férfi, mint ők, még sokkal jobb is, és te ráadásul Zardán vagy, a legcsodálatosabb ember, aki valaha is a világra született, aki megmentette az életemet, akit mindenki tisztel, aki jó a nőkhöz, kegyes mindenkivel, aki békét teremt a városok között... és rá kellett jönnöm, hogy eszeveszett hülye vagyok, hogy másokra pazarolom az időmet, amit veled is tölthetnék! Arról már nem is beszélve, hogy mindig, amikor mással vagyok, azt az iszonyúságot kockáztatom, hogy gyerekem lesz tőle, vagyis valakitől, aki nem Te vagy, márpedig ez igazán elborzasztó gondolat, merthogy én nagyon szeretnék gyermeket, nem is egyet, sokat, de kizárólag csak tőled, drága jó Zardán, még ha nem is lesznek elismerve hivatalosan a te gyermekeidnek! Én tehát ezentúl hű leszek hozzád!

És ez bizony így is volt! Szigmillát azóta bár sokan csábították, de senki nem kapta meg. Ő már Zardáné volt! És nemegyszer büszkén jelentette ki, hogy ő mennyivel többet ér, mint bárki más feleség, mert neki nem muszáj hűnek lennie, mint azoknak, írása van róla, hogy lehetne bárkivel is – és mégis hű marad, a saját szabad akaratából! Ez sokkal nagyobb érdem, mint a kényszerhűség!

Saját bevallása szerint ebben a dicsőségben sokkal nagyobb örömét lelte, mint korábban a mindenkivel való hentergésben.

Zardánt tehát nem annyira a többi feleség tudása érdekelte, akik közül még Dzsimát, Szigmillát és Lúriát tartotta a legokosabbaknak, de azokat sem igazán, hanem inkább az, hogy mi lesz az eredménye Nevető Tűz és Íziláj tudáspárbajának! Mert Nevető Tűz oly igen nagyon biztos volt benne, hogy megállja a helyét! És végül is nem az a lényeg, hogy Íziláj legyőzi-e (Zardán el sem tudta képzelni, hogy Íziláj ne győzne), hanem hogy hány ponttal! Vajon mennyire marad le tőle Nevető Tűz?!

Amint tehát megvolt a habedai lakodalom, sürgősen visszatért Dzampóba, s még mielőtt ott is megrendezték volna a lakodalmat, felkereste Fulliót, s elmondta neki, hogy mit kér tőle. Egykori tanára alaposan meglepődött a kérésen, mert ilyesmit még sosem művelt. Tudáspróba megszervezése! Nőknek! Feleségeknek! Nahát!

Részletesen kifaggatta Zardánt arról, miként is merült fel ez a furcsa ötlet.

– Tehát főleg Nevető Tűz és Íziláj miatt kéne? Mert Nevető Tűz nem akar a sokadik lenni a rangsorban?

– Igen, de főleg nem is ezért, hanem mert van ez a vita közte és Íziláj között, hogy melyikük az első! Mert egyébként nemigen lehet vitás Nevető Tűz helyzete, annyira nyilvánvaló, hogy mérhetetlenül eszesebb, mint a többi feleségem! Hiszen királynőként is megállta a helyét, és egyik feleségem sem volt még királynő, még királyné is csak Lúria! És csak azt nem értem, hogy még nem is csodálkoznék rajta, ha Íziláj és Nevető Tűz féltékenykedne egymásra, ez éppen nem ritkaság feleségek között, de Íziláj is és Nevető Tűz is azt mondják, hogy nagyon kedvelik egymást, s ez biztos így is igaz, Íziláj maga kereste fel nemegyszer Nevető Tüzet még Habedában mindenféle átlátszó ürügyekkel, csak hogy egy jót beszélgethessenek! De én nem bánom ezt a tudáspróbát, csak nem szeretném, ha valami baj lenne a dologból, nem akarom, hogy csalódás érje Nevető Tüzet! Igencsak megkedveltem!

– És ha Ízilájt éri csalódás?

– Őt?! A diászilisz maetiszpát?! Ugyan!

– Na, de azt mondtad, ez a Nevető Tűz nagyon merész, nagyon magabiztos, nagyon bízik benne, hogy neki kedvez majd a tudásverseny eredménye!

– Igen. Ugye tudsz olyan kérdéseket feltenni, amik méltóak egy diászilisz maetiszpához is?

– Most ugye tréfáltál, azért kérdezted ezt? – és Fullió úgy nézett rá, hogy Zardán elpirult.

– Bocsáss meg... nem akartalak megsérteni...

– Tehát tréfáltál. Helyes. Szóval... szóval tudáspróba. És mikor?

– Hát, jó lenne minél előbb, mert ugye a hódításaim... érted, ugye... mielőtt még a városok megelőznek... megerősödnek...

– Értem. Tehát jó lenne minél előbb, mert addig Nevető Tűz nem bújik ágyba veled!

– Micsoda?! De hát... hogyan...

– Miért, voltál már vele?! – nézett rá Fullió szinte szigorúan.

– Nem, de hát honnan tudod?!

– Ó, hát az ilyesmi ugye logikusan következik a lány jelleméből!

– De még csak nem is láttad őt!

– Ellenben legalább fél órája másról sem beszélek veled!

– Elképesztő! Hogy te Fullió milyen zseniális vagy! Még egy ilyen ember, mint te, még biztos nem született a világra!

– Még egy ilyen ember biztos nem! – somolygott Fullió, s mintha kissé furcsán ejtette volna az „ember”-szót. De máris folytatta:

– A zsenialitás, fiacskám, csak kicsinyke részben függ a születéstől. Inkább olyasmi az, amit szorgos, izzadságszagú munkával megszerez magának az ember! Na, tehát minél előbb?

– Igen, ha lehetne! Remélem nem telik nagy fáradságodba!

– Hm, hm! – tűnődött Fullió, összehúzott szemöldökkel, és olyan sandán méregette Zardánt, hogy a nagy hódító nem tudta, mulat-e rajta tanára, vagy valamit szeretne még kiolvasni a tekintetéből. Esetleg azon töpreng, mondjon-e valami gúnyosat?!

Végül azonban Fullió csak ennyit mondott.

– Küldj elegendő papírt, tintát, aztán egy hét múlva kezdődhet a nagy megmérettetés! – és máris otthagyta Zardánt, mintha nem Zardán volna messze környék legrettegettebb ura, hanem ő, Fullió, Zardán pedig csak valami alacsony rangú futár. De Zardán nemcsak nem tiltakozott, hanem egészen természetesnek vette ezt.

* * *

Mire a tudáspróba elkezdődött, már megvolt Nevető Tűz második lakodalma is Dzampóban. És ez különleges lakodalom volt, mert Zardán nem győzte kihangsúlyozni a szüleinek, hogy ez a Nevető Tűz nem egy újabb közönséges nőcske, ez aztán egészen rendkívüli valaki, s mert Vordan király és Nánigma királyné is sokat hallottak Habeda királynőjének érdemeiről, kitüntető kedvességgel bántak hát vele.

Annyira, hogy ők is elmentek a tudáspróbára, természetesen csak nézőnek.

A tudáspróbán különben részt vett Dzsima is, pedig ő már ekkor királynő volt az egyik városban, de erre az időre ő is eljött Dzampóba.

Fullió senkinek nem mondta meg előre a kérdéseket. Maga körmölte le a kérdések listáját hetvenegy példányban (ennyien tudtak ugyanis olvasni Zardán feleségei közül, a többiek részt sem vettek a versenyben. Megfogadták, hogy sürgősen megtanulják az olvasástudományt, mert egyértelmű volt, hogy ők állnak a leghátul a rangsorban). Fullió fel sem olvasta a kérdéseket előre, csak odaadta mindenkinek, majd néhányat még kiosztott a nézők közül az olvasni tudóknak, például Zardánnak is.

Zardán egészen elképedt némelyik kérdésen. Akadtak egészen egyszerűek is, például hogy mennyi 384+412, ezek biztos arra voltak jók, hogy a nem annyira okos feleségek is tudjanak néhány kérdésre jól válaszolni. Aztán voltak nehezebbek is, de például mit akarhat Fullió azzal a kérdéssel, hogy „Hány isten van?” Ezzel vajon azt akarja-e megtudni, hogy őt, Zardánt istennek tartja-e ez vagy az a felesége?!

Aztán eszébe jutott. Persze! Hiszen Fullió nem hisz egy istenben sem! Na, ezen a kérdésen biztos elvéreznek a feleségei!

Végül, vagy két óra múlva Fullió beszedte a lapokat. De ekkor már Nevető Tűz is és Íziláj is nyugodt mosollyal, hátradőlve ültek, és magabiztosan nézegették a többi, még mindig izzadó, töprengő feleséget.

Fullió ezután visszavonult, hogy pontozza a válaszokat. Ez eltartott valami nyolc óra hosszát is, az eredmény tehát csak estefelé született meg. De akkor aztán annál meglepőbb volt!

Fullió kiállt elébük, bal kezében a nagy köteg papír, s ezt mondta:

– Igen érdekes volt ez a tudáspróba! Engem nem is elsősorban az érdekelt, hogy ki hányadik lesz, hanem az, hogy mekkora különbségek vannak az egyes helyezések között! Annál is inkább, mert bizony elég sok a holtverseny, tehát az egyforma eredmény! Mindjárt legelőször is, az első helyre ketten kerültek, sejtitek gondolom, hogy kik: Nevető Tűz és Íziláj! Hajszálra egyforma eredményt értek el, méghozzá annyira, hogy egyedül ők szerezték meg az elérhető maximális pontszámot, a százat! Egyikük sem ejtett egyetlen hibát sem! Sőt, kizárólag ők vol-

tak azok, akik helyesen válaszoltak arra a kérdésre, hogy hány isten van! A helyes válasz az ugyanis, hogy egy sem, bár tudom, hogy erről sokan egészen másféleképpen gondolkoznak!

Ők tehát száz pontot szereztek. A harmadik helyezés legalább ugyanekkora meglepetés, mert azt Szigmilla szerezte meg, aki eszerint bizony korántsem csak a hentergéshez ért, holott azt hallottam, hogy többen is ezt mondják róla! – szólt szabadszájúan Fullió. És tudta, hogy Szigmilla nem sértődik meg ezen, hiszen ez óriási dicsőség, hatalmas elismerés a nőnek! És Szigmilla alaposan ki is húzta magát.

– Hanem ez mégsem jelenti azt, hogy Szigmilla a nyomába érhetne Ízilájnak és Nevető Tűznek! – folytatta Fullió. – Mert ők ketten száz-száz pontot értek el, Szigmilla pedig csupán negyvenhetet! A különbség tehát óriási! A többi helyezés úgy oszlik meg, hogy szorosan Szigmillát követi Dzsima, negyvenhat, és Lúria negyvennégy ponttal, aztán Dzsadzsilla, Derbilla és Derszilla holtversenyben, negyven ponttal, aztán jönnek a többiek, akik mintegy külön harmadik kategóriába sorolhatók, mert mindegyikük harminc pont alatt teljesített! – és Fullió felolvasta mindegyikük nevét és pontjait. – Vagyis a tudáspróba egyértelműen kihozta a hölgyek közötti tudáskülönbségeket, jól megmutatta, hogy ki mire képes, mennyit ér az esze, s éppen, mert a legtöbb nőnél igazán szép különbségeket mutatott ki, ez azt jelenti, hogy akiknél mégis egyforma pontszámokat eredményezett, ott az valóban azt jelenti, hogy egyforma okosak! – azzal a kitöltött papírokat Zardán kezébe nyomta, mintegy bizonyítékul, ő maga pedig már távozott is. Mögötte felhangzott a feleségek hangos moraja, akik izgatottan tárgyalták az eredményeket, s vagy büszkélkedtek, vagy szégyenkeztek az eredményekkel. De azért még a legutolsó helyezést elértek is örvendtek annak, hogy legalább részt vehettek e próbán, nem úgy, mint az a húsz, aki olvasni sem tud még!

És azon senki nem lepődött meg, hogy Nevető Tűz elérte a száz pontot, egyetlen feleség sem, Vordan király sem, Nánigma királyné sem, mind tudták, hogy Habeda királynője okos nő, tényleg senki nem lepődött meg rajta – egyedül csak Íziláj és Zardán! De ők aztán annál alaposabban!

– A kutya meg a mája! Hát ezt hogy csináltad?! – tört ki Íziláj, alighogy Fullió kilépett a teremből, és olyan hangosan kiáltotta, hogy túlharsogott minden lármát.

– Csitt, csendesebben, ne kiabálj, ne erőltesd meg magadat, árt a picinek! – mutatott Nevető Tűz aggodalmasan Íziláj dagadozó pocakjára.

– Jó, jó, persze, de hát miként csináltad?!

– Kíváncsi vagy? Tudni akarod a választ?

– Hát persze, azért kérdezem! Mondd már!

– Mutatom inkább. Láttál már ilyet? – kérdezte Dormilla, azzal átnyújtott Ízilájnak egy aranylapocskát. A bizonyítványát, mely igazolta, hogy ő is diászilisz maetiszpa!

– Hát de... de hiszen... akkor te füllentettél... te azt mondtad Zardánnak, hogy te hetéra vagy...

– Nem füllentettem. Az is igaz. Akkor hát, elismered Zardán, hogy érek annyit, mint Íziláj?

Zardán kissé kényszeredetten nézett Ízilájra, ám így szólt, és valóban nem Dormillához, hanem Ízilájhoz:

– Drága feleségem, a tisztesség és becsület arra kötelez, hogy azt mondjam, ez bizony így van! Te vagy az első feleség, de Nevető Tűz bebizonyította, hogy képes ugyanarra az eredményre, mint te!

– Ez így van, ezt én is elismerem! – felelte könnyed mosollyal Íziláj. – És egyáltalán nem bánom, nem féltékenykedem, és nagyon örülök is neki, mert igaz barátnőmnek tartom őt! – és átölelte Dormillát. – Szeresd őt Zardán, nem bánom, tiszteld eszéért, azt sem bánom, s én még azt is elismerem, hogy egyenrangú énvelem mindenben, mert nem akarom, hogy háttérbe szorítva érezze magát! Azt sem kívánom, hogy eldugd őt valami város királynőjeként, legyen inkább állandóan melletted, mert többet ér, ha a tanácsaival segít téged, én tényleg nem leszek féltékeny, már azért sem, mert nemcsak az derült ki, hogy ér annyit, mint én, de az is, hogy én sem érek nála kevesebbet! Jól van ez tehát így! Egyetlen apróság miatt azonban igenis többre tartom magamat, ám ennek semmi köze az észhez: én voltam az, kettőnk közül, Zardán, aki először fogadott a bizalmába téged a nők közül! Én már akkor is a társad voltam, amikor még szinte senki és semmi nem voltál, és tudod jól, hogy volt rá példa, amikor roppant életveszélyt is vállaltam a kedvedért! Ezért abból a szempontból igenis én vagyok az első, a legislegelső feleség, hogy megkövetelem továbbra is, hogy az én csemetém legyen a trónörökösöd! Ha több gyermeket is szülök neked, nem bánom, vitatkozhatunk, hogy melyikük az alkalmasabb utódod, de ne is haragudj, Nevető Tűz – fordult a lány felé –, abból nem engedek, hogy az én gyermekemé legyen az a sok minden, amit Zardán meghódít, s nem a te gyermekedé, nem Szigmilla gyermekéé, nem Dzsima, Dzsadzsilla vagy más feleség gyermekéé! Ennek így kell lennie!

– Így is lesz, szavamat adom rá! – bólintott Zardán.

– De minden egyéb szempontból egyenlők vagyunk! – mondta gyorsan Dormilla.

– Kedveském, én tényleg nagyon szeretlek – mosolygott rá Íziláj –, s azt mondhatom, hogy mi ténylegesen minden szempontból egyenlőek vagyunk, én nem azt mondtam igazából, hogy mi nem vagyunk egyenlőek, hanem csak azt, hogy a gyermekeink nem egyenlőek!

– Az már mit sem számít! Az már, hogy a gyermekeink mit érnek, nos, az olyasmi, amit nem nekünk, anyáknak, hanem nekik maguknak kell bizonyítani! Minden nemzedék maga mutassa fel az érdemeit, s ne a szülei hősiességével vagy eszével hencegjen! – legyintett Dormilla.

– Úgy van! – mondta Zardán. – Hanem arra kérlek most ne filozofáljunk, hanem inkább mondd el, hogy is van ez, hogy te hetéra is vagy, meg diászilisz maetiszpa is? Én azt hittem, egy diászilisz maetiszpa mindig szűz kell, hogy maradjon!

– Úgy van.

– Akkor hogy lehetsz főpapnő?

– Úgy, hogy nagy meglepetés ér ma este téged majd az ágyban, Zardán, mert szűz nővel hálsz majd, úgy készülj! – kacsintott rá kacéran Dormilla.

– Szűz vagy még?!

– Nem is örülsz neki?

– Dehogynem, mérhetetlenül, de akkor meg nem lehetsz hetéra!

– Hát jó, látom el kell mesélnem az egész életemet!

– De el ám! Ez királyi parancsom! – mondta zordonul Zardán, de a szeme csillogott, mert persze csöppet sem haragból mondta ezt.

– Nincs kedvem hozzá! – kérette magát Dormilla, de látszott rajta, alig várja, hogy belekezdhessen.

– Emlékeztetlek rá, hogy azt ígérted, csak a tudáspróba a kívánságod, és engedelmes feleségem leszel! – emelte fel az ujját szigorúan Zardán.

– Ó hát persze, jó, hogy szólsz felség, máris elfeledtem a kötelességemet, látod! – nevetett Dormilla. – Na jó, akkor figyeljetek! Az úgy volt, hogy... – és csak mesélt-mesélt, és mindenki tátott szájjal hallgatta.

– Akkor te mégsem vagy Bícs király leánya! – mondta végre Íziláj.

– Nem.

– És nem félsz ezt elmondani nekünk? Hiszen most sok tucatnyian hallottuk ezt, ha ennek híre szalad...

– Akkor mi történik? Mert szerintem semmi! Természetesen az a királya vagy királynője egy városnak, még Habedának is, akit Zardán oda óhajt! Vagyis én akár Dormillaként is lehetnék királynő! Aztán meg, én már úgysem vagyok királynő. Én Zardán felesége vagyok, s egyelőre úgy valahogy vagyok vele, mint Lúria: csöppet sincs kedvem messzire lenni tőle! Habedában pedig Bícs a király, úgy is, mint aki mindig is a királya volt, s úgy is, mint akinek királyságát Zardán jóváhagyta! És még valami: nagyon unom már az alakoskodást! Ha majd legközelebb Habedába megyünk, ki is hirdetem mindenkinek, hogy én Dormilla vagyok, s az is voltam. Így legalább nem terhel az előző Nevető Tűz megannyi rossz tettének emléke! Nem hiszem, hogy a nép bánná, ha kiderül rólam, hogy soha nem voltam Nevető Tűz, csak Dormilla!

– Szegény Bícs király! Mindenki hazugnak nevezi majd, mert hisz azt mondta, hogy te vagy a lánya! – mondta Íziláj.

– Ugyan már! Régóta Kakukkmadárnak nevezik az emberek a Gyázsában élt Nevető Tüzet, mindenki olyasmire gyanakszik, hogy kicseréltek minket gyermekkorunkban... amiben ugyan nem hiszek, de elvileg még csak nem is lehetetlen... vagy hogy ikreket szült Bícs király felesége, de abból az egyiket – engem – elloptak pólyásként... tehát nem számít!

– Ha az a szándékod, hogy önmagad légy, ez hamarosan teljesedhet! – mondta Zardán. – Mert nemsokára megindulok Laszáte és Uezok ellen, s akkor megállunk Habedában is!

Mielőtt azonban megint hadakozni indult volna, még felkereste Fulliót.

– Halljam, Fullió, hogyan érted el, hogy Íziláj is és Nevető Tűz is... azaz nem Nevető Tűz, hanem Dormilla... tehát hogy mindketten ugyanannyi pontot érjenek el?! – szegezte neki a kérdést Zardán.

– Én ugyan sehogy! – vigyorgott Fullió. – Ezt ők érték el. Vagy nem ők irogatták a válaszokat?!

– Ne kertelj, ismerlek már! Amit te mondasz vagy teszel, amögött mindig van valami hátsó szándék!

– Kikérem magamnak az ilyen beszédet! A hátsó szándék – az valami mocskos, piszkos dologra utal! Én nem holmi cselszövő vagyok, fiatalúr, hanem egyszerűen nyitva tartom szememet-fülemet, no és persze használom az eszemet! Vagy nem úgy véled tán te magad is, hogy áldásos működésem a legnagyobb hasznodra volt?! Most végre béke van a feleségeid között, legfőképpen Íziláj és Nevető Tűz között, ugye?

– Mondd, hogy Dormilla. Az a név jobban is tetszik nekem. Mert nem igazán szeretem a tüzet. A tűz éget!

– Aha, és téged talán nem égetett meg a szerelem?! De mindegy, legyen Dormilla, ha neked az kell...

– Jó, tehát, hogy is volt ez, Fullió? Szeretnék tisztán látni ebben a kérdésben! S az végül is nem derült ki, melyikük az okosabb!

– Olyan fontos az? Nem jobb a békesség?

– De igen. De mondd már el, hogyan tudtál előbogarászni ismereteid hatalmas tárházából épp olyan kérdéseket, hogy mindegyikük tudja rá a választ?!

– Végtelenül egyszerű, és csodálkozom rajtad Zardán! Nem voltál jó tanítványom, ha ez a kézenfekvő megoldás nem jut azonnal az eszedbe! Amikor hallottam tőled, milyen maga-biztos Nevető Tűz...

– Dormilla.

– Akkor még Nevető Tűz volt a te számodra is! Tehát, amikor hallottam ezt, rögvest arra gondoltam, csak az magyarázhatja ezt, ha ő is diászilisz maetiszpa! Nekem tehát a dolgom igazán pofonegyszerű volt: mindössze kellett a kérdések közé raknom egy csomó olyat, amire *kizárólag* egy diászilisz maetiszpa tudhatja a választ! A könnyű kérdéseket, amiket a többi feleség kedvéért raktam bele, biztos ők is meg tudják válaszolni, ezeket azonban *senki más*, csak ők ketten! Így biztosítva lesz az, hogy nagyon nagy lesz a különbség köztük és a többi egyéb feleség között, márpedig ez kell, mert ezek nagyravágyó nők, akik ki sem bírnák, ha nem lenne fényesen igazolva, hogy sokkal többet érnek másoknál! Hiszen emiatt Dormilla még meg is akart halni, te mesélted!

– Ezt értem, de nem tudhattad, hogy mindketten helyesen válaszolnak majd a kérdéseidre!

– Valóban nem. Én azonban nem adtam semmi olyan kérdést fel, aminél igazán gondolkodni is kellett volna! Ha ilyesmi az eszembe jutott, sürgősen lebeszéltem magamat róla, pedig hej, de sok remek kérdés ötlött az eszembe, amivel úgy igazán tisztességesen megizzaszthattam volna őket! Ehelyett azonban kizárólag olyasmiket kérdeztem, amiket ugyan senki más nem tudhat csak egy diászilisz maetiszpa, de annak nem kell hozzá gondolkodni, mert annak, ha szabad így mondani, alapismeretei közé tartozik a helyes válasz! Persze az megtörténhetett volna, hogy valamelyikük mégsem tudja a helyes választ, mert nem tanulta meg jól az iskolában az anyagot, de ha lusta volt, vessen magára! Szerencsére egyikük sem volt lusta.

– Tehát csaltál.

– Én?! Hát nem ezt akartad?!

– De akkor ez nem volt tudásverseny!

– De bizony, mindenki másnak, s még kettejüknek is, másokkal szemben! Csak nem kettejüknek *egymással* szemben! És hát nem többet ér a békesség mindennél?! Ó, fiacskám, nehogy elmondd mindezt nekik, mert most boldogok, de akkor újra kezdődne a bársonykarmú civakodás!

– Az milyen?

– A bársonykarmú civakodás? Hát olyan, amit bársonyba bújtatott karmokkal végeznek! „Ó kedveském én mennyire szeretlek, ó, de jó beszélgetni veled, milyen remek nő vagy, de én mégis többet érek, mint te!” Ez a bársonykarmú civakodás! Idefigyelj Zardán, fogd be a szádat, kussolj, mint döglött hal a parton, s akkor ez a két remek nő akár halálba is megy érted, másképp az egymás fölé kerekedésre pazarolják az erejüket, s nem a te segítésedre!

– Megfogadom a tanácsodat, Fullió!

– Na végre egy értelmes mondatot is hallok tőled! Aztán meg ne feledd el, hogy az efféle tudásversenyek valójában nem sokat érnek.

– Hogyhogy?! – ámult Zardán.

– Úgy, hogy csak azt a tudásfajtát mérik, amit én lexikális ismereteknek hívok. S még azt sem tisztességesen. Mert lehet, hogy valaki villámgyors gondolkodású, de ismereteinek halmaza csekély, a másik ellenben jóval olvasottabb, de lassan jár az esze, ezért az ilyen időre menő versenyeken rosszabbul teljesít, mint a másik! Úgy tűnik tehát, mintha ő butább lenne, pedig ha van elég ideje gondolkodni, lehet, hogy kiváló, újszerű ötletei támadnak! Na, most melyikük az okosabb, mi?! Tehát azt, hogy ki buta és ki okos, szerintem nagyon nehéz eldönteni, s inkább csak azokban az esetekben sikerül, amikor úgyis tökéletesen nyilvánvaló, mindenféle próbák nélkül is! Vagyis akármilyen kérdéseket adtam is volna fel, úgysem derült volna ki, hogy melyikük az okosabb, hamis eredményt is kaphattál volna, az egyetlen, amit nyerhettél ebből a versenyből, az a békesség, azt meg el is érted! Tehát légy ezzel boldog, és kész!

– Úgy lesz Fullió!

– Akkor jó! – szólt Fullió, majd végigmérte Zardánt egy megsemmisítő pillantással, és elment valahová.

Zardán nem követte. Megindult Uezok, Óijua és Laszáte ellen. És csak jóval később jutott eszébe, hogy a csudába is, hát nem elfelejtette megkérdezni Fulliót, hogy ugyan honnét tudja, mit is kell tudnia egy diászilisz maetiszpának?!

Úgy esett aztán, hogy Zardán végül nemcsak Uezok és Laszáte ellen vívott háborút, hanem két másik város ellen is. Azok ellen, amelyek tagjai voltak a Szövetségnek!

Mert amint a három másik város királya elmenekült, természetesen rögvest írtak a Szövetség többi tagjának, hogy jöjjenek, mert megtámadta őket Zardán, elfoglalta Gyázsát, és biztos, hogy napokon belül megtámadja az ő városukat is, nemcsak a seregüket! Pontosabban, Óijua még nem volt tagja a Szövetségnek, de most sürgősen belépett, hiszen tudta, hogy ő is számíthat Zardán támadására, mert az napokon belül megtámadja a hadseregük nagy részét elveszített, meggyengült városokat!

Eljutott a hír Heplondefbe is. És Trakancilla királyné sírt-rítt, könyörgött Zumázesilinek, hogy ne vonuljon csatába, de az azzal nyugtatgatta, hogy ne féljen, mert nem egyedül Heplondef serege fog harcolni, ott lesz még Uezok, Laszáte, Óijua, sőt még a távoli Kildenrifa város hadserege is!

– Aha, az aztán sokat ér! Nem vagyok süket, az én fülemhez is eljutott a hír, hogy Zardán szétverte a huszonötezer fős sereget, ami Habeda alatt volt, és neki alig is volt vesztesége! Most meg nem hiszem, hogy húsznál több ezerrel mehettek ellene, még annyival sem!

– Az igaz, de az a vereség ott Habeda alatt mit sem jelentett, mert nem volt hová visszavonulniuk, elmondták ezt az ott jártak, beszorultak Zardán és a városfal közé, és a városiak kényelmesen nyilazhattak rájuk, de ez most nem fog megtörténni, mert most nem lesz ott Habeda, hogy segítse Zardánt!

– Bolond beszéd, ami Habeda alatt történt, az Zardán hadvezetési képességeit dicséri, mert ő támadott úgy, hogy az ellenségei be legyenek szorítva oda! Különben is, az érvelésed nagyon álságos, mert ha valaki győzni akar, akkor nem azon kell gondolkodnia, miként vonulhat vissza, hanem azon, miként nyomulhat előre! Régen rossz már, ha vissza kell vonulni, aki visszavonul, az ritkán győz! Valamit majd most is kitalál Zardán, de még ha ki sem talál, akkor is ő győz, mert a serege sokkal jobban képzett, meg azt a huhogós módszert alkalmazza, amit ti még nem ismertek!

– Nagy ügy, majd huhogunk mi is! – vonogatta a vállát Zumázesili. – És idefigyelj asszony, hallgass már el, ne idegesíts, van elég bajom nélküled is, és bármit is mondj úgyis elmegyek Zardán ellen, mert most már muszáj, mert a szavamat nem szeghetem, szövetségi hűség is van a világon!

– Ugye megmondtam én, hogy mások hibája miatt fogsz meghalni! Azok, igen, a többi város hozta a bajt a fejedre, mert azoknak muszáj volt Habedára támadni, holott mindenki tudta, hogy Zardán kedveli Nevető Tüzet! Igazán várható volt, hogy a segítségére siet! Becsaptak téged Zumázesili, előbb belerángattak téged a szövetségbe, aztán rátámadnak Habedára, ami majdnem olyan, mintha tökön rúgták volna Zardánt, mintha meggyalázták volna a szerelmesét, és most tessék, azt várják tőled, hogy velük együtt hurokba dugd a fejedet! De ez nem kötelességed! Ne menj! Kérlek!

De hiába beszélt Trakancilla, Zumázesili elment a háborúba. Elment, mert azt mondta, ő betartja a szavát. Ugyanakkor viszont Trakancilla királyné is úgy döntött, hogy betartja a szavát: két nappal később elindult Heplondefből, a lányához, Zsepezbe. Előtte csak annyit parancsolt a városbírónak, hogy ha nem a férje érkezne előbb a városhoz, hanem Zardán, akkor azonnal hódoljanak be neki!

Aztán úgy esett, hogy a királyné nem érkezett meg Zsepezbe. Mert még félúton sem volt, de beleütközött Zardán seregébe. Pontosabban, Zardán *egyik* seregébe. Ez egy viszonylag kis, háromezer fős sereg volt csak, és Trévi vezette, aki ugyan Vréti város királya volt, de most Zardán elhívta, hogy ebben a téli hadjáratban legyen az egyik vezére. Ettől természetesen még ő volt továbbra is Vréti királya. Nem volt szokatlan, hogy királyok elmenjenek háborúzni, s különben is, azt a várost semmi támadás senki részéről nem fenyegette.

– Hová, hová, szép királyné? – kérdezte tőle Trévi.

Trakancilla nem tudott okosabbat kitalálni, mint hogy megmondja az igazat. Ezzel a férjének nem árt, azt úgysem tudja, hogy merre jár, s legalább önmagát menti! Nehogy már megint eladják esetleg rabszolgának! Kihangsúlyozta tehát, hogy ő igazán mindenféle módon igyekezett lebeszélni Zumázesilit, hogy hadbaszálljon Zardán ellen, hogy ő a városában is parancsba adta, hogy ha Zardán érne előbb oda és nem a férje, akkor adják meg magukat, s hogy ő ebben az egészben nem akar részt venni, mert egy életre megundorodott a csatazajtól, erőszaktól; és a lányához igyekezett.

Trévi résztvevően csóválta a fejét.

– Ejnye, úgy sajnálom, hogy rossz hírt kell közölnöm veled, szépséges királyné!

– Milyen rossz hírt?

– Azt, hogy már nem vagy királyné! Mert a királyné, az egy király neje. De egy halott király már nem király, az csak egy halott ember, mert a halálban mindannyian egyenlők vagyunk... tudd meg, hogy a Szövetség többi serege már egyesült Uezok alatt, Zardán oda vonult ellenük, de valahogy hírét vette, hogy közeledik a férjed is, s hogy ne erősödhessen meg az ő seregével is a szövetségesek hadereje, engem küldött ellene, ezzel a sereggel! És tegnap találkoztam is vele, és azt kell mondjam, szépen, hősiesen küzdött, de akkor is vesztett, holott nem is voltam igazán túlerőben, de hát az ő serege nem bírt ellenállni a falanxharcmodornak! Azt kell mondjam, Zumázesilit ráadásul a saját kezemmel vágtam le! Bátor volt, nem könyörgött kegyelemért, de nem is adta meg magát, így kénytelen voltam végezni vele! A seregből akik életben maradtak, ott kutyagolnak hátul, fegyvertelenül, mert most megyek Heplondef felé, hogy behódoltassam! Örülök neki, hogy azt parancsoltad a városnak, amit, mert így véráldozat nem lesz sem a részünkről, sem a város részéről!

– Szegény Zumázesili! – sóhajtozott Trakancilla, könnyekkel a szemében. Majd így tört ki:

– A bolond! Hogy én mennyit könyörögtem neki! Hogy figyelmeztettem! De nem hallgatott rám! És most meghalt!

– Igen.

– A tulajdon kezedtől.

– Úgy van. És talán illene azt mondanom, hogy sajnálom, de az az igazság, hogy nem sajnálom! És tudod miért?

– Miért? Mert ellenséged volt?

– Dehogy. Azért, mert vetélytársam volt! Mert remélem emlékszel még rá, hogy amikor Nevető Tűz nyereményként bánt veled, akkor te a három győztes közül nem engem választottál!

– Igen. Emlékszem rád, te írtad a szúnyogos verset! Most akkor bosszút akarsz állni rajtam?! – kérdezte ijedten a királyné.

– Nem. Én nem bosszút akarok, hanem szerelmet!

– Megerőszakolsz?

– Megtehetném, de más ötletem van. Feleségül veszlek!

– Ó... – rebegte a királyné.

– Úgy ám! Igaz, hogy Zardán embere vagyok, igaz, hogy egyik férjed gyilkosa vagyok, de te mondtad, hogy figyelmeztetted jóelőre a királyt! Aztán meg ne feledd: előnyeim is vannak! Én magam is királlyá lettem azóta, Vrétiben, s épp mert Zardán királya vagyok, nem kell attól félned, hogy Zardán egyszer majd legyőz! Hát mondd, Trakancilla, nem volt még eleged abból, hogy sorra meghalnak a férjeid?! És egyáltalán, én annyira szeretlek! – kiáltotta, és átölelte, majd meg is csókolta a királynét. Trakancilla egy darabig a látszat kedvéért ellenkezett, de nem túl sok meggyőződéssel, majd ennyit mondott:

– Ha már a férjem gyilkosának adom magamat, legalább a gyászévet illene kivárnunk...

– Miért, első férjed halála után volt gyászév?! Hát a második férjed halála után?! S tudd meg, hogy nálam igenis megvolt a gyászév, azóta gyászoltam egyfolytában, hogy a tudásversenyen nem engem választottál! Komoran, szürkén peregtek a napok, egy merő sivárság volt az életem, még annak sem örültem igazán, hogy király lettem, mert csak a te tündöklő arcodat láttam bárhová is néztem, a Nap korongjában, a Hold ezüstös tányérjában, a százszorszépek virágjában, a boroskupa fenekén, a kézmosó tál vizében, mindenütt, igen, gyászoltam én már eleget! De most – *most* az enyém vagy a kard és az erő jogán! – azzal karjaiba kapta Trakancillát, s már be is vitte a vezéri sátorba, s ott egy vaskos medvebundára helyezte, majd vetkőztetni kezdte.

– Ó, Trévi, hogy te milyen szépeket mondasz nekem! – sóhajtotta elgyöngülten a királyné.

– Mert szeretlek!

– Akkor pedig nem vagyok a tied a kard és az erő jogán.

– Hogyhogy?!

– A tied vagyok, de a szerelem jogán!

* * *

Bár Zardán időnként elvitte magával a hadjárataira néhány feleségét, Dormilla most nem követte őt a Szövetség városai ellen. Habedában maradt. Nem mintha félt volna, hogy Zardán mellett baja esik, sőt, sokkal inkább úgy gondolta, ha Zardán meghal, adja az ég, hogy mellette legyen és vele haljon! A lelke mélyén irigyelte Szigmillát, aki ha nem is volt olyan okos még megközelítően sem, mint ő, de magáénak mondhatott egy legyőzhetetlen erényt, amivel sem Dormilla, sem Íziláj nem dicsekedhetett: megmentette Zardán életét! És bizony Szigmilla ezzel úton-útfélen dicsekedett is, ritkán kezdte például a bemutatkozását másként, ha valaki ismeretlennel szóba állt, mint így: „én vagyok Szigmilla, aki megmentettem az én isteni uram, Zardán nagykirály életét”!

Néhányan figyelmeztették is Szigmillát, hogy ezt jobb lenne nem mondogatnia, elvégre nem való, hogy egy isten életét halandó ember mentse meg, ez csorbát ejt az istenség hírnevén, méltóságán! Szigmilla ezen elgondolkodott, sokáig, olyan komolyan, hogy Zardán is észrevette, meg is kérdezte, hogy mi a baj. Szigmilla elmondta neki, hogy miről van szó, s megkérdezte, kívánja-e Zardán, hogy ezentúl ne dicsekedjék ezzel! Mert ha Zardán úgy akarja, természetesen nem mondja többé.

Erre Zardán átölelte, megcsókolta, de nem mondott neki semmit. Ehelyett összehívta egész népét, maga mellé parancsolta Szigmillát, s követelte, hogy mondja meg, kik mondták neki ezt. Szigmilla, bár nem szívesen, de megnevezte ezeket, köztük volt Zardán nem is egy felesége!

De nem történt velük semmi iszonyú. Zardán nem ölette meg őket, meg sem verette egyiket sem, ellenben nagyon alapos szidást kaptak, ott mindenki előtt. S elmondta, hogy attól, hogy ő isten, még meg lehet őt ölni.

– Igaz – folytatta –, nagyon hamar újra visszatérek a világba, pusztán új testet kell öltsek, de azért higgyétek el, én sem szívesen halok meg! A lelkem ugyan sosem hal meg, csak a test, amit viselek, de ez akkor is kényelmetlen, olyasmi ez, mint amikor nektek elszakad egy ruhátok, s át kell öltöznötök! Az ilyesmi kényelmetlen, ráadásul nagyon megkedveltem ezt a testet, nem szeretném, ha tönkremenne! Vagyis attól, hogy isten vagyok, még igenis meg lehet menteni az életemet, legalábbis a testem életét, és tény, ami tény, Szigmilla pontosan ezt tette! Csöppet sem érzem úgy, hogy bármi hátrányt is szenvednék én vagy a hírnevem attól, hogy ő az érdemét elmondja bárkinek is, ellenben én Zardán isten jelentem ki, hogy hiába vagyok isten, egy utolsó rohadt szemét disznó lennék, ha megtiltanám neki, hogy valóságosan elkövetett érdemével eldicsekedjék, ha egyszer ez jólesik neki! S mert én Zardán isten vagyok és nem egy utolsó rohadt szemét disznó, ezért tilalom helyett inkább a hálámat fejezem ki neki! Különben is, gondolkozzatok már: hogy is várhatnám el bárkitől is, bármelyiktektől is, hogy az életét kockáztassa értem, ha aztán jutalom adása helyett még a hírnévtől is meg akarnám fosztani?! Ez tökéletes képtelenség! Vegye mindenki tudomásul, hogy az itt látható Szigmilla – tette rá a kezét Szigmilla vállára – nemcsak az én feleségem, de igenis valóban feledhetetlen szolgálatot tett nekem, és ezért az egyik leginkább kedvelt feleségem, de ha nem volna a feleségem, akkor is nagyon hálás lennék neki és nagyon szeretném! Amíg nem hazudik, azt beszél mindenkinek, amit csak akar, márpedig az nem hazugság, hogy megmentette az életemet! A legnagyobbfokú aljasság lenne megtiltani neki ezt! És azt se mondja senki, hogy illene szerénynek maradnia, mit tudom én azért mondjuk, mert nő! Sosem hittem a szerénység érdemében, én is nagyon büszke vagyok arra, hogy mi vagyok, ki vagyok, és legyetek csak minél büszkébbek fiaim, lányaim, hiszen nem azért szerzünk érdemeket, hogy aztán agyonhallgassuk őket! Az igaz, hogy Szigmilla nő, nagyon is nő, ezt sokszor tapasztaltam már – katonái itt felnevettek – és az igaz, hogy nők nem szoktak oly sok hőstettet elkövetni, mint a férfiak, legalábbis nem oly látványos hőstetteket! Ezt senki nem is várja el tőlük! Ez azonban

csak annyit jelent, hogy ha mégis ilyet tesz egy nő, akkor az még sokkalta nagyobb érdemnek számít, mintha egy férfi teszi azt! Szigmilla tehát, éppen mert nő, nemcsak hogy nem kell elhallgassa érdemeit, de még sokkalta nagyobb mértékben méltó arra, hogy az egész világ megtudja mit csinált, mintha férfi volna! Valójában akkora az érdeme, hogy teljes joggal várhatja el tőlem, hogy szükség esetén én is akár életemet áldozzam érte!

– Ezt nem kívánom! – szólt gyorsan Szigmilla.

– Tudom, de ennek semmi köze ahhoz, hogy kívánod-e! Kívánhatnád, és ha nem kívánod is, de biztos, hogy ha kell, megteszem! És – fordult ismét a katonái felé – én igenis meg akartam jutalmazni Szigmillát, neki akartam adni Zsepez várost, vagy bármelyik másikat amelyiket választja, de nem fogadta el, mert annyira szeret, hogy mellettem akar maradni, de itt most előttetek kijelentem és isteni szavamra fogadom, hogy ha bármikor később meggondolja magát és igényt tart egy város trónjára, akkor azt igenis megkapja tőlem, egyetlen szó ellenkezés nélkül, mert megérdemli! Senki ne bántsa tehát rossz szóval az én drága szerelmetes Szigmillámat, mert aki őt bántja, az engem bánt meg!

A későbbi korok történészei, akik természetesen cseppet sem hittek Zardán istenmivoltában, Zardánnak ezt a tettét tartották az egyik legnemesebbnek, hogy elismerte Szigmilla érdemét, méghozzá nagy nyilvánosság előtt. Valószínűleg bármely másik zsarnok, aki önmaga istenítésére törekszik, az életmentés után, vagy legkésőbb az első néhány dicsekedése után egyszerűen kivégeztette volna Szigmillát. És azt mondja, hogy őt nem lehetett volna úgysem megölni, tehát Szigmilla nem is életmentő! Ehelyett Zardán inkább kitalálta, miként lehet úgy is megmenteni az életét, hogy közben mégis istennek mondhassa magát! És felismerte azt is, mennyire fontos Szigmillának, hogy van valami különleges érdeme, s ezt Zardán nem vette el tőle, sőt kiállt mellette! Az egyik leghíresebb tlaxáni történész ezerkétszáz évvel Zardán után ezt mondta róla: „Zardán az én szememben a zsarnokok legrokonszenvesebbje”.

De Zardán még nem fejezte be a beszédét.

– Aztán még valami. Még pár szót szólnék a szerénységről. Meg a nőkről és a hősiességről. Merthogy a hőstett nem való egy nőhöz, ilyesmiket hallok, meg ha mégis elköveti azt az illetlenséget, hogy hős lesz, legalább ne dicsekedjék vele, meg hasonló baromságok... hát nincs igaza annak, aki effélét mond, annak szar és húgy dől csak a szájából, nem az igazság! Mert tudjátok, hogy mi az igazság?! Hát az, hogy a nők ugyan valóban szerények, de csak azért, mert a férfiak oda sem figyelnek rájuk, amikor az érdemeikről beszélnek, ezért leszoktak erről! Valójában azonban a legtöbb nő nap mint nap mást sem tesz, mint hőstettek végeláthatatlan sorozatát hajtja végre! El is mondom, hogy mit!

Kezdődik az egész azzal, hogy már az első szeretkezés is fájdalommal jár nekik, nem élvezettel, mint nekünk férfiaknak, de ők zokszó nélkül vállalják! Márpedig minden férfigondolkodás szerint a fájdalom vállalása, elviselése, a vele való szembenézés: hőstett! De ez még semmi, ezután kilenc hónapon át járnak egyre nehezedő hassal, s közben még sokszor igen keményen dolgoznak is! Nemcsak a mezőkön, de otthon is, kiszolgálva minket, férfiakat, aztán amikor vége az egész napi munkának a mezőn, a ház körül, a házban, amikor már talán a férjük lábát is megmosták, kimosták a ruháját, enni adtak neki, akkor még kedvességet is kell mutatniuk a férjnek, aki pedig lehet, hogy már igencsak részeg is akkor! Lehet, hogy folyik a nyála, hebeg-habog, beszélni sem tud rendesen a bortól, lehet, hogy le is okádta magát, de a nő, pedig biztos fáradt már, el kell viselje ennek az állathoz hasonló valakinek az ölelését pihenés helyett!

Aztán megszüli a gyereket. Néha nem is egyet, kettőt, olykor hármat is egyszerre. Persze ez is fájdalommal jár, szenvedéssel, nem kevéssel. Néha bele is hal a szülésbe a nő. Tudja, hogy

belehalhat, de vállalja a szülést, vállalja már akkor, amikor odaadja magát a férfi ölelésének. Tehát veszélyt, kockázatot vállal, márpedig mi férfiak állítólag bátornak tartjuk azt, aki életveszélyt vállal! Tudjátok, hogy miért nem becsüljük mégis a nők hősiességét?! Azért csak, mert oly gyakori, annyira hozzászoktunk! De attól, hogy valaki gyakran végez hőstettet, attól az még nem kevésbé hős, hanem sokkalta inkább!

Na jó, a nő szült, s tegyük fel életben maradt. De még nincs vége a hőstetteinek, mert még csak most jön az igazi hőstettek ideje! Mert hiába szült, most nem pihenhet meg, mert egyetlen nap pihenés nélkül rászakad a kisgyerek gondozásának megannyi baja! Az még a legkevesebb, hogy szoptatni kell, még az is, hogy pelenkázni, pedig büdös ám a húgy és a szar, hanem a kisgyerek óránként felsír, akkor szoptatni kell, tisztába rakni, ringatni, hogy elaludjon, s mindezt éjszakánként is! A férfi csak alszik szépen az ágyban, fel nem ébred, ha mégis, csak bosszús a gyerekre, és felkölti a nőt, hogy „hé asszony, megint nyűgös az az átkozott kölyök, eredj és csinálj vele valamit, mert ha én csinálok annak nem lesz jó vége”! Ezt teszi a férfi, de többnyire nem is kell felkölteni az anyát, mert az felébred maga is! Nem kelti fel a férjét, hagyja aludni, sőt csitítja a gyereket, mert jaj csak fel ne ébressze a férjét... pedig ő is fáradt ám, de zokszó nélkül tűri, hogy nem pihenhet, hogy jó három-négy évig alig aludhat valamit! Ha jön a gyerek foga, sokszor egész éjjel ringatja a kicsit! És mire a gyerek már kissé nagyocska lenne, hogy végre kis nyugta lenne a szerencsétlen nőnek, már ott a következő, mert a férfi persze nem hagyott békét neki, tojózta szorgalmasan éjjel-nappal, útban van a következő gyerek, s kezdődik minden elölről, de most még nehezebb, mert napközben már a nagyobbik gyerekről is gondoskodnia kell, aztán már nem is egyről, de kettőről-háromról is! És persze mindemellett, az egész éjszakai nemalvástól fáradtan továbbra is dolgoznia kell a mezőn vagy akárhol, magával cipeli hát a kisgyereket is, nemcsak a kapát, cipeli azt oda-vissza, pedig nem könnyű teher! Néha már terhes is, amikor még nem tud járni az előző gyerek, nagy hassal cipeli hát a kicsit a kosárban, vállán meg a kapát, sarlót! Tudjátok, hogy igazat mondok, láthattok ilyesmit eleget! És ti azt mondjátok, hogy a nők nem hősök?! Bizony mondom néktek isteni szavamra, hogy a nők nagyobb hősök! Sok-sok nő van, sőt a nők többsége, akik még többet is dolgoznak életük során, mint a férfiak! Az igaz, hogy gyöngébbek, ez nem is vitás, de hát mi a nagyobb hősiesség: ha egy gyönge ember hord el egy nagy sziklát, vagy ha egy erős, akinek az úgyis könnyű?! Bizony mondom néktek, a nők szinte mindegyike megannyi hős, hiába nem dicsekednek ezzel úton-útfélen! Ha valamelyik mégis dicsekszik, mindössze azt teszi, amit mi férfiak rendszeresen szoktunk magunk is! Becsüljétek meg hát a nőket, rossz szót ne halljak rájuk, főleg ne Szigmillára!

Ennyit mondott Zardán, és Szigmilla végtelenül élvezte, hogy így a védelmébe vette őt! És ezt az érdemét, az életmentést nagyon irigyelte Dormilla!

Hogy most mégis Habedában maradt, annak oka az volt, hogy Íziláj is ott maradt, mert közeledett a szülése ideje, bár mintegy másfél hónapja hátra volt még addig, úgy számolta, de biztos, ami biztos, nem akart kockáztatni, és Dormilla úgy gondolta, jólesik neki, ha vele marad. Meg aztán bejelentette a habedaiaknak, hogy ő tulajdonképpen nem Nevető Tűz, hanem Dormilla, bár ő is úgy véli, hogy elcserélték gyerekkorában, és ő valójában Bícs király leánya! Ez utóbbiban ugyan csöppet sem hitt, de Bícs király kedvéért mondta ezt. Ettől volt hangos az egész város most, bár senki nem akadt, aki bánta volna, hogy ő nem Nevető Tűz. És biztatták, hogy legyen csak királynőjük, de ő azt mondta, hogy ő már inkább csak Zardán felesége akar maradni! Ellenben bár Íziláj még nem szült, megtette ezt Dormilla két jó hetérabarátnője is, s emiatt is Habedában akart maradni.

Ott is maradt, s megkapta a hírt, hogy Zardán legyőzte a Szövetség seregét, elfoglalta a városokat, s indul vissza Habedába. Dormilla ennek nagyon örült, várta már nagyon Zardánt... és ekkor kapta a hírt, hogy felbukkant az igazi Nevető Tűz!

* * *

Azután, hogy megölte „megmentőjét", Kakukkmadár, az igazi Nevető Tűz igencsak nehéz helyzetbe került!

Mégpedig azért, mert fogalma sem volt róla, hogy hová menjen, mit kezdjen magával.

Az világos volt, hogy Gyázsába visszamennie enyhén szólva nem ajánlatos, és ugyanez elmondható Habedáról is. Zardán valamelyik városába már inkább mehetne, de az is kockázatos, mert még felismeri netán valaki, aki járt már Habedában, s látta már az ottani Nevető Tüzet. Menjen tehát el valami messzi vidékre, valami távoli városba, akár a Tink tó partjáig is? Ott már senki nem ismeri őt!

Igen, oda már mehetne. Csakhogy Kakukkmadár rémülten döbbent rá, hogy még csak sejtelme sincs róla, miből éljen meg! Semmihez nem ért! Egyáltalán semmihez! Kivéve természetesen a parancsolást. Csakhogy abból sem lehet megélni, legfeljebb tán a rabszolgafelügyelőknek, ám nőket olyasmire nem alkalmaznak! Nő, ha semmihez nem ért, legfeljebb kurva lehet.

– Mindegy is, úgysem vagyok már szűz, s úgyis annyian jártak már bennem... – sóhajtotta a megalázottságtól könnyes szemmel Nevető Tűz.

Mégsem tudta rászánni magát, hogy így keresse meg a betevő falatot. Egészen más ám az, elszenvedni egy erőszakot, vagy lealacsonyodni odáig, hogy ő maga szólítsa le a férfiakat! Különben is: bármely városban, ami nem Zardáné, megtehetik, hogy elfogják és rabszolgának adják el. Ugyan ki keresné, ki törődne vele?!

Csodálkozva tapasztalta, hogy hirtelen képes elismerően gondolni Zardánra, annak néhány törvénye miatt, különösen, ami a rabszolgákat illeti. No igen, igen... végül is attól eltekintve, hogy Zardán szemlátomást kedveli az a mocskos kis habedai csalót, igen, ettől eltekintve neki végül is soha semmi baja nem volt Zardánnal! Neki soha nem tett még rosszat! Lehet, hogy tett volna a későbbiek során, de erre már nem került sor, nem tett és kész!

De akkor sem mehet Zardán városaiba... ó ti összes istenek, mi legyen most?!

Végül döntésre szánta el magát. Zardán területén marad, meg esetleg Habeda közelében, azon a területen tehát, ahol nincs rabszolgaság, mert abból nem kér, de nem megy be a városokba. Azt már nem! Hanem a városok között bóklászik majd, az erdőkben, a hegyek közt, távol a lakott területektől, távol az emberektől! Szerencsére egyvalamit megtanult még királylányként: viszonylag ügyes vadásznak mondhatja magát. Valahányszor csak vadászatra indult, mindig sok vadat ejtett. A karddal ugyan nem bánik jól, tulajdonképpen a késsel sem, és arról sincs fogalma sem, hogy miként kell kizsigerelni és megnyúzni akár egy őzet akár csak egy galambot is, de erre majd rájön, nem lehet nagy tudomány. Viszont, ami a vadászat legfontosabb tudnivalóját illeti, a nyilazást, abban igazán kiválónak mondhatja magát! Egyetlen udvarhölgye sem volt, de más nő sem a palotában, aki nála jobban lőtt volna célba, de még a férfiak közt sem sok ilyen akadt! Néhány igen, de nem sokan. Mindenesetre többnyire eltalálta a galambot röptében, és ez a lényeg! Majd csak megél valahogy!

Lehajolt, és pucérra vetkőztette a halott katonát, mert jó lesz neki az a ruha, hiszen nemigen válogathat a hontalan, hazátlan, társtalan vándor! Elszedte annak a fegyvereit is, és magára öltötte azokat. Meglehetősen harcias külseje kerekedett így, csöppet sem látszott nőiesnek.

Ezután hátat fordított Habedának, s megindult befelé a rengetegbe.

– Igenis nem félek! Igenis nem! De nem ám! Csöppet sem! – kiáltotta a hallgatag vadonnak. – Megállj világ, most megmutatom, ki vagyok! Most kezdődik csak számomra az élet!

Aztán ahogy mind beljebb és beljebb ért, ahogy körülötte egyre magasabbak lettek a hegycsúcsok, ahogy mind vastagabb és vastagabb fatörzsek közt bóklászott, mely fák már lassanként oly magasra nőttek, hogy olyanokkal még sosem találkozott, s emiatt az erdő aljára, ahol járt, annyira kevés fény jutott, hogy már félhomály terjengett ott – akkor már csak elhallgatott, nem kiabált semmit, mert úgy érezte, a hangja úgyis felszívódik a fák közt, s legfeljebb valami rémséges szörnyeteget riaszthat fel vele, vagy ha nem is szörnyeteget, de veszélyes vadállatot, ami ugyanolyan rossz. Mert, most azért eszébe jutott, hogy addig valóban nincs nagy baj amíg egy őzzel vagy szarvassal találkozik, de mi van, ha medve tör rá?! Vagy farkascsapat?! Egyetlen farkas is veszélyes lehet, de azok falkákban kóborolnak... vagy találkozik egy hiúzzal... még észre sem veheti, mert azok jól másznak fára, nyakába ugranak egy széles ágról, s neki már vége is...

Nem mert beljebb menni a járatlan vadonba. Visszafordult, s inkább az erdő szélén kóborolt. De egyszer egy kis vaddisznó futott át visítva előtte, s ő rémülten torpant meg, és sokáig nem mert tovább menni, mert tudta, hogy a vaddisznók malacait nagyon védi a kan is és az anyadisznó is, és ha az támad, az nagyon veszélyes!

De nem jött sem kan, sem anyadisznó, lehet, hogy azok már előbb megszimatolták Nevető Tüzet, s elmentek, s a kismalac csak későn iramodott utánuk.

Így aztán az erdő szélén bóklászott, ott, ahol a legszélső hegyekre felkapaszkodva azok csúcsáról még éppen látta nagyon messze a távolban Habeda tornyait, ha tiszta volt az idő. Közelebb nemigen mert menni a városhoz, nem is lett volna jó, mert ott már megművelt földek voltak, néhány kis falu és tanyák, de sokkal messzebb sem mert menni, a vadállatok miatt, meg mert hátha eltévedne.

Egyszer egy elkóborolt kutya támadt rá, vadul acsarkodva, de ettől még nem ijedt meg, lenyilazta.

– Minek támadsz meg épp te, mi?! – rúgott bele dühösen a kutyatetembe. – Hát nem egyformák vagyunk?! Nem úgy élek én is, mint egy kivert kutya, akit sem a vadak nem fogadnak be, sem az embereknek nem kell már?!

A kutyát aztán megette, nem veszett kárba a húsa. Megette, mert aznap semmit nem ejtett el.

Különben az első időkben majdnem élvezte a kóborlást. Jóleső érzés volt, hogy bebizonyíthatta magának, hogy egyedül is képes fennmaradni, társak nélkül, a többi ember segítsége nélkül, hogy megállja a helyét. Igen, semmivel sem alábbvaló másoknál!

Ez jólesett neki, sebzett önérzetének, mely alaposan megsérült a börtönbe vettetése, s az elszenvedett erőszak miatt.

Azért már itt a legelején is jelentkezett néhány apró gond. Először is, az még hagyján volt, hogy el kellett ejtenie néhány galambot, ez még sikerült neki, jogosan bízott íjásztudományában. Hanem a kopasztás, a kibelezés... azt még tudta, melyik rész a bél, azt kiszedte, hanem a gyomrot például összekeverte a zúzával, a gyomrot kidobta, a zúzát ehetőnek tartotta, megsütötte, aztán amikor ráharapott, köpködött eleget a benne levő magok miatt, s a foga majdnem beletört, mert ráharapott a zúzában levő apró kavicsokra.

Arról sem volt fogalma sem, hogy a májról le kell szedni az epehólyagot. Akkor köpködött csak igazán, amikor a májjal együtt azt is jól összerágta!

De már az is gond volt neki, hogy hogyan gyújtson tüzet. Látta sokszor miként megy ez a tűzszerszámmal: a vasdarabot és a kovakövet egymáshoz kell ütni...

Ütötte is, de gyakran csak az ujját találta el. Ha mégis jó helyre ütött, kicsi volt az ütés, nem jött elég szikra. Ha mégis jött, nem jó helyre repült. Ha jó helyre repült, nem volt elég száraz a tapló...

Nagyon sokat kínlódott ezzel Nevető Tűz. Mire megtanulta a tűzgyújtást, nem maradt ép köröm a bal kezén.

Na meg aztán, az egész kóborlás legfeljebb addig volt élvezetes, amíg egyszer bőrig nem áztatta egy heves zivatar. Akkor aztán igazán elege lett a vándoréletből! Didergett, a foga vacogott, s megfordult a fejében a gondolat, hogy jó lenne valami kalyibát eszkábálnia magának, de hát ehhez legalábbis fejsze kellett volna, ám az neki nem volt. Igyekezett letörni néhány leveles gallyat, hogy egymásra helyezve őket némi védelmet adjanak, de gyenge volt ehhez. A száraz, maguktól letört gallyak pedig nem voltak eléggé levelesek. Így aztán elkapta őt a következő zivatar, meg az azutáni is...

És Nevető Tűz rettegve gondolt a télre. Jaj, mi lesz akkor vele?!

Pedig nyáron is volt elég baja, s akkor is, ha nem volt zivatar. Mert ugye, naponta legkevesebb hat órán keresztül sötét van! És éjszakánként bizony félt Nevető Tűz! Roppantak a közelében a gallyak, parázsló szemek meredtek rá, titokzatos neszek hallatszottak... és hűvös volt, sőt hideg! Még akkor is, amikor nagy tüzet rakott: a tűz felőli oldala szinte megégett, a másik oldala pedig majd' megfagyott, legfeljebb cserélgethette az oldalait ide-oda forgolódva... És alig látott valamit... aztán meg, ha tüzet rak, az messzire világít éjjel, lehet, hogy a nyakára hoz valami rablókat, vagy más embereket, akik felismerik... Az első néhány éjszaka annyira megijedt a neszektől és attól, hogy valaki rátalál a tűz nyomában, hogy inkább tüzet sem rakott, hanem egy magas fa ágai közt töltötte az éjszakát, a fához szíjazva magát. De hát ez is nagyon kínos volt, reggelre rendszeresen elgémberedett, s így is félig megfagyott! A szúnyogok is rendszeresen véresre marták... királylányként sosem éjszakázott a szabadban...

Megpróbált a földön aludni, nappal. Akkor meleg is van... De az ébren töltött éjjelek sem voltak kellemesebbek, no meg aztán, ha nappal alszik, kevesebb ideje marad vadászni!

Bajok voltak aztán a nyílvesszőkkel. Bármennyire vigyázott is rájuk, időnként bizony előfordult, hogy egyet-egyet nem talált meg, vagy az elejtett vad törte össze azt a haláltusájában! Volt kése, megpróbált faragni néhányat, sikerült is ez neki, de valahogy sosem lettek olyan jók, biztos röptűek, mint amiket a katonától zsákmányolt. Ezekkel sokkal többször kellett próbálkoznia, míg elejtett egy állatot. Több idő kellett tehát a vadászatra, ami több leselkedéssel, gyaloglással, kínlódással járt.

Pedig a talpa a sok gyaloglástól így is egy merő fájdalom volt. Amikor királylányként vadászott, azt gyakran tette ugyan, de mindig csak lóhátról!

Három hét sem telt el, s bár tagadhatatlanul sokat ügyesedett ezalatt, de már nagyon elege volt az egész kóbor életből!

Pedig ezután jött csak a neheze. Igaz, beköszöntött az igazi ősz, talált sok vad gyümölcsöt, vadszőlőt is, sőt, másodvirágzást hozott az akác, ami pedig ritkaság volt errefelé, és ennek virágait megkóstolván, Nevető Tűz rájött, hogy ehető, sőt finom. Csakhogy az ősz nemcsak a gyümölcsszüretnek, de az állandó esőzéseknek is az ideje! És az esők egyre hidegebbekké váltak!

Nevető Tűz megfázott, és mind gyakrabban tüsszögött. Gyakran akkor tüsszentett, amikor valami vadra lesett, s az ettől persze megriadt, s így oda volt az egész vadászat.

Aztán meg, Nevető Tűz királylány volt. Szokva volt hozzá, hogy ételeit megfűszerezze. Itt pedig semmi fűszere nem volt, legfeljebb néhány vadfokhagyma, amit talált. Igaz, ezeket is összetévesztette olykor valami más növénnyel, aminek pocsék volt az íze... hanem a legjobban azt fájlalta, hogy nincs só!

Ez apróságnak tűnhet, de próbálja csak meg valaki, hogy sokáig sótlanul eszi az ételeket!

Az Istenek Völgyében nem volt gyakori a só. Nem volt ez a völgy tengerparti! Ellenben akadt néhány sóbánya itt-ott, de ezek mind nagyon távol estek Habedától, túl még a Tink tavon is, a Völgy másik oldalán. Így bizony a só keresett, fontos árucikk volt, s ezen a vidéken csak a gazdagabbak engedhették meg maguknak.

Nevető Tűz igen. Mostanáig. Itt a vadonban – nem!

Tehát még amit zsákmányolt, az sem ízlett neki igazán.

Bekövetkezett aztán az az idő, amitől rettegve félt, valahányszor csak rágondolt. Jött a tél!

Amint leesett az első hó, Nevető Tűznek igazán minden baja volt. Nagy lett a hideg, még összekucorodva is didergett. A legutoljára elejtett szarvas irháját öltötte magára, igyekezett azt a szarvas belével valahogy magára kötni, ez segített is valamit, de nem sokat, mert az öltözéke résein örökké befújt a szél. Aztán meg a hó fehérsége vakította a szemét, a hó ropogott is a talpa alatt, s ez messzire riasztotta tőle a vadakat – hamarosan már éhezett. Egyszer már mozdulni is alig tudott, majdnem éhen halt, a szarvasbőr belső oldaláról kapargatta a fagyott hús- és zsírdarabokat, azt eszegette, ekkor végre talált egy vadméhekkel teli fát, ennek megörvendett. Beleturkált egy bottal, a méhek persze kirepültek, néhány meg is szúrta a kezét, de aztán a méhek sorra lepotyogtak a hóba, mert hideg volt. Nevető Tűz ezt megcsinálta még néhányszor, aztán már nem jött ki több méh onnan. Tovább turkált a bottal az odúba, s ami méz vagy lépdarab ráragadt a botra, azt mindig lenyalogatta, megeszegette. Ez kissé rendbehozta őt.

S egész idő alatt nem győzte lehelgetni a kezét. Amire ugyan fabrikált szarvasbőrből egy ormótlan, ujjatlan kesztyűféleséget, de az sem sokat ért, mert minduntalan le akart csúszni róla. S fogni se nagyon lehetett vele. És alig tudott valamit aludni, mert alig szunnyadt el, felébredt, hogy istentelenül fázik, s ha nem akarta, hogy megfagyjon, akkor mozognia kellett... és kincsként őrizte tüzének parazsát, zsarátnokait, mert tudta, hogy ilyen hidegben nemigen fog tudni tüzet gyújtani...

Aztán döntésre jutott. Ennek véget kell vessen! Ha nem talál téli menedéket magának, neki vége, ezt be kellett lássa!

Alig lézengett már, amikor végre megindult Habeda felé. Nem akart a városba menni, de néhány kilométerre látott egy kisebb tanyát. Akörül a mezőn volt számos szénaboglya is. Még egészen messze a tanyától is. Azt szemelte ki magának Nevető Tűz. Oda elmegy, belebújik a széna közé, az jó meleg lesz, ott nem fog fázni... milyen jó is lesz az!

Teljesen lesoványodott már, járás közben egy göcsörtös botra támaszkodott, hogy el ne essen. Az eszébe sem jutott, hogy oda még csak elmehet valahogyan, de az tényleg több kilométerre van az erdőtől, a síkságon, ott nemigen fog tudni vadászni, ott legfeljebb egy-két fagyott verebet lelhet! És lehet, hogy a szénaboglya meleg lesz, de naponta kilométeres messzeségekbe fog járni vadászni?!

Mindez eszébe sem jutott. A lábát már nem is érezte, úgy átfagyott, csak lökte előre a bokáját, mint valami élettelen koloncot. A jó meleg széna! Ó, istenek, ennél szebbet el sem lehet képzelni!

Ment előre a hómezőn, makacsul, körül sem nézve, arrafelé, amerre a szénaboglyát sejtette. Az, a legtávolabbi boglya, az jó lesz neki. Ha szerencséje van, a gazda észre sem veszi őt, késő tavaszig nem akarja azt felhasználni, akkor meg már ő nem lesz ott, visszatér az erdőbe. Melegben lehet! Egész télen! Hogy is nem jutott ez előbb az eszébe?!

Mert Nevető Tűz pillanatnyilag már semmi egyebet nem akart, csak egy jó nagyot, lehetőleg végtelenhosszút aludni valahol, jó melegben.

* * *

Nevető Tűz arra ébredt, hogy teljesedett a kívánsága. Valami puha szőrös holmi borította be a testét, takaró talán, két oldala mellett végig, vállától a derekáig a takaró alatt szintén szőrös valamik voltak, és melegek, ó, de milyen melegek! Szinte már nem is jóleső, de perzselő meleget árasztottak, de Nevető Tűz még ezt sem bánta. Még ki sem nyitotta a szemét, máris füstszagot érzett, s amikor kinyitotta, azt látta, hogy vele szemben egy jókora kályhafélеség van, égetett agyagtéglákból, teljesen dísztelen, itt-ott töredezett, és lobog benne a tűz, vörös árnyékokat vetve a falra.

A fal különben igazán nem hasonlított a palota falaira. Látható volt, hogy farönkökből rakták, a hézagokat meg csak úgy sárral tapasztották be. Itt-ott egy-egy gyékényszőnyeg lógott rajtuk, ez volt minden díszítés. És milyen alacsonyan lógott a feje fölött a mennyezet! Nevető Tűz úgy gondolta, ha felállna, talán még a fejét is beverné, de az egészen biztos, hogy nem kéne erőlködni hozzá, hogy tenyerével elérje.

Egyáltalán, ez az egész kunyhó olyan nagyon kicsike volt!

De legalább jó meleg. Talán épp azért, mert kicsi. Kis helyiséget könnyebb befűteni.

Persze Nevető Tűz melegségét nemcsak a tűz melege okozta. Ahogy most a kezével körbetapogatózott, s a szemével is megnézegetett mindent, látta, hogy őt igazán tisztességesen bebugyolálták! S arra is rájött, mi melegíti. Valaki jól felforrósíthatott a parázs közt néhány agyagtéglát, ezeket bebugyolálta vaskos prémekbe, hogy ne égesse őt, s idedugta őket mind az oldala mellé... még a talpához is...

Arra is rájött Nevető Tűz, hogy e bundák alatt teljesen meztelen. Elpirult, de aztán inkább az a kérdés foglalkoztatta, hogy miként is került ide?! Utolsó emléke az volt, hogy a hómezőn át a szénaboglya felé igyekszik... igyekszik... bár még nem is látja...

Aztán itt tér magához.

Csak úgy történhetett, hogy nem ért el a szénaboglyáig, összeesett a hómezőn, de valaki megtalálta. Bizonyára valaki paraszt. És idehozta. Jó ember lehetett...

De hogy ki volt ez a jó ember, azt Nevető Tűz sokáig nem tudta meg. Hiába nézett körül a kis kunyhóban, senkit nem látott odabent. S neki nem akaródzott kibújnia a jó melegből, bár nem messze magától észrevette egy halomba ledobálva a ruháit. És éhes is volt. Nagyon éhes! De olyan jólesett ez a sok meleg...

Végül azonban hangos nyikorgással kitárult az ajtó, s belépett két ember. A feltáruló nyílásból maró hideg szél csapott azonnal be a kunyhóba, s bár Nevető Tűznek csak az arcát érte, de borzongva rázkódott össze. Szeme eddigre hozzászokott a benti nem is félhomályhoz, de majdnem-sötétséghez, s bár odakint süvöltött a szél, vadul kavarta a havat, s így igazán nem

volt kint sem derült idő, de mégis hunyorognia kellett, ahogy a kunyhóbelsőnél jóval világosabb ajtónégyszögre nézett.

Ám az hamar becsukódott, mert a magasabbik ember becsukta maga után. Nevető Tűz nem tudta még alaposabban megnézni, de úgy látta, fiatal fiú lehet, a kisebbik pedig egy kislány. Most azonban ledobálták magukról a prémeket, amikbe öltöztek, s a tűzhöz iparkodtak, hogy átmelegedjenek. Közben azonban észrevették, hogy Nevető Tűz szeme nyitva van, erre a kislány odarohant hozzá, és csak úgy egyszerűen bebújt mellé a takaró alá. S mert Nevető Tűz anyaszült meztelenül feküdt ott, ellenben a kislányon volt még ruha, és az bizony hideg volt, most igazán fázósan rázkódott össze, s odébb is lökte a testét, de mit sem tehetett, a kislány egyszerűen rácsimpaszkodott, mint egy kis medvebocs az anyamedvére, s a hasonlóság annál nagyobb volt, mert máris csókolni kezdte, ahol érte, s ezt kacarászta:

– Jaj, de jó, hogy végre hazajöttél, anyuci! Úgy hiányoztál! Jaj, de örülök neked! Ugye most már soha nem mész el?!

– Én, izé... én... – hebegte döbbenten Nevető Tűz, és egy pillanatra megfordult az agyában a képtelen gondolat, hogy talán fejbevágták őt, évek estek volna ki az emlékezetéből, s ezalatt már gyereket is szült volna?!

Ekkor azonban megszólalt a fiú:

– Pelyhecske, anyád biztos éhes, készíts neki valamit enni, de azonnal, hallod-e!

A kislány máris ugrott, s matatni kezdett a kis szoba hátuljában, ahol mindenféle holmik hevertek az árnyékban, néhány nagy zsák közt. A fiú pedig leguggolt Nevető Tűz mellé, s így szólt:

– Nem tudom ki vagy te, de értsd meg, jobb lenne, ha nem tiltakoznál egyelőre! Tudod, amióta Pelyhecske anyját megölték a katonák, őt pedig megerőszakolták, azóta megbolondult szegény, és minden nőt az anyjának néz!

– Micsoda?! Miféle katonák?! Kik... És hát... hiszen ő még...

– Nyolc éves. A nyáron történt. Amikor Gyázsá megtámadott minket. Nagyon sokan voltak. Apámat leszúrták, én el tudtam bújni... aztán anyámat is megölték, előbb csak megerőszakolták, azt még tűrte is, de aztán amikor Pelyhecskével tették ugyanezt, meg akarta akadályozni, megsebesített egy katonát, erre feldugtak neki egy lándzsát, megforgatták benne, és vége lett... És aztán nem kímélték Pelyhecskét sem... Nem tudom, hogy hányan voltak, kérdeztem ugyan Pelyhecskét, de azt mondta, hogy ő csak húszig bír számolni... Azóta egyre az anyját várja vissza, pedig ő nem fog jönni, mert én magam temettem el! Jobb lenne, ha nem tiltakoznál amíg nálunk vagy. Legalább addig legyen boldog szegény!

– De... de, ha elmegyek... ő bánatos lesz! – hebegte döbbenten Nevető Tűz.

– Igen, de már sokszor megtörtént ez vele! És a következő nőt ugyanúgy az anyjának nézi majd...

Nevető Tűz e szavakra semmit nem válaszolt, csak sírni kezdett. De nem is sírt, hanem valósággal bőgött, majdnem üvöltött, úgy belemart a lelkiismeretfurdalás. Amikor Gyázsá megtámadta őket... Habedát... hiszen akkor ő még javában királyné volt! Ott lovagolt a seregben... pontosan abban a seregben, igen... erről az esetről ugyan nem tud, de arról igen, hogy valóban feldúltak néhány tanyát... Ezt biztos a serege valami kisebb kóborló osztaga tehette. Igen. Akkor neki az csak annyit jelentett, hogy néhány tanyát feldúltak. Négyet vagy ötöt? Vagy tizet is? Nem emlékezett. Eggyel több vagy kevesebb, nem számított, olyan mindegy volt. Hiszen az, hogy kilenc vagy tíz vagy tizenegy, csak egy szám, ami mögött nincs valós

jelentés! Hogy ezekben a tanyákban emberek vannak, férfiak és nők, gyerekek is, arra nem gondolt. Sőt, nagyon jól emlékezett arra, hogy még biztatta is a katonákat, hogy ha már elfoglalni nem tudják Habedát, hát kóborolják csak be a környéket, és pusztítsanak minél többet, hadd emlegesse meg az ittjártukat az a mocskos habedai csaló!

Most irtózatosan szégyellte magát. És mentegette magát, hogy hiszen ő ezt nem akarta! Ő semmi ilyesmire nem gondolt! Ő nem akart gyerekek ellen harcolni! Még nők ellen sem, legfeljebb a habedai csaló ellen!

– Aha, nők ellen nem? Gyerekek ellen nem? Csak férfiak ellen?! Hiszen e két fiatalnak az apja férfi volt! Őt szabad volt megölni?! Őt meg akartad tán ölni?! – kérdezte egy belső hang.

– Nem, nem! Én semmi rosszat nem akartam! – kiáltotta magában, míg kívülről egyre jobban zokogott, egészen meggörnyedt a sírástól.

És tudta, hogy ez sem igaz. Persze hogy akart ő rosszat! Tudta jól, hogy ha háborút indít, annak pusztulás lesz a következménye! Sok-sok ártatlan fog elpusztulni! És még azzal sem mentegetheti magát, hogy a háborút Gangellár indította. Ez nem számít, hiszen ő helyeselte azt.

– Anyuci, fáj valami?! Mi történt?! – szaladt hozzá Pelyhecske, és átölelte.

– Semmi, semmi... csak... csak úgy örülök, hogy végre visszataláltam hozzád... – és magához szorította a kislányt.

Aztán később sokat beszélgettek, mert úgysem múlathatták mással a hideg téli napokon az időt. Nevető Tűz megtudta, hogy Pelyhecske tulajdonképpen Fehér Pehely, csak a beceneve az, hogy Pelyhecske, mert még olyan kicsi.

– És képesek voltak a katonák egy nyolc éves kislányt...?! – kérdezte elszörnyedve többször is. És a fiú, akit úgy hívtak, hogy Derszen, azt válaszolta, hogy igen. S ezt válaszolta Pelyhecske is. Nevető Tűz alig tudta elhinni.

Ő különben be sem mutatkozott. Derszen megkérdezte a nevét, de Nevető Tűz (aki persze nem akarta elárulni az igazi nevét) válasz helyett megkérdezte Pelyhecskét, hogy emlékszik-e még, hogy mi az ő neve.

– Hát persze! – válaszolta a kislány. – Úgy hívnak, hogy Puha Pázsit!

– Igazad van. Az én nevem valóban Puha Pázsit – azzal Nevető Tűz ránézett Derszenre. – Az én nevem ez: Puha Pázsit, mert ha megengeded, örökre itt maradok veletek.

– Ostobaság! – ugrott fel dühösen Derszen. – Nem tudom ki vagy te, de itt nincs helyed! Segítettem rajtad, mert tisztességes ember vagyok, s nem nézhettem el, hogy megfagyj, de tudd meg, hogy senkire nincs szükségünk! Elegem van az idegenekből! Gyűlölök minden idegent! Az idegenek hozták ránk a pusztulást is, és a húgom gyalázatát! És... és azt, hogy... – azzal nem szólt többet, csak lekuporodott, és most ő kezdett el sírni.

Nevető Tűz melléje ült.

– Mi a baj? – ölelte át a vállát.

– Semmi, hagyj békén! – lökte le a kezét a fiú.

– Mégis! Mondd el!

– Jó. Hiszen mindegy. Megérdemlem a megvetést. Nem baj, hadd tudja meg a világ! Hiszen úgyis rájönnél... én egy gyáva féreg vagyok! Elbújtam... nem harcoltam a katonákkal... nem

segítettem apámnak... anyámnak... a húgomnak... úgy megijedtem, amikor láttam, hogy jönnek, hogy belefúrtam magamat a trágyadombba... ott nem is találtak meg... elbújtam, mert sokan voltak... azóta is szégyellem magamat... már rég meg is öltem volna magamat szégyenemben, de akkor Pelyhecske éhen halna, ő még nem tudja ellátni a tehenet, legfeljebb a tyúkokat, mert nem tud kaszálni, semmit... pedig mire is megy velem, hiszen nem tudom megvédeni, egy utolsó gyáva féreg vagyok...

– Én nem tartalak gyávának – mondta csendesen Nevető Tűz.

– De igen, igen, az vagyok! Ezt soha senki le nem moshatja rólam!

– De igen, és te magad. És már meg is tetted. Azzal, hogy megmentetted valaki életét. Az enyémet.

– Ugyan már, az...

– Csitt! Nélküled meghaltam volna. Látod, jól tetted, hogy elbújtál. Ha nem bújsz el, semmi nem változik, csak megölnek téged is. Neked az volt a dolgod, hogy életben maradj, mert ha nem maradsz életben, engem sem tudsz megmenteni, és megfagyok! Hidd el, te bátor legény vagy, látom rajtad! Lám, a húgodról is milyen szépen gondoskodtál! Pedig nehéz lehetett egyedül ez a néhány hónap! Te bátor vagy, és biztos szerettél is volna harcolni a katonákkal, ugye?

– Igen, nagyon! Ó, milyen szívesen megöltem volna őket!

– De valami visszafogott téged, ugye? Valami nem engedte?

– Igen, a félelem! Az! Én egy utolsó, gyáva, semmitérő...

– Nem, nem, nem! Szerintem nem így van! Ha valóban gyáva volnál, nem is szerettél volna harcolni ellenük! Ami téged visszafogott, az nem a gyávaság volt, hanem egészen más! Valamelyik isten akarata! Hidd el, ez az oka, hogy elbújtál. Valamelyik isten akarta, hogy életben maradj, hogy így megmenthess engem!

– Ezt miből gondolod?!

– Mert az egésznek csak így van értelme, s hinnünk kell, hogy van értelme az életünknek, mert ha ebben nem hihetünk, akár rögtön fel is köthetjük magunkat! Neked, a te életednek ez az értelme. Legalábbis eddig ez volt az értelme.

– És Pelyhecske életének mi az értelme?

– Azt majd megmutatja a jövő.

– És a tiednek, Névtelen Lány?

– Az enyémnek, látom már, az, hogy ne Névtelen Lány legyek, hanem Puha Pázsit! Puha Pázsit leszek Pelyhecske számára. Ez kötelességem, mert megmentettél, meg... meg másért is – mondta halkan az utolsó szavakat. Majd felemelte a fejét. – Hidd el, nem bánod meg! Segítek, amiben tudok. Aránylag jól vadászom... máshoz ugyan nem értek, de majd megtanulom... és Pelyhecskének is jobb lesz, ha nem várja örökké mindenkiben az anyját, hanem lesz neki állandó édesanyja: én! Tulajdonképpen akár valóban lehetnék is az anyja.

– Túl fiatal vagy hozzá.

– Azért nem nagyon... legfeljebb egészen kicsit...

– Ugyan már, te valami előkelő nő lehetsz, hallom a beszédeden, meg aztán jó fegyvereid voltak... kard... láncing... még némi pénzt is találtam nálad... és a kezed is túl finom, sosem kapáltál te, meglátszik rajta...

– Ez mind igaz. És ne is kérdezd, hogy honnan jöttem és miért. De mostantól veletek maradok.

– Velem? Egy paraszttal?! Ugyan már! Te valami háborúból menekülhettél. Talán még udvarhölgy is voltál... nem vagy te idevaló! Felmelegedtél, jóllaktál, eredj innen!

Pelyhecske nem nagyon figyelt rájuk, de most felugrott és az ajtó elé állt. Két karját kitárta.

– Nem engedem! Derszen, hogy lehetsz ilyen gonosz! Nem küldheted el a mamát!

– Nyugodj meg kicsim, nem gondolta komolyan! – ölelte át őt Nevető Tűz. – Menj csak hátra, játssz nyugodtan a babákkal, és piríts meg a parázson egy kis krumplit nekem, jó?!

Pelyhecske elment, Nevető Tűz pedig megkérdezte:

– Hány éves vagy te, Derszen?

– Tizenöt! Mi közöd hozzá!

– Én idősebb vagyok. De nem annyival, hogy... szóval... – és Nevető Tűz sóhajtott egyet. – Te igazán derék fiú vagy, és...

– Nem! Nem vagyok derék. Tudom, hogy nem. Semmi nem igaz abból, amit mondtál, és még te sem gondolod komolyan. Tudom, hogy nem igaz. Tudom. A faluban is... valahányszor csak bemegyek, látom, hogy furcsán néznek rám, mert hogy lehet az, hogy én életben maradtam, amikor... eh, nem is mondok többet!

– Képzelődöl csak. Senki nem néz rád furcsán!

– De igen. Mindenki. A férfiak is, de főleg a lányok. Én igenis gyáva vagyok, nem derék legény.

– Igenis jóravaló, derék legény vagy. És ezt be is bizonyítom neked.

– Ugyan mivel?!

– Azzal, hogy csak jóravaló, derék legényeket lehet szeretni. Én pedig szeretlek.

– Te, engem?!

– Én, téged. Ha itt maradhatok, nemcsak Pelyhecske anyja leszek, de a feleséged is. Akarod? Akarsz engem, Derszen? – kérdezte Nevető Tűz, azzal hátradőlt ültében, bal karjára támaszkodva, fejét hátravetette, hosszú haja leomlott, arca és szép nyaka így fedetlen maradt, s így szólt:

– Mire vársz? Csókolj meg! Ez talán elég bizonyíték lesz neked, hogy bárhonnan jöttem is, bárki vagyok is, veled maradok, s hogy igenis megérte életben maradnod! Hogy igenis lehet szeretni téged! Ne habozz, gyere már!

* * *

Unalomban, de békében teltek ezután a napok. Mást nem tehettek, mint hogy ellátták a néhány állatot, beszélgettek, szeretkeztek. És bár Nevető Tűz eleinte inkább csak kötelességtudatból engedte át a testét a parasztlegény ölelésének, hogy valamit jóvátegyen abból a rosszból, amit okozott, tapasztalnia kellett, hogy bizony mindinkább élvezi, hogy Derszen felesége lehet. A fiú ugyan majdnem egy évtizeddel fiatalabb lehetett nála, de nagyon nagy tisztelettel bánt vele, több tisztelettel, mint Gangellár király. Az volt legfeljebb a kellemetlen, hogy állandóan

azt kérdezgette, ki is Nevető Tűz, honnan jött, de erre ő csak azt válaszolta, hogy ez legyen mindegy, mert a múltja egyszer s mindenkorra lezárult, vége, nem tér vissza soha, sőt, nem is akarja, hogy visszatérjen!

Nevető Tűz megtanulta fejni a tehenet. Megtanulta, miként kell fáradtságos munkával vajat köpülni a tejből, hogyan készül a túró. Megtanult ruhát varrni, sőt, apránként még a fonással is megbarátkozott. Igyekezett hasznossá tenni magát, ahol tudta, végkimerülésig lapátolta a havat a ház körül, hordta a tüzelőt, még a trágyát is zokszó nélkül pucolta az állatok alól. Derszen becsülte ezért. Lehetetlen volt nem észrevennie, hogy ez valóban valami nemes kisasszonyféle volt korábban, halvány fogalma sincs róla, hogy mi hogyan van egy tanyán, ezért türelmesen magyarázta neki a tennivalókat, sőt amennyire lehetett, kímélni is igyekezett őt. De így is sokat jelentett, hogy már van segítsége. És nagyon tetszett a hiúságának, büszke volt rá, hogy ő már igazi férfi, van már felesége, sőt ilyen bámulatosan csinos felesége, s mindemellé olyasvalaki, aki láthatóan előkelő nő volt korábban, s mégis vele maradt! Mégis méltónak találta őt, Derszent az ölelésére! A fiúnak így apránként elmúlt a nagy világundora, lelkifurdalása, már nevetett is néha, s egyáltalán, amennyire lehetett, jól éltek.

Igaz, Nevető Tűz nem ilyen kalyibához volt szokva, hanem palotához. De nem bánta. Még csak nem is álmodott már a palotáról, nem úgy, mint az erdőben töltött napok alatt. Sőt, úgy érezte, igazából még jól is járt, mert megízlelte annak az örömét, mit jelent az, ha valakit szeretnek. Már látta, Gangellár soha nem szerette. Igaza volt ebben apjának, Bícs királynak! Derszen ellenben szereti. Szereti őt Pelyhecske is. Sőt, Pelyhecske nemcsak egyszerűen szereti, de bízik is benne. Legfeljebb egy dologban nem bízik: mindig ha csak kilépett a házból, akár havat hányni is, megfogta a kezét, s aggodalmas hangon tudakolta, visszajön-e. És Nevető Tűz mindig sokáig nyugtatgatta, hogy ne aggódjon, mert soha többé el nem hagyja őket! Főleg nem Pelyhecskét!

S megfogadta, ha véletlenül valaha királynő lenne, soha az életben nem indít háborút. De nem is akart már királynő lenni, legalábbis nem akkor, ha ennek az volna az ára, hogy nem lehet többé Pelyhecske anyja.

Történt aztán, hogy Gangellár megindította második hadjáratát Habeda ellen! Nekik már nem volt idejük elmenekülni. Később kaptak hírt mindenről. Csak a közeli hegytetőre tudtak futni, mert az ellenség egy osztaga már közéjük és a város közé ért. Pelyhecske fázott a hidegben, Nevető Tűz átölelte, és igyekezett úgy állni, hogy testével takarja a csontrepesztően hideg szél elől. A meredek hegyhátról figyelték az ellenséges seregek mozgását. Nem jöttek most a katonák az ő tanyájuk felé, de amíg azok a síkságon őgyelegtek, nem mertek visszatérni a tanyára. Sőt, még csak tüzet gyújtani sem mertek, hogy átmelegedjenek. Nevető Tűz számára szomorúan ismerős volt ez az éjszakai fagyoskodás. A magukkal hozott fagyott szalonnát ették, és Derszen amiatt bánkódott, hogy a tehénnek ugyan van elég széna, amit ehet, de hogy bőghet a szerencsétlen, mert nincs, aki megfejje! A tyúkok pedig biztos összetörik a tojásokat, amiket tojtak, mert azokat sem szedheti össze!

Nevető Tűz átölelte a fiút, de semmit nem tudott mondani neki, csak sírt. De a könnyek majdnem az arcára fagytak. Sírt Pelyhecske is, egyre csak azt hajtogatta, hogy itt hideg van, itt rossz, és haza akar menni!

– Remélem Nevető Tűz legyőzi ezeket a disznókat! – morogta sötét arccal Derszen. – Irtsa ki mindet! Az a rohadt Gangellár! Hogy dögölne meg! Az, meg az az átkozott boszorkány felesége, az a Kakukkmadár! Az csinálja ezeket a borzasztó háborúkat! Hogy én mennyire gyűlölök minden katonát! Jaj, csak győzzön mielőbb Nevető Tűz!

És Nevető Tűz is azért fohászkodott most, hogy a habedai Nevető Tűz győzzön végre mielőbb. És belül égette a szégyen mindig, mikor Derszen a Kakukkmadarat szidta... és a fiú nem értette, hogy ilyenkor a hozzá bújó ifjú felesége testét miért rázza oly hevesen a zokogás...

Több napig ott kellett maradniuk a hegyen. Derszen végül a fejszéjével kivágott néhány fát, s ezek meg némi hó segítségével valami kezdetleges menedékhelyet épített, ami ugyan hideg volt, de legalább a széltől védte őket. Ez adta az ötletet Nevető Tűznek, hogy keressék meg azt a fát, amiben a vadméhek voltak, talán van még benne egy kis méz!

A fát megtalálták, Derszen kivágta, s amikor felhasította az odút, kiderült, hogy nagyon sok méz van benne, Nevető Tűz korábban alig bírta egy kis részét kiszedni a bottal. Pelyhecske most nagyon örült ennek. A méz ritka és nagyon drága csemege volt akkoriban.

– Tudtam én, anyuci, hogy minden nagyon jó lesz, ha visszajössz! – mondta. – De menjünk már haza!

S erre Nevető Tűz a maga számára is váratlanul ezt mondta:

– Nemsokára, kicsim. Nemsokára. Hamarosan jön ugyanis, tudd meg, egy nagy isten, Zardán a neve, és ő majd elkergeti ezeket!

– Zardán? – szólt érdeklődve Derszen. – Hiszen az is el akarja foglalni Habedát!

– Zardán szereti Nevető Tüzet. Még ha ezek el is foglalják a várost, Zardán visszafoglalja! Szerintem már lóhalálában erre tart! És ezek itt a város alatt akkor örülhetnek, ha Zardán addig jön, míg el nem foglalták Habedát, mert ha elfoglalták, s Nevető Tűznek valami baja történik, akkor Zardán iszonyatos bosszút áll! Akkor cseppet sem lesz olyan kegyes a legyőzöttekkel, mint eddig, hanem épp ellenkezőleg!

– Most nagyon sok itt az ellenség! – sopánkodott Derszen.

– Sok. De ez csak annyit jelent, hogy sokan fognak futni, ha Zardán megérkezik! Figyeld csak meg!

Aztán Zardán valóban megjött, elűzte vagy elfogta az ellenséget, ők visszatérhettek a tanyájukra, s ennek már épp ideje volt, mert elfogyott az utolsó darab szalonnájuk, s az utolsó léptörmelék is a vadméhek fájából. Pelyhecske pedig köhögni kezdett.

Visszatértek hát a házikóba, s ott szomorúan tapasztalták, hogy a tyúkok még élnek, bár soványak, a tehénke ellenben... az bizony nem élt! Az istálló falán nagy lyuk tátongott, a tehén pedig élettelenül, alaposan széttépve feküdt odabent.

– Medve volt! – állapította meg Derszen a nyomokat vizsgálva. – Betörte a falat, és agyonütötte szegényt! Pedig nem is ette meg az egészet!

Sírt Pelyhecske, gyanúsan vöröslött Derszen szeme, de ó, hogy Nevető Tűz mennyire zokogott! Most aztán igazán alaposan át tudta érezni, hogy milyen borzalmas is a háború! Lámcsak, a katonák ide sem jöttek, senkit meg nem öltek közülük, fel sem gyújtották a házat, tulajdonképpen semmi káruk nem lett ezen az egyen kívül – de ez is mekkora veszteség! Nem lesz többé tejük, nem lesz többé vajuk, nem lesz túró sem, semmi sem lesz! És ó, hogy milyen sokba kerül egy tehénborjú! Derszen nem is titkolta, hogy évekig nem lesz rá pénzük. Cserélni sem tud miért.

– Ha itt lettünk volna, elkergetjük a medvét! – hüppögte Nevető Tűz. – Sőt, még le is nyilazom! Nagyon jól nyilazok! Nemcsak meg nem ölte volna a tehenet, de még meg is ettük

volna, s lett volna jó meleg medvebundánk! De nem lehettünk itt, emiatt az átkozott háború miatt! Gyűlölöm a háborút!

– Én is! – mondta komoran Derszen. – Gangellár és a Kakukkmadár előző hadjárata teljesen tönkretett bennünket, nemcsak a szüleim halálát okozta! – mondta. – Korábban nem ennyi állatunk volt, tehénből volt öt is, meg volt négy kocánk, egy kan disznónk, három szamár és egy ló, voltak libáink, kacsáink, négy anyakecske meg egy bak, meg egy kutya is, de a támadók mindet megzabálták vagy elvitték, a kutyát is megölték, csak a tyúkokból maradt meg néhány, s ez a tehén azért, mert épp egy másik tanyán volt néhány napra a bikánál párzatni, aztán az a gazda be tudta hajtani az állatait Habedába, s vitte ezt is! Ezért maradt meg! Most már nincs ez sem, nincs semmi!

El nem lehet mondani, hogy Nevető Tűz mekkora zokogást rendezett a tehén kimúlt, fagyos tetemén! Úgy ömlött a könnye, mint a záporeső. Most már minden sokkal rosszabb lesz. Pedig mennyire szívesen cipelné a tehénnek ezentúl is a langyosított vizet! Milyen szívesen hányná ki alóla a trágyát, ó bárcsak tehetné! De ez már nem lehetséges. És felesleges volt Derszen nagy munkája is, a nyáron összegyűjtött sok kazal széna is, ez már legfeljebb a tyúkok alá lesz jó, de hát azoknak nem kell ilyen sok, a tizede is elég lenne... És Nevető Tűz mennyire bízott benne, hogy a meleg tej majd elmulasztja Pelyhecske köhögését, de most már nincs tej, amit ihatna...

Aztán nem tehettek mást, meg kellett nyúzni a tehenet, ami irtózatosan nehéz volt, mert a teste szinte jégtömbbé fagyott. Aztán ki kellett belezni. Amit lehetett, megmenteni a húsából... Ezt nagyrészt Nevető Tűz csinálta. Derszen ezalatt megjavította az istállót a tyúkoknak, amennyire lehetett a hidegben, hóban.

De legalább újra melegben lehettek, a házikóban. Csak most már sokkal szomorúbbak voltak. De teltek-múltak a napok, tették, amit lehetett, mert élni kellett.

S a bajoknak még nem volt vége. Egyik alkonyatkor furcsa kaparászást hallottak az istálló felől, ahol a tehén is volt valamikor.

– Ez meg mi lehet?! – nézett ki Derszen, de azonmód be is csapta az ajtót.

– Farkasok! – kiáltotta sápadtan, és remegve támaszkodott a falnak.

Igazat szólt, ezt a pillanatok múlva felharsanó farkasüvöltés is tanúsította.

– Farkasok?! – kérdezte sápadtan Nevető Tűz. – De... de hányan vannak?!

– Nem tudom... de... sokan... ott vannak az istálló körül... a földet kaparják...

– A tyúkok! – kiáltotta Nevető Tűz. – Nem hagyom a tyúkokat! Kell az a néhány tojás Pelyhecskének!

– És a hús... a tehén húsát oda raktuk, betakartuk hóval... biztos annak a szagát érzik... – rebegte Derszen, és a szeme szinte üveges volt a rémülettől. – De... de nem lehet kimenni oda...

– Nem hagyom a tehén húsát! – állt fel Nevető Tűz. – Nem élhetünk kásán egész télen! Én szeretem a húst, Pelyhecske meg úgyis egyre köhög, ha nem kap tojást és húst, lehet, hogy meg sem éli a tavaszt! – azzal a sarokba nyúlt, s felemelte a láncinget. Odadobta a fiúnak. – Vedd fel! Ki kell mennünk, és elkergetni a farkasokat, mert másképp lyukat kaparnak az istállóba, és vége lesz mindennek!

– De... de... drágám... én... én igazat mondtam... én egy utolsó, gyáva, semmitérő...

– Majd később elmondod. Ha visszatértünk. Most erre ugyanis nincs idő. Most ki kell menni, és harcolni! Most... most meg kell mentenünk Pelyhecskét! Mi kibírnánk kásán, de ő nem!

– Félek! – nyöszörögte a fiú. – Én még a kutyáktól is féltem mindig, csak a mienkétől nem! De még ahhoz sem mertem odamenni, ha épp evett!

– Nem baj, ha félsz. Szabad félned. Én is félek. Nem az a gyáva, aki fél. Hanem aki nem néz szembe a félelmével. Én is félek Derszen, és még csak nem is elsősorban a farkasoktól!

– Hát mitől?

– Az most nem számít, mert itt most a farkasokkal kell megharcolnunk – és Nevető Tűz arra gondolt, most télen könnyű elbújni mások szeme elől. De ha jön a tavasz... majd a nyár... akkor Derszen biztos szeretne eldicsekedni gyönyörű feleségével. De ha nem teszi, akkor is elmennek ide vagy oda, vásárra például... és akkor jaj, de könnyen lehet, hogy felismerik! Ó, mi lesz akkor!

– Én is félek – mondta – és olyan nagyon félek, hogy ki sem merek oda lépni egyedül! De a te bátorságod, Derszen, segítene nekem! Veled, igen, veled ki merek menni, mert tudom, hogy te engem soha nem hagynál cserben!

– Nem igaz, én már egyszer kudarcot vallottam, cserben hagytam a szüleimet... a húgomat...

– Nem azt tetted, mondtam már. S különben is: épp emiatt engem nem fogsz! Én bízom benned!

– Te... te képes vagy megbízni bennem azok után, hogy... hogy...

– Igen! – nézett a szemébe keményen Nevető Tűz, majd felkapta a fejszét, s azt is Derszen elé dobta. – Gyerünk, vedd fel a láncinget, fogd a fejszét, én meg majd a kardot, meg az íjat is, hátha jól jön, és menjünk!

– Félek! – nyöszörögte Pelyhecske.

– Hallod, Derszen? Pelyhecske fél! El kell kergetnünk a farkasokat!

– Akkor vedd fel te a láncinget!

– Nem lehet. Csak egy van belőle, és nekem nem jár.

– Te vagy a nő!

– De nem vagyok olyan nő, akinek az jár. Ne vitatkozz!

És Derszen engedelmeskedett.

Kinyitották az ajtót, s az istálló felé néztek. A farkasok egyelőre nem törődtek velük, csak két ordas fordult meg, s nézett feléjük. Nevető Tűz felemelte az íját, s lőtt. Az egyik farkas átlőtt horpasszal bukott fel. A második nyílvessző az egyiknek a combjába fúródott, jó mélyre, a farkas a földre hemperedett, s kínjában a saját combját kezdte mardosni. A harmadik vessző átütötte egy másiknak a nyakát. Ilyen közelről remekül célzott Nevető Tűz, és Derszen csak bámulta a nőt.

Negyedik lövésre azonban nem maradt idő, a farkasok ellenük fordultak. Egy nagy farkas, nagyon nagy, talán a vezérhím, egyenesen Nevető Tűz torkának vetődött, röptében szúrta keresztül a testét a lány kardja, majd a rázuhanó súlytól felbukott. De már ugrott is fel, bár érezte, hogy éles fogak marnak a combjába, szerencsére még nem nagyon mélyre. Máris odacsapott a karddal. Majd szúrt és szúrt, vagdalkozott... időnként látta, amint Derszen, hátát

a ház falának vetve, jobbra-balra csap a fejszével, mindegyik csapásra egy-egy farkassal végez, vagy legalábbis úgy megsebesíti azokat, hogy többé nincs kedvük rátámadni... a távolban sánta farkas vonszolta magát tovább, véres csíkot húzva maga után a hóban...

Nem tudta Nevető Tűz, meddig tartott ez a küzdelem, de végül győztek. Ő több sebből vérzett, Derszen csak egy helyen sebesült meg, a jobb lábszárán, de ott nagyon csúnyán, csontig hatolt a harapás. Mellettük halmokban álltak a farkashullák, Nevető Tűz tizennyolcat számolt meg belőlük, s nyilván el is menekült néhány sebesült, lehet, hogy később azokból is megdöglik egypár.

– Igazi hős vagy, Derszen! – dicsérte meg a fiút.

– Á, ha te nem szólsz, én odabent kushadtam volna, ki sem mertem volna jönni! – felelte az sápadt mosollyal. Túl nagy volt a vérvesztesége.

– De kijöttél végül, az a fő, és az, hogy idekint remekül megálltad a helyedet! Nagyszerű ember vagy, a legnagyobb vitézekhez mérhető, és én elmondhatatlanul büszke vagyok rád, végtelenül szerencsés nőnek tarthatom magamat, hogy éppen te vagy az én férjem! Igazán, sokkal jobb ember vagy, mint amit én megérdemelnék! – azzal Nevető Tűz betámogatta Derszent a házba, langyos vízzel kimosta a sebét, amennyire tudta, be is kötözte, majd, hogy semmi ne vesszen kárba, nekikezdett, hogy megnyúzza a farkasdögöket.

* * *

Két napig tartott a győzelem fölött érzett jó hangulatuk, akkor azonban súlyos aggodalmak kezdték gyötörni Nevető Tüzet. Mert bár az ő sebei is fájtak, de Derszen lábsebe nemcsak fájt, hanem komolyan gyulladásba is jött, megduzzadt a sebszél, s vöröses lett. Alaposan be is gennyedt. Derszen is aggodalmasan szemlélte azt.

– Attól félek, le kell majd vágni a lábamat... – suttogta falfehér arccal. – Nem tudom, hogy akkor hogyan dolgozhatok... nem tudom, hogy akkor mi lesz Pelyhecskével... meg veled...

– Miattam ne aggódj! – legyintett Nevető Tűz. – Igyekezz inkább meggyógyulni! Akarj élni!

– De jön a sebláz, tudom! Érzem, hogy már itt is van! Olyan forrónak érzem a homlokomat!

Nevető Tűz megtapogatta. Valóban forró volt.

Nagyot sóhajtott ezt tapasztalva, s így szólt:

– Orvost kell kerítenünk.

– Nem kell orvos! Nem kell! Tudom, hogy azok sem értenek semmihez sem! Mindenki tudja! Nevető Tűz apját is majdnem megölte egy orvos, szart etetett vele, csak akkor gyógyult meg Bícs király, amikor Nevető Tűz kidobta a kotyvalékait! Nem kell orvos!

– De kell. És természetesen nem olyan, aki szarral etetne téged. Bízz bennem, Derszen, én ismerek egy olyan orvost, aki talán meg tud téged gyógyítani. Lehet persze, hogy ő sem, de ha ő sem, más sem. A legjobb orvost hozom el neked. Remélem, megmenthetem ezzel az életedet. Te megmentetted az életemet, életet adtál nekem, a méltatlannak, itt az ideje, hogy én is megmentsem a te életedet!

– De nem kell orvos!

– De kell. Ez kell.

– Én senkiben sem bízom!

– Ebben bízni fogsz. Pelyhecske, kérlek, öltözz fel jó meleg ruhákba, mert sokat kell most gyalogolnunk! Be kell mennünk Habedába! Ne félj, én is veled tartok! Orvost kell hoznunk Derszennek!

– Igen, anyuci! – felelte a kislány, és engedelmesen felöltözött.

– Most menj ki az ajtó elé, kérlek, mindjárt megyek én is.

Amikor a kislány kiment, Nevető Tűz leült Derszen ágya mellé, s így szólt:

– Csókolj meg, kérlek, búcsúzóul! Ölelj át úgy, hogy érezzem, most még szeretsz!

– Most még? Szeretlek én mindig, örökké!

– Nemsokára nem fogsz.

– De igen!

– Ölelj át már! – kiáltotta Nevető Tűz, és a szeméből eleredtek a könnyek.

– De hát mi történt veled, kedves?! – kérdezte aggódva Derszen. – El akarsz hagyni?!

– Nem. Én téged soha. De te... te el fogsz engem hagyni. Mert vagy elválaszt majd tőlem a halál, vagy ha meg is gyógyít téged a gyógyítóm, te hagysz el engem.

– Miért hagynálak el?!

– Mert meggyűlölsz! Mert tudd meg, én valóban elhozom neked a legcsodálatosabb gyógyítók egyikét, azt, akiben meg is bízol, igen, ugyanis én egyenesen Nevető Tüzet hozom el neked! Habeda királynőjét! Aki Bícs királyt is meggyógyította!

– Az nem fog eljönni hozzám!

– De igen. Eljön. Főleg, ha én mondom neki.

– Miért is tenné meg!

– Mert cserébe kap valamit.

– Mit?

– Engem.

– Nem értem!

– Cserébe adom neki magamat, azt, hogy bosszút állhat rajtam! Régóta kívánhatja ezt. Ó, Derszen, tudd meg, hogy aki Habedában van, az nem Nevető Tűz! Én vagyok Nevető Tűz! Én ugyanis... ugyanis én magam, jól sejtetted, valóban előkelő nő vagyok, igen, de előkelőbb, mint hiszed – én vagyok a Kakukkmadár! És most... most elmegyek, hogy beteljesedjék a sorsom! Ó, de keserves is az életem, bár magamnak köszönhetem, ó, de megbűnhődtem, hogy el kell veszítenem téged! Tudom, hogy gyűlölsz, igen, most hogy tudod az igazat, lehetetlen mást érezned, mint gyűlöletet, bár már ezerszer is megbántam a vétkeimet, de meg kell mondanom mielőtt elmegyek: én most is szeretlek! S akkor is szeretnélek, ha Habeda királynője esetleg megkegyelmezne nekem, s utána te ölsz meg! Jogosan ér majd a halál, s nem is fogok tiltakozni ellene. De most elmegyek, mert neked szükséged van őrá, aki pedig nem Nevető Tűz, de akárki legyen is, hiszem, hogy meg tud téged gyógyítani! – azzal Nevető Tűz kilépett az ajtón, és Derszen nem szólt utána semmit, egyetlen szót sem, annyira nagyon döbbent volt. Soha életében nem hitte volna ezt, ezt, hogy maga a Kakukkmadár, Gangellár felesége lesz az ő felesége! Bár ahogy így belegondolt, ez szépen megmagyarázza felesége nem egy különös viselkedését...

De mire mindebbe belegondolt, Nevető Tűz már messze járt, nem mehetett utána. Mert Nevető Tűz felültette a szánkóra Pelyhecskét, maga pedig eléállt, s húzta a szélben, a szakadó hóesésben a szánkót a sok kilométerre fekvő város felé.

* * *

– Tényleg azt állítjátok – meredt Dormilla az őrség kapitányára –, hogy eljött ide a palotához a Kakukkmadár, önként, egymaga, és azt mondta, hogy tehetek vele, amit csak akarok, feladja magát, csak szeretne előtte még egyszer beszélni velem?!

– Igen felséges úrnőm, pontosan így van, azaz nem is, mert nem egymaga, hanem van még vele egy olyan nyolc-kilenc éves forma kislány is! De különben pontosan így történt, előbb meg sem ismertük, csak jött egy nő felénk a hóban, egy szánkón húzta maga után a kislányt, a feje le volt hajtva, s mindenféle mocskos rongyokba meg nyers szőrmébe volt bugyolálva, főleg farkasbőrökbe, hát hogy is ismertük volna fel?! És álmunkban sem gondoltunk volna ilyesmire! A kislány is olyan vastagon be volt bugyolálva, hogy ki sem látszott, tehát semmit nem láttunk belőle, aztán már azt hittük, hogy koldusok, amikor odaért, vetettem is neki egy rézpénzt, pedig nem szokásom különben, de láttam, hogy kisgyerekkel van, meg aztán tegnap jól megvertem az asszonyt, mert azt hittem, hogy ő itta meg a tejet, amit félretettem magamnak, pedig kiderült, hogy nem is ő volt, hanem a macska, aztán szerettem volna levezekelni az istenek előtt ezt a vétkemet, ezért is adakoztam, de hát ez biztos nem érdekel téged, felséges úrnőm... És a nő nem nyúlt a rézpénzért, csak felemelte a fejét, s megkérdezte, hogy megismerem-e?! Én meg szólni sem tudtam a meglepetéstől! És mondta, hogy ő a Kakukkmadár, de nem kell, hogy elfogjuk, mert önként jött, nem szökik el, azért jött, hogy beteljesedjék a sorsa, és csak az az utolsó kívánsága, hogy előbb beszélhessen veled pár szót!

– Ejnye, de furcsa! – állt fel Dormilla. – Hol vannak most?

– Hát ugye... biztos, ami biztos, a Kakukkmadarat természetesen börtönbe csukattam, mert hátha ez csak valami csel... a kislány még odakint van az udvaron, és kérlek mondd meg, hogy mit tegyek vele úrnőm, mert nem lehet bírni vele, bőg, üvöltözik, hogy adjuk vissza a mamáját, pedig nem is igaz ez, nem lehet az anyja a Kakukkmadár, ahhoz túlságosan nagy, annak a nőnek legjobb esetben sem lehet még két éves sem a gyereke, ha szült volna...

– Jó. A Kakukkmadár azonnal vezettessék a trónterembe, a kislányt pedig azonnal megnézem, vezess hozzá!

– Melyik trónterembe vezessem úrnőm: a haragosba vagy a barátságosba?

– A barátságosba. Most jókedvem van, meg különben is: miért is legyek haragos vagy bosszús, amikor annál jobb hírt nem is kaphattam volna, hogy hatalmamba került a Kakukkmadár?! – azzal Dormilla felállt, majd minden figyelmeztetés nélkül nagyot rúgott az őrparancsnok lába közé. A férfi felkiáltott és összegörnyedt. De természetesen meg sem kísérelt visszaütni. Megütni?! A királynőt?! Zardán feleségét?! Teljes képtelenség! Csak ezt rebegte, amikor végre már tudott szólni:

– Ezt miért kaptam, felséges úrnőm?!

– Mert megverted a feleségedet! Te mondtad! És azt is, hogy ártatlan volt! Pedig akkor sem szabad megverni, ha bűnös, akkor legfeljebb elválhatsz tőle! Szégyen és gyalázat, ha az erősebb visszaél az erejével, és veri a gyöngébbet! S mert a nők mind gyöngébbek a férfiaknál, ez azt jelenti, hogy a férfiak soha nem szabad, hogy verjék a nőket! Na, mondjuk kivéve akkor, ha a nő rájuk támad, de ez nemigen szokott előfordulni! Ez volt a büntetésed barátocskám, és elvárom, hogy ha hazamész, mondd meg a feleségednek, hogy mit tettem veled és miért! Mert a vétkeket nem lehet levezekelni másokon, harmadik személyen, például holmi alamizs-

naosztogatással, hanem csakis két módon: vagy úgy, hogy jót teszünk annak, akinek rosszat okoztunk, vagy úgy, hogy elszenvedjük a büntetést! Most ez az utóbbi történt veled! Na, szedd össze magadat és vezess a kislányhoz!

– Parancsodra felséges úrnőm! És köszönöm a tanítást! – azzal az őrparancsnok felállt, és szi-szegve, sántikálva megindult előre. Dormilla igencsak nagyot rúgott!

Ahogy kiértek az udvarra, azonnal porhót csapott a szemükbe a szél. Az udvar túlfelén jól lát-hatták a farkasbőr-rongyokba „öltözött" Pelyhecskét, amint még mindig hangosan kiabál:

– Adjátok vissza a mamámat! Adjátok vissza!

– Igazán bevezethetted volna valami meleg helyre! – förmedt az őrparancsnokra Dormilla, s az óvatosan hátrált egy lépést, nehogy újabb rúgást kapjon.

– Bocsáss meg, felséges úrnőm, de iszonyúan büdös, hónapok óta nem mosakodhatott...

– Nem tudom ki ez a kislány, de helyénvaló, hogy néha jót cselekedjünk! S ez különben sem a Kakukkmadár! Intézkedj, hogy befűtsenek a szaunába, de azonnal! Na, eredj máris, ha valaki meg is öl, biztos nem ez a kislány lesz a merénylőm, ettől nem kell féltened, egyedül hagyhatsz vele! – és Dormilla megindult Pelyhecske felé.

Alig ért a közelébe, amint a kislány rápillantott, máris rohanvást indult meg felé.

– Ó anyuci! Hát végre visszaengedtek téged hozzám ezek a csúnya katonák! És milyen szép ruhában vagy! Ó milyen szép vagy benne!

S természetesen nem maradt meg a szavaknál, hanem azonnal hozzásimult és átölelte.

Dormilla legalább annyira zavarba jött, mint azon az emlékezetes napon Nevető Tűz, amikor őhozzá bújt először Pelyhecske. De gyorsan rájött, hogy a kislány összetéveszti őt az édesanyjával. Azaz nem is az anyjával, hanem Nevető Tűzzel... De miért is hiszi az anyjának Nevető Tüzet?!

Mindenesetre neki most a Kakukkmadárral kell beszélnie. Semmi értelme, hogy addig itt zokogjon ez a kislány. Ezért kézen fogta, s bevezette a palotába.

– Ugye nem feledted el a nevedet a nagy ijedtségtől? – kérdezte tőle. – Tudod még, hogy hogy hívnak?

– Persze, én vagyok Pelyhecske, miért is felejtettem volna el!

– Jól van! Na figyelj csak! Van itt a palotában egy kislány, úgy hívják, hogy Suttogó Szellő, elvezetlek hozzá, hogy játsszatok együtt, mert nekem még el kell itt intézni valamit! Jó?

– Nem, nem, ne menj el! Bántani fognak téged megint a katonák!

– Nem fognak bántani. Engem itt senki nem bánthat!

– De biztos, hogy visszajössz hozzám?!

– Egészen biztos! Na, itt is vagyunk már Szellőcske szobája előtt! – azzal Dormilla benyitott oda. Suttogó Szellő alaposan meglepődött, micsoda büdös játszótársat varrt a nyakába fogadott anyja, de mert maga is átélte a koldulás keserveit, hamar megbarátkozott Pelyhecské-vel. Főleg, amikor megtudta, nem is lesz sokáig ilyen koszos, mert melegedik már a szauna, s Dormilla tulajdonképpen épp azt akarja, hogy jól megszaunáztassa Pelyhecskét.

– Adj neki valami ráillő ruhát is a magadéból, van elég! – utasította őt Dormilla.

– Jól van, gyere Pelyhecske, máris megyünk a szaunába! – húzta a kislányt Suttogó Szellő.

– De mi az a szauna?! – kérdezte a kislány riadtan. – Én nem akarok innen elmenni, itt meleg van...

– Ugyan már! – nevetett Suttogó Szellő. – A szauna remek hely! Az még sokkal, de sokkal melegebb, mint ez a szoba! Gyere csak, nagyon jó lesz, hidd el!

Pelyhecske eléggé kétségbeesetten nézett Dormillára, de az csak intett neki.

– Menj csak nyugodtan, majd érted megyek!

Aztán, hogy a kislány dolgát így elrendezte, a trónterembe indult. Mire odaért, Nevető Tűz már várta, szoros őrizet alatt persze. Dormilla jól megnézte magának, még az a gondolat is megfordult a fejében, hogy most jól megrugdossa, hiszen az is ezt tette ővele, de aztán csak legyintett gondolatban. Ez méltatlan lenne hozzá. Sőt, annyira méltatlannak érezte, hogy szégyenkezett, amiért egyáltalán eszébe jutott a gondolat. Még ha nem önként jött volna hozzá Nevető Tűz, igen, akkor talán... de nem. Akkor sem.

Hanem vajon mit akar mondani neki? Talán az életéért akar könyörögni?

– Menjetek ki! – parancsolta az őrségnek. – Kifelé mindenki, de maradjatok kiáltásnyi távolságban!

Így zavartalanul beszélgethet a nővel, s veszélytől sem kell tartania.

Az őrök kimentek, s ekkor, mielőtt még Dormilla megszólalhatott volna, Nevető Tűz alázatosan letérdelt, leült a sarkára, s lehajtotta a fejét. De nem szólt egy szót sem. Csak hallgatott megátalkodottan. Végül Dormilla meg is unta ezt, s megkérdezte:

– Nem azt mondtad-e az őrségnek, hogy beszélni akarsz velem?

– De igen. De nem szólalhattam meg, amíg te a királynő nem szólsz először hozzám.

– Először is, már nem vagyok királynő, még ha sokan úgy is szólítanak. Én már Zardán felesége vagyok. Habeda ura újra Bícs király, persze csak Zardán után. Aztán, az sem illett, hogy húzd az időt a hallgatásoddal. Úgyhogy mondd csak nyugodtan, hogy mit akarsz. Ha pedig zavarna, hogy te is Nevető Tűz vagy és én is, megnyugodhatsz: már mindenki ismeri Habedában az igazi nevemet, ami úgy hangzik, hogy Dormilla! Csak azért mondom, mert az öltözéked alapján biztos valami vad helyen kóboroltál eddig, s talán nem jutott el ennek a híre hozzád. Mert hallottam ám róla, hogy mennyire kitelt a sorod Gangellárnál! Hogy szöknöd kellett! Igazán nem hittem volna, hogy idejössz! S hogy lásd milyen jó vagyok hozzád, mielőtt bármit mondanál nekem, megörvendeztetlek egy jó hírrel: Gangellárnak már vége, Zardán megölte!

– Ennek örülök, felséges úrnőm! – mondta alázatosan Nevető Tűz. – Valóban kegyes vagy hozzám, ez tényleg az utolsó jó hír, ami érhetett a halálom előtt!

– A halálod előtt?

– Igen, hiszen természetes, hogy kivégeztetsz! Én egyes-egyedül csak három dolgot szeretnék kérni tőled a halálom előtt.

– Mindjárt hármat? Nem sok ez?

– Sok. De talán nem olyan nagyon... nem kérek én nagy dolgokat... biztos azt hitted, az életemért akarok könyörögni, de erről szó sincs. Tudom, hogy azt nem érdemlem meg. Legelőször is azt kérem, mint számomra a legfontosabbat, hogy vedd magadhoz Pelyhecskét! Azt a kislányt, akivel jöttem!

– Ismerem, találkoztam már vele.

– Ó, hát akkor nem kell sokat beszélnem róla! Akkor biztos rájöttél, tapasztaltad, hogy az anyjának néz téged! Hallottam, hogy egy másik kolduslányt már egyszer magadhoz vettél! Megtehetnéd vele is, bár nem koldus. Tudod, ő miattam veszítette el az anyját, a háborúban, még Gyázsá első hadjáratakor! És nagyon megszerettem. Egyfolytában az anyját várta vissza azóta is, minden nőben azt kereste... és megesett rajta a szívem, és nem is hagytam volna el soha, de hát... a halál úgyis elválaszt tőle... de ha magadhoz veszed, észre sem fogja venni, hogy te más vagy és nem én... Mert, tudod, bolond egy kicsit... nem nagyon, de egy picit... ebből a szempontból... azóta, hogy megerőszakolták... anyját úgy hívták, hogy Puha Pázsit... csak azért mondom, hogy ne csodálkozz, ha majd így szólít!

– Aha. És mi a második kívánságod?

– Az, hogy mentsd meg Derszent! Vagy legalábbis tégy meg mindent érte. Ő egy paraszt-legény, az egyik környékbeli tanyán. Úgy volt, ahogy gondolod, kóboroltam mindenfelé, és nagyon nehéz volt, aztán hogy jött a tél, s majdnem megfagytam, ő befogadott, megmentette az életemet, persze nem tudta, hogy ki vagyok... hogy miattam halt meg az apja-anyja... és a katonák még Pelyhecskét is megerőszakolták, nagyon sokan, húsznál is többen... az én katonáim... én nem tudtam erről, de akkor is az én vétkem, mert akartam azt a háborút... de ezt nem tudta Derszen... Tudod, ő Pelyhecske bátyja... megmentett, és a feleségeként éltem mostanáig... de aztán jöttek a farkasok, megmarták, és a lába, attól félek, üszkösödni kezdett, még nem nagyon, de megijedtem... és Derszen senki másban nem bízik csak benned, csak benned sem annyira, hogy elhiggye, hogy elmész hozzá! És én is nagyon bízom benned, hogy meg tudod őt menteni... te megmentetted apámat is...

– Akit te meg akartál mérgezni – mondta szárazon Dormilla. És belül szégyenkezett, de nem tudta megállni, hogy ezt oda ne dörgölje Nevető Tűz orra alá.

Nevető Tűz sírni kezdett, annyira, hogy Dormilla nem is értette, hogy mit hüppög a könnyei között. De ez már nem is érdekelte.

– Tehát azt szeretnéd, hogy mentsem meg a szerelmesedet. Képes voltál ezért feladni magadat! Épp te! Elképesztő! – azzal fel-alá kezdett járkálni a trónteremben. Gondolkozni akart, de minden jó gondolat elkerülte, egyre csak az a gondolat lüktetett az agyában, hogy „Ez elképesztő”!

– Nem, nem, biztos, hogy már nem a szerelmesem! – zokogta Nevető Tűz.

– Miért nem?

– Mert már biztos gyűlöl! Mielőtt eljöttem, utolsó szavaimmal bevallottam neki, hogy én vagyok a Kakukkmadár! Hiszen úgyis rájött volna idővel... biztos eddig is csak azért nem jött rá, mert még sosem látott téged... és te úgyis megölsz engem, akkor meg jobb, ha meggyűlöl és nem bánkódik utánam, mint ha azt hiszi, hogy csalfa módon elhagytam őt és Pelyhecskét!

– Elképesztő! És mi a harmadik, amit kívánsz?

– Az már nem olyan fontos, mint ez az első kettő. Csak annyit szeretnék, hogy ne kínhalállal végezz velem. Csak úgy gyorsan, fájdalommentesen. Tudom, hogy ezt sem érdemlem meg, de könyörgök a kegyességedhez! Ez az egy, amit a magam számára kérek! A fővétel jó lesz. Ha még itt van a palotában az egykori hóhérom, az ügyes hóhér, az egykettőre fejemet veszi, egyetlen csapással!

– És milyen büszke lesz! – gondolta Dormilla. – Egy király után egy királylányt is lefejezhet! Egykori úrnőjét!

– Azt hittem, azt kívánod harmadszorra, hogy elbúcsúzz apádtól.

– Ó nem, nem, semmiképp! – szólt riadtan Nevető Tűz. – Sőt kérem, hogy nehogy találkozzam vele!

– Nem akarsz tőle bocsánatot kérni?

– De, szeretnék, de jobb lesz mégis így! Mert ha nem bocsát meg, az nekem iszonyú érzés volna a halálom előtt, mert tudom már, hogy neki volt igaza, ha meg mégis megbocsát, akkor az ő szíve fog fájni, hogy meghalok, és nem akarok neki újabb szenvedést okozni! Ne is tudjon róla lehetőleg, hogy itt jártam nálad, ez lesz a legjobb! És most kérlek épp ezért, ha lehet, gyorsan végezz velem! Ahhoz, hogy megtaláld Derszent, én nem kellek, Pelyhecske elvezet majd téged oda! Ugye meggyógyítod őt?!

– Természetesen megteszek érte minden tőlem telhetőt, gyógyulást persze nem ígérhetek így, hogy még csak nem is láttam! Meggyógyítom, ha tudom, elvégre népem egyik tagja!

– És ugye Pelyhecskét is befogadod? – kérdezte Nevető Tűz, ám erre a kérdésére, amire pedig a legkönnyebbnek vélte, hogy beleegyezését adja a királynő, erre Dormilla semmit nem válaszolt, csak járkált tovább szótlanul a trónteremben, sokáig, nagyon sokáig.

Végül megállt Nevető Tűz előtt.

– Összefoglalom tehát, amit mondtál! Azt akarod, hogy fogadjam be a kislányt, gyógyítsam meg azt a parasztfiút, ha tudom, magadnak meg könnyű halált kérsz, lehetőleg titokban?

– Igen, felséges királynő!

– Te is olyan vagy hát, mint Zsepez egykori királya, megszöksz a halálba a gondok elől?! – kérdezte éles hangon Dormilla.

– Dehogy! Néha voltak olyan pillanataim, amikor megfordult a fejemben az öngyilkosság gondolata... amikor egyedül kóboroltam a vadonban... és tél volt már... De azután, hogy Derszen befogadott, eszembe sem jutott ilyesmi, tettem a dolgomat, ahogy tudtam! Igenis szembenéztem minden problémával!

– Akkor most miért akarsz meghalni?

– Dehogy akarok!

– Azt hittem azért jöttél ide, hogy megbűnhődj.

– Dehogy! Szó sincs róla!

– Azt hittem, belátod, hogy megérdemled a halált.

– Azt belátom.

– Figyelj, ha tényleg könnyű halált akarsz, akkor ne idegesíts fel, ne beszélj össze-vissza, mert megharagszom!

– Szabad megmagyaráznom?

– Naná, arra várok!

– Én belátom, hogy valóban megérdemlem a halált. De bevallom, gyáva vagyok! Félek a haláltól! Főleg a halállal járó fájdalomtól! Erős bennem az élet vágya, Dormilla, dehogy akarok én meghalni, belátom, hogy megérdemlem a halált, de nem keresem. Legalábbis nem kerestem azóta, hogy megtaláltam Pelyhecskét! Ő... ő valahogy... szeret engem, és én is megszerettem, és olyan jó szeretve lenni... dehogyis akartam én meghalni... és ott van Derszen is...

– De amikor hozzám jöttél, vállaltad a halált.

– Nem tehettem mást. Tartozom annyival Derszennek, hogy a legjobb orvost vigyem el neki. És az te vagy. Olyan orvos biztos vagy, mint bárki, mert megmentetted apámat is. És Derszen bízik benned. Te egy élő legenda vagy a szemében. Ó, ha tudnád, milyen elismerően szólt rólad nemegyszer!

Majd suttogva tette hozzá:

– És mennyire szidta Gangellárt... és a Kakukkmadarat...

– Tehát ez egy üzlet volt a részedről: nekem adod magadat, Derszenért!

– Igen, felséges királynő – bólintott Nevető Tűz.

– Vállalod a halált a szeretteidért.

– Igen.

– Még nem döntöttem, mi legyen veled. De annyit már most ígérek, hogy kínhalál nem fenyeget. Az nem az én szokásom! Különben is... ellenem tulajdonképpen nem is ártottál olyan sokat. Te egy hülye tyúk voltál, Nevető Tűz, de ha nem vagy ilyen hülye tyúk, én sem lettem volna királynő. A rúgásokat, amiket adtál, megérdemelnéd, hogy visszakapd, de a kínhalál igazán túlzás lenne! Szóval, majd még meglátom, hogy s mint lesz, de nem gondolod, hogy Pelyhecske nagyon jól érzi magát a szaunában? Tudod ugye, hogy mi az, hallottál már róla, vagy nem?

– De igen, hozzám is eljutott a híre, valami olyan fürdő, amiben sok a gőz!

– Úgy van. Kegyetlenség volna most kirángatnom őt onnan a hidegbe, s lehet, hogy nem is tenne neki jót! De gondolom szeretnéd, ha Derszen mielőbb jó kezelést kapna.

– Igen, felséges királynő.

– Hagyd ezt a királynőzést. Itt már nincs királynő, csak király, aki az apád, Bícs! Vagy van még nagykirály, az pedig Zardán, de ő csak négy vagy öt nap múlva várható. S mert felséges vagyok, de királynő nem, megengedem, hogy úgy szólíts, hogy felséges Dormilla, sőt néha egyszerűen Dormilla is lehetek! Ezt nem azért engedem meg, hogy kegyet gyakoroljak, mindössze a beszélgetés megkönnyítése végett! Ha tehát úgy gondolod magad is, hogy jó lenne Pelyhecskét kímélnünk, akkor adok melléd tíz főt, vezesd el őket Derszenhez, s hozzátok ide a palotába a fiút, hogy itt megvizsgáljam! A gyógyszerek is itt vannak.

– De... de... felséges Dormilla... és ha elszököm...

– Ha odafelé elszöksz, nem lesz megmentve Derszen, mert nem tudjuk, hol keressük! Én nem fogok utánamenni Pelyhecskével! Derszen élete a kezedben van! Ha visszafelé szöksz el, sosem tudod meg, mi lesz Derszen sorsa! Mit gondolok az állapotáról! Még azt sem, hogy mit döntök Pelyhecskéről, befogadom-e! És hogy is tudnál megszökni tíz fegyverestől! Meg lesz mondva nekik, hogy figyeljenek rád! Különben is, vedd tudomásul, hogy egyáltalán nem érdekelsz annyira, Károgó Varjú, hogy sokat törődjem azzal, élsz-e, halsz-e! Odavezeted a katonákat?

– Oda, felséges úrnőm!

Dormilla intézkedett, hogy álljon elő a tíz katona, lovakkal, nagy szánnal, amin elszállíthatták a sebesültet, közben pedig Nevető Tűz szíve egyre hevesebben dobogott. Váratlan remény kezdte melengetni belül. Lehetséges volna, hogy Dormilla a végén megkegyelmez neki?!

Mintha nem lenne igazán haragos! Azt mondta, hogy nem érdekli annyira, hogy... igen... ez talán jó jel... hiszen ha nem törődik vele, él-e, hal-e, akkor akár élhet is, nem igaz?!

Persze, akkor megint kezdődik az iszonyatos kóborlás, most, amikor a leghidegebb a tél... kérdéses, nem jobb-e annál a gyors halál, amit a hóhér bárdja okoz...

Elhessegette magától ezeket a gondolatokat, s követte a katonákat a várudvarra, ahol várta már őt is egy felnyergelt ló. Egyetlen szökkenéssel a nyergébe pattant. Nem feledte még el a lovastudományát. Megnógatta a lovat, s fejét leszegte, hogy óvja arcát a metsző, hideg széltől.

És arra gondolt, amikor Dormilla elmondta a parancsait a katonáknak, nem szólt arról, hogy őt őrizniük kell. Csak elfeledte ezt, vagy... vagy talán még örülne is neki, ha megszökne?! Akkor jónak és kegyesnek tarthatná magát, hogy nem ítélte őt halálra?!

Csakhogy neki igazából nincs hová szöknie. Legfeljebb a halálba. Azt meg itt is megkaphatja!

Persze jobb lenne élni... De hát épp most vesztette el Derszent is! A fiú e pillanatokban bizonyára feneketlenül gyűlöli!

Mindegy. Meg kell, hogy mentse!

Még jobban megnógatta a lovat, hogy minél előbb Derszenhez érjen vele és a katonákkal.

Odabent a trónteremben pedig Dormilla, bár teljesen egyedül volt, de beleült a súlyos márványtrónusba, remélve, hogy e méltóságteljes külsőség majd segít neki, hogy döntésre jusson. Mert igazából nem félt ő oly nagyon a hidegtől, s Nevető Tűz leírása alapján a tanyát is könnyen megtalálhatta volna. Lehet, hogy a katonái ismerik is azt. És tulajdonképpen disznóság volt becipeltetnie ide a sebesültet, nem is biztos, hogy jót tesz neki a szállítás!

Csakhogy időt akart nyerni. Mert fogalma sem volt, hogy miként döntsön.

Egyedül csak rajta múlik, hogy mit tesz. Elvileg még akár embertelenül meg is kínoztathatja. Szavát adta ugyan, hogy nem teszi, de hát oly gyakori a hatalmasok szószegése! És senki meg nem tudná. Az emberei hallgatnának. Hiszen nem akarnak ők is a kínzókamrába kerülni! És ha valami el is híresztelődik, letagadhatja. Akik nem látták Nevető Tüzet, neki hinnének, nem a pletykának. No és ha mégis kiderülne minden – a kutya se bánná! Nem szeretik errefelé Nevető Tüzet!

Igen, csak rajta múlik minden.

De jó, szavát adta, nem lesz kínzás. Az ilyesmi undorító, és nincs kedve hozzá! Na, de – megölesse, vagy esetleg – megkegyelmezzen neki?!

Annyira nem tudta mit tegyen, hogy legszívesebben megvárta volna Zardán visszatértét. De Zardán csak négy-öt nap múlva várható, legjobb esetben is. Hiszen el kell rendezni az elfoglalt városokban, hogy ki lesz a király, be kell vezetni az új törvényeket... a kincseket is számba kell venni... És különben is: mit mondhatna Zardán, amit ő, Dormilla nem tud?! Zardánnak nem sok dolga volt Nevető Tűzzel! Nevető Tűz egyszer írt Zardánnak egy levelet, egy csúnya levelet róla, Dormilláról – ennyi volt mindössze Zardán és Nevető Tűz kapcsolata, nem több! Sőt, még azt a levelet is Gangellár írta, Nevető Tűznek csak a nevében ment az egész! Dormilla jól el tudta képzelni, mit mondana neki Zardán. A férfi a vállát vonogatná, csodálkozva meredne rá, és megkérdezné, hogy mi köze van neki ehhez az egészhez?! És igaza is lenne, mert semmi köze hozzá. Megkérdezné, de ezt is csak talán, hogy mit ártott neki Nevető Tűz. És ekkor ő azt válaszolná, hogy...

Dormilla felkapta a fejét. Eddig azt sem értette, miért is jutott egyáltalán az eszébe, hogy akár meg is kegyelmezhetne Nevető Tűznek. Most már tudta. Igen. Zardán szólalt meg a gondolataiban!

A lelke mélyén. Erre a kérdésre követelte a választ, mintha igazi isten volna, s élő lelkiismerete. Hát tulajdonképpen mit ártott neki Nevető Tűz?!

Elintézte, hogy királynő legyen. Ez nem Nevető Tűz érdeme, mert nem jóindulatból tette, de akkor is ezt tette. Na jó, kicsit megrugdosta. Azért már alaposan megbűnhődött, mert nem lehetett könnyű sorsa, az látszott rajta!

– De háborúzott Habeda ellen, és temérdek ember halálát okozta! – játszotta a vádló szerepét gondolatban Dormilla.

– Nem igaz! A háborút Gangellár elindította volna Nevető Tűz nélkül is! – válaszolta Dormilla agyában Zardán.

– Ejnye, de véded ezt a piszkos kis ribancot! – ráncolta össze a homlokát Dormilla, s nagyot csapott a trónus karfájára.

– Én mindig védem a nőket. És a halottakat nem támasztja fel egy újabb halál! És hát nincs igazam?!

– De Nevető Tűz helyeselte a háborút!

– Igen, mint ahogy számtalan polgára Gyázsának, számtalan katonája is, akiknek mind megkegyelmeztem, pedig jó egy pár katona lehet közöttük, aki nem is egy habedait meggyilkolt a háborúban! Nevető Tűz legalább nem gyilkolt a saját kezével! Kevésbé bűnös, mint azok!

– Nem hallgatott az apjára, és elszökött Gangellárhoz!

– Nevetséges vagy, drágám. Megölnéd, mert engedetlen csitriként viselkedett?! Számtalansok lány van, aki a szerelem kábulatában elszökik a legénnyel! És ezért is megkapta a magáét, tudod miként bánt vele Gangellár!

– Ő ezt gonoszságból, hatalomvágyból tette! Azért szökött el, hogy Gangellár segítségével királynő legyen Habeda fölött!

– Biztos vagy benne, hogy csak ő szeretett volna királynő lenni?! Mert akarja ezt minden nő, ha módja van rá! Emlékszem egy kis hetératanulóra is, aki egy király felesége akart lenni, de csak azért, hogy igazából ő uralkodhasson!

Dormilla elpirult.

– Igaz, igaz... de én legalább nem akartam megmérgezni az apámat!

– Na végre valami komoly, konkrét vádat is hallok! Ez valóban nagy bűne, bár itt is enyhítő körülmény, hogy elvette talán az eszét a szerelem!

– Ő akkor nem is volt szerelmes!

– Végül is mindegy. Ez akkor is bűn, ha szerelmes valaki. Csakhogy ebben az ügyben meg nem te vagy hivatott ítélkezni, hanem Bícs király!

– Ő szerintem megkegyelmez neki.

– Aha, és te nem akarod, hogy kegyelmet nyerjen? Mert én azt mondom neked, Dormilla, hogy mákszemnyi kis közöd sincs hozzá, ha megkegyelmez neki!

– És az, hogy Kappít börtönben tartotta évekig?! Az talán nem gonoszság?!

– Vehetjük annak is. De ebben megint csak nem neked kell döntened, hanem Kappínak.

– Jó. De amennyire biztos vagyok benne, hogy Bícs király megkegyelmezne neki, annyira biztos vagyok abban is, hogy Kappí viszont nem lesz olyan áldott jó lélek, hogy megtegye! Ismerem én mindkettejüket, Zardán, legalább olyan jól, mint téged, akivel már ilyen remek beszélgetéseket tudok folytatni képzeletben is! És most azt mondd meg, mi lesz akkor? Mert könnyű felmentenem, ha mindkettő azt akarja, könnyű lefejeztetnem, ha mindkettő azt akarja, de mit tegyek, ha egyik így, a másik úgy dönt?! Mert akkor tőlem várják majd a döntést, és mit tegyek én akkor, hogyan döntsek?!

– Ez Dormilla nemcsak pofonegyszerű, de egyszerűbb, sokkal egyszerűbb, mint a pofon, és csalódtam benned, hogy én kellek, hogy emlékeztesselek erre! Hát hogy is lehetne vitás, hogy ha választhatjuk az életet is a halál helyett, akkor az élet mellett kell döntenünk?! Aki nem így gondolkodik, az akár az újszülöttjét is megfojthatná azonnal, azon az elven, hogy minek is éljen, ha meg is halhat!

– Tehát azt mondod, nyerjen kegyelmet.

– Igen. Természetesen a megfelelő szertartásnak le kell zajlania. Illik, hogy megkövesse apját is, Kappít is...

– Azt ugyan hiába! Az a nő kőkemény, mint egy szikla! És tudod mit?! Igaza van!

– Csodálom, hogy akkor miként érthetitek meg olyan jól egymást, amikor te nem vagy szikla... De figyelj már Dormilla! Olyan nehéz elhinned, hogy megbánta, amit tett?!

– Lehetett ügyes színjáték is.

– Nem az. Pelyhecske a bizonyíték rá. Az a gyerek igazán szereti őt.

– Mert bolond.

– Nem bolond. Csak beletemetkezett egy képzeletvilágba a valóság szörnyűségei elől. És lehet-e szebb világ a gyermeknek annál, ahol minden nő az ő anyja?! Tudja ám ő pontosan, hogy Nevető Tűz nem az anyja! Talán még azt is, hogy te nem vagy Nevető Tűz! Csak nem akarja elismerni, bevallani magának! Ne foszd meg azt a gyereket másodszor is az anyjától!

– Jó. És mi lesz akkor kettőnkkel? Újra itt él majd a palotában?! Itt, Habedában?! Ahol mindenki utálja?! Mert nekem nem hiányzik, hogy állandóan összekeverjenek vele, s egyszer véletlenül engem kövezzenek halálra helyette! Mert lehet, hogy nagyrészt ártatlan a történtekben, de a nép szemében akkor is az ő nevéhez fűződik a megannyi szörnyűség, és ezt soha el nem felejtik neki!

– Ne beszélj butaságokat, galambom! Először is, nem leszel Habedában, mert mellettem leszel. Aztán, téged könnyű felismerni a nyomorék kisujjadról. Harmadszor, épp amiatt, amit mondtál, Nevető Tűznek természetesen el kell költöznie innen. Ez azonban nem is baj. Nem azt mondtam, hogy legyen újra királylány vagy királynő, ezt tényleg nem érdemli meg. Én csak azt mondtam, hogy nem kell kivégezni.

– Hát jó! – sóhajtotta Dormilla. – Te vagy a Nagykirály, Zardán, és én engedelmeskedem az akaratodnak!

Felállt a trónusból, és végigsimította a homlokát.

– Fő az, hogy teljesen normális vagyok! – gondolta. – Én nem vagyok bolond, mint Pelyhecske! Teljesen természetes, hogy valaki hosszú vitát folytasson a több napi járóföldre levő férjével!

Elindult a fürdő felé, hogy ő is szaunázzon egyet. De vitt magával egy kicsike hangszert is.

Amíg visszaérkezik Nevető Tűz, megtanítja Pelyhecskét dorombolni.

* * *

– Nem kell féltened, valószínűleg meggyógyul, sőt a lábát sem kell levágni! – nyugtatta meg Nevető Tüzet Dormilla, amint Derszen betegágya fölött megállt, a kötözés végeztével.

– Igazán nagyon hálás vagyok neked! Nem is tudom szavakba önteni, mennyire hálás vagyok!

– Mire felébred, elmúlik a láza is. A teám nemcsak altat, leviszi a lázat is.

– Én igazán...

– Tudom, tudom! Megható, hogy így aggódol érte, holott elég sok minden csúnyaságot mondott rólad! Elnevezett gyilkosnak, csalónak, hogy csak a legenyhébb szavait említsem...

– Nincs jogom megharagudni emiatt, elvégre igaza van! Sokat tanultam az utóbbi hónapok eseményeiből, Dormilla, ha újra királynő lennék, biztos soha nem indítanék háborút!

– De nem leszel királynő!

– Tudom. Csak azért mondtam, hogy ha Zardán mégis isten volna, s újjászületnék, és esetleg királynőnek, akkor... azt, hogy ebben az életben én nem leszek már királynő, azt tudom, hiszen... mikor is fejeztetsz le?

– Mit gondolsz, nem volna méltóbb hozzád, ha tisztán mehetnél a halálba?

– Megengeded, hogy előtte megmosakodjam?! Ó de aranyos vagy! – és Nevető Tűz megint sírni kezdett.

– Sőt, halálod előtt még megmutatom neked, mi is az a szauna! Biztos érdekel! Persze ez nem is annyira kegy a részemről, inkább csak azt jelenti, hogy nem bírok a dicsekvési vágyammal! Tehát irány a fürdő, dobd le a gönceidet, a kivégzéshez kapsz majd tiszta ruhát, aztán ott látsz egy kis házikót, fából, menj be csak úgy meztelenül! Megyek utánad én is!

Nevető Tűz pillanatnyi habozás nélkül engedelmeskedett, kinyitotta a szauna ajtaját, s belépett. Szorosan a nyomában ment Dormilla is. Olyanok voltak, mint két tojás. Tényleg csak Dormilla kisujjáról lehetett megkülönböztetni kettejüket.

Nevető Tüzet mindenesetre nagy meglepetés érte a szaunában. A nem is olyan kicsi szauna-házban ugyanis már voltak ekkorra, ketten is: Bícs király és Kappí! Dormilla mondta nekik nem sokkal ezelőtt, hogy az ő királynői parancsa, hogy most pedig azonnal induljanak szaunázni, mert valami érdekeset akar mutatni nekik pillanatokon belül. Pelyhecske és Suttogó Szellő már nem voltak ott, Dormilla elküldte őket játszani. Vígan hancúroztak, és nyoma sem volt Pelyhecske köhögésének, a szauna azonnal kikúrálta.

Le sem lehet írni, milyen hatalmasra tágult Bícs király szeme, de Kappié is, amint meg-pillantották a két Nevető Tüzet! És nem is lehetett tudni, hogy ki van nagyobb zavarban: Bícs király vagy Nevető Tűz. Mert Kappí, a hetéra megszokta, hogy meztelenkedik, akár a király, akár Dormilla előtt, sőt akár más előtt is, nem zavarta, hogy most Nevető Tűz is így látja. Dormilla is tanult hetérának, őt sem zavarta, hogy meztelen akár Kappí, akár Nevető Tűz, akár Bícs király előtt. Nevető Tüzet azonban ha nem is zavarta a meztelenség Kappí és Dormilla előtt, de annál inkább zavarta, hogy apja is látja őt pucéran, s ugyanígy láthatja ő is az apját!

És Bícs királyt nem zavarta, hogy Kappí előtt meztelenkedik, hiszen Kappí úgyis a szeretője volt, sőt, feleségül is vette már, de kissé zavarta, hogy életében először így van Dormilla előtt. Tudta ugyan, hogy Dormilla is hetéra bizonyos értelemben, de hát a lányának tekintette! Ellenben arra rögvest az első pillanatban rájött, hogy ez a másik Dormilla, ez csak a lánya lehet, a Kakukkmadár... persze ha Kakukkmadár, akkor nem a lánya... bár végül is bizonyos értelemben akkor is a lánya, mert ő nevelte, ha nem a lánya, ha nem ő nemzette... de ebben ugye nem lehet biztos... és hát most így pucéron egymás előtt...

És fel is kiáltott:

– Lányom! – de nem lehetett tudni, hogy ezt most Dormillára érti-e, vagy Nevető Tűzre.

Nevető Tűz ki is akart ugrani az ajtón, amikor megpillantotta apját, de abban a pillanatban úgy meglökte a hátát Dormilla, hogy rögvest felbukott, és fejjel előre pottyant apja ölébe, ami csak még tovább fokozta mindkettőjük zavarát.

– Leülni! – parancsolta Dormilla. – Gondolom te is, Bícs király, és te is, Kappí, rájöttetek, hogy ez a másik, ez nem más, mint a Kakukkmadár! Most mi hárman bírósági tárgyalást fogunk tartani felette, s erre kiváló hely ez a szauna, mert egyrészt itt senki nemigen hallgathat ki bennünket, másrészt remélem, hogy a testi meztelenség valami misztikus módon hozzásegít bennünket, hogy kiderüljön a meztelen igazság!

– Ezt épp te, Dormilla nem nagyon mondhatod, mert egy hetéra nem nagyon vallásos, te meg végképp semennyire, rég tudom rólad! – mondta Kappí.

– Jó, akkor mondjuk úgy, hogy szeretek szaunázni, Nevető Tűzre pedig igencsak ráfér már a tisztálkodás, ez most is jól látszik rajta!

Valóban, e néhány másodperc alatt is elkezdett már izzadni a királylány, és a verejtékcseppek fehér csíkokat festettek koszos bőrére ott, ahol lecsorogtak.

– De hát mi folyik itt?! Hogyan került hozzád a Kakukkmadár, Nevető Tűz? – kérdezte Bícs király.

E szavakra Nevető Tűz sírni kezdett. Lám, már a saját apja is Kakukkmadárnak hívja őt, a másik nő lett a szemében a Nevető Tűz!

Ezt Dormilla is észrevette.

– Bícs király, én szívesen tekintem magamat a lányodnak, de ha már az egész városnak bevallottam, hogy Dormilla a nevem, akkor tartsunk rendet mi, az előkelők is! Én vagyok a Dormilla, és ő a Nevető Tűz! Ezt nem azért mondom, hogy téged bántsalak apám, s azért sem, mintha nem tetszene a Nevető Tűz név. De nem akarom, hogy engem azonosítsanak azzal a sok vétekkel, amik csak részben ugyan, de mégis ezt a nőt terhelik! – mutatott Nevető Tűzre. – Tehát a Nevető Tűz, az ő, én pedig Dormilla vagyok!

– De hogyan fogtad el őt? – kérdezte Kappí, azzal belerúgott Nevető Tűzbe. – Nesze, te dög! Emlékszel még rám? Emlékszel, mennyire megvertél?! Arra vajon emlékszel-e, hogy a parancsodra a szemed láttára erőszakoltak meg a katonáid?! Mert azt mondtad, hogy a hetéra dolga a baszás, nem a király árnyékaként az uralkodás?! És arra, hogy utána, szintén a te parancsodra, lehugyoztak?! És arra, hogy évekig rohadtam ezek után a tömlöcben?!

És amíg ezt mondta, minden mondatnál jókorát rúgott Nevető Tűzbe.

Dormilla jó darabig nem szólt közbe, csak ezt gondolta:

– Lámcsak, ismerem én az embereimet! Tudtam én, hogy Kappí nem lesz megbocsátó hangulatban, ha megpillantja a hasonmásomat!

Nevető Tűz nem ellenkezett, összekuporodott a kövezeten, s tűrte némán Kappí rugdosását. Végül a jelenetet mégis Dormilla elégelte meg.

– Várj egy kicsit, Kappí! Nem mondom, hogy nem érdemli meg, és nem is merném elvitatni a jogodat, hogy visszaadd neki, amit kaptál tőle, de előbb meg kell tudnod, hogy Nevető Tüzet nem fogtam el, ő ugyanis önként jött hozzám!

– Önként?! Megőrült talán?! – és Kappí rúgásra lendülő lába visszahúzódott.

– Én ugyanis azt hiszem, Nevető Tűz az utóbbi hónapokban alaposan megváltozott. Megjavult. Vagyis szeretném, ha most rugdosás meg verekedés helyett meghallgatnátok a történetét! – mondta Dormilla, majd rászólt Nevető Tűzre.

– Hagyd abba a picsogást, és mesélj el mindent, mi történt veled azután, hogy elhagytad Habedát!

Nevető Tűz igyekezett visszafojtani a könnyeit, bár Kappí ugyancsak fájdalmasakat rúgott belé, és amennyire tőle tellett összefüggően mondott el mindent. Igyekezett semmit ki nem felejteni, és nem is hazudott. Azt azonban nem tudta megállni, hogy élénken ecsetelje, mennyire megszerette Derszent és Pelyhecskét. És Pelyhecske is őt. Nem annyira azért mondta el, hogy ezzel meglágyítsa hallgatósága szívét, hanem mert annyira jólesett neki ezekre emlékezni.

– Elképesztő! Elképesztő! – sóhajtotta közben nemegyszer Bícs király, s Dormilla arra gondolt: lehetséges volna, hogy valóban a király leánya ő?! Hiszen neki is csak ez a szó jutott az eszébe, amíg először hallotta Nevető Tűz elbeszélését! Bár akkor még nem is ilyen részletesen...

– Nem tudom most mit akarsz, Dormilla – szólt Kappí –, most az a dolgunk, hogy ítélkezzünk fölötte? Azt akarod, hogy szavazzunk, bűnös-e? Mert ha igen, én kimondom már most: persze, hogy bűnös!

– Persze, hogy az. Nem ez a kérdés, hanem az, hogy bűnös-e annyira, hogy halálra ítéljük! Tehát szóljon, aki a halálát akarja!

– Máris szólok! – mondta Kappí. – Engem bizony nem hatott meg ez a könnyes kis történet, Dormilla, és csodálkozom rajtad, hogy te bedőltél neki! Szerintem nincs is semmi Pelyhecske meg Derszen!

– Ne tréfálj! Nem figyeltél úgy látszik! Hiszen Nevető Tűz mondta, hogy Pelyhecskével együtt jött ide a palotába! Azóta már meg is szaunáztattam a kislányt, aki jelenleg Suttogó Szellővel játszik! Dorombolni is megtanítottam őt! Sőt, azóta már Derszent is elláttam! Számtalansok bizonyítékom van a történet igazára!

– Akkor te mindent jobban tudsz, mint mi, dönts te!

– Nem úgy van ez. Először is, illik, hogy Nevető Tűz bocsánatot kérjen tőletek, amit most az elbeszélése közben meg is tett nemegyszer. Aztán meg azt kell mondjam, hogy engem nem akart megmérgezni, nem is csukott börtönbe, mint téged Kappí, tehát én csak akkor ítélkezem, ha ti ketten nem tudtok megegyezésre jutni! Nevető Tűz sorsa a ti kezetekben van! Legalábbis akkor, ha ugyanúgy döntötök!

– Legyen könnyű halála, ahogy kérte! – legyintett Kappí. – Nem érdemli meg ugyan, de én már csak ilyen jószívű vagyok!

– Már bocsáss meg kedvesem – szólalt meg hirtelen az eddig hallgató Bícs király –, de nem tekinthetünk el attól a ténytől, hogy ha megöljük őt, akkor azzal szenvedést okozunk egy ártatlan kislánynak, valamint annak a Derszen nevű legénynek!

– Bocsáss meg, apám – szólt most Nevető Tűz –, de nem akarom hazugsággal védeni magamat! Derszen már nem szeret engem, a kislány pedig észre sem venné, hogy már Dormilla van neki énhelyettem!

– Na látod, drágám, nyugodtan lefejezhetjük! – biztatta a királyt Kappí.

– Egy pillanat! – szólt most Dormilla. – Ez nem egészen így van! Mert Derszen most valóban nagyon csúnyán összeszidta Nevető Tüzet, csakhogy én végig ott voltam mellette, és én mondom nektek, az a fiú még most is szereti Nevető Tüzet, talán még jobban is, mint korábban!

– Igazán?! Ez... ez igaz?! Ez lehetséges volna?! – kiáltotta Nevető Tűz, azzal leborult Dormilla lábához, és csókolgatni kezdte a talpát.

– Hé, ezt azonnal hagyd abba, vagy beléd rúgok, hogy kitörik a fogad! – figyelmeztette Dormilla. – Megtisztulni jöttem ide, nem beszennyeződni!

– De én olyan boldog vagyok! Ó, áldott jó Derszen, hogy még mindig szeret engem! Köszönöm nektek, hatalmas istenek!

– Akkor nem szidta volna – mondta röviden Kappí.

– Dehogynem! Értsétek meg, a férfiak nagy gyerekek, és olyan bonyolultan gondolkodnak! Nem mindig azt mondják, amit gondolnak, sőt a legtöbbször nem azt mondják! Ők, hogy is mondjam nektek... azt mondják, amit szerintük abban a helyzetben mondani *illik*! Derszen úgy gondolta, ha most nem szidja le a Kakukkmadarat, ha szeretetet mutat iránta, azzal meggyalázza a halottai emlékét! Mert ugye a Kakukkmadár a felelős apja és anyja haláláért, meg ilyesmi... de szerintem belül iszonyúan szenved, és legszívesebben a keblére ölelte volna Nevető Tüzet, hogy jaj drágám, én szeretlek most is, meg hogy rossz voltál, de megjavultál, tudom, és én megbocsátok neked... Igen, Derszen még most is javában szereti őt... azaz most nem, mert alszik. De fel fog ébredni! És Pelyhecske is tudja ám pontosan, hogy én nem vagyok azonos Nevető Tűzzel, csak nem meri bevallani magának. De ha most Nevető Tűz eltűnne mellőle, hiába lennék én, az igaz, hogy engem szólítana anyucinak, de akkor is úgy élné meg, hogy megint elhagyta őt valaki, akiben pedig megbízott! Ez szerintem súlyosan ártana az ő érzékeny lelkének, még az is lehet, hogy tényleg megbolondulna, talán most már igazán!

– Ez mind hülyeség, erre semmi bizonyítékod, csak találgatsz, Dormilla! – legyintett Kappí.

– Kappí! Figyelmeztetlek, hogy ha a továbbiakban is óhajtod a barátságunkat, ne merd egyetlen szavamra sem azt mondani, hogy *hülyeség*! – csattant fel jeges hangon Dormilla. – Jogod van, hogy így vagy úgy ítélkezz Nevető Tűz felett, de ne feledd sem azt, hogy én szedtelek ki a tömlöcből, sem azt, hogy ezt a jogot is Nevető Tűz felett én adtam váratlanul a kezedbe! Már e két ok is elég volna ahhoz, hogy ne tűrjem el ezt a hangot tőled, de van egy harmadik és komolyabb okom is: vagyok ugyanolyan hetéra, mint te, de hozzá még diászilisz maetiszpa is, ami rólad igazán nem mondható el! Ugyan mi jogcímen mered te azt mondani bármire is, hogy *hülyeség*, amit *én* állítok?! – és olyan fensőbbségesen húzta ki magát, hogy meztelensége ellenére is tekintélyt parancsolt a tartása.

– Bocsáss meg, nem úgy értettem... igen, természetesen, ha te mondod... nem is akartalak megsérteni téged, csak Nevető Tűzre vagyok én indulatos úgy igazából, elkapott a hév, érted ugye...

– Jó, spongyát rá! – legyintett Dormilla. – Én ott voltam Derszen mellett, és hallottam mit mondott! És például azt sosem mondta, hogy már nem tartja Nevető Tüzet a feleségének! És azt sem, hogy például dögöljön meg! Azt mondta, hogy gyilkos, meg hogy csaló, meg sok minden mást is, de ilyesmiket nem! Mint diászilisz maetiszpa állítom, hogy Derszen még most is szereti őt, csak a tekintélye miatt duzzog! Különben is, gondoljatok már bele: ha most Nevető Tűz meghal, azzal Derszen rengeteget veszít! Nem lesz csinos fiatal felesége, pedig biztos megkedvelte már vele az ágybeli örömöket! Azt is megkedvelhette, hogy van, aki elvégzi helyette a női munkákat! Egyáltalán, hogy van segítsége! Ez a nő, Nevető Tűz, nem tartja gyávának, sőt bátorságot adott neki, hogy küzdjön a farkasokkal, s e küzdelemben Derszen valóban elég tisztességesen megállta a helyét állítólag, most visszatért hát az önbizalma Nevető Tűz jóvoltából, most hősnek érezheti magát! Egy férfi sosem felejti el egy nőnek, ha annak köszönhetően hősnek érezheti magát! Sőt, most Derszen is azon irigyelt habedaiak közé tartozónak érezheti magát, akik királylányt vagy királynét vettek feleségül! Milyen nagyszerű érzés lehet ez! Kár, hogy én nem érezhetem ezt, – bár talán olyasmi lehet, mint nekem Zardán feleségének lenni! Hohó, Derszen nagyon is sokat veszíthet azzal, ha Nevető Tűz meghal, s lehet, hogy nem nagy észember, lehet, hogy csak egy műveletlen paraszt, de annyi esze azért egészen biztosan van, hogy ezt tudja! Szerintem ő a legboldogabb akkor lenne, ha valami illendőnek tűnő időtartamig játssza a sértődöttet, utána meg eljátssza a nagy megbocsátó szerepét, mert szerinte ebben az esetben ez illik egy igazi férfihoz!

– Nevetséges! – fintorgott Kappí. – Ha úgyis tudja, hogy megbocsát, miért nem teszi meg rögtön?!

– Persze, hogy nevetséges, de hát a férfiak többnyire valóban nevetségesek, ezt mi hetérák régóta tudjuk!

– Te... te tényleg hetéra vagy? És még diászilisz maetiszpa is?! – kérdezte csodálkozva Nevető Tűz, és ahogy még mindig a földön kuporodva alázatos kutyaként pislogott föl Dormilla arcába, szemében mérhetetlen, szinte földöntúli tisztelet tükröződött. Majd hozzátette:

– Egészen eddig nem tudtam megérteni, miként állhattad meg ilyen jól a helyedet a palotában... de most már nem csodálkozom rajta... hát hiszen az biztos, hogy eszerint szikrányi kis esélyem sem volt soha ellened...

– No igen, gondolom, ha ezt tudod rólam előre, óvakodol a magad helyébe rakni! – bólintott Dormilla, majd így folytatta:

– Ezt nem védőbeszédként mondtam el, csak hogy tisztábban lássátok a helyzetet. De felelősségem teljes tudatában jelentem ki mindezt, úgy is, mint a hetérák legjobbika, s úgy is, mint diászilisz maetiszpa, különben diászilisz maetiszpaként sem az utolsó voltam, sőt inkább a legjobb tanuló!

– Jó. Meghallgattalak, diászilisz maetiszpa – szólt Kappí. – Biztos minden úgy van, ahogy mondtad, elhiszem, és ismételten bocsánatodat kérem, amit te mondasz, az nem hülyeség, természetesen nem az! De én azt nem is úgy értettem, inkább az a hülyeség, hogy, szóval, mit érdekel ez engem?! Derszen majd talál magának más nőt, ami meg a kislányt illeti, lehet, hogy Nevető Tűz nem is lenne olyan jó anyja, megunná idővel a vele való bajlódást, de ha veled marad, akkor palotában lakhatna Pelyhecske! És bár nem is láttam még, de akár én is lehetek a fogadott mamája! Nézd Dormilla, megmondom én nyíltan, nem vagyok képes megbocsátani ennek a nőnek tiszta szívemből, akkor meg nem is hazudok neki szánalmat vagy megbocsátást! Ha te ültél volna annyit börtönben, mint én, miatta, te sem gondolkoznál másként! Mert még a rugdosás, az hagyján, nem érdekel, elmúltak már a kék foltok. Az erőszak ugyan megalázó volt, de végtére úgy is fel lehet fogni, hogy tényleg hetéra vagyok, lefeküdtem

velük, s meglógtak az árával! A hugyozás... végül is mindegy, a börtönben úgyis lettem én koszosabb is annál! Hanem éppen a börtön! Van neked fogalmad róla, hogy milyen volt az?! Bezárva, egyedül, egybefolynak a napok és a hetek, hónapok?! És ha legalább tudtam volna, hogy mikor szabadulok, de nem tudtam! Csak azt tudtam, hogy akár egész életemet is ott tölthetem, s biztos úgy is lett volna, ha te nem jössz! Nem, nem, Dormilla, én ezt nem vagyok képes megbocsátani neki! Ne is haragudj!

– Akkor sem, ha megbánta?

– Akkor sem. Tudom, hogy talán illene, lehet, hogy rossz ember vagyok emiatt, de nem én vagyok az önzetlenség istennője, hanem a jóságé sem! Az én ítéletem: *halál*! És hozzáteszem, hogy már a fővétel is kedvezmény a részemről, nagy kedvezmény, hatalmas kedvezmény, mert legszívesebben azt venném, ha ki lenne kötözve valahová, és veszett kutyákkal hágatnám meg elölről is, hátulról is, aztán apránként sütögetném pirosra a testét izzó tűkkel! Én magam, úgy bizony! Nem tehetek róla, Dormilla, de egyszerűen gyűlölöm! És ne is csodálkozz ezen, mert mindent megtett azért, hogy gyűlöljem! És még valami: nem is hiszek neki! Nagyon ravasz ám, te se higgy neki! Szerintem jóelőre kitervelt ez mindent, előre számított rá, hogy te nagy kegyesen megkegyelmezel neki! Számot vetett vele, hogy nem bírja sokáig a vad életet egyedül, erre az ujja köré csavarta azt a tudatlan parasztgyereket, lehet, hogy előre ki is nézte magának, hogy olyan legyen, akinél van egy kislány, aztán most megpróbál kegyelmet nyerni tőled, hogy ne fenyegesse a halál, ha felismerik őt, meg még talán valami szerény segélyt is kiudvarol belőled, persze azon a címen, hogy az milyen jó lesz a kislánynak! Mert tudd meg, Dormilla, hogy amit ez a viperafajzat mond, annak én még az ellenkezőjét sem hiszem el! De nem ám! – és határozottan megrázta a fejét.

– Kappí, most nem viselkedtél hetérához méltón! A hetéra az eszét kell használja! De te nem tetted azt, hagytad, hogy elvakítson az indulatod! – és Dormilla megsemmisítő pillantással mérte végig barátnőjét. – Mert tudd meg, hogy amit elmondtál, az nagyon is lehetséges lett volna tőled vagy tőlem, általában véve egy jól képzett hetéra részéről logikus és valószínű cselekedet lett volna – de hát mióta hetéra – *ez itt?!* – bökött az ujjával Nevető Tűzre, és arca annyira megvető kifejezést öltött, hogy olyat még soha nem láttak rajta. – *Ez* soha nem lett volna képes erre, eszébe sem jutott volna, és ha eszébe jut is, nem lett volna meg a kellő tudása hozzá, hogy oly hosszú időn át kielégítően játssza Derszen előtt a szerelmes nő szerepét, Pelyhecske előtt pedig a szerető mama szerepét! Te meg tudtad volna tenni, én is, Tlumba is, más hetéra is – ő azonban soha! *Ez* túl ostoba ehhez, Kappí! Túl hülye! Ha nem lett volna az, Gangelláron is átlátott volna, hogy a férfi nem szereti. Vagy amikor hozzámegy és látja, hogy miről van szó, magába bolondítja. Könnyű lett volna, mert nem hiszem, hogy Gangellár király okosabb lett volna, mint bármely átlagos férfi, márpedig egy hetéra képes egy nagyon okos férfit is magába bolondítani! Hogy is ne lenne képes erre, hiszen ez a hetéra szakmája, ez a dolga, kifejezetten ez, ebből él! Aki erre nem képes, az egészen egyszerűen nem hetéra, tehát aki hetéra, az mind képes erre. De tudjuk jól, hogy Nevető Tűznek ez mennyire nem sikerült, tökéletes kudarcot vallott Gangellárt illetően! Holott azt nyugodtan elhihetjük, hogy szeretett volna megmaradni Gangellár oldalán királynénak, és minden tőle telhetőt elkövetett ezért! A tőle telő legjobbat nyújtotta ott. És mégis... Tehát Kappí, ha kicsit is becsülöd önmagad szakmáját, a hetéraságot, el kell ismerned, hogy Nevető Tűz teljes mértékben képtelen ilyesmire, semmi tehetsége, képzettsége az ilyesmihez, egy elsőéves hetératanuló nagyobb sikerrel próbálkozhatna ezzel, mint ő, ez a Nevető Tűz semmi más, mint egy hülye liba, egy ostoba tyúk, legalábbis ezen a területen! Amikor Vipó néne felismerte, hogy szerelmes vagyok Zardánba, azt mondta rólam, hogy az én nevem Szerelmes Túzok. Talán igaza volt, bár én még akkor sem viselkedtem olyan ostobán, mint ez a Nevető Tűz! De a név jó, szellemes, tetszik nekem, és tökéletesen ráillik Nevető Tűzre! Amikor meg akarta

mérgezni apját, amikor elszökött, ő volt a Szerelmes Túzok! Én elhiszek mindent, amit mondott. Szerintem valóban igyekezett Derszen mellett megállni a helyét, szerintem valóban szereti a fiút, no és persze Pelyhecskét is.

– Ez ragyogó védőbeszéd volt, Dormilla, és még el is hiszem, hogy igazad van. Én akkor sem mondhatok azonban mást, mint hogy nem vagyok képes megbocsátani neki. Az én ítéletem: halál! – mondta határozottan Kappí.

– Jó. Én nem győzködlek – felelte Dormilla. – És mindent el is mondtam, amit akartam. Most hát, apám – nézett Bícs királyra –, a te kezedben van Nevető Tűz élete!

– Hogyhogy?! – kapta fel a fejét a király.

– Úgy, hogy ha te is a halálára szavazol, akkor ki lesz végezve!

– És... és ha nem?

– Akkor én döntök.

– De... izé... – nyögte a király, és elhallgatott.

– Mondd csak apám, amit akarsz, meghallgatunk! – biztatta őt Dormilla.

– Hát, szóval... végeredményképpen...

– Ne feledd, hogy meg akart mérgezni! – emlékeztette őt Kappí.

– De megbánta – szólt szárazon Dormilla. – Figyelmeztetlek Kappí, ha még egy szót szólsz, úgy kidoblak innen a szaunából, de a palotából is, hogy a lábad sem éri a földet! Akármilyen barátnők vagyunk is, de nem tűröm, hogy most befolyásold Bícs király akaratát!

– Érdekes! Azt hittem örülsz, ha van a király mellett egy okos hetéra, aki gondolkodik helyette! – feleselt vissza Kappí.

– Általában igen. De nem most.

– Most ugyan miért nem?!

– Megértem, hogy Nevető Tűz halálát akarod. Tényleg! Biztos én is azt akarnám a helyedben. Sejtettem is, hogy ezt akarod majd. És bár nem vagy király, királynő sem voltál, mint én, de elhívtalak, épp emiatt, hogy jogoddal élhess, s elmondhasd a véleményedet! Ezt megtetted. De most nem engedem, hogy te gondolkozz Bícs király helyett, mert ha ráveszed, hogy Nevető Tűz halálára szavazzon, holott a lelke mélyén nem akarja ezt, akkor később megbánja, amit mondott, lelkifurdalása támadhat, ami a sírba is viheti, s ezt nem akarom! De azt sem, hogy ha nem is viszi ez a sírba, de meggyűlöljön téged, mert a döntő pillanatban rosszfelé rángattad az akaratát! Ezt pedig te sem akarhatod, tehát légy nekem hálás, amiért most rádszóltam! Te elmondtál mindent, amit akartál, meghallgattunk, tehát a szereped ennyi volt, kész, vége, s most már csak annyi a dolgod, hogy hallgatsz!

– Elképesztő, mennyire előrelátó vagy!

– Én nem előrelátó vagyok, hanem diászilisz maetiszpa! – húzta ki ismét magát Dormilla, azzal Bícs királyra nézett. – Rajtad a sor, jóapám! Akarod-e a halálát, vagy döntsek én?

– Ne dönts, Dormilla! – húzta ki magát Bícs király.

– Tehát halál a sorsod – nézett Nevető Tűzre Dormilla. – Engem nem szidhatsz, én adtam egy lehetőséget az életedre!

– Ne olyan sietve, Dormilla! – mondta a király. – Nem ezért mondtam, hogy ne dönts! Azért ne dönts, mert én vagyok a király! Én döntök! Te már királynő sem vagy, de ha az volnál is, akkor is én döntenék ebben az ügyben! Márpedig én úgy döntöttem, hogy maradjon életben!

Bár Dormilla az előbb rászólt, Kappí nem bírta megállni, hogy ezt kérdezze:

– Talán megint a lányodnak tartod?!

– Nem tudom, hogy valóban a lányom-e, vagy valóban Kakukkmadár. De én nem vagyok diászilisz maetiszpa, mint Dormilla. Az ő tudásában bízom. Az életemet is megmentette. Igazság szerint én sem vagyok képes megbocsátani neki, hogy meg akart mérgezni. Mint aki lehet, hogy az apja vagyok, tudom, hogy illene megbocsátanom neki, de nem megy! Nem megy, na! Próbáltam, tényleg, komolyan, de egyszerűen nem megy! Még kevésbé tudom megbocsátani neki azt, amit veled tett, Kappí! De nem tudok nem gondolni arra, hogy talán én rontottam őt el. Azzal, hogy mindent ráhagytam. Hiszen még azt is megengedtem, hogy saját börtöne legyen, és saját hóhéra! Ó, Kappí! Az, hogy te börtönbe kerülhettél, nemcsak a Kakukkmadár hibája, de legalább annyira az enyém is! Hiszen, hogy is kerülhettél volna a börtönébe, ha nem engedem meg, hogy legyen börtöne! Iszonyú hiba volt hagynom, hogy ilyen engedékeny módon éljen, hogy mindent elnézzek neki, igen, igen, nagyot hibáztam... de azért volt ez, mert meghalt az anyja, és szerettem volna kárpótolni... de hát ez csak mentegetőzés, akkor is az én hibám... De muszáj erre gondolnom, s mert emiatt van egy kis kétely bennem, megérdemli-e a halált, inkább meghagyom az életét, mert igaza van az én forrón szeretett Dormilla lányomnak, nem akarom, hogy ha később e kétely érzése felerősödik bennem, szenvedjek amiatt, hogy rosszul döntöttem, és már semmit nem lehet visszacsinálni! Tehát éljen csak! Éljen, de ne itt a palotában!

– Bölcsen döntöttél, apám! – hajolt meg Dormilla. – Én már úgyis rég eldöntöttem, hogy ha te Kappí a halálára, te apám az életére szavazol, akkor megmarad a feje a nyakán!

– De nem te döntesz így, hanem én, ebből nem engedek! – mondta határozottan a király. – Azt viszont megengedem, Kappí, hogy mielőtt kiengedjük, jól összerugdosd! Tőlem akár le is hugyozhatod!

Kappí legyintett egyet keserűen.

– Eh, rúgtam már belé, pisilni épp nem kell, meg aztán... ez semmit nem hoz vissza a börtönben elvesztegetett éveimből! Ha börtönbe rakhatnám néhány évre, az jólesne, de így... bár még az sem lenne ugyanaz, mert ez, *ez* tudná, hogy egyszer majd kiszabadul!

– Nem engedem börtönbe csukni. Akkor hiányozna Pelyhecskének! – sóhajtotta a király, majd hirtelen így szólt:

– Látni akarom azt a kislányt! – de hirtelen elpirult, s hozzátette gyorsan:

– De nem most itt a szaunában, meztelenül! És már megyek is ki a hideg vízbe, nagyon melegem van! Hű, most soká voltunk idebent! – s már rohant is kifelé. És mindenki követte őt. Sorra csobbantak bele a jeges vízzel megtelt medencébe, csak Nevető Tűz ácsorgott habozva a parton, erre Kappí kinyúlt, és igazán nagy élvezettel rántotta be oda a bokájánál fogva...

* * *

Aztán persze el kellett dönteni azt is, mi legyen Nevető Tűz és Derszen lakhelye. Mármint addig, míg a fiú meggyógyul. De ilyen részletkérdésekkel a király már nem akart foglalkozni. Annyit mondott, ő csak azt akarja, hogy Nevető Tüzet soha többé ne lássa. Azt mondta, ő azt akarja, hogy éljen, csakhogy élni lehet ám a palotán kívül is, sőt, azt szeretné, ha nem is Habedában élne Nevető Tűz!

Dormilla megnyugtatta, hogy így lesz.

És átmenetileg megengedte, hogy Derszen és Nevető Tűz a palota számos szobájának egyikében, természetesen egy szerényebben lakjanak, méghozzá Pelyhecske társaságában.

– De... de mi lesz a tyúkokkal?! – kérdezte riadtan Nevető Tűz. – Amikor elmentünk Derszenért, adtam nekik enni bőven, de az nem lesz elég nekik örökké!

– Már intézkedtem, hogy az egész tanya adassék valami szegény embernek, akinek még ennyije sincs! – legyintett Dormilla.

– De akkor mi lesz velünk?! – kérdezte még riadtabban Nevető Tűz.

– Majd elmondom! – szólt Dormilla. – De legelőször is menjünk be Derszenhez, mert rendbe kell hozni ezt a ti kettőtök dolgát!

– Hát még ebben is segítesz?! – kérdezte Nevető Tűz, és hálásan ragadta meg Dormilla kezét, hogy megcsókolja. De Dormilla elrántotta előle.

– Ezt hagyd abba! Csókolgasd Derszent, rá is férnek a csókok, hogy kiengeszteld! – azzal bementek Derszen szobájába. A fiú ébren volt már, és komoran nézte a plafont. Persze hogy ébren volt, Dormilla tudta, mennyi alvást ad a gyógyitala.

Amikor Derszen meglátta kettőjüket, s hozzá mindkettőjüket szép ruhában, mert a büdös bőrök helyett Dormilla adott a maga ruháiból egyet Nevető Tűznek is, ekkor így szólt a fiú:

– Nem tudom melyiktek a királynő, de a másik menjen ki azonnal! A szüleim gyilkosát nem akarom látni!

Valójában persze könnyű lett volna rájönni melyikük Dormilla és melyikük Nevető Tűz. Dormilla „zardánozott”, vagyis egyszínű ruhában járt most is, most éppen valami olyasmiben, melynek a színe átmenet volt a narancssárga és a halványbarna között. Ellenben nagyon ügyelt rá, hogy Nevető Tűznek nehogy egyszínű ruhát adjon, igazából egészen csiricsáré, majdnem bohócos volt már Nevető Tűz ruhája, a szoknyája csíkos, volt rajta vagy nyolcféle csík is, fölötte a ruhája kockás, fején kendő, pöttyös díszítéssel... ó igen, aki ismerte a királynő szokásait, sosem keverte volna össze kettőjüket.

De Derszen ezt nem tudta.

– Én vagyok Dormilla, és ő Nevető Tűz – mutatott Nevető Tűzre Dormilla –, de ő az a Nevető Tűz, aki a Kakukkmadár! Habeda királynője én voltam, amíg vissza nem adtam a hatalmat Bícs királynak! Én vagyok Zardán felesége, ő pedig a te feleséged!

– Nekem nincs feleségem. Azt hittem egy darabig, hogy van, de rá kellett jönnöm, hogy nincs! Csak becsaptak... – és Derszen sírni kezdett. – Mert én csak egy tudatlan, ostoba paraszt vagyok, még gyáva is, mert engem így be lehet csapni...

– Ugyan már! Derszen! Te még mindig szereted Nevető Tüzet, azért is sírsz most! Különben is: hogy is lehetnél te gyáva! Épp te?! Amikor olyan bátran harcoltál a farkasokkal is?!

– Hát hallottál róla, királynőm?! – emelkedett fel ülőhelyzetbe Derszen, és rögvest abbamaradt a sírása, ellenben az arca kipirult a büszkeségtől.

– Már hogyne hallottam volna róla, Nevető Tűz elmesélte! Még azt is tudom, hogy tizennyolc farkast öltetek meg együtt!

– Nem, nem, huszonegyet, mert később még találtunk a környéken három dögöt, amik odáig menekültek! Igen! Huszonegyet!

– Hát akkor annál inkább bátor vagy! Ezt én mondom neked, Habeda királynője, aki mielőtt visszataláltam volna felséges apámhoz, azelőtt diászilisz maetiszpa voltam! Ha én mondom, hogy bátor vagy, az úgy is van!

– Te... te... te *diászilisz maetiszpa vagy*?! – tágult legalább akkorára Derszen szeme, mint egy söröskupa alja. Eddig is tisztelte a királynőt, de ezek után...!

– Nem illik, hogy kételkedj a szavamban, de itt az írásom róla! – és Dormilla Derszen ölébe dobta az aranylapocskát. Ami persze, hogy nála volt, előre készült erre!

Derszen természetesen nem tudott olvasni, de így is tisztelettel forgatta a kezében a lapkát, és minden szavát elhitte Dormillának. Különben is, olyan jólesett hinni neki! Hiszen akkor ő bátor!

És rögvest kellemetesebb érzésekkel gondolt Nevető Tűzre, hiszen a királynő Nevető Tűznek hála tudta meg az ő hőstettét!

– Figyelj, Derszen! – ült le az ágya mellé Dormilla. – Szeretném, ha hinnél nekem!

– Persze, hogy hiszek neked, persze, persze, bármit elhiszek, amit te mondasz, hiszen te olyan bölcs és jóságos királynő vagy! És még diászilisz maetiszpa is! Ó, ó, ó!

– Igen, Derszen! Az én számból maguk az istenek szólnak, és azért is lehettem ilyen jó királynő!

– Igen, igen! – bólogatott komolyan Derszen.

– Akkor most szeretném, ha meghallgatnád a feleséged igaz történetét, mert ő azt most elmondja neked, és én, aki mindent tudok, itt maradok közben, hogy figyeljem, nem hazudik-e! De nem hiszem, hogy hazudna!

S ekkor Nevető Tűz elmondta ezúttal Derszennek mindazt, amit korábban a szaunában Bícs királynak és Kappínak mondott el.

S amikor befejezte, Dormilla így szólt:

– Hát így lettem én királynő, Derszen! Ez az én igaz történetem is, legalábbis egy része. Végül is az egészhez semmi közöd, de annyit megjegyezhetsz az én sorsomból, hogy én bár diászilisz maetiszpa vagyok, de szegény lányként születtem, a kisujjamat az apám verte szét, és nem lettem volna Habeda jóságos és bölcs királynője, ha Nevető Tűz akkor nem ilyen csalfa és álnok! Ha nem olyan Szerelmes Túzok, ha nem fut Gangellár után, mint egy ócska kurva a gazdag kereskedő farka után! Nevető Tűz rossztetteket ugyan elkövetett, de annál több jót is tett, ha nem is önmaga akaratából, mert hiszen szerinted is én jó és bölcs királynő vagyok! Csakis azért lehetett Habedának ilyen királynője, mert Nevető Tűz olyan volt, amilyen! Ezt ne feledd el! Szerintem Nevető Tűz Habedának semmit nem is igen ártott, annál többet önmagának! Gangellár magától is megtámadta volna Habedát, ha nincs vele Nevető Tűz, de akkor el is foglalta volna, mert nem lettem volna én, aki megvédem a várost! Érted, Derszen?!

– Igen! – zokogta a választ a fiú. Csak sírt, sírt, és végül ezt bömbölte:

– Ó hogy mennyit szenvedtél, drágám! Azok a rohadékok! Hát téged is... téged is...

– Igen, engem is megerőszakoltak – szólt halkan Nevető Tűz, kitalálva, mi jár Derszen fejében.

– Derszen, jegyezd meg, hogy Nevető Tűz nem volt sohasem gonosz, csak előbb egy elkényeztetett, hülye királylány, de a királylányok többnyire mind ilyenek, ilyen elkényez-

tetettek és hülyék, a kényeztetés miatt válnak hülyévé, később pedig egy szerelmes túzok, s a szerelme miatt még korábbi önmagánál is hülyébb, most meg semmi más vágya nincs, csak hogy szerethessen téged! És tudd meg, hogy mérhetetlen kockázatot vállalt, amikor elém jött! Ő a legkomolyabban meg volt győződve róla, hogy a halálba indul, és valóban gondolkoztam is rajta, megölessem-e! Most már persze nem fenyegeti a halál, de a hontalan vándorélet igen, hacsak te is meg nem bocsátasz neki!

Derszen válasz helyett csak kitárta a két karját, és Nevető Tűz értett a szóból: ráborult a fiúra, s elhalmozta a csókjaival. És Derszen nem utasította vissza a csókjait, mint korábban Dormilla...

Dormilla jó sok időt hagyott nekik a kibékülésre, végül így szólt:

– Nagyon megkedveltem Pelyhecskét! Nem volna kifogásom ellene, hogy itt maradjon a palotában, de szerintem ő tudja pontosan, hogy ki kicsoda, amikor együtt látott engem Nevető Tűzzel, akkor is rögvest őhozzá szaladt és nem hozzám! Tehát én azt hiszem neki fontosabb a palotánál az, hogy el ne veszítse a bizalmát végleg az emberekben! Vagyis jobb, ha veled marad, Nevető Tűz! Hanem itt Habedában nem igazán szeretnek benneteket, tehát legjobb lesz, ha elköltöztök innen, és a nevedet is örökre leveted! Maradj te már csak Puha Pázsit mindörökre! Ami meg a megélhetéseteket illeti, amiatt se aggódj. Két ötletem is van, tehát még választhattok is!

– Igazán?!

– Ez illetlen kérdés volt, Nevető Tűz! Miért hazudjak nektek?! Egyiktek sem ér annyit a szememben, hogy hazudjak! De most nézd, én látod Zardán felesége vagyok már, nem vagyok tehát királynő itt Habedában! Ne tévesszen meg a látszat, hogy most itt vagyok: csak mintegy vendégségbe jöttem, addig, míg Zardán vissza nem tér erről a hadjáratról! Utána nem maradok itt, hacsak Zardán is itt nem marad, de azt nem hiszem, jobb szereti ő Habedánál Dzampót, meg a saját városát, Zádort! Tehát én elmegyek, s így elvileg maradhatnál királylány itt Habedában, de mégsem teheted! Nem miattam nem teheted, mert én nem vagyok már vetélytársad, hanem a saját apád nem akar látni, úgy megbántottad, és nem kívánnak téged a habedaiak sem! Rám tehát tényleg nem kell haragudnod, mert magadnak kerested a bajt. De ahogy a sorsát rosszabbra fordíthatja egy ember, ugyanúgy képes azt megjobbítani is! Ajánlatom tehát, az egyik ajánlatom, az, hogy adok nektek némi pénzt, annyit, hogy valahol messze vegyetek magatoknak egy nagy tanyát, sok-sok állattal, mindennel, ami kell, s ott éljetek békességben, míg csak a halál el nem választ benneteket egymástól! Mehettek bárhová, csak Habedában nem érdemes maradnotok. Ám én Zardán valamelyik városát ajánlom, akár még Dzampót vagy Zádort is, mert Zardán uralma alatt nem lesznek háborúk, legrosszabb esetben is csak valami kóbor rablócsapattól kell tartanotok, bár még ezt sem hiszem, mert biztos, hogy Zardán gondol majd a közbiztonságra, de ha ő nem, akkor majd én! Ott végre békességben élhetnétek, a kis Pelyhecskével, s később a saját gyerekeitekkel együtt!

– Ez nagyon biztatóan hangzik! Köszönöm neked! – rebegte Nevető Tűz.

– Mondtam én, hogy a királynő jó és kegyes... – szólt Derszen is.

– De van egy másik ajánlatom is. Választhattok, hogy ezt az előzőt akarjátok, vagy azt, amit most mondok. Ez pedig úgy hangzik, hogy... de mielőtt elmondanám, hadd kérdezzelek meg, Nevető Tűz: te ugye tényleg nemcsak azért szöktél Gangellárhoz, mert szerelembe estél iránta, hanem valóban azt remélted, hogy a segítségével királynő leszel itt?

– Igen, Dormilla, be is vallottam már! Hadd ne beszéljek erről többet, úgy szégyellem, kínos nekem ez a téma!

– Muszáj pedig. Mert ez a szememben azt bizonyítja, hogy te olyan nő vagy, aki szeretné sokra vinni. És őszintén sajnálom, hogy nem kerültél fiatal korodban hetéraiskolába vagy papnőiskolába, mert akkor jó barátnők is lehettünk volna. Mint két iker! Mindig is szerettem volna iker lenni, tudd meg! Mennyire örültem volna, ha mondjuk a papnőiskolában veled találkozom! Igen, lehettünk volna jó barátnők.

– Talán igen – sóhajtotta Nevető Tűz.

– Mondd, Nevető Tűz, neked nem esett rosszul, hogy apád férjhez akart adni valakihez, hogy az legyen a király, és nem neked akarta adni a koronát, egyedül csak amiatt, mert nőnek születtél?!

– De igen, igen, nagyon! Ezért is volt minden! Ha ez nincs... hidd el, soha, de soha el nem szöktem volna én Gangellárhoz, de máshoz sem! De csak te voltál képes elintézni ezt a csodát, Dormilla, hogy nő létedre megkapd a főhatalmat, én nem! De hát én nem voltam diászilisz maetiszpa...

– Úgy van! Hidd el, én megértelek, nem vetlek meg azért, mert elégedetlen voltál azzal a sorssal, ami a nőknek errefelé osztályrészül jutott! Csak az eszközeid, melyekkel küzdöttél, azok voltak kegyetlenek, embertelenek. De hát tényleg nem tehetsz erről sem, mert nem kaptál jó nevelést, nem voltál iskolázott! De örülök, hogy végre magad is kezded belátni, mekkora előnyt jelentett nekem az, hogy tanultam, míg te nem! De folytatom. Ugye milyen kellemetlen volt, hogy Gangellár azt tehetett veled, a feleségével, amit csak akart?! Pedig te is királylány voltál! S mégis, csak mert nő voltál, mert feleség voltál, megverhetett, összerugdoshatott, börtönbe csukhatott, odalökhetett a kéjsóvár embereinek! Még meg is ölethetett volna! Hát nem volt ez megalázó?!

– De igen, de mit akarsz ezzel mondani, Dormilla?

– És azt már meg sem kérdem, mit éreztél a börtönben, amikor sorra mindenki megerőszakolt téged. Persze, hogy megalázó volt az is! És hogy mit akarok ezzel mondani?! Megmondom neked! Vedd észre, hogy ezeket a gazemberségeket mind férfiak művelték veled! Sosem nők! Én sem! Én semmi, de semmi rosszat nem tettem ellened! Annál többet mások, tulajdonképpen még a saját apád is, mert eszébe sem jutott, hogy a lánya is méltó utóda lehetne, nemcsak a fia, aki nincs!

– Nem lettem volna én méltó utóda!

– Annyira biztos nem is, mint én, de ha tudod, hogy te öröklöd a halála után a trónt, nem követed el ezeket a hülyeségeket, és szerintem lehettél volna olyan királynő, mint egy átlagos király! Nem túl jó, de nem is túl rossz! Az ilyesmi, hidd el, nem attól függ, kinek hogyan van felszerelve a lába köze! Tehát mindig a férfiak bántottak téged! De nemcsak téged, hanem Derszen anyját is, és Pelyhecskét is, igen, a férfiak mindig csak bántják a nőket, de még egymást is, néhány üdítő kivételtől eltekintve, ilyen például Zardán. Nem gondolod, hogy ezen változtatni kéne?

– Változtatnék én rajta boldogan, de hogyan?

– Csak lassan lehet, apránként. Mindenekelőtt azt kell tenni, hogy a nők nagy-nagy tömegeit kell okosítanunk, hogy ne csak néhány kiválasztott rendelkezzék tudással, hetérák és papnők, hanem mindenki! Én azt találtam ki, hogy amint Zardán uralma megszilárdul errefelé, meg azokon a területeken, amiket még ezután hódít meg, rábeszélem őt, hogy nyisson rengetegsok

iskolát, ahová kötelező lesz eljárni mindenkinek! Mármint a gyerekeknek. Minden gyereknek, szegénynek és gazdagnak egyaránt! A lányoknak is. Ezek ingyenes iskolák lennének. Megtanulnának ott olvasni, írni, számolni... külön iskola lenne a fiúknak, és külön a lányoknak, hogy ne egymással foglalkozzanak a fiúk és a lányok a tanítás alatt. És a lányoknak nemcsak ezeket a tudnivalókat oktatnánk, de azt is, hogy ne tartsák magukat méltatlanabbaknak, mint a férfiakat! Hogy ne hagyják lebecsülni, elnyomni magukat. Mert hiszen ostobaság, hogy a férfiak állatszámba veszik a nőket, amikor nélkülünk kihalna az emberiség! Milyen megalázó az a kifejezés is, hogy *asszonyállat*! Állat csak állatot szül, ha mi nők állatok vagyunk, akkor a férfiak is azok, mert őket mi nők szüljük!

– Ez nagyon szépen hangzik, Dormilla, sok sikert kívánok a munkádhoz!

– Lehetne ez a te munkád is. Mert a sok iskolába sok tanár kell. De női tanárok is taníthatnak, miért is ne, főleg a leányiskolákban, de nemcsak ott! Hiszen a hetéraiskolákban is vannak tanárnők, de a papnőiskolákban is! És mert sok tanár meg tanárnő kell, először a leendő tanárokat kell kiképeznünk, hogy legyenek már sokan, mire minden városban nyitunk legalább egy ilyen iskolát! Vipó néne, az én egykori tanárnőm, már javában szervezi ezt. Ezt, hogy tanítsuk a leendő tanárokat. Mert tudni kell ám ahhoz, Nevető Tűz, hogy valaki tudjon mit tanítani – hiszen akinek nincs tudása, nincs is annak, amit átadhasson a növendékei számára! A tudást meg csak tanulással lehet megszerezni, méghozzá nagyon szorgalmas tanulással! Ha vállalod, máris úgy tekintheted, mint aki felvételt nyert Vipó néne iskolájába! Szívesen látjuk Derszent is, ha akarja, szintén Vipó néne iskolájában, természetesen fiúiskolában, de egy városban tanulnátok mindketten, esténként együtt lehetnétek. Tanítanánk Pelyhecskét is. Kapnátok valahol egy szobát ingyen, és teljes ellátást. Mást nem. Később persze, ha már ti tanítotok, akkor a munkátokért megfelelő bért kaptok majd a kincstártól, mint bármelyik hivatalnok.

De azt is lehet, hogy csak az egyikőtök egyezik bele, hogy tanárnak kitanuljon. Akkor a másik elmegy a tanyára, amit kap tőlem, Pelyhecske sorsa meg az lesz, amit Nevető Tűz választ, mert a kislány nagyon ragaszkodik hozzá. Nos?

– Derszen! – szólt Nevető Tűz a fiúhoz. – Én nagyon szeretnék tanárnő lenni! De csak akkor mehetek, ha te is jössz velem, mert én soha nem lennék képes elhagyni téged!

– Legyen minden úgy, ahogy te akarod, kedvesem! Én is szívesen tanulok, de meg hogy is mondhatnék ellent neked! És ha maga a királynő javasolja, akkor az csakis valami pompás dolog lehet!

Ekkor Dormilla átölelte Nevető Tüzet, aki e barátságos gesztustól egészen zavarba jött, s így szólt hozzá:

– Üdvözöllek akkor azon bátor, hősies nők között, akik segítenek nekem egy szebb, boldogabb, jobb világot felépíteni!

* * *

És itt be is lehetne fejezni Zardán történetét, mert idáig szólnak a krónikák róla. Róla és feleségeiről, főleg Ízilájról és Dormilláról. Persze még sok más tettét is megemlítik, elregélik a különböző csatáit, melyeket szinte mind egy szálig megnyert, csak Gigliora fejtett ki komoly ellenállást, mert nagy volt az ereje, mint egy városszövetség fejének. Őneki sikerült az egyetlen olyan csatát megvívnia Zardánnal szemben, amit úgy-ahogy megnyert. Ezt is csak azért, mert maga is kifejlesztette addigra a Zardán seregéről szóló hírek alapján a falanxharcmodort. De hiába, ez már nem segített rajta, mert Zardán már számos város ura volt maga is, toborzott új hadsereget, s azzal bevette Gigliorát is, Ízilај nagy örömére. Igen, sok mindent leírtak még

Zardánról, de az igazán lényeges események mégiscsak addig történtek meg vele, míg megszerezte magának Habedát. Mert ez alapozta meg minden későbbi sikerét. Ez, Habeda megszerzése, s vele Dormilla megszerzése, ez, és ami eddig történt vele.

A többiről tehát nem is kell már szót ejtenünk. Azaz... talán csak egyről.

Arról, amit nem írtak meg a krónikások. Ami sehová sem lett feljegyezve.

Ez az esemény pedig akkor történt, amikor a tél elmúltával, Dormilla és a többi Zardán-feleség gondos figyelmétől körülvéve, március huszonhatodikán, ezen a szép tavaszi napon Íziláj megszülte végre a gyermekét, aki legnagyobb örömére fiú lett, Zardán legelső fia! Mindenki nagyon boldog volt, s amikor Íziláj végre elaludt, s elaludt a kicsi is, akkor Zardán karjaiba kapta a pólyás kisdedet, s elvitte, hogy megmutassa az újszülöttet Fulliónak. Ez nem volt nehéz, mert ez a nagy esemény, Íziláj szülése, úgyis Dzampóban zajlott, Nánigma királyné nem is tűrte volna, hogy az unokája másutt jöjjön a világra.

Fullió közel lakott, s nem ment el a szülésre, vélvén, hogy ott férfira semmi szükség. Zardán elhívhatta volna, de hát udvariasság is van a világon, s elvitte magával a kisfiút inkább, mert annyira tisztelte a mesterét. Elvitte, bár Nánigma királyné eszeveszetten tiltakozott ellene.

– Megrontja az a gonosz varázsló! Ne vidd el! – kérlelte Zardánt.

De Zardán hajthatatlan volt. Már nem is magyarázta anyjának, milyen sok jó tanítást kapott Fulliótól. Ha egy nő nem szeret valakit, akkor nem szereti és kész, lehetetlen meggyőzni logikai érvekkel!

Fullió a házikója előtt ült, egy kényelmes nádszékben, és érdeklődve szemlélte a dombocskán fölfelé kaptató Zardánt. Esze ágában sem volt megmoccanni, hogy eléje menjen.

– Lámcsak, lám, Vordan király kis unokája! – mondta, amikor Zardán melléje ért, de fel sem állt, és alig vetett egy kicsike kis pillantást a pólyásra. – Hát fiacskám, most már igazán van családod!

– Úgy van, Fullió. Íziláj nagyon örül a kisfiúnak. És már Dormilla is várandós! Azt mondja, már talán két hónapja! Kíváncsi, mit fog szülni.

– Ő is fiút – felelte Fullió.

– Hogyan?! Te... te tudod, hogy mit szül majd egy nő?! Már ilyen korán?!

– Hogyne tudnám, hiszen nemrég láttam Dormillát!

– De... de hát hogyan... Aha! Mégis varázsló vagy!

– Dehogy! Hát sosem tudom kiverni ezt a badarságot a fejedből, öcskös?! Hányszor, de hányszor megmondtam neked, hogy nem vagyok varázsló!

– Jó. De akkor mi vagy te, Fullió?! Honnan tudod előre, hogy mit fog szülni Dormilla?!

– Megérzem szagról – vont vállat Fullió.

– Ne tréfálj, komolyan kérdeztem!

– Én meg komolyan válaszoltam. Tudd meg, hogy egészen más a szaga a fiú-, mint a lánymagzatoknak! Legalábbis úgy az első egy-két hét után.

– Mi vagy te, farkas tán, hogy megérezd az ilyesmit?! Bár szerintem erre még azok is képtelenek!

– Dehogy. A farkasok, azok... á, azoknak nincs is szaglásuk hozzám képest! – és Fullió legyintett egyet, majd a távolba meredt, s így szólt:

– Hanem beszéljünk fontosabb dolgokról. Vártalak már, Zardán. Jó, hogy jöttél, mert ideje elbúcsúznom tőled, és előtte szeretnék még egy-két jó tanácsot adni.

– Elmész?! Hová?! – riadt meg Zardán.

– Nagyon messzire. Felkeresem néhány régi barátomat... *nagyon* régi barátomat... aztán nagy útra indulok.

– Fullió, nem vagy te még olyan öreg, hogy meghalj!

– Az összes kitalált, elmebajszült istenre, hát ki a nyavalya akar meghalni?! – csattant fel Fullió. – Idefigyelj, rájöhettél volna már, hogy én mindig mindent úgy mondok, ahogyan az van, és nem kell a szavaimban rejtett értelmet kutatni! Ha én azt mondom, hogy nagy útra indulok, az nem a halált jelenti, hanem egy nagy utat! Konkrétan, itt hagyom a Völgyet. Azt hiszem nagy szükség van rám valahol egészen másutt.

– Ó, ez már más! Megijesztettél! De én azt sem szeretném, ha elhagynál. Fullió! Én nagyon becsüllek! Nekem szükségem van rád!

– Ha igen, az csak azt jelenti, hogy rossz tanuló voltál, silány volt az igyekezeted! Ha figyeltél a tanításaimra, akkor semmi szükséged már rám, fiacskám, és mindent tudsz, amit kell, többet is, és még néhány nagyszerű nő is segíti az uralkodásodat!

– Ne menj el. Kérlek! Megteszek mindent, amit csak kérsz! Akarsz egy város királya lenni?! Csak szólj, melyiket választod?!

– Ej, fiacskám, hagyj engem az efféle baromságokkal! Királyság, hatalom, csaták, ostrom, háború, parancsolás, gazdagság, szórakozás, mulatságok, vadászatok, cicomázkodás, kincsek... ez mind csak merő dőreség, és nagyon meg tudja unni az értelmes lény egy idő után!

– Úgy beszélsz, mintha lettél volna már király!

– Biztos vagy abban, hogy nem voltam?!

– Jó. Most már aztán nem tűrök több köntörfalazást! Ki vagy te, Fullió?! Mert anyám szerint varázsló. Te azt mondod, nem vagy varázsló. De anyám azt is mondta nekem, hogy levágta a karodat, s te visszatapasztottad! Halljuk, mi ebből az igazság!

– Hát fiacskám, te sem álltál kétszer sorba, amikor a bátorságot osztogatták... nagyon érdekelt már, mikor mered végre megkérdezni tőlem! – vigyorgott gúnyosan Fullió a maga szemtelen, ferde mosolyával.

– Jó, akkor gyáva vagyok! Vállalom! De most válaszolj! Arra, ki vagy te, voltál-e már király...

– Hohó, csak lassan a testtel! Egyszerre csak egy kérdést! Igen, voltam már király. Nem is egyszer. Sokkal nagyobb országok királya is, mint ez, ami most a tied. Gazdagabb ország is volt az... aztán otthagytam. Megunja az ember egy idő után! Majd ha te is olyan idős leszel, mint én... persze, te nem leszel annyi sosem... de ha lennél, te is megunnád!

– Hány éves vagy?

– Igazán nem tudom pontosan, de úgy nagyjából hetvenötezer. Lehet, hogy tévedek néhány ezrest, ha igen, nézd el nekem!

– Mennyi?!

– Annyi. Jól hallottad.

– És még mered azt állítani, hogy nem vagy varázsló!

– Ó jaj, hogy mit kell szenvednem tudatlan kölykökkel! Semmit nem ért az az idő, amit rád szántam! Hát miért vagy olyan fenemód biztos benne, hogy csak egy varázsló lehet ilyen hosszú életű?!

– Mi ez a hosszú élet, ha nem varázslás?!

– Nézd meg a fákat! – duruzsolta halkan Fullió. – Láttál már biztos tölgyet... óriási, vén tölgyet... de csak a mi szemünkben vén... a maga számára fiatal... sokkal idősebb, mint te, és még akkor is ifjú lesz, amikor neked már az emlékedet is elfelejtik... hát mondd, van abban valami varázslás?! Hát varázsló-e a tölgy, mondd, ó Zardán!

– Igazad van. De akkor sem lehetsz ember! Nincs olyan ember, aki ennek a századrészét is képes megélni!

– De nem mondtam, hogy ember vagyok.

– Akkor mi?

– Egy lidérc. Egy öreg, nagyon öreg lidérc, aki néha fenemód unatkozik!

– Nem tudom, mi az, hogy lidérc, de akkor mégis igaza lehetett anyámnak!

– Persze, hogy igaza volt. Tudod ez úgy van, hogy a nők, legalábbis *némely* nők, megérzik, ha valaki olyan jár körülöttük, aki nem ember. Semmi misztikus nincs ebben: egyszerűen nekik fejlettebb a szaglásuk. Mert, tudod, ti emberek teljesen elvesztettétek már az orrotokat. Nincs szaglásotok. Amikor meghódította az első barlanglakó ember a tüzet, nagy ajándék birtokába jutott. A tűz félelmetes fegyver lett a kezében, meleget is adott, világosságot is adott, erősebbé tette a dárdahegyet, kiégette az agyagedényeket, fémeket olvasztott, s még az ételt is finomabbá varázsolta. De ára is volt ennek a jólétnek: a füstszag eltompította a szaglást, sőt, jobb fegyverei birtokában nem is lett szüksége szaglásra az embereknek!

De néha születnek olyan nők, akiknek, ha nem is olyan jó a szaglásuk, mint ama régi embereké, ám valamicskével jobb, mint az átlagé. Megérzik az idegeneket! Nem tudják, hogy az orrukkal érzik, nem tudják mit éreznek, de megsejdül bennük: *itt valami nincs rendben!*

Ilyen nő Nánigma királyné. De abban nincs igaza, hogy gonosz vagyok. Azt igazán nem vetheted a szememre, hogy visszaragasztottam a karomat: hű társam volt sok évezreden át, igenis ragaszkodom hozzá!

– Hogyan csináltad?

– Úgy, hogy mi lidércek sok olyan képességgel bírunk, amivel ti emberek nem. Láthatatlanok is tudunk lenni, példának okáért. És az alakunkat is tudjuk változtatni. Ezért hiába is szúrnál belém egy kést: a következő pillanatban átváltoztatom az alakomat egészségessé, eltüntetem a sebet, és kész! A levágott kart odaillesztettem a sebszélhez, s eltüntettem a sebet. Ennyi az egész. Egyedül úgy lehet megölni bennünket, ha az agyunkat megsértik. De az nehéz ám! Úgy nézek ki, mint egy ember, de nem olyan semmi kis koponyacsont védi az agyamat, mint neked, Zardán, harci szekercével sem tudnád beverni a fejemet! Csak a bőrt sérthetnéd fel rajta!

Az persze fájna. Az is fájt, amikor Nánigma királyné levágta a karomat. De nem akartam ártani neki, mi is lett volna Vordan királlyal, ha megölöm a feleségét...! Úgyis tudtam, hogy ha ráijesztek a kar visszaragasztásával, már nyugton marad.

– De hát kik vagytok ti lidércek?! Honnan származtok?! Honnan jöttetek ide?!

– Sehonnan. Mi mindig is itt laktunk. Ez a bolygó, Tlaxán, a mi hazánk. Ti, ti emberek vagytok a betolakodók!

– Micsoda?! Hogy mi... mi emberek...

– Ti egy másik bolygóról származtok. Annak Föld a neve, ha nagyon érdekel. És, hát szóval... most be kell vallanom egy apró hazugságomat neked... varázslók vannak!

– Tudtam! – kiáltott fel Zardán.

– Nem tudtad! Eszed tokja! Rólam gondoltad, hogy varázsló vagyok, ostoba, pedig én, ha tudom is változtatni az alakomat, nem vagyok varázsló! Nem tudok varázsolni! Egyetlen lidérc sem tud varázsolni!

– De varázslók vannak, azt mondtad.

– Igen. Az emberek között. Egy varázsló mindig ember. Annak születik. Csak épp van a varázsláshoz veleszületett tehetsége. Ne kérdezd, hogy mi, nem tudom, mi lidércek nem vagyunk varázslók. Mi lidércek itt éltünk mindig is ezen a bolygón, és voltak nekünk is háborúink, barbárságunk, minden efféle, mint nektek embereknek. De aztán kinőttük ezeket a gyerekes hülyeségeket. És szépen fejlődött a technikánk. Olyasmiket tudtunk csinálni, olyan gépeket, hogy a szádat tátanád, ha elmondanám!

De nem mondom. Csak egyetlen gépről beszélek. A legutolsóról. Az a gép volt az, ami képessé tett minket az alakváltásra.

Mert, tudod, korábban nekünk is csak egy alakunk lehetett, mint most az embereknek. Ne ijedj meg, most át fogok változni! Ilyen a mi eredeti alakunk!

És Fullió teste hirtelen mintha mocorogni kezdett volna, majd a következő pillanatban egy embernyi nagyságú, szőrös lény hevert a nádszékben. A szőr zöld volt rajta, két szeme elképesztően nagy és dülledt, az orra ugyanakkor turcsi. Kissé talán a medvére hasonlított, de a kezei emberszerűek voltak, csak az ujjak nagyon vékonyak és hosszúak, s ezen ujjakon nem volt köröm, hanem valami tapadókorongszerűség.

– De... de mi lett a ruháiddal?! – hebegte Zardán.

– Semmi. Nem is voltak ruháim. Azok is a testem részei voltak, csak hitted azt, hogy azok ruhák! Jó trükk, mi?! Állandóan pucéron járkáltam közöttetek, de mindenki azt hitte mégis, hogy fel vagyok öltözve!

– Elképesztő!

– No igen. Felöltözhettem volna, de nem szeretem a ruhát, akkor nem tudok azonnal átváltozni, előbb le kéne vetkőzni... és én szeretem a szabadságot! Na tehát, ilyen volt az alakunk. De rájöttünk, hogy egyre nehezebb megélni a világunkon, iszonyú erőbe telik, hogy biztosítsuk mindenkinek a mindennapi betevő gilisztáját...

– Micsodát?!

– Gilisztát. Finom lidérccsemegének számított valamikor. De nem ez a giliszta, amit most ismersz! Hosszú, félméteres, és milyen finom váladékot izzadt ki, amikor sütögettük a parázson, öröm volt lenyalogatni róla!

– Ne is folytasd, mindjárt hányok!

– Ne aggódj, nem kínállak meg, az a giliszta kipusztult már azóta... Na, száz szónak is egy a vége, úgy döntöttünk, hogy nem a gépeinket, hanem a testünket tökéletesítjük tovább! És csak

egyetlen gépet igyekeztünk megcsinálni, azt, ami átalakítja a testünket olyanra, hogy az azután már mindenféle alakot is fel tudjon venni! Amint látod, e célt elértük!

Így már nem volt gond az étkezés. Átváltozunk olyan állattá, ami épp azt a növényt szereti, ami épp a közelünkben van, és megesszük azt a növényt. De vadászhatunk is, ha ragadozóvá változunk... a városaink lassanként porrá omlottak, a gépeink is, hiszen már nem volt szükségünk ilyesmire, se lakásra, se ruhára, semmire!

– És ha esett az eső?

– Nem gond! Nagy hallá változtunk, becsusszantunk a folyóba, tóba, tengerbe, ott aztán jöhetett az eső! Vagy mint óriásvakond, a földbe bújtunk...

– Ha szárazság jött?

– Elrepültünk onnét! Mi voltunk a bolygó urai! Semmi állat nem árthatott, mert mindig tudtunk olyasmivé változni, ami el tud menekülni az ellenség elől, vagy éppen az menekül el előlünk!

Aztán jöttek az emberek. Egy napon ibolyaszín fénykör jelent meg egy völgy közepén, s kilépett rajta az első ember!

Egy nő volt. Úgy hívták, hogy Csinkramaszíla. Varázslónő volt. Ő nyitotta meg a Kaput a Földről erre a világra.

Ott voltam. Láttam. Ő nem vett észre. Egészen olyan voltam, mint egy nagy szikla. Még le is ült rám, de akkor sem vett észre.

Az első embert hamarosan követte a többi. Sokan. És mi lidércek gondolkodni kezdtünk, mit tegyünk. Megtehettük volna, hogy elpusztítjuk mindet. De nem tettük. Ekkor már évezredek óta unatkoztunk. Az emberek érdekes új játszótársaknak tűntek. Ráadásul rengeteg újféle növényt és állatot is hoztak magukkal, amik itt elszaporodtak. Például a lovat, tehenet, kecskét... hamarosan már alig maradt valami a mi őshonos élővilágunkból, a jövevény fajok mindent kiszorítottak.

De mi nem bántuk. Úgy döntöttük, hagyjuk, hogy az emberek bejöjjenek a világunkra. Nekünk ez nem gond, nagyjából akkorák, mint mi, felvesszük az alakjukat, s azt sem fogják tudni, hogy mi létezünk! De mert a mi lehetőségeink nagyobbak, mert alakváltóak vagyunk, sőt láthatatlanok is, ha kell, mi igazi urak leszünk közöttük! S mennyi temérdek új szórakozási lehetőségben lesz részünk!

Később aztán a Kapu becsukódott, nem jött több ember a Földről. Az itteni emberek szaporodtak, majd háborúztak egymással, néhányszor majdnem mindenkit kiirtottak a bolygón, mert már annyira okosak voltak, hogy olyan jó fegyvereket készítettek... És ekkor már nem is tetszett annyira nekünk, hogy itt vannak az emberek, mert néhány lidérc is meghalt ezekben a háborúkban. Márpedig mi lidércek nagyon erősek vagyunk, de van egy hiányosságunk! A teststruktúránk bizonyos értelemben sokkal bonyolultabb, mint az embereké, hiszen a testünk több mindent kell tudjon. Emiatt nagyon sokáig fejlődünk. Nálunk a gyermekkor majdnem kétezer évig tart! Ennyi ideig tart, míg ekkora, felnőtt méretre felnövekszünk, az újszülött lidérc pedig mindössze gyűszűnyi!

Akkor még nem is értelmes. De szerencsére mire tenyérnyi lesz, már tud beszélni, alakot váltani, mindent! Csak még nem nagy.

Viszont szaporodni csak felnőtt lidérc tud. Párzani a gyerek is, még állatokkal is, ha felveszi annak a fajnak az alakját, de abból nem lesz kislidérc! És hiába csinálja egymással két gyereklidérc is. Csak felnőtteknek lehet gyereke!

Nem tetszett hát, hogy az emberek irtogatják egymást, mert ennek néha lidércáldozata is van, és megritkulnak a soraink. De mást nem nagyon tehetünk, mint hogy igyekszünk tanítani az embereket! Különben a varázslók is ezt teszik. Ők már tudnak rólunk, és nem ellenséges a viszonyunk. De nemigen foglalkoznak velünk, ők jól elvannak magukkal. És ha már róluk van szó, Zardán: szinte nem is hazudtam neked. Varázslók vannak ugyan, de számodra ők olyanok, mintha nem lennének! Egy varázsló nem fog azzal foglalkozni, hogy királyok szolgálatába lépjen, hogy aranyat varázsoljon neked vagy másnak, hogy közönséges embereket öljön meg villámmal vagy máshogy, hogy megátkozzon téged vagy mást! Különben is: az egész világon nem lehet több talán kétezer varázslónál! Én magam életemben mindössze háromszor találkoztam igazi varázslóval, pedig tudod, hogy milyen hosszú ideig éltem! Tehát nem valószínű, hogy te Zardán valaha is összekerülsz egy effélével! Hiszen mennyi néz ki neked? Száz év? Még annyi sem, több meg végképp nem! Bárhol is kerül szóba a varázslás, bízvást olybá tekintheted, hogy csalás az egész! Ez az egyik tanításom.

– És mi a másik?

– Az, amiért elmegyek most. Hírét vettem, hogy odakint, a Völgyön túl, nagy dolgok vannak készülőben. Ne kérdezd, honnét tudom. De, tudod, korábban is sejtettem én már ezt! És ezért is kerestem egy alkalmas tanítványt. Téged! Kineveltelek a magam céljaira, Zardán, és azt kell mondjam, alapjában véve nem is csalódtam benned!

Mert arról van szó, hogy a történelem nem igaz, hogy mindig kitermeli a maga emberét. Iszonyú lyukak húzódnak az egész történelemben, hatalmas korszakok, amikor nagyon elkellett volna egy alkalmas vezető, aki összefogja a népet, és irányt mutat neki, aki kissé seggberúgja a fejlődést, hogy induljon már meg előre – és nem született ilyen ember! És mindig, amikor az emberiség az önmaga által önnönfejére idézett világpusztulás után visszahull a barbárságba, akkor mi lidércek unatkozunk, mert ez a primitív világ sokkal unalmasabb, mint a fejlett, amiben jóval több a szórakozási lehetőség! Én tehát unatkoztam, Zardán, s úgy döntöttem, kinevelek néhány alkalmas valakiket, akik majd feléken billentik a történelmet, hogy mocorogjon már egy kicsit, és kezdjétek el újra fejleszteni a tudományt! A tudomány fejlődése persze mindig magában rejti egy újabb világpusztulás veszélyét, de ez szerintem még mindig jobb, mint a tespedt, szürke unalom! S ezen neveltjeim egyike vagy te is! Vagyis te Zardán azért vagy éppen ilyen, mert én, a vén lidérc, éppen unatkoztam!

Eddig mindent jól tettél, csak így tovább, Zardán! És ne hidd, hogy eddigi sikereidet nem önmagadnak köszönhetted, hanem mondjuk Ízilájnak vagy Dormillának. Te azért értél el sikereket, mert jó tanítványom voltál. Az igaz, hogy e két nő sokat segített neked, bár Dormilla például csak néhány jó törvényt hozott, amiket bevezettél. De idővel magad is valami efféle törvényeket vezettél volna be. Elég eszes vagy hozzá! Itt mindössze arról van szó, hogy történt az életedben néhány kedvező véletlen – az Ízilájjal és Dormillával való találkozás – ami nagy hasznodra vált. Csakhogy ettől még a tieid az érdemeid, mert tudd meg, hogy mindenkinek az életében történnek időnként kedvező véletlenek, csak a legtöbben túl süketek ahhoz, hogy meghallják a Sors hívó szavát, nem veszik észre a Szerencse uszályát, mert vakok hozzá, és így nem ugranak fel rá, tehát egyszerűbben fogalmazva, nem ragadják meg a kínálkozó alkalmat, mert ostobák hozzá! Te azonban nem voltál ostoba, mert mindent megtettem azért, hogy ne légy ostoba! Te kellesz ahhoz, hogy az Istenek Völgye végre kikeveredjék a barbárság feneketlen posványából, s ezt ott kell kezdeni, hogy egyesülnek a városok! És sem Íziláj, sem Dormilla nem lett volna képes meghódítani az egész Völgyet. Ehhez egy Zardán kell!

És nem tehetsz mást, mint hogy szolgálod a céljaimat. Nem tehetsz mást, mint hogy fejleszted a tudományokat, hogy művelődésre szorítod ezt a népet, igen, nem tehetsz mást, mert beléd oltottam a fejlődés vágyát, te is akarod már ezt, és ez nagyon jó nekem! Szerintem legfeljebb két-háromezer év múlva újra jó izgalmas lesz a világ!

Bár úgy hallottam, és ezért kelek útra, hogy a Völgyön túl nagyon mocorog már valami. Állítólag az ottaniak már repülni is tudnak!

– Repülni?!

– Lehet azt is. Persze nem úgy, hogy oldalra kinyújtod a kezedet és azt mondod, hogy „husshuss”, hanem alkalmas gépet kell készíteni, beleülni, és aztán az elvisz téged ide-oda a levegőben! De mostanában ne kísérletezz még ezzel, Zardán, ahhoz sokkal többet kell tudnotok. Szóval, én most odamegyek, ott izgalmasabb lesz nekem! Csak annyit mondok előtte még neked, hogy légy résen, mert tudod mi a gyönge nép sorsa, ha egy erősebb megtámadja! Mielőbb egységgé kell összefognod a Völgyet, másképp baj lehet, ha ellátogatnak hozzátok a Völgyön túl élő erősek!

Azzal Fullió felállt a nádszékből, hatalmas madárrá változott, futott néhány lépést lefelé a domboldalon, majd kitárta a szárnyait, és elrepült, egyenesen a déli Nap felé. Zardán addig nézett utána, míg csak bele nem fájdult a szeme, majd ránézett a kisfiára, aki közben felébredt, de nem sírt, csak bámulta őt valami furcsa nézéssel.

– Mi szépet látsz rajtam, mi?! – vigyorgott rá Zardán, s ettől a kicsi arca is mosolyra húzódott. – Fullió elrepült, na és?! Varázsló alig van néhány, szerintem lidércből is kevés van, és tudod, hogy ez mit jelent?! Nem tudod?! Na, akkor most Zardán bácsi, a nagykirály, a te apukád megmondja neked! Annyit jelent ez, édes kisfiam, hogy bármit mondott légyen is ez a Fullió, a lidérc, ez már az emberek világa! Vagyis az emberek dolgaival kell törődnünk! Tehát máris lemegyek a dombról, lemegyek, mert én nem tudok repülni, megyek, vissza nagyanyádhoz és nagyapádhoz, az emberek közé! – azzal Zardán valóban megindult előre, s közben rákacsintott a kisfiára.

És a kisfiú, mintha csak értené, visszakacsintott rá.

Vége

Elkezdve: 2000.08.29., 13 óra 31 perc
Befejezve: 2000.12.05., 0 óra 43 perc

Tisztelt Olvasó! Ha szeretnél bővebben olvasni a lidércekről, úgy ajánlom figyelmedbe azt a könyvet, melynek címe:

Lidércgyermekek

Ingyen letölthető a Magyar Elektronikus Könyvtárból e link alól:
http://mek.oszk.hu/10200/10270/

A Poliverzum-sorozat eddig elkészült művei

a történetek hozzávetőleges időrendjében

A sorozat köteteinek megjelenéséhez szponzorokat, mecénásokat, támogatókat, kiadót illetve menedzsereket keresek! A jelentkezéseket a violazoli@gmail.com címen várom.

cím	*terjedelem*[6]
A tökéletes megoldás	novella
Tenyészemberek	kisregény
Y	regény
Badzsahárata	regény
Nyomorékok	novella
A kétlyukú férfi	kisregény
Az égigérő fa	kisregény
Kajjám, a Tévedés	regény
Sötét igazság	novella
Egykor egy kor...	novella
Kajjám szerelme	regény
Az akasztányok első inváziója	regény
A renegát	kisregény
A Villámok Ura	kisregény
Kajjám	regény
Kajjám és a diadém	kisregény
Kajjám és a Szörnyetegek Ura	regény
Az Elveszett Hercegnő	kisregény
Szitti, a varázs-ló	regény
Cukros bácsi	novella
Kajjám és a jövendőmondó	regény
Kajjám és a Rejtett Város	regény
Kajjám kiszabadítása	regény
Kicsikém, a kicsi kém	regény
A papnő leánya	regény
Kajjám fogságban	regény
A Hatalom Könyve	novella

[6] Terjedelem alatt itt azt értem, a mű regény, kisregény, vagy novella-e. Regénynek csak a 60 ezer szónál hosszabb műveket tartom.

cím	*terjedelem*
Fekete Gyöngyszem	regény
A törpe boszorkány	regény
A barbár nő	regény
A Nagy Elvándorlás	regény
Kajjám lánya	regény
A hernyó útja	regény
A Nagy Terjeszkedés	regény
A királynő emléke	regény
A testőrló	kisregény
A fallokraták szigete	regény
A kalózkirálynő	regény
Diadaljelvény	novella
Kajjám fogadása	regény
A Fény Leánya	kisregény
Tigrisnász	regény
Nyau története	regény
Add vissza a halálomat!	Regény
Az Úszó Sziget	regény
A szexbomba	kisregény
Kajjám mint nő	regény
Maua	regény
Zardán, a zsarnok	regény
Árulók	novella
A borostyán szelleme	regény
Nyami mami	novella
Kolosszus	regény
A szex-rabszolgák	novella
Kajjám írása	novella
A Kajjám-terv	kisregény
Kajjám könyve	kisregény
Az igazi arany	novella
Aranyatya birodalma	regény
Az Értelem Lovagjai	regény
Lélektani regény	novella
Az utolsó napok	novella

cím	*terjedelem*
A szem	kisregény
A szeretetpajzs	novella
Egéristen	novella
Lidércgyermekek	regény
A Sors Könyve	novella
Bio	kisregény
A szeméthercegnő	novella
Szűzapa Gyermekei	regény
A csiszík bosszúja	kisregény
Barbárok	novella
A hősök visszatérnek	novella
Kajjám unokái	regény
Kajjám kísérlete	novella
A pénz vonzása	regény
Kajjám szelleme	regény
Kajjám, a sztár	regény
A Nagy Elvágyódás	regény
A földrengések szigete	regény
Szellemes ajándék	regény
Kajjám és az istenek	regény
Lélekjelenlét	kisregény
Az örökség	novella
Pénz beszél	regény
Fehérnép	regény
Fff	regény
Agy	regény
Alternatíva	novella
A megfelelő hely	novellasorozat
A menekülő vőlegény	novella
Dagik	kisregény
Őrördögök	kisregény
Rockzene	novella
Matt	novella
Tavasz	novella
A zene hatalma	regény

cím	*terjedelem*
Specialisták	regény
A Fényhozó	regény
A szivárványtündér	regény
Ofra Haza és Kajjám	regény
A szeretett nő	novella
Az igazi vágy	novella
A ködlakók	regény
A Vas Gyermekei	regény
A Hét Nap Bolygója	regény
A hordozható lyuk	regény
Kajjám és a történelem	novella
A varázshintó	regény

A művek itt közölt, történet szerinti hozzávetőleges időrendje nem okvetlenül azonos a megjelenés sorrendjével!